

UNDER THE PATRONAGE OF
MAHARAJA SIR BIR MITRODAYA SING DEO DHARMA-
NIDHI, K.C.I.E.,
Feudatory Chief of Sonapur State.

TYPICAL SELECTIONS FROM ORIYA LITERATURE

EDITED BY
B. C. MAZUMDAR, B.A., B.L.,
*Lecturer in Comparative Philology, Anthropology and Indian Vernaculars in the
University of Calcutta*

VOL. I

CALCUTTA:
PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS, AND PUBLISHED BY
THE UNIVERSITY OF CALCUTTA

1921

4910
STATE OF CALIFORNIA
CAL
14-560-

OUTLINES OF A SCHEME FOR THE ADVANCED STUDY OF THE INDIAN VERNACULARS

BY

SIR ASUTOSH MOOKERJEE.

The time has long passed away when elaborate arguments were needed to make even Indian scholars realise the vital importance of a critical and scientific, historical and comparative study of the great Indian vernaculars. During the last twelve years, fortunately, the opinion has steadily gained ground that the intellectual activity of a corporation of scholars in this country may be most profitably directed towards a systematic investigation of the language and literature of our chief vernaculars. The duty has, indeed, been officially imposed upon one of the Indian Universities to encourage research in vernacular literatures and languages and to foster their growth, by the publication of critical editions of early texts, and by historical investigations of their origins, early development and ramification into a variety of dialects. I have long maintained the view that a subject so extensive in scope, so well calculated to rouse intellectual curiosity, may fittingly be included in the scheme for our highest Degree Examinations. But this object can be successfully attained, only after the materials for study and investigation have been made easily accessible to teachers and students. This was precisely my purpose, when I induced Rai Sahib Dineschandra Sen to prepare, for the University, volumes of Typical Selections in Bengali on a comprehensive scale. These volumes present the development of the Bengali Language and Literature in a style never before attempted and have been enthusiastically acclaimed by competent scholars working in various seats of learning, in and beyond India. I am

emphatically of opinion that the time has arrived when a further definite advance should be made in this direction, and plainly, the initiative should be taken by the Post-Graduate Department of the University. Animated by this desire, I have utilised my recent visits, in my capacity as a Member of the University Commission, to different parts of India, in discussing this question with a number of distinguished scholars, and I am now in a position to lay before my colleagues the outlines of my plan. My proposal in substance is that the services of competent scholars, wherever available, should be secured to prepare a series of volumes of Typical Selections, dealing with the chief Indian Vernaculars and illustrating the origin and development of both the language and the literature. The Selections will be made from sources published and unpublished, and manuscript materials will be utilised to the fullest extent desirable. The general plan of the volumes will be historical and critical, similar to that adopted for the Bengali Typical Selections, and I venture to entertain the hope that if the Selections are judiciously made, they will not only serve to illustrate linguistic and literary evolution, but will also help to illuminate many a dark corner of social, religious and administrative history. Each volume will be furnished with an introduction, glossary, notes and appendices. The volumes, as they become ready, will be published by the University and will no doubt tend to enhance its reputation as a true seat of learning.

The 29th June 1918.

PREFACE

THIS first volume of the Typical Selections from Oriya literature contains selections from the writings of the early Oriya poets as well as from the works of five poets of the mediaeval period. The second section of Vol. I in which mediaeval poetry is exhibited, remains to be concluded in Vol. II which is in the press. Of the introductory essays proposed to be published, only two have been prefixed to this volume; other essays, relating not only to the poets themselves but also to the philology of the Oriya language, will appear in Vol. II and Vol. III. Remarks regarding the general character of the publication are premature at this stage.

It ought to be mentioned that the idea of bringing out typical selections from the literary works of various times and various provinces originated with Sir Asutosh Mukerjee, and it is at his initiative that these and similar other typical selections are being published by the Calcutta University. There is hardly any need to point out how these publications will stimulate and help research in the field of history and philology.

Readers will find the name of Maharaja Sri Sir Bir Mitrodaya Sing Deo, the Feudatory Chief of Sonepur State, inscribed on the title page of this work. Of his many patriotic acts, we count the very liberal assistance he has given towards the publication of these selections a most important one. It will not be out of place to mention here that in order to make the Oriya language a subject for the M.A. Examination the Maharaja has created a chair in his own name in the Post-Graduate Arts Department of the Calcutta University. Maharaja Sri Sir Bir Mitrodaya Sing Deo has been an example to others, and his name will always be most gratefully remembered by his countrymen.

B. C. MAZUMDAR.

CONTENTS

INTRODUCTION

	PAGE
I. A Brief Sketch of the History of Orissa ..	ix
II. Early Poets: their characteristics and time ..	xviii

TEXT

Section I

KOILI LYRICS: I. Kesava Koili <i>alias</i> Yasoda Koili ..	1
II. Bāramāsi Koili ..	3
III. Kānta Koili ..	4
IV. Jnanodaya Koili ..	6
GOPI-BHĀSĀ ..	10
BALARĀM DAS: Ramayana	
Adi- (1) Preliminary ..	23
kanda (2) Jarata's excursion ..	42
(3) R̥ṣyasringa meets Dasaratha	48
(4) Rama's excursions ..	51
(5) Dhanurbhanga ..	52
(6) Rama's marriage ..	61
Ayodhya- (1) Rama's investiture ..	66
kanda. (2) „ exile ..	70
(3) Rama meets Guhaka ..	74
(4) Arrival at Chitrakuta ..	76
(5) Bharata's return ..	79
(6) Bharata meets Bharadvāja	82
Āranya- (1) Abduction of Sita ..	85
kanda. (2) Savari meets Rama ..	92
(3) Rama at a dairy ..	95
Kiskindha- (1) Tārā's advice to Bāli ..	98
kanda. (2) Bāli admonishes Rama ..	100
(3) The rainy season ..	104
(4) Recruiting of soldiers ..	105
Sundarā- (1) Hanumana traces Sita ..	107
kanda. (2) Hanumana imprisoned ..	113
(3) Lankā on fire ..	115
Lankā- (1) Rama's advice to Laksmāna	117
kanda. (2) Indrajit and Laksmāna ..	119
(3) Rama's lamentations ..	124
(4) Ravana-vadha ..	128
(5) Fire ordeal ..	138
Uttara- (1) Lava and Kusa chant Rama-	
kanda. yana ..	144
Kamalalochana Chautisā ..	151
Mriguni-stuti ..	152

	PAGE
JAGANNATH DAS : <i>Mriguni-stuti</i>	158
<i>Artha Koili</i>	159
<i>Bhāgavata</i>	
(1) <i>Introduction</i>	164
(2) <i>Asvatthāman curses the Pandavas</i>	167
(3) <i>Pandavas ascend heaven</i> ..	171
(4) <i>Daksa-yajna</i>	175
(5) <i>Dhruva-charita</i>	178
(6) <i>A description of Nature</i> ..	190
(7) <i>Yadus cursed</i>	191
(8) <i>Narada at Vasudeva's place</i> ..	195
(9) to (12) <i>Nimi's accounts</i> ..	196
(13) <i>Varnasrama</i>	214
(14) <i>Abadhuta and Yaduraja</i> ..	221
(15) <i>Uddhava and Srikrisna</i> ..	225
(16) <i>Inner vision of the Soul</i> ..	228
(17) <i>Attainment of Bhakti</i> ..	231
(18) <i>of Mukti</i> ..	236
(19) <i>Bhakti-yoga</i>	240
(20) <i>Uddhava and Srikrisna : a dialogue</i>	244
(21) <i>The future royal dynasties</i> ..	248
<i>Tula-bhina</i>	253
<i>Gupta Bhāgavata</i>	255
SARALĀ DAS : <i>Mahabharata</i>	
(1) <i>Introduction</i>	257
(2) <i>The narrative of Tapati and Samvarana</i>	259
(3) <i>Dhritarastra and Gandhari</i> ..	263
(4) <i>The deeds of child Bhima</i> ..	265
(5) <i>The Jhimani game</i>	267
(6) <i>Svayamvara</i>	269
(7) <i>Bhima's counsel to Yudhisthira</i> ..	272
(8) <i>Maha-yatra</i>	274
BIHMA DHIVARA : <i>Kapata Pāsā</i>	277

APPENDICES

RAJA KRISNA SIMHA : <i>A Chapter from the Harivamsa</i> ..	294
<i>Selections from the Mahabharata</i> ..	297

TEXT

Section II

SAL BEG : <i>Songs (1 and 2)</i>	315
" " <i>(3 and 4)</i>	316
BIHAKTA CHARAN DAS : <i>Kalā Kalevara Chautisā</i> ..	317
<i>Mana-bodha</i> ..	319
<i>Mathura Mangala (14 selections)</i>	

PAGE

DINA KRISNA DAS: Ārtatrāna Chautisa	..	366
Nāva-keli	..	371
Alankara-boli	..	372
Rasa-kallola (26 selections)		374-441
BHUPATI PANDIT: Prema Panchamrita (3 selections)		441-451
VISVANATH KHUNTIA: Vichitra Ramayana		
Adyakanda	(10 selections)	451-459
Ayodhyakanda	(7 do.)	459-464
Aranyakanda	(5 do.)	465-470
Kiskindhyakanda	(5 do.)	470-474
Sundarakanda	(4 do.)	474-477
Lankakanda	(8 do.)	477-488
Uttarakanda	(5 do.)	488-495

INTRODUCTION

I

A BRIEF HISTORICAL SKETCH OF ORISSA

It is not true what is too often assumed in the avowed works on the history of Orissa, that the early history of Orissa merges in the history of Kalinga. The mistake is due to the fact that the sea-board districts of modern Orissa, which once formed an integral part of the ancient Kalinga Empire, constitute to-day the most important portion of Orissa. It is not taken into account that the Odras and the Utkalas, who by race, language and habits, differed altogether from the Kalinga people, poured into the sea-board tract at the complete disintegration of the Kalinga Empire, and these Odras and Utkalas did not or rather could not perpetuate the memory of the civilization of Kalinga, when they laid the foundation of Orissa. I have discussed all these facts elsewhere, and I give here only a brief sketch of this important historical situation.

Orissa, as it is now politically constituted, lies between 22° 34' and 19° 2' north and 82° 32' and 87° 11' east and has an area of 40,000 square miles. This is certainly a vast area, but the country is sparsely populated, and not less than one-third of the whole area is taken up by hills and forests. A considerable portion of the district of Ganjam has to be added to this province to get the entire land in which Oriya is the dominant language. The northern boundary line of the Oriya-speaking zone runs from a point on the sea-shore at the north-east corner of the district of Balasore to the north-west corner of the Feudatory State of Gangpur, by demarcating the southern boundary of the districts of Midnapur and Ranchi. A range of wild hills, traversed by some very narrow passes, stands on the north western boundary of the Gangpur State and separates the Oriya-speaking Gangpur from the Hindi-speaking tracts, attached to Chutia Nagpur to the north, and to the Central Provinces to the west. We are reminded here of the well-known saying that the mountains separate and the rivers unite the races of man.

To ensure easy comprehension of the history of the growth and development of the Oriya language, the ancient political and ethnic divisions of the aforesaid linguistic area have to be set out in general outlines. Now we all know that the ancient mighty kingdom of Kalinga extended along the Bay of Bengal from the mouth of the Godavari to the south-eastern border of the old Sumha country, a portion of which is now comprised in the Tamruk sub-division of the district of Midnapur. That only the sea-board tracts constituted the whole of the Kalinga Empire, and the hilly regions of Ganjam and Orissa lay outside the Kalinga country, should never be lost sight of. We may first notice that the Eastern Ghats traverse the district of Ganjam

from north to south, and are nowhere more than fifty miles from the sea. The portion of the district lying along the coast of Bay of Bengal, with the background of the Eastern Ghats, differs from the rest of the district in the north, and in the west, both in physical aspect and ethnic character. The hilly outskirts of the Oriya Feudatory States of Kalahandi, Patna, Baud, Daspalla, and Nayagarh, form in a semi-circle the northern limit of the hilly and wild tract of Ganjam, which is the abode of the Khand people who have always been watchful in maintaining their tribal integrity. We have then to take note of the fact that the highlands of Orissa, to the west of the districts of Puri, Cuttack and Balasore, as are now mainly occupied by a pretty large number of Feudatory States, lay altogether outside the Kalinga Empire. No doubt, this geography becomes pretty clear from the Kalinga Inscriptions of Aśoka,* but in view of its importance, the question must be discussed with a few details.

In collecting information on the subject from the Mahabharata and the Puranas, we notice that we do not get a well-defined country bearing the name Utkala, though the name of this country has nowhere been confounded with that of Kalinga. In the Bhīṣma Parva, for instance (IX, 348), the Utkalas have been mentioned as a rude people; and nothing has been stated regarding their owning any country in an organized form. In olden times Vanga was connected with Anga on one side, and with Kalinga on the other; the Angas, the Vangas, and the Kalingas are found constantly linked together in the Mahabharata as people closely allied by race and position. For instance, the reader may refer to such passages in the Mahabharata, as occur in the Droṇa Parva, Chapter LXX. In the Puranas also the Utkalas have been distinctly mentioned as a rude tribe of very early origin, having no affinity with the races around them (*vide* Mārkaṇḍeya Purāṇa, Canto LVII; Harivamśa, X, 631-32). It is very important to note again that in the Puranas the Utkalas have been once mentioned in the east near about the Bay of Bengal, and next in the west in connection with the wild tribes of Mekhala of the districts of Raipur and Bilaspur in the Central Provinces.† The northern boundary line of modern Orissa, as I have given above, as extending from the Bay of Bengal to the border of the Central Provinces, may be compared with this Pauranic description. As to the depth of this Utkala country we do not get anything very definite in the Puranas. The description in the Puranas that the river Vaitaraṇī flows right through the Kalinga country, points to the fact that Utkala lay outside Kalinga, and the district of Bala-

* *Vide* Vincent Smith's "Early History of India," 3rd edition, page 168, the paragraph relating to Kalinga Edicts and a footnote thereto. How the wild tribes dwelling on the borders of the Kalinga Empire have to be treated has been given in the Kalinga inscriptions. These inscriptions were added as supplementary inscriptions to the main inscriptions at Jaugada and Dhauli.

† We may notice that the north-western limit of the land of the Utkala people is not far off from the district of Gaya, for the Feudatory State of Sirguja only intervenes between the district of Gaya and the Feudatory State of Gangpur. This perhaps explains how the Utkalas and the Gayas have been spoken of in some Puranas as closely allied tribes.

sore was in the Kalinga country. It is also indefinitely indicated by this description that the Vaitaraṇī, in the highlands, formed almost the southern boundary of the Utkala land (Mārkaṇḍeya Purāṇa, Ch. 57) and that the whole of the Utkala country consisted of a narrow strip of land, extending through the Feudatory States of Nilgiri, Mayurbhanj, and Keonjhar, to the western limit of Gangpur. This geography also appears to be certain from some other facts which I now narrate very briefly. It is significant to note that the Utkala country, as demarcated above, has been the principal home of the Bhuiyās since a very remote time, and the Bhuiyās still exercise much influence all over this tract (*vide* my paper on the Bhuiyās incorporated in the essay on the subject in Russell's "Castes and Tribes of the Central Provinces"). It is of the greatest importance to note that the *Ukkalas*, i.e., the people of Utkala, have been Bhuiyās since the time of Gotama Buddha, for to illustrate the unreasonableness of the barbarous people the भज्जस of उक्कल बप्प have been mentioned in the Majjhima Nikāya.

Many epigraphic records of Chattisgarh, as well as of the Sambalpur tract, disclose to us that the district of Sambalpur, with its Feudatory States, formed in ancient time a part of Dakṣiṇa Kośala, and the hilly country lying between Kalinga and Dakṣiṇa Kośala was the Odra land, while Utkala, as a separate country to the north of Odra, has been clearly recognized in all old records. To fix the limits of the Odra country with some definiteness, we have also to mention this fact on the authority of the epigraphic records (e.g., Jajalla Deva's inscriptions of 12th century A.D.), that the Feudatory States of Daspalla and Baud lying to the east of the Tel river were within the Andhra country; that the river Tel lay just on the western border of the Andhra Deśa, is what we get also in the Jātaka stories as recently noticed by Mr. K. P. Jayaswal. These facts lead us to infer with some degree of certainty that the highlands of Orissa, extending from the southern limits of Keonjhar and Mayurbhanj to the left bank of the river Mahanadi, constituted the land of the Odras. We learn also from the Tirumalai inscriptions edited by late Mr. Venkayya, that the hero of the inscriptions, after conquering Trikalinga, had to pass through the Odra land which was difficult of access, to reach the Kośala country. That the people of old Kalinga despised the people of Utkala as barbarians, can be gathered from a fact which is by itself of great historical value. The mighty people of Kalinga had established an empire in Burma long before the Emperor Aśoka led his victorious soldiers into Kalinga. The new Kalinga Raṭṭa in Burma was given the designation *Muḍu Kalinga*, by adopting the very name which the Kalinga Empire bore in India; a hilly tract of land lying to the west of Muḍu Kalinga in Further India was given the name *Utkala* or rather *Ukkala* to signify the rude character of that land.* We thus clearly see that the Kalinga Empire of old lay

* *Vide* "Researches on Ptolemy's Geography" by Col. Gerini, p. 73. Gerini states (p. 119) that Hindus overthrew the Dravidian rule in Further India by about 644 B.C.

wholly outside Utkala and Odra, and the people of Kalinga had no manner of connection with the people of rude highland tracts. The derivation of the words Odra and Utkala will also confirm this view. The names Odra and Utkala (now reduced to Utkala) are doubtless of Dravidian origin. *Oḍru* in old Dravidian means those who *run-away*, from the root *Oḍu*, to run; compare the modern Canarese term *Oḍiśu* which means, as Caldwell says, to cause to run away; *Oḍu* should not be confounded with *Odu*, to read. Again, the word *Okkala* (more properly *Okkalan*) means, even in modern Tamil, a *cultivator* of the soil (compare the feminine form *Okkalati*, a farmer's wife); that the *Okkalas* or the *Ukkala Bhuiyās* have been agricultural people from remote past, is a fact of significance. That the *Utkalas* remained outside the Kalinga Empire has become pretty clear; the *Odras* also must have been away from the Kalinga people, as they were *run-away people*. I should remind the readers here that the ancient Dravidian speeches, as Caldwell has shown, were closely allied, and the Tamil speech is now nearest to the old-time Dravidian languages.

We have met with the expression *Muḍu Kalinga* as the name of the Kalinga Empire. The word *Muḍu* means three in Telegu. Now we all know that with the upper, the middle and the lower regions of the empire, corresponding respectively to the districts of Godavari *cum* Ganjam, Puri *cum* Cuttack, and Balasore, the whole of Kalinga Ratta got the name *Trikalinga*; even in Pliny's time the name was *Muḍu Kalinga* and not *Trikalinga*; Pliny spells the name of the country as *Modogalingam*. By quoting his reference from Pliny, General Cunningham gives the name of Northern Kalinga as *Gangaride-Calinga* and of Southern Kalinga as *Macco-Calingae*; it is interesting that at one time the capital town of Upper Kalinga was named *Mukalingam*. *Trikalinga* is undoubtedly the translation of *Muḍu Kalinga*. The people of *Trikalinga* came to be called in the Aryan language the *Trikalingas* or the *Telingas* or the *Telegu* people. It is said that the disintegration of the *Trikalinga* Empire commenced in the 2nd century A.D., when some new Andhra rulers established their sway over the middle and the lower Kalinga. As the *Telegu* people of the present day describe themselves as the *Andhra* people, the new rulers of the 2nd century A.D. cannot be considered to have been alien to the Kalinga people. We do not however know whether at the time of this dynastic change or revolution some portions of Utkala and Odra were politically linked with the sea-board tract of Orissa.

Probabilities are that Orissa did not come under the direct sway of the *Telegus*, when the *Odras* and the *Utkalas* were leading a rude life, for though many place-names of the country are Dravidian in origin, the peoples of barbarian speeches did not adopt a Dravidian tongue; we notice in this connection that with the exception of Orissa and those districts of Western India and the Deccan in which Marathi is spoken, the whole of the Peninsular portion of India has one form or another of the Dravidian language.

The description of the victorious campaign of Raghu in the 4th canto of the *Raghuvamśa* by Kālidāsa, makes it almost certain that even in the 5th century A.D., the Utkalas continued to be as rude as before, and had no organized government of their own, since the soldiers of Raghu had no need to conquer the country of the Utkalas, and the Utkalas only showed the soldiers their way to Kalinga. In the 7th century A.D., however, the political situation of the country was considerably changed. Some epigraphic records of the districts of Puri and Ganjam inform us that the district of Puri obtained then the name Kongada, and Saśānka *alias* Narendra Gupta of Karnasuvarṇa in Bengal became the overlord of that district. The changes, with which Huen Tsiang makes us familiar, should be duly noted here, for we find that when the Chinese traveller visited Orissa and Ganjam, the rude people of Utkala and Orissa freely flowed into the sea-board tract of Orissa, and the people of Kalinga speaking a Dravidian speech were limited within the confines of the country which has got the designation Andhra Deśa to-day.

After visiting Tāmralipti and Karnasuvarṇa, Huen Tsiang proceeded to "Ucha" or "Utkala." His description makes it certain that the northern boundary of "Ucha" was conterminous with the southern limits of Karnasuvarṇa and Tāmralipti. Regarding the people of "Ucha," Huen Tsiang says: they are "uncivilized, tall of stature, and of a yellowish black complexion. Their words and language differ from the speech of Central India. They love learning and apply themselves to it without intermission. Most of them believe in the law of Buddha. There are some hundred Sanghārāmas with 10,000 priests. They all study the Great Vehicle." This description shows that these uncivilized people are not those who were the dwellers of ancient Kalinga; the high class people of Kalinga seem to have entirely disappeared from the land. The language of mid-India or Magadha prevailed now all over Bengal, but just crossing the frontier of Karnasuvarṇa and Tāmralipti the Chinese traveller found the people of "Ucha" (who were mostly Bauddhas) to be speaking a different tongue altogether.

The description of the "Kongada" country by this traveller is highly interesting as it discloses many facts of considerable significance. This land, which is described to be bordering "on a bay" with rocky background to the west, contained a population wholly similar to the people of "Ucha" in general ethnic character. Though the people of Ucha were Buddhists and the people of Kongada were heretics, the Buddhist traveller ungrudgingly remarks that unlike the Buddhistic people of Utkala, or Ucha, the people of Kongada shook off much of their rudeness and became rather polite and honest. It has been said that in the Kongada country the script of Northern India was introduced, though the people pronounced the Aryan words differently. We have to attribute it to the influence of the rulers of Karnasuvarṇa that the script of Northern India was introduced in the district of Puri or Kongada in the 7th century A.D. We notice that the Māga-dhi speech as prevailed in Bengal was also struggling to take root

in the district of Puri, while the Utkala country, though situated closer to Bengal or rather on the frontier of Bengal, did not adopt either the speech or the script of Northern India. We also learn from the account of Huen Tsiang that the people of Kalinga in the Ganjam district had their own Dravidian tongue, and were different from the people of Orissa in every respect. This clearly demonstrates that neither the script nor the language of the inscriptions of the 3rd as well as of the 2nd century B.C., came to be operative either in Upper Kalinga or in any part of Orissa. We see how unsafe it is to make any inference regarding the language of a province, with reference to the language of the inscriptions which the Emperor Aśoka published in that province. It is a fact that no section of the Dravidians had any script of its own to the end of the 6th century A.D.* If then, in any province inhabited by the Dravidians, the recording of any fact was entrusted in ancient time to the religious teachers of Northern India, and the record, in consequence thereof, appeared in the language of the writers, the Dravidians of those days cannot be said to have then adopted that language.

The earliest reference we get of the adoption of a corrupt form of the Māgadhi speech by the Oḍras, as well as by their close neighbours, the Śabarās, is in the "Nāṭya Śāstra," which is fathered upon Bharata Muni. It is uncertain as to when this book was composed; reference to it by other authors makes it tolerably certain that the book is not later in date than the 6th century A.D.; to place it again beyond the upper limit of the 3rd century is rather difficult. It has been stated in the 17th chapter of this work, that when the barbarians including the Oḍras and the Śabarās have to be represented on the stage, they should be made to speak what has been technically called in the book as "bibhāṣa" (*vide ślokas 44, 47, etc.*). The term "bibhāṣa" has not been properly defined; there has been a thorough examination of the term by Sir George Grierson in J.R.A.S., 1918 (pp. 489-517), but its import remains still doubtful. I cannot enter here into any discussion on the point, but I may state without any fear of contradiction that the dramatic characters in ancient time were not required to speak different tongues on the stage, but had only to corrupt or modify the pronunciation of the standard Prākṛta words, now here and now there, with some noted provincial or tribal peculiarities, just to suggest the class to which the characters belonged. It is therefore impossible to ascertain what was the real nature of the "bibhāṣa" of a particular tribe.

It is however very important and interesting that the Oḍras appear in the "Nāṭya Śāstra" in the company of the Śabarās and other rude forest tribes. It may be gathered from the statements of various authorities cited by Sir George Grierson in his learned paper referred to above, that many people of various non-Aryan

---

* Reference by Huen Tsiang in the 7th century A.D. of a special script of the people of Vengi is the earliest reference to Telegu script.

All epigraphists admit that the Battalattu alphabet of the Tamil people cannot be proved to have been introduced earlier than the 8th century A. D.; the grantha character is known to have been introduced in the 10th century A. D.

speeches accepted some Aryan words in their languages, and pronounced those words with their tribal peculiarities. One section of the Dravīḍas, we are informed, naturalized a good number of Aryan words and thereby made that particular Dravidian speech very sweet. This example strongly reminds us of the Andhra speech of to-day. We see that the Śābaras were known as charcoal-burners; it is easy to imagine by looking to similar instances at the present time, that when the Śābaras came to the market of the Aryans, they had to use some Aryan words and that their pronunciation of those words was marked by their tribal peculiarity. I may note in passing that some Sabaras of Orissa still sell charcoal in the market of the Oriyas. It is highly probable that the Odras of the days of the "Nāṭya Śāstra" used only a number of loan words of Aryan stock and the Aryans met them mostly in market-places. We may remind the readers that when Tapusa and Bhalika of Utkala country went to Gaya, their business was to sell some articles of theirs in some market of the Aryans.* When we consider these facts along with what Huen Tsiang informs us of the language of Orissa, we are forced to the conclusion that Oriya as a Māgadhi speech was not brought into use in Orissa, even so late as the 7th century A.D., but the people all throughout the country adopted a good number of Māgadhi words in their tribal speech. We may very well say that the way was paved for the introduction of a full-bodied Māgadhi speech into the country, when the Odras and the Śābaras of lower civilization found the borrowing of the words of the people of higher civilization a necessity with them. When and how this introduction of the new speech took place should be next inquired into.

We cannot say for want of historical accounts worth the name, how Orissa fared for two centuries after the time of Huen Tsiang, but we may reasonably hold that the country did not relapse into barbarism, since we can trace rapid progress from the 10th century onward. A few facts relating to the political condition of the country during the period when new progress was set in, should now be narrated to trace the origin and development of the Oriya language.

According to the accounts of the Mādā Pānji, the history of Orissa begins with the reign of Yāyāti, son of Janamejaya, it is quite right that the Mādā Pānji chronicles do not recognize anything of the time, when the eastern tract of the country was an integral part of the Kalinga Empire. As the organization of Orissa as a new country was really due to Yāyāti and his father Janamejaya, facts relating to their origin should be duly noted.

That the kingdom of Dakṣiṇa Kośala comprised of the districts of Raipur and Bilaspur, together with a considerable portion of the upper valley of the Mahanadi, is of much antiquity. In the 7th century A.D. a line of rulers of Hinduised Śābara origin established its rule in the Kośala country with Sirpur, in the

---

* Tasmin samaye Tapassu-Bhalliku nāma dve vānījā pañchahi śakatasatehi Ukkala janapadā majjhima desam gacchante, etc. (Faussboll, "Jatakas," Vol. I, p. 80).

district of Raipur, for its capital. Raja Tivaradeva of this line became very powerful in the 8th century A.D.; on the death of Tivaradeva the crown passed on to his brother's son, Bālārjuna, who assumed the title Mahāśivagupta. The mother of Bālārjuna Mahāśivagupta was a princess of the Gupta family of Magadha; it was because of this respectable connection that Bālārjuna came to be regarded as a genuine Kṣatriya of the orthodox Aryan stock. Referring to the time of the subsequent rulers of Sirpur and Śarabhpur, it is supposed that the sons of Bālārjuna Mahāśivagupta were ousted from Sirpur and had to seek new kingdom for themselves outside the districts of Raipur and Bilaspur. We get the next Mahāśivagupta of this family as the Maharaja of Kośala and Trikalīṅga having Sonpur on the confluence of the Mahanadi and the Tel for his capital. The name of this Mahāśivagupta is Yāyāti and he is the son of Janamejaya Mahābhavagupta, who first established his rule in the Sambalpur tract, styling himself as the lord of Kośala and Trikalīṅga. As the names of the kings of this new Lunar dynasty alternate between Mahāśivagupta and Mahābhavagupta, we may reasonably infer that Janamejaya was at least fourth in descent from Mahāśivagupta of Sirpur, for one of the ousted sons of the Raja of Sirpur must have been a Mahābhavagupta, and the father of Janamejaya must have been a Mahāśivagupta. The middle of the 9th century seems therefore to be the likely time when Janamejaya became supreme in Orissa. The Māraṅjamurā Charter of Yāyāti Mahāśivagupta (edited by me in the J.B.O.R.S., 1916) discloses the startling fact that one branch of the family of these Kośala Guptas ruled somewhere in Bengal during these days. The manner in which this fact has been mentioned in the charter, induces me to believe that the Bengal line of the Kośala Guptas was established long before the time of Yāyāti and Janamejaya, and that the ousted sons of Mahāśivagupta of Sirpur established their new kingdom in Orissa, with the aid of their cousins in Bengal. The acquisition of territories in Bengal by a Kośala Gupta seems to have been due to a marital connection at some time previous to the dynastic revolution at Sirpur. It has been gathered from one inscription at Bhuvanēśvar that Udyota was the last king in the line of these Lunar kings of Orissa. That Udyota made over the charge of the Sambalpur tract to a Governor in the 12th century A.D. is sufficiently clear from the Charter of Someśvara Deva (edited by me in the 12th volume of the "Epigraphia Indica"). From Janamejaya downwards these Rajas had Bengali Kāyasthas in their service; these Bengali Kāyasthas have described themselves as Rāṇakas or Kṣatriyas of the family of their employers *vide* my papers in J.B.O.R.S., 1916, and E I, Vols. 11 and 12).

The rulers of the line of the Kośala Guptas brought about such a change in the country as have been of abiding influence; the celebrated temple of Bhuvanēśvar came into existence in their time, and as in the Sambalpur tract, so in Orissa to the east, learned Brahmins were settled in the country with liberal land grants by them. How Paurāṇic Hinduism and the form of the Māgadhi speech which then prevailed in Bengal could flourish in

Orissa during the rule of these Rajas, who had intimate connection with Bengal, can be easily imagined. I need hardly point out that even in natural independent course of things the Māgadhi speech could not but sojourn in the intervening province of Bengal before reaching Orissa.

The Lunar kings of Kōśala origin have very wrongly been designated as Kēsārī Rajas in the Mādā Pānji; the mistake has been due to a confusion of names of two different dynasties of kings. We learn from the inscriptions of Southern kings that for three centuries, beginning with the 9th, the Chola Rajas were invading Orissa from time to time and held a loose sovereignty over the land. A portion of this period is covered by the rule of Janamejaya and Yāyāti and their descendants. All these Chola Rajas bore the title Kēsārī, and it is suspected that one Karṇa Kēsārī was a Governor of theirs in Northern Utkala country. We get also from Southern India inscriptions that, in 1070 A.D., Rājendra Chola II, or Rāja Kēsārīvarman, who subsequently assumed the title Kulottunga Choladeva, deposed Para-Kēsārīvarman of the regular Chola line and seized the Chola crown. This Chola king overran the whole of the Trikalīnga country and became at least nominally the overlord of Kalinga and Orissa. At the time of the conquest of Orissa by Chōḍa Ganga the descendants of Janamejaya must have been ruling in Orissa, for Udyota, the last king of the line, continued to exercise his influence at Bhūbanesvar, in the early period of the 12th century A.D. As the Mādā Pānji chronicle commenced to be maintained from a time not earlier than the middle of the 12th century A.D., the accounts of the Rajas who preceded the Gangas could not be properly recorded. The overthrow of the Chola Rajas (who all bore the title Kēsārī) by Kulottunga Choladeva, and the conquest of Orissa by Chōḍa Ganga, by coming in conflict very likely with Udyota, who alone of the kings of Yāyāti's house is known to have assumed the title Kēsārī, were hopelessly mixed up by the people in their memory of the historical incidents of the past time; and this is why a fanciful list of the Kēsārī Rajas has been made out in the Mādā Pānji with Yāyāti at its head.

I think that the early Rajas of the Ganga line had their capital in the Ganjam district, and ruled Orissa as a dependency of the Kalinga country. The accounts of the conflict between the later Ganga Rajas and the Muhammadans show that the later Rajas made Orissa their home. The Oriya language was, no doubt, making good progress during this time, for the vernacular literature, which came into existence after the overthrow of the Ganga rule, shows the language to be sufficiently forcible and expressive. It is no wonder that we do not get any Oriya literature of this period, since the Telegu Rajas of the Ganga line could not be expected to evince any interest in it. The Solar kings of Orissa, whom we may rightly style as Oriya kings, governed the country from about 1434 to about 1540 A.D. It is during the rule of these Rajas that the Oriya language became perfectly fit to be the vehicle of high thoughts and poetic expressions. The great historical events, which gave an effective stim-

ulus to the growth of Oriya literature, happened in the time of Raja Purusottama Deva and his son, Raja Pratapa Rudra Deva, who is the last king of the Solar dynasty of Orissa. The heroic deeds of Purusottama Deva and the religious reform in his son's time are the incidents in question. In 1505 Chaitanya, the great religious reformer of Bengal, came to preach Vaisnavism in Orissa. We may mention another fact which excited the literary imagination of the Oriyas: the people found during the time of the later Ganga Rajas that the Telegu songs and literature were very much honoured and appreciated by the Rajas, while nothing but Sanskrit literature was being read and commented upon by the learned Brahmans of Orissa.

Let me only mention in connection with the political history of the country that the Bhoi rulers, who usurped the throne of Pratapa Rudra Deva, did not rule very long and the Muhammadans became supreme in the sea-board tract of Orissa at the death of the last independent king of the country in 1568.

II

THE EARLY POETS:

THEIR CHARACTERISTICS AND TIME.

Oriya as a distinct provincial language had no doubt come into existence long before the Ganga rulers of the Andhra country established their sway over Orissa, but we do not get any literary composition of a time prior to the fifteenth century A.D. Dr. Ramesh Chandra Majumdar read out to me of late the Oriya text of a copper-plate grant of the thirteenth century, the philological value of which will be considered in a subsequent section of these introductory essays; the language of this document of the time of the early Ganga kings does not appear to be fit for literary composition. It is doubtful if any Oriya literary work could come into existence during the time of the early Ganga rulers in whose hands Telegu language and literature received preferential consideration. Looking again to the finished form of the poem *Kesava Koili*, with which the first volume of the Typical Selections begins, and which is certainly of a date not later than 1450 A.D., we may unhesitatingly remark that literary culture in the vernacular must have commenced in the time of the later Ganga Rajas who made Orissa their home.

I should repeat that Kapilendra Deva, the first ruler of the Oriya Solar dynasty (1435-1469 A.D.), is really speaking the first Oriya king of a thoroughly independent Orissa. It was no doubt a short-lived dynasty of three generations of kings, but it was during the rule of this Solar dynasty (1435-1540 A.D.) that Orissa attained in all directions its highest glory. It will be seen that those who have been grouped under the early poets, flourished during the time of the Solar kings. From the time of the mighty Kapilendra to the loss of Orissa's independence in 1568 we count only 133 years, but during this short time the provincial

language of the country became sufficiently well developed, and a crop of good literature sprang up to exercise an abiding influence through all times.

It will be a puzzle to those who are not intimately acquainted with the social life of India that the uncommon glorious deeds of heroism and patriotism of the three illustrious kings, Kapilendra, Purusottama and Pratapa Rudra, have not been sung by the poets of the period. Some lines composed in their eulogy are met with in some inscriptions, but they were all engraved at the instance of the rulers themselves and their ministers, on the occasion of recording some religious or semi-religious acts of these rulers. Kapilendra held the rising Muhammadan power in effective check and organised a good government in the country, but nothing relating to his prowess and wisdom appears in any literary work. Raja Purusottama Deva, son of Kapilendra, was no doubt only an ally of a Bahmani Sultan when he led an expedition to Kanchi, but for what he accomplished (though in a subordinate capacity) Orissa might justly be proud of; the contemporary poets, however, have not left any literature to show that the people became conscious of their power and felt a new pulsation of life. The incidents of the Kanchi-Kāveri expedition were recorded in the Mādā Pāñji by those of the temple of Jagannāth who had to look up to the Raja for his favour; it is on a wall of the audience hall of the temple at Puri that a pictorial representation of the incidents appears. What gave a new turn to the literary imagination of the people was the religious movement which the Bengali religious teacher Chaitanya brought about in Orissa during the reign of Pratapa Rudra Deva. It should be noted however that since the establishment of the temple of Jagannāth at Puri the influence of Vaisnavism has been deep and widespread in Orissa, and long before Chaitanya visited the land, many Vaisnavas of the non-Brahman classes had made themselves free from the domination of the Brahmans. The Sudra writers, though looked down upon by the learned Brahmans, came to the forefront during the early years of literary culture to lay the foundation, nay to raise the superstructure of the national literature of Orissa. It is significant to note that the literature of the early period has always been very widely popular in the country, and may be designated as truly national; those poets of the early mediaeval period, whose writings appear in selections in the first volume of the Typical Selections, have also been popular national poets. Poetry, which is wholly artificial, which does not represent the sentiments and aspirations of the people, and poetry which is wholly void of human interest, came into existence in the eighteenth century A.D., with the effusions of Upendra Bhanja.

It is of much importance to note that the early poets took up popular rustic metre and rustic tune for composing their verses, and in this respect the early poets have been followed generally by all subsequent poets. Mr. Monmohan Chakravartty, who has written two excellent essays on the history of Oriya literature, is not correct when he says that Sanskrit dominated the early poetry of Orissa in the matter of its form and metre. Neither the

Aksara-Chhanda nor the Mātrā Vritta of either Sanskrit or of Prākṛita can be shown to be anyway connected with the genuine Oriya metres ; we are glad to notice that the early poets of Orissa could clearly see that the inherent essential character of the vernacular makes itself unfit to be accommodated within the framework of the Sanskrit metre.

As to the *form* of poetry, where a composition is not distinctly after a Sanskrit work (either as a translation or as a work in adaptation of the original), the form has not been after the ideal of the old-time literature ; it must be admitted, to the credit of the literary genius of the country, that some forms altogether peculiar to the Oriya literature are met with from the earliest time onwards. Koili as a special genre and Chautisā as a form for poetry of very early times, and Chha-pai or Na-pai of mediæval days, are some examples.

Keśava Koili *alias* Yasodā Koili by Mārkaṇḍeya Dās is perhaps the earliest known Oriya poem. Looking to the fact that since very remote time it has been customary with the boys and girls all over Orissa to commit this piece to memory, Sir W. W. Hunter suggested that this Koili must be five hundred years old ; Mr. M. Chakravartty, for want of any definite proof, has stated that it is about three hundred years old. It is strange that no scholar has as yet referred to the Artha Koili by Jagannāth Dās, on the evidence of which work the age of Keśava Koili can be clearly proved to be not less than four hundred years old. Jagannāth Dās flourished during the early years of sixteenth century A.D., and he composed Artha Koili to give a spiritual interpretation of the text of the Keśava Koili. As all the words occurring in the Keśava Koili have been commented upon by Jagannāth, it is undoubted that the text of the Keśava Koili remains unchanged, and we now get quite a correct text ; for this reason this piece is of high philological value. It is evident that the Koili in question was very popular and time-honoured in the time of Jagannāth Dās, and as such the time suggested by Hunter may easily be accepted as fairly correct. To be on the safe side we may say that the early years of the rule of the Solar dynasty is the time when Keśava Koili was composed. The character of a Koili is that it is a monologue, and the person whose words the poet versifies, discloses his thoughts to a cuckoo bird by addressing the bird as O Koili ; this address portion forms the burden of the poem.

I could get only four Koili lyrics which are of old time ; but I have been unable to ascertain the exact time of their composition. They have all been grouped together under the head *Koili lyrics*. Keśava Koili is certainly the oldest, and Bāra-māshi Koili (i.e., the Season Koili) seems not much removed in date from the Keśava Koili ; Kānta-Koili by Balarām Dās may easily be placed towards the last portion of Purusottama Deva's reign, for it was then that Balarām Dās flourished. The fourth, namely, the Jnānodaya Koili, which contains some philosophic dissertations, is of very uncertain date. Some doctrines of the poem smacks of *Alekh* doctrine of which Bhima Bhoi of Sone-

pur has been the last noted preacher; but as Alekhism seems to be as old as, if not older than, the temple at Bhubaneswar, a modern date cannot necessarily be assigned to this poem.

The Chautisā form of poems appears to be as old as the Oriya literature; excepting the Season Koili all other Koilies are in Chautisā form. The form of a Chautisā poem is that it should contain at least 34 lines and the letters *Ka* to *Kṣa* should be the initial letters of the lines in regular succession; in this order of letters, this exception is only made that the vowels *A* or *U* or the consonant *N* takes the place of *Ṇ*, the letter *Ni* takes the place of *Ṇ* and either *A* or *Ā* or *An* takes the place of *N*. I may note that *Ṇ* is pronounced as *Uma*, *Ṇ* as *Nia* and *N* as *Āṇa* in Orissa. It is in consequence of the artistic development of this method or fashion that a single letter has been used by some poets as the initial letter of all the lines of a poem, no matter how lengthy the poem is: for instance, the *Rasa-kallola* by Dinakrisna Dās has the *Ka* initial all throughout, and all the lines of *Vāidehīsa-Vilāsa* by Upendra Bhanja have *B* or *V* for their initial letters.

The origin of the Chautisā form is easy to trace. In the later time Tantric system a mystic religious value was assigned to each and every letter, and Stotra-verses (hymns) were composed according to the aforementioned *Chautisā* succession of letters, for special efficacy in the prayer or incantation. It is in Orissa only that this form has been adopted in general literature.

Reference by old poets to many Chautisās in the matter of naming the *tune* of their verses or songs, shows that the form got into vogue from a remote past; most of the Chautisās referred to by the old poets are now lost. It may also be pointed out that the adoption of the old Chautisā tunes by the later poets for the tune and metre of their verses, shows unmistakably that the poets have used the popular and genuine Oriya metre in their versification.

I should first of all use this word of caution that the Sanskrit names of some of the tunes should not put us on the wrong scent, for despite the names of the tunes, basic Oriya notes of the songs are unmistakably noticeable when they are sung.

Tune and Vāṇi and
Chhānda

We have to note in this connection that the sections or chapters or cantos of the poetical works are not generally called by the name *अध्याय* or *सर्ग* but by the name *बान्द*; each complete piece of poem as a lyrical piece for instance, is a *बान्द* by itself. Each and every metre of a *बान्द* has been set to tune, and the name of the tune occurs at the heading. The name of the tune occurs as a *राग* or a *वृत्त* or a *वाणी*; what this direction regarding the tune of the *बान्द* signifies, and how a *वृत्त* differs from a *वाणी*, may be briefly discussed. It has been suggested to me by Babu Kishori Mohan Dās of Balasore, who knows a good deal of Oriya music, that *वाणी* is the tune which is to be followed in the ordinary recitation of a piece of poetry, while *राग* indicates how the piece is to be regularly sung as a song. This is perhaps the reason why we get the name

of a राग as well as of a वाणी for the tune direction of one and the same piece of poetry. It is to be noted that a वाच has one tune when recited by the दृक्, and has quite another when sung according to the वाणी and the राग. The term दृक् does not seem to differ from वाणी, for they both relate primarily to the character of the metre. For the Rāgas we get generally classical names of the old musical literature, as वंलात्री, कामोदी, आषाढशुक्ल, भूपाल, मैत्रव etc.; even such a name as गङ्गालिया occurs as the name of a राग which is unknown to the Hindu musical literature. An Indian song, we all know, cannot be sung if both राग and ताल are not indicated for it: the वाणी indicates as a metre, how a line of a song is to be divided following the rule of cadence; Vāṇi perhaps differs from Vṛtta in this that the latter merely indicates a metre, while the former indicates a popular tune as well as a metre; this is what appears to be the case even from the names of the Vāṇis, for we notice that in naming the Vāṇis, old-time songs have been named, viz., Rukmini Chautisā, Uddhava Chautisā, Bimbādhari Chautisā, Madhupa Chautisā, etc.

Gopi-Bhāṣā.—The popular lyric, Gopi-Bhāṣā, seems as old as the old Chautisās; like the Keśava Koili it is read in all primary schools, and the popular tradition is that it has been in existence since a remote past; no definite date, however, could be assigned.

Early Religious Epics.—Looking to the fact that Balarām Dās, Jagannāth Dās, and Sārālā Dās, who are the early poets of Orissa, are the authors of the Rāmāyana, the Bhāgabata and the Mahābhārata respectively, it has been asserted by some that the first period of Oriya literature was occupied in translating Sanskrit works in Oriya: this is not a correct statement. None of these works is a translation; the authors have re-told the Rāmāyana, the Bhāgabata Purana and the Mahābhārata in their own way, and they may be regarded as the original works of the authors. The literary activity of the time of the Solar kings of Orissa is marked by the composition of Religious Epics, and in the reign of the very first king Kapilendra *alias* Kapilesvara, Sārālā Dās composed his Mahābhārata. Misled by the opinion of Mr. Monmohan Chakravartty regarding the date of Sārālā Dās, I have put in the selections from his Mahābhārata after having set out the selections from the writings of Balarām Dās and Jagannāth Dās. The paper of Mr. Chakravartty (J.B.A.S., 1898, p. 332, *et seq.*) in which wrong suggestion has been given regarding the time of Sārālā Dās, is otherwise excellent, and invaluable to the students of Oriya literature. I find that the very introductory chapter (p. 257 of the following selections) gives us the name of Kapilesvara Deva, the reigning king of the poet's time. However, following the order of the selections in the book I notice his work and his life after giving accounts of Balarām Dās and Jagannāth Dās.

Balarām Dās.—What Balarām Dās has stated of himself in the colophon portions of his Rāmāyana, justifies us in holding that he had composed his epic some time before he was converted to Vaisnavism by Chaitanya Deva of Bengal. He was no doubt devoted to Jagannāth of the Puri temple, and he says that he was inspired

by the deity Jagannāth to execute his poem, but at the time of writing the Rāmāyana he was a man of the world, living happily with his family and did not earn the name Matta-Balarām by becoming an enthusiast ascetic following the teachings of Chaitanya. In the last but one colophon of the Rāmāyana, the poet says that his father, Somnāth Mahāpātra, was a minister of the Raja and the name of his mother was Manomāyā. Presumably Somnāth was a descendant of Gopināth who was, as the Gopināthpura inscriptions disclose, a minister of Kapilendra Deva. The poet says, he was thirty-two years old when he finished the epic, and that he versified the whole story of the Rāmāyana as he learnt it from the narration of the story by the Pandits. The whole poem was evidently recited by the poet by taking his seat in the Jagamohana or the audience hall of the Puri temple, for the title of the book is Jagamohana Rāmāyana. Though Jagamohana Rāmāyana is the title in the colophon, the work subsequently acquired the name *Dāṇḍī Rāmāyana*, as it became a popular work, and the contents were being recited or sung by the *Dāṇḍa* or road-side (*i.e.*, before the crowded public). In the colophon referred to above and quoted below, the number of the padas of the book has been put down as one hundred thousand. The important lines of colophon are :—

महापात्र मन्त्रौ सोमनाथ महापात्र ।

बलरामदास ये ताहार मुंहि पुत्र ॥

मनोमाया अटे मोर जननीर नाम ।

जनम हइनु सु पाइलि महाज्ञान ॥

जगमोहन पुरुष अय्यय अरूप ।

अग्रतरे वैनतेय विहग अपाप ॥

सामवेदुं सम्भूत ए सातकांड कहि ।

कृष्णरूप अनन्त अपूर्व तनु वहि ॥

ताहा प्रसादे मोते सारदा दया कला ।

रामायण ग्रन्थ मोर मुखे उच्चारिला ॥

चौविघ्न सहस्र श्लोक ए गौत रस ।

बालमीक मुनि याहा कलेक प्रकाश ॥

विद्वज्जन मुखर ये मुनिलैंइ ताहा ।

दया कले मोते ये कमलादेवी नाहा ॥

तेनु एहि महाकाव्यकु ये वाक्य कलि ।

लक्षे पद ठिक करि गौते वसाइलि ॥

जन्मर मुख मोर अलप वयस ।

ग्रन्थकला काले मोते वरस वत्तिग्र ॥

दारा सुत धन जन सुखभोग शिरौ ।

अलपे आपने देइ अहन्ति ता हरि ॥

In a colophon in the Sundarā Kāṇḍa the poet mentions the title of his book :—

‘जगमोहन’ वलि ए रामायण नाम ।

तत्पकरि भजिले पाइव विष्णुस्थान ॥

To induce the proud Brahmans to read this Rāmāyaṇa composed by a Sudra (that is to say by a man of the Karaṇa caste), the poet writes in another colophon in the Lankā Kāṇḍa :—

मुहिं ह्रीन पापी ये विशेषे शूद्रयोनि ।

मुञ्जने कोप न करिव इहा सुनि ॥

Balarām became a disciple of Chaitanya in his old age, and so it is likely that he commenced his literary career during the reign of Purusottama Deva. That after becoming a Vaisnava of Chaitanya's school he continued his literary career in Pratapa Rudra's time is proved by some remarks regarding him in two Gupta Gītās which are not of much literary merit. It has been stated in one of these Gupta Gītās that Balarām Dās, the author of the Rāmāyaṇa, composed a work in the vernacular, entitled the Gītā and could finish only the first chapter of the work. The author of this Gupta Gītā narrates that he himself is the re-incarnation of Balarām Dās in the time of Rājā Mukuṇḍa Deva and finishes this unfinished Gītā in 35 chapters. This statement stands as :—

श्रीहरि कहिले शुन अज्जुन । प्रद्युम्न अटइ मोर नन्दन ॥

ताहार पुत्र अनिरुद्ध हेव । से पुनि कालरे ज्ञय पाइव ॥

मु येवे दारुब्रह्म अवतार । कलियुगे दारुब्रह्म शरीर ॥

प्रतापरुद्र नामे हेव राय । कहि तेते से काल विषय ॥

सोमनाथ नामे शूद्र कुलर । अनिरुद्ध जात ताहारि घर ॥

ता सुत नाम बलराम दास । गुप्त गौता अध्याये प्रकाश ॥

बलराम दास ता गुप्त करि । अध्याये कहि सेहि यिवे मरि ॥

से पुनि मुकुन्ददेव द्विअङ्के । बलराम दास जनमि लोके ॥

पञ्चत्रिंश अध्याये कहिव सेहि । तो आगे कहिलि अज्जुन मुहि ॥

In the other Gupta Gītā, which contains 22 chapters and as such cannot be the original one of Balarām Dās, it has been narrated that the orthodox Brahmans disputed the claims of Balarām as a religious teacher and that this dispute was referred to Raja Pratapa Rudra Deva. The date of this dispute has been given in these words :—

रुद्र अंशरे गजपति । प्रतापरुद्र ये नृपति ॥

ताहार सप्तदश अङ्के । मकर मास शुक्लपक्षे ॥

Balarām Dās and so also his immediate successor, Jagannāth Dās, have expressed their thoughts forcibly and gracefully in the simple Oriya language of the people. They did not resort to those verbal jingles which characterize the poems of a later period. The use of sonorous words of Sanskrit origin, in the name of poetic diction, does not vitiate the simple style of the early poets. Balarām Dās is not ashamed of using those words freely which soon after his time came to be regarded as vulgar, for the poet reckons himself as one of the common people of the country. Balarām Dās, as a national poet, has sung for the people, and by making Orissa a miniature world by itself has taught his countrymen to love the land of their birth; the Kailāsā of far north has been located in Orissa and the Kapilāsa hill of Dhenkanal has been made the Kailāsa mountain; even the hilly tracts of Orissa have been made to bear the footprints of Rāma, and the forest tribes of the country have been arraigned as the camp-followers of Rāma; in the Kiskindha Kāṇḍa, for instance, the rude tribes of Bamra and Bonai have been mentioned to be the soldiers recruited by Rāma.

Besides the Kānta Koili and the Rāmāyaṇa, Balarām Dās is believed by some to be the author of the following booklets: viz., (1) Arjuna Gītā, (2) Gaḇa Nistārana Gītā, (3) Bedhā Parikramā and (4) Mriguni Stuti. The work Kamala-Lochana-Chautisā composed by the poet in the Chautisā form, has not been noticed either by Hunter or by Chakravartty; the whole of this poem is inserted in this work of selections. Of the works marked above by Nos. 1 to 4 Bedhā Parikramā contains only a few lines relating to the temple of Jagannāth, and the booklets which bear the honorific title Gītā, relate only to some Pauranic incidents to sing the efficacy of prayer to Viṣṇu. Gaḇa Nistārana Gītā is identical in form and spirit with the Mriguni Stuti; the latter work being the best of the lot has been selected to represent this class of composition.

Jagannāth Dās.—I cannot too highly speak of what Jagannāth Dās has done to raise his countrymen to a higher level of moral existence. No poet of old time enjoys so much of popularity as Poet Jagannāth Dās does. I know that in Orissa the name of Upendra Bhanja is a name to conjure with, but the popularity of this writer of artificial amorous verses is quite of a peculiar nature and cannot be compared to what Jagannāth commands. There is not a single Hindu village in Orissa where at least a portion of Jagannāth Dās's Bhāgabata is not kept and daily recited. A few facts of his life should therefore interest the readers.

His biographer, Divākara Kara, informs us that he comes of a respectable Brāhman family of Kapileṣvarapura-Sāsana in the district of Puri, and the names of his parents are recorded as Bhagabān Dās and Padmā; it is stated that he was born in the noon time on one Bhādra Suklā ṣṭami day, but the year has not been mentioned. As Jagannāth was converted to Vaisnavism by Chaitanya Deva himself shortly after his arrival in Orissa in 1510, the poet was very likely born some time in the 9th decade of the 15th century. The father of the poet was a reader of the Purāṇas.

in the Jagannāth temple and gave the poet a good education in Sanskrit. Jagannāth finished his school education when he was 18 years old, and it seems that he took to the composition of the Rāmāyana in Oriya some time before the advent of Chaitanya in Orissa. The reference to this literary performance occurs in the following words of Divākara Kara :—

श्री रामायण ग्रन्थ साधि

श्री भागवते देले बुधि ।

This Rāmāyana, however, does not exist ; either Balarāmi Dās has effaced this work or that the writer of Bhāgabata did not care to give his maiden work to the public. Jagannāth Dās renounced his Brahmanism, becoming a disciple of Chaitanya, and became the founder of the Atibadī Vaisnava sect. It is reported that poet Balarām Dās was first initiated into Vaisnavism by Chaitanya and Balarām Dās who got then the name सत्त बलराम induced Jagannāth to accept the new creed.

The accounts of the life of Balarām Dās and of Jagannāth Dās as recorded in the book named Dādhyatā-Bhakti are fanciful and thoroughly unreliable ; the only fact we get in this book, which is correct, is that both these poets flourished in the time of Raja Pratapa Rudra Deva.

How Jagannāth Dās could secure this unique position in literature has to be stated to explain the nature of influence he exercised and still exercises in the country. The establishment of the cult of Jagannāth, enshrined in a temple as awe-inspiring and admiration-extorting as the huge edifice at Bhubanesvar, was an epoch-making affair. That the genuine Hindu people of all classes lose their caste distinction in the presence of god Jagannāth, has been a great factor in the enlargement of the religious views of the people. When Chaitanya preached his religion in this land dominated by the deity Jagannāth, and the common people got the message that they can obtain salvation without the intervention of the Brahmins, by only having faith in God, and by doing good deeds, an epoch of self-culture ensued. When the Brahmins were the custodians of the religious books, the non-Brahman people could not have access to them, even though they learnt the Sanskrit language ; that the words of the Sacred Books do not lose their sanctity by being translated into the speech of the common people, was a great edifying lesson to the non-Brahmins who everywhere form the majority. When the people learnt that the Bhāgabata, which is the most sacred of all sacred books, was within their easy reach, the people took to the study of the vernacular with uncommon zeal and energy. This is why the art of reading and writing is known and practised by the common people more extensively in Orissa than in Bengal. Long ago, Bhudeb Mukerjee as Inspector of Schools duly observed this fact of Oriya mass education, and reported the matter in his public report. There cannot be any hesitancy in making this statement that Jagannāth Dās, by presenting his Oriya Bhāgabata to the people, induced all classes of men of his country to cultivate the vernacular language.

The benefit which Jagannāth Dās has conferred upon his countrymen is immense; how the moral ideas preached by him in the book has moulded and is still moulding the character of many million of men can be easily appreciated. The selections from his work will show what poetic faculties and moral powers he possessed.

The poet is also regarded to be the author of two small books, namely, the Gupta Bhāgabata and the Tulābhīnā. I give some extracts from these two books though in my opinion the books do not show the hand of the poet of the Bhāgabata. In the Tulābhīnā high philosophical thoughts have been tried to be explained in easy language, and hence the title of the book signifies "spinning or carding cotton." Though the small booklet Tulābhīnā does not disclose any mystic cult of important nature, it is significant to note that there is a religious sect in Orissa, which goes by the name Tulābhīnā, and the persons initiated into the faith perform some mystic practices in secret, which are believed to be tantric in character.

Hunter and Chakravartty do not mention the booklets Artha Koili and Mriguni Stuti composed by Jagannāth Dās; perhaps the last named work on account of its being identical in title with Balarām Dās's Mriguni Stuti, escaped the notice of the learned scholars. The booklet, Artha Koili, is interesting for many reasons; I have already said that this work, as a commentary on the Kesava Koili, establishes the antiquity of the latter work; the colophon portion again discloses that this work (the remarks are applicable to Mriguni Stuti as well) was composed, when the poet did not renounce his Brahmanism by coming under the influence of Chaitanya. Mriguni Stuti and a portion of Artha Koili appear in this work of typical selections.

Sāralā Dās.—I have already remarked that Sāralā Dās preceded Balarām Dās and composed his Mahābhārata in the reign of Kapilendra Deva (1435–1469). He was not so much a Vaisnava as he was a devout worshipper of the goddess Sāralā Chandi of his village Jhankerpur. Sāralā Chandi is stated by the poet to be the same as Hingulā Devi; we must note that Hingulā is a goddess of the aboriginal tribes, and the name itself is a variant of the Mundari word *Shengel* which signifies fire. Hingulā is worshipped in Talcher, Bamra and in their neighbourhood; coal-gas coming out through chinks and burning in the open air with a blazing light becomes the object of worship, and offerings are made to this fire as the Hingulā goddess. That Sāralā is identical with Hingulā is what occurs in a colophon in the Mahābhārata:—

“भङ्गेर पुरवासिनी हिङ्गुला चण्डी सारोले ।

से मोर तुलसी माल हेले वक्षस्यले ॥”

We are inclined to infer from the name of the goddess that the name of the poet Sāralā Dās only denotes that the poet was devoted to the service of the goddess Sāralā. He was a Sudra and belonged to Odra tribe of old. These Odras are now known by the general name Od-Chasā or simply by the name Chasā or

Tasā. We are informed by Mr. M. Chakravartty that the Chasās or Tasās of Jhankerpur have now raised themselves to the status and dignity of the Karāṇas.

The language of the poet, though unpolished, is simple and expressive; the metrical system is only seemingly defective, for what are regarded as defects are made up for when sung with proper accent and tune. This remark regarding metre applies equally to the writings of all the early poets. I have already said that the Mahābhārata story has been re-told by the poet in his own way; the extracts will show how the poet has given many things from his own imagination without caring to narrate correctly what occurs in the Sanskrit Mahābhārata. This is how the poet has made his work popular. Sārālā Dās has become a popular national poet, but the learned Pandits could not tolerate him; to give to the public the real Mahābhārata, many Sanskritists translated the main story of the Mahābhārata into Oriya, but the people did not accept them. Raja Krisna Singha of Dharakota employed some Pandits to translate the Mahābhārata and the Harivamśa at a comparatively later time, and his attempt was really praiseworthy; his Harivamśa, however, is still in manuscript and his Mahābhārata, though published, has not become popular. Extracts from the aforesaid Harivamśa in manuscript and from the Mahābhārata have been appended at the end of the first section of the Typical Selections, only to enable the readers to see why the works of the learned people have failed to efface the popular work of Sārālā Dās. I need hardly repeat that Raja Krisna Singha does not belong to the early period of Oriya literature.

It is very remarkable that this Oriya poet acquired celebrity in Bengal, and his Mahābhārata was introduced in Bengali translation not later than the early part of the sixteenth century. Babu Dinés Chandra Sen informs us that only the Virāṭa Parva portion of what is called Sārālā Mahābhārata of Orissa now survives.

Bhīmī Dhibara.—The booklet entitled Kapaṭa-Pāsā, by Bhīmā Dhibara, who is rightly regarded as an early poet, is an interesting work. That an ordinary fisherman could receive good education and could secure the situation of a poet in the early times, is a matter of much significance. We do not get any picture of the classical days in the poem; the poet rather awakens the familiar scenes of Orissa in the minds of his readers. For example, the house in which Draupadi is found, the manner in which a search is instituted for Draupadi, and the manner in which Kunti takes her seat at the threshold, are things which strongly resemble what one becomes familiar with in the villages of Orissa. The learned Brahmans may disregard the poem in their contempt for the vernacular literature enriched by the low class people, but the poem has continued and will continue to be a good asset of the popular national literature.

Typical Selections from Oriya Literature

SECTION I

EARLY POEMS

1450—1568 *A.D.*

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ-ପରିଚୟ

କୋଇଲି ମାଳିକା

I କେଶବ କୋଇଲି

BY MARKANDEYA DAS

କୋଇଲି ! କେଶବ ଯେ ମଥୁରାକୁ ଗଲା ।
କାହାବୋଲେ ଗଲା ପୁଅ ବାହୁଡ଼ି ନଇଲା । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଖଣ୍ଡ ଶୀର ଦେବ ମୁଁ କାହାକୁ ।
ଖାଇବାର ପୁଅ ଗଲା ମଥୁରାପୁରକୁ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଗଲା ପୁଅ ବାହୁଡ଼ି ନଇଲା ।
ଗହନତ ଗୁମାବନ ଶୋଭା ନ ପାଇଲା । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଘର ମୋର ନ ମଗନ୍ତି ନନ୍ଦ ।
ଘଟଣ ନ ଦିଶେ ପୁର ନ ଥିଲେ ଗୋବିନ୍ଦ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ନନ୍ଦଦେହ ପାଷାଣେ ଗଢ଼ିଲା ।
ନୟନେ କଳ୍ପଳ ଦେଇ ରଥେ ବସାରଲା । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଚନ୍ଦ୍ରଧାର କଟିସ୍ଥ ମେଖଳୀ ।
ଚକିତ ହୋଇଲେ ଶୁଣି ଗୋପପୁରବାଳୀ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଛଟେକ ମୁଁ ମାଲଲ ପୁରୁଷେ ।
ଛଡ଼ି ଅବା ଗଲେ କୃଷ୍ଣ ସେହି ପରାଭବେ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଦୂତପଣେ ଅଇଲା ଅନୁର ।
ଯାହା ବୋଲି ଭଣିନେଲା ବସାର ରଥର । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଝୁରୁଝୁରୁ ଲୁହ ନ ରହିଲା ।
ଝଗଡ଼ା ସାରଣ କୃଷ୍ଣ ମଥୁରା ରହିଲା । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ନିଶାକାଳେ ହର ମାଗେ ଚନ୍ଦ୍ର ।
ନୟନ ଟେକିଣ ତାଙ୍କୁ ରାଉଥାନ୍ତି ନନ୍ଦ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଟହ ଟହ ହସୁଥାନ୍ତି କୋଳେ ।
ଟଳ ଟଳ ହେଉ ଥାନ୍ତି ଝଲିବାରବେଳେ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଠଣ ଯେ ସୁନ୍ଦର ବେନିପୋଏ ।
ଠକି ଭଣି ଗଲେ କୃଷ୍ଣ ନଇଲେ ଭେଡ଼ାଏ । (ଲେ କୋଇଲି)

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ-ପରବେଶ

କୋଇଲି ! ତାଙ୍କଲେ ଭାଷଇ ଯେହେନ ଶାସ୍ତ୍ର ।
 ତାଳରହୁଣ୍ଡିଆ ପ୍ରାୟେ ଭାଷୁଥାନ୍ତି ହର । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ତଳୁଛନ୍ତି ମାଏ ଯଶୋବନ୍ତ ।
 ହାଲେ ହରଇଲ ମୋର ପୁଅ ଶିଶୁପତି । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଅନେକ ହିଂସିଲ ରାୟ କଂସ ।
 ଅଶହେଳ କରଣ ଆପଣେ ଗଲ ନାଶ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ତନୁରେ ତା ଲେପଇ କୁକୁମ୍ଭ ।
 ତନୟେ ଖେଳାଉଥାନ୍ତି ଭାଇ ବଳରାମ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଅନ ଭାଙ୍ଗି ଶୀର ପିଆଇଲ ।
 ଅବର କାଳକୁ ପୁଅ ଦେଖି ନ ପାରିଲ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଦଉଡ଼ିରେ ବାଜିଲ ପୁଅକୁ ।
 ଦାମୋଦର ରାଗେ ଗଲେ ମଥୁରାପୁରକୁ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଧନ୍ୟ ସେହୁ ଦରବଜା ନାସ ।
 ଧର୍ମ ସ୍ଥଳ ପୁଅଗୋଟି ହୋଇଲ ତାହାର । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ନ ଶୋଭଇ ଗୋପପୁର ମୋର ।
 ନାରାୟଣ ଗଲଦନ୍ତ ମଥୁରାନଗର । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ପବନ ପୁରୁଷ ମୋ ମାଧୋର ।
 ପବନ ମୁଁ ହେଉଥିଲ କୃଷ୍ଣମୁଖ ଚାହିଁ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଫଳିବାକୁ ନାହିଁ ମୋର ଆଶ ।
 ଫଳିବାର ଫଳ ଗଲ ବସୁଦେବ ପାଶ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ବହୁତ ସହିଲ ତାଙ୍କ ଅଳ ।
 ବହୁତ ଶରଧା ଭାଙ୍ଗି ଗଲେ ବନମାଳୀ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଭଣ୍ଡି ମୋତେ ଗଲେ ବେନ ପୋଏ ।
 ଭାଇ ତାଙ୍କ ବଳରାମ ନଇଲେ ଭେଡ଼ାଏ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ମଥୁରାକୁ ଯିବ କି ମୁଁ ଧାଇଁ ।
 ମାଧବ ମଥୁରାଦନ ଆଣିବ କହାଇ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଯିବେ ଯେ ଆସିବେ ବୋଲି ଗଲେ ।
 ଜଗତଜୀବନ ପ୍ରଭୁ ଭେଡ଼ାଏ ନଇଲେ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ରତ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଅଳଙ୍କାରମାନ ।
 ରାମ-କୃଷ୍ଣ-ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗକୁ ଦଶେ ଶୋଭାବନ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଲକ୍ଷ୍ମୀମନ୍ତ୍ର ଅଟେ ନାରାୟଣ ।
 ଲଳିତରେ ନାମ ଦେଲେ ସେ ଗର୍ବ କ୍ରାନ୍ତି । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ବୃନ୍ଦାବନ ନ ଶୋଭଇ ମୋର ।
 ବସ୍ତ୍ରା କିଏ ତରାଇବ ଯମୁନାର ଖର । (ଲେ କୋଇଲି)

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ-ପରଚୟ

କୋଇଲି ! ଶ୍ରୀମନ୍ତୁ ପୁରୁଷ ମୋ ମାଧୋଇ ।
ଶୀତରଙ୍ଗ ଗଲବନ୍ତ ନନ୍ଦ ହେଲେ ବାଈ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ଶଶୀ ଯେହେ ବନ୍ତୁ ଦନ୍ତୁ ଶୀତ ।
ସେହମନ୍ତ ଶୀତ ହେଲେ ମୋ ନନ୍ଦଜନ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ସାତ ଦିନ ଇନ୍ଦ୍ର ବୃକ୍ଷ କଲ ।
ସପତବରଷ ପୁଅ ମନ୍ଦର ଧରଲ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! ହାତ ଯେ ମାରଇ ପୁଅ ଭୁଣ୍ଡ ।
ହୃଦୟେ ଦଶିଲ ତାର ସପତ ବ୍ରହ୍ମଣ୍ଡ । (ଲେ କୋଇଲି)
କୋଇଲି ! କ୍ଷମଣି ବଳଣି ଭୁଜବଣ୍ଡ ।
କ୍ଷମା କର ଦୋଷ ମୋର ଭଣେ ମାରକଣ୍ଡ । (ଲେ କୋଇଲି)

II ବାରମାମୀ କୋଇଲି

BY SANKAR DAS

ଆରେ ବାବୁ ଚାପିଆଣ ! କି ଦଣ୍ଡ ହେଲା ତୋହର ।
କାଳି କଉଶଲ୍ୟା ବୋଲନ୍ତି କୈକେୟୀ ଅରଜିବ କେଉଁଠିରା ଲେ ।
କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥
ଏହି ମଗୁଣିର ମାସ । କାକର ପଡ଼େ ବିଶେଷ ।
ଶୀତଲପବନ ବହେ ଘନଘନ ମୋ ପୁଅ କରବ କଷ ଲେ ।
କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥
ପୁଷ୍ପମାସେ ବଡ଼ ଶୀତ । କଷ୍ଟ ଦିଏ ଅପ୍ରମିତ ।
ବିନା ବସନରେ ବୃକ୍ଷବକଳରେ କି ଦୁଃଖ ନ ହେବ ଜାତ ଲେ ।
କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥
ମାଘରେ ତହିଁ ଅଧିକ । ଗରବ ଦୁଃଖ ଦାୟକ ।
ଅମୂଲ୍ୟ ସୁଧାତ ତେଜି ରଘୁପତି ବୁଲଇ କାନନଯାକ ଲେ ।
କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥
ଫଗୁଣେ ଫଗୁ ଖେଳରେ । ମାତିଛନ୍ତି ଘରେ ଘରେ ।
ମୋ ଅଳ୍ପଶୀତନ ମୋଠୁଁ ହୋଇ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଶୋକମାରେ ଲେ ।
କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥
ଚରଣମାସର ଖରା । ମାରସ କରଇ ଧରା ।
ଶରୀରରୁ ହାଲ ବହେ ଅନର୍ଗଳ ପରାଣ ହୋଏ ଘାବର ଲେ ।
କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥

ବରଣାଖ ଖରା ଗୁହଁ । ବାହାରକୁ ନୋହେ ଯାଇ ।
 କେଉଁ ବୃକ୍ଷମୂଳେ ଖାବନବିକଳେ ଥିବ ମୋର ପୁଅ ରହି ଲେ ।
 କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥

ଜ୍ୟେଷ୍ଠେ ମୋ ଜ୍ୟେଷ୍ଠନନ୍ଦନ । ଜାନକୀ ସହ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
 ନାନା ପଦ୍ମଫଳ ଖୋଜି କୁଳୁଥିବେ ବିଧିର ଏ ବିଦ୍‌ମାନ ଲେ ।
 କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥

ଆଷାଢ଼ମାସରେ ମେଘ । ଗରଜର ଯେହେ ବାଘ ।
 ବେଳେ ବେଳେ ନିଶ ହୁଅଇ ଅଦୃଶ୍ୟ ଘୋଷିଯାଏ ତଉଦଗ ଲେ ।
 କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥

ଦେଖି ଧାରା ଶିରବଣ । ଜଳ ପଡ଼େ ଅନୁକ୍ଷଣ ।
 ଘର ଘାଟ ନାହିଁ ମୋ ଦୁଃଖିସଂଖାଳି କରୁଥେ କାଟିବ ଦିନ ଲେ ।
 କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥

ଭାଦ୍ରବ ହେଲେ ପ୍ରବେଶ । ସୁନର୍ମଳ ଦଶଦଶ ।
 ଅଳସୁକୁମାରୀ ଜନକକୁମାରୀ ମନେ ଭାଲୁଥିବ କିସ ଲେ ।
 କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥

ଆଶ୍ୱିନେ ଚନ୍ଦ୍ରକରଣ । କରଇ ମନ ହରଣ ।
 କେତେମତେ କେତେ ଉତ୍ସବ କରନ୍ତେ ଘରେ ଥିଲେ ରଘୁରାଣ ଲେ ।
 କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥

ଏ ମହାକାର୍ତ୍ତିକମାସ । ଭଣିଲେ ଶଙ୍କର ଦାସ ।
 ସୀତା ସଙ୍ଗେ ଘେନି ରଘୁକୁଳମଣି ଭୋଗକଲେ ବାରମାସ ଲେ ।
 କୋଇଲି ଶୁଣ ଲେ ॥

III କାନ୍ତ କୋଇଲି

By BALARAM DAS

କୋଇଲି ! କାନ୍ତ ମୋର ଗଲେ ମୁଗମାର ।
 କପଟେ ରାବଣ ମୋତେ ନେଉଅଛି ଧର । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଖଲ ବୋଲି ଜାଣି ନ ପାରିଲ ।
 ଖଲ ଯେ କନକମୁଗ ଦେଖି ଲେଉଟ କଲ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଗୁରୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବଳଲ ମୋହର ।
 ଗେଲେ ମୁଁ ବୋଇଲି, ରାମ ଏ କୂରଙ୍ଗ ମାର । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଘଟଣା ଯା କରୁଛି ବଧାତା ।
 ଘୋରବନ୍ଦେ ମୁଗମାର ଗଲେ ମୋ କରତା । (ଲେ କୋଇଲି)

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ-ପରଚୟ

କୋଇଲି ! ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ଜଗାଇ ଦୁଆର ।

ନାହାତରେ ମୁଗ ବନ୍ଧି ଗଲେ ରଘୁନାଥ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଶୁଣ ଧର ଗଲେ ରଘୁନାଥ ।

ଶୁଣେ ଶର ସନ୍ଧି ମୁଗପ୍ରାଣ କଲେ ହତ ! (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଛୁଡ଼ିବାର ବେଳେ ମୁଗ ପ୍ରାଣ ।

ଛୁଦୁରେ ତା'କୁ ମୋତେ ରଖ ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଜାଣି ନ ପାରିଲୁ ଛନ୍ଦ ମୁହିଁ ।

ଯାଅ ବୋଲି ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ଦେଲି ପଠିଆଇଁ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଝଟିତରେ ଯାଆନ୍ତେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।

ଝାଡ଼ର ଭିତରେ ଲୁଚି ଥିଲୁଟି ରାବଣ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ନିର୍ମଳ ତପସ୍ବି-ରୂପ ଧର ।

ନିର୍ଭୟେ ବସିଲୁ ଆସି ଦୁଆର ଆବୋର । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଟେକିଣ କହଇ ମାୟାଯତ ।

ଟେକି ମୋତେ ଫଳଭୁଷା ଦିଅ ମହାସତ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଠକିଆ ଜାଣି ନ ପାରିଲୁ ।

ଠକିଯିବ କରେ ପୁଣି ଫଳଭୁଷା ଦେଲୁ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ତିର୍କିର ରାବଣ ବଡ଼ ଦୁଷ୍ଟ ।

ତାହା ଉଜ୍ଜୁଳ ମୋର ଧରଇ ପାପିଷ୍ଠ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଚଳଣ ଶୁଣିଲୁ ଆକାଶକୁ

ତାଳେ ରଥ ଶୂନ୍ୟ ଆସି ମିଳିଲୁ ତାହାକୁ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଆଣି ମୋତେ ରଥରେ ବସାଇ ।

ଆକାଶମାର୍ଗରେ ରଥ ନେଲୁ ତହିଁ ବାହି । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଭୁବିତେ ତା ରାଜ୍ୟରେ ମିଳିଲୁ ।

ତହିଁ ଅଶୋକ ବନରେ ମୋତେ ଲୁଚାଇଲୁ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଥାନ୍ତି ଜଗି ସହସ୍ରେ ଅସୁର ।

ସ୍ଥାନ ଟିକିଏ ନ ଥାଏ ବସିଥାନ୍ତି ସେଇ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଦିବା ରାତ୍ର ଦୁଇ ମୋର ଏକ ।

ଦିନ ନ ସରଇ ନିରନ୍ତରେ କର ଦକ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଧାତା ମୋତେ ଏତେ କଷ୍ଟ ଦେଲୁ ।

ଧରଇ ଅସୁରଘରେ ବନ୍ଦୀ କରାଇଲୁ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ନାହାତ ଦେନିଶ ରଘୁନାଥ ।

ନିମିଷକେ ମୁଗ ମାରୁ ଆସିବେନି ଭ୍ରତ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ପଶ୍ଚିକୁଟୀପୁରେ ଡାକୁ ଥିବେ ।

ପଶୁର ପଖାଲୁ ଜଳ ଦିଅ ସୀତା ଜବେ । (ଲେ କୋଇଲି)

କୋଇଲି ! ଫୁଟି ତାକୁଥିବେ ବେନଭାଇ ।
 ଫୁଟିକୁଁ ତୃଷାରେ ଜଳ ଦିଅ ବରଦେହି । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ବୋଲି ଯେବେ ନ ଶୁଣିବେ ମୋର ।
 ବୋଲିବେ କେ ଘେନିଗଲି ସୀତାକୁ ଆମ୍ଭର । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଭାଇ ବେନ ବନେ ବୁଲୁଥିବେ ।
 ଭଲଲେକ ଦେଖିଲେ ବାରତା ପଚାରିବେ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ମଝିଆ-ଦୁଆରେ ବେନଭାଇ ।
 ମୋତେ ତାକୁଥିବେ କାନ୍ଦୁ ମୁଗଭାର ଥୋଇ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଖାବ ଯିବାପ୍ରାୟ ହେଉଥିବେ ।
 ଯାମକ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପରାୟ ମଣିବେ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ରାଉଥିବେ ମୋର ନାମ ଧର ।
 ରାବି ଦିବା ନୟନରୁ ବହୁଥିବ ବାର । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଲଙ୍କାର ରାବଣ ଆଣିବାର ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସହିତେ କାନ୍ତେ ନୋହିଲା ଗୋଚର । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ବାରତା ପାଇଲେ ପ୍ରାଣନାଥ ।
 ବାରାନ୍ଧସ ବାନ୍ଧି ଆସିବେ ବେନଭାଇ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଶୀଘ୍ର ରାବଣକୁ ବନାଣିବେ ।
 ଶାଢ଼ୀ ବାନ୍ଧି ବଞ୍ଚେଶେ ରାଜା କରାଉବେ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବେନ ଭାଇ ।
 ଶିଖି ପାଳି ଦୁଷ୍ଟ ନାଶି ଉଦ୍ଧାସନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ଶୁଭେ ହୋଇ ଲଙ୍କାରେ ପ୍ରବେଶ ।
 ସଙ୍ଗେ ନେଇ ମୋତେ ଚଳିଯିବେ ନିଜ ଦେଶ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! ହେବେ ମୋତେ ଘେନି ଅଭିଷେକ ।
 ହରଷେ ଖଟିବେ ତାଙ୍କୁ ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ ଲେକ । (ଲେ କୋଇଲି)
 କୋଇଲି ! କ୍ଷମେ ରାମ ଅଯୋଧ୍ୟା ପ୍ରବେଶ ।
 କ୍ଷୟନ୍ତେ ଭଣିଲେ ଗୀତେ ବଳରାମ ଦାସ । (ଲେ କୋଇଲି)

IV ଜ୍ଞାନ-ଉଦୟ କୋଇଲି

BY LOKANATHA

କୋଇଲି ! କାଳନାଶିରେ ଯାଇ । କମଳ ଫୁଟିଅଛୁ ।
 କମଳମଧ୍ୟେ ସିବେଶୀ । କରୁଅଛୁ ହଂସ ଶୂନ୍ୟ ଭ୍ରମଣି ଲେ ।
 କେ ତହିଁ ହଂସ-ମହିମା ମୁଖେ । କ୍ରୀଡ଼ା କରେ ହଂସ ଅମନ ଶିଖେ ଲେ ।

ଖୋଜୁଛନ୍ତି ଯାକୁମୁନି । ଖୋଜି ଭେଟ ନ ପାବନ୍ତି ଜ୍ଞାନା ।
ଶିଳ୍ପନାଲର ଶିଖରେ । ଖେଳୁଅଛୁ ହଂସ ଶୂନ୍ୟ ମନ୍ଦିରେ ଲେ ।
ଖଟାଏ ହଂସ-ଚରଣେ ମନ । ଖଣ୍ଡନ ହେଉ ତୋ ପାଦକମାନ ଲେ ।

ଗୋଲେକ ବୈକୁଣ୍ଠ-ସ୍ଵାରେ । ଗଙ୍ଗା-ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ।
ଗୁମ୍ଫାକୁ ଫିଟିଛି ବାଟ । ଗୋଲହାଟ ପରେ ପାଇବୁ ଭେଟ ଲେ ।
ଗୁପ୍ତତେ ଶୂନ୍ୟ ରହିଛି ହଂସ । ଗର୍ଭ ଭିତରେ ଥୁଲୁଅ ଅଶେଷ ଲେ ।

ଘେନିଛୁ ବନ୍ଧୁ ସୋଦର । ଘୁମାଇଲେ ହେବେ ପର ।
ଘଡ଼ିଏ ତୋତେ ନ ଥୋଇ । ଘରୁ ଘେନି ସିବେ ଶୁଣାନ ଭୂଇଁ ଲେ ।
ଘୋଷ ଭୁ ମୁଖେ ଗୁରୁ ଶବଦ । ଘୁଞ୍ଚିଯିବ ତୋର ପାପ ପ୍ରମାଦ ଲେ ।

ନୟନେ ଦେଖୁଛୁ ଯେତେ । ନ ସିବେ କେହି ସଙ୍ଗତେ ।
ନୁହନ୍ତି କାହାର କେହି । ନବା ଆଶିବାକୁ କିଛିହିଁ ନାହିଁ ଲେ ।
ନାହିଁଟି ଆଉ ଅନ୍ୟରେ ଗତି । ନାମ ଆଶ୍ରେକଲେ ହେବୁ ମୁକତି ଲେ ।

ଚଞ୍ଚଳ ନ କର ଚିତ୍ତ । ଚାହିଁ ଏବେ ଭୁ ଚେତ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦୀ କର । ଚେତନାଘରେ ଚୈତନ୍ୟକୁ ଭର ଲେ ।
ଚୈତନ୍ୟ ଚିତ୍ତେ ରହିଲେ ଭୁହିଁ । ଚୂରପୁଣେ ଥୁବୁ ଅମର ହୋଇ ଲେ ।

ଛାଅବଇରା ତୋ ବାପା । ଶଶେ ନ ଦୟାନ୍ତ ସାଧୁ ।
ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ ସେ ତୋତେ । ଛାଉ ପ୍ରାୟ ରହିଥାନ୍ତି ସଙ୍ଗତେ ଲେ ।
ଛନକା କର ଡାହାଣଧାନ୍ତି । ଛାତି ଦମ୍ଭ କର ଫିଟୁ ତୋ ବ୍ରାନ୍ତି ଲେ ।

ଜଳୁଛି ଶୂନ୍ୟରେ ଜ୍ୟୋତି । ଯହିଁ ନାହିଁ ଦବା ବାତି ।
ଜ୍ୟୋତି-ଶୁଭ୍ରା ମଧ୍ୟେ ଯାଇ । ଜୀବ-ପରମ ଭେଟ ଦେଖ ଭୁହିଁ ଲେ ।
ଜୀବୁ ପରମ ନୋହେ ବାହାର । ଜୀବ ପରମ ଏକଇ ଅକ୍ଷର ଲେ ।

ଝରୁଛି ବିବେଶ-ଧାର । ଝରମୁଣ୍ଡେ ନିରାକାର ।
ଝଲକ ଜ୍ୟୋତିର ପରେ । ଝଟକୁଛି ହଂସ ଶୂନ୍ୟମନ୍ଦିରେ ଲେ ।
ଝିମିଟେ ହେବୁ ଭୁ ତହିଁ ରଖ । ଝଡ଼ି ପଡ଼ିବ ତୋ କଳ୍ପସାକ ଲେ ।

ନିରାକାର ଖେଳ ଦେଖ । ନଦୀ ଯେ ବିବେଶୀଶିଖ ।
ନୀଳକାନ୍ତବଟମୂଳେ । ନିତ୍ୟ ଖେଳେ ହଂସ ଯମୁନାଜଳେ ଲେ ।
ଲେଉଟି ହଂସ ପିଉଛି ପାଣି । ଲଞ୍ଜରେ ଥଣ୍ଡା ତା ଦେଇଛି ହାଣି ଲେ ।

ଟକୁଛି ପଦ୍ମରେ ପାଣି । ଟେକ ଭୁ ବାସୁ ଭଜାଣି ।
ଟେକ ବ୍ରହ୍ମରକ୍ତ ପରେ । ଟାକ ଚୈତନ୍ୟକୁ ରଖ ସେଠାରେ ଲେ ।
ଟଳଟଳଥ ନ କର ମନ । ଟସକର ବହିନେବେ ତୋ ଧନ ଲେ ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ-ପରଚୟ

ଠୁଳଶୂନ୍ୟରେ ବାସ । ଠାକିଛି ପରମହଂସ ।
 ଠାବ ନ ପାଆନ୍ତି କେହି । ଠିକେ ଗୁରୁସେବା କଲେ ତା ପାଇଁ ଲେ ।
 ଠାଠିକେ ଦିଲେତନ କହିଲେ । ଠିକେ ନାଥଆକୁ ବୁଝାଇ ଦେଲେ ଲେ ।
 ଡାକିଛି ଶୂନ୍ୟରେ ହଂସ । ଡାକ ଶୁଭର ଅଶେଷ ।
 ଡେର ଭୁ ଶ୍ରବଣ ଦୁଇ । ଡୋଳା ଥୟ କର ଦଥ ଅନାଇ ଲେ ।
 ଡୋଳାରେ ଆଗେ ଖେଳୁଛି ହଂସ । ଡର ଛଡ଼ି ତହିଁ ରଖ ବ୍ୟାସ ଲେ ।
 ଢଳହଳ ପଥ ଛଡ଼ା । ଢାଳେହେଁ ଅମତା ମାଡ଼ା ।
 ଢାଙ୍କୁଣି ଫିଟିଛି ଅନା । ଢାଳେହେଁ ପଦାରେ ପଡ଼ିଛି ସୁନା ଲେ ।
 ଢେଉକୁ ଜର ଚୋରକୁ ଧର । ଢୁଳାଇଲେ ଘରେ ପଶିବ ଚୋର ଲେ ।
 ଢେଉରେ ଅନ ହୋଇଲୁ । ଆଲୁଅ ଉଦେ ନ କଲୁ ।
 ଅଙ୍ଗାରକୁ କଲୁ ଯତ୍ନ । ଅଣହେଲା କଲୁ ଅମୂଲ୍ୟରତ୍ନ ଲେ ।
 ଏବେହେଁ ତେତ ତୋର ମନକୁ । ଆୟତ୍ତ କର ଭୁ ଅଭିମାନକୁ ଲେ ।
 ବିବେଶୀ ବିକୃଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ । ତଥ୍ପରେ ନିରଞ୍ଜନ ।
 ଭୂତିବ ପାପ ତୋହର । ତରଜ ତେଜ ଭୁ ମନରେ ଧର ଲେ ।
 ତୋହର ଘଟେ ତୋତେ ଭୁ ଚିହ୍ନ । ଭୁହ ସିନା ଅଟୁ ପରମବ୍ରହ୍ମ ଲେ ।
 ଥୟ କର ପଞ୍ଚମନ । ଥକିତେ ରଖ ପବନ ।
 ଥୟେ ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି । ଥବର ହୋଇ ଭୁ ଦଥ ଅନାଇ ଲେ ।
 ଥୟ ଭୁ କର ଚାହିଁ ପାଲଟି । ଥାପନାଦଥକୁ ନ ବଳା ଦୃଷ୍ଟି ଲେ ।
 ଦେବତାକୁ ଦେଖ ଯାଇଁ । ଦଥ ଅଛୁ ଯେଉଁଠାର ।
 ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲେ ନାହିଁ ଦୂରେ । ଦଥ ରହିଅଛୁ ଅପଣା ଘରେ ଲେ ।
 ଦାପକୁ ଜାଳ ଦଥକୁ ଦେଖ । ଦଥ ରହିଅଛୁ ଦେଉଳ ଶିଖ ଲେ ।
 ଧ୍ରୁବମଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟରେ । ଧ୍ବନ ଅନାହତସ୍ଵାରେ ।
 ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ତହିଁ ରହ । ଧ୍ବନ ଅନାହତ ଶବ୍ଦ ପାଥ ଲେ ।
 ଧର ଭୁ ହୃଦେ ଗୁରୁଶବ୍ଦ । ଧରଲେ ପାଇବୁ ଏ ବ୍ରହ୍ମପଦ ଲେ ।
 ନିରାକାର ଶୂନ୍ୟଦେହ । ଲୁଚିଛି ଶୂନ୍ୟରେ ସେହି ।
 ନ ଦିଶଇ ତାର କାୟା । ନିରେଖି ଚାହିଁ ଦିଶୁଅଛି ଶୟା ଲେ ।
 ନୟନ ପ୍ରାଣେ କରୁଛି ଲାଳା । ନୟାଁ ପରାୟେ ଜଳୁଅଛି ହୃଦା ଲେ ।
 ପରମହଂସ-ଘରକୁ । ପଡ଼ିଛି ବାଟ ସିବାକୁ ।
 ପଶିଲେ ପାଇବୁ ବ୍ରହ୍ମ । ପଥ ନିକଟ ସିବାକୁ ଦୂର୍ଗମ ଲେ ।
 ପଡ଼ିଛି ହଂସଘରକୁ ବାଟ । ପରତେ ଜ୍ଞାନୀ ଗୁରୁପାଦେ ଖଟ ଲେ ।

ଫୁଲ ବନ୍ଧରେ ବାଟ । ଫିଟିଛି କଣ୍ଠ କବାଟ ।
ଫୁଲଣା ହୋଇ ତୁ ଅନା । ଫୁଟି କମଳ କରୁଛି ବାସନା ଲେ ।
ଫୁଟିଣ ଫୁଲ ଦିଶେ ଧକଳ । ଫଳ ତେଜି ଫୁଲ ରହେ ଶୂନ୍ୟର ଲେ ।

କୁଲୁଛି ଶୂନ୍ୟମଣ୍ଡଳ । ବିନ୍ଦୁମଧ୍ୟେ ହଂସଲୀଳା ।
ବୋହୁଛି ପବନ ତହିଁ । ବେଦ ଶବଦ ଉଦେ ଅସ୍ତ ଯହିଁ ଲେ ।
ବାଜୁଛି ପଞ୍ଚଶବଦେ ବାଦ୍ୟ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭେଦ ଶୂନ୍ୟ ଅଛି ନାଦ ଲେ ।

ଭେଦକୁ ଯେବେ ସେ ଦ୍ଵାର । ଭଗାଇ ପଞ୍ଚଶ ମାର ।
ଭୁଲତାମୟକୁ ଚାହିଁ । ଭବ-ଭୟ-ଭ୍ରାନ୍ତି ପକା ଛଣାଇ ଲେ ।
ଭଜ ଶ୍ରୀଗୁରୁ କହିଲେ ଯାହା । ଭଜି ନ ପାରିଲ ଲେକନାଥୀ ଲେ ।

ମହାଶୂନ୍ୟ ମଣ୍ଡପରେ । ମଣ୍ଡଳାଅ ବାଇ ଘରେ ।
ମଣାଗୋଡ଼ ପ୍ରାୟ ବାଟ । ମାଡ଼ି ଯାଉଛି ମଉଗଜଥାଟ ଲେ ।
ମନକୁ ତହିଁ ଦିଅ ଗଳାଇ । ମାୟାମୁଗବୃଷ୍ଟି ଯାଉ ପଳାଇ ଲେ ।

ଜଗ ତୁ ଜ୍ୟୋତି-ଦୁଆର । ଯହିଁ ବିଜେ ନରକାର ।
ଜ୍ୟୋତିପରେ ଜ୍ୟୋତି ଗୋପ୍ୟ । ଯାମିନୀ ପାହୁ ଜଳୁଅଛି ଦୀପ ଲେ ।
ଯତନ କରି ଜଗିବୁ ଯେବେ । ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଯୋଗୀ ହୋଇବୁ ତେବେ ଲେ ।

ରମଣୀ ରସ ଫେରାଇ । ରସରେ ତା ମୁଣ୍ଡେ ନେଇ ।
ରସବନ୍ଦୁର ଉପର । ରବିଠାରେ ନେଇ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଧର ଲେ ।
ରହିବୁ ଚନ୍ଦ୍ରଦୁଆର ମାଡ଼ି । ରସବନ୍ଦୀ କର କାଳ ଘଉଡ଼ି ଲେ ।

ଲେଉ ମୋହ କାମ ତନି । ଲଭ କରୁଛନ୍ତି ହାନି ।
ଲଘୁତା ତୋହର ଛଡ଼ୁ । ଲେଉଟି ଦୃଷ୍ଟି ତୋ ପଶ୍ଚିମେ ପଡ଼ୁ ଲେ ।
ନୋହିଲ ବୋଲି ନ କର ଭୟ । ଲହରୀ ରହିଲେ ଲଗିବ ଲୟ ଲେ ।

ଗୁହାଇଲେ ଗୁହନାହିଁ । ବୋଲି କଥା କରୁନାହିଁ ।
ବଇରୀ ତୋର କଳ୍ପନା । ଗୁରୁବଳ ଘେନି କାଟ ତା ଡେଶା ଲେ ।
ବହୁଛି ବାର ଅଙ୍ଗୁଳେ ବାଇ । ବାନ୍ଧିଲେ ରହିବ ବହନୀ ନଇ ଲେ ।

ଶ୍ରୀଘଟପାଟଣାଦ୍ଵାରେ । ସୁଷମୁନାର ମଧ୍ୟରେ ।
ଶୂନ୍ୟଘରେ ଛନ୍ଦି ରହି । ସୁଷମୁନାକୁ ଗର୍ଭରେ ଧୂରଇ ଲେ ।
ସତ୍ୟଟି ଏହି ଗୁରୁବଚନ । ସିଦ୍ଧମାନଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତଧନ ଲେ ।

ଶିକୁଳୀ ତଳ ଛନ୍ଦାକୁ । ଷୋଳ ତମରୁ ଭେଦକୁ ।
ସର୍ପଫଣା ଗଣ୍ଡି ଫେଡ଼ । ଶୟକୁ କିଣି ଜୟ କର ଗଡ଼ ଲେ ।
ସାଧୁଲେ ସିଦ୍ଧି ହୋଇବ ବୋଧ । ସାରସ୍ଵତମନ୍ତ୍ରେ ଜୀବକୁ ଶୋଧ ଲେ ।

ସରସଜା ନଦୀତଟେ । ଗଙ୍ଗା-ଯମୁନା-ନିକଟେ ।
 ସିନ୍ଧୁ ଦଣ୍ଡ ଅଛି ଅନା । ସୁଖ-ଅଗ୍ରେ ବାଟ ସେ ଘରେ ସିନା ଲେ ।
 ଶଙ୍କର ଜଗୁଆଳ ସେଠାରେ । ସୁଖ-ଅଗ୍ରେ ବାଟ ସିନା ସେ ପୁରେ ଲେ ।
 ହର କପିଳାସ ଘାଟ । ହ ଅକ୍ଷର ମଧ୍ୟେ ବାଟ ।
 ହେଟ ବୃକ୍ଷପରେ ଯାଇ । ହଂସ ରହିଅଛି ଭଲଟ ହୋଇ ଲେ ।
 ହେଜାଅ ହଂସ ଚରଣେ ମନ । ହତ ହେଉ ତୋର ପାତକମାନ ଲେ ।
 କ୍ଷଣନ୍ତେ ବହେ ଭଜାଣି । କ୍ଷମେ ବୁଝ ପରମାଣି ।
 ଛୟ ମାୟା ଯାର ନାହିଁ । ଛନ୍ଦ ଫେଇ ଗୁରୁ ଦେଲେ ଦେଖାଇ ଲେ ।
 ଛତ୍ର ନା ଏବେ ମୁକତି ବାଟ । ଛର ନାଥୁଆ ବିଲେତନ ଚାଟ ଲେ ।

ଗୋପୀଭାଷା

BY DANAI DAS

ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦ

କୃଷ୍ଣ କଥା ଭଲ ଗୋପୀ ସକଳ ।
 ଗୁଣ ସୁମର ହୁଅନ୍ତୁ ବକଳ ॥
 କାହ୍ନୁ ଦାରୁଣ ଅକୂର ଅରଳ ।
 କଂସ ଆଜ୍ଞା ବୋଲି ଗୋପେ କହିଲ ॥
 କୃଷ୍ଣ ଆସିବେ ବୋଲି ଗଲେ ଭଣ୍ଡି ।
 ତାହା ଜାଣିଲେ କର୍ପା ଦ୍ୟନ୍ତ ଛଡ଼ି ॥
 କଂସ ଯାହା କରୁ ପଛେ କରନ୍ତା ।
 ଗୋପପୁରଯାକ ସବୁ ମାରନ୍ତା ॥
 ତହିଁ ମଲେହେଁ ହୁଅନ୍ତା କାରଣ ।
 ଯାହା ଉପେକ୍ଷ ଗଲେ ନାରାୟଣ ॥
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଇଲି ଥାଇଣ ।
 ଆମ୍ଭେ ବେଳହୁଁ ହୃଦିଗଲୁଁ ପୁଣ ॥
 ଯେବେ ଅକୂର ବାହୁଡ଼ି ଯାଆନ୍ତା ।
 କୃଷ୍ଣ ଗୋପପୁରେ ରହି ଥାଆନ୍ତା ॥
 ଯାଇଁ କହନ୍ତା ଅକୂର ରାଜାକୁ ।
 କଂସ ତରେ କି ଆସନ୍ତା ଗୋପକୁ ॥
 ସେ କି ଶୁଣିଣ ନାହିଁ କର୍ଣ୍ଣଦେନ ।
 ଯେତେ ଯେତେକ କଲେ ଭାଇ ବେନ ।

ଲୁହ ସପତଦନ ବୁଝି କଲ ।
 ବଜ୍ରାଦାତେ ପଥର ବରଷିଲ ।
 ଛୁବ ଆକାରେ ଶିରବର ଧର ।
 ଗୋପସମ୍ପଦ ରଖିଲେ ମୁରୁର ।
 ଲୁହ ହାରିଣ ଶରଣ ପଶିଲ ।
 ଗୋପେ ଗୋବିନ୍ଦ ନାମ ଦେଇ ଗଲ ।
 କଂସ ଶୁଣି କି ନାହିଁ ସେହି କଥା ।
 ସେ କି ଲୁହକୁ ବଡ଼ ସାମରଥା ।
 କେତେ କେତେ ବପର ନ ପଡ଼ିଲ ।
 କୃଷ୍ଣ ଥିଲକୁ କିଛି ନ ଲଗିଲ ।
 ଏବେ କେ ଅବା ଆମ୍ଭକୁ ରଖିବ ।
 ଆମ୍ଭ ବରହ ଦୁଃଖ ଉପେକ୍ଷିବ ।
 ଏତେ ବୋଲଣ ହେଲେ ସବେ ଦୁଃଖୀ ।
 ଅନ୍ୟ ଗୋପୀଏ ବୋଲେ ଶୁଣ ସଖି ।
 ସେ ଗୋ ଦାରୁଣ ଅଟଇ କହାର ।
 ଏଡ଼େ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ବୋଲି ଜାଣୁ ନାହିଁ ।
 ଯାହା ଘରେ ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଧୁର୍ବ ।
 ତାଙ୍କୁ ଲୁଚାଇ ଥୋଇଥାଉଁ ସର୍ବ ।
 ଆମ୍ଭେ ପତି ତନୟ ଗୋ ନ ଜାଣୁ ।
 ଗୁରୁ ଗଉରବ ଲଜ ନ ମଣୁ ।
 ଆମ୍ଭ ପତି ତନୟ ସବୁ ସେହି ।
 ତାଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ଯାଉଅଛୁ ଦେହୀ ।
 ତାର ମଉସାରଙ୍ଗ ଭୁଲି ଗତି ।
 ଦେଖି ଦେହ ଧରେ କେଉଁ ଯୁକ୍ତି ।
 ସେ ଗୋ ବନରୁ ଆସୁଥାଇ ଚାଲି ।
 ଶିରେ ବରହାୟୁଛୁ ଶୋହେ ହଳି ।
 ନାସେ ବର୍ତ୍ତୁଳ ମୁକୁତା ଲୁଲଇ ।
 କର୍ଣ୍ଣେ କୁଣ୍ଡଳ ବେନି ବରଜଇ ।
 ଗୋରଚନା ଚିତା ଶୋହେ କଥାଲେ ।
 ତହିଁ ଉପରେ ବୁଝୁଗୁଞ୍ଜ ମାଲେ ।
 ଉରେ ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳନଖ କଣ୍ଠିମାଳୀ ।
 ଅଙ୍ଗେ ପଡ଼ିଣ ଥାଇ ଗୋରୁଧୁଳି ।
 ହସ୍ତେ ମୁରଲୀ ଗୋଟି ଥାଇ ଘେନି ।
 ଲୁହା ହୋଇଲେ କରୁଥାଇ ଧନ ।

ନରେ ବଳୟ ବାହୁଟି କଙ୍କଣ ।
 କଟିତଟେ ଶୋହେ ପୀତବସନ ।
 କଟିସୁଦ୍ଧ ମେଖଳା ଓଡ଼ିଆଣୀ ।
 ଗୁରୁ ଚରଣେ ନୃପୁର ବାଜେଣୀ ।
 ରତ୍ନ କଠାଉ ଶୋହେ ପଦ୍ମପାଦେ ।
 ଦାସ ଦନାଇ ସେବା ସେହି ଠାବେ ॥

ଦ୍ଵିତୀୟ ଛନ୍ଦ

ଖେଳ ଆସୁଥାନ୍ତି ନାନା ରଙ୍ଗେଣ ।
 ଗୋପସୁତ ବେଢ଼ି ଥାନ୍ତି ସଙ୍ଗେଣ ॥
 ମାଳମଣି କି ଘେର ହେମମାଳ ।
 ତଥ୍ଵ ମଧ୍ୟେ ସୁନ୍ଦର ବନମାଳୀ ॥
 ତାହା ଦେଖି ହେଉଥାଉଁ ଉସତ ।
 ମଉଗରବେ ହେଉଥାଉଁ ମତ୍ତ ॥
 ତାଙ୍କୁ ପାଇବା ଆମ୍ଭେ ଆଉ କାହିଁ ।
 ଭବି ମରବା ସିନା ଦେହ ଦେଇ ॥
 ଆଉ ଲେଡ଼ିଲେ କାହିଁଛୁ ସେ କଥା ।
 ପଠି ଘେନଇ ନାହିଁ ପେଟବ୍ୟଥା ॥
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଇଲୁ ସଙ୍ଗାତ ।
 ମୋତେ ଦିନେ କଲେ କୃଷ୍ଣ ଯେମନ୍ତ ।
 କହିବାକୁ ବଡ଼ ଲଜ ମାଡ଼ଇ ।
 ତାର କଥା ମନରୁ ନ ଛାଡ଼ଇ ॥
 ଦିନେ ଦେଖି ପଥେ ଆସିବା ବେଳେ ।
 ରହ ବୋଲି ଧଇଲୁ ଯାଇ ବଳେ ॥
 ମୁହିଁ ଭୃମିରେ ପଡ଼ିଲୁ ଶୋଇଁ ।
 ମୋତେ କାଶକର ନେଲେ ମାଧୋଇ ॥
 ନେଇ ନିକୁଞ୍ଜବନର ଭିତର ।
 ଯେତେ ସୁରତ କଲେ ଅଗୋଚର ।
 କାହିଁ ଶିଖିଲୁ କାହୁଁ ଏତେ ରଙ୍ଗ ।
 ମୋର ଜ୍ଞାନ ହରି ନେଲୁ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ।
 ସେହି ଦିନୁ କାହୁଁ ମୋର ଜୀବନ ।
 ବନ୍ଧୁ ଆସିବାକୁ ନୋହେ ମୋ ମନ ॥
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଇଲୁ ମିତଣି ।
 ଦିନେ ଗଲୁ ମୁଁ ଘାଟେ ମାର ଆଣି ॥

ମୋର ମନରେ ପଶିଲେ ମାଧୋଇ ।
 ଘରେ ଦେଖିଲେ ନାହିଁ ଦୁଧ ଦହି ।
 ଶିକା ଉପରେ ନଉଳ ଦେଖିଲେ ।
 ହସ୍ତ ନ ପାଇଲାକୁ ବୁଦ୍ଧି କଲେ ।
 ପିତା ଉପରେ ପିତାମାନ ଥୋଇ ।
 ତଥ୍ ଉପରେ ଉଠିଲେ ମାଧୋଇ ।
 ଯଶ୍ତି ଦେନ ଫୋଡ଼ିଲେ ଦୟାଭାଣ୍ଡ ।
 ଜଳା ସଳଖେ ପାତଳକୁ ଭଣ୍ଡ ।
 ମୁଁ ଗୋ ଏମନ୍ତ ସମୟେ ଅଇଲ ।
 ନାରାଣ୍ଡ ତଳେ ଥୋଇ ଚାହିଁଲ ।
 ଦୁଧ ପିଉଛୁ ହାଣ୍ଡି କଣାକର ।
 ଯାଇଁ ବସିଲ ଦୁଆର ଆବୋର ।
 ଆଜ ଜାଣିବ ଯିବୁ କେଉଁ କି ।
 ମିଛପାୟ ମଣେ ନନ୍ଦ-ସୁବର୍ଣ୍ଣ ।
 ନିତପର ମୋଘରୁ ସର୍ବ ଖାଉ ।
 ଆଜ ଜାଣିବ ତୋତେ କେନ୍ଦ୍ର ନେଉ ।
 ମୋତେ ତରକ ବାଙ୍କେ ଅନାଇଲ ।
 ଦୁଧଗଣ୍ଡିଷ ଲେଟନେ ମାଇଲ ।
 ବେନ ହସ୍ତେ ବୁଜିଲ ବେନ ତୋଳା ।
 ପେଲ ପକାଇ ଗଲ ନନ୍ଦବଳ ।
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଇଲ ମିତଣି ।
 ସେ ଗୋ ବଡ଼ ମାୟାବା ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ।
 ଦିନେ ଗୋଗୋଷ୍ଠି ରହିଲ ଗୁଆଳ ।
 ଚୋରରୂପ ଧଇଲ ନନ୍ଦବାଳ ।
 ନିଶାକାଳେ ମୋ ପୁରକୁ ଅଇଲ ।
 ଦହି-ଦୁଧ ସର ସବୁ ଖାଇଲ ।
 ଶାଶୁ ପଣନ୍ତୁ ଧର ଓଟାରଇ ।
 ବୋହୁ ଚୋର ବୋଲି ତକାପାରଇ ।
 ଦାପ ବହନକରଣ ଧର ଗୋ ।
 ଅମ୍ବ ଘରେ ପଶିଅଛୁ ଚୋର ଗୋ ।
 ଦାପ ଲଗାଇ କୁଣ୍ଡକୁ ଧଇଲୁ ।
 ବାନ୍ଧି ଯଗୋଦା ଆଗରେ କହିଲୁ ।
 ବେଗେ ଘରୁ ଆସ ଗୋ ନନ୍ଦରାଣୀ ।
 ଯାଇ ଦେଖ ତୋ ପୁଅର ବାନ୍ଧେଣି ।

କଂସନୁପତି ମଲ୍ଲ କି ଶୁଣିଲୁ ।
 ଛୁବି ତୋହର ଆଡ଼କୁ ଆସିଲୁ ॥
 ପୁଅ ଗୋପପୁରେ ସଖା ହୋଇଲୁ ।
 ନାନା ଅନ୍ୟାୟମାନ ପାର କଲୁ ॥
 ଶପକାରେ ଜନ୍ମିଲେ ନ ତଥାରୁ ।
 ଆଜି ଜାଣିବ କେନ୍ଦୁ ରକ୍ଷାକରୁ ॥
 ତୋର ପୁଅ ପଦହିଁ ସରସିବ ।
 ଆମ୍ଭ ଘର ପଛେ ଗୋପେ ନୋହିବ ॥
 କେତେ ତନୟ ଗୋପପୁରେ ନାହିଁ ।
 ଏଡ଼େ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପୁଅ ଅଛି କାହିଁ ॥
 ମୋର ପ୍ରଜ୍ଞଳ ଶୁଣି ନନ୍ଦରାଣୀ ।
 ଘର ଭିତରୁ ବାହାର ସେଷଣୀ ॥
 କୃଷ୍ଣ ଧରଣଛନ୍ତି ବାମକର ।
 କାମପାଳହିଁ ଅଛନ୍ତି ସଙ୍ଗର ॥
 ବେନି ଭାର ବେନିପାଶେ ଅଛନ୍ତି ।
 ଘରଭିତରୁ ବାହାର ଯୁବତୀ ॥
 କଲେ କିତେଜି କାହିଁକୁ ଗୁଆଳୀ ।
 ତୋତେ କିକଲ ମୋର ବନମାଳୀ ॥
 ମୋର ବାଲୁତପୁଅଲେ ଜନ୍ମାର ।
 ହସି ଖେଳି ଲେ ସେତ ନ ଜାଣଇ ॥
 ଆଜି ଘରୁଲେ ନୋହିଛି ବାହାର ।
 କେଉଁବାଟେ ଲେ ଗଲ ତୋରପୁର ॥
 ମୋର ସହିବ ସତପ୍ରାୟେ ମଣ ।
 ଦୋଷ ଦାଅ ଲେ କେଉଁ ବଡ଼ପଣ ॥
 ଦେଖି ଭୁଣୁରୁ ନ ଆସେ ବଚନ ।
 ମୋତେ ନନ୍ଦରାଣୀ ପଦ ତେସନ ॥
 ତହିଁ ଲଳେ ମୁଁ ବାହୁଡ଼ି ଅଇଲି ।
 କୃଷ୍ଣ ବାନ୍ଧିବା ଠାବରେ ହୋଇଲି ॥
 ମୋର ତନୟ ବନ୍ଧ ହୋଇଅଛି ।
 ତାହା ଦେଖି ମୋ ନିଶ୍ଚରର କିଛି ॥
 ଫେଡ଼ିଦେଇ କାହାକୁ ନ କହିଲି ।
 ଲଳେ ମୋହ ସୁଖେ ଭୁନି ହୋଇଲି ॥
 ସାନବେଳହିଁ ମାୟା ଅଗୋଚର ।
 ତେଣୁ ଅଟଇ ନାମ ମାୟାଧର ॥

ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଇଲ ବରୁର ।
 ତାର ସାନବେଳ କଥା ପରୁର ।
 ଦିନେ ଯଶୋଦା କୋଳେ ଖେଳୁଥିଲ ।
 ମୋତେ ଦେଖି ମୋ କୋଳକୁ ଆଇଲ ।
 କାଖକରି ମୋ ଶରଧା ବଳିଲ ।
 ମୋର କୁତରେ ହସ୍ତ ପକାଇଲ ।
 ଚାରିଦିଗକୁ ଚାହିଁ ଅନୁସର ।
 ମୁଖେ ତୁମ୍ଭେ ଦେଲ ସ୍ଥିର କର ।
 ମୋର ଅଙ୍ଗେ ପାଢ଼ିଲ ପଞ୍ଚଶର ।
 ଦେହ ହୋଇଲ ସାହିକ ବକାର ।
 ମୋତେ ଅନଙ୍ଗକୁର କଲ ପୀଡ଼ା ।
 ଟୋକା ବେଳକୁ କାନ୍ଦୁ ଘରକୁଡ଼ା ।
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଇଲ ସଙ୍ଗାତ ।
 ମୋତେ ସବୁକୁ କଲେ ବିପତ୍ତ ।
 ଦିନେ ଦେଖିଲ ଖେଳୁଛ ଦାଣ୍ଡର ।
 ଧୂଳି ହାଡ଼ି ମୁଁ ଧଇଲ କୋଳର ।
 ଦିଗମ୍ବର ସ୍ବରୂପେ ବହେ ହାଲ ।
 ଲକ୍ଷକଣ୍ଠି ମଧ୍ୟ ନଖ-ଶାଫୁଳ ।
 ବେଶୀ ଲମ୍ବୁର ତେଲେ ଜର ଜର ।
 ମାଳମଣି ଅଙ୍ଗେ ଧୂଳି ଧୁସର ।
 କାଖକରି ଘରକୁ ଘେନି ଗଲ ।
 ଘରେ ଲବଣୀ ସର ଭୁଞ୍ଜାଇଲ ।
 ଭୁଞ୍ଜୁ ଭୁଞ୍ଜୁ ସେ ନିଦ୍ରାଗଲେ ଯନ୍ତୁ ।
 ନେଇ ପଲଙ୍କେ ଶୁଆଇଲ ତନ୍ତୁ ।
 ମୁଁ ଗୋ କୋଡ଼ରେ ଘେନିଣ ଶୋଇଲ ।
 ନିଦ୍ରା ଗଲେ ଛାଡ଼ିଯିବ ବୋଇଲ ।
 କୋଟିକନ୍ଦର୍ପ ମୂରତି ଧଇଲ ।
 ବାଳ କୁମର ତରୁଣ ହୋଇଲ ।
 ମୁଁ ଗୋ ହୋଇଲ ତାହାର ଆତ୍ମର ।
 ମୋର ଅଙ୍ଗରୁ ହରି ନେଲ ଚିତ୍ତ ।
 ଚଉପଠି ବନ୍ଧରେ ବିପତ୍ତ ।
 ଯାହା ଶୁଣି ନଥିଲ କଣ୍ଠି ପଥ ।
 ତେତେ ପରବନ କେନ୍ଦୁ ଜାଣିବ ।
 କାମଦେବହିଁ ଜାଣି ନ ଜାଣିବ ।

ରତ ସାହି ମୁଁ ପିଲିଲ ବସନ ।
 ହେଲ ସେହି ବାଳପୁଅ ଦେଶନ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରଥାଇ ମୁଁ ଶୁଣ ବବା ବସି ।
 ଫେଡ଼ି କହିଲ ଏତେକାଳେ ଅସି ॥
 ଜଗନ୍ନାଥ ତାହାକୁ ବଡ଼ କଲେ ।
 ପ୍ରଭୁପଣହିଁ ତାଙ୍କ ହସ୍ତେ ଦେଲେ ॥
 ଏବେ ହୋଇଲେ ତହିଁ ପୁଂସ ସାର ।
 ତାଙ୍କୁ ଯୁବତୀ ମିଳିଛି ଅପାର ॥
 ରଜା ମାରି ପାଇଛି ବଡ଼ପଣ ।
 ଆଉ ଅଛିକ ତାର ବୁଜ ଗୁଣ ।
 ତୁମ୍ଭେ କିପାଇଁ ମନରେ ପଡ଼ିବ ।
 ତାଙ୍କୁ ନ ମିଳିଲେ ସିନା ଲୋଡ଼ିବ ॥
 ଏବେ ବେଢ଼ାରେ ଚତୁର ହୋଇଲ ।
 ତହିଁ ଚତୁରୀ ନାଶକି ମୋହିଲ ॥
 ଏକେ ନାଗର ଅଟଇ ସୁରଙ୍ଗ ।
 ଦୁଜେ ପଡ଼ିଲା ନାଗରାଜ ସଙ୍ଗ ॥
 ତହିଁ ରସିକା ଯୁବତୀ ଅପାର ।
 ରତ ଜାଣନ୍ତି ବବଧ ପ୍ରକାର ॥
 ତାଙ୍କୁ ନାନା ରସରେ ରସାଇଲେ ।
 ଗୋପପୁର କଥା ପାଶୋରାଇଲେ ॥
 ଆମ୍ଭେ ଯେତେ ହୋଇଲେ ଗଉଡ଼ଣୀ ।
 ତାଙ୍କ ଭାବ ଜାଣିବା କାହିଁ ପୁଣି ॥
 ଯାକୁ ନାନା ରସପଣା ମିଳିବ ।
 ସେ ଗୋ ଗୁଡ଼ପଣା କିଷ କରବ ॥
 ଯାକୁ ମିଳିବ ବନ୍ଧ୍ୟ ଶାଳିଅନ୍ନ ।
 ତାର ବଗଡ଼ା ଭାତେ କାହିଁ ମନ ॥
 ଯାକୁ ମିଳିବ ସୁବାସ ତନ୍ନ ।
 ତାର ନମ୍ବ କାଠରେ କାହିଁ ମନ ॥
 ଯେହୁ ଗଙ୍ଗାରେ କରବ ସ୍ନାନ ।
 ତାର କପ ଜଳରେ କାହିଁ ମନ ॥
 ଯେହୁ ପାଟପତନ ଗୋ ପିଲିବ ।
 ସେ ଗୋ ଶୁକଳ ବସ୍ତ୍ର କି କରବ ।
 ଯାକୁ ମିଳିବ ପଲଙ୍କ ସୁପାତ ।
 ତାର ଭୂମିଶୟନରେ କାହିଁ ମନ ॥

ତାଙ୍କୁ ଅପୁଣ୍ୟ କେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅବା ।
ଦାସ ଦନାଇ ସେହିଠାରେ ସେବା ।

ବୃଦ୍ଧାୟ ଶ୍ରବଣ

ଏକ ଗୋପୀ ବୋଇଲ ଶୁଣ ସଖି ।
ଭଲ ମରବା ସିନା ହୋଇ ଦୁଃଖୀ ।
ସେ ଗୋ ପୁରୁଷ ଜାତି ଭ୍ରମମତ ।
ପୁଷ୍ପ ତୁମ୍ଭିବାୟାଏ ଭଣ୍ଡୁ ଥାନ୍ତି ।
ପୁଷ୍ପ ତୁମ୍ଭିଲେ ନ ଦ୍ୟନ୍ତି ଉତ୍ତର ।
କୃଷ୍ଣ ସେହିରୂପେ ହେଲେ ଅନ୍ତର ।
ବଟପୁରୁଷମାନେ ସେହିମତ ।
କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇବାୟାଏ ଭଣ୍ଡୁ ଥାନ୍ତି ।
ଏକ ଗୋପୀ କଥା ଶୁଣି ଆରେକ ।
ଅଗସର କହିଲ କଥା ଏକ ।
ସେ ଗୋ ସପତଣୀ କଥା ନ ପାଡ଼ ।
ନିଶ୍ଚୟ ମରବା ଯେବେ ଅନ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ।
ବୃଦ୍ଧାୟାଡ଼େ ଶୁଭୁ ଅପକାରକ ।
କୃଷ୍ଣ ଆଶେ ମଲେ ଗୋପ ଯୁବଜା ।
ପ୍ରିୟାହତ୍ୟା ପାତକ କୃଷ୍ଣ ପାଉ ।
ତାର ପୁଣ୍ୟ ଯେତେକ କ୍ଷୟ ପାଉ ।
ଏତେ ବୋଲି ଗୋପୀ ଭୁନି ହୋଇଲ ।
ଏକ ଗୋପୀଏ ଥାଇଣ ବୋଇଲ ।
ମୁଁ ଗୋ କଥାଏ କହିବ ପରାଣ ।
ଭୁମ୍ଭେ କୃଷ୍ଣର କଥା ଗୋ ନ ଜାଣ ।
କ୍ଷୀର ଦେବାକୁ ପୂଜନା ଅଇଲ ।
ବାଳ କୁମରକୁ କୋଳେ ଧଇଲ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା କର ଦେଉଛୁ କ୍ଷୀରପାନ ।
ଦୁଧ ସଙ୍ଗତେ ଶୋଷିଲେ ପରାଣ ।
ତାକୁ ପ୍ରିୟାହତ୍ୟାହିଁ ନ ଲଗିଲ ।
ଅଉ ସମସ୍ତେ ବୋଲେ ଭଲ କଲ ।
ପୁଣି କବ୍‌ଡ଼ିଲେ ଶଶ୍ଵ ଗୋଟାଏ ।
ଗୋରୁ ବଧ ଲଗିଲ କେଉଁଠାଏ ।

ସାନ ବେଳକୁ ମାୟା । ଅଗୋଚର ।
 ତାର ପାପ ପୁଣ୍ୟକୁ ନାହିଁ ତର ।
 ଖାଉଁ ଖାଉଁ ଯେ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଲେଉଟାଇ ।
 ଅମ୍ଭେ ମଲେହେଁ ତାର କଷ ଗଲ ।
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଲେ ଅଗସର ।
 ବୁଦ୍ଧି ହରାଇ ମରୁଅଛୁଁ ହୁଇ ।
 ଅମ୍ଭେ ପୂର୍ବେ କରଅଛୁଁ ପାତକ ।
 ଗୋରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାରିଛୁ ଅନେକ ।
 କାର ଭର୍ତ୍ତା ଛଡ଼ାଇ ଦୂର କଲୁଁ ।
 ଭୋଗୀ ଭୁଞ୍ଜିଲ ଅନ୍ନ ଯିଙ୍ଗି ଦେଲୁଁ ।
 ଅମ୍ଭେ ବଡ଼ ଅଭାଗୀ ଗୋପନାଥ ।
 ତେଣୁ ଉପେକ୍ଷି ଗଲେ ନରହର ।
 ସଖି ଅଛୁଟିକି ତୁମ୍ଭ ମନର ।
 ଦିନେ ଯାହା କଲେ କୁଞ୍ଜବନର ।
 ନିଶାକାଳେ ମୁରଲୀ ବଜାଇଲେ ।
 ସବୁ ଗୋପୀଙ୍କି ବାଇ କରାଇଲେ ।
 ଯେତେ ରଙ୍ଗ କଲେ କୁଞ୍ଜବନର ।
 ବୃନ୍ଦାବତୀ ସେନ ହେଲେ ଅନ୍ତର ।
 ପାଦପଦ୍ମ ଚନ୍ଦ୍ରି ଭେଟ ପାଇଲୁଁ ।
 ତାଙ୍କ ଅଧରୁ ଅମୃତ ଖାଇଲୁଁ ।
 ଶୁଦ୍ଧ ନ ଯାଇ ମନରୁ ସେ କଥା ।
 କୁନ୍ତ ମାଇଲେ ଯେହେଁ ଥାଇ ବ୍ୟଥା ।
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଲଇ ନ ଭଲ ।
 ଅମ୍ଭ ହୃଦୟ ଦୁଃଖ ଅସମ୍ଭାଳ ।
 ମନେ ବଢ଼ଇ ଗୋପୀଏ ବୋଲଇ ।
 ସେ ଗୋ ନ ପୋଷି ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ନାଶିଲ ।
 ଯାହା ସଙ୍ଗେ କରେ ଯେଉଁ ପୀରଇ ।
 ନିଶ୍ଚୟ କାଳ ହୁଅଇ ସେହିମତ ।
 ସେଗୋ ମରୁଥିଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।
 ଏତେ ଦୁଃଖ କିପରି ଦେହ ସହନ୍ତା ।
 ଗଛ ଭାଙ୍ଗିଲ ମାଢ଼ି ନ ପଡ଼ିଲ ।
 ପୋଡ଼ୁ ଶଗଡ଼କୁ ମାଢ଼ି ନ ଗଲ ।
 ଭୂତ ଭଡ଼ାଇ ନେଇ ନ ଗଲିଲ ।
 ଅଜଗର ପେଟରୁ ନିକଲିଲ ।

କାଳୀ ଦଂଶିଲେ ଯାଇଥାନ୍ତୁ । ସର ।
 ଅମ୍ଭେ ମରନ୍ତୁ କିପି । ଏତେ ହୁଏ ।
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଇଲ ଭୁବିତ ।
 ତାକୁ କିପି । ଗାଳି ଦିଅ ସଙ୍ଗାତ ।
 କେତେଠାରୁ ରଖି ନାହିଁ ଆମ୍ଭେ ।
 ତାର ଅରକ୍ଷ ପଡ଼ୁ ଆମ୍ଭମାଥ ।
 ନୋହି ପାଶୋରବା ଗୁଣ ଯେତେକ ।
 ଗୋପପୁରେ କରଅଛି ତେତେକ ।
 ସର୍ପ ଗିଳିଲ ପୁଅକୁ ରଖିଲ ।
 କେତେ କେତେ ସଙ୍କଟୁ ନ ତାରିଲ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ବିବାଦୁଁ ରଖିଲ ଯେମନ୍ତ ।
 କାହାବେଳେ କର ନୋହେ ତେମନ୍ତ ।
 ବନ ପୋଡ଼ିଲେ ସମସ୍ତେ ମରନ୍ତୁ ।
 ନିଆଁ ଗିଳି ରଖିଲେ ସର୍ବ ଜନ୍ତୁ ।
 ନନ୍ଦ ଯମୁନାଜଳେ ବୁଡ଼ିମଲ ।
 ମଲ ଜିଆର ପୁଣି ଆଣି ଦେଲ ।
 ଆଉ କରଛି ଯେତେ ଉପକାର ।
 ଗୋପପୁରଯାକ ତାର କୋମ୍ବର ।
 ତାକୁ କେମନ୍ତ କର ମୁରୁଛିବା ।
 ପୋଡ଼ୁ ପୋଡ଼ୁ ଏ ଜୀବନ ଲେଉଟିବା ।
 ଅଗ୍ନି କୁହାର ଭିତରେ ପଶିବା ।
 ତେଇଁ ଯମୁନାଜଳରେ ହାସିବା ।
 ତାର ଉପରେ ପଛେ କଥା ଥାଉ ।
 ପରମାନନ୍ଦ ଲାଗି ଦେହ ଯାଉ ।
 ଫେଡ଼ି କହିଲେ ସଖିଲେ ଉତ୍ତର ।
 ଫାନ୍ଦେ ପଡ଼ିଛି ସଖି ପାରି କର ।
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଲେ ବୁଦ୍ଧି ଏକ ।
 ଲହ କୁଷ୍ଠକୁ ଚାଲିଦେବା ଲେଖ ।
 ଅମ୍ଭେ ସତେ ଯେବେ ତାଙ୍କ ସେବକ ।
 ଅସି ଭେଟ ହୋଇସିବେ ବାରେକ ।
 ଅମ୍ଭେ ଆଶା କରଅଛୁଁ ଅନେକ ।
 ଯେତେ ଗଗନ-ନୀରକୁ ଚାଟକ ।
 ତୁମ୍ଭ ଅଧରୁ ଅମୃତ ପିଆଅ ।
 ମରୁଅଛୁଁ ସର୍ବଗୋପୀ ଜାଆଅ ।

ତୁମ୍ଭେ ଲବଣ୍ୟ କନ୍ୟା ମୁରଦ ।
 ବାରେ ଦେଖିଲେ ହେବ ମୋକ୍ଷଗତ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଦାନଜନ ଆଶା ବଞ୍ଚାମ ।
 ଜୀବ ରଖିବୁଁ ଧର ତୁମ୍ଭ ନାମ ।
 ତୁମ୍ଭେ ବାରେ ନଇଲେ ନନ୍ଦବସୁ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ମଳୁଣି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ମୁରୁଛୁ ।
 ନାମ ବୋଲଇ ଅଛୁ ଗୋପୀନାଥ ।
 ଯେହୁ ବୋଲବ ସାରବୁଁ ମହତ ।
 ଏବେ ମଥୁରାନାଥ ବୋଲଇବ ।
 ଆମ୍ଭ ନାମ ଧର ଭଲ ନୋହିବ ।
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଲେ ନୋହେ କିଛି ।
 ମୋତେ ଭଲ ବୁଦ୍ଧି ଏହି ଦିଶୁଛି ।
 ଗୋପପୁରଯାକ ବୁଣ ହୋଇବା ।
 କରେ କାଉଁର ଲଉଡ଼ି ଧରବା ।
 ମଥୁରାକୁ ବୋଲି ଯିବା ଧାର୍ଯ୍ୟ ।
 ହାସି ପଣିବା କଟକେ ହସାର୍ଦ୍ଧ ।
 ତାଙ୍କ ସମ୍ମିଥେ ହୋଇବା ପ୍ରବେଶ ।
 ତାଙ୍କୁ ବୋଲିବା କୃଷ୍ଣ ଗୋପେ ଆସ ।
 ଯେବେ ନ ଶୁଣିବେ ମଥୁରାବତୀ ।
 ଗୋଲ କର ଆଣିବା ଶିଶୁପତି ।
 ସତ୍ତ୍ୱ କଲେ ଲେକେ ନ ବୋଲିବେ କି ।
 ଗୋପୀନାଥଙ୍କୁ ଗୋପୀ ନ ନେବେ କି ।
 ଏକ ଗୋପୀଏ ବୋଲେ ନୋହେ କିଛି ।
 ମୋତେ ଏହି ଭଲ ବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁଛି ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ଏମନ୍ତ କରବେଣି ।
 ତାହା ଦେଖିବା ବେନି ତକ୍ଷ ଘେନି ।
 ଭାବି ଯିବଣି ମଥୁରା ନଗର ।
 କୃଷ୍ଣ ପୁଣି ଆସିବେ ଗୋପପୁର ।
 ଆମ୍ଭେ ବୁଝିଣ କଥା ନ କହିବା ।
 ତାଙ୍କ ଚାହିଁ କହିଲେ ନ ଶୁଣିବା ।
 ଗୋପୀ ଏମନ୍ତ ବୋଲଣ ମଉନ ।
 ତହିଁ ଶୁଭିଲ କୋକିଳର ସ୍ବନ ।
 ଚାହିଁ ବୋଲନ୍ତି ବରଜ ସୁନରା ।
 ପିକ ନୋହୁ ଆମ୍ଭେ ତୋର ବରଦ ।

ଅମ୍ଭେ ନିର୍ମାଣା ଅଛୁ ଗୋପନାଶ ।
 ଅମ୍ଭେ ମଲେ ଅର୍ଜିକୁ କେଉଁ ଶିଶୁ ।
 ଏବେ ତଳିଆ ମଥୁରା ନଗର ।
 କୃଷ୍ଣ ଆଗେ କର ସୁଧୁନସ୍ବର ।
 ତାକୁ କନ୍ଦର୍ପ-ବାଧା ଲଗାଇବୁ ।
 ଆମ୍ଭଠାରେ ତା ସେହୁ ବଢ଼ାଇବୁ ।
 ଅଣି ପାଇଲେ ତୋତେ ସେବସବୁ ।
 ଖାଇବାକୁ ଖଣ୍ଡରେ ଖୀର ଦେବୁ ।
 ଶୁଣି ମଉନ ହୋଇଲୁ କୋକିଳ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରଭଦ୍ର ଦେଖିଣ ବକଳ ।
 ତାକୁ ଗୋପୀଏ କରନ୍ତି ଦୟିନୀ ।
 ତୋତେ ଦେଖିଲେ ହୃଦ ହୁଏ ହାଣି ।
 ପୂର୍ବ ଗଲ କଥା ମନେ ପଡ଼ଇ ।
 ଆମ୍ଭ ହାତରୁ ମାର୍ଜିତ ହେଇ ।
 ଆଉ ଏଡ଼େ ହୋଇ ଉଦେ ନୋହିବୁ ।
 ଅମ୍ଭେ ମଲେ ତୁ କି ସୁଖ ପାଇବୁ ।
 ମନେ ବରୁଣ ଗୋପୀଏ ବୋଇଲୁ ।
 କୃଷ୍ଣ ଗଲେ ଏଥୁଁ ଭଲ ହୋଇଲୁ ।
 ଏଥୁ ଥିଲେ ହୁଅନ୍ତୁ ମହାଶୁଭ ।
 ତହିଁ ହୋଇଛି ସବୁର ଠାକୁର ।
 ସ୍ଥାନବିଶେଷେ ଦବ୍ୟ ପୂଜା ପାଇ ।
 ଯେଉଁ ସ୍ଥାନେ ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ବଜାଇ ।
 ଥିଲୁ ଶବରଣୀ ହାତେ ମାଣିକ ।
 ତାହା ଚନ୍ଦ୍ର ଘେନିଗଲୁ ଗୁଣିକ ।
 ଯେହେ ଶାମୁକି ବାହାରେ ମୁକୁତା ।
 କାଳେ ଭୋଗ କରେ ତାହା ଦେବତା ।
 ଗୁଣ ଘୋଷୁ ଘୋଷୁ ଜ୍ଞାନ ହୋଇଲୁ ।
 ଏକ ଗୋପୀଏ ଥାଇଣ ବୋଇଲୁ ।
 ଯାହା ମହିମା ଦେବକୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
 କାହିଁ ପ୍ରାପତ ଆମ୍ଭକୁ ସୁଲଭ ।
 ଭାବ ଉଦ୍‌ଘାସିବାପାଇଁ ଜନମ ।
 ଅନ ବେଳେ କର ନୋହେ ସେମାନ ।
 ଭାଗ୍ୟ ଯେତେ ଦନ ଥିଲୁ ଆମ୍ଭର ।
 କୃଷ୍ଣ ଘେନି ଖେଳୁଥିଲୁ ସଙ୍ଗର ।

ଜଗବାଦୀରେ ଜଗତ ପୁରତ ।
 କୃଷ୍ଣ ଜାଣିଲେ ଗୋପୀଙ୍କ ଆରତ ।
 ବେଗେ ଶରରେ ଉଦ୍‌ବିକ୍ତ ପାଶ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଗୋପପୁରକୁ ଯାଇ ଆସ ।
 ତୁ ଯେ ଭକତ ଆମ୍ଭର ବାଳକ ।
 ତେଣୁ ବରଗୁ ଅଛୁ ଭକ୍ତଠାକ ।
 ମୋତେ ନ ଦେଖିଣ ଗୋପୀ ଗୋପାଳ ।
 ନିରନ୍ତରେ ହେଉଛନ୍ତି ବିକଳ ।
 ମୋତେ ନ ଲେଉଟନ୍ତି ଗୋପୀ ଯେମନ୍ତ ।
 ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିବ ତେମନ୍ତ ।
 ଅଜ୍ଞା ପ୍ରମାଣେ ଉଦ୍‌ବିକ୍ତ ତଳଇ ।
 ଯାଇଁ ଗୋପନଗରେଣ ମିଳଇ ।
 ପାଶେ ବସାଉଣ ଗୋପୀ ଗୋପାଳ ।
 ତାଙ୍କୁ ବାରତା ପୁଛନ୍ତି ସକଳ ।
 କୃଷ୍ଣ କହିବା କଥାମାନ କହି ।
 ବେଗେ ଉଦ୍‌ବିକ୍ତ ବାହୁଡ଼ି ଆସଇ ।
 ଗୋପୀ ବିରହ ବୋଲି ସ୍ଵଧାରସ ।
 ଶୁଣି ସୁଜନେ କଲୁଷ ବିନାଶ ।
 କୃଷ୍ଣ ପଦପାଦରେ ଦେଇ ଚାଉ ।
 ଦାସ ଦନାଇ ସେବେ ଗୋପୀନାଥ ॥

ରାମାୟଣ

By BALARAM DAS

ଅବକାଶ

(1)

ନମୋ ନାରାୟଣ ପ୍ରଭୁ କମଳାର ପତି ।
ମାଳଗିରି-ଶିଖରେ ଯେ ଅଧୂର୍ବମୂରତି ।
ସୁନ୍ଦର ଶ୍ରୀମୁଖେ ମାଳଗିରି ପାଏ ଶୋଭା ।
କି ଜାଣି କି ପଟାନ୍ତର ଶରତ୍ରଣଣୀ ପ୍ରଭା ।
ନୟନଯୁଗଳ କିବା ଶତଦଳ ପଦ୍ମ ।
ଜଗତଜୀବନ ନାଥ ପରମଆନନ୍ଦ ।
ସର୍ବଜନ ନିସ୍ତାରଣ ସୁରଗଣ ସାହା ।
ସର୍ବଦା ଯେ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମବାହା ।
ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଯେ ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନ ଲେପନ ଶ୍ରୀହର ।
ବିଚିତ୍ର ହିନବସନ ପରିଧାନ କର ।
ଲଳିତ ସୁରଙ୍ଗ ସୁଶୋଭିତ ନେତ୍ରଛଟା ।
ହରିତ ଜାଛଟା ଅଙ୍ଗେ ଚୁରୁ ପାଟଫେଟା ।
ଶିରେ ବିଶାଖା ମୁକୁଟ କୁଣ୍ଡଳ ରଞ୍ଜର ।
ତପନ କରଣ ଜାଣି କର୍ଣ୍ଣେ ହଲଜର ।
ଲଲଟରେ ସୁଶୋଭିତ ରତ୍ନସମ ଚିତା ।
ଗଗନମଣ୍ଡଳେ କିବା ଉଦିତ ସବିତା ।
ଅଳଙ୍କାମଣ୍ଡଳେ ଶୋହେ ଗଜମତି ସ୍ଥାବ ।
ଚନ୍ଦ୍ରମାମଣ୍ଡଳେ କିବା ଉଦେ ଲକ୍ଷେ ତାରା ।
ଗଣସ୍ଥଳୟୁଗଳ କି ଜନପଦପର୍ଯ୍ୟାୟ ।
ହୃଦେ ଯେ ପଦକ ହେମପବିତ୍ର ଜନେଶ ।
ବିକ୍ରନ୍ତ ବସନ ଅଙ୍ଗେ ଉତ୍ତରା ଶୋଭିତ ।
ଚତୁର୍ମୁଖେ ବନ୍ଦିବାକୁ ଧାତା ଅସମର୍ଥ ।
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଭୁବନରେ କି ଦେବା ଉପମା ।
ମୁଁ କିସ କହିବି ପ୍ରଭୁ ଅଙ୍ଗର ମହିମା ।
କାଳିନୀଜଳ କଳ୍ପେଳ ଲହରୀ ଶୋଭିତ ।
ମଧ୍ୟରେ ଅଧର ଶୋଭା ପୋହଳା ବୋଇତ ।
ସୁସଜ୍ଜ ବିମୁଣ୍ଡି ପାବକ୍ତରେ ହୋଏ ବୋଲ ।
ପ୍ରସାଦ ସୌରରେ ଭ୍ରମନ୍ତି କି ଭୁଜାମେଳ ।

ସୁସଜ୍ଜ ସୁରଙ୍ଗ ପକ୍ଷ ଅଧରର ରେଖା ।
 ଜଳଦମଣ୍ଡଳେ କିବା ଝଟେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ରେଖା ।
 ସୁବଳିତ ନାସାକୁ କି ପଟାନ୍ତର ଅଛି ।
 ଅପଣେ ଆପଣେ ରୂପ ଘଟିତ ଶ୍ରୀବତ୍ସି ।
 ଦୈଲେକ୍ୟ ଜନ ହୁଅନ୍ତି ବଣ ଯାହା ଦେଖି ।
 ସେହି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଯେ ସର୍ବଜନ ସାକ୍ଷୀ ।
 କଟିର ମେଖଳା ସୁଶୋଭିତ ବିବ୍ୟକ୍ତ ।
 ବାମେ ଯମଦାତ୍ତ ଯେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ସୂର୍ଯ୍ୟଲେଖା ।
 ରତ୍ନସିଂହାସନେ ନେତର ଯେ ଦୋଳ ପାର ।
 ବିଜୟ ନାରାୟଣ କରମାପଣ ଛାଡ଼ି ।
 ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ରୁଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଦୁ ଯେ ଧ୍ୟାନେ ।
 ସେହି ପ୍ରଭୁ ଅବତାର ମଞ୍ଚେ ବିଦ୍ୟମାନେ ।
 ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ସୁଲଭ ଅଗୋଚର ।
 ପରମବ୍ରହ୍ମରୂପ ଦଶର ଶୋଭକର ।
 ଅବ୍ୟୟ ଅମୃତରୂପ ଦଶେ ଆଦିକାୟ ।
 ଅବର୍ଣ୍ଣ ଅଜିତ ଅବିବେକ ଯାର ମାୟ ।
 ଅନନ୍ତକୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଅନନ୍ତ ଇଶ୍ଵର ।
 ସ୍ଵରୂପେ ବିଜୟ ଦକ୍ଷିଣ ସିନ୍ଧୁଞ୍ଚର ।
 ବଡ଼ ସିଂହାସନେ ବିଷ୍ଣୁ କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟେ ବିଜେ ।
 ରାଜରାଜେଶ୍ଵର ରାଜା ତହିଁରେ ବିରାଜେ ।
 ପାଟମହାଦେଇ ଯେ ରୁକ୍ମିଣୀ ସତ୍ୟଭାମା ।
 ମନ୍ତ୍ରୀବର ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତା ବଳଦେବ ସୀମା ।
 ଭଗ୍ନୀ ଯେ ସୁଭଦ୍ରା ତହିଁ ସମ୍ଭାଳନ୍ତି ଅର୍ଥ ।
 ଭଣ୍ଡାରରେ ପରପୂର୍ଣ୍ଣ ସକଳ ପଦାର୍ଥ ।
 ବଜ୍ରର ସମାନ ଜାଣି ପାଷାଣ ନବର ।
 ରଥେ ଚକ୍ରଚକ୍ଷୁ ଚରାଳ ଯେ ଫରହର ।
 ଅଗରେ ଯେ ଦ୍ଵାରପାଳ ବିନତାର ବନ୍ଧି ।
 ଦକ୍ଷିଣପାଖରେ ଯେ କଳପବଟ ଅଛି ।
 ଲବଣସମୁଦ୍ର ଯହିଁ ଗଡ଼ର ଯେ ଖଣା ।
 ଲଭକେଶ୍ଵର ଲଙ୍କା ପଶ୍ଚିମଦ୍ଵାର ରଣା ।
 ପାଟଣାନଗର ନାମ ପୁରସ୍ତମ ପୁଣ୍ୟ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ସୃଜିଅଛି ଯାହା ଅତି ଯତ୍ନ କର ।
 ମାରକଣ୍ଡେଶ୍ଵର ଲଙ୍କା ନଗ୍ର ଦଣ୍ଡଘାଟ ।
 ସୁସଜ୍ଜେ ବସଇ ଯେ ମୁକୁତା ଚୂର ହାଟ ।

ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟ ପୁରୀ ଦଶର ଅବଶୋଭା ।
 ତହିଁ ମଧ୍ୟେ ନ ପଶଇ କାଳଦଣ୍ଡ ପ୍ରଭା ।
 ଦଶସହସ୍ର ଯେ ଘର ଅଙ୍କୁଦଶ ଜାତି ।
 ସମସ୍ତେତ ତତୁର୍ଦ୍ଧା ସ୍ବର୍ଗକୁ ଦଶନ୍ତି ।
 ଦେଖି ସର୍ବ ଦେବତା ପୁଛନ୍ତି ପିତାମହ ।
 ଏଥର ସଂଶୟ ଧାତା ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କହ ।
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକ ଭରତଖଣ୍ଡ ପୂର୍ବଦଶ ଦେଶ ।
 ଦକ୍ଷିଣ ମହୋଦଧି ଉତ୍ତର ତଟ ଦଶ ।
 ମାଳଗିରି ଶିଖରେ ବିଜୟ ଚନ୍ଦ୍ରଧାରୀ ।
 ଚର୍ମନୟନେ ଦେଖିଲେ ଲୋକେ ଯାନ୍ତି ତର ।
 ନଗ୍ର ସୁସଜ୍ଜ ଅନେକ ଲୋକ ରହୁଅଛୁ ।
 ସମସ୍ତେହେଁ ଦଶନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଶିବାବନ୍ଧି ।
 ଶଙ୍ଖଚକ୍ର ଗଦା ଯେ ଶାରଙ୍ଗ ତତୁର୍ଦ୍ଧା ।
 ଏଥର ମଧ୍ୟରେ ଯେ ବିଜୟ ଦେବରାଜ ।
 କେମନ୍ତେ ଜାଣିମା ଏହା କହ ତତୁର୍ମଥା ।
 ଆତ୍ମକୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଯେ ହୋଇଲ ଏନ୍ତୁ କଥା ।
 ହସିଣା ବୁଢ଼ିଏ ବୋଇଲେ ହେ ଦେବେ ଶୁଣ ।
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମକ୍ଷେତ୍ର ବୈକୁଣ୍ଠ ନାରାୟଣ ।
 ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଆସେ ଦେହଧାରୀ ।
 ଚର୍ମନୟନେ ଦେଖିଲେ ଭବୁ ଯାନ୍ତି ତର ।
 ସକଳ ଲୋକେ ହୋଇଲେ ତହିଁ ତତୁର୍ଦ୍ଧା ।
 ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଆପଣା ଭୁଜ ଶୁଦ୍ଧ ଦେବରାଜ ।
 ଚରଣଦ୍ବି ନ ବହଲେ ଜଗଜ୍ଜନ ହୃଦେ ।
 ଗୁପ୍ତ କଲେକ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗତନାଥେ ।
 ନିର୍ଗୁଣ ପ୍ରାଣୀ-ରୂପ ଯେ ନରକାର ରେଖ ।
 ବୁଢ଼ିର ବଚନେ ଦେବେ ହର୍ଷ କଲେ ମୁଖ ।
 ସୁରମୁନି ସହିତେ ଅଇଲେ ଦେବେ ଦେଖି ।
 ସଫଳ ହୋଇଲେ ଦେବେ ସ୍ବରୂପ ନରେଖି ।
 ବେନିଭୁଜ ତୋଳ ଜନେ ତାଙ୍କନ୍ତି ଶରଣ ।
 ତେଣୁ ନାମ ତାଙ୍କର ଜଗତ ନିନ୍ଦାରଣ ।
 ଭକ୍ତଜନ ଦେଖିଣ ସେ ହରଷେ ହସନ୍ତି ।
 ତେଣୁକରି ସୁରଙ୍ଗ ଅଧର ବକାଶନ୍ତି ।
 ତତ୍ତ୍ବ ନିର୍ମଳ କରଣ ଦେବଗଣେ ଶୁଦ୍ଧେ ।
 ନପୁଣ ସେବକ ମୋର କର୍ମେ ଦୁଃଖ ପାଏ ।

କଟିରେ ପୀତବସନ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି ଟାଣି ।
 ତଥର ଉପରେ ଶୋଭା ରହୁଓଡ଼ିଆଣୀ ।
 ଉଷୁବଳ ଅଜାଗେ ଦିଅନ୍ତି ବୋବି ଧାଉ ।
 ସେ ଛଳେ ଧଇଲେ ପ୍ରଭୁ ଚନ୍ଦ୍ର-ଗଦା-ବାଉ ।
 ଚଉକଇ ବହଇ ଚାଉଣି ଚାଉଣି ।
 ଆରତଜନକ ନାଥ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ-ନୟ ।
 କୁସୁମ ଚନ୍ଦନ ବାସ ସୁଗନ୍ଧ ଜାଣିଲେ ।
 ବାସୁଦେବ ବାସନା ଏ ପ୍ରକୃତି ମଣିଲେ ।
 ଦେବଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ଅପ୍ରକାଶ ।
 ଜୟ ଜୟ ମାଧବ ଭୁ ପରମପୁରୁଷ ।
 ଅନନ୍ତ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ସହସ୍ର ମୂରତି ।
 ସହସ୍ର ପୟର ତୋ ସହସ୍ର ନାମ ଖ୍ୟାତି ।
 କଳ୍ପାନ୍ତରେ ପ୍ରଭୁ ଭୁଞ୍ଜି ହେଉ ଯେ ପ୍ରକାଶ ।
 ଦ୍ଵାଦଶ ଅଙ୍ଗୁଳ ଭୁ ଯେ ବେଦାନ୍ତପୁରୁଷ ।
 ସତ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ସାତ୍ତ୍ଵିକ ଯେ ଅଟୁ ଭୁ ଗୋସାଇଁ ।
 ସର୍ବ ଜୀବମୟେ ଭୁ ତୋ ତହିଁ ଅନ୍ୟ ନାହିଁ ।
 ଅପାର ମହିମା ତୋର ବିଚିତ୍ର ଯେ କେଳି ।
 ସୁରଗଣ-ସଖା ଭୁ ଅସୁର-କୁଳ-କାଳୀ ।
 ନମୋ ନମୋ ନାରାୟଣ ମଦନଗୋପାଳ ।
 ନମୋ ନମୋ ନାରାୟଣ ଅରକୁଳନାଳ ।
 ନମୋ ନମୋ ନାରାୟଣ ଶ୍ରୀଧର ଶ୍ରୀହର ।
 ନମୋ ନମୋ ବସୁନ୍ଧା ଶ୍ରୀରାଜ ମୁରାରି ।
 ନମୋ ନମୋ ଭଗବାନ ଜଗତ-ସର୍ବଜନ ।
 ଅନୁଷ୍ଠାଣେ ଦାତବ୍ୟ ଭୁ ପାପ ପୁଣ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ।
 ଭାଇ ଭାଇଯା ତୋହର ଭଗିନୀ ସହିତେ ।
 ମାଳଗିରିରେ ବିଜୟ ସର୍ବଜନ-ହିତେ ।
 ବିବିଧ ବିନୋଦେ ଭୁଞ୍ଜି କରୁ ନାନାରସ ।
 ନାନାବିଧରେ ଭୁଞ୍ଜି ଯାଏ ବାରମାସ ।
 ଯେ ତୋହର ଚରଣେ ଶରଣ ପଶେ ଆସି ।
 ଭଉଣିଲେକରେ ତାର ଶୁଭଫଳ ଦିଶି ।
 ଉତ୍ତଳେକେ ଉପଗତ ମଲେ ସ୍ଵର୍ଗବାସୀ ।
 ଦେବଙ୍କର ସଭାରେ ସେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବସି ।
 ଭୁ ସେ ନାରାୟଣ ପ୍ରଭୁ ଜଗତର ପତି ।
 ଜଗତର ଉଦ୍ଧାରଣ ଭୁ ସେ ଦାଶରଥ ।

ଶାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମପରମ୍ପରା ତୋହର ଯେ କେଲ ।
 ଭୟ ନ କରଣ ମୁହିଁ ନିର୍ଭୟେ ଭଜଲ ।
 ଶାନ୍ତି ପୁରଣ ଶୁଣିଲ ମୁହିଁ ବସୁଧାଧର ।
 ତେଣୁ ସେବାକରେ ତୋ ଚରଣ ଅମ୍ଭପୁଣେ ।
 ତୋହର ସୁଦୟା ଯେ ହୋଇଲେ ଦେବଗଣେ ।
 ତୋତେ ଅଶ୍ରେ କରି ଯେ ଅଛନ୍ତି ସବଜନେ ।
 ଯେ ତୋହର ସୁଦୟାରୁ କିଛି ଅଛି ପାଇ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଭିତରେ ତାକୁ ସମ ଅଛି କାହିଁ ।
 ଜୟ ଭୂତାତ୍ମା ତୁ ଯେ ସର୍ବ ଶାସ୍ତ୍ରାର୍ଥକ ।
 କରସୁ ଭ୍ରମଣୀ ତୋର ଗଳାର ଅଲେକ ।
 ମୁହିଁ ବଳରାମ ଦାସ ଭୁବର ସେବକ ।
 କରୁଣା ବଦନେ ମୋତେ କର ଅବଲେକ ।
 ରାମନାମ ବହି ଛେଦକର କାଳଫାଣି ।
 ସପତମ ଅବତାର ହେବେ ଗୋପବାସୀ ।
 ରାବଣ ଦର୍ପ ଧୁରିବେ ସେ ଯେ ରାମସାମୀ ।
 ଯାହା ପୁଣି ବଖାଣିଲେ ବାଲମିକ ମୁନି ।
 ତାହା ପୁନର ଛେଦକ ମୁଁ ଯେ କାଳଫାଣି ।
 କରସି କରୁଣା ମୋତେ ମାଳଗିରିବାସୀ ।
 ଶୁଣି ସୁପ୍ରସନ୍ନ ମୋତେ ହେଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ।
 ହୃଦୟେ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ ଶଙ୍ଖ-ଚକ୍ରହସ୍ତ ।
 ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ଶିରରେ ମୁଁ ଧର ।
 ଶ୍ରଦ୍ଧ-ବଖାଣିବ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅବସନ୍ନ କର ।
 ଶୁଣିବ ହେ ସୁଜନେ ଶ୍ରୀରାମ-ମହିମା ।
 ସଦାଶିବ ଶ୍ରମରେ ଯା ପୁଣ୍ୟକଲେ ଭ୍ରମା ।
 ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ କହନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଶିଷୁର ।
 ମୁହିଁ ତାହା ବଖାଣିବ ହୃଦରେ ବନ୍ଧୁ ।
 ମାଳଗିରିବାସୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପ୍ରସନ୍ନେ ।
 କହୁବ ଯେ ରାମାୟଣ ଅମୃତବଚନେ ।
 କପିଳାସକନ୍ଦରେ ଯେ ବଜେ ବିଶ୍ଵନାଥ ।
 ଏସନସମୟେ ଯେ ମିଳିଲେ ଚଉମାଥ ।
 ଦେଖି କୃତକୃତ୍ୟ ହୋଇ ଦେବ ଶିଷୁର ।
 ଭୈରବ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଶିବ କୋଳାଗ୍ରତ କର ।
 ପ୍ରୀତିକର ଧାତାଙ୍କୁ ସେ ବସାଇଲେ ନେଇ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ହର ସମ୍ପାଦଣ ହୋଇ ।

ଏକକୁ ଆରେକ ସେ ଯେ ପୁଛନ୍ତି କୁଶଳ ।
 ସୃଷ୍ଟିକରତା ଯେ ଧାତା ଅଟେ ଆଦମୂଳ ।
 ଇଶ୍ଵର ବୋଲିଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ପିତାମହ ।
 ବଳସ୍ଥାନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଲୁ ମୋର ଦେହ ।
 ପାର୍ବତୀ ବକଳ ଯେ ହୁଅନ୍ତି ତାହା ଦେଖି ।
 କେବଣ କାରଣରୁ ଏ କହ ଅଳ୍ପଅଳ୍ପ ! ।
 ବ୍ରହ୍ମା ବୋଲିଲେ ହର ଏ କଥା ତୋର ଜାଣି ।
 ତୋହର ହୃଦରେ ମୁଁ ଅଇଲି ଶୂଳପାଣି ! ।
 ଧର୍ମକୁ ନ ଜାଣି ତୁ ଅଧର୍ମ ମାର୍ଗେ ଗଲୁ ।
 ଦକ୍ଷ ମହାଯଜ୍ଞ ଅନମିତେ ତୁ ଭଞ୍ଜିଲୁ ।
 ଜାଣୁ ଜାଣୁ କଲୁ ତୋର ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ ।
 ଧର୍ମ ଆଚରଣ କେତେ ନ ବଢ଼ୁ ଚିତ୍ତ ।
 ଦେବେ ହବିର୍ଭାଗ ଯେ ପାଆନ୍ତି ସ୍ଵର୍ଗେଥାଇ ।
 ତୁ ଯେ ପାପ ପୁଣ୍ୟକୁ ନ ଚିହ୍ନି ଉମାସାଇଁ ! ।
 ମହାପାପ ଅର୍ଜିଲୁ ତାମସ-ଭାବ ବହୁ ।
 ତେଣୁକରି ଦୁର୍ବଳ ତୋ ଦେହେଁ ତେଜନାହିଁ ।
 ଜପଯଜ୍ଞ ଉପବାସ ଅଟେ ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ ।
 ଏହା ହିଁ ଜାଣିଲେ ପାପ ଅଟଇ ଅଧର୍ମ ।
 ଅହନ୍ତା ବଢ଼ି ଧର୍ମକୁ ଯେ ନ ଚାହିଁଲୁ ।
 ତେଜେବତ୍ତ ମହାଯଜ୍ଞ ହେଲେ ନାଶ କଲୁ ।
 ପଡ଼ିଲୁ ତୋତେ ସେ ମହା ପାପର ଯେ ଭୋଗ ।
 ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ ସାଧୁ ନ ପାରିବୁ ଯୋଗ ।
 ଏବେ ସଦାଶିବ ତୁ ମୋହର ବୋଲୁ କର ।
 ତାରକବ୍ରହ୍ମନାମ ତୁ ଜପି ପାପ ହର ।
 ଶ୍ରୀମ ନାମ ଜପିଲେ ଯେ ଶୁଦ୍ଧିପିବ ପାପ ।
 ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରମୁନି-ଭୃଷି-ଜ୍ଞାନ-ଅନୁଷ୍ଠୁପ ।
 ସାଧନା କର ହେ ଶିବ ଶ୍ରୀମନାମ ପଦ ।
 ଦୁର୍ବଳତା ନାଶ ପିବ ସୁବଳ ଆନନ୍ଦ ।
 ହୋଇବ ପ୍ରାପତ ତୋତେ ସକଳ ପଦାର୍ଥ ।
 ସର୍ବ ଜ୍ଞେଷ୍ଠ ନାଶ ପିବ ହୋଇବ ସାମର୍ଥ୍ୟ ।
 ଏତେ ବୋଲି ବ୍ରହ୍ମା ମୁଖେ ସାମବେଦ ଘୋଷି ।
 ବୁଦ୍ଧକୁହଁ ଶ୍ରୀମପଦ କହିଲେ ବିଶେଷି ।
 କୃତାଞ୍ଜଳ ହୋଇ ରହିଲେ ସେ ସଦାଶିବ ।
 ବ୍ରହ୍ମାକର କଳାଶରେ ଦେହ ସୁସ୍ଥ ହେବ ।

ଅନେକ ସୁଦ୍ଧା ଯେ କଲେ ତାକୁ ଶୁଳଯାଣି ।
 ମୋତେତ ସୁଦୟା କଲ ପିତାମହ ଜାଣି ।
 ଯେଉଁ ଉପଦେଶ ଦେଲ ଶ୍ରୀରାମର ବାଣୀ ।
 ଅମ୍ଭା ମୋର ପରିବୋଧ ହେଲା ତାହା ଶୁଣି ।
 ଆଜହୁଁ ଶ୍ରୀରାମ-ନାମ ହୋଇଲ ମୋ ବ୍ରତ ।
 ତୋହର ପ୍ରସନ୍ନେ ମନ୍ତ୍ର ହେଉ ପରାପତ ।
 ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ସ୍ବର୍ଗେ ଗଲେ କୁଣିପାଣି ।
 ସବଦା ଘୋଷନ୍ତି ସଦାଶିବ ରାମବାଣୀ ।
 ପ୍ରଭାତରୁ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରନ୍ତି ଶଙ୍କର ।
 ଜପନ୍ତି ସେ ରାମନାମ ଏ ବେନ ଅକ୍ଷର ।
 ଦିନକୁ ଦିନ ହୋଇଲ ଦେହ ବଡ଼ ସୁସ୍ଥ ।
 ମନରେ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ଶୁଳହସ୍ତ ।
 କ୍ଷଣେହେଁ ସେ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମର ନାମ ।
 ଦୃଢ଼ କର ଜପନ୍ତି ସେ ହୃଦେ ଅନୁପମ ।
 ଏମନ୍ତେ କେତେହେଁ ଦିନ ତହିଁ ବହିଗଲା ।
 ଦିନୁ ଦିନୁ ଦେହ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଦଶିଲା ।
 ରୂପକୁ ଦେଖି ପାର୍ବତୀ ହର୍ଷ କଲେ ମତି ।
 ଯୁବା ପ୍ରାୟେ ଦଶନ୍ତତ ଏବେ ପଶୁପତି ।
 ଦିନେ ସଦାଶିବ ମନ୍ତ୍ର ଜପିବାର ବେଳେ ।
 ପାର୍ବତୀ ମିଳିଲେ ଯାଇଁ ଶିବ-ପାଦତଳେ ।
 ଭୋ ଦେବ ଈଶ୍ବର ! କହ କେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ଜପୁ ।
 ମୋତେ କର୍ପା ମାୟା ଭୁମ୍ବେ କଲ ସିଦ୍ଧବସୁ ।
 ମୁଁ ଭୁମ୍ବେ ଚରଣେ ସଦା ଶରଣ ଯେ ଦାସୀ ।
 କର ଅନୁଗ୍ରହ ମୋତେ କପିଳାସବାସୀ ।
 ଏମନ୍ତ କହ ନମନ୍ତି ଦେବୀ ପୁଣି ପୁଣି ।
 ହସିଣ କହନ୍ତି ସଦାଶିବ ପ୍ରିୟବାଣୀ ।
 ଓଁ ଓଁ ସଖି ଆରେ ମୋର ପ୍ରାଣ ସର ।
 ଅପଣେ ଶ୍ରୀଭୁଜେ ତୋଳ ବସାଇଲେ ଧରି ।
 ଜାବୁରେ ବସାଇ ପୁଣି କହନ୍ତି କଥାଳୀ ।
 ତାରକମନ୍ତ୍ରରାଜ ଏ ଅଟେ ମହାକଳୀ ।
 ଶୁଣ ଶଶିମୁଖି ! ଅଗୋ କହଇ ମୁଁ ତୋତେ ।
 ପିତାମହ ଉପଦେଶ ଦେଇଗଲେ ମୋତେ ।
 ବସୁର ସହସ୍ର ନାମ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ସାର ।
 ଏହି ମନ୍ତ୍ର ଯେଉଁ ନର କରନ୍ତି ଉଚ୍ଚାର ।

ଯେତେକ ଫଳ ଏଥିରେ ହୁଏ ସୁମରନ୍ତେ ।
 ଏହାହୁଁ ଅଧିକ ରାମନାମ ସୁମରନ୍ତେ ।
 ଏ ଯେ ମନ୍ତ୍ରବାଜ ସର୍ବମନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟେ ସାର ।
 ନିତ୍ୟରେ ସ୍ମରଣ କଲେ ଖଣ୍ଡେ ପାପହାର ।
 ଏହି ରାମନାମକୁଟି ସୁମରନ୍ତି ମୁନ ।
 ଏହା ସ୍ମରଣ କରି ବୋଲନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ।
 ରାମନାମ ସୁମରଣ ଜଗତର ପିତା ।
 ରାମନାମ ଧରଣ ସେ ଜଗତକରତା ।
 ରାମନାମ ସୁମରଣା କରି ଦେବୀ ଶ୍ରିୟା ।
 ନାରାୟଣ ଦେବତାର ହୋଇଛନ୍ତି ପ୍ରିୟା ।
 ତାରକ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଯେ ଯାହା ସେହି ଭଣି ।
 ସେ ମହାମନ୍ତ୍ରକୁ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ରୂପମଣି ।
 ମୁହିଁ ତାହା ଜପଇଁ ଯେ ପରଂଜ୍ଞାନ ତତ୍ତ୍ୱ ।
 ତେଣୁ ଶରୀରକୁ ନ ବାଧଇ ଅପମୃତ୍ତ ।
 ପାବତୀ କହିଲେ ତୁମ୍ଭେ କହିଲ ହେ ଯାହା ।
 ନାରାୟଣ ସ୍ୱାମୀ ଯେ ସକଳ ଦେବସାହା ।
 କେବଣ ଅବତାରେ ସେ ରାମନାମ ବହି ।
 କିଷ ଅର୍ଥେ ଅବତାର ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଆସି ହୋଇ ।
 ଅରୂପ ଅବଶି ସେ ଅପୂର୍ବ ନାମ ଯାର ।
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକେ କିପାଇଁ ସେ ହେଲେ ଅବତାର ।
 ଏ କଥା ବିସ୍ତାର ମୋତେ କହ ପ୍ରାଣନାଥ ! ।
 ଶୁଣିବ ଶ୍ରୀରାମ-କୀର୍ତ୍ତି ହୋଇବ ମୁକତ ।
 ବୋଲିଲେ ପାର୍ବତୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ମୁଖ ଚାହିଁ ।
 ଶ୍ରୀରାମର ପୁରାଣ ତୁ ଶୁଣ ପ୍ରାଣମୟ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପଞ୍ଚମ ବେଦୁଁ ପୁରୁଷେକ ଜାତ ।
 ନାମ ତାହାଙ୍କର ଧାତା ଦେଲ ଯେ କଳତ ।
 ତାହାଙ୍କ ବାୟୁଁ ଜାତ ବିଶ୍ୱବା ନାମେ ରୁଷି ।
 ଦଶାନନ ନାମେଣ ଯେ ତାହାଙ୍କର ଶିଷି ।
 ସୁମାଲୀର ହିଁଅ ନରକେଷୀ ତହୁଁ ଜାତ ।
 ମାତାଗୁଣ ଘେନି ସେହୁ ହୋଇଲ ଦରଦ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ତପବଳେ ସାଧୁଲ ବିଲୋକ ।
 ସୁରମୁନିମାନଙ୍କୁ ସେ ଦେଲ ବଡ଼ଦୁଃଖ ।
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ ବରମାସ ଅଟଇ କୁବେର ।
 ତାହାଙ୍କୁ ସେ ଲଙ୍କାପୁରୁ କଲକ ବାହାର ।

କପିଳାସକ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ପଶିଲେ ଯାଉଁ ।
 ତହିଁକି ଗଲ ସେ ବାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଦେଖାଇ ।
 କୁବେରକୁ ଯୁଦ୍ଧେ ଜଣି ଆଣିଲେ ବମାନ ।
 ଦେବଙ୍କର ଆଶ୍ୱେଦପଣ ଅଟଇ ସେ ଯାନ ।
 ତନୁପୁର ଗମନ ସେ କରେ ମାୟାରଥ ।
 ତହିଁ ବସି ଜଣିଲେ ସେ ସର୍ବ ଦେବତାନ୍ତ ।
 ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ଯିବେ ବଜେକର ଗଲ ।
 ମରୁତରାଜ ଯଜ୍ଞରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
 ଦେଖି ଦେବତାଏ ରଘୁେ ଗଲେ ଅପସର ।
 ମରୁତରାଜକୁ ବଳେ ଜଣିଲେ ଧର ।
 ମୟଦରଦ-ଦୁହିତା ନାମ ମନୋଦର ।
 ନାହିଁ ପଟାନ୍ତର ତାକୁ ପବନ ସୁନ୍ଦର ।
 ତାହାକୁ ବଢ଼ି ସେ ହୋଇଲେ ବଂଶପାଣି ।
 ସେ ସୁଲକ୍ଷଣୀ ତାହାର ହେଲେ ପାଟରାଣୀ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ସୁପ୍ରସନ୍ନେତାକୁ ଦେଲେ ବ୍ରହ୍ମଗର ।
 ତେଣୁ ସେ ପାପିଷ୍ଠ ଜଣିଲେ ଯେ ତନୁପୁର ।
 ପୃଥ୍ୱୀରେ ରାଜଗଣେ ନୋହଲେକ ସର ।
 ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଅନରଣ୍ୟ ରାଜାକୁ ସେ ମାର ।
 ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ଜଣି କର କପିଳାସ ଗଲ ।
 ପର୍ବତକୁ ଉପାତପଣ ଶିରରେ ବହିଲେ ।
 ତାହା ଜାଣି ଶିବଗଣ ଶଙ୍କର ସହିତେ ।
 ଗରୁ ହୋଇ ଯାଉଁ ମାଡ଼ି ବସିଲେ ସମସ୍ତେ ।
 ଘୋରରାବ ଦେଇ ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ନ୍ତେ ଅସୁର ।
 ରାବଣ ତା ନାମ ଦେଇ ରଖିଲେ ଶଙ୍କର ।
 ପ୍ରସନ୍ନେ ଅମରବର ଦେଲେ ବ୍ରହ୍ମରାଜ ।
 ଯମକୁ ଜଣିଲେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଧର ।
 ପାତାଳେ ପଶି ବାସୁକ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ କଲ ।
 ତାକୁ ସମାଧାନ କର ବଳକି ଭେଟିଲେ ।
 ପାତାଳବିକ୍ରାନ୍ତେ ଦେଖିଲେ ଦେବହର ।
 ସେଠାରେ ଦଣ୍ଡ ପାଇ ଅଇଲେ ଅପସର ।
 ମଞ୍ଚପୁରେ ମାନାତା ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ କଲ ।
 ତରଳ ଭାବରେ ତହିଁ ବାହୁଡ଼ି ଅଇଲେ ।
 ହୟାହୟ ବଂଶେ ଜାତ ସହସ୍ର ଅଙ୍ଗନ ।
 ଜଳକ୍ରୀଡ଼ା ବେଳେ ତାକୁ ଭେଟେ ଦଶାନନ ।

ମହାବଳବନ୍ତ । ଅଟେ ସେ ନୃପତି ଜାଣ ।
 ରାବଣକୁ ବାନ୍ଧି ଘରେ ଥୋଇଲ ଅପଣ ।
 ପରଲକ୍ଷ୍ମି ମାଗି ନେଲେ ତା ବଳି ଦେଖି ।
 ନାତିର ନିମନ୍ତେ ଲଜ୍ଜା ଭୟକୁ ଉପେକ୍ଷି ।
 ବାଳି ନାମେ ବାନର ଯେ କଷ୍ଟକାର ଥାଏ ।
 ଯୁଦ୍ଧରେ ନ ପାରି ତାକୁ ମରଣେ ବନ୍ଦାଏ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ବରେ ସେ ଜଣିଲ ଚନ୍ଦ୍ରପୁର ।
 ସେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ସମରେ ଜଣିଲ ନିଶାଚର ।
 ସୈନ୍ୟ ସହଦେଶ ଦିନେ ସ୍ବର୍ଗକୁ ଗଲ ।
 ଧାତ ଦେଉଣ ଇନ୍ଦ୍ରାଦି ଦେବତା ଜଣିଲ ।
 ପ୍ରାଣେ ନ ମାରିଣ ତାଙ୍କୁ ବୋଇଲ ଅସୁର ।
 ସମସ୍ତେ ସେବା କରିବ ମୋତେ ଲଙ୍କାପୁର ।
 ରବି ଚନ୍ଦ୍ର ପବନାଦି ଯମ ହୁତାଶନ ।
 ତେଜଶ କୋଟି ଯେ ଭୂମ୍ବେ ଦେବ ଦେବାମାନ ।
 ଅପସରା କନ୍ୟା ଯେ ଗନ୍ଧର୍ବ ଗୁରଣେ ।
 ସମସ୍ତେ ସେବକ ଆସି ମୋହର ଚରଣେ ।
 ତରେ ସବୁ ଦେବତାଏ ସନମତ କଲେ ।
 ଯାର ଯଥା ଅସ୍ତ୍ରକାରେ ଲଙ୍କାରେ ସେବଲେ ।
 ପୁଣି ମେଘନାଦ ତାର ସ୍ବର୍ଗେ ଧାଡ଼ି ଦେଲ ।
 ସେ ପୁଣି ସଂଗ୍ରାମେ ପୁଣି ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ବାନ୍ଧିଲ ।
 ବ୍ରହ୍ମା କହି ସେ ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ନେଲେ ମୁକୁଳାର ।
 ପ୍ରଣୟି ତାହାକୁ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ନାମ ଦେଇ ।
 ବିଭୀଷଣକୁ ଅମରବର ବ୍ରହ୍ମା ଦେଲେ ।
 ଅସୁରକୁଳେ ଭୁ ବିଷ୍ଣୁ ସେବକୁ ବୋଇଲେ ।
 କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ଯହୁଁ ଦୁଷ୍ଟବୁଦ୍ଧି ପଣ କଲ ।
 ପୃଥ୍ବୀ ମଧ୍ୟେ ଜନ ପ୍ରଜା ସମସ୍ତ ଗିଳିଲ ।
 ଦେବେ କହିବାରେ ପିତାମହ ତା ଜାଣିଲେ ।
 ସର୍ବଦା ନନ୍ଦା ତୋ ନେତ୍ରେ ଘାବୁ ଯା ବୋଇଲେ ।
 ବରଷକେ ଥରେ ଉଠି କରିବୁ ଭୋଜନ ।
 ତୋତେ କେ ଯୁଦ୍ଧେ ଜିଣି ନପାରିବେ ସେ ଦିନ ।
 ରାବଣ କର୍ଣ୍ଣରେ ଯେ କହିଲେ ମନ୍ତ୍ରସାର ।
 ଛପନଗଣ୍ଡାୟୁଗ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଭୋଗ କର ।
 ଧାତାର ବଚନେ ସେ କ୍ଷତ୍ରିୟ ବାରବର ।
 ବାମନୋତ୍ତେ ଶୋହେ ଯେ ଅନର୍ଗଳ ତୋହର ।

ସ୍ବୟଂ ଦଶଶିର ସେ କୋଡ଼ିଏ ଭୁଜଧାରୀ ।
 ଲବଣସିନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣମୟ ପୁରୀ ।
 ଚଉଦକୁ ବନ ମଧ୍ୟେ ଯେତେ ରାଜଗଣ ।
 ସବୁକୁ ଛାଡ଼ି ବଳୀକର ଅଶିଳ ରାବଣ ।
 ସୁନାୟ ଯୁବା ଦୁହିତା ଅଦି ଯେତେ କର ।
 ବଳେ ଧନ ସମ୍ପଦ ଅଶିଳ ଯୁର କର ।
 ରାଜଗଣମାନଙ୍କର ଜାତି ଅର୍ଥ ନେଲ ।
 ପଞ୍ଚାଶ କୋଟି ଯେ ରଥୀ ତେଣୁ ଭୁଆଇଲ ।
 ରଥ ଗଜ ଅଶ୍ବ ଯେ ପଦାତି ଅସ୍ତ୍ରମିତ ।
 ଏକ ଏକ ନାମଧର କହିବି କେତେତ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ଶୁକ ସାରଣ ଏ ପାତ୍ର ଯେ ସାମନ୍ତ ।
 ଭଲ ବିଭୀଷଣ ତାର ପୁତ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ।
 ଶଏଯୁଗ ଲଙ୍କା ସବୁ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣମୟ ପୁରୀ ।
 ଅମରାବତୀପୁର ଯେ ନୋହେ ସମସର ।
 ଦେବାସୁର ନର ଅଦି ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଭାବ ।
 ଦୈତ୍ୟଙ୍କର ପାଦରେ କମ୍ପଇ ବସୁମତୀ ।
 ରୁଷି ମହାରୁଷିମାନେ ଯଳାଇଲେ ଭୟେ ।
 ଯଜ୍ଞ ତପସ୍ବୀ ଧର୍ମ ଛମ୍ପୁରେ ନ ରହେ ।
 ଦେବତାଏ କମ୍ପମାନ ସୁରପୁରେ ଥାଇ ।
 ବିଲେକରେ ରାବଣକୁ ଶ୍ରବିଷମ ନାହିଁ ।
 ଜପ ଯଜ୍ଞ ଭଜିଣ ସେ କଲ୍ଲକ ଅନାତି ।
 ଧର୍ମ ନାମେ ନ ଆସିଲ ପୌଲସ୍ତ୍ରର ନାତି ।
 ଦନେକ ରାବଣ ଦଗବଜେ କରଗଲ ।
 ଜମ୍ବୁଦ୍ବୀପରେ ଭରତଖଣ୍ଡରେ ମିଳିଲ ।
 କୃଣଧିଜ ନାମେ ଥିଲ ଏକ ନରପତି ।
 ବେଦବଜ୍ର ନାମେ ତାର କନ୍ୟା ଭୂପବତୀ ।
 ବସୁ ବରଅର୍ଥେ ତପ କରଇ ସେ ନାରୀ ।
 ପୁଷ୍ପକବିମାନେ ଥାଇ ଲଙ୍କା-ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
 କାମେ ମଉହୋଇ ତାକୁ ଧଇଲ୍ଲକ ବଳେ ।
 କୋପେ ବ୍ରହ୍ମାସୁରୀ ବାଳୀ ଜାତକଲ ହେଲେ ।
 ଦେଖି ଭୟ ପାଇଣ ରାବଣ ଛାଡ଼ିଗଲ ।
 ତପସ୍ୟା ଭଜିଲୁ ବୋଲି କୋପେ ଶାପଦେଲ ।
 ବୋଇଲ ବସୁଙ୍କୁ ମୁଁ ଯେ ବରଅଛି ମନେ ।
 ମୋହର ନିମନ୍ତେ ତୋତେ ମାରନ୍ତୁ ସେ ରଣେ ।

ଏତେ ବୋଲି ଦେବଦାସ ବନ୍ଧୁକୁ ଧାଇଁଲ ।
 ଅପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅଙ୍ଗବୋଲି ଅଗ୍ନିରେ ଦହିଲ ।
 ସେହି ସେ ପରମଲକ୍ଷ୍ମୀ ଜନକକୁମାରୀ ।
 ସୀତା ନାମ ତାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ସେ ବନ୍ଧୁନାରୀ ।
 ମାତାଗୁଣେ ରାବଣର ରାକ୍ଷସ ପ୍ରକୃତ ।
 ଦେବୀସୁରନରେ କେହି ନ ରହିବ କିନ୍ତୁ ।
 ଦେବତାଏ ବରୁଣେ ହୋଇ ସର୍ବେ ଗୋଷ୍ଠୀ ।
 କି ବୁଦ୍ଧି କରବୁଁ ତୁମ୍ଭେ କହ ପରମେଷ୍ଠି ।
 ରାବଣର ଉପଦ୍ରବ ନୋହେ ଆଉ ସହ ।
 ରସାତଳେ ପଡ଼ିବି ମୁଁ ବୋଲେ ଦେବୀମୟୀ ।
 ପିତାମହ ବୋଲିଲେ ହେ ରହ କିଛିକାଳ ।
 ପ୍ରଥମ ବୟସେ ହୋଇଅଛି ଅନର୍ଗଳ ।
 ସମୟରେ ଭୁଞ୍ଜିବ ସେ କିଛିକାଳ ମୟା ।
 କାଳ ଅବଶେଷେ ନାଶଯିବ ତାର ଦେହ ।
 ଏମନ୍ତ ବରୁଣ ସାରି ମଉଳିଲ ଗୋଷ୍ଠୀ ।
 ବୋଲନ୍ତି ଯେ ସଦାଶିବ ଶୁଣ ଗୋ ବନ୍ଦୋଷ୍ଠି ! ॥
 ଏମନ୍ତେ ଅପାର ଯୁଗ ଯୁଗାନ୍ତର ଗଲ ।
 ଅନେକ ଯେ ଉପଦ୍ରବ ସେ ରାବଣ କଲ ।
 ପୁଣିହିଁ ସେ ସୁରଗଣ କରନ୍ତି ବରୁଣ ।
 କେତେକାଳ ସେବା ଆଉ କରବା ଦୈତ୍ୟର ।
 କାହାର ହସ୍ତେ ମରବ ରାବଣ ଅସୁର ।
 ଆମ୍ଭର ଆଗରେ ଏହା କହ କୁଶଧର ।
 ବିଧାତା ବୋଲିଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ସୁରଗଣ ।
 ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦକେଶର ଶାପେ ମରବ ରାବଣ ।
 ପୂର୍ବଦିଗେ କପିଳାସ ନାମ ହରପୁରୀ ।
 ନନ୍ଦକେଶର ବୋଲି ଯେ ତାହାଙ୍କ ଦୁଆରୀ ।
 ରାବଣ ବର ପାଇଣ ଆସନ୍ତେଣ ଭଲ ।
 ଦ୍ଵାରେ ଥାଇ ସେହି ନନ୍ଦୀ ଦ୍ଵାରାପଣ ନେଲ ।
 ବର-ଦେଇଥିଲେ ସେ ରାବଣ ମହାକୋପୀ ।
 କରରେ ଖଡ଼ଗ ଘେନ ମାରିବାକୁ ହାତୀ ।
 ବୋଲିଲେ ତୁ ଶୁଭରେ ବାନର ନରବୁଦ୍ଧି ।
 ମୁହିଁ ମହାରାଜା ମୋର ଅସଂଖ୍ୟ ଯେ ଅସ୍ତ୍ର ।
 ବ୍ରହ୍ମାର ବଚନେ ମୁଁ କାହାକୁ ନ ଗଣାଇଁ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରାଦି ଦେବତାକୁ ମୁଁ କିହୁଣ ମଣାଇ ।

ଏତେ କହି ନନ୍ଦକ ବହୁତ ହିଁଦାସିଲ ।
 କୋପ ବହୁ ନନ୍ଦ ସେ ରାବଣେ ଶାପଦେଲ ।
 ବୋଇଲ ରାବଣ କଲୁ ଅକାରଣେ ହେଷ ।
 ଏ ନର-ବାନରେ ତୋର ବଂଶ ଯାଉ ନାଶ ।
 ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ସେ ନନ୍ଦୀଶ୍ଵର ଅଟେ ଶବ ସର ।
 ତାର କୋପାନଳେ ମରବ ସେ ଦଶଶିରା ।
 ମୁହଁ ତାହା ଜାଣିଣ ଯେ ଅଛୁ ନିର୍ଭୀକର ।
 ତୁମ୍ଭେ ଦେବତାଏ ଯାଅ ଏବେ ଯେହାପୁରା ।
 କାଳ ଅବଶେଷ ଜାଣି ସମୟେକ ରହ ।
 ରାବଣକୁ ସେବାକର ରକ୍ଷାକର ଦେହ ।
 କଣ୍ୟପରୁଷି ଏଥର ମଞ୍ଚପୁରେ ଯାଉ ।
 ଅଯୋଧ୍ୟାନଗରେ ରଜା ଦଶରଥ ହେଉ ।
 ଅଦିତ ଯେ ଦେବମାତା ମୋର ବୋଲ କରୁ ।
 କରୁଣଲ୍ଲା ନାମବହୁ ମଞ୍ଚେ ଅବତରୁ ।
 ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁନାଥଙ୍କୁ ଚାଲି ସର୍ବେ ଜଣାଇବା ।
 ଦଶରଥ ଘରେ ନେଇ ଜନ୍ମ କରାଇବା ।
 ତୁମ୍ଭେ ସର୍ବ ଦେବତାଏ ରକ୍ଷକପି ହୋଇ ।
 ମଞ୍ଚପୁରେ ଅବତାର ହୁଅ ବେଗେ ଯାଉ ।
 ଆନମତେ ନ ମରଇ କେବେହେଁ ଅସୁର ।
 ଅବଶ୍ୟ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ଜାତ ହେବେ ମଞ୍ଚପୁର ।
 ଏମନ୍ତ ବରୁ ଯେ କହିଲେ କୁଣଧାରୀ ।
 ଶୁଣି ଦେବଗଣେ ଚଳିଗଲେ ବିଷ୍ଣୁପୁରୀ ।
 ଗୁହାରି କଲେକ ଦେବେ ବିଷ୍ଣୁର ଶ୍ରମୁର ।
 ଅନେକ କଷ୍ଟ ଦେଲଣି ରାବଣ ଅସୁର ।
 କରପଦ ଯୋଡ଼ଣ ଅନେକ ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ।
 ବିକଳେ ଦେବେ ଶ୍ରମୁରେ ପଡ଼ୁଥାନ୍ତେ ହେଲେ ।
 ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ କମଳାରମଣ ।
 ତୁମ୍ଭ ସେ ପରମବ୍ରହ୍ମ ସ୍ଵୟଂ ନାରାୟଣ ।
 ଦେବକୁଳ ଉଦ୍ଧାରଣ ତୁ ସେ ଚନ୍ଦ୍ରଧାରୀ ।
 ତାର ବାରେ ବିପତ୍ତିନାଶନ ଦରଦାୟ ।
 ଅସୁରମାନେ ହୋଇଲେ ମଞ୍ଚେ ଅବତାର ।
 ମୟା କର୍ମ ବରାହ ତୋ ଦଶଅବତାର ।
 ହୋଇଣ ବିନାଶ ତୁମ୍ଭେ କର ସର୍ବକାଳେ ।
 ଏବେ ସେ ରୂପେ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲେ ଦେବକୁଳେ ।

ରାବଣ ନାମରେ ଏବେ ବଞ୍ଚିବାର ଶିଷ୍ୟ ।
 ମାତାଗୁଣ ବହୁଣ ସେ ହୋଇଲ ରାକ୍ଷସ ।
 ସାତଦ୍ଵୀପ ସାଧୁ ସେ ସ୍ଵର୍ଗକୁ ଦେଲା ଧାଡ଼ି ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ତନ୍ତ୍ର କୁବେରାଦି ଦେବେ ଦୟା ଛାଡ଼ି ।
 ଯମ ବୃହସ୍ପତି ଯେ ପଦନ ହୁତାଶନ ।
 ଅଶ୍ଵଥପସରା ଯେ କନ୍ଦରା ଦେବଗଣ ।
 ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖଟାଇଲା ସିଂହାସନ-ତଳେ ।
 ଲଙ୍କାରେ ସେବିଲୁ ତାକୁ ପ୍ରାଣର ବକଳେ ।
 ଏ କଷ୍ଟରୁ ପାରିବର ରାବଣକୁ ମାରି ।
 ତାହା ଶୁଣି ପ୍ରସନ୍ନ ଯେ ହେଲେ ଦଇତ୍ୟାରି ।
 ହସିକରି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ପ୍ରଭୁ ଦାମୋଦର ।
 ଯାଅ ଦେବତାଏ ଭୂମ୍ଭେ ଯେ ଯାହାର ଘର ।
 ଭୂମ୍ଭେମାନେ ସେବା ପାଇ ସୁଖେ ବର ଦଅ ।
 ବିପଦେ ପଡ଼ିଲେ ଆସି ମୋ ଆଗରେ କହ ।
 ନିଶ୍ଚୟେ ନିଦ୍ରାରେ ମୋର ଶୟନରେ ଥାଇ ।
 ଭୂମ୍ଭେ ଦୁଃଖ ଶୁଣିଲେତ ମନ ନ ରହଇ ।
 ତେଣୁତ ସକଳେ ମୋତେ କରଥାଅ ଲକ୍ଷ ।
 କେମନ୍ତେ ସମ୍ଭାଳିବି ମୁଁ ନ କରିଣ କଷ୍ଟ ।
 ଶୁଣି ଦେବତାଏ ଗଲେ ଯେ ଯାହାର ପୁର ।
 ଆଜ୍ଞା ପରମାଣେ କଥା ଧରିଣ ମନର ।
 ଶୁଣିବି ଆଗୋ ଭବାନି ବୋଲନ୍ତି ଈଶାନ ।
 ଏ ସେ ରାମାୟଣ ଆଦ୍ୟକାଣ୍ଡର ଆଖ୍ୟାନ ।
 ଜମ୍ବୁଦ୍ଵୀପ ଭୂତଖଣ୍ଡେ ମଧ୍ୟଭାଗ ମଞ୍ଚା ।
 ଦକ୍ଷିଣକୋଣଳ ସେ ପବିତ୍ର ଦିବ୍ୟଭୂଇଁ ।
 ଅଯୋଧ୍ୟା ନାମେ ନଗ୍ର ସରଯୁନଦୀତଟେ ।
 ପବିତ୍ର ନଦୀ ସେ ଜାଣ ରାଜ୍ୟର ନିକଟେ ।
 ନଗ୍ର ପରମଳ ପୁଣି ଅଛଅନ୍ତ ଶୋଭା ।
 କି ଜାଣି ପଟ୍ଟାନ୍ତର ଶରଦଶଶୀ ପ୍ରଭା ।
 ରାଜାର ମନ୍ଦିରର ଅପୂର୍ବ ଦିବ୍ୟକାନ୍ତ ।
 ମେଢ଼ ଆଉ ମଣ୍ଡପ ଯେ ଅଟ୍ଟାଳି ଜଗତ୍ତା ।
 ତନ୍ନ ଅଗର କାଠରୁଅ ଚାନ୍ଦୁ ଶେଣୀ ।
 ତେଜପତ୍ରେ କରଛନ୍ତି ଉପର ଛଉଣି ।
 ମୁକୁତାର ଝୁରୁ ତହିଁ ନାଳା ରହୁ ଜଡ଼ି ।
 ବିପଦ ପୁରୁଷ ଯେ ବିପଦବର୍ତ୍ତୀ ଘଡ଼ି ।

ମର୍ଦ୍ଦର କଳଣ ଯେ ନେତର ଚରଣ ।
 ତନ୍ମୁଦପ ତେଜ କିବା ଆଦ୍ୟ ପ୍ରକାଳ ।
 ସାମନ୍ତମାନଙ୍କ ଉଦ୍ୟ ଯେ ଦବ୍ୟପୁର ।
 ଘରେ ଘରେ ପରପୁଣ୍ୟ ସାଗରକୁମାର ।
 ଅନ୍ଧାଦଶ ପାଟକ ଯେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସାର ।
 କୃପ ବାମ୍ବୀ ସରୋବର ଅନେକ ଅଛୁର ।
 ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାନ୍ତି ନର ନାରୀ ।
 ଅପଣେ ବଶ୍ୟକର୍ମ ନିର୍ମାଣିଅଛୁ ପୁର ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟବଶେ ଦଶରଥ ଅଟେ ପୁଣ୍ୟଜ୍ଞାନ ।
 ଦୁଃଖୀ ଦରବ୍ରହ୍ମ ସେ ଯେ ଅନୁକ୍ଷଣେ ଦାନ ।
 ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣ ଆଗମ ସେ ଶୁଣନ୍ତି ।
 ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଦଶନ୍ତ ଦଶରଥ ଧର୍ମମୂର୍ତ୍ତି ।
 ତନ୍ମୁମା ପ୍ରାୟେକ ତାର ଆହ୍ୱାନାଦ ଜାଣ ।
 ଶୂରବନ୍ତପଣେ ଶଶପତିର ସମାନ ।
 ଅନଳ ପରାୟେ ସେ ଯେ ଶବ୍ଦକୁ ଦଶନ୍ତି ।
 ପବନହୁଁବେଗ ତାର ଚଳିବାର ଗତି ।
 ବରୁଣ ସମାନ ସେ ଶୀତଳ ଗୁଣଭାଣୀ ।
 ଅଭୟପଣେ ସେ କୃବେରଠାରୁ ବେଶି ।
 ବଢିମାରେ ମେଦନା ସହିତ ମେରୁସମ ।
 ଭୂପରେ ଦ୍ୱିଜାୟ କାମ ତେଜେ ଅଟେ ଯମ ।
 ବକତାରେ ଶକତା କି ଦ୍ୱିଜା ବୃହସ୍ପତି ।
 ଦାନେ ସବୁ ତାହା ସମ ନାହିଁ ଜଣେ କ୍ଷିତି ।
 ବବେକ ମର୍ଯ୍ୟାଦାବନ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ର ସେ ଶୁଣନ୍ତି ।
 ଧନୁର୍ଦ୍ଧାରା କ୍ଷତ୍ରିମଧ୍ୟ ଗଣିତା ହୁଅନ୍ତି ।
 ଅକଣ୍ଠକ ରାଜ୍ୟଭୋଗ କରନ୍ତି ସେ ରାଜା ।
 ଭିନ୍ନପୁରେ ବିଦିତ ତା ନାମେ ବାଜେ ବାଜା ।
 କୌଶଲ୍ୟା କୈକେୟୀ ସୁମିତ୍ରା ଏ ଭିନ୍ନରାଣୀ ।
 ପାଟକଣୀ ଖଟନ୍ତି ସେ ରାଜା ମନଜାଣି ।
 ସାତଶପଞ୍ଚାଶ ରାଣୀ ପୁତ୍ର ଅର୍ଥେ କଲ ।
 ଦରବର ଯୋଗୁଁ ପୁତ୍ର ଜାତ ଯେ ନୋହୁଲ ।
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠ କରୁଣଲ୍ୟା ରାଜା ମନକୁ ମୋହଲ ।
 ଭିନ୍ନପୁରେ ପ୍ରତାପୀ ସେ ମହାରାଜା ହେଲ ।
 ପୁତ୍ରହତ ବଶିଷ୍ଠ ତା ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ ସୁମନ୍ତ ।
 ଭଟ୍ଟମିଶ୍ର ବାମଦେବ ପଣ୍ଡା ତପୋବନ୍ତ ।

ଜାବାଳ କଣ୍ୟା ଯେ ଜାଣନ୍ତି ସର୍ବ ବାଣୀ ।
 ନୃପତିକ ପଟ୍ଟାନ୍ତର ଦ୍ଵିଜ ବଜ୍ରପାଣି ।
 ଅସନରେ ପରପୁଣ୍ୟ ଦେବସଭା ଜାଣି ।
 ଭାଟ କର୍ମେବାର ବେଶ୍ୟା ଖଣ୍ଡିଆନ୍ତ ପୁଣି ।
 ରଥୀ ଯୋଦ୍ଧା ମାନ୍ୟନ୍ତ ପଦାତି ମହାପାତ୍ର ।
 ବସନ୍ତ ପଣ୍ଡିତେ ଯେ କହନ୍ତି ନାନାଶାସ୍ତ୍ର ।
 ସହସ୍ରେକ ପଟୁଆରୀ ଜଣାନ୍ତି ଶ୍ଵମୁରେ ।
 ପଟୁଆର ପତିଆର କୋଶେକ ଆକାରେ ।
 ଶିରର ଉପରେ ଯେ ଉଡ଼ଇ ଶ୍ଵେତଛତ୍ର ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟବଣୀ ରାଜା ସେ ଯେ ବଡ଼ଇ ବିଖ୍ୟାତ ।
 ସହସ୍ରେ ଶ୍ଵେତରମ୍ଭର ତାଳନ୍ତି ବାଳିବ ।
 ଶୀତଳପବନ ତହିଁ ଧୀରେ ଧୀରେ ବହେ ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣର ବଞ୍ଚଣୀ ଅଗର ଧୂପକାଠି ।
 ସଭାରେ ବିଜୟ ରାଜା କରେ ସଦଗୋଷ୍ଠୀ ।
 ରଥ ଗଜ ଅଶ୍ଵ ଯେ ପଦାତି ଅପ୍ରମିତ ।
 ଉଡ଼ନ୍ତି ଆଲମ୍ବ ଯେ ଚରଳ ପାଟଛତ୍ର ।
 ଦୁଇଲକ୍ଷ ଶ୍ଵେତଛତ୍ର ଉଡ଼େ ନରନ୍ତର ।
 ଧାତି ଧାତି ଉଭାପ ଯେ ଅଛନ୍ତି ଅପାର ।
 ତୋଲ ଦମା ଟମକ ଯେ ନରତେ ବାଜଇ ।
 ଅପାର ଯେ ଶଙ୍ଖ ଗଣା ମହୁର ସ୍ଫୁରଇ ।
 କୋଳାହଳ ଶବଦ କି ବିଜାଘୋଷ-ନାଦ ।
 ତାଳି ତାଳି କଂସାଳ ଦାଘୁଡ଼ି ଦଣ୍ଡାଶୟ ।
 ଶୋଭାପାଏ ନାନାବାଦ୍ୟ ମୁଦଙ୍ଗ ଯେ ବଣୀ ।
 ନାଚନ୍ତି ଯେ ନୃତ୍ୟକାରେ ନୃତ୍ୟରଙ୍ଗେ ମିଶି ।
 ରାଜା ଆପଣେ କରଇ ବସି ସର୍ବଚନ୍ଦ୍ର ।
 ପରଜା ପାଲଇ ସୁଖେ ଶଶୁକୁ ଅହନ୍ତ ।
 ଏସନକ ସମୟରେ ପାଟଜଉତିଷ ।
 ସପ୍ତାଙ୍ଗ ପାଞ୍ଜି ଶୁଣାନ୍ତି ଅଣି ରାଜା ପାଶ ।
 ଶୁଣିମା ସାବଧାନେ ଅଯୋଧ୍ୟା ନରପତି ।
 ଦୁଃଖ ଶଶୁ ଗଞ୍ଜନ ଯେ ଅଟ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
 ଅବତ୍ୟକ୍ତ ଅବକର ନବଗ୍ରହଗଣ ।
 ଭେଦେବ ଭୂମୁକୁ ନିତ୍ୟ କରନ୍ତି କଲ୍ଲାଣ ।
 ସତାରଣ ନକ୍ଷତ୍ର ଯେ ପଞ୍ଚଦଶ ତିଥି ।
 ଏ ଭୂମୁକୁ ଅନୁଗ୍ରହ ସମସ୍ତେ କରନ୍ତି ।

ବୁଢ଼ା ବସ୍ତ୍ର ମହେଶ୍ୱର ପୁରନ୍ଦର ମଧ୍ୟ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ପବନ ଯେ ଯମ ସାଧ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ।
 ସମସ୍ତେ ବାଞ୍ଛନ୍ତି ଶୁଭ ତୋତେ ନୃପସାହି ।
 କାହାର ମନରେ ତୋତେ ଅବଗୁଣ ନାହିଁ ।
 କିଞ୍ଚିତ କଥାକୁ ଯେ କରଇ ଦେବ ଭୟେ ।
 ଏକମାତ୍ର ଶନିଶ୍ୱର ଶିରେ ତୋର ରହେ ।
 ବୃଷ ରାଶିରେ ଯେ ଭେଦ ହେବ ସୂର୍ଯ୍ୟପୁତ୍ର ।
 ଏଣୁ ସେ ଯାହା ପାଇବ ତୁମ୍ଭେ ନିଜ ଗାତ୍ର ।
 ଇନ୍ଦ୍ରହିଁ ନ ପାଳିବ ଯେ ହେବ ଅନାବୃକ୍ଷି ।
 ହାତ ମାଳ ମାଳ ଯେ ହୋଇବ ନବସୃକ୍ଷି ।
 ତୁମ୍ଭ ଜନ୍ମ ଅଟଇ ରୋହିଣୀ ବୃଷରାଶି ।
 ଏଣୁ ସେ ଯାହା କରବ ତୋତେ ସୂର୍ଯ୍ୟବିଶି ।
 ଯମର ଭାଇ ସେ ଶନି ସ୍ୱୟଂ ଯମ ମୁହିଁ ।
 ସକଳ ପୁର ନର ଯେ ତାହାକୁ ତରନ୍ତି ।
 ତାହାକୁ ଶାନ୍ତି କରିବା ହେଉ ମହାପାଳ ।
 ବଶିଷ୍ଠକୁ ପୁଛଣ ତୁ କର ଅନୁକୂଳ ।
 ତା ଶୁଣି ଦଶରଥ ବିରସମନା ହୋଇ ।
 ଖରତର ନିଶାସେ ବଶିଷ୍ଠ ମୁଖ ଚାହିଁ ।
 ବୋଇଲେ ଶନିଶ୍ୱର ଭେଦକ ମୋର ରାଶି ।
 ଏକା ନାରାଚକେ ତାକୁ ପକାଇବ ନାଶି ।
 ଜଗତର କଷ୍ଟ ମୁଁ ଫେଡ଼ିବି ତାକୁ ମାରି ।
 କୋପେଶ କୋଦଣ୍ଡ କରେ ଦଶରଥ ଧରି ।
 ପୁଣ୍ୟସ୍ଥ ନାରାଚ ଏକ ବସାଇଲେ ଗୁଣେ ।
 ବୋଇଲେ ବିଚିତ୍ର ଆଜ ଶନିକ ଏ ବାଣେ ।
 ଅଧର ଚାପି ରାଜା ପ୍ରତାପକୋପ ହୋଇ ।
 ଆକର୍ଷି ସରକ ବାଣ ଟାଣିଲୁ ପୁରୋଇ ।
 ଶନିଶ୍ୱର ମଣ୍ଡଳରେ ହୋଇଲୁ ଅରକ୍ଷି ।
 ଅଦଭୂତେ ତାର ପୁତ୍ରେ ହେଲୁ ରକ୍ତବୃକ୍ଷି ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଆଦି ସହିତେ କର୍ମିଲେ ଦଶପାଳ ।
 ସାତ ସିନ୍ଧୁ ଉତ୍ତୁଳ ପଡ଼ିଲୁ ଆସି କୂଳ ।
 ଦଶରଥଙ୍କର କୋପ ଜାଣି ଶନିବ୍ରତ ।
 ପୁରସ୍କୃତପୁତ୍ରେ ସେ କରଇ ଯାଇଁ କୋହ ।
 ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇଣ ଦେବେ ବାଦ ସେ କରଇ ।
 ଭସ୍ତ୍ର କରିବ ତାହାକୁ ଶନି ଯେ ବୋଲଇ ।

ମଞ୍ଚ ରାଜା ଅଟେ ତାର ଜିଷ ବାସ୍ୟ କଲ ।
 ନ ଜାଣି କୋପ କରଇ ମୋତେ ମନ୍ଥାପାଳ ।
 ଅଯୋଧ୍ୟା ସହରେ କରବ ମୁଁ ଭବୁରାଣୀ ।
 କଥା ବୁଝାଇବ ମଞ୍ଚେ ଶୁଣସ୍ବର୍ଗବାସି ।
 ପିତାମହ ବୋଲିଲେ ନ କର ଶନି ରୋଷ ।
 ପୂର୍ବର କଥା ଏମନ୍ତ ଶୁଣ ଯେ ଭବସ୍ୟ ।
 ଦେବଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇବ ଜାଣ ତାହାଘେନି ।
 ନ କର ତୁ ତାକୁ କୋପ ମୋର ବୋଲେ ଶନି ।
 ତାହାର କୋଳରେ ବସୁ ହୋଇବେ ଜନମ ।
 ରାବଣ ଆଦି ଦୁଷ୍ଟଙ୍କୁ କରିବେ ନିଧନ ।
 ତେବେ ସେ ଦେବେ ସୁସ୍ଥେ ବସିବେ ସ୍ବର୍ଗପୁରୀ ।
 ତୁହିତ ଶନିଶ୍ଚର ହୋ ଦେବଗଣ ସର ।
 ଶୁଣିଣ ପ୍ରସନ୍ନମନା ହୋଇ ଶନିଶ୍ଚର ।
 ସୁ। ଯୋଗୁ ହେବ ଯେବେ ଦେବଙ୍କ ଉପକାର ।
 ଆଜ ମୁଁ ଏହାର ନ ଭେଦବ ଏନ୍ତୁ ରାଣୀ ।
 ଏତେ ବୋଲି ଶନିଶ୍ଚର ଚିତ୍ତେ ଭାବ ବସି ।
 କେବଳ ମାତ୍ର ଗମନ ମୋର ପୂର୍ବ ହେତୁ ।
 ନାହିଁ ମୋର କୋପ ତାକୁ ଜାଣ କୁଣକେତୁ ।
 ଶୁଣି ଦେବଗଣେ ଅନୁରକ୍ଷେ ଡାକଦେଲେ ।
 ଆହୋ ଦଶରଥ କୋପ ସଂହର ବୋଲିଲେ ।
 ଧାତାର ବଚନେ ନ ପାତ୍ରିକ ତୋର ରାଣୀ ।
 କୋପ ଶାନ୍ତି କରି ନାରାତ ତୁ ସଂହରସି ।
 ଏତେ କହି ଦେବଗଣେ ପୁଷ୍ପବୃକ୍ଷ କଲେ ।
 ଶାନ୍ତି ଭାଜି ବେନିଲେକେ ଯେହାପୁରେ ଗଲେ ।
 ସେହି ଦିନୁ ଶନିର ରୋହିଣୀ ଭେଦ ନାହିଁ ।
 ଯାବତକାଳକୁ କଥା ଶାନ୍ତେ ଅଛୁ ରହି ।
 ଶୁଣ ଶଶିମୁଖି ଗୋ କହନ୍ତି ବିପ୍ଳବର ।
 ରବିତଳେ ନାହିଁ ଦଶରଥକୁ କେ ସର ।
 ପ୍ରତିଜ୍ଞାବନ୍ତୁ ରାଜା ସେ ସର୍ବଗୁଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
 ସ୍ବର୍ଗେ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ତାକୁ ମଦକାନ ।
 ମଞ୍ଚେ ରାଜା ଯେତେ ସେ ସକଳ ସାଧ କଲ ।
 ବୁଦ୍ଧିବଳ ପରାକ୍ରମେ ଶନିକ ଜଣିଲ ।
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ସେ ଅଯୋଧ୍ୟା ନୃପମଣି ।
 ସଭାକର ମୁଖେ ବସୁଶାସ୍ତ୍ର ବସି ଶୁଣି ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ଅମାତ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଘେନି ନୃପମଣି ।
 ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ଚାହିଁଣ ବୋଲଇ ମୁଦୁବାଣୀ ।
 ତେ ମହାମୁନି ମୁହିଁ ଯେ ପରୁରଇ ତୋତେ ।
 ଅନୁଗ୍ରହ ବଚନେ ତୁ ଆଜ୍ଞାଦତ୍ତ ମୋତେ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟବନ୍ଧ ଆମ୍ଭର ଧାର୍ମିକ ସତ୍ୟବାଦୀ ।
 ଦୈଲୋକ୍ୟମଧ୍ୟରେ ଆମ୍ଭ ମହିମା ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
 ଇଚ୍ଛାକୁରୁ ମାନଧାତା ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ର ।
 ଦଲ୍ଲପ ଯେ ଭଗୀରଥ ରଘୁନୁପ ଯାଏ ।
 ଅଜ ରଘୁପଣି ଯେ ସଗର ମହାରାଜା ।
 ଏକ୍ଷୁଏକ ସାମରଥ ପାଳନ୍ତି ପ୍ରଜା ।
 ଧାର୍ମିକ ଶୂରବୀର ଆର୍ୟ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ଗଣି ।
 ଏହାଙ୍କର କାର୍ତ୍ତିମାନ ପୁରାଣେ କାହାଣୀ ।
 ପୁଣି ସମାନ କରି ପାଳନ୍ତି ପରଜା ।
 ଅନେକ ଯାଗ ଯଜ୍ଞ ସେ କରନ୍ତି ରାଜା ।
 ଏମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟକାଳେ ନାହିଁ ଅନାବୃଷ୍ଟି ।
 ଶସ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତଳାନ୍ତି ଏହି ନବସୃଷ୍ଟି ।
 ତାହାଙ୍କର କୁଳେ ମୁଁ ଯେ ହୋଇଲୁଁ ଜାତ ।
 ମୋହର ଜାଣନ୍ତେ ମୁହିଁ ନ କରେ ଦୁଷ୍ଟତ ।
 ନନ୍ଦୁଶତ ବରଷ ହୋଇଲ ମୋତେ ଆସି ।
 ବୃଦ୍ଧ ସମୟରେ ମୋର ହେଲା ତପସ୍ବି ।
 ପୁଣି ଅର୍ଥେ ବିଭା ହେଲ ରାଜାର ଦୁର୍ଲ୍ଲଖୀ ।
 ସାତଶ ପଞ୍ଚାଶ କନ୍ୟା ତନି ପାଟରାଣୀ ।
 ତେବେହେଁ ନୋହିଲା ମୋର କୋଳେ ପୁଣି ଜାତ ।
 ମୋହରଠାକରୁ ବଣ ସରେ ତପୋବନ୍ତ ।
 କି ବୁଦ୍ଧି କରବଇଁ ଉପାୟ ମୋତେ କହ ।
 ପୁଣିହୁନେ ବ୍ୟାକୁଳ ଯେ ହେଉଛି ମୋ ଦେହ ।
 ଅର୍ଥ ସମ୍ପଦ ମୁନି ହେ ସକଳ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ।
 ସକଳ ବିଅର୍ଥ ମୋର ଏଥରେ କି କାର୍ଯ୍ୟ ।
 ପୁଣିର ବିହୁନେ ଘରେ କେବେ ସୁଖ ନାହିଁ ।
 ଅପୁତ୍ରିକଲୋକଙ୍କର ସ୍ବର୍ଗେ ଠାକ ନାହିଁ ।
 ପୁଣିର ବିହୁନେ ଗୃହ ନୋହିଲା କାରଣ ।
 ପୁଣି ସେ ଅଟଇ ନିଜ କୁଳ ଉଦ୍ଧାରଣ ।
 ଅପୁତ୍ରିକଲୋକଙ୍କର ମୁଖୁଁ ନ ଚାହିଁ ।
 ଅପୁତ୍ରିକ ଘରେ ଗଲେ ଅନ୍ଧୁଁ ନ ପାଇ ।

ଅପୁତ୍ରିକ ସଙ୍ଗତରେ ନାହିଁ ସଦଗୋଷ୍ଠୀ ।
 ଅପୁତ୍ରିକ ବାପୁଜା ଯେ ଅଟେ ବଡ଼କଣ୍ଠୀ ।
 ଅପୁତ୍ରିକ ହୋଇଲେ ସେ ଅର୍ଥେ ନାହିଁ କାର୍ଯ୍ୟ ।
 ପରକୁଇଁ ଧନଦାୟ ଅଟଇ ଗ୍ରାହ୍ୟ ।
 ଅନେକ ଯତନେ ସେ ଅରଜିଥାନ୍ତି ବଡ଼ ।
 ପୁତ୍ରହୁଁ ନ ଥିଲେ ସର୍ବ ହୁଏ ଅପ୍ରାପତ ।
 ପରବଡ଼ ଧୁଂସିଲେ କେବଣ ଗୁଣ ଅଛି ।
 ପୁତ୍ର ଯେ ନ ଥିଲ ଲୋକ ନ ଯୋଗାଏ କିଛି ।
 ସକଳ ଧର୍ମ କର୍ମର ପୁତ୍ରହୁଁ ସେ ମୂଳ ।
 ପୁତ୍ରଥିଲ ପ୍ରାଣିଙ୍କର ବର୍ଜମାନ କୁଳ ।
 ମୁହିଁ ପୁତ୍ରୀ ମହାରାଜା ପୁତ୍ର ମୋର ନାହିଁ ।
 କାହାକୁଇଁ ମୋରଅନ୍ତେ ରାଜ୍ୟ ସମର୍ପଇଁ ।
 କରବଇଁ ବନବାସ ପିଳବଇଁ କଷା ।
 ପୁତ୍ରବନ୍ଧୁ ଆବର କି ଜୀବନର ଆଶା ।
 ଗଦଗଦ ବଚନେ ନୃପତିଶିରୋମଣି ।
 ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ମୁଖରୁହିଁ ବୋଲେ ପୁଣ୍ୟପୁଣି ।

(୨)

ରଞ୍ଜ୍ୟଶୃଙ୍ଗ ନିକଟକୁ ଜରତାର ଯାନ୍ତି ।

ଲେମ୍ପପାଦ ବୋଇଲ ଯେ ଶୃଙ୍ଗ ରେ ତରୁଣୀ ।
 ଭୂ ଯେବେ ପାଉବୁ ଏବେ ରଞ୍ଜ୍ୟଶୃଙ୍ଗ ଆଣି ।
 ରାଜ୍ୟ ରଖିବୁ ତୋହରେ ହୋଇବ କାରେଣୀ ।
 ଧନ ରତନଭଣ୍ଡାର ବଧୂଂସିବୁ ପୁଣି ।
 ଏତେ କହି ରଣାରୁ ଆଣି ରତ୍ନମାଳ ।
 ହରଷେ ଜରହୁ ଶାକୁ ମଣିଲ ଭୂପାଳ ।
 ଏହେ ପ୍ରବୋଧ କହିଲ ତାକୁ ମୃଦୁବାଣୀ ।
 ମୋହର ରାଜ୍ୟକୁ ଭୁଲ ରଖ ରେ ତରୁଣୀ ।
 ଜରହୁ ଶା ବୋଇଲକ ଯୋଡ଼ ବେନକର ।
 ଶୃଙ୍ଗସି ହେ ମହାରାଜା ମୋହର ଉତ୍ତର ।
 ଏ ତୋହର ଅଙ୍ଗକୁ ମୁଁ ଶିରେ ଧରି କରି ।
 ସେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଅଶିମଇଁ ଏହି ପୁଣି ।
 କଥାଏ କହିବାକୁ ଯେ କରଇ ମୁଁ ରୟ ।
 ସାବଧାନ ହୋଇ ଭୁଞ୍ଜେ ଶୃଙ୍ଗ ମହାରୟ ।

ଏ ତୋହର କଟକରେ ସର୍ବଜନ ପୁଣି ।
 ଏକା ମୁହିଁ ତୋ ରାଜ୍ୟରେ ଅଟେ ବଡ଼ଦୁଃଖୀ ।
 ବନଗିରି କନର ଯେ ଖାଲ ଖଣା ବାଟ ।
 ପାଦେ ଗମନ କଲେ ପାଇବ ବଡ଼ କଷ୍ଟ ।
 ନାବ ସଜାଇଣ ମୋତେ ଦେସି ନୃପବର ।
 ତହିଁରେ ପୁରୋଧା ସ୍ବ ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାର ।
 ବ୍ୟୟ ପଦ୍ମଫଳ ଯେ ଉପହାରମାନ ।
 ନାନା ପୁଷ୍ପ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆଉ ସୁଗନ୍ଧଚନନ ।
 ମୋହର ସଙ୍ଗରେ ସଖୀ ସଖାଗଣ ଘେନ ।
 ଅପ୍ରମାଦେ ଆଣିଦେବ ରକ୍ଷଣଶୁଳ୍କ ମୁନ ।
 ଲେମ୍ବପାଦ ହରଷ ହୋଇଲ ତାହା ଶୁଣି ।
 ନାବମାନ ଉତ୍ଥାପ କଲକ ନୃପମଣି ।
 ନାବର ଉତ୍ତରେ ନେଇ ପକାଇଲ ମାଟି ।
 ଫଳ ପୁଷ୍ପମାନ ଯେ ନୂତନ ହୋଇ ଫୁଟି ।
 ଆମ୍ଭ ପଣସ ଆବର ଗୁଆ ନାହିଁକେଳ ।
 କଦଳୀ ଜମ୍ବୂର କରମଙ୍ଗା ନାନାଫଳ ।
 ବେଲ ଯେ ବକୁଳ ଆଉ ତାଳ ଯେ ତିନ୍ତୁଳି ।
 ଜାଇଫଳ ଦାଗ୍ରଷ କପିଥ ବୃରକୋଳ ।
 ଲବଙ୍ଗ ମରାତ ଖଇରା ଯେ କେନ୍ଦୁଫଳ ।
 ସୁସ୍ବାଦ ଅମୃତରସମାନ ନାନାଫଳ ।
 ତମ୍ବା ନାଗେଶ୍ବରହିଁ ବକୁଳ କୁରୁଅନା ।
 ଜାଇ ଯୁଇଫୁଲ ମଲ୍ଲୀ ମାଳତୀ ଦୟା ।
 କଞ୍ଚନ ଯେ କନିଅର କେତକୀ ମନାର ।
 ନାନାଜାତି କୁସୁମ ସୁବାସ ଗନ୍ଧସାର ।
 ମରାତ ଅଳାରତ ପିସ୍ତୁଳୀ ପାନଲତା ।
 ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ସେ ବନକୁ କି ରଚିଲ ବ୍ୟାତା ।
 ରକ୍ଷିକର ମଢ଼ିଆ କି ଜାଣି ପଶିକୁଟୀ ।
 ନାବମଧ୍ୟେ ରଚିଲେ ଅପୂର୍ବ ପୁରଗୋଟି ।
 ବାହୁବା ପଞ୍ଚନାବ ଖଞ୍ଜିଲେ ଏକଠାବ ।
 ବୃନ୍ଦାବନରେ ଭରିଲେ କୈବର୍ତ୍ତ ଯେ ଦ୍ରବ୍ୟ ।
 ଏମନ୍ତେ ଯେ କୋଟିଏକ ନାବ ସଜ କଲେ ।
 ନାବକର ଉତ୍ତରେ ଯେ ପଲଙ୍କ ପାତିଲେ ।
 ଦେବତାଙ୍କ ଠାବରେ ରଚିଲେ ଖଟ ବୋଲ ।
 ଉପରେ ଟାଣିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରାଦୟ ଯହୁ କର ।

ବାହାରକୁ ନ ଦଶଇ ଲଭାର ଗହଳେ ।
 ଶେତବୃମର ମୁକୁତା ତଥ ମାଲେ ମାଲେ ।
 ଚୂରପାଖେ ଖଣ୍ଡିଲେ ବରଷ ଚୂରକେର ।
 ମାଣିକ୍ୟ ମୁକୁତା ଯେ ଲମ୍ବର କେର କେର ।
 ଖଟ ଶେଯ ଉପରେ ପଲଙ୍କ ନେତ ଭୁଲି ।
 ତଥର ଉପରେ ଯେ ନେତର ପାଟଡୋର ।
 ସୁବାସ କୁସୁମର ପାଖୁଡ଼ା ଛୁଡ଼ାଇଲେ ।
 ଅତିଯନ୍ତ୍ର କର ତହିଁ ଶେଯ ବସାଇଲେ ।
 ତଥପରେ ବସାଇଲେ କର୍ପୁରର ଧୁଳି ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଲେଖନ ଯେ ସିନ୍ଧୁଆ ମୁଦୁଳି ।
 ଅଗ୍ରଧୂପ ଗନ୍ଧ ପ୍ରସଞ୍ଚଇ ଚଉକଇ ।
 ଠାବେଠାବେ ବସାଇଲେ ମାଣିକ୍ୟର ବତି ।
 ସୁସ୍ବାଦୁ ଫଳମାନ ଥୋଇଲେ ତହିଁ ନେଇ ।
 ଖଣ୍ଡଶାକର ଯେ ନାନା ଦ୍ରବ୍ୟନ୍ତ ଭିଆଇ ।
 ଗନ୍ଧଚନ୍ଦନ ଆଦି ଯେ କର୍ପୁର କସ୍ତୁରୀ ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଥାଳୀ ନାନାବିଧ ରତ୍ନହର ।
 ଆଲଟ ଚୂମର ତହିଁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଯେ ଦର୍ପଣ ।
 ଅନେକ ସାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଯେ ବିବିଧ ଘଟଣ ।
 କାଞ୍ଚନ ତାଳ କୁଣ୍ଡରେ ଦସ୍ତ ଘୁଢ଼ ଭରି ।
 ଉପହାସ ଦ୍ରବ୍ୟ କେ କହିବ ଅନ୍ତ କର ।
 ଶୁଭ ଅନୁକୂଳ ଘେନି ଜରଛୁଣା ନଟୀ ।
 କନ୍ଦର୍ପମୋହିନୀ ସଙ୍ଗେ ବଳାସୀ ବାରଣ୍ଡି ।
 ସଙ୍ଗତେ ଅଛନ୍ତି ଯେ ଶତେକ ପରିବାସ ।
 ନଉକାରେ ବସିଲୁ ସେ ରତିକାମ ଧର ।
 କର୍ଣ୍ଣରେ ତାଟଙ୍କ ଖଣ୍ଡି ବାହେ ବଦ ବାଜି ।
 ଆୟୁ ଅଳଙ୍କାରମାନ ହିନବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧି ।
 କଣ୍ଠେଶ ପଦକହାର ମୁକୁତାର ହର ।
 ଯଉବନ ପରେ ଶୋହେ ମୋତି କେର କେର ।
 ପାଦରେ ନୁଷ୍ଠର ଶୋହେ ବାହେ ରତ୍ନବାସ୍ତ୍ର ।
 ଲଲଟେ କସ୍ତୁରୀ ଚିତା ତାମ୍ବୁଲ ଯେ ଖାଇ ।
 ସୁନ ଜାନ୍ତୁ ଜଘନ ଲେଚନ ପୁଷ୍ପରେଖା ।
 କି ଜାଣି ପଟାନ୍ତର ସେ ସ୍ବର୍ଗର ନାୟିକା ।
 ତାଳଯନ୍ତ୍ର ମୁଦଙ୍ଗାଦି ବେଶୁବଶୀ ଘେନି ।
 ନୃତ୍ୟରଙ୍ଗେ ପଣ୍ଡିତା ସେ ସମସ୍ତ ତରୁଣୀ ।

କନ୍ୟାକର ଗମନେ ସେ ନୃପତି ଗୋଡ଼ାଏ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ ଅମାତ୍ୟଗଣ ପ୍ରବୋଧେ କହେ ।
 ଭ୍ରମୋହର ଜରକୁଣା ଅଟୁ ଗୋ ବଣାସ ।
 ଯେଉଁମତେ ପାରୁ ଭ୍ରମୋ ଗୋ ରୁଷି ଦେନଅସ ।
 ସେ କାମମୋହନା ନାମେ ଜରକୁଣା ନାମ ।
 ବାରବନତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଅଧୂର୍ବ ସୁନା ।
 ରଜାଙ୍କୁ କହିଲେ ବାହୁଡ଼ ଭ୍ରମୋମଣି ।
 ଆଶିବର୍ଦ୍ଧ ରୁଷିଗୁଣ ବନଗଜ ଜାଣି ।
 ଏଥକୁରୁ ବଞ୍ଚାର ନ କର ଦେବ କହୁ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ଆଶିଦେବ ତୋତେ ବଞ୍ଚିବକହି ।
 ପ୍ରସନ୍ନ ଚିତ୍ତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଲ ରଜନ ।
 ବୃଷ୍ଟି କରଇଲ ରଜା ଲକ୍ଷେକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ।
 ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ରଜା ଶୁଭଅନୁକୂଳେ ଯାଅ ।
 ଘୋର ଅରଣ୍ୟରେ ରୁଷି ସଙ୍ଗେ ଭେଟ ପାଅ ।
 ପଥରେ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଭ୍ରମୋଙ୍କୁ ଯେ ଦୁର୍ଗା ।
 ଜଳରେ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଭ୍ରମୋଙ୍କୁ ଯେ ଦେବା ଗଙ୍ଗା ।
 ବିଦ୍ମରଜ ଭ୍ରମୋର କରନ୍ତୁ ବିଦ୍ମନାଶ ।
 ମାଧବ ଖଣ୍ଡନ୍ତୁ ଯେ ଭ୍ରମୋର ସର୍ବକୈଶ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନରସିଂହ ଯେ ଖଣ୍ଡନ୍ତୁ କୈଶମାନ ।
 ସର୍ବଶୁଭେ ଆସି ରୁଷି ହୁଅନ୍ତୁ ପ୍ରସନ୍ନ ।
 ଏତେ କହି ଦେଲ ଦେଖିଲର ଲୋକମାନ ।
 ବାଟ କହିଦେବା ଅର୍ଥେ ଦେଲକ ରଜନ ।
 ମଙ୍ଗଳଅଳ୍ପକ ଯେ ପଡ଼ନ୍ତୁ ଜରତପ ।
 କରନ୍ତୁ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନ ମିଳି ବେଦପୋଷ ।
 ଲୋକେ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଯେ କରନ୍ତୁ ନାବ ଚାହିଁ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ଆଶିବ ଏହୁ ରୁଷିପୁଅ ଯାଇଁ ।
 ମାହେନ୍ଦ୍ରଯୋଗରେ ନାବ ଦେଲକ ଯେ ଫେଲ ।
 ଏକକୁ ଆରେକ ଜନ ପ୍ରଜା ମୁଖ ଚାହିଁ ।
 କରଯୋଡ଼ି ବୋଲଇ ଯେ ନଟୀ ଜରକୁଣା ।
 ବାହୁଡ଼ି ବିଜୟେ କର କୃଷ୍ଣରେ ଭରସା ।
 ତା ଶୁଣି ବୋଲଇ ରଜା ଆମ୍ଭରେ କି କାର୍ଯ୍ୟ ।
 ତୋହରେ ହୋଇବ ମୋତେ ସକଳ ଶାନ୍ତି ।
 ନାବ ଚଢ଼ି କନ୍ୟାଏ ଯେ ଜଳପଥେ ଗଲେ ।
 ଭୟବ ବାଦ୍ୟ କରଣ ନୃପ ବାହୁଡ଼ିଲେ ।

ଶୁଣ ଶାକମ୍ବର ଗୋ ଅମୃତମୟ ବାଣୀ ।
 ପବନ ଆଖ୍ୟାନ ଆଦିକାଣ୍ଡର କାହାଣୀ ।
 ଚଳଗଲା ନାବ ପୁଣି ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ।
 ଭଜାଣି କୈବର୍ତ୍ତ ବାହାନ୍ତି ଯେ ଧୀରେ ଧୀରେ ।
 ନିକୁଞ୍ଜ ଅରଣ୍ୟଭୂମି ନଦୀକୂଳ ମଧ୍ୟେ ।
 ନଗଲେକେ କୁଳେ ଥାଇଁ ଦେଖନ୍ତି ଆନନ୍ଦେ ।
 ରଞ୍ଜିତ ଥିଲେ ଜନ୍ମିବେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରେ ।
 ଆକାଶରେ ସୁରଲେକେ ଦେଖନ୍ତି ଆନନ୍ଦେ ।
 ରାସ ଦବସ ସେ ନାବବାହି ଚଳଗଲେ ।
 ଅନେକ ବନ ଜନର ପର୍ବତ ଲଢ଼ିଲେ ।
 ଦୁଃସନ୍ଦ ଦୁର୍ଗମ ଯେ ଗହନବନେ ଯାନ୍ତି ।
 ଅପୂର୍ବ ବନଜନ୍ତୁ ସେ ଅପାର ଦେଖନ୍ତି ।
 କାହିଁ ମଦମତ୍ତଗଜେ କରନ୍ତି ଗର୍ଜନ ।
 କାହିଁ ଶାଫୁଲେ କ୍ରିଡ଼ନ୍ତି କାହିଁ ମୃଗଗଣ ।
 କାହିଁ ଭଞ୍ଜିକେ କରନ୍ତି ରହି ଖେଳରସ ।
 କାହିଁ ବାନର ହସ୍ତୀକି ଦେଖି ହସ ହସ ।
 କାହିଁ ଯେ ସୁରତରସ କରନ୍ତି ଗଘୁଳ ।
 ଘୋରନାଦ କରନ୍ତି ସେ ହୋଇ ମତ୍ତଭେଳ ।
 କାହିଁ ଯେ ମତ୍ତହସ୍ତୀକି ଗ୍ରାସୁଛନ୍ତି ସିଂହ ।
 ସର୍ବାଙ୍ଗେ ରୁପରସାର ଦଶଇ ସୁରଙ୍ଗ ।
 କାହିଁ ସର୍ପକୁର୍ଦ୍ଧ ଧର ମାରେ ବନଗୋରୁ ।
 କାହିଁ ସେ ବ୍ୟାଘ୍ରଙ୍କ ଡରେ ପଳାନ୍ତି ଯେ ଫେରୁ ।
 କେବଣ ଜୀବମାନେ ନଦୀକ ବଞ୍ଚୁଛନ୍ତି ।
 ନଉକା ଚଳିବାରେ ଚାହିଁନ୍ତି ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ ।
 ପ୍ରାକର୍ମ କରଣ କେ ହୁଅନ୍ତି ଆଗୁସାର ।
 କେହି କେହି ଭୟ କର ପଶନ୍ତି ଲତାର ।
 କେହି ସେ ପଛକୁ ଚାହିଁ ଆଡ଼ ହୋଇଯାନ୍ତି ।
 ଥୋକାଏକ ଦୂର ଯାଇ ଲେଉଟି ଚାହିଁନ୍ତି ।
 ଶମ୍ବର ଯୁଥ ଯୁଥ ଆସନ୍ତି ପାଣିଖାଇ ।
 ନାବ ଦେଖି ପଶନ୍ତି ସେ ଖଣ୍ଡେଦୂରେ ଯାଇଁ ।
 କେବଣ ପକ୍ଷୀ ଭଞ୍ଜିଣ ଆସି ନାବେ ବସି ।
 ଲୋକ ଗହଳ ଦେଖିଣ ଯାଉଛନ୍ତି ପଶି ।
 ଅରଣ୍ୟମଧ୍ୟସିଏ ଚାହିଁନ୍ତି ଅବଞ୍ଚୁଆ ।
 କେବଣଠାବରେ ଯେ ଗ୍ରାସଇ ସିଂହକୁଆ ।

ବନର ମାର୍ଜାରୀଏ କରନ୍ତି ମୁଖଗୋଳ ।
 କେବଣଠାବରେ ତାଙ୍କୁ ହାମିଲ ଶାର୍ଦୂଳ ।
 କାହିଁ ଯେ ଶେତନେଉଳ ଖେଦା ଖେଦା ହୋଇ ।
 ନେପାଳୀମୁଷାମାନଙ୍କୁ ଅଛନ୍ତି ଗୋଡ଼ାଇ ।
 ବଚସ ମୟୂରେ ଯେ କରନ୍ତି ରଙ୍ଗରସ ।
 କାହିଁ ବଣପାର୍ବୀ ଉଡ଼ନ୍ତି ଚଉପାଶ ।
 ଗହନ ବନେ ପଶି ରାବର କେଉଁ ଜୀବ ।
 ହୁଳହୁଳି ପ୍ରାୟେକ ଯେ ଶୁଭର ସେ ରାବ ।
 ପର୍ବତ ଉପରେ ଥାଇଁ ରାବର ଗର୍ବ ।
 ନାବ ଦେଖିଣ ଚାହିଁନ୍ତି ଆସି ନଦୀକୂଳ ।
 କାହିଁ ବଳିଆ ଗୋଡ଼ାଇଅଛନ୍ତି ଗଣ୍ଡାକୁ ।
 ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହୋଇ ଯାନ୍ତି ଦେଖିଣ ନାବକୁ ।
 କାହିଁ ପାଣିକୁଆ ଯେ ତାହୁକ ହଂସପନ୍ତ ।
 ଖରଙ୍କର ନାବ ଦେଖି ହଂସେ ଯେପଳାନ୍ତି ।
 କେ ତହିଁ ଲୁପ୍ତ ଯେ ବସନ୍ତି ତ୍ରିମ୍ବ ପାଶେ ।
 ବୁଡ଼ିଣ ରହନ୍ତି କେନ୍ଦୁ ନାବର ତରାସେ ।
 ନାବ ଗଲେ ସେ ପୁଣି ଦେଖନ୍ତି ବସା ଯାଇଁ ।
 କେଉଁ ପକ୍ଷୀ ରାବର ସେ କୁତୁହଳ ହୋଇ ।
 କେବଣ ଠାବରେ ପଦ୍ମ ଫୁଟି ଅଛୁ ଲତା ।
 ନାବେ ଥିବା ସୁନ୍ଦରୀଏ ହୋଇ ଉନମତ ।
 ଏମନ୍ତେ ସେ ନାନା କଉତୁକେ ଚଳି ଯାନ୍ତି ।
 ନାବ ଖଟାଇଣ କୁଳେ ରମନ କରନ୍ତି ।
 ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ସେ ନାନା ପକ୍ ଫଳ ଶାଳୀ ଅନ୍ନ ।
 ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ରଙ୍ଗ ହାସ୍ୟ କରନ୍ତି ସେ କ୍ଷଣ ।
 ଗରୀର ଜଳ ଦେଖିଣ ରାବେ ନାବ ଖାସ୍ତି ।
 ପ୍ରଭାତରୁ ଚଳି ଯାନ୍ତି ନିଦ୍ରା ପୁଣେ ବଞ୍ଚି ।
 ଏମନ୍ତେ କୋଉଏ ଦିନ ନାବ ବାହୁ ଗଲେ ।
 କୌଶିକା ନଦୀର ତଟେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
 ନାବ ଖଟାଇଣ ଯାଇଁ ରହିଲେ କୂଳର ।
 ପରମଳ ସ୍ଥାନ ଦେଖି ସୁନ୍ଦରୀ ନିକର ।
 ପୂର୍ବେ ଦେଖିଥିଲେ ତାହା ଲେମ୍ବପାଦ ଚାରେ ।
 ବରଣ୍ଡାକ ମଢ଼ିଅକୁ କୋଣକ ଉତ୍ତରେ ।
 ସେଠାବରେ ରହିଣ ସେ ବନ୍ଦୁର କରନ୍ତି ।
 ସେ କାମମୋହିନୀ ମୂଳେ ବାଦଣ ଯୁବକ ।

ବଢ଼ଣକ ନ ସ୍ୱକାର ବେଳ ଜାଣି ସିବା ।
 ମୁନ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ ଅଳସେ ମରବା ।
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ତହିଁ ଗଲ ଦିନ ଚାହିଁ ।
 ବଢ଼ଣକ ନ ସ୍ୱକାର ଜାଣିଲେ ତତୁଣ ।
 କାମମୋହନକ ପୁଣି ଶରଣ ଜରତା ।
 ସଙ୍ଗତରେ ଦେନିଗଲ ସେ ବାରବନିତା ।
 ଅନେକ ତଥାପଣ ସେ କନ୍ୟାକୁ କହିଲ ।
 ଯେ ଯାହାର ବେଶ ତୁମ୍ଭେ ପିନ୍ଧିଲେ ବୋଲଇ ।
 ତପସ୍ୟାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ବଢ଼ଣକ ମୁନ ।
 ସନ୍ଧ୍ୟାସମୟରେ ପୁଣି ଆସିବେ ପୁଣ୍ୟନା ।
 ଏତେକ ବଢ଼ଇ କାମମୋହନ ସୁନା ।
 ହିନ ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧାଇଣ ଅଳଙ୍କାର ଭର ।
 ଅଳତା ପୟରେ ଯେ ନୁପୁର ରହୁମୟେ ।
 ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠରେ ମୁଦ୍ରକା ଅତିହିଁ ଶୋଭା ପାଏ ।
 ପାଟେକ ପିନ୍ଧିଲେ ତହିଁ ନେତ ଆଭରଣ ।
 ପାଦରେ ନୁପୁର ଯେ ବାଜଇ ରୁଣୁହୁଣ ।
 ନୟନେ କନ୍ଦୁଳ ଯେ କପୋଳେ ଚାହିଁଛନ୍ତି ।
 ତାମ୍ବୁଳ ଭୁଞ୍ଜିଣ ସେ ଅଧର କଲ ଲତା ।
 ବିବିଧ ବେଶରେ ସଜ ହୋଇଲ ଯୁବତୀ ।
 ବାରବନିତା ସର୍ବେ ଅପୂର୍ବ ରୂପକାନ୍ତି ।
 ସ୍ୱଭାବେ ସେ ବେଶ୍ୟାନାୟା ରଜାର ପୌରଣ ।
 ତାହାକୁହିଁ ପଟାନ୍ତର ଦେବା ଆଉ କିସ ।
 ପୂର୍ବରେ ସେ ଜରକୁଣା ସ୍ୱର୍ଗର ଅସ୍ତର ।
 ବୁଦ୍ଧାର ଉପାୟେ ସେ ମଞ୍ଚରେ ଅବତର ।
 ନାନା ଅଳଙ୍କାରମାନ ପିନ୍ଧିଲେ ଯୁବତୀ ।
 ତାଳ ବଞ୍ଚିଣୀ ମୁଦଙ୍ଗ କଂସାଳ ବଜାନ୍ତି ।
 ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ରସ ବିଦ୍ୟା ସଙ୍ଗୀତ ଅଭ୍ୟାସ ।
 ସୁସ୍ୱର ବଞ୍ଚିଣୀଧ୍ୱନି ବେଶୁ ଗଣା ଘୋଷ ।

(୩)

ରୂଷ୍ୟଶୃଙ୍ଗ ଓ ଦଶରଥଙ୍କ ଭେଟ

ଯଜ୍ଞ ପର୍ବରନ୍ତ୍ର ତୁମ୍ଭେ ପରା ଦଶରଥ ।
 ପ୍ରଜାମାନ ପାଳ ଟିକି ପୁଣିର ସଜାତ ।

ସଭା ପାଶ ପୋଷୁ ଟିକି ପୁଅ ସମ କର ।
 ମଦମଉଗଳ ହାରେ ଥାନ୍ତି ଦୁଇ ଚାରି ।
 ମାଲିଗାସୁ ପଡ଼ି ନିତ୍ୟେ କରୁ କି ଆରା ।
 ଧର୍ମକଥାକୁ ଯେ ଲାଏ ଥାଉ ନା ତୋହର ।
 ପର ଦେଶର ବାରତା ପାଉ ଟିକି ଶୋଧ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ତୋ ଜାଣଇ ଟିକି ବରୁର ପୁରୁଷ ।
 ପୁରୋହିତ ଜାଣଇ ନା ଶାସ୍ତ୍ରର ବରୁର ।
 ସନ୍ଧ୍ୟା ଜପ ମନ୍ତ୍ର ବେଦସ୍ମୃତି ଆଦି ସାର ।
 ପୁଣ୍ୟମାନେ କରନ୍ତି ନା ମାତା ପିତା ସେବା ।
 ସବୁ ହୃଦେ ଥାଉ ଟିକି ଦେବା ଦୟାଲବ ।
 ନଗ୍ର ନରନାଶୁଏ ତ ଅଛନ୍ତି ସୁସ୍ଥରେ ।
 କାଳେ ବୃଷ୍ଟିକରଇ ନା ଇନ୍ଦ୍ର ତୋ ରାଜ୍ୟରେ ।
 ଅନ୍ତଃପୁରର ଚରଣ କରୁ ଟିକି ନିତି ।
 ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଦଣ୍ଡମଣ୍ଡ ନ କରୁ ଅମାତି ।
 ବରଷାରେ ନଦୀଦାଟେ ଥାଉ ଟିକି ନାବ ।
 ସୁଜନେ ତସ୍ମିନ୍ନେ ନୁହନ୍ତି ତ ସଦଭାବ ।
 ପତିରେ ଭକତି ନିତ୍ୟେ କରନ୍ତି ନା ନାୟ ।
 ବିଶ୍ୱାସଦାତକା ପ୍ରୀତି ନୋହୁ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
 ଭେଷଜ ବିଦ୍ୟା ଜାଣନ୍ତି ବୈଦ୍ୟେ କି ସୁବୁଦ୍ଧି ।
 ତଥାମାନେ ଅଛନ୍ତି ନା ଅଗ୍ନି କି ଆରାଧ୍ୟ ।
 ସେବକଙ୍କୁ ବରଗିଲେ ନୁହନ୍ତି ବିମୁଖ ।
 ସଂଗ୍ରାମରେ କ୍ଷତ୍ରିଙ୍କର ରଖୁ ଟିକି ସୁଖ ।
 ଦେବତାରେ ପୂଜାବିଧି ବ୍ରାହ୍ମଣରେ ଦାନ ।
 କୁଳାନିଜନେ ରଖନ୍ତି ଟିକି କୁଳଧର୍ମ ।
 ନଗ୍ରେ ପରମଳ ହୋଇ ଫଳନ୍ତି କି ତରୁ ।
 ଅପମୁଦ୍ର ବାଟରେ ଯେ ପାଣିପଣା କରୁ ।
 ପ୍ରାସାଦ ଅଟ୍ଟାଳିରେ ନାହିଁ ନା ବୃକ୍ଷମାନ ।
 ପଥେ ଖାଲ ଖଣା ପୋତାଇ ନା କରୁ ସମ ।
 ଦୁର୍ବଳ ଜନଙ୍କୁ ଅଶ୍ୱାସନାଟି ବୁଦ୍ଧସ୍ଥେ ।
 ଦୋଷାଧି ରଖନ୍ତି ଟିକି ସାଧୁଙ୍କର ବିରୋଧ ।
 ଅଗାଧ ଜଳ ଅଛି ନା ନଗ୍ର ଚଉପାଶେ ।
 ସେବକେ ନ କରନ୍ତି ତ ସେବାରେ ଆଲସେ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲେ ବିପ୍ରମାନେ କରନ୍ତି ନା କାମ ।
 ସୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱିଜବରମାନେ କରନ୍ତି ହୋମ ।

ଅସ୍ଥାନେ ପଶ୍ଚିତେ ତୋର କରନ୍ତିଟି ଗୋଷ୍ଠୀ ।
 ପୁଣି ଥାଉଁ ମାତା ପିତା ନୁହନ୍ତି ନା କଳ୍ପୀ ।
 ଦରଦ୍ରଜନଙ୍କୁ ଦୟା କରନ୍ତି ନା ସାଧୁ ।
 ଲଜ୍ଜାବତୀ ହୁଅନ୍ତି ନା ଦେଶ କୁଳବଧୁ ।
 ବ୍ୟାଧିକ ଔଷଧ ବୈଦ୍ୟେ କରନ୍ତି ଚିକିତ୍ସା ।
 ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ଟିକି ଗୁରୁଙ୍କର ଘାଷା ।
 ପ୍ରଚଣ୍ଡ ହୋଇ ଦେଶରେ ନ ବହେ ପବନ ।
 ମିଥ୍ୟା ନ କରନ୍ତି ନା ତୋ ବଣିଜାରମାନ ॥
 କୁଟିଳ ବୁଦ୍ଧି ରାଜା ନ ଧରୁ ତୋର ଚିତ୍ତେ ।
 ସୁଦୟା ଅନୁରାଗୀ ନା ଅଳ୍ପ ନରନାଥେ ।
 ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ସଭାରେ କରନ୍ତି ନଟନାଟୀ ।
 ବେଶ୍ୟାର ପାରନ୍ତି ନା ପରର ଦ୍ରବ୍ୟ ହର ।
 ଚଞ୍ଚଳ ଅଟନ୍ତି ନା ତୋ ଅଶ୍ୱଶାଳ ଘୋଡ଼ା ।
 ନିତି ହୁଅନ୍ତି ନା ପାଟମାତଙ୍ଗ ସଜଡ଼ା ।
 ସାରଥୀ ଖରେଣ ବାହୁ ପାରନ୍ତିଟି ରଥ ।
 ପଦାତିମାନେ ତୋର କି ଅଟନ୍ତି ସମର୍ଥ ।
 ଧାନୁର୍ଦ୍ଧା ବିଳିଲେ ଦେହେ ଫୁଟେ ଟିକି ବାଣ ।
 ଲେଖାରେ ତ ମାୟା ନିକି କରଇ କରଣ ।
 ଦାରୁ ଗୋଳ ଭଣ୍ଡାରେ ଅଳ୍ପ ନା ସଞ୍ଚୁ କର ।
 ଗଦା ଖଡ୍ଗ ଥାନ୍ତି ନାନା ଫଳା ଧର ।
 ନିର୍ବଳକୁ ବଳାହାର ନ କରନ୍ତି ବଳୀ ।
 ଯେ ଯାହା ଚାହୁଁରେ ନାନା ପଦ୍ମଫଳ ଫଳି ।
 ସୁରଭୀ ସୁମିଷ୍ଟ ଦୁର୍ଗୁ ବଧୂର ନା ଗାଈ ।
 ଅନିଷ୍ଟ ଅନାଚାର ନ କରନ୍ତି ନା କେହି ।
 ଚଷାଏ ଗୋରୁକୁ ଯୋଡ଼ି କରନ୍ତି ନା ଚାଷ ।
 ପବିତ୍ର ବିପବି କର ଅଳ୍ପ ନା ଉଦ୍ଧାସ ।
 ପରବାର ତୋହର ଯେ ନୁହନ୍ତି ନା କଳ୍ପୀ ।
 କୃଷି ସମୟରେ ଇନ୍ଦ୍ର କରଇ ନା ବୃଷ୍ଟି ।
 ଯେ ଯାହା ଚାହୁଁରେ ପାଳନ୍ତି ନା ବିଗପାଳେ ।
 ଦୁଃଖେ ନ ଭଞ୍ଜନ୍ତି ନିକି ପକ୍ଷୀଙ୍କର ଆଳେ ।
 ଧୂମକେତୁ ଉଦୟ ତ ନୁହଇ ଗଗନେ ।
 ପୁଣି ନ କରନ୍ତି ନିକି ପିତାର ବଚନେ ।
 କୃଷ୍ଣଲେ ଅଛନ୍ତି ଟିକି ଜେମା ଯେନାମାନ ।
 ଧର୍ମଯୁକ୍ତ କରୁ କିନା ଅଯୋଧ୍ୟାବାଜନ ।

ରଜା ଦଶରଥ ଯେ ପ୍ରଣାମ କର ଶୋଭ ।
କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ିଣ ସେ ଶୋକ କର କହ ।

(୫)

ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରସହ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଯାତ୍ରା

ଶୁଣ ଆହେ ସୁଜନେ ଶ୍ରୀରାମର ବାଣୀ ।
ଆଦିକାଣ୍ଡ ରାମାୟଣ ପବନ କାହାଣୀ ।
ଇଣ୍ଡରେ ବଜତା ଯେ ପାର୍ବତୀଦେବୀ ଶ୍ରୋତା ।
ବାଲମୀକିମୁନିଙ୍କି ଯା କହିଲେ ବଧାତା ।
ମୁହିଁ ତା କହିବ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ।
ତେଣୁ ଏହା ଶରଧାଏ ଶୁଣିବେ ସଂସାରେ ।
ଶ୍ରୀରାମର ନାମ ଜନ୍ମ ଆଦିକାଣ୍ଡ ଏହୁ ।
ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଆଗରେ କହନ୍ତି ଦଶବାହୁ ।
ଶୁଣ ଶଶିମୁଖି ବାଣୀ ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ।
ସେଦିନ ରହିଲେ ରାମ ସରଯୂରଞ୍ଜରେ ।
ରଜନୀ ବଞ୍ଚିଲେ ରାମ ନାନା କଥା କହ ।
ପ୍ରଭାତରେ ଘୁନ ତରପଣ କଲେ ତହିଁ ।
ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମନ୍ତ୍ର ଦାଷା ଦେଲେ ।
ବେଦ ପୁରାଣ ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ଶିଖାଇଲେ ।
ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟା ହୋଇଲେ ପ୍ରାପତ ।
ତହିଁ ତନିଜଣେ ତଳଗଲେକ ଭୁରତ ।
ଗଙ୍ଗାର କୂଳରେ ସେ ପ୍ରବେଶ ଯାଇ ହୋଇ ।
ରୁଷିଗଣେ ତହିଁ ତପ କରୁଛନ୍ତି ରହି ।
ବିବିଧ ବୃକ୍ଷମାନେ ଅଛନ୍ତି ପତ୍ର ପତ୍ର ।
ହରିଡ଼ା ବାହାଡ଼ା ବେଲ ଭରୁଣ୍ଡ ଜୟନ୍ତ ।
ନାଗେଶ୍ୱର ବକୁଳ କରୁଣା ତମ୍ବାବନ ।
ପଳାଶ କନିଅର ଯେ ଅଶୋକ କଞ୍ଚନ ।
କେନ୍ଦୁ ବଦରା ଯେ ଲେମ୍ବୁ ନିମ୍ବ ଟଣ୍ଡା ମିଶି ।
ଆଁଳା ଓଢ଼ ପଣସ କମଳା ଆଦି କସି ।
ଜମ୍ବୀର ଯେ କରମଙ୍ଗା ତେନ୍ତୁଳି ଦାରୁଣ ।
ବଟ ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ତମାଳ ତାଳ ଶାଳ ବୃକ୍ଷ ।
ତମନ ଭବାଙ୍ଗ ଯେ ଅଗର ଦେବଦାରୁ ।
କୁନ୍ଦ ମନ୍ଦାର କାମୋଦ କଦମ୍ବ ଯେ ତରୁ ।

ଗୁଆ ନାଶକେଳ କାହିଁ ହୋଇଛି କେଷୁଡ଼ ।
 ଜାଇଫଳ ଲବଙ୍ଗ ମରତ ଅଛି ବେଡ଼ି ।
 ମାଧବୀ ଜାଇ ଜୁଇ ଦୟା ଚମ୍ପା ମନ୍ତ୍ରୀ ।
 ତରୁଟ ତଗର ଯେ ପୁରାଣ କୁରୁବେଲ୍ଲ ।
 ନାନା ପୁଷ୍ପ ଫଳମାନ କେ କରୁ ଗଣିତ ।
 ସ୍ବର୍ଗର କି ଉପବନ ରଘଲ୍ଲ ବଧାତା ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଉପବନ ପ୍ରାୟ ଦଶର ସେ ଶୋଭା ।
 ନଦୀତଟେ ଦେଶ ଗ୍ରାମ ଅତି ମନ ଲୋଭା ।
 ଶମ୍ବର ହରିଣ ବୁରୁ ମୁଗ ଯୁଥ ଯୁଥ ।
 ବନ ପୋରୁଅ ମରୁଷି କେ କରବ ଅନ୍ତ ।
 ବ୍ୟାଘ୍ର ଗଣ୍ଡା ସିଂହ ଯେ ଅନେକ ମଉହସ୍ତ୍ରୀ ।
 ଶଶା ଶାଳିଆ ଶୁକର ଅନେକ ଅଛନ୍ତି ।
 ମର୍କଟଙ୍କ କୋଳାହଳ ବୃକ୍ଷ ଫଳ ଖାଇ ।
 ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ସେ ଆସନ୍ତି ଗୋଡ଼ାଇ ।
 ପକ୍ଷୀଏ ଭାଷନ୍ତି କୋଳାହଳ ମୁଦୁବାଣୀ ।
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ହରଷ ହୋଇ ପୁଣି ।
 ମୟୂର ଚିତ୍ତ୍ରି ଯେ କୁକୁଟ ଚକ୍ରବାକ ।
 ସାରସ ହଂସ କୋକିଳ କାକ ଶୁକ ବକ ।
 ସରଳ ତାହୁକ ଯେ ଭାଷନ୍ତି ଧ୍ବନି କର ।
 ବିବିଧ ଭାଷା ଭାଷନ୍ତି କାକତୁଆ ଶାରୀ ।
 କାମ୍ୟକ ଯେ ମାଳକଣ୍ଠ ବନଭାରତୀ ।
 ରଜହଂସ ଆବର ଅଛନ୍ତି ପାଣିକୁଆ ।
 ଜାଇଫଳ ବୃକ୍ଷରେ ଯେ ବକେ ଥାନ୍ତି ବସି ।
 ମନୁଷ୍ୟ ଦେଖି ତଳକୁ ପଡ଼ନ୍ତି ସେ ଖସି ।
 ଉଟ ଗର୍ଦଭ ଭଞ୍ଜକ ଗଣ୍ଡା ଯେ ଗୟଳ ।
 ବନକୁକୁଟ ମଥାରେ ଶୋହେ ରଙ୍ଗତୁଳ ।
 ଭାଷନ୍ତି ଯେ ନାନା ପକ୍ଷୀ ନାନା ଧ୍ବନି କର ।
 ଦେଖି ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମୁନିଙ୍କି ପରୁର ।

(୫)

ଧନୁର୍ଭଙ୍ଗ

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଶାକମୂରା ।
 ରାମ ବଜେକଲେ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭୁଜ ଧର ।

ମଞ୍ଜୁଷା ଭିତରକୁ ଶ୍ରାବଣ ଦେଲେ ଦୃଷ୍ଟି ।
 ସିଂହ ଦେଖଇ ଯେହେ କନରେ ମଉହସ୍ତୀ ।
 ଧନୁ ଦେଖିଣ ଶ୍ରାବଣ ହେଲେ ତୋଷପତ୍ର ।
 ଜନକକୁ ଚାହିଁଣ ବୋଲନ୍ତି ରଘୁନାଥ ।
 ଭୋ ମହାମୁନି ହୋଇଲ ଯେବେ ସୁପ୍ରସନ୍ନ ।
 ବାହାରକୁ କାନ୍ଦି ଆଣିବଇଁ ଶରାସନ ।
 ସଦାଶିବ କୋଦଣ୍ଡ ବୁଝିଲେ ପାପ ଯାଉ ।
 ହରଷପତ୍ରରେ ମୁନି ଅଜ୍ଞା ମୋତେ ହେଉ ।
 ଶ୍ରାବଣଙ୍କ ବଚନେ ଯେ ବୋଲଇ ଜନକ ।
 ଏ କଥାକୁ କେମନ୍ତ ତୁ ମଣ୍ଡୁ କରୁଣିକ ।
 ଅକଳ ବଳ ଧନୁ ବାହାରେ ଲେହେ ଆଣି ।
 ଏଥର ସଂଶୟ ମୁନି ଅଛୁ ତୁମ୍ଭେ ଜାଣି ।
 ବନ୍ଦ୍ୟାମିତ୍ର ବୋଲିଲେ ମୁଁ କହିବଇଁ କିଷ ।
 ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ତୁହି ରୁଷି ଅଟୁ ଜ୍ଞାନଦକ୍ଷ ।
 ଏ ଯେବେ ଧନୁକୁ ଦେଖିବାକୁ କଲସ୍ୟ ।
 ପାରିଲେ ସେ ଆଶୁ କିନା ନ କର ବିରୋଧ ।
 ଅସଂଖ୍ୟ ଏ କଥା ଗୋଟି ବୁଝିବାନା ଦେଖି ।
 ଆଣି ପାରିଲେଟି ସିନା ବଳବନ୍ତ ଲେଖି ।
 ବୋଲଇ ଜନକ ବନ୍ଦ୍ୟାମିତ୍ର ମୁଖ ଚାହିଁ ।
 ମହାଦେବ ବିନୁ ଯେ ଛୁଁଅନ୍ତା କେହି ନାହିଁ ।
 ଅନେକ ଦେଶର ଏଥେ ରାଜାମାନେ ଛନ୍ତି ।
 ତୋଳି ନ ପାରିଣ ଲଜ୍ଜା ପାରିଲେ ନୃପତି ।
 ଏ ବାଳକପୁଅ ଧନୁ ଧରିବ କେମନ୍ତେ ।
 ମାୟା କଲେ ପରଲୋକ ଜାଣିବାନା ଏଥେ ।
 ଜନକର ମୁଖରୁ ଏସନ ବାଣୀ ଶୁଣି ।
 ରାଜାମାନେ ତହିଁ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ଉଚ୍ଚ ବାଣୀ ।
 ଭୋ ଜନକ କିପି ତୁ ନ ବୋଲୁ ଧନୁ ଆଣ ।
 ଦେଖିବ ଏହାର ବେଳେ କେତେ ବଡ଼ପଣ ।
 ଭରସା ନ ଥିଲେ କି ପର୍ବତ ମୁଣ୍ଡେ ବହି ।
 ପୁଣି ପୁଣି ସଭାମଧ୍ୟେ ତୋଳିବ ବୋଲଇ ।
 ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଭାରି ଅସିବ ଦେଖିଲୁ ।
 ଭରସା ନ ଥିଲେ କି ମାନସ ବଳାଇଲୁ ।
 ବୋଲ ତୁମ୍ଭେ ମୁନିବର ଧନୁ ଦେନି ଆସୁ ।
 ବାହାରକୁ ଆଣିଣ ଯେ କୋଦଣ୍ଡ ଅମଞ୍ଜୁ ।

ସବୁ ନୃପତିଏ ଯହୁଁ ଦେଲେ ସନମତ ।
 ହସିଣ ବୋଲିଲେ ସେ ଜନକ ତଥୋକନ ।
 ତୁ ବାବୁ ଶ୍ରୀରାମ ଅଟୁ ଅଳପ ବୟସ ।
 ଏ ଧନୁ ଧରବାକୁ ପ୍ରାକର୍ମ ତୋର କସ ।
 ବଡ଼ ବଡ଼ ରାଜାମାନେ ରହିଲେଣି ଫୁଟି ।
 ତୁ କସ କରବୁ ଯେ କଅଁଳାପୁଅଗୋଟି ।
 ଏ ଧନୁର ଗୁଣ ଯେତେ ଅଛନ୍ତିନା ଜାଣ ।
 କୁଇଁବା ମାବକେ କ୍ଷଣୀ ହୁଏ ହତପ୍ରାଣ ।
 କାଳେ ତୁ ବୋଲୁ ନିଜ ନ କହିଲେ ବୋଲ ।
 ମୋହର ଯେ ଦୋଷ ନାହିଁ ଆଗହୁଁ କହିଲ ।
 ହସିକର ଶ୍ରୀରାମ କହନ୍ତୁ କରଯୋଡ଼ି ।
 ପାରିଲେ ସିନା ଆଣିବି ଧନୁକୁ ଉଛୁଡ଼ି ।
 ନୋହିଲେ ତା ପୁଣି ତୁମ୍ଭେ ନେବ ବାହୁଡ଼ାଇ ।
 ଆଜ୍ଞା ଦଥ ମୁନି ହୋ ପ୍ରସନ୍ନମୁଖ ହୋଇ ।
 ଶ୍ରୀରାମର ଏସନ ନିଷ୍ଠୁର ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ।
 ଜନକ ମନରେ ବିଚାରନ୍ତି ପୁଣିପୁଣି ।
 ବିଶ୍ୱାସିବ ଏହାଙ୍କର କହଇ ଗାରିମା ।
 ଏହି କଥା ପୂର୍ବେ ମୋତେ କହିଥିଲେ ବ୍ରଜ ।
 ଏ ଧନୁକୁ ଯତନ କରିଣ ଥୋଇଥିବୁ ।
 ଜାନକାର ସ୍ୱୟମ୍ଭରେ ହରିଙ୍କି ଦେଖିବୁ ।
 ସେ କଥା ନିକଟ ଅବା ହୋଇଲକ ଆସି ।
 ଏତେକ ବିଚାର ମୁନି କହିଲେକ ହସି ।
 ପାରିଲେ ଆଣ ବାବୁ କପାଇଁ ଆଜ୍ଞା ମାଗୁ ।
 ତୁ ବାଲୁତପୁଅ ଧନୁ କଥା ତୋତେ ଲଗୁ ।
 ଜନକର ବଚନ ଶୁଣିଣ ରଘୁସାଇଁ ।
 ମଞ୍ଜୁଷା-ଦ୍ୱାରେ ବନ୍ଧୁମି ଯାଇ ଉଭାହୋଇ ।
 ସ୍ୱର୍ଗରେ ଦେବତାଗଣ ଅଛନ୍ତି ଅନାଇ ।
 ରାଜାଗଣ ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି ଉଭାହୋଇ ।
 ହାବୁଡ଼ାହାବୁଡ଼ି ହୋଇ ସମସ୍ତେ ଦେଖନ୍ତି ।
 ଏକଦୃଷ୍ଟି କରି ଯେ ନୃପତିଏ ଅଛନ୍ତି ।
 ମଞ୍ଜୁଷା ଭିତରେ ପାଇଁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପଶି ।
 ବାମରୁଜେ ଧନୁକୁ ସେ ଧରିଲେ ଅନର୍ଷି ।
 ବାହାର ହୋଇଣ ଯେ ଅଇଲେ ରଘୁନାଥ ।
 ଦେଖିଲେ କୋଦଣ୍ଡ ରାଜଗଣେ ବାମହସ୍ତ ।

ଅନନ୍ତେ ଭୟ କି ଯେ ହୁଅନ୍ତି ନର ନାରୀ ।
 ତୋଳିଣ ଧରିଲେ ଧନୁ ଭଙ୍ଗେ ଧନ କର ।
 ଦେଖିଣ ଯେ ବିଶ୍ୱାସିବ ପୁରକଣ୍ଠର ।
 ସାଧୁ ସାଧୁ ଶବଦ ଯେ ଶୁଭେ ନିରନ୍ତର ।
 ଧନୁ ଧରି ଶ୍ରୀରାମ ଅଛନ୍ତି ଭାବ ଦୋର ।
 ପୁରଗଣ ମଧ୍ୟେ ଯେହେ ଇନ୍ଦ୍ର ଶୋଭା ପାର ।
 ଦଶଦିଗକୁ ଚାହିଁଣ ବୋଲନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
 ଦଶପାଳମାନେ ତୁମ୍ଭେ ସମସ୍ତେ ଯେ ଶୁଣ ।
 ଭୋ ବାସୁକି ନାଗ ତୁ ଯେ ଅଟୁ ମନ୍ଥାଧର ।
 ଦେଖନ୍ତି ତ ଦଶପାଳେ ହୋଇ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ।
 ଆହୋ ମହାକର୍ମ ବାରେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହ ।
 ବଳ ଲଗାଇଣ ତୁ ଧନୁର ଭାବ ସହ ।
 ଆଗୋ ବସୁମତ ତୁହି ସ୍ଥିର ହୋଇ ଥାସି ।
 ଅବଶ ହୋଇଲେ ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇବୁଣି ଧୂସି ।
 ବଳ ଲଗାଇଣ ତୁମ୍ଭେ ଧୀର ହୋଇ ସୁବ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରରଜ୍ଜ କୋଦଣ୍ଡ ଶ୍ରୀରାମ ଆମଞ୍ଚବ ।
 ଏସନକ ବୋଲଣ ଶ୍ରୀରାମ ମୁଖ ଚାହିଁ ।
 କରପଦ ଯୋଡ଼ି ପୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲଇ ।
 ଭୋ ଦେବ ଶ୍ରୀରାମ ତୁମ୍ଭେ ମୋର ବୋଲ କର ।
 ମଉଳି କୁଆଁ ତୁମ୍ଭେ ଏ ଧନୁ ନ ଧର ।
 ଏକଦୃଷ୍ଟି କର ଚାହିଁଛନ୍ତି ନୃପବରେ ।
 ପ୍ରଣାମ କଲା ପରସ୍ତେ ଦଶିବ ସଭାରେ ।
 ନିଷ୍ଠୁଳଙ୍କ ସୂର୍ଯ୍ୟବିଶ ଆମ୍ଭର ଅଟଇ ।
 ତୋହର ସଞ୍ଚଳ ଏହି ସପ୍ତଦ୍ୱୀପା ମନ୍ଥ ।
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର ପୁରକର କାୟେ ।
 ବିଶ୍ୱରୂପ ଧରିଣ ବିକ୍ରମି ଭାବ ଦୋର ।
 ବାମକରେ କୋଦଣ୍ଡ ଧରିଣ ଦାଶରଥ ।
 ଗୁଣ ଦେବା ବୋଲଣ ଯେ ବିରୁର କରନ୍ତି ।
 ଭୟପାଇ ବସୁମତ ବୋଲଇ ବଚନ ।
 ବାରେ ରକ୍ଷା କର ମୋତେ ଶ୍ରୀରାମନନ୍ଦନ ।
 ଏ ଧନୁର ହୁଳ ଯଦି ଦେବୁ ମୋର ତହିଁ ।
 ନିଶ୍ଚୟେ ଜୀବନ ମୁଁ ଛାଡ଼ିବି ରଘୁସାହିଁ ।
 ମେରୁ ଠାରୁ ଶତଗୁଣ ଏ କୋଦଣ୍ଡ ଗରୁ ।
 ମୁହିଁ ଏହା ବହୁବାକୁ ଅଟଇ ଯେ ଭାରୁ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଶୁଣି ପୃଥ୍ବୀକ ଦୟାକଲେ ।
 ନିଜ ବାମପାଦେ ଆଗର ବଦାଇଲେ ।
 କନିଷ୍ଠ ଅଙ୍ଗୁଳି ନଖକୋଣର ଉପରେ ।
 ଧନୁହଳ ବସାଇଲେ ନେଇ ରଘୁବାରେ ।
 ଶରାସନ ମଉଳିକ ବାମକରେ ଧରି ।
 ଗୁଣ ଦେବାନମନ୍ତେ ସେ ଆଣିଲେ ଓଟାଇ ।
 ରଟମଟ ଶବଦ ଯେ ଶୁଭିଲ କୋଦଣ୍ଡ ।
 ଥରହର କମ୍ପଇ ମେଦନା ନବଖଣ୍ଡ ।
 ଗୁଣକୁ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ଦକ୍ଷିଣ କରେ ଧରି ।
 ଓଟାଇ ଧନୁର ହଳ ମଧ୍ୟେ ନେଉଉଛି ।
 ଯହୁଁ ଶରାସନ ନିହତାଇ ଦେଲେ ଗୁଣ ।
 ଦେଖି ଶିର ନୁଆଇଲେ ସଜଳ ରାଜନ ।
 ବୋଇଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଆସି ହରି ବିଜେ କଲ ।
 ସମସ୍ତଙ୍କର ମନରୁ ଭ୍ରାନ୍ତି ଫିଟିଗଲ ।
 ଗୁଣ ଦେଇ ଧନୁକୁ ଧରିଲେ ସଜକର ।
 ସଭାଜନ ମନେ ଜାତ ଅନନ୍ଦଲହରୀ ।
 ବାମକରେ ଧରି ରାମ ଗୁଣ ଟଙ୍କାରନ୍ତି ।
 ଦେଖି ଜନକର ଫିଟିଲ ଯେ ମନ ଭ୍ରାନ୍ତି ।
 ମନେ ବିଚ୍ଛେଦିଲେ ଏହୁ ନିଶ୍ଚୟ ବାସୁଦେବ ।
 ନୋହଲେ ଏ ଧନୁକେ ବା ଆନେ ଆମଞ୍ଚକ ।
 ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ନାରାୟଣ ହୋଇଅଛୁ ଜାତ ।
 ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଧନୁ କେବା କରନ୍ତୁ ଆୟତ୍ତ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ଏହୁ ଜାନକୀର ହେବ ନିଜକାନ୍ତ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ବେନି ହୋଇଲେ ସମୃଦ୍ଧ ।
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ରାମ ଧନୁକରେ ଧରି ।
 ଦକ୍ଷିଣକର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ଆଣିଲେ ଓଟାଇ ।
 କର୍ଣ୍ଣ ପରିଧନ୍ତେ ସେ ଯେ ଆଶନ୍ତେଣ ଗୁଣ ।
 ଅନୋଳିତ ପୃଥ୍ବୀ କମ୍ପିଲେ ରାଜଗଣ ।
 ଶ୍ରବଣରେ ମିଳି ଧନୁ କହଇ ଗୁପ୍ତ ।
 ହେଲେ ନାଶ କଲ ସ୍ବାମୀ ମୋର ପୁରୁଷାର୍ଥ ।
 ସର୍ଥରେ ହୁଷୁଛି ପୁଣି ରଖ ରଘୁବାର ।
 ତୋହର କୋପରେ କି ରହୁବ ମୋ ଶରୀର ।
 କରୁଣାସାଗର ରାମ ପ୍ରଜାକାର କର ।
 ଶୁଣି ହୃଦୟଗତେ ବିଚ୍ଛେଦି ରଘୁବାର ।

ବୋଲନ୍ତି କାମୁକ କର୍ପା ହେଉଛୁ ନିଷତ ।
 କଥା ନ ବୁଝିଣ କର୍ପା ମନେ ହେଉ ଶୁଦ ।
 ତୋତେ ଅଶ୍ୱାସନା ଯେବେ କରିବଇଁ ମୁହିଁ ।
 ନିନ୍ଦା ପାଇବି ନା ମୁହିଁ ରାଜଗଣ ତହିଁ ।
 ଧନୁ ପୁରାତନ ତୁ ଯେ ଅଟୁ ଜ୍ଞାନବନ୍ତ ।
 କାର୍ଯ୍ୟର ବେଳରେ କର୍ପା ହେଉଛୁ ନିଷତ ।
 ତୋତେ ଘେନି କରେ ହର ଦକ୍ଷୟକ ଧୁଂସି ।
 ଦେବତାଙ୍କୁ କୋପିଲୁ ସେ କପିଳାସବାସୀ ।
 ସେ ପାପମାନ ଯେ ତୋର ଅଙ୍ଗେ ଅଛି ରହି ।
 ଅନ ଏ ସମସ୍ତ ପାପ ଦେବ ତୋର ଦହି ।
 ଯେତେଦିନ ଭୋଗ ତୋର ଆୟୁଷହିଁ ସୁଲ ।
 କାହାର ବୋଲେ ଯେ ତାହା ଅନ୍ୟଥା ନୋହିଲ ।
 ଭୋଗରାଗ ଭୁଞ୍ଜିଲୁ ଭଣ୍ଡର ସମ ହୋଇ ।
 ଜନକରୁଷିର ଇଞ୍ଜଦେବତା ବୋଲଇ ।
 ଏସନକ ଧାତା ପୂର୍ବେ କଲକ ଭିକାରୀ ।
 ଜାନକୀର ସ୍ୱୟମ୍ବରେ ହରାଇବୁ ପ୍ରାଣ ।
 ସେ କଥା ନିକଟ ତୋର ହେଲା ଏବେ ଆସି ।
 ଜାଣିଣ କୋଦଣ୍ଡ ତୁହି ବିମନ କୁହସି ।
 ଶ୍ରୀରାମ-ବଚନେ ବୋଧ ହେଲା ଶରାସନ ।
 ଗୁଣ ଅମଞ୍ଜନ ରାମ କଲେ ଘନ ଘନ ।
 ଦକ୍ଷିଣ କର୍ଣ୍ଣର ଯାଏ ଗୁଣ ଅଣୁ ଅଣୁ ।
 ବଳ ତୁଟିଲୁଟି ଜାଣି ତେଡ଼େବଡ଼ ଧନୁ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବିକ୍ରମ ରୂପ ଦେଖି ଦେବା ସୀତା ।
 ପଞ୍ଚମନ ଏକ କଲ ଜନକପୁତ୍ରତା ।
 ନୟନଯୁଗଳେ ସୀତା ଦେଖିଲ ଏକାନ୍ତ ।
 ମନରେ ସେ ବିଚ୍ଛେଦିଲ ମୋର ଏହି କାନ୍ତ ।
 ସୀତାର ମାନସକୁମୁଦ କି ପ୍ରକାଶିଲ ।
 ଧନୁର ଗୁଣକୁ ରାମ ଯହୁଁ ଅମଞ୍ଜଲ ।
 ସ୍ୱର୍ଗେ ଜୟ ଜୟ ଯେ କରନ୍ତି ଦେବଗଣ ।
 ଧନ୍ୟ ତୁହି ଶ୍ରୀରାମ ତୋ କ୍ଷତିବୃତ୍ତ ପଣ ।
 ସବୁ ରାଜଗଣ ଯେ ଅଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଚାହିଁ ।
 କେ ବୋଲଇ କେବଣ ଦେବତା ଏ ଅଟର
 ଅପୂର୍ବ କଥା ଏ କାହିଁ ଶୁଣିଲ ନ ସୁଲ ।
 ନୟନେ ଏ କଥା ଗୋଟି ଦେଖା ତ ହୋଇଲ ।

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଯେ ଶ୍ରୀରାମ ଧନୁ ଧରି ।
 ପୁଣି ପୁଣି ଧନୁର୍ଗୁଣ ଆଶ୍ରୟ ଓଟାରି ।
 ଅତଯାତ କରି ଧନୁ ଅକର୍ଷିଲେ ଯହୁଁ ।
 ତେହେବନ୍ଦ ଧନୁ ହୁଳ ତୁଟିଲକ ତହୁଁ ।
 ସମ୍ଭାଳିଣ ଗାଡ଼େ ଯେ ଟାଣିଲେ ରଘୁନାମ ।
 ରଠମଠ ଶବଦ ଶୁଭିଲ ଘନ ଘନ ।
 ମହିଠାରୁ ଭଞ୍ଜିଲ ସେ ଦୁରଘଣ୍ଡ ହୋଇ ।
 ଦେଖି ରଞ୍ଜିତଣ ମହାଭୟରେ ପଳାଇ ।
 ଧରଣୀ କମ୍ପିଲ ଯେ ଭଲୁକାପାତ ହୋଇ ।
 ଆଦିତ୍ୟ ନ ଚଳିଲ ରହିଲ ସ୍ଥିର ହୋଇ ।
 ସପତ ସମୁଦ୍ରର ତରଙ୍ଗ ହୋଇ ସ୍ଥିର ।
 ତରେ ପ୍ରମୁଦ୍ଧ ହେଲ ସ୍ବର୍ଗେ ସୁନାସୀର ।
 ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପଶୁରାମ ଛାଡ଼ି ନିଜଗର୍ବ ।
 ବୋଇଲ କମ୍ବୁର ଏହି ଶବଦ ଅପୂର୍ବ ।
 ଧ୍ୟାନରେ ଜାଣିଲ ଶିବଧନୁ ଭଗ୍ନ ଗଲ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଶିବସାୟକ ଆମଞ୍ଜନ କଲ ।
 ନିଶ୍ଚୟେ ଅଟନ୍ତି ସେହୁ ଦେବ ନାରାୟଣ ।
 ମନରେ ଯେ ଶଙ୍କା କଲ ପଶୁରାମ ପୁଣି ।
 କପିଳାସକନ୍ଦରେଣ ଶଙ୍କର ଗଉଡ଼ା ।
 ବସାଦରେ ପାର୍ବତୀ ହରକୁ କୋଳକରି ।
 ସଦାଶିବ ପାର୍ବତୀଙ୍କି କର ସମ୍ବୋଧନ ।
 ଶୁଣି ଲଜ ଲଜ ଯେ କରନ୍ତି ଦିଲ୍ଲେତନ ।
 ଏସନ ସମୟେ ପୁଣି ଭଞ୍ଜିଲ କୋଦଣ୍ଡ ।
 ଶବଦ ଶୁଭିଲ ଯେ ମେଦନୀ ନବଞ୍ଚି ।
 ଲକ୍ଷେକ ବକ୍ତ୍ର କି ପଡ଼ିଗଲ ଏକାବେଳେ ।
 ତିନିପୁର ଟଳମଳ ହୋଇଲ ସେ କାଳେ ।
 କପିଳାସକନ୍ଦରକୁ ଶୁଭିଲ ଶବଦ ।
 ଶୁଣିଣ ହର ପାର୍ବତୀ ଛାଡ଼ିଲେ ବସାଦ ।
 ଭଗ୍ନ ଧନୁ ଗୋଟା ରାମ ତଳକୁ ପକାନ୍ତେ ।
 ଦଲ ଦଲ କମ୍ପିଲ ପୃଥ୍ବୀ ଧନୁଘାତେ ।
 ଭୟ ପାଇ ପାର୍ବତୀ ଯେ ଗଲେକ ପଳାଇ ।
 ତରସ୍ତେ ଭୟରକୁ ଭ଼ିଲେ ଦେବୀ ଯାଇଁ ।
 କୃତକଲଶକୁ ଦେବୀ ଲଗାଇ ଭ଼ିଲି ।
 ଅପର୍ଣ୍ଣାଦେବୀ ମନରେ ମହାଭୟ କଲ ।

ରଖ ରଖ ଭୋ ନାଥ ଯେ ବୋଲଣ ପାର୍ବତୀ ।
 ଶୁଭ ଦେଖି ଅନଳେ ହସନ୍ତି ପଶୁପତି ।
 ମନମଥେ ବଢ଼ିଲେ ଧନ୍ୟ ରଘୁନାଥ ।
 ତୋହରେ ପାଇଲ ମୁଁ ଅନେକ ପୁରୁଷାର୍ଥ ।
 ଭାଙ୍ଗି ପଛେ କୋଦଣ୍ଡ ଯେ ନାହିଁ ମୋର ଖେଦ ।
 ପାର୍ବତୀର ଆଲିଙ୍ଗନେ ଅନେକ ସମ୍ପଦ ।
 ସକଳ ସମ୍ପଦ ମୋର ହେଉକିନା ସ୍ବୟେ ।
 ଏ କଥାରେ ବହୁତ ହରଷ ମୋର ହୋଏ ।
 ପ୍ରସନ୍ନେ ଶଙ୍କର ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ବର ଦେଲେ ।
 ଜାନକୀ ପ୍ରାପତ ତୋତେ ହେଉଛି ବୋଲିଲେ ॥
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଯେ ଶୁଣିମା ରସବାଣୀ ।
 ଅକଳ ଧନୁକୁ ଯେ ଭାଙ୍ଗିଲେ ରଘୁମଣି ।
 ସଭାମଧ୍ୟେ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ବଜେ କଲେ ଯାଇଁ ।
 ବିଶ୍ଵାମିତ୍ର ଚରଣେ ନମିଲେ ବେନି ଭାଇ ।
 ଆନନ୍ଦରେ ବିଶ୍ଵାମିତ୍ର ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ କୋଳ କରି ସଭାରେ ବସିଲେ ।
 ମନେ ବଢ଼ିଲେ ଯେ ଜନକ ତପଃସ୍ଵା ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ବରମାଳା ଦେଇ ନେବା ବର ।
 ସଭାପରିମୁଖକୁ ଯେ ସୀତାଙ୍କୁ ଅଣାଇ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ କଣ୍ଠେ ବନମାଳା ଦେବା ନେଇ ॥
 ଦେଖଣାହାରୀ ମାନେ ଯେ ବେଢ଼ିଣ ଦେଖନ୍ତି ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲଣ ପ୍ରଣଂସନ୍ତି ।
 ବାଲୁତ ପୁତ୍ର ଗୋଟି କୋମଳ ତୋର ବାହୁ ।
 ବକ୍ରସମ କୋଦଣ୍ଡ ଭାଙ୍ଗିଲୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ।
 ମଧୁର ମୂରତି ତୋର ଯାଇ ନିଉଛଣା ।
 ତୁ ରାମ ହୋଇଲୁ ଆମ୍ଭ ସବୁରି ଦୁଲ୍ଲଣା ।
 ଶ୍ୟାମଳ ଏ ସୁନ୍ଦର ପବିତ୍ର ତୋର ଅଙ୍ଗ ।
 ପାଦକୁ ତୋ ପଟାନ୍ତର ନୋହିବ ଅନଙ୍ଗ ।
 କାହିଁ ତୋତେ ବଧାତା ଯତନେ ଥୋଇ ସୁଲ ।
 ଏତେକାଳେ ଜାନକୀର ବିଭା ଯୋଗ ହେଲା ।
 ଜନକର ସତ୍ୟକୃତ ପୁଣ୍ୟ ଏତେ କାଳେ ।
 ଶିବଧନୁ ଭାଙ୍ଗିଲୁ ତୁ ନିଜ ଭୁଜବଳେ ।
 ଏସନକ ପ୍ରଣଂସା କରନ୍ତି ନର ନାରୀ ।
 ବୋଲୁଛନ୍ତି ସଦାଶିବ ଶୁଣ ଗୋ ଗଉର

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ସେ ଜନକ ତପସାଇଁ ।
 ସତ୍ୟାନନ୍ଦକୁ ଡାକଣ ତାକୁ ଅଜ୍ଞାଦେଇ ।
 ନଗରେ ଉତ୍ସବ ମୋର କରାଅ ବୋଲଇ ।
 ଆଜରେ ସଂକଳ୍ପ ମୋର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଲ ।
 ରାଜାମାନଙ୍କୁ ଯେ ଭରସେଜନ କରାଅ ।
 ତପୀ ବିପ୍ରମାନଙ୍କୁ ଦକ୍ଷିଣା ଦାନ ଦାଅ ।
 ଶୁଣି ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାଶୟ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ।
 ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ଅନୁକ୍ରମେ ଦେଲ ସବୁ ଚିନ୍ତି ।
 ଆପଣେ ଜନକରୁଷି ଅନ୍ତଃପୁରେ ଗଲ ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣମଣ୍ଡପ ପରେ ସୀତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲ ।
 ପିତାଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ସୀତା ଲଜ ଲଜ ହୋଇ ।
 ସଖୀଜନ ଉଦ୍‌ହାତରେ ରହିଲେକ ଯାଇଁ ।
 ଜନକରୁଷି ବୋଲିଲେ ଆସ ମୋର ମାୟେ ।
 ତୋହର ସାବୁଣେ ମୁହଁ ବର ଲେଉଟି ପାଏ ।
 ଦଶରଥ ନୃପତି ଯେ ଅପୋଆର ନାଥ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟବର୍ଣ୍ଣୀ ରାଜା ସେ ତାହାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ତାହାର ନାମ ଅଳପ ବୟସ ।
 ସର୍ବଗୁଣେ ଅଟେ ଦେବରାଜାର ସାବୁଣ ।
 କ୍ଷତ୍ରୀ ବାରପଣେ ତାକୁ ନାହିଁ ସମସର ।
 ଅରଣ୍ୟେ ପଶି ତାଡ଼କା ଦଉଡୁଣୀ ମାରି ।
 ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଯଜ୍ଞ ଏ ରଖିଲେ ବାଳକାଳେ ।
 ନାଶିଲେ ଅନେକ ଦୈତ୍ୟ ବନେ ଭୁଜବଳେ ।
 ଶାପରେ ଅହଲ୍ୟା ଯେ ପାଷାଣ ହୋଇଥିଲ ।
 ଶ୍ରୀରାମର ପାଦ ଲଗି ମୁକତ ହୋଇଲ ।
 ସ୍ୱର୍ଗେ ପୁରଣେ ଯେ ଅନେକ ସୁଦ୍ଧ କଲେ ।
 ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ ବୋଲି ମୋତେ କହିଗଲେ ।
 ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଯଜ୍ଞ ରଖି ଅସୁର ମାରିଲ ।
 ଏ ପୁରକୁ ଆସି ଶିବସାୟକ ଭାଙ୍ଗିଲ ।
 ତୁହି ତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଗୋ ଦେଖିଲୁ ନୟନରେ ।
 ଯେଉଁ ଧନୁ ଦେଖି ସୁ କଲେ ନୃପବରେ ।
 ଆସ ଆସ ମାଏ ଗୋ ଭୁ ବିଳମ୍ବ ନ କର ।
 ତୋହର ସାବୁଣେ ପତି ଦେଲ ବେଦବର ।
 ମାହେନ୍ଦ୍ରଯୋଗେ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଗୋ ବର ।
 ଅନନ୍ତେ ଉତ୍ସବେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ମୋର ପୁର ।

ପିତାଙ୍କର ମୁଖରୁ ଏସନ ବାଣୀ ଶୁଣି ।
 ଉଠି ଉଠି ହୋଇଲ ସେ ଜନକଦୁଇଣୀ ।
 ସଲକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଅସର ଧୀର ଧୀର ।
 ସଙ୍ଗତରେ ପରବାଣୀ ଅଛନ୍ତି ଅପାର ।
 ନବରହମାଳା ଏକ ଦେବା କରେ ଧର ।
 ହେଲୁହେଲ ଚାଲିଲ ସେ ଜନକକୁମାରୀ ।
 ଶ୍ରୀରାମର ସନ୍ନିଧେ ମିଳିଲେ ଦେବା ଯାଇଁ ।
 ନକିତ ହୋଇଲେ ସେ ନୃପତିଗଣେ ଚାହିଁ ।
 ହାବୁଡ଼ା ହାବୁଡ଼ି ହୋଇ ଦେଖନ୍ତି ଯେ ଜନ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ଦେଖି ହୋଇ ତୋଷମନ ।
 ପିତାର ବଚନେ ସଲକ୍ଷିତ ହୋଇ ବାଳୀ ।
 ହରଷପତ୍ନରେ କରେ ଧର ରହମାଳୀ ।
 ଶ୍ରୀରାମ କଣ୍ଠରେ ମାଳା ଲମ୍ବାଇଲେ ନେଇ ।
 ଜୟ ଜୟ ଶବଦ କରନ୍ତି ପୁରସାଇଁ ।
 ଚାରିପଟୁ ହେଲ ଭେଟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ।
 ମୁଖେ ମୁଖ ଭେଟ ମାଳା ଦେବାର ବେଳେଣ ।
 ଦେଖଣାହାଣୀ ଲୋକେ ଯେ ଜୟ ଜୟ କଲେ ।
 ପୁଷ୍ପବୃକ୍ଷ ଇନ୍ଦ୍ରଦେବ ଆଗେ ଆରମ୍ଭିଲେ ।
 ରାଜାଗଣ କହିଲେ ଫିଟିଲ ମନୁ ଭ୍ରନ୍ତି ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ଏହି ବେନି ଯେ ବୋଲନ୍ତି ।
 ଏବେ ଜାଣ ତନୟର ହୋଇବାକ ସୁସ୍ଥ ।
 ଅପୁରବଳକୁ ରାମ କରବେ ନିପାତ ।
 ଦେଖିକରି ତନୟରେ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ।
 ସାଧୁ ସାଧୁ ମହମା ସମାନ ନାହିଁ କ୍ଷିତି ।
 କୋଦଣ୍ଡ ଭାଙ୍ଗିଣ ରାମ ବଜେ ସଭା ମଧ୍ୟେ ।
 ଜନକତନୟ । ରହଅଛନ୍ତି ସନ୍ନିଧେ ।
 ବାମଭାଗେ ବଜୟେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଗୁଣମଣି ।
 ଗହ ଗହ ଶବଦ ଶୁଭର ମୁଖବାଣୀ ।
 ସମସ୍ତେ ଦେଖିଣ ଶିରପରେ ହସ୍ତ ଦ୍ୟନ୍ତି ।
 ଦେଖିଲୁଁ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ବେନିମୂର୍ତ୍ତି ।

(୫)

ରାମ-ବବାହ

ଅଜ୍ଞା ପାଇ କୁଣଧୂଳ ଅନ୍ତଃସ୍ତରେ ଯାଇ ।
 ମୁଦୁସୁଲ୍ଲଭ ଯେ ତାଙ୍କ ବାରତା କହଇ ।

ତୁ ଯାଇ କହ ଜନକରାଜ । ପାଟରାଣୀ ।
 ସୀତାଙ୍କୁ ବେଶ କରଣ ଦିଅନ୍ତୁ ସେ ଅଣି ।
 ତତକ୍ଷଣେ ମୁଦୁସୁଲ୍ଲ ଜଣାଇଲ ଯାଇ ।
 ସୀତାଙ୍କୁ ବେଶେ ବେଶ କରାଅ ମହାଦେବ ।
 ଅନ୍ଧା ହୋଇଅଛୁ ଦେନପିବେ କୁଣ୍ଡଳ ।
 ଜନ୍ମାଙ୍କୁ ଦେଖିବେ ଦଶରଥ ମହାରାଜ ।
 ଶୁଣିଣ ଜନକର ସକଳ ରାଣୀମାନେ ।
 ମୁଦୁସୁଲ୍ଲ ବଚନେ ହରଷ ହୋଇ ମନେ ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପାତାରେ ନେଇ ବସାଇଲେ ସୀତା ।
 ବେଢ଼ିଣ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ବନିତା ।
 ପବନ ଜଳରେ ସଉରଭ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭରି ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁମ୍ଭରେ ଜଳ ଭରିଲେ ସୁନ୍ଦରୀ ।
 ଶତେକ ଘଟ ଯେ ଜଳ ବସାଇଲେ ନେଇ ।
 ସୁଗନ୍ଧ ତରଳ ସୀତା ଦେବା ଶିରେ ଦେଇ ।
 ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ପୁଷ୍ପ ବାସତରଳ ଘଷନ୍ତି ।
 ତଳଅର୍ଦ୍ଧକୁ ଦେଇ ଚକଣ କରନ୍ତି ।
 ଅଗର ଗନ୍ଧ ସଙ୍ଗରେ କମ୍ପୁରା ମିଶାଇ ।
 ସୀତାଙ୍କ କେଶରେ ତାହା ଲଗାଇଲେ ନେଇ ।
 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବଜଳ ତାଳଣ ତରଳ ଭାଗ ଲେଛି ।
 ସରୁବାସ ଦେନଶ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ତାର ପୋଛି ।
 ନାନା ସୁଗନ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ଲେପିଲେ ତହିଁ ନେଇ ।
 ସର୍ବାଙ୍ଗ ସହୃଦେ ତାକୁ ମାର୍ଜନା କରଇ ।
 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବଜଳ ଦେନ ପୁଣି ସଂମାର୍ଜନ୍ତି କେଶ ।
 ମଥାକୁ ପୋଛନ୍ତି ପୁଣି ଦେନ ହିନବାସ ।
 ସୁରଙ୍ଗ ହଳଦୀ ସଙ୍ଗେ ଟଭରସ ଭରି ।
 ପୁଣି ସୀତାଦେବୀଙ୍କର ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ବୋଳି ।
 ସୁବାସ ଜଳ ଦେନଶ ଧୁଅନ୍ତି ତା କାନ୍ଧେ ।
 ବସ୍ତ୍ର ଦେନ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ପୋଛନ୍ତି ସର୍ବମାନ୍ଦେ ।
 ଶୁଦ୍ଧସୁବର୍ଣ୍ଣ ସେ ରସାଣିଲ ପଦ ଜାଣି ।
 ତା ତହିଁ ସହସ୍ରଗୁଣେ ଦଶିଲ ତରୁଣୀ ।
 କେଶ ଶୁଖାଇଲେ ସେ ବଞ୍ଚଣା ଦେନ ବଞ୍ଚି ।
 ଚକ୍ରର ଚାତେର କେଶ ଅଟେ ମହାଘଣ୍ଟ ।
 କୁଣ୍ଡ ଚନ୍ଦ୍ରମୟ ସେ ଦଶଇ ଅତିକଳା ।
 ଶୋଭିତ ସୁସଜ୍ଜ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାର ମାଳା ।

ଗୁଞ୍ଜମାଳା ମୁଣ୍ଡେମାଳା ଅଛଇ ସେ ଖୋସି ।
 କେଶ ଶୋଭା ଦିଶିବାରୁ ଶୋଭା ଶୁଭୁକେଶୀ ।
 କୁଟିଳ କୁନ୍ତଳ ତାର ଯମୁନା ତରଙ୍ଗ ।
 କାମଦେବ ରଥର କି ଶୁଭପତାକାଙ୍ଗ ।
 କେଶ ଶୋଭଣ କରନ୍ତି କେଶ ସର୍ବ ନାରୀ ।
 ହେମଚରୁଣୀ ଘେନି ତା କେଶକୁ ଯେ ଚର ।
 ଭିତର ଭୟର ସଳଖିଲେ ନାହିଁ କେଶ ।
 ଶମ୍ଭୁରେ ଖଞ୍ଜିଲେ ନାନାବଧ ନାନାପୁଷ୍ପ ।
 ତମ୍ବା ବକୁଳ କେତକୀ ଶ୍ଵେତା ଗୋଟା ମଞ୍ଜୀ ।
 ଗୋଟା ନାଗେଶ୍ଵର ଯେ ମରୁଆ କୁରୁବେଲ ।
 ଶ୍ଵେତ କୁସୁମମାଳକୁ ଶତେଭାଗ କର ।
 ଭୟରେ ଲେପିଲେ ନେଇ କର୍ପୁର କସ୍ତୁରୀ ।
 କେଶ କୋରୋଲିଣ ଯେ ବବଧ ପୁଷ୍ପ ଖୋସି ।
 ମାଳମେଘରେ କି ବହୁଜମମାଳା ଦିଶି ।
 ଖୋସିଲେ କବରୀ ତହିଁ ଅତି ଯତ୍ନ କର ।
 ଭୟରେ କେତକୀପାଖିତା ଯେ କେଉଁକେର ।
 ପଛକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦିଶିଲକ ଖୋଷା ଯହଁ ।
 ମୁଖତନ୍ତ୍ରମାକୁ କିବା ଗ୍ରାସିଅଛି ରାହୁ ।
 ଦନମଣି ଗଗନରେ ଦିଶିଲ ମଳିନ ।
 କେତେ ଦୁଃଖେ ବଶକର୍ମ । କଲକ ଗଠନ ।
 କି ଅବା ବଧାତା ତନ୍ତ୍ର ବୋଇତ ଲେଖିଲ ।
 କବରୀର ଭାର ସୀତା ମୁଖକୁ ଶୋଭିଲ ।
 ଖୋପାର ନାହିଁ ଗୋଟି ଭ୍ରମରାକ୍ତନେ ବୁଲ ।
 ତଥ୍ୟପାଖେ ବେଢ଼ାଇଲେ ମୁକୁତାର ଜାଲ ।
 ଦବ୍ୟ ବସନେକ ତହିଁ ଆଣିଲେ ବରଷ ।
 ଶ୍ଵେତ ପୀତ ରଙ୍ଗ ଯେ ପତକ ସରୁଶାଢ଼ୀ ।
 ତାରାମଣ୍ଡଳକୁ ଜଣି ମୁକୁତା ଯେ ପନ୍ଥ ।
 ପାଟଅଞ୍ଜଳେ ଖଞ୍ଜିଣି ଦବ୍ୟ ଗଜମୋତି ।
 ସେ ବସ୍ତ୍ରକୁ ବାଛିଣ ଯେ ପିନ୍ଧାଇଲେ ନେଇ ।
 ରହୁପୀପରୁ କି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଇଲେ ଓହ୍ଲାଇ ।
 ପାଟର ବଛଣା ଯେ ମାତିଣ ଦେବା ବସି ।
 ଜନନୀମାନେ ଯେ ଆରରଣ ଘେନି ଆସି ।
 କର୍ଣ୍ଣରେ ଖଞ୍ଜିଲେ ଯେ ମୁକୁତା ଫେରି କାପ ।
 ଶୁଭର ଯେ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ତହିଁ ଅଦ୍ୟତ୍ନ ତାପ ।

କେବଣ ଠାବରେ ମଣି ଖଞ୍ଜା ଅଛୁ ହୋଇ ।
 କାହିଁ ବସିଅଛୁ ପଦ୍ମରାଗ ମଣି ତହିଁ ।
 କାହିଁ ପୁଷ୍ପବନ୍ଧୁ ଯେ କାହିଁରେ ଅରବିନ୍ଦ ।
 ତନ୍ମୁଖା ଗନ୍ଧ କି ଫୁଟିଲ କୁରୁବନ୍ଦ ।
 ଶ୍ରବଣ ଶିଖରେ ନେଇ ଖଞ୍ଜିଲ ବେଞ୍ଚୋଲ ।
 ସବୁ କ୍ଷୁଦ୍ରମତି କାହିଁ ଅଛୁ ଖଞ୍ଜିଲ ।
 ଉପରେ ଯେ ନୀଳମଣି ଗୋଟିଏ ବସଇ ।
 ଶରତର ଶଶି କି ଭ୍ରମର ଆକର୍ଷଇ ।
 ସୀତାଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ସେ ବେଞ୍ଚୋଲ ଗୋଭାପାଇ ।
 ପୁଷ୍ପ ନାସିକାପୁଟେ ବସଣୀ ବସାଇ ।
 ଗଜରାଜ ମୁକୁତା ଖଞ୍ଜିଲେ ଓହ୍ଲାଇ ।
 ନିର୍ମଳ ମେଘରେ କି କାର୍ତ୍ତିକ ପୁଞ୍ଜି ଉଠି ।
 ସୀତାର ନାସାରେ ମଣିରହୁ ଯେ ବଜାଣି ।
 ନୀଳମେଘେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ତା କି ଜାଣି ପ୍ରକାଶି ।
 କଣ୍ଠେ ସ୍ନାହ ମିଶା ଯେ ସକଳ ସାର ମୋତି ।
 ମଧ୍ୟେ ମଣିନାୟକ କି ଅରୁଣର ଜ୍ୟୋତି ।
 ତହିଁର ତଳରେ ଯେ ଦୋଷର ସୁନାୟତା ।
 ମଧ୍ୟରେ ଅଛୁ ତହିଁ ବର୍ତ୍ତୁଳ ମୁକୁତା ।
 ଶୁଦ୍ଧ ଜ୍ୟୋତି କିଣି କିବା କରଣ ତାହାର ।
 ତାହା ପାଶେ ଶୋହଇ ଯେ ନୀଳମଣି ହାର ।
 ଚନ୍ଦ୍ରସର ମାଳା ଯେ ଶୋହଇ ଗଜମୋତି ।
 ସୁବର୍ତ୍ତୁଳ ମୁକୁତା ଶୋହଇ ତଥ୍ୟ କତି ।
 ଗୋଟିକିଆ ଗୁଣା ଯେ ମୁକୁତା କଣ୍ଠମାଳ ।
 ଶୋଭା ପାଇଲ ସେ ସୀତାଦେବୀ ବସସ୍ଥଳ ।
 ରତ୍ନମୟ ପଦକ ଯେ ହୃଦର ଭୂଷଣ ।
 ଶରଦର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିଶିଲ ଭୂଷଣ ।
 ବାହୁରେ ତୋହର ସ୍ନାହ ନୀଳା ରେ ଜଡ଼ିତ ।
 ମଧ୍ୟରେ ଖଞ୍ଜିଅଛୁ ଗଜମୋତି ଶତ ।
 ଦୁଇ ଭୁଜ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ରତ୍ନବଦନାଳୀ ।
 ରତ୍ନ ପାଟସୂତାରେ ଗୁଡ଼ିଲେ ନେଇ ବାଳୀ ।
 କରେଣ କକଣ ଶୋହେ ଶିରରେ ଶିକୁଳି ।
 ରତ୍ନ ଦୁଇ ଚୁଡ଼ି ଯେ ବଜ୍ରଲୀ ତେଜେ ଝଲି ।
 ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ମୁଦ୍ରକା ଯେ ସର୍ବ ଭୟ ଭୟ ।
 ମସ୍ତକ କୁର୍ମ ଅବ ଦଶଅବତାର ପଲ୍ଲ ।

କଟୀରେ କଟୀମେଖଳା ଖଞ୍ଜି ଯହୁକର ।
 ବସିଲକ ଓଡ଼ିଆଣି ଅଶ୍ଳାକୁ ଆବୋର ।
 ଗଜମୋତି ସ୍ନାତ୍ତ ଯେ ଲମ୍ବୁର ପାଶେ ତାର ।
 ଦନମଣି ମଳିନ ଦଶର ଶୋଭାକର ।
 ପୟରେ ନୁପୁର ଦେଲେ ରହମୟ କମ ।
 ଚରଣ ଚଳନ୍ତେ ଯେ ବାଜଇ ରୁଣଝୁଣ ।
 ପାଦଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠରେ ଯେ ମୁଦକା ଝଟକନ୍ତି ।
 ବବଧ ରହମଣି ଯେ ତହିଁ ବରଜନ୍ତି ।
 ମାତାଗଣ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଭାବ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ।
 ସୁରଭି ଅଗ୍ରତେ କି ନନ୍ଦନା ଶୋଭା ଲେଖି ।
 ଶିରରେ ସିନ୍ଦୂରଚୋପି ତଥୁ ମୋତିମାଳି ।
 ସିଶାଖା ହୋଇଣ ସେ ଲଲଟେ ଅଛୁ ଲୁଲି ।
 ତାମୁଲ ଭୁଞ୍ଜିଇ ଦେଇ ରଞ୍ଜିଲେ କଳ୍ପଳ ।
 ସହଜେ ଲେଚନ ତାର ମାଳଭୂଷଣ ।
 କଳ୍ପଳ ରଞ୍ଜିବାରେ ସେ ଦଶିଲୁ ସୁନ୍ଦର ।
 ପଦ୍ମଫୁଲ ଆବୋର କି ଅଛଇ ଭ୍ରମର ।
 ମଦନ କାମୁକି ପୁଣି ଅଛଇ ଆବୋର ।
 ଦେଖିଣ ସେ ନାଶ୍ତ୍ରମାନେ ମନରେ ବନ୍ଧୁର ।
 ସବୁକଳ୍ପଳ ବ୍ୟାପିଲୀ ଦେଖ ଅଗୋ ଆସି ।
 ସ୍ବାମିର ସୌଭାଗୀ ଏ ହୋଇବ ଶଶିହାସୀ ।
 ଏତେ ବୋଲି କଥାଳରେ ଚନ୍ଦନ ଲେଖନ୍ତି ।
 ସିନ୍ଦୂର-ବନ୍ଧୁ ଯେ ତଥୁ ମଧ୍ୟରେ ଦିଅନ୍ତି ।
 କି ଅବା ଅରୁଣ ସେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ମଧ୍ୟେ ରହି ।
 ତେସନ ପଟାନ୍ତର ଦଶଇ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ।
 ଅଳତା ରଙ୍ଗ ଦେଇଣ ଚରଣ ରଞ୍ଜିଲେ ।
 ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ଚତୁଃସମ ମିଶାଇ ଦସିଲେ ।
 ଅଳକା ମଣ୍ଡିଲେ ନେଇ କେଉଁ କେଉଁ କର ।
 ବକତ କମଳଦଳେ ଭ୍ରମର ଆବୋର ।
 ବରଷ ପାଟେକ ତହିଁ ଅବରଣ କଲେ ।
 ଶ୍ରୀଫଳ ଗୋଟିଏ ଅଣି ତହିଁ ହସ୍ତେ ଦେଲେ ।
 କୋଳ କରଣ ଆସି ସେ କୁଣଧୁଜ ନେଲ ।
 ସଭର ମଧ୍ୟରେ ସେ ଜନକ କୋଳ କଲ ।

ଅଯୋଧ୍ୟାକାଣ୍ଡ

(୧)

ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଅଭିଷେକର ଉଦ୍‌ଯୋଗ

ପ୍ରୀତ ଅବକାଶେ ନରପତି ବଜେ ଏବେ ।
 ବଶିଷ୍ଠ ଜାକାଳି କାଶ୍ୟପ ଯେ ବାମଦେବେ ।
 ଏମାନେ ଅଛନ୍ତି ବିପ୍ର ବହୁତ ଯେ ଦେନ ।
 ଏମନ୍ତ ବେଳେ ଯେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ନୃପମଣି ॥
 ଶ୍ରୀରାମକୁ ହକାର ଆଣ ଯା ଏଥୁ ଯାଇଁ ।
 ଶୁଣି ତତକ୍ଷଣେ ଅରଲେ ଯେ ରଘୁସାଇଁ ॥
 ବେଗେ ସଜହୁଅ ଯିବା ମହାରାଜା ପାଶ ।
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ହୋଇଲେ ହସହସ ॥
 କାଲର ଘୋଷଣା ବାର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ସେ ଅଛନ୍ତି ।
 ତେଣୁ ରଘୁନାଥେ ଶୁଣି ମଧୁରେ ହସନ୍ତି ॥
 ନୃପତିର ଆଜ୍ଞା ବୋଲି ସୁମନ୍ତ କହନ୍ତି ।
 ତତକ୍ଷଣେ ଶ୍ରୀରାମ ଯିବାକୁ ସଜହୋନ୍ତି ॥
 ଅଶ୍ୱେକ ଆରୋହ ଧରାଇଲେ ପାଟଛତ୍ର ।
 ଅବର ଗୋଡ଼ାଇଲେ ଯେ ଶ୍ରୀରାମର ପାଦ ॥
 ସୁମନ୍ତ ଅଶ୍ୱେକ ଚଢ଼ି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯାନ୍ତି ।
 ନବର ଦ୍ୱାରରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୁଅନ୍ତି ॥
 ସାତଦ୍ୱାର ପରିଯନ୍ତେ ଅଶ୍ୱେ ରାମ ଗଲେ ।
 ଅଷ୍ଟମ ଦ୍ୱାରରେ ଯାନ ବାହନ ଛାଡ଼ିଲେ ॥
 ଶ୍ରୀରାମର ଭ୍ରତ୍ୟ ଜନ ସେଠାବରେ ରହି ।
 ରାଘବ ସୁମନ୍ତ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ॥
 ଦଶଦ୍ୱାର ଅନ୍ତରେ ଦଶିଲେ ନୃପବର ।
 ବିଜୟ କରି ଅଛନ୍ତି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପୀତାର ॥
 ପୁତ୍ରଙ୍କର ଆସନ୍ତେଣ ଦେଲେ ରାଜା ଦୁଃଖି ।
 ଦେଖିଣ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ପ୍ରଣାମ କରି ଉଠି ॥
 ଶିରେ କର ଦେଇ ପୁଣି ବେଢ଼ା ଚାରି ଗଲେ ।
 ପୁଣ ପାଶ୍ୱେ ପଡ଼ି ଦରଶନ ଜଣାଇଲେ ॥
 ନୃପତି ତାହା ଦେଖିଣ ହେଲେ ମହାତୋଷ ।
 ବାମହସ୍ତ ଠାରିଦେଲେ ଉପରକୁ ଆସ ।
 ପିତାର ଆଜ୍ଞା ଦେଖିଣ ଉପରକୁ ଗଲେ ।
 ନିକଟ ହୁଅନ୍ତେ ଯେ ମଥାରେ ହାତ ଦେଲେ ॥

ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ମୂଳରେ ଯେତେକ ତପୀଜନ ।
 ତାହାଙ୍କୁ ଯେ ନମସ୍କାର କଲେ ରଘୁରାଜ ।
 ଦଶରଥ ବୋଲନ୍ତି ଯେ ଶୁଣିବେ ଶ୍ରୀରାମ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯେ ଗରଷ୍ଠ ଗୁଣଗ୍ରାମ ।
 ତତ୍ତ୍ୱ କାଳ ହୋଇଲା ଆସି ଯେ ଅମ୍ଭର ।
 ରାଜ୍ୟର ହିଁଗଡ଼େ ପଶି ନପାରେ ଆବର ।
 ଏମନ୍ତା ଭାବ ମୁଁ ବହିବାକୁ ଭୟକଲ ।
 ଏମନ୍ତେ ଦଶ ସହସ୍ର ବରଷ ବହିଲ ।
 ପରଜା ପାଳକୁ ବାବୁ ଏକସମ କର ।
 ଶତ୍ରୁର ଭୟ କଥାକୁ ମନେଥୁ ଧର ।
 ପୁରତନ ଅମାତ୍ୟ କଥାରେ ଦେବୁ ବୁଦ୍ଧି ।
 ଅଗ୍ନିରେ ମୁଖେ କରିବୁ ନିତ୍ୟ ହୋମବସ୍ତ୍ର ।
 ନିତି ନିତି ଗ୍ରହ ଶାନ୍ତି କରାଇବୁ ବାବୁ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ପ୍ରିୟ ହୋଇଥୁ ।
 ରାଜତ ମାନ୍ୟତା ରଥୀ ଆଦି ପଏକାଶ ।
 ଏମାନଙ୍କୁ ଥୁକୁ ବାବୁ ଗଉରବ କର ।
 ରଣେ ପିଠି କଲେ ବାବୁ କରିବୁ ଯେ ଦୟା ।
 ସେବକ ଲୋକଙ୍କୁ ବାବୁ ନ କରିବୁ ମାୟା ।
 ଯେ ଯାହାର ନିଯୋଗ ତା ନିତ୍ୟ ବୁଝୁଥୁ ।
 ଅନ୍ତ ବସ୍ତ୍ର ଅଭିଷେକ ଦେବୁ ତାଙ୍କୁ ବାବୁ ।
 ଗାୟତ୍ରୀ ସେବକ ବାବୁ ନ ଥୋଇବୁ କର ।
 ଯେ ଗାୟତ୍ରୀବନ୍ତ ସେହି ଆଜ୍ଞାକୁ ଭାଙ୍ଗନ୍ତି ।
 ଆଜ୍ଞା ଭାଙ୍ଗିଲେରେ ବାବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନାଶ ଯାଇ ।
 ସେ ଛତ୍ୟ ଥିଲେଟି ଜାଣ ବୟ ଉପୁଜଇ ।
 ହସ୍ତୀ ଘୋଡ଼ାଙ୍କର ବୁଝୁଥୁ ଅବଗୁଣ ।
 ବସୋଇକ ଦେବୁରେ ତହିଁର ଭାର ପୁଣ ।
 ସେ ଯେବେ ସାହା ବାବୁରେ ରାଜ୍ୟ ଭଲେ ଥାଇ ।
 ଅଭରଣ ଭରଣ ସେ ଜାଣିଣ କରଇ ।
 ଗଜ ଅଶ୍ୱ ବିଜୟର କାରଣଟି ଜାଣ ।
 ତନି ବେଳ ଦେଖୁଥୁ ଏହାଙ୍କୁ ଶୁଭେଶ ।
 ତହିଁକି ତୁ ଅଲସ ଯେ ନ କରିବୁ ବାବୁ ।
 ହସ୍ତୀ ଘୋଡ଼ାଙ୍କୁ ତୁ ଅବଗୁଣ ନ ଧରୁ ।
 ନଗରେ ଯେବେ ବାବୁରେ ରଖିବୁ ବନ୍ଦ ।
 ବ୍ୟାଧିକ ଚିନ୍ତି ବରୁଣ ଦେବେ ଅଭିଷେଧ ।

ନିତି ସାଧନ କରିବୁ ତୁ ଗୁରୁ ସଙ୍ଗରେ ।
 ଧନୁଶର ଛାଡ଼ି ତୁ ନ ହୋଇବୁ ଅଗରେ ।
 ବ୍ୟାସୀମାନଙ୍କ ହାତେ ମର୍ଦ୍ଦନ ହୋଇବୁ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ ବ୍ୟାସୀ ତାକୁ ଶିର ସମର୍ପିବୁ ।
 ବଶିଷ୍ଠ ପଣ୍ଡିତେ ଗଉରବ ଯେ କରାଇ ।
 ପାଣି ବିଷୋଇରେ ତାକୁ କରବୁ ଯେ ଭୋଇ ।
 ଅପେ ମଣୋହ କରବୁ ବରୁଣ ଜାଣିଣ ।
 ଦୈତ୍ୟକୁ କହିବୁ ଦେହ ରୋଗର କାରଣ ।
 ବେନି ବେଳ ପୁରଣ ତୁ ଶୁଣୁଥିବୁ ନୀତି ।
 ବିଷ୍ଣୁପୁରାଣରେ ବାବୁ କରବୁ ଭଜନ ।
 ଅନ୍ତଃପୁର ଲେକଙ୍କୁ ତୁ ନକରବୁ କୋପ ।
 ମୁକୁତୁଳକି ପରୁଷ ବୁଝୁ ପୁଣ୍ୟ ପାପ ।
 ନିଦ୍ରାରେ ଅଳସ ଯେ ନୋହିବୁ ରଘୁନାଥେ ।
 ରଣାର ସମର୍ପିବୁ ନିଲେଞ୍ଜ ଲେକ ହାତେ ।
 ଖଲ ଲେକ ହାତେ ରକ୍ଷା ଭାର ନ ଥୋଇବୁ ।
 ଅପେ ଚଞ୍ଚଳ ପ୍ରକୃତି ସଦା ହୋଇଥିବୁ ।
 ବୃଦ୍ଧ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଇନ୍ଦ୍ରପୁନଃପୁଣ୍ୟ ଯେ ହେବ ।
 ଏହାଙ୍କୁ ଚରଣ କରୁଥିବ ହେ ରାଘବ ।
 ପ୍ରିୟଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନୋହିବ ବହୁତ ଲକ୍ଷ୍ମଣୀ ।
 ରୋଗ ବହୁତ ଶରୀରେ ହୁଅଇ ଯେ କଳ୍ପୀ ।
 ସଂଗ୍ରାମକୁ ସଜ ହେବା ଯେସନେକ ମତ ।
 ତେସନେକ ସଜ ହୋଇ ଯିବୁ ରଘୁନାଥ ।
 ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଲେକ ଯେ ସୁନାର ବେତ ଘେନି ।
 ଦ୍ଵାର ଜଗି ରଖିଥିବେ ଦବସ ରଜନୀ ।
 ଦୁଃଖୀ ଦରଦ୍ର ତୋଷିବ ନିତ୍ୟ ଧନ ଦେଇ ।
 ଦୁର୍ଭିକ୍ଷକାଳରେ ଅନ୍ନ ଦାନ ଦେବୁ ତୁହି ।
 ବରଷାଦିନରେ ନାବ ପଥୁଳାଙ୍କୁ ଦେବୁ ।
 ଅତି ଖାଲ ବାଟରେ ଯେ ଖଣା ଜଗାଇବୁ ।
 କେବଣ ଠାକରେ ତଳା କେଉଁଠାରେ ଭେଳା ।
 ଏ ଧର୍ମ କାର୍ଯ୍ୟ ବାବୁରେ ନ କରବୁ ହେଲା ।
 ଲେକେ ଧର୍ମେ ବଢ଼ିଲେଟି ଧର୍ମ ତୋତେ ପ୍ରାପ୍ତ ।
 ଅବର କଥାଏ ମୋର ଶୁଣ ଅରେ ପୁତ୍ର ।
 ଗ୍ରହ ବନ୍ଧ ହେଲେ ବାବୁ ଦେବତା ପୂଜକ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଦାନ ଦେଇ ଅରଣ୍ୟ ଖଣିବ ।

ଜଳ ନ ମିଳିବା ଠାରେ ଖୋଲିବ ଯୋଖଣ୍ଡ ।
 ଠାବେ ଠାବେ କୁପ ବାମ୍ଫୀ ଦେଉଥିବୁ ଖୋଲ ।
 ଅପନ୍ତରରେ ମଣ୍ଡପ ତୋଳାଇବୁ ବାବୁ ।
 ଶ୍ରୀଷମ ରୂପରେ ପାଣି ପଣା ଦାନ ଦେବୁ ।
 ଭୋଜନ ତୁ ଦେବୁ ବାବୁ ପୁଣ୍ୟ କାଳବେଳେ ।
 ଗୋ ଦୋହନ କରାଇବୁ ଦେବତାଙ୍କ ଅଳେ ।
 ଭୃତ୍ୟଜନମାନଙ୍କର ନ ଦେଖିବୁ ଦୁଃଖ ।
 ପଛେ ଯେମନ୍ତେ ପ୍ରଣଂସା କରନ୍ତି ଲୋକ ।
 ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର ସେବା କରିଥିବୁ ।
 ଶତ୍ରୁରସଙ୍ଗତେ କେତେ ପ୍ରୀତି ନ କରିବୁ ।
 ରାଗୀ ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ନ ଭାଲିବୁ କିଛି ।
 ଏସନ ଗୁରୁରେ ମନ ଅନେକ ଯେ ଅଛି ।
 ଦଣ୍ଡିଆ ରଖିବେ ନେଇ ଦଣ୍ଡ ସିଂହାସନ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ବାଲି ବାବୁ ନ ଦେବୁ ଶାସନ ।
 ସୁଜନ ଲୋକେ କରିବୁ ଗଡ଼େ ଅଧିକାରୀ ।
 ଏକଥାମାନ ବାବୁରେ ମନେ ଥିବୁ ଧର ।
 ବଣିଜାରଲୋକଙ୍କୁ ନିଯୋଗେ ବରଗିବୁ ।
 ପରଦେଶ କଲକି ଡଗର ବରଗିବୁ ।
 ସେ ଯାହା କହିବ ତାହା ଗୁରୁକୁଟି ସତ ।
 ଦଣ୍ଡ ସାମ ଭେଦ ଆଦି କହିବ ସାମନ୍ତ ।
 ଯାହାର କଥାରେ ବହୁ ଜନ ଆସି ମିଳି ।
 ବଳପତି ତାହାକୁ କରିବା ମନେ ଭାଲି ।
 ରାଉତର ବରତନ ଦେବୁ ଶେଷ କରି ।
 ତେବେ ସମରେ ପଶିବେ ହୋଇ ଆଗସର ।
 ମାଗନ୍ତାଜନଙ୍କୁ ତୁ ନ କରିବୁ ନିରାଶ ।
 ତେବେ ସେ କାରତ ରହଇ ଯେ ଦଶଦଶ ।
 ଅଲୋଭା ମିତ ବାବୁରେ ନିର୍ଲୋଭ କରଣ ।
 ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଶରେ ତୁ କରିବୁ ବରଣ ।
 ଗଡ଼ରେ ଥିବ ଯେତେ ସକଳ ସଞ୍ଚାବିଧି ।
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟସିଂହ ଜାଣି ଯୋଦ୍ଧା ହେବେ ମହାଯୋଧ ।
 ଅସ୍ଥାନେ ବସି ଗୁରୁକୁ ଯାବତ ବଧାନେ ।
 ପାଦଙ୍କୁ ଘେନି ବରୁର କରିବୁ ଗୋପନେ ।
 ରାସେ ରାଜ୍ୟରେ ରଖିବୁ ଦେଖି ଯେଉଁଜନ ।
 ଦୋଷାଧୁପଣକୁ ସେହି ହେବ ଯେ ଭଜନ ।

ଦୁଃଖଜନମାନଙ୍କୁ ନ ରଖିବୁଣି କ୍ଷଣେ ।
 ଅନ୍ଧାର ବଜେ କାଳେ ନ ଜାଣିବେଣି ଜନେ ।
 ଯଦି କରୁଛୁ ତୁ ଶୁଦ୍ଧ କାଳବେଳ ଜାଣି ।
 ଦେବ ପିତୃଙ୍କୁ ତୋଷିବୁ ଦେଇ ଫୁଲପାଣି ।
 କଳାଜନମାନଙ୍କୁ ପରତେ ନ କରୁ ।
 ବସିନେ ପଶିଣ ତୁହି ମୃଗନ୍ତୁ ମାରିବୁ ।
 ଅବର ଅଛୁର ଅନେକ ଯେ ରାଜନାଥ ।
 ସମସ୍ତ କହିବେ ତୋତେ ଏ ବଶିଷ୍ଠ ଯଜ୍ଞ ।
 ଏସନ ସମୟେ ମଉଳିଲ ଯେ ଆସ୍ଥାନ ।
 ଯେ ଯାହାର ପୁରକୁ ଗଲେକ ସର୍ବଜନ ।
 ଏଥୁ ଉତ୍ତରେ ମଣ୍ଡନ୍ତ ନଗର ଯେ ପୁର ।
 କସ୍ତୁରୀ ଲେପନ କରନ୍ତି ଯେ ଘର ଘର ।
 ତୋରଣ ଲମ୍ବାଇଲେ ଯେ ମୁକୁତାର ମାଳ ।
 ନଗର ଉତ୍ସବରେ ଯେ ବାଜେ ବାର ତୁର ।
 ମଙ୍ଗଳ ବଧାନ ଯେ ସବୁର ହାରେ ହାରେ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣିକାମ୍ବୁ ବସିଅଛୁ ହୋଇ ମାଳେ ମାଳେ ।
 ନନ୍ଦ ନର ନାରୀ ଯେ ବବଧ ବେଶ ହୋଇ ।
 ହରଷେ ରଙ୍ଗରେ ମିଳି ହାଟ ବାଟେ ଯାଇଁ ।

(୨)

ରାମ-ବନବାସ

ଜାନଙ୍କର ପୁତ୍ରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୁଅନ୍ତୁ ।
 ଦେଖି ତରଣେ ପ୍ରଣାମ କଲେ ମହାସଖା ।
 ରଘୁନାଥ ବୋଲନ୍ତି ଗୋ ବରଦେହ ଶୁଣ ।
 ପିତା ମୋତେ ବନକୁ ଗୋ କଲେକ ପ୍ରେରଣ ।
 ତଉଦ ବରଷ ଘୋର ବନେ ମୁହିଁ ଥିବି ।
 କନମ୍ବଳ ଆହାରରେ ଦିନ ଗୋ ବଞ୍ଚିବି ।
 ଭରତ ରାଜା ହୋଇବ ଅଯୋଧ୍ୟା ନଗରେ ।
 କେନ୍ଦୁରୀ ଜନମାନଙ୍କର ଉପାୟେ ବୁଦ୍ଧିରେ ।
 ତୁ ସଖି ତାହାଙ୍କୁ ସେବା କରି ଏଥୁ ଥିବୁ ।
 ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ଅନ୍ତର ତ ନ ଧରିବୁ ।
 କାହାର ସଙ୍ଗତେ ତୁ ଗୋ ନ କରୁ କଳ ।
 ତୋତେ ତୁହି ରକ୍ଷା କରିଥିବୁ ମଉଥଳ ।

ଅମ୍ଭର ଶୁଭ ଆରମ୍ଭକୁ ବସି ନିତି ।
 ଏସନ ଶୁଣିଣ ଯେ କହନ୍ତି ସୀତା ସତୀ ।
 କିପାଇଁ ଭୋନାଥ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଲ ଯେ ବାଇ ।
 ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନ ଦେଖିଲେ କି ମୋର ପ୍ରାଣ ରହି ।
 ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ନିମିଷକ ବହି ଯେ ନ ଯାଇ ।
 ଏ ତୁମ୍ଭର ଅଙ୍ଗର ମୁଁ ହୋଇ ଥାଇ ଛଇ ।
 ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରଭୁ ମୋତେତ ନ ଲେଡ଼ି ଯେବେ ନେଇ ।
 ଅବଶ୍ୟ ମଉବି ନାଥ ମୁହିଁ ବସି ଖାଇ ।
 ଯେବଣ ଦିନରେ ତୁମ୍ଭେ ମିଥୁଲକୁ ଗଲ ।
 ସେ ଦିନ ଭିତରେ ଶିବ ଧନୁ ଭଗ୍ନ କଲ ।
 ସେ ଦିନୁ ମୋର ପ୍ରାଣକୁ ରଖିଲ ଆକର୍ଷି ।
 ଅନୁକ୍ଷଣେ ଥାଅ ତୁମ୍ଭେ ମୋ ହୃଦୟେ ବସି ।
 ଏବେ ତୁମ୍ଭେ ବନରେ ପାଇବ ଯାଇଁ ଦୁଃଖ ।
 ମୁହିଁ ଏଥୁ ଥାଇଁ ନାଥ ପାଇବି କି ମୁଖ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲିଲେ କିଛି ନ ଜାଣୁରେ ସହି ।
 ବନ ବାସ କଷ୍ଟ ତୁ ଗୋ ନ ପାରିବୁ ସହି ।
 ବନ ପଟ୍ଟରେ ଆମ୍ଭେ ଯିବୁ ନିରନ୍ତର ।
 ଜୀବ ଜନ୍ତୁମାନେ ଗୋ ଅନେକ ଭୟଙ୍କର ।
 ଦିନେ କି ଓଲଟି କି ଗୋ ଯିବି ଯେ ଆସିବି ।
 ତଉଦ ବରଷ ଘୋର ବନସ୍ତେ ବଞ୍ଚିବି ।
 ତନ୍ତ୍ରଶାଳା ପୁରେ ତରୁ ଚନ୍ଦ୍ରପଟ ଦେଖି ।
 ଦେହ ଧରକୁ ଜେମନ୍ତେ ତହିଁ ଶଶିମୁଖି ।
 ତୋହର କଳ୍ପରେ ହେବ ମୋର ମନେ ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ଏ କଥାକୁ ମନ ମଧ୍ୟେ ନ ଧର ଗୋ ସୀତା ।
 ଶାଶୁଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ ତୁ ଗୋ ଅବରତେ ଥୁକୁ ।
 ତଉଦ ବର୍ଷେ ଅଇଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଖିବୁ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ମୁଖୁ ସୀତା ଶୁଣି ଏ ବଚନ ।
 ବୋଲିଲେ କ୍ରୋଧରେ ଅସି କିଛି ଅନଥନ ।
 ପିତା ମୋର ସତ୍ୟ ବାକ୍ୟେ ସମର୍ପିଲ ତୋତେ ।
 ତୁ କର୍ପା ସ୍ବାମୀ ନରାଣ କରୁଅଛୁ ମୋତେ ।
 ତୁମ୍ଭେ ସ୍ବାମୀ ନିଶ୍ଚୟ ଯେବେ ହେବ ବନବାସୀ ।
 ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭ ପାଦର ଯେ ଦାସୀ ।
 ମୁହିଁ ଏଥେ ଥାଇଁ ଦେବ ଗୁହ୍ୟ କି ମୁଖ ।
 ମୋତେ ସଙ୍ଗତରେ ନଥ ଅହେ ପଦ୍ମମୁଖ ।

ମୁଁ କିପିଁ ଏଥେ ରହୁବ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଭ ଗଲେ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାଣ ହରାଇବ ଜାଣିଥାଅ ରଲେ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରିୟ-ହତ୍ୟା ଯେ ଦେନବ ରଘୁରାଜ ।
 ତୁମ୍ଭେ ସଙ୍ଗେ ବନକୁ ନ ନେବ ଯେବେ ଅଜ ।
 ସୀତାର ଏପରି ନିରାଧାର ବାଣୀ ଶୁଣି ।
 କରେ କର ଦେଇ ଅଶ୍ରୁସନ୍ତ ରଘୁମଣି ।
 ବୁଦ୍ଧି ବିମୁଖ ଗୋ ମୋହର ପ୍ରାଣସନ୍ତା ।
 ତୋତେକ ଉପେକ୍ଷି ସଖି ଯାଇପାରେ ମୁହିଁ ।
 ଜନକ ମହର୍ଷି ଯେ ଦେଲେ ସତ୍ୟ ମନେ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରିୟା ଗୋ ତୋତେ ନେବ ଦୋର ବନେ ।
 ନିଜ ପତି ବଚନେ ହରଷ ଶୁଭକେଶୀ ।
 ଭିନ୍ନ ଜଣେ ଏକମନ ହୋଇ ତହିଁ ବସି ।
 କୌଶଲ୍ୟାପୁତ୍ର ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ପୁଣି ଅସି ।
 ନମସ୍କାର କର ଯେ କହନ୍ତି ରଘୁବନ୍ଧୁ ।
 ସିବ ମାଗୋ ବନେ ସୀତା ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ଦେନ ।
 ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତରେ ଗୋ ଅଜ୍ଞା ଦେବାକ ଜନନୀ ।
 ଶୋକେ କଉଶଲ୍ୟା ସୀତାଙ୍କୁ ଯେ କୋଳେ ଧରି ।
 ଶରୀରକୁ ଅର୍ଦ୍ଧଶିଖ ବଚନେ ତଥାରି ।
 ତୁ ଦେବା ଜାନକା ଗୋ ଶ୍ରୀରାମ ସଙ୍ଗେ ଯିବୁ ।
 ଅପୁତ୍ର ପଦାର୍ଥ ଗୋ ଦେଖିଲେ ନ ମାଗିବୁ ।
 ସ୍ବାମୀକ ଶୁଭ ନ ଯିବୁ ଅନସ୍ଥାନେ କାହିଁ ।
 ଭର୍ତ୍ତା ସେବା କରୁ ଗୋ ବିନୟୀ ଯେ ହୋଇ ।
 କନକଲ ଯେଉଁ ଦନ ଯାହା ଗୋ ପାଇବୁ ।
 ଅଗ ଦିନକୁ ଥୋକାଏ ତହିଁ ଥୋଇ ଥିବୁ ।
 ନ ପାଇଲ ଦନରେ ସେ ରଖିବ ଯେ ପ୍ରାଣ ।
 ଏକଥା ସୀତା ଗୋ ତୁହି ତଥ୍ୟ କର ଜାଣ ।
 ସ୍ବାମୀକ ବିମୁଖ ନୋହୁବୁଟି ଅଗୋ ମାଏ ।
 ଯେମନ୍ତେ ତୁମ୍ଭର ଭଲ ରହୁବ ଗୋ କାଷ୍ଠେ ।
 ସେ କଥାକୁ ଜାଣିଣ ତୁ ଥିବୁ ସେବା କର ।
 ସେ ତୋହର ପ୍ରାଣର ଅଟଇ ଅସ୍ତ୍ରକାଣ୍ଡ ।
 ତୁ ତାହାର ଜୀବନ ଯେ ଅଟୁ ତନ୍ତ୍ରମୁଖୀ ।
 ଯେମନ୍ତେ ଶ୍ରୀରାମ ବନେ ବୁଦ୍ଧିତୀ ଦୁଃଖୀ ।
 ସେ କଥା ବିଚ୍ଛେଦ ଥିବୁ ଅଗୋ ତନ୍ତ୍ରମୁହିଁ ।
 ତୁମ୍ଭଠାରୁ ରାମର ଯେ ଅନପ୍ରିୟ ନାହିଁ ।

ଭୁ ତାହାର ଘରଣୀ ମା ସେ ତୋହର ସାହିଁ ।
 ଚଉଦ ବରଷ ବଞ୍ଚି ଅରଣ୍ୟରେ ଯାହିଁ ।
 ଅମ୍ଭେ ତାର ମାତା କଷ୍ଟେ ନୋହିଲୁ କାରଣୀ ।
 ମିଛେ ଯେ ବୋଲୁଅ ଅମ୍ଭେ ରାଜା ପାଟରାଣୀ ।
 କାହିଁକି ସିବଇଁ ମୁହିଁ କରବଇଁ କିଷ ।
 ଖାରଣ ମଉବ ମୁଁ ଯେ କାଳକୂଟ ବସ ।
 ବୃକ୍ଷକାଳରେ ଯେ ଏକ ପୁଅ ପାଇଥିଲ ।
 ଦରବର ବଳେ ତାକୁ ବନେ ହରାଇଲ ।
 ଏରାମ ବନକୁ ସିବ ଧାତା ଏହା କଲ ।
 ବାଳକ କାଳରୁ ପୁଅ ମୋର କୋଳେ ଥିଲ ।
 ବନକୁ ଯାଅ ଗୋ ଦେବା ଜନକ-କୁମାରୀ ।
 ରହିବ ବନସ୍ତେ ସ୍ଵାମୀ ପାଦ ସେବା କର ।
 ପତିବ୍ରତା ସଙ୍ଗେ ଲେଖା ହେଲୁ ତୁହି ଜାଣି ।
 ତୋହର ନାମ ପ୍ରଭାତେ ସୁମରବେ ପ୍ରାଣୀ ।
 ସଜା ସାଧବାରେ ଗଣା ହୋଇବୁ ଗୋ ମାତ ।
 ପରମ ସାଧବା ବୋଲି ବୋଲିବେ ଜଗତ ।
 ଏମନ୍ତେ କୌଶଲ୍ୟା ଯେ ବହୁତ ଛିଆରିଲ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ହକାରି ଯେ ଅନେକ କହିଲ ।
 ଯାଅ ବାବୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରାମକୁ ସେବା ଥାଅ ।
 ଦୁଃଖ କାଳରେ ଯେ ଏକା ସଙ୍ଗେ ଦିନ ନିଅ ।
 ଶ୍ରୀରାମ କୋପିଲେ ବାବୁ କୋପ ନ କରୁ ।
 ସୀତା ଦୋଷ କଲେ ବାବୁ ଦୋଷ ନଧରୁ ।
 ଏତେବୋଲି ଶ୍ରୀରାମମଉଳ ଦେବା ଧର ।
 ଭିନି ଜଣଙ୍କର ମୁଖ ଆଦ୍ରାଣ ସେ କର ।
 ଶୁଭଯୋଗେ ଯାଅ ବାବୁ ପିତା-ସତ୍ୟ ରଖ ।
 ବାହୁଡ଼ିଣ ଅସି ଯେ ଅମ୍ଭକୁ ପଛେ ଦେଖ ।
 ଏହାକହୁ କୌଶଲ୍ୟାର ନେତ୍ର ବହେ ନାର ।
 ସମସ୍ତ ମାତା ମାନେ ଯେ ମନରେ ଆକୁଳ ।
 ମନ୍ତ୍ରତୀର ମନରେ ଯେ ବହୁତ ହରଷ ।
 ମୋତେ ଯେ ପାଇଲ ଏବେ ଯାଉ ବନବାସ ।
 ସୁରଗଣେ ସ୍ଵର୍ଗ ପୁରେ ବଞ୍ଚିରନ୍ତି ଥାଇ ।
 ଚଉଦ ବର୍ଷେ ରାବଣ ଜାଇବ ଯେ ନାହିଁ ।
 ଏଥୁଉତ୍ତରେ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ ଭିନି ।
 ବାହାର ହୁଅନ୍ତି ଶୁଭ ଅନୁକୂଳ ଦେନି ।

ଦଶରଥ ରାଜାକୁ କରନ୍ତି ଦରଶନ ।
ଦେଖିଣ ରାଜାର ଯେ ଦହଇ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ ।

(୩)

ଗୃହକର ମିଳନ

ରଥରେ ବସିଣ ରାମ ତଡ଼ଇ ଯେ ଗଲେ ।
ସରସ୍ୱତୀ ନଦୀତୀରେ ତକ୍ଷଣେ ମିଳିଲେ ।
ତାହା ପାର ହୋଇ ପଶିଲେ ସେ ଘୋର ବନ ।
ଗଙ୍ଗାନଦୀ-କୁଳେ ରାମ ହୋଇଲେ ତକ୍ଷଣ ।
ଶୁଙ୍ଗବେର-ପୁର ଅଟେ ତହିଁର ନିକଟ ।
ଗୁହ ନାମେ ଶବର ବସାଇ ତହିଁ ରାଜୁ ।
ସେ ଶବର ଅଟଇ ଯେ ଶ୍ରୀରାମ-ମନ୍ଦିର ।
ଶ୍ରୀରାମ-ପାଶେ ମିଳିଲା ଆସି ସେ ଭୁବିତ ।
ସଙ୍ଗରେ ବଳ ତାହାର ଘେନି ଅସ୍ତମିତ ।
ବିପତ୍ତିରେ ବେଶ ଯେ ସେମାନେ ମେଲିଛନ୍ତି ।
କର୍ଣ୍ଣରେ ତାଡ଼କ ଯେ ବନ୍ଧୁଥା ପୁଞ୍ଜି ପୁଞ୍ଜି ।
ଲଲାଟର ଶୋଭାକୁ ଯେ ଗୁଞ୍ଜ ମାଲୀ ରଞ୍ଜି ।
କେ ଖୋସା ପାଇଛି କେନ୍ଦ୍ର ବାହେ ଯୁଦ୍ଧ ବାନ୍ଧି ।
କାହାର ବେଶୀ ଅଛଇ କେନ୍ଦ୍ର ମୁଣ୍ଡ ବାନ୍ଧି ।
ପିଠି କଟକ କାହାର ଲମ୍ବିଅଛି ଚୁଟି ।
ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ସୁନ୍ଦର ଦଶେ କାହା ଜଟି ।
କେ କାଶୀ କଉଡ଼ିମାନ ମାଳ ମାଳ କର ।
ଶରଧା ନିମନ୍ତେ କେ କଟିରେ ଅଛି ଭର ।
କାହାର ବାହୁରେ ଯେ ଟସର ରଙ୍ଗ ସୁତା ।
ଅଙ୍ଗର ଚର୍ମ କାହା ଗଳାରେ ପଇତା ।
ନାକ ଫୋଡ଼ି ପିତ୍ତଳ ମୁଦ ଭର ଅଛଇ ।
ଲୁହା ସିକୁଳ କାହାର ଭୁଜରେ ଶୋହଇ ।
କାହାର ଶିରେ ଟୋପର ମୟୂରର କଣ୍ଠା ।
ଭଲୁ କର ଚର୍ମ କେନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡିଅଛି ଅଣ୍ଟା ।
କାହାର ଅଣ୍ଟାରେ ଘଣ୍ଟା-ମାଳ ଧୁନିକର ।
କାହାର ଚରଣେ ପୁଣି ବାଜଇ ଘାଗୁର ।
ଖାଙ୍କର କେଶ କାହାର ଘମା ଅଣ୍ଟି ।
ଭଲ ଭଲଲେକେ ଯେ ଡରନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ।

କାହାର ନିଶ ଆରକ ଦେହରେ ଲଗଇ ।
 ପିଙ୍ଗଳ କେଶ ଦେଖିଲେ ମନେ ବାସ ପାଇ ।
 କାହା ନାକ-ସୁନ୍ଦାରେ ବାହାର ଦିଶେ ବାଳ ।
 ତହିଁ ଗୁନ୍ଥା ହେଲୁ ପ୍ରାୟେ ଦିଶେ ଗୁଞ୍ଜାମାଳ ।
 ଦେହର ରୋମକୁ ଯେ ଦେଖିଣ ଭୟ କର ।
 କାହାର କାହାର ଭାଷା ବୁଝିବ ନ ପାର ।
 କାହାର ବାଳରେ କେନ୍ଦ୍ର ଜଟ ପାରୁ ଅଛୁ ।
 ଖଣି ଖଣି କର ପୋଡ଼ି ମାଂସ କେ ଖାଉଛୁ ।
 ବଞ୍ଚିତରେ ବଲେପନ କାହାର ଶରୀର ।
 ଗବ ତେଲେ କାହା ମୁଣ୍ଡବାଳ ଜର ଜର ॥
 କାହା ଶରୀରରେ ଶୋଭା ପାଏ ଲଟା ଗୁଣି ।
 ରଙ୍ଗ ମାଟି ଦେନି କେ ଶରୀର ହୋଏ ମଣି ।
 କେନ୍ଦ୍ର ଲଟା ଗୁଡ଼ିଆଇ ହୋଇଥାଏ ପାଏ ।
 ହାତୀ ଭଙ୍ଗା ଡାଳକୁ ଯେ ଭାଙ୍ଗିଣ ଥୋକାଏ ।
 ଧାଗଣା କାଠର କେନ୍ଦ୍ର କରଣ କୋଦଣ୍ଡ ।
 ଗୋରୁ ତମଡ଼ଣ ଯେ ନାହାଳ ବେନି କାଣ୍ଡ ॥
 ଏକକରେ କୁଠାର କେ ଧନୁ କରେ ଦେନି ।
 କେ କରେ ଦେନି ଅଛଇ ଭଙ୍ଗା ଡାଳ ବେନି ।
 ମୁଷଳ ମୁଷ୍ଟର ଶର ଯାଠିକି ପ୍ରହାର ।
 ଶିକଳ ଲଗାଇ କେନ୍ଦ୍ର କୁକୁରକୁ ଧର ।
 ଅଶ୍ଵାର ମେଖଳା କେନ୍ଦ୍ର ହୁଁକିଣ ହୁଁକନ୍ତି ।
 ଭୂଣୀରୁ କାଣ୍ଡକେ କାଢ଼ିଣ ସଲଖନ୍ତି ।
 କାରିଗର କରଇ କେ ବାଟେ ଯାଉ ଯାଉ ।
 ମାର ମାର ବୋଲି କେ ଯୁହନ୍ତି ଧାର୍ଯ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ।
 ଦଶ ଲକ୍ଷ ପଦାତି ଦେନିଣ ଗୁହ କାର ।
 ଦରଶନ କଲୁ ଆସି ଶ୍ରୀରାମ ପୟର ।
 କର ଯୋଡ଼ିଣ ରାମଙ୍କୁ ପରୁରଇ ବାଣୀ ।
 କେବଣ କାରଣେ ଏହି ବେଶେ ରଘୁମଣି ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲିଲେ ଶୁଣ ହେ ମୋହର ସଖା ।
 ଯେବଣ କାରଣେ ମୁଁ ଯେ ଅଇଲୁ ଏକା ।
 ପିତା ଦଶରଥ ମୋତେ ରାଜ୍ୟ ଦେବା କଲୁ ।
 କେକୟୀ ଜନନୀ ତାହା ପିତାଙ୍କୁ ମାଗିଲୁ ।
 ତରଦ ବରଷ ମୁଁ ବୁଲିବି ସୋର ବନେ ।
 ଭରତ ଯେ ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ ପାଳିବ ବଧାନେ ।

ଦେଖ ସେ ଭୋ ମନ୍ଦିର ଅଛନ୍ତି ଘୋର ବନେ ।
 ସଙ୍ଗତରେ ସୀତା ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଏ ବେନି ଜନେ ।
 ସୁମନ୍ତ ଯେ ବାହୁଡ଼ର ନେବ ଏବେ ରଥ ।
 ଆମ୍ଭେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥ କରବୁ ବନ ପରବତ ।
 ଶୁଣିଣ ସେ ମନ୍ତ୍ର ବ୍ୟଥା ପାଇଲ ଶବର ।
 ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ହୋ ଭୁଲେ ମୋର ବୋଲକର ।

(୪)

ରାମଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରକୂଟ-ପ୍ରବେଶ

ଚନ୍ଦ୍ରକୂଟ ସେଠାବକୁ ଅଛି ପାଞ୍ଚ କୋଶ ।
 ସାତ ଘଡ଼ମାନେ ତହିଁ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
 ଦେଖିଲେକ ସେ ପଦ୍ମ ଅଦ୍ୟନ୍ତ ସୁସଜ୍ଜ ।
 ମଞ୍ଚ କରୁ ସ୍ୱର୍ଗ କିବା ସ୍ୱର୍ଗ କରୁ ମଞ୍ଚ ।
 ଅତି ଅଗମ୍ୟ ସେ ସ୍ଥାନ ବରକୁଣ୍ଡ ସମ ।
 ସନ୍ତୋଷ ମନ ହୋଇଲେ ଦେଖିଣ ଶ୍ରୀରାମ ।
 ଅପୂର୍ବ ପାଷାଣ ତାକୁ ସମ ସର ନାହିଁ ।
 ଶୁଦ୍ଧ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଜାତ ହେଉ ଅଛି ତହିଁ ।
 କେବଣ ଠାବରେ କଂସା ହୁଏ ଉଦୟନ ।
 କେବଣଠାବରୁ ରୂପା ହୁଅଇ ଜନମ ।
 କାହିଁ ସ୍ନାତ୍ତ ମାଣିକ୍ୟ ଯେ ମାଳ ଉପୁଜଇ ।
 କେବଣ ପଥର ଶୁଦ୍ଧ ସ୍ପଟ୍ଟିକ ଅଟଇ ।
 କାହିଁ ପୋହଳା ଯେ କାହିଁ ବରପୂର୍ବ୍ୟ ଜାତ ।
 କାହିଁ ପୁଷ୍ପରାଗ କାହିଁ ମର୍ଜିତ ସଂଜାତ ।
 କାହିଁ ମୁଗୁନ ପଥର କାହିଁ କାରମାଟି ।
 କାହିଁ ଶିଳାଜରୁ ହରତାଳ ଯେ ଭୁକୁଟି ।
 କାହିଁ ମଣି ଶିଳ କାହିଁ ପିଙ୍ଗଳ ଶରଳ ।
 କାହିଁ ଶଙ୍ଖମଲମଲ ପଥର ପ୍ରବାଳ ।
 କାହିଁ ତମ୍ବା ସୀଂସା କାହିଁ ଟାଙ୍ଗଣା ସଂଜାତ ।
 କେବଣଠାବରୁ ରହୁ ହେଉଅଛି ଜାତ ।
 କେବଣ ପଥର ଯେ ସିନ୍ଦୂର ବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶି ।
 କେବଣ ଶାଳା ଗୋଟି ଯେ ଦର୍ପଣ ସଦୃଶୀ ।
 କେବଣ ଶିଳା ନିନ୍ଦୁ ଦେବତାର ଜ୍ୟୋତି ।
 କେବଣ ଠାବେ କୁକୁମ ନିର୍ମଳ ଯେ ଦୁଧି ।

କାହିଁ ଗିରି ବଢ଼ି ଯାଉଅଛି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ।
 ସୁମେରୁ ପରାସ୍ତେ ମେହ ଶୋଭା ପ୍ରକାଶ ।
 କେବଣ ଶିଳା ଚକ୍ରଣ ଅତି ମନୋହର ।
 ଅତି ମନୋରମ ଗିରି ଦଶରୁ ସୁନ୍ଦର ।
 ପାରିଜାତ ପୁଷ୍ପ ଯେ ଦଶନ୍ତ ପତ୍ର ପତ୍ର ।
 ନାଗେଶ୍ୱର କରମଙ୍ଗା କଦମ୍ବ ଅଛନ୍ତି ।
 ପାଟଳୀ ଯେ ପାଳୟୁଆ ସିମ୍ବୁଳ ମନ୍ଦାର ।
 ତରୁଟ ରଙ୍ଗଣୀ ଯେ କଞ୍ଚନ କନାଅର ।
 କାହିଁ କୁରୁଅନା କାହିଁ ପୁରାଣ ବକୁଳ ।
 ତମ୍ବା ଅଗସ୍ତି ଅଶୋକବୃକ୍ଷ ମାଳ ମାଳ ।
 ଜାର ଯୁର ତଗର ଯେ ମଞ୍ଜୀ ବଣମଞ୍ଜୀ ।
 ଦୟା ମରୁଆ କୁନଲତା କୁରୁବେଲ ।
 ମଧୁକ କେତକୀ ବୃକ୍ଷ ଶୋଭା ଅନୁପମ ।
 କନକତମ୍ବା ଦୁଦୁର ଜାମୁ ଯେ ଉପାମ ।
 ଅଏଳା ହରିଡ଼ା ନମ୍ବ ଭଲିଆ ପଳାଶ ।
 କରଞ୍ଜ କଞ୍ଚନ ବେଣ କୋରେଇ ତାଳୀଶ ।
 ବଇଁଠ ଗଙ୍ଗାଶିଉଳ ପିରଂଗ ଯେ କସି ।
 ମଞ୍ଜୁସାର ଶିରୀଷ ଯେ କେନ୍ଦୁ ବେଲ ମିଶି ।
 ଅମ୍ବ ଦାରୁଣ ଖଜୁର ପଣସ ଓଷମ୍ବ ।
 ଏସନେକ ବୃକ୍ଷମାନେ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ।
 ଜୟନ୍ତ ସୁନାୟ ଆଉ ଯେହୁଟ ବରୁଣ ।
 କରୁଥ ଯେ କରମଙ୍ଗା ଟଣ୍ଡା ଅଛୁ ଜାଣ ।
 ଅମ୍ବଡ଼ା ଲେମ୍ବୁ କମଳା ରଙ୍ଗଣୀ ତଗର ।
 କାମିନୀ ହରଗଉରା ନନ୍ଦିଆ ଅପାର ।
 ପାଣି ଅଏଳା ଯେ ସାନ ସାନ ଅମ୍ବ ତରୁ ।
 ତାଳ ଶାଳ ପିୟାଶାଳ ଧଅ ଉଦୟରୁ ।
 ଲେମ୍ବୁଳ ମହୁଲ କେତେ ଶାହାଡ଼ା ମହୁଲ ।
 ପିଙ୍ଗୁଳ ପିଆରୀ ଆଦି ନେଉଆ ଜମ୍ବିଲ ।
 କରବାର ବରକୋଳ ବବଧ ପ୍ରକାରେ ।
 ଗୁଆ ରଣ ଗୁଣା କେତେ ଅଛୁ ସେ ବନରେ ।
 ବାହାଡ଼ା ଗୁଲୁଣ ଲତା ଦୁଧ ଯେ ତାରକ ।
 ପିସ୍ତୁଳୀ ମରୁତ ନାନାବଧ ଗନ୍ଧ ବୃକ୍ଷ ।
 ଲବଙ୍ଗ ଚନ୍ଦନ ଜାଲିଙ୍ଗ ପତ୍ର ପତ୍ର ।
 ଅଗର ଗଣ୍ଡିଅନା ଯେ ଅପାର ଅଛନ୍ତି ।

କାକୋଳ କୋରୁଆ ହିଙ୍ଗୁ ବୃକ୍ଷ ଏଲାଉତ ।
 ଅଶ୍ବଗନ୍ଧା ସପ୍ତରାସ୍ ମେ କଦମ୍ବ କାଉଁଡ ।
 କାହିଁ ଭାଲତନ ବୃକ୍ଷ କାହିଁ ତେଜପତ୍ର ।
 ଏସନେକ ବୃକ୍ଷରେ ସେ ବସିନ ପବନ ।
 ସିଂହ ଗଜ ଭଞ୍ଜିକ ଅଛନ୍ତି ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ ।
 ମୃଗ ଶାର୍ଦୂଳ ମଇଁଷି ଅପାର ଅଛନ୍ତି ।
 ଗଣ୍ଡା ଗୟାଳ ଖୁରାଣି ନାନାବର୍ଣ୍ଣ ମୃଗେ ।
 ଚରନ୍ତି ହରିଣୀ ବାହୁଡ଼ିଆ ଏକସଙ୍ଗେ ।
 ବଣ ଗୋରୁ ବଣ ମୂଷା ମାଙ୍କିର ବଳିଆ ।
 ଶଶା ଶାଳୁଆପତନା ଶିଆଳୀ ବଲୁଆ ।
 ଶୁକ ଶାରୀ କାକତୁଆ ରାବ ଘନ ଘନ ।
 କୋକିଳ ଭାଷନ୍ତି କି ବସନ୍ତ ମଧୁବନ ।
 କୁମ୍ଭାଟିଆ ତାହୁକି ଯେ ମୟୂର ଛତୁର ।
 ବକ ଶାମଳ ପାରୁଆ ବାଦୁଡ଼ୀ ଗୁଣ୍ଡୁରା ।
 ଚକ୍ରବାକ ରାଜହଂସ ପାତ୍ରହଂସ କୁଆ ।
 ହଳଦବସନ୍ତ ଗୁପ୍ତ ଭଞ୍ଜିକ ମାଟିଆ ।
 ନାନାବର୍ଣ୍ଣ ପକ୍ଷୀମାନେ ଭିନ୍ନେ ଭିନ୍ନେ ଯାନ୍ତି ।
 ହାତୁଣୀ ପଛେ ଗୋଡ଼ାର ଅଛନ୍ତି ଯେ ହାତ ।
 ତାହାଙ୍କ ପଛରେ ଲାଗି ଆସଇ ଯେ ବାଘ ।
 ଗଜଧାଡ଼ି ସଙ୍ଗେ ତାର ଆହାର ସରଗ ।
 ତାହାକୁ ଭକ୍ଷନ୍ତେ ସେ ହୁଅଇ ମହାବଳ ।
 ତେଣୁ ସେହି ନ ଛାଡ଼ଇ ଗଜଙ୍କର ମେଳ ।
 ତେଣୁଆଇ କାକରଖାଇ ତାମରା ଯେ କୁଳି ।
 ବୃକ୍ଷେ ବସି ରାବୁଛନ୍ତି ହୋଇ ପୁଞ୍ଜି ପୁଞ୍ଜି ।
 ଚକ୍ରୁଆ ଚକୋଇ ପକ୍ଷୀ ଜଳେ ଖେଳୁଛନ୍ତି ।
 ମାଳକଣ୍ଠ ଚଡ଼ାଇ ଯେ ଗଗନେ ଭଡ଼ନ୍ତି ।
 ବେଣା ବୃକ୍ଷେ ବସି ଅଛୁ କଜଳପାତ୍ରା ।
 ପାଣି-ମଧ୍ୟେ ବୁଡ଼ି ଖେଳୁଛନ୍ତି ପାଣିକୁଆ ।
 ତେନ୍ତୁଳ ବୃକ୍ଷରେ ବସି ଅଛନ୍ତି ବାଦୁଡ଼ୀ ।
 ଶିଳା-ତଳେ ଲୁଚି ରହି ଅଛନ୍ତି ଘୁରୁଡ଼ୀ ।
 କାପୁ ଭରତୁଆ ପକ୍ଷୀ ଗୋବରା ତଡେଇ ।
 ବାସୁ ଘରତଟିଆ ଯେ ହିଣ୍ଡିକା ଅଛଇ ।
 ହିଣ୍ଡି ହିଙ୍କର ଯାବକ ଅଛନ୍ତି ବହୁତ ।
 ଭଦ୍ରଭଲଆ ସାତଭାଇଆ ବସନ୍ତ ।

ବଣି ଗୁହୁକାଳିକା ଯେ ବନ ଶଙ୍ଖଚଲ ।
ମରାଳ ସାରସ କାଶ୍ମିରୀ ପଲ ପଲ ।
ମନାକିନୀ ନଦୀ ଯେ ବହଇ ଝର ଝର ।
ପଦ୍ମବନ ସ୍ଥବାରୁ ସେ ଦଶର ପୁନର ।
ପକ୍ଷିମାନେ ଖେଳିବାରୁ ଜନ ମନ ହରେ ।
ପଦ୍ମ ଗନ୍ଧ ଲେଖେ ଉଡ଼ୁ ଅଛନ୍ତି ଭ୍ରମରେ ।
କାହିଁ ମାଳ ଉତପଳ ଫୁଲ ଅଛୁ ଫୁଟି ।
କାହିଁ ରକତ କୁମୁଦ ପୁଷ୍ପ କୋଟି କୋଟି ।
ସିଂହଦ୍ରା କେଶର ଶରବାଳ ଅଛୁ କାହିଁ ।
ପବନକୁ ବେଢ଼ି ନଦୀ ଯାଉଛନ୍ତି ବହି ।
ଦୁଇ କୂଳେ ବୃକ୍ଷେ ରହିଛନ୍ତି ପତ୍ତ ପତ୍ତ ।
ନାନା ଜୀବମାନେ ତହିଁ ଶୋଭା ପାଉଛନ୍ତି ।
ଜଳେ ଜଳଚନ୍ଦ୍ରାୟ ଯେ ଉଡ଼ନ୍ତି ବସନ୍ତି ।
ଏମନ୍ତ ବନ ଶୋଭାକୁ ଶ୍ରୀରାମ ଦେଖନ୍ତି ।

(5)

ଭରତଙ୍କ ମାମୁଘର-ବାହୁଡ଼ା

ଭରତ କହଇ କଉଶଲ୍ୟା ପାଦ ଧରି ।
ହେ ମାତା ଏଥିରେ ଦୋଷ ନାହିଁ ଗୋ ମୋହର ।
ମନ ଜ୍ଞାନ ବାକ୍ୟେ ଯେବେ ଜାଣଇ ମୁଁ ଏହା ।
ରାମ ବନ ଯିବେ ହେବ ମୁଁ ଅଯୋଧ୍ୟା-ନାହା ।
ଏକଥାଟି ଯେବେ ମୁହିଁ ହୃଦେ ଥିବ ଧରି ।
ଶ୍ରୀରାମ ବନେ ଥିଲେ କି ମୁହିଁ ରାଜ୍ୟ କରି ।
ପୁତ୍ର ନ ଥିବା ଲୋକ ଯେବଣ ଗତି ପାଇ ।
ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଯେବେ ମୋ ମନରେ ପାପ ଥାଇ ।
ସେହି ଗତି ମୋତେ ମାତ ହେଉ ପରାପତ ।
ଯେହୁ ଅବା ହରଇ ଗୋ ପରରାଜ୍ୟକର ।
ସେ ଲୋକର ମଲେଟି ଯେବଣ ପାପ ହୋଇ ।
ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଯେବେ ମୋର ମନେ ପାପ ଥାଇ ।
ତାହାର ପାପ ମୋହର ଦେହରେ ଗୋ ହେଉ ।
ଚନ୍ଦ୍ରସୂର୍ଯ୍ୟ ସତ ହେଲେ ଏହା ଅନ ନୋହୁ ।
ଅକାରଣେ ପ୍ରାଣିକ ମାରନ୍ତି ଯେଉଁ ଜନ ।
ଏକ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବେନ ବେଳ କରନ୍ତି ଭେଜନ ।

ପଦ ଦିନେ ପ୍ରିୟ ଭୋଗ କରନ୍ତି ଯେ ଜନ ।
 ଯେବଣ କ୍ଷତିୟୁ ପିଠି ଦିଏ ସଂଗ୍ରାମେଣ ।
 ଗର୍ବବାସ ପ୍ରିୟକି ଯେ ବଳେଣ ହରଇ ।
 ରବିବାରେ ଅମିଷ ଯେ ଆହାର କରଇ ।
 ରାବିକାଳେ ବେଲଫଳ ଯେହୁ ଜନ ଖାଇ ।
 ଅପନ୍ତର ସ୍ଥାନରୁ ଯେ ବୃକ୍ଷକୁ କଟାଇ ।
 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ସଙ୍କରନ୍ତି ଯେ ଏକାଦଶୀ ଦିନ ।
 ତରଳ ଅଙ୍ଗେ ଦେନିଣ ଯେ କରନ୍ତି ସ୍ନାନ ।
 ସେ ପାପ ପାଇଗୋ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ମାୟା ସୁଲେ ।
 କ୍ଷୁ ମାସ ଆୟୁଷ ଏକଠାବରେ ରହିଲେ ।
 କାରନ୍ତ ଭଗ୍ନ କରନ୍ତି ଜାଣ ଯେଉଁ ଜନ ।
 ମନରେ ଭଜନ୍ତି ହାଦେ ନ ଜାଣି ଯେ କର୍ମ ।
 ମିଛ କଥା କହି ଚାଟୁ କରନ୍ତି ଯେ ଜନ ।
 ବାର ସଙ୍କରନ୍ତି ଯେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଶାଳୀଅନ୍ନ ।
 ଦେବତାଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଯେଉଁ ପ୍ରାଣୀ ।
 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଯାଇଁ ଅର୍ଜନ ନ କରେ ଯେହୁ ପ୍ରାଣୀ ।
 ଅପଣାର କୁଟୁମ୍ବକୁ ଯେହୁ ନ ପୋଷନ୍ତି ।
 ପରବାସୀ ମାକୁ ଯେହୁ ବଳେଣ ହରନ୍ତି ।
 ଗୁଣ ଶୁଦ୍ଧିଣ ଯେ ଅବିଗୁଣକୁ କରଇ ।
 ପାଲଟା ଲୁଗାକୁ ଯେହୁ ଝାଡ଼ିଣ ପିନ୍ଧଇ ।
 ଦେବତା ଅତିଥିକୁ ଯେ ଅନ୍ନ ନ ଦିଅଇ ।
 ନଦୀର ଡାରେ ଯେ କେଣ ଝାଡ଼ିଣ ବାନ୍ଧଇ ।
 ପାଦ ନ ପଖାଳ ଯେହୁ ଭୁଞ୍ଜଇ ଆହାର ।
 ପୁତ୍ରକୁ ହିଂସା ଧରଇ ଯାହାର ମନର ।
 ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ ଯେ ଜନ କରଇ ବିଶ୍ୱାସ ।
 ନ ଦେଖି ପ୍ରାଣିକି ଯେ ଦିଅନ୍ତି ଅପମଣ ।
 ଲୋକ ଲୁଚ୍ ମାରଇ ଯେ ଖଳ ବଳ ପଣେ ।
 ଅପଣାର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଯେ କହଇ ସୁମନେ ।
 ସଭାରେ ବନ୍ଧୁର ପକ୍ଷ ଦେନଇ ଯେ ନର ।
 ନିଏ ଡାକି କର ଯେ ବୁଦ୍ଧର ଅଗୁଣାର ।
 ପାଣିରେ ବସ୍ତ୍ର ଫେଡ଼ି ଉଲଗ୍ନ ହୁଏ ଯେହୁ ।
 ମଥା ନ ପୋଛଇ ଯେହୁ ମହାପାପୀ ସେହୁ ।
 ଅନ୍ୟ ଜାତି ପ୍ରିୟ ସଙ୍ଗେ ଯେ ଜନ ରମନ୍ତି ।
 ପରର ପଦାର୍ଥ ଯେହୁ ଲୁଚ୍ଚଇ ରକ୍ଷନ୍ତି ।

ଯେ ଅପଣା ଜାତିକୁ ଲୁଚାଇ ବଢ଼ାଣନ୍ତି ।
 ବସ ହୋଇ ଯେବେ ଅସ୍ତ୍ର କରରେ ଧରନ୍ତି ।
 କ୍ଷତ୍ରି ହୋଇ ଯେବେ କ୍ଷତ୍ରି ବିଦ୍ୟାରେ ନ ପଶି ।
 ଶୂଦ୍ର ହୋଇ ଯେବେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ଧନ ଧୁଂସି ।
 ବୈଶ୍ୟ ନ ଜାଣଇ ଯେବେ ବାଣିଜ୍ୟର ଗତି ।
 ପତି ପାଦେ ଯେବେ ପତ୍ନୀ ନୋହଇ ଭକତି ।
 ପିତାକୁ ପୁତ୍ର ଯେବେ ନ କରଇଟି ଭୟ ।
 ପରଜା ପାଳନ ଯେବେ ନ କରଇ ରାୟ ।
 ପାଷାଣ ଜନଙ୍କର ଯେ ବଦନ ଚାହାନ୍ତି ।
 ସୁଜ୍ଞାନୀ ଜନମାନଙ୍କୁ ଯେ ନିନ୍ଦା କରନ୍ତି ।
 ଦେବତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଦିଅନ୍ତି ବଳ ଭୋଜ ।
 ଦେଉଳ ତୋଳାଇ ନ ଦିଅଇ ଯେଉଁ ରାଜା ।
 ଶରଣ ନ ସମ୍ପାଦନ୍ତି ଯେବଣ ପୁରୁଷ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯେବେ ନେଇଣ ବକଇ ଗୋରଷ ।
 ଗୋରୁ ହଜିଲେ ଯେ ନ ଖୋଜଇ ଚିନିଦିନ ।
 ବୃଷ୍ଟିକୁ ଭକତି ନ କରଇ ଯେଉଁ ଜନ ।
 ସାଧୁର ଲୋକଙ୍କୁ ଯେହୁ ଅପଦାସେ ଗଞ୍ଜଇ ।
 ଦକ୍ଷିଣକୁ ମୁଖ କରି ଯେ ଜନ ଭୁଞ୍ଜଇ ।
 ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ କାଳରେ ଯେହୁ ନ ବକଇ ଧାନ ।
 ରଜାଙ୍କୁ ଯେବଣ ଜନ ବୋଲନ୍ତି ଏମାନ ।
 ଅପଣାକୁ ବଡ଼ ଯୁବକ ସଙ୍ଗେ ଯେ ମାତି ।
 ଓଡ଼ାବସନରେ ଯେହୁ ଦେବତା ଦେଖନ୍ତି ।
 ପୁଣ୍ୟ କାଳେ ଯେଉଁ ଜନ ନ ଦିଅନ୍ତି ଅନ୍ନ ।
 ନୂଆ ଫଳ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ନ କରି ଦେବାର୍ଚ୍ଚନ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଅର୍ଘ୍ୟ ନ ଦିଅନ୍ତି ଯେବଣ ଜନ ।
 ଲବଣ ନ ମିଶାଇ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଯେହୁ ଅନ୍ନ ।
 ଦେବତାଙ୍କୁ ଓଳଗି ଯେ ପୁଷ୍ପ ନ ଦେନନ୍ତି ।
 ପର ଦୁଃଖ ଦେଖି ଯେହୁ ହରଷ ହୁଅନ୍ତି ।
 ଶ୍ରାବ ଘରେ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜିବାକୁ ଯେ ନ ଯାଇ ।
 ଜନ୍ୟ ମାତ୍ରେ ପିତୃଙ୍କୁ ଯେ ଅନ୍ନ ନ ଦିଅଇ ।
 ମିତ୍ରକୁ ବ୍ୟାସ ନ କରନ୍ତି ଯେଉଁ ଜନ ।
 ଅନ୍ତରେ କପଟ ରଖି କହେ ଯେ ବଚନ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ କରଇ ମଦସ୍ଥ ଅହାର ।
 ବେଦାନ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ କରେ ଅନାଚାର ।

ଯେ ହରଇ ବସନ୍ତ ପାଞ୍ଚ ମଣା ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ଯେଉଁ ଜନ ନ କରଇ ବସନ୍ତ ବନନା ।
 ନିଜ ଜନମାନଙ୍କ ଯେହୁ କରଇ ରମଣ ।
 ଗୋବତ୍ସା ଭାଙ୍ଗି କରଇ କୃଷି ଯେଉଁ ଜନ ।
 ଏସନକ ଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯେହୁ ଥାଉ ।
 ଏ ସବୁ ପ୍ରାପତ ଯେବେ ରାମେ କୁଟ ଥାଉ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଯେବେ ମୋ ମନରେ ଥୁବ ମାୟା ।
 ଏତେ କୃତ୍ୟ କଲେ ମୋର ମାତା ଯେ କେକୟା ।

(୫)

ଭରତଙ୍କ ଭରତାଙ୍ଗ-ଭେଟ

ଭୁମ୍ଭେ ଭୃତବର ଏ ମୋହର ବୋଲ ଶୁଣ ।
 ଭୁମ୍ଭେ ଏ ଥାଟକୁ ମୁଁ ଦେବଇଁ ଭୋଜନ ।
 ଯେ ଯାହାର ବାଞ୍ଛା ପୂରାଇବ ଏହିକ୍ଷଣି ।
 ଭରତ ବୋଲଇ ମୁନିଙ୍କର ବୋଲ ଶୁଣି ।
 ଅପରିମିତ ମୋ ଥାଟ ଲୋକ ଯେ ବହୁତ ।
 ତୋତେ କିପରି ଦାଞ୍ଚାଳ କରିବ ତପୋବନ୍ତ ।
 ମୁନି ବୋଲଲେ ହୋ ଭୁମ୍ଭେ ନ ଜାଣ ଯେ କିଛି ।
 ତପୋବଳରେ ଆମ୍ଭର ଉପାୟ ଯେ ଅଛି ।
 ଏତେବୋଲ ମୁନି ଗଲେ ମହିଥାରେ ପଶି ।
 ଦୋହର ଘର ଅଗ୍ନି ସନ୍ନିଧେ ଯାଉଁ ବସି ।
 ଦକ୍ଷିଣ କରରେ ଜପ କଲେ ଘେନି ଜଳ ।
 ତତକ୍ଷଣେ ନିର୍ମାଣ ସେ କଲେକ ସକଳ ।
 ଭୃତ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ ନୂଆ ନବର ଉଦ୍ଧାର ।
 ଆବରଜନଙ୍କୁ ଯେହୁ ଅକୁରୁପେ ବାସ ।
 ରାଜାର ନବରକୁ ମଣ୍ଡିଲେ ଯହୁ କରି ।
 ବସୁ ଚନ୍ଦ୍ରର କୁକୁମ ସବୁ ଅଛି ପୂର ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣର କଳଶ ଯେ ନେତର ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ତୋରଣା ଲମ୍ବାଇଲେ ମୁକୁତା ମାଳ ମାଳ ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ ବାଡ଼ରେ ନାନାପଦ ଯେ ଲୁଗନ ।
 କେବଣ ପୁର ବଣର ଅବୁଣ ଯେ ବର୍ଣ୍ଣ ।
 କେହି ହିଙ୍ଗୁଳ ବର୍ଣ୍ଣ କେ ସ୍ଫଟିକର ବର୍ଣ୍ଣ ।
 କେବଣ ଘର ହୋଇଛି ମର୍ଦ୍ଦତେ ରସାଣ ।

ଦେଖିଣ ତା ଭ୍ରତବର ହୋଇଲୁ ହରଷ ।
 ବରକୁଣ୍ଡ ପୁର କି ଦେବତାଙ୍କର ବାସ ।
 ଏତେକ ବୋଲି ଯାଇଁ ସେ ଜଗତରେ ଭ୍ରମି ।
 ଦେଖିଲୁକ ନବରତ୍ନ ମଣ୍ଡପ ଯେ ଗୋଟି ।
 ଗଜଦନ୍ତ ଖଟୁଲୁ ହୋଇଛୁ ତହିଁ ଦୋଳା ।
 ତଳେ ପାରି ଅଛନ୍ତି ଯେ ଚଉଦନ୍ତ ନାଳା ।
 ଉପରେ ଶେଯାଇ ଅଛନ୍ତି ଯେ ଦିବ୍ୟ ଶେଯ ।
 ଦେଖିଣ ଭରତ ବାର ହୋଇଲେ ଅସ୍ତ୍ରଧାରୀ ।
 ଶୂନ୍ୟ କରିଣ ଚନ୍ଦ୍ରାଦିପ ପଟ୍ଟାନ୍ତର ।
 ଚଉପାଶେ ମଣ୍ଡପ ଯେ ଶେତର ଚୁମ୍ବର ।
 ଭରତ ବୋଇଲୁ ଏ ଦେବତାଙ୍କ ଆସନ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ବସିବାକୁ ଏଥିରେ ଭ୍ରଜନ ।
 ନମସ୍କାର କର ଭ୍ରତ ବାହୁଡ଼ିଣ ଗଲୁ ।
 ଆନ ପଲଙ୍କରେ ସୁଖେ ଶୟନ ଯେ କଲୁ ।
 ଶଶୁଘନକୁହିଁ ଯେ ନବର ଚନ୍ଦ୍ର ଘର ।
 ତହିଁରେ ରହିଲେ ଯାଇଁ ସୁମିତ୍ରା-କୁମର ।
 ମାୟାଲେକେ ଆସିଣ ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ନିଅନ୍ତି ।
 ଜୀବାଳି କାଶ୍ୟପ ବାମଦେବଙ୍କୁ ରଖାନ୍ତି ।
 ସୁମନ୍ତ ସହିତେ ମନ୍ତ୍ରୀଗଣ ତହିଁ ଗଲେ ।
 ଯେ ଯାହାର ଅନୁରୂପେ ଥାଟେ ଠାକ ଦେଲେ ।
 ତରଳର ନଦୀ ଏକ ବହିଲୁକ ତହିଁ ।
 ଘୃତ ନଦୀ ଏକ ତାର ଥଳ କୁଳ ନାହିଁ ।
 ଥୋକାଏକ ଦୂରରେ ବହଇ ନଦୀ ସୁର ।
 ପବନ ସମାନେ ମାଂସ ବଖରୁ ବଖରୁ ।
 ଅର୍ବଳା ହଳଦୀ ଗଦା ପବନ ସମାନ ।
 ସୁଗନ୍ଧ ଯେ ଚତୁଃସମ ଅଛି ଅନୁପମ ।
 ପୁଷ୍ପମାଳ କୁଡ଼ି କୁଡ଼ି ତାମ୍ବୁଲ ଭଙ୍ଗାଇ ।
 ମାୟାଲେକମାନେ ଯାତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ନେଇ ।
 ଜଣକୁ ଏଗାର ଜଣ ଲେଖାଏଁ ଯେ ନାଶ ।
 ତରଳ ଲଗାଇ ଦିଏ କେ ମର୍ଦ୍ଦନ କର ।
 କାହାକୁ ବା ପାଞ୍ଚପ୍ରାଣ କରନ୍ତି ତମାଳ ।
 କାହାକୁ ଘ୍ନନ କରନ୍ତି ମିଳି ଷଡ଼ ବାଳୀ ।
 ଦିବ୍ୟ ବସନ ପିନ୍ଧାନ୍ତି କେହି ମନ ମୋହି ।
 ଚତୁଃସମ ଲେପି କେହି ଗର୍ଭ ଯେ ସଜାଇ ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ-ପରଚୟ

ନବରତ୍ନ ଖଟ କେହି ଅଳଙ୍କାର ଦେଲେ ।
 ମାୟା ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଯେ ଅନ୍ନ ଅଣି ପରଣିଲେ ।
 ବସିଲୁ ଘୃତ ଆବର ଦେଲେ ଅଦା ଲୁଣ ।
 ନରମିଷ ଆମିଷ ଯେ ଅନେକ ଚିତ୍ତଣ ।
 ହେବୁ କିର ମରତ ନଢ଼ିଆ ଦୁଧ ଛେନା ।
 ଘୃତରେ କର ନାନାଦ ପିଞ୍ଜକ ରଚନା ।
 ମାଛ ମା'ବିଷ ଯେ ଛତା ଝଡ଼ା ଜଣ ପ୍ରତି ।
 ପଣା ପରତ ଯେ ଆଣି ବଳେ ଯାତ ଦ୍ୟନ୍ତ ।
 କ୍ଷୀରା କ୍ଷୀରଷା ଶାକର ପରସନ୍ତ ଆଣି ।
 ଏମନ୍ତେ ଅନେକ ଦ୍ରବ୍ୟ କେ ପାରେ ବଖାଣି ।
 ନାଡ଼ୀ ସରସ୍ତୁଳ ଯେ ଆରଷା ଛେନାପୁରା ।
 କାକର ଛେନା ଲଢ଼ୁ ଯେ ମାଲୁଆ ପୁରା ।
 ସଜମରା ଦିଅ ଆଣି ଦ୍ୟନ୍ତ ବଡ଼ ବଡ଼ ।
 ଗଜା କରୁରା ପଣସ ଖୋସା ବରବର ।
 କୋରା ରସଗୋଲ ଯେ ଅମୃତ ରସାବଳୀ ।
 ମଣ୍ଡା ନାନମାନ ଅମୃତପାଣି କଦଳୀ ।
 ଝୁମ୍ପା ଝୁରାରେ ଯେ ଭରି ନାନାଭାର୍ଯ୍ୟ-ଜଳ ।
 ତହିଁରେ ଦେଇ ସୁବାସ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯେ ସକଳ ।
 ପଣସିଆ ମଣ୍ଡା ଯେ ଲବଣୀ ପାଣି ପଣା ।
 କେ ଘୃତରେ ଭଜା କେହି ଘୃତରେ ଯେ ଛଣା ।
 ଫେଣା ଖୁଡ଼ୁମୁଆଁ ସର ନାନାବର୍ଣ୍ଣେ ପିଠା ।
 ଖାଇ ଖାଇ ଲେକକୁ ଯେ ମାଢ଼ିଲୁକ ଚଟା ।
 ପରସନ୍ତ ଲେକେ ଯେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୁ ଛେନା ମଣ୍ଡା ।
 କେହି ମୁଗମଣ୍ଡା କେହି ପେଷି ଖସାମଣ୍ଡା ।
 କାହାକୁ ନଚିଆପୁର ମଣ୍ଡା ପରସନ୍ତ ।
 କାହା ଆଗରେ ପଣସ ଦୋରୁଅ ଭସାନ୍ତ ।
 ସାରେ କେ ଖଣ୍ଡ ଶାକର କେହି ଛତୁ ନାଲି ।
 ଫେଣା ଖଣ୍ଡ ଖଜା ତଳ ମୁଆଁ ସରସ୍ତୁଳୀ ।
 କେ ଭୁଞ୍ଜେ ମୁଗ ମରତ ଦୁଧସରମାନ ।
 ଛେନା ତରତା ଗୋଟିକା ଲବଣୀ ଅଧାମ ।
 ଦୋଳଦମ୍ବା ବସାଦମ୍ବା କେ ଆଣି ଦଅନ୍ତ ।
 ନାନା ପ୍ରକାର ଚଟଣୀ କେହି ପରସନ୍ତ ।
 ଅମୃତପାଣି କଦଳୀ କେହି ପାର୍ବତୀ ।
 ବନ୍ତଳ ଗନ୍ଧଭୁଲସୀ ସକଳ କାଠିଆ ।

ମରୁଁସିଆ ତମ୍ଭା ଅବ କଦଳୀ ବଅନ୍ତୁ ।
 ନାସ୍ତି କରନ୍ତେ ବଳାଇ ପାଶେ ପରଷନ୍ତୁ ।
 ପରତ କାକୁଡ଼ୀ ଗଜାମୁଗ ସୋଞ୍ଜାଉଛା ।
 ବଡ଼ ବଡ଼ ପାପୁଲୀ ଯେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଜା ।
 ମାଳବାଣ ଗଙ୍ଗବାଣ ଆଣି କେ ବଅନ୍ତୁ ।
 ଦୁଧବାଣ ଅତ ଜମିଲ ପରଷନ୍ତୁ ।
 କମଳାଲେମ୍ବୁ ନାରଙ୍ଗ ଫଳ ମାଉଣ୍ଡଳ ।
 ଖୁରୁଡ଼ ନଡ଼ିଆ ଖଣ୍ଡ ନଡ଼ିଆ ଯେ ତାଳ ।
 ତାଳଗଜା ତାଳସଜ ତାଳର ପୁଆଁଳୀ ।
 ଆମ୍ବ ଖଜୁରୀ ଦାଗୁଣ ବେତ ବରକୋଳି ।
 ଆଖୁ ଅଦା ନରକୋଳି କରମଙ୍ଗା ଓଡ଼ ।
 ପାଚଲ ପିଜୁଳି ଯେ ମହୁଲ ଘିଅ ମହୁ ।
 କନ୍ତାସ ବଙ୍ଗାଳ କୁଣିଆସା ଯେ କଂସାସ ।
 ପରଷନ୍ତୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭଜା ତରକାସ ।
 ଯେ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତୁ ସେ ତାହା ପାଆନ୍ତୁ ।
 ଲେଉଟା ପେଟୁ ଲେକେ ଯେ ଲେଉଟେଣ ଖାଇଯାନ୍ତୁ ।

ଆରଣ୍ୟକ କାଣ୍ଡ

(୧)

ସୀତାହରଣ

ଏମନ୍ତ ସମୟରେ ଯେ ଲଙ୍କା ମହାପତି ।
 ବନ୍ଧୁରଇ ଏ ସମୟେ ଅଣିବଇଁ ସଜା ।
 ତେବେ ସିନା ରବିତଳେ ଥିବ ମୋ କାରତ ।
 ଏ ସୀତା ସମାନ ଅଉ ନାହିଁ ରୂପବତୀ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଅଇଲେ ଆଉ କୁହଇ ଯେ ନେଇ ।
 ଏମନ୍ତ ସମୟେ ମୁଁ ନେବଇଁ ବଇଦେହୀ ।
 କେମନ୍ତ ବେଶରେ ସିବ ଜାନକୀର କନ୍ଦ ।
 ମୋତେ ପୁଣ ଦେଖିକର ଭାବକରେ ସଜା ।
 ସାକ୍ଷାତେ ସାଧବା ଏ ଅଟଇ ସୁକୁମାରୀ ।
 ଅସୁର ଦେଖିଲେ ପୁଣ ରୟ ନିଜ କର ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ-ପରଚୟ

ଏତେକ ପାଞ୍ଚ ମନରେ ରଥରୁ ଉତ୍ତର ।
 ରାକ୍ଷସ ରୂପ ଛାଡ଼ି ତପସୀ ରୂପ ଧର ।
 ଦୁଇ କର ଦୁଇ ଯେ ଚରଣ ଏକ ମୁଖ ।
 କି ଜାଣି ଦୁର୍ବାସାରାଷିଙ୍କର ରୂପରେଖ ।
 ଶିରରେ ଜଟା ବାନ୍ଧି ଯେ ନାଗବଳ୍ଲ କର ।
 କର୍ଣ୍ଣରେ ତମ୍ବା କୁଣ୍ଡଳ ଅଛି ବେନ ଭର ।
 ସର୍ବାଙ୍ଗେ ବିଭୂତି କଣ୍ଠେ ଭୂଲସୀର ମାଳ ।
 ସ୍ଫୁଟିକର ଅଳଙ୍କାରେ ଶୋହେ ବାହୁମୂଳ ।
 କଷାବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧିଣ ଦୋସର ମୁଗଛଲ ।
 ଗୋମୟ ପାଉଁଶ ଚିତା କରିଣ କପୋଳ ।
 ବେଦକାଣ୍ଡି ପୋଥିଖଣ୍ଡି କାଖମୂଳେ ଅଛି ।
 କରେ କୁଣବନ୍ତୁ ଘେନି ବିଶ୍ଵକାର ବସ୍ତ୍ର ।
 ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସଇ ଯେ ଶଙ୍କା ମନେ କର ।
 ମହିଆଦୁଆରେ ଉଭା ହୋଇ ବୁଢ଼ିବୁଢ଼ା ।
 ଚାରିବେଦ ଉଚ୍ଚାରି କର୍ଣ୍ଣାଟ ରାଗେ ଗାଇ ।
 ଓଁକାର ଆଦି ଗାୟତ୍ରୀ ସାବିତ୍ରୀ ପଢ଼ଇ ।
 ସୀତା ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣି ସୁସ୍ଵର ବେଦଧ୍ଵନି ।
 ବିଚାରନ୍ତି କାହୁଁ ଯେ ଅଇଲେ ମହାମୁନି ।
 ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ନାହାନ୍ତି କେ କରବ ପୁଜା ।
 ଏମନ୍ତ ବିଚାରଣ ସେ ଅବନୀତନୁଜା ।
 ସମସ୍ୟା ନ କର ଭିତରକୁ ଉଠିଗଲେ ।
 ଦୋହରା ଅଗ୍ନି ଭିତରେ ଯାଇଁ ଘଣିଲେ ।
 ଏହାର ଗୁହରେ କି ମନୁଷ୍ୟ କେହି ନାହିଁ ।
 ଏମନ୍ତ ବୋଲି କହନ୍ତେ ମାୟାଲଙ୍କଷାଇ ।
 ଶୁଣି ସୀତା ମହିଆଦ୍ଵାରେଣ ଉଭା ହୋଇ ।
 ଲଙ୍କାରେ ସେ ସଜା ଅତି ଉଦ୍ଘାତରେ ରହି ।
 ସର୍ଥରେ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ କେଉଁ ଦେଶ ଯାଅ ।
 ରାବଣ ବୋଇଲ ମୁହିଁ ପୁଲସ୍ତିର ନାହିଁ ।
 ନିକଟରେ ଯହୁଁ ମୁଁ ଦେଖିଲି ତୁମ୍ଭ ମଠ ।
 ଇଚ୍ଛା ବଳିଲ ଅଇଲ ତୁମ୍ଭର ନିକଟ ।
 ତେଣୁ କିଛି ପ୍ରାର୍ଥନା କରଇ ତୋତେ ମୁହିଁ ।
 ମୋ ଘରେ ସାମୀ ନାହାନ୍ତି ବୋଲେ ବଇଦେଘା
 ମୁଗ ମାରି ଅଶିବାକୁ ଗଲେ ବେନଭ୍ରତ ।
 ସଲେ ତୁମ୍ଭକୁ କରନ୍ତେ ବହୁ ପୁରୁଷାର୍ଥ ।

ରବିଶ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ କେବଣ ଦେଶର ।
 କମଥେ ଏ ବନେ ରହିଅଛୁ କର ଘର ।
 ରବିଶ କହନ୍ତେ ସଜ୍ଜା କହନ୍ତି ବଚନ ।
 ଏ ମୋହର କଥା ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ତପୀଜନ ।
 ଅଯୋଧ୍ୟାଦେଶରେ ଦଶରଥ ଯେ ନୃପତି ।
 ତାହାଙ୍କର ପୁତ୍ର ନାମ ରାମ ମହାମତି ।
 କନିଷ୍ଠ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭ୍ରତ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ଏ ତିନି ।
 ତିନି ମାତାଠାରୁ ଚାରିଗୋଟି ପୁତ୍ର ଜନ୍ମି ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଜନନୀ ଯେ କରୁଣା ରାଣୀ ।
 କୈକେୟୀ ଦେବୀଙ୍କ ପୁତ୍ର ଭ୍ରତ ନୃପମଣି ।
 ପୁମିତ୍ରାନନ୍ଦନ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ।
 ରାବଣଶୂର୍ପକ ଚତୁର୍ଥ ହୋଇଲେ ଏ ଜନ୍ମ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଆସି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଘେନିଗଲେ ।
 ବାରବରଷରେ ରାମ ତାହାଙ୍କୁ ବଢ଼ିଲେ ।
 ଅସୁରଙ୍କୁ ବିନାଶିଣ ରଖିଲେକ ଯଜ୍ଞ ।
 ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ଭୁଞ୍ଜାବନ୍ତୁ ହବିର୍ଭାଗ ।
 ବିପ୍ଳବ ବନରେ ଶରତମଞ୍ଚର ନାୟ ।
 ପତିଶାପରେ ଥିଲେ ପାଷାଣ ରୂପ ଧର ।
 ରାମଚନ୍ଦ୍ରପାଦ ଲାଗି ନିଜ ଦେହ ପାଇ ।
 ତହିଁ ଦାଶରଥ ଯେ ମିଥୁଲପୁର ଯାଇ ।
 ବିବଧକୁ ମୋର ପିତା ଯହେ ଥୋଇଥିଲେ ।
 ହେଲେଣି ଦାଶରଥ ଯେ ତାହା ଆମଣ୍ଡିଲେ ।
 ମୋତେ ବିଭ୍ରା ହୋଇଣ ସେ ଅଯୋଧ୍ୟା ଅଇଲେ ।
 ବାଟେ ଯାନ୍ତେ ପଶୁରାମ ଦର୍ପ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ ।
 ନିଜପୁରେ ପ୍ରବେଶିଣ ଥିଲେ କେତେ କାଳ ।
 ବନେ ବିଚାରିଲେ ଦଶରଥ ମନ୍ତ୍ରାପାଳ ।
 ରାମଙ୍କୁ ରାଜା କରବେ ବୋଲି ମନେ କଲେ ।
 ଅଭିଷେକ ଯୋଗାଡ଼ ସମସ୍ତ ଉଠାଇଲେ ।
 ରାବ ପାହିଲେ ହୁଅନ୍ତେ ରାଜା ମୋର ନାହା ।
 ରାବେ ନୃପତିଙ୍କି ସତ୍ୟ କରାଇ କୈକୟୀ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ଚଉଦ ବରଷ ବନ ଯାଉ ।
 ତେଣୁ ବନକୁ ଅଇଲେ ରାମ ମହାବାହୁ ।
 ସଙ୍ଗତରେ ଅନୁଜ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଆଣିଲେ ।
 ମୋତେ ଘେନିଣ ସେ ବନ ମଧ୍ୟକୁ ଅଇଲେ ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ-ପରଚୟ

ଅସିବାର ବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଅଠର ବରଷ ।
 ଅଜକୁ ଶ୍ରାବମଙ୍କୁ ଯେ ବୟସ ଚଉଶ ।
 ଦଶ ବରଷ ବସିନେ ବନବାସ କଲୁ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ବରଷ ହେଲା ଏ ବନସ୍ତେ ରହିଲୁ ।
 ଆମ୍ଭେ ତ ଅଇଲୁ ତେଣେ ଦଶରଥ ମଲେ ।
 ବାହୁଡ଼ାର ନେବାକୁ ଭରତ ଆସିଥିଲେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରକୂଟ ପର୍ବତରେ ମିଳିଲେକ ଅସି ।
 ଅନେକ ମତେ ବଚନ କହିଲେ ବିଶ୍ୱାସି ।
 ଭ୍ରତହାତେ ରାମ ଯେ ପାଦୁକା ଦୁଇ ଦେଲେ ।
 ଅନେକ ପ୍ରବୋଧ ଭରତକୁ ବିଦାକଲେ ।
 ତାହା ଘେନି ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ରାଜା ହୋଏ ଭ୍ରତ ।
 ଏ ବଚନ ଶୁଣିଣ ବୋଇଲୁ ଦଶମାଥ ।
 ତୋର ପତି ଏବେତ କାହିଁକି ଯାଇଅଛି ।
 ରାବଣ ବୋଲୁ ଶୁଣିଣ ବୋଲନ୍ତି ମୁଗାକ୍ଷୀ ।
 ଅପୁର କନକମୁଗ ଅଇଲକ ତର ।
 ଅଦଭୂତ ହୋଇଣ ଯେ ବାଣୀ ଏକ ସ୍ମର ।
 ବେଗେ ଚଳି ଗଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ ତାହା ଶୁଣି ।
 ଏ କଥାକୁ ଆମ୍ଭର ଯେ ବହୁତ ଭଲେଣି ।
 ମୁହିଁ ଏହି ମଢ଼ିଆରେ ଅଛୁର ଏକଲ ।
 ସ୍ୱାମୀ ମୋହର ନାହାନ୍ତି ବିଅର୍ଥ ହୋଇଲ ।
 ଭ୍ରମେ ମୁନି ଏବେ ଯେ ଅଇଲ ଅଭ୍ୟାଗତ ।
 କ୍ଷଣେ ମାତ୍ର ବିଶ୍ରାମିଣ ଥାଅ ତପୋବନ୍ତ ।
 ଶ୍ରାବମ ଅଇଲେ ଯେ କରବେ ତୋତେ ପୂଜା ।
 ଦଣ୍ଡେ ମାତ୍ର ରହି ମୁନି ବାହୁଡ଼ିଣ ନ ଯା ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସହିତେ ସେ ଆସିବେ ବେନଭାର ।
 ଆରାଧନା କରବେ ସେ ତୋତେ ସୁଖ ପାର ।
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ କଥାମାନ କହେ ମହାସତୀ ।
 ସେମାନ ସମସ୍ତ ନ ଶୁଣଇ ଲଙ୍କପତି ।
 ମନରେ ବିଚାରଇ କେମନ୍ତେ ନେବି ଏହା ।
 ନପୁଣ ଆସି ମିଳଇ ଏହାର ଯେ ନାହା ।
 ଛନ ଛନ ଚିତ୍ତ ଯେ ବହୁତ ତାର ମତି ।
 ଦେଖି ପରୁରନ୍ତି ଯେ ଜନକପୁତ୍ର ସତୀ ।
 ଭେ ମୁନି ମୋହର ଭ୍ରମେ ପୁଣିଲ କୁଶଳ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟବଣ ଭୁଅଣୁଣୀ ରାମ ମୋର ବର ।

ତୁମ୍ଭେ କେବଣ କାରଣେ ଅସିଅଛୁ ଯହ ।
 କେବଣ କୁଳେ ଜାତ କେବଣ ତୋର ଜାତ ।
 କହ ମୋର ଆଗେ ମୁହିଁ ପ୍ରତେ ଯେଲେ ଯାଇଁ ।
 ସୀତା ବୋଲ ଶୁଣିଣ ବୋଲଇ ଲଙ୍କସାଇଁ ।
 ଶୁଣ ଶୁଣ ଜାନକା ଗୋ ମୋହର ମହମା ।
 ପିତାଅଜା ମୋହର ଅଟନ୍ତ ବେଦବ୍ରତ୍ତା ।
 ମୁହିଁତ ରାବଣ ଲଙ୍କାର ଯେ ଅଧିପତି ।
 ଦୁଇଲେଖ୍ୟରେ ବିଖ୍ୟାତ ମୋହର କାରକ ।
 ବିଶ୍ୱବ ମହର୍ଷି ଯେ ମୋର ଅଟେ ପିତା ।
 ନଉକେଶୀ ରାକ୍ଷସୁଣୀ ଗର୍ଭଧାତ୍ରୀ ମାତା ।
 କୁବେର ମୋହର ଯେ ଅଟଇ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ ।
 କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ନାମେଣ ଯେ ଅନୁଜ ଅଛଇ ।
 ଛପନଗଣ୍ଡା ଯୁଗକୁ ମୋତେ ପୃଥ୍ୱୀ ଭୋଗ ।
 ବ୍ରହ୍ମାର ବଚନେ ଅଛୁ ଏସନେକ ଯୋଗ ।
 ଆଜକୁ ବୟସ ମୋତେ ଶୁଣ ଆଗୋ ସୀତେ ।
 ଷାଠିଏ କୋଟି ଭରଣ ସହସ୍ର ଅୟୁତେ ।
 ଏତେ ବରଷ ହେଲୁ ମୁଁ ଅଛୁ ଦେହ ଘେନି ।
 ଭୁଜବଳେ ସାଧୁଲ ମୁଁ ସମସ୍ତ ମେଦନା ।
 ମୋତେ ପ୍ରୀତିରେ ଗୋ ବୋଧ ମାଗୁ ନାହିଁ ଆନ ।
 ମୁହିଁ ସୁନ୍ଦର ପୁରୁଷ ଅଟେ ଦଶାନନ ।
 ଏଣୁ ମୁଁ ବୟସାଧିକ ହେଲୁ ରାମାବର ।
 ସପତପୁର ଆବର ସପତସାଗର ।
 ମୋହର ଭୟେ କମ୍ପଇ ସକଳ ଜଗତ ।
 ତୁ ଗୋ ଏଥେ ଥିବାର ମୁଁ ପାଇଲ ବାରତ ।
 ତେଣୁକରି ଏଥକୁ ମୁଁ ଅଇଲ ଗୋ ସୀତା ।
 ମୋହର ରାଣୀ ହୋଇ ଗୋ ହୁଅ ଜଗଜ୍ଜିତା ।
 ମୋହର ଭରଣା ହୁଅ ତୁ ଗୋ ବରଦେଘା ।
 ମୋତେ ଘେନି ଘର କରି ହୁଅ ମହାଦେଘ ।
 ଦେହ ସାତୁଶ୍ୟେଣ ତୋତେ ଅଳଙ୍କାର ଦେବ ।
 ବିବିଧ ଭୋଗମାନ ଯେ ଯୋଗାଉଣ ଥିବ ।
 ମନୋଦଘା ମୂଳେ ଯେ ଅନେକ ନାରୀ ଛନ୍ତି ।
 ସମସ୍ତେ ସେବା କରିବେ ଆଗୋ ତୁପବତି ।
 ଏ ମୋହର ବଚନ ତୁ ନ କରସି ଆନ ।
 ମୋତେ ଚକ୍ରା ହେଲୁ ସଖି ପାଞ୍ଜିଲ ମଦନ ।

ଏ ତୋହର ଶରୀର ମୋହର ଦେହେ ଲଗୁ ।
 ଏ ବରହତାପ ସଖି ତୋର ହେବୁ ଭାଙ୍ଗୁ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ପଦପଣେ ନ ଯୋଗାଇ ତୋତେ ।
 ଅଳପ ଆୟୁଷ ତାର ଅଟଇ ଯୁଗତେ ।
 ମୁହିଁ ଏହି ବୈଲେକ୍ୟରେ ନୃପତି ଅଟଇ ।
 ଏ ତୋର ରୂପକୁ ପଦପଣେ ମୁଁ ଖଟଇ ।
 ଶୁଣିଣ ଜାନକୀର ଯେ କମ୍ପଇ ଶରୀର ।
 ରାଗେଣ ସର୍ବାଙ୍ଗଯାକ ହୁଏ ଥରହର ।
 କପାଳେ କର ମାରଣ କହନ୍ତି ବଚନ ।
 ଅବସ୍ଥ କଥାମାନ ତୁ କହୁ ଦଶାନନ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ରୂପକୁ ତୁ ଅଟୁ ଲାଟ ପୋକ ।
 ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର କୋପିଲେ ନ ରହେ ବୈଲେକ୍ୟ ।
 ସିଂହର ଘରଣୀ କି ଶୃଗାଳ ପାରେ ହର ।
 ଏ କଥାତ ବଚ୍ଚର ନ କରୁ ଦଶଶିର ।
 ବଡ଼ହୁଁ ଗରଷ୍ଠ କ୍ଷତ୍ରି ତୁ ହେ । ବାର ଅଟୁ ।
 ବୈଲେକ୍ୟହୁଁ କିଣିଲୁ ଶ୍ରୀରାମକୁ ନ ଖଟୁ ।
 ଏଣେ ତୋହର ସଧତ ଅଟଇ ଅପାର ।
 ଶଶ ହରପାରୁ କି ଦେଖିଲେ ବଜ୍ରଧର ।
 ଅଗ୍ନି ଶିଖା ଧରପାରୁ କି ନା ନିଜ କରେ ।
 ଭ୍ରମା ନେଇ ପାରୁ କି ଦେଖିଲେ ଶୂଳଧରେ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଥାନେ କି ମୋତେ ପାରୁ ତୁହି ହର ।
 କାଳଗରଳ ଖାଇଲେ ପାରିବୁ କି ତର ।
 ଶ୍ରୀରାମର କୋପ ଯେ ପ୍ରଳୟ ଅଗ୍ନି ଜାଣି ।
 ତହିଁ କେମନ୍ତେ ପଶି ତରବୁ ବଂଶପାଣି ।
 ଶ୍ରୀରାମର ମହିମା ଅଗାଧ ସିନ୍ଧୁଜଳ ।
 ତହିଁ ପଶିଲେ କି ପାଇବୁ ତୁ ଥଳ କୁଳ ।
 ରାବକ ପବନଟି ବହଇ ଅଭିଷର ।
 ଧୂଳିପ୍ରାୟେ ତୁହି ଭଢ଼ିସିବୁ ଦଶଶିର ।
 ଭଲେଣ ପଳାଅ ତୁହି କ୍ଷଣେହେଁ ନ ରହ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାଗତେ ଚଢ଼ିସିବ ତୋର ବେହ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଦୟାଳୁ ନାରେଖକୁ ନ ମାରଇ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବାର ଯେ ଉପଦେଶ ନ କରଇ ।
 ପ୍ରାଣ ଦେନି ଏଥୁ ଯାଅ ତୁହି ଯେ ପଳାଇ ।
 ପୁର୍ବେଣ ଶାପ ଯେ ତୋତେ ଅଛି ଲଙ୍କସାଇଁ ।

ଦେବ ମାନବ ରାକ୍ଷସ ଯକ୍ଷ ବିଦ୍ୟାଧର ।
 ପିଣ୍ଡାତ ଉରଗ ଅଦ ଯେତେକ କନ୍ଦର ।
 ଏହାଙ୍କର ସଙ୍ଗରେ ସମର କଲେ ଜଣ ।
 ମନୁଷ୍ୟ ରୂପେଣ ରାମ ଜନମିଲେ ତେଣୁ ।
 ରାଘବଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ନୁହସି ଖଡ଼ିଆଳ ।
 ଦଶଦିଗେ ହୋଇବ ତୋ ଦଶମୁଣ୍ଡ ବଳୀ ।
 ଆଉ କ୍ଷଣେମାତ୍ର ଏଥେ ଯେବେ ରହିଥିବୁ ।
 ଏହିକ୍ଷଣି ତୋହର ପ୍ରାଣକୁ ହରାଇବୁ ।
 କୋପେଣ ରାବଣ ଯେ କହିଲୁ କଟୁବାଣୀ ।
 ଏ ମୋହର ମହିମା ନାହିଁ କି ଭୁଲି ଶୁଣି ।
 କପିଳାସ କନ୍ଦର ତୋଳିଲ ବାମନରେ ।
 ବିଦଶ ଦେବତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଜଣିଲି ସମରେ ।
 ପାତାଳେ ନାଗଲୋକକୁ ଜଣିଲି ମୁହିଁ ।
 ଭନପୁତ୍ରେ କେହି ମୋତେ ସରସମ ନାହିଁ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଉପରବଶେ ଅନରଣ୍ୟ ରାୟେ ।
 ସେ ମୋର ସଙ୍ଗରେ ରଣ କଲକ ସମୟେ ।
 ଏକ ଚ୍ୟୋତୁକେ ତାର ପ୍ରାଣ କ୍ଷୟ କଲି ।
 ପୃଥ୍ବୀର ସମ୍ପଦ ଲଙ୍କାଗଡ଼ରେ ଥୋଇଲି ।
 ଏ ରାମ ନିର୍ବଳ ଯେଣୁ ବନକୁ ଅଇଲ ।
 ବଳୀଆରପଣେ ଭ୍ରତ ନୃପତି ହୋଇଲ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ଅମାତ୍ୟ ଯେ ପୁଣ ନ ପୁଚ୍ଛିଲେ ଏହା ।
 ଅଧର୍ଯ୍ୟ୍ୟପଣ ହୋଇ ବୁଲଇ ତୋ ନାହା ।
 କେବଣହିଁ ଦେଶରେତ ଅଛୁ ଏହା ଶୁଣି ।
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଥାଇଁ କନିଷ୍ଠ ହୋଇଛୁ ନୃପମଣି ।
 ପିତା ମାତା ବଢ଼ି ବାହାର କରି ଦେଲେ ।
 ଦେଶ କଟକ ସୀମାରେ ତାକୁ ନ ଥୋଇଲେ ।
 ପଶୁଜନଙ୍କ ପରାୟେ ବନରେ ବୁଲଇ ।
 ତୋର ପ୍ରାୟେ ଯୁଦ୍ଧେକ ଏ କଳ୍ପ ଦିଅଇ ।
 ମୁହିଁ ଯେ କାରମର୍ଦ୍ଦନ ଲଙ୍କା ନୃପନାଥ ।
 ଅସ ଅସ ସୁନ୍ଦର ରେ ଧର ମୋର ହାତ ।
 ତୋର କର କୁଇଁଲେ ପାଇବ ବହୁପୁଣ ।
 ଶୁଣିଣ ଜାନଙ୍କା ଯେ ହୋଇଲେ କୋପମୁଖ ।
 ବୋଲନ୍ତି ଚଣ୍ଡାଳ ରେ ତୁ କପାୟ ଅଇଲୁ ।
 ପୁରୁଷ ନାହିଁ ମୋହର ଘରେ ତୁ ପଶିଲୁ ।

ଅସଂସ୍କାର ବଚନ କହିଲୁ ବହୁ ମୋତେ ।
 ଆଜି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବାଣେ ମରବୁ ନୟାଦେ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ସିଂହ ଯେ ଭୁବୁ ଅଟୁ ମଉହସୀ ।
 ନାରାୟଣରେ ବଦାୟବେ ଦାଶରଥ ।
 ପ୍ରାଣ ଦେନି ପଳା ଯା ମରବୁ ଏହିକ୍ଷଣ ।
 ଦେଖିଲେ ମୁଣ୍ଡ ତୋହର କାଟିବେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
 ଦେବାସୁର ଜଣି ପାରନ୍ତି ସେ ବେନିଭର ।
 କପାଳୁ ତୁ ଧାରଣା ବସିଲୁ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ।
 ଖର ଦୁଷଣ ହିଁଶିରା ଯେତେ ତୋର ସ୍ଥଳେ ।
 ଚଉଦସହସ୍ର ବଳ ଶ୍ରୀରାମ ମାରିଲେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାମେଣ ଯେ ଶ୍ରୀରାମ ସାନ ଭ୍ରତ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟଖାର ନାସା ଶ୍ରବଣ କଲେ ହୃଦ ।
 ଏଡ଼େ ସୁଖ ଭୁବୁ ଯେ ନ ଶୁଦ୍ର ଦଶମାଥ ।
 ଏଡ଼େ ଭରସାରେ ତୁ କହିଲୁ କେଉଁ ମତ ।
 ଯା ଯା ଶୁଣିଲ ରେ ତୋର ମୁଖ ଯେ ନ ଶୁଣି ।
 ଅନେକ ଭର୍ତ୍ତନା ଯେ ବୋଇଲେ ବରଦେଶ ।
 ଶୁଣିଣ ରାବଣ ଯେ ଉଠିଲ କୋପକର ।
 ବୋଇଲକ ଆଜି ରାମ ରଖି ତାର ନାଶ ।
 ବାମ ଭୁଜ ସୀତାର ତାହାଣ ଭୁଜେ ଧରି ।
 ବକଳେ ଜାନକୀ ଯେ ରୋଦନ ଉଚ୍ଚେ କର ।
 ମହିତାରୁ ବାହାରି ରଥରେ ବସାଇଲ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ନାମ ଧରି ଜାନକୀ ରାବ ଦେଲ ।

(୨)

ଶବରଣୀର ଶ୍ରୀରାମ-ଦର୍ଶନ

ଯୋଜନ ପରଯନ୍ତେ ଦକ୍ଷିଣମୁଖେ ଗଲେ ।
 ଶବର ଶବରଣୀକି ବାଟରେ ଦେଖିଲେ ।
 ଯାହା ସେ କବକ କହିଥିଲା ରୂପଗୁଣ ।
 ଦେଖିଲେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ତାହା ରଘୁକୁଳରାଣ ।
 ଶବର ଶ୍ରୀରାମକୁ ବହୁତ ପୂଜା କଲ ।
 ତାହାଙ୍କ କୁଳଗୋଷ୍ଠି ନାମ ପଢ଼ିଲ ।
 ରାମ ବୋଇଲେ ଅଯୋଧ୍ୟା ଦଶରଥପୁତ ।
 ଅବର କଉଶଲ୍ୟା ଅଟନ୍ତି ମୋର ମାତ ।

ଅନୁଜ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମୋର ସମ୍ପର୍କୀକ ଶିଷ ।
 ପିତାଙ୍କର ଅନ୍ତରେ ମୁଁ କଲ ବନବାସ ।
 ଗୋଦାବରୀକୂଳରେ ଘରଣୀ ହରାଇଲ ।
 ତାହାକୁ ମୁଁ ଏଥକୁ ଯେ ଲେଖିଣ ଅଇଲ ।
 ଶୁଣି ଶବରଣୀ ଯେ ବହୁତ ପୁଜା କଲ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଘରକୁ ଘେନଗଲ ।
 କମଣ୍ଡଳେ ଜଳ ଘେନ ତରଣ ଧୋଇଲ ।
 କୃଷ୍ଣାଜନ ଶୁଭ ଆଶି ଆସନ ସେ ଦେଲ ।
 ଶବରୀ ବୋଇଲ ଭୃତ୍ୟ ଶୁଣ ରଘୁନାଥ ।
 ସହ ମୁଁ ଅଛଇ ସ୍ବାଦୁ ସୁଧକ୍ଷପଦାଥ ।
 ତୋହର ଆସିବାକୁ ଅଛଇ ବାଟବୁଝି ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଦେବତା ମୋତେ ପଠିଆଇଲେ କହି ।
 ତେଣୁକରି ଫଳ ମୂଳ ଅଛୁ ମୁହିଁ ସହି ।
 ତୁ ତାହାକୁ ମଣୋହ କର ହେ ରଘୁବଞ୍ଚି ।
 ଏହା କହି ଶବରୀ ଯେ ଶୁମୁରେ ରଖିଲେ ।
 ଦେଖିଣ ରଘୁନାଥ ଶବରୀକ ପୁଞ୍ଜିଲେ ।
 ଦନ୍ତମୁଦ୍ରାମାନତ ଏଥରେ ଅଛୁ ବସି ।
 ଭଲ ସହୁଅଛୁ ବେଳ ଜାଣିଣ ପ୍ରଣାମି ।
 ଆଶ ଆଶ ସୁନ୍ଦର ରେ ଫଳକୁ ତୋହର ।
 ତୋହ ଯୋଗୁଁ ଉଦର ସନ୍ତୋଷ ହେଉ ମୋର ।
 ବେଗ ବେଗ ଶବରଣୀ ପରଷଇ ଆଶି ।
 ଅନଳେଣ ମଣୋହ କରନ୍ତୁ ରଘୁମଣି ।
 ଭୁଞ୍ଜିଣ ସନ୍ତୋଷ ଯେ ହୋଇଲେ ଶୁପଥାଶି ।
 ପୁଣିହିଁ ଆମ୍ଭ ଆଶିଣ ଦେଲକ ଶବରୀ ।
 କରେ ଧର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ତଳେ ପକାଇଲେ ।
 ଦନ୍ତମୁଦ୍ରା ନାହିଁ ଏଥ ବୋଲଣ ବୋଇଲେ ।
 ଶରଣବସୁଳ ଦାସଜନ ହୃଦକାଶି ।
 ଅପାର ମହିମା ଯାର କହିତ କେ ପାରି ।
 ସେ ଆମ୍ଭ ଶବରଣୀ ଏମନ୍ତ ଇଆଇଲ ।
 ରାମ ଆସିବେ ବୋଲି ଯେ ବାରତା ପାଇଲ ।
 ରୁଦ୍ରବନେ ପଶିଣ ସେ ସାର୍ବତ୍ତର ଆମ୍ଭ ।
 ଦନ୍ତରେ ଶୁଣିଣ ଜାଣେ ଆମ୍ଭେ ସୁଅଦ ।
 ମନକୁ ପକାଇ ଦେଇ ସାଇତଇ ଭଲ
 ଏମନ୍ତ ଆଶି ସେ କରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଠୁଳ

ଅଜ୍ଞାନ ଲୋକ ଅଟଇ ସେହି ଶବରଣୀ ।
 ପୁରାଏକ ଖାରଣ ଯେ ଭଲ ମନ ଜାଣି ।
 ସ୍ବାଦୁଫଳମାନ ଯେ ସମସ୍ତ ଠୁଳ କଲ ।
 ସୁନ୍ଦର ଆମ୍ବଗୋଟି ନ ଚାଣିଣ ରଖିଲ ।
 ହୃଦପଦ୍ମ ମଧ୍ୟରେ ସେ କରଇ ବର୍ଷର ।
 ଏ ଫଳକୁ ରଘୁନାଥ କରବେ ଆହାର ।
 ଏତେ ବର୍ଷରଣ ତାକୁ ହୃଦରେ ଭରିଲ ।
 ପରମପୁରୁଷ ତାହା ଭାବେ ଭୋଗ କଲ ।
 ଯେତେଗୋଟି ଆମ୍ବରେ ଥିଲେ ଦନ୍ତୁଘାତ ।
 ଭାବେଣ ଭୋଜନ ତାକୁ କଲେ ରଘୁନାଥ ।
 ସୁନ୍ଦର ଆମ୍ବକୁ ନେଇ ପଛେ ଯାହା ଦେଲେ ।
 ଅମୁଦ୍ରା ବୋଲଣ ତାହା ରାମ ନ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ।
 ଶବରଣୀ କହୁଅଛି ବେନକର ଯୋଡ଼ି ।
 ଭୋ ରାମ ଏହାକୁ ଅଣିଲ ମୁଁ ଦୁଃଖେ ପଡ଼ି ।
 ଭଲ ଆମ୍ବ ଗୋଟିତ ଲେଖିଲ କଷପାଇଁ ।
 ଶବରୀ ବୋଲ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ରଘୁସାଇଁ ।
 ଭଲ ବୋଲ ତାହାକୁ ତୁ କେମନ୍ତେ ଜାଣିଲୁ ।
 ଯେବେ ଭଲ ଦନ୍ତ ମୁଦ୍ରା କିପାଇଁ ନ ଦେଲୁ ।
 ଅମୁଦ୍ରା ପଦାର୍ଥ ଯେ ଭୁଞ୍ଜିବା ନ ଯୋଗାଇ ।
 ଭୁଞ୍ଜିଲେଣ ଅବଶ୍ୟତ ବରୋଧ ପଡ଼ଇ ।
 ଯେତୋଟି ଆମ୍ବରେ ତୋର ଦନ୍ତମୁଦ୍ରା ଥିଲ ।
 ସେ ଆମ୍ବ ମୋତେ ଶବରୀ ଭଲ ଯୋଗାଇଲ ।
 ଅମୁଦ୍ରା ପଦାର୍ଥ ମୁହିଁ ନ କରଇ ଗ୍ରାସ ।
 ଏତେବୋଲ ଅସନ୍ନ ଉଠିଲେ ରଘୁଶିଷ୍ୟ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣହିଁ ସୁପକ୍ତ ପଦାର୍ଥ ଭୋଗ କଲେ ।
 ଭୋଜନ ସାରିଣ ଦୁହେଁ ଅତମନ କଲେ ।
 ମୁଗଛଲେ ବସାଇ ବୋଇଲ ଭୃମ୍ବେ ଶୁଣ ।
 ଦୟା ମୋତେ କର ଅହେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ ।
 ତୁହି ରାମ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଶଙ୍ଖାତକ୍ରଧାରୀ ।
 ଅବତାର ହୋଇଛୁ ଅସୁର ବଳ ମାର ।
 ମୁନିମାନେ ମୋତେତ ଅଛନ୍ତି ଯାହା କହ ।
 ତୋ ପଦୁପାଦ ସେବଣ ଭବାର ହେବଇଁ ।

ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ମୁନିମାନେ କାହିଁ ଛନ୍ତି ।
 ଶବରଣୀ କହେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ରଘୁପତି ।
 ତପର ବଳରେ ସେହୁ ସ୍ୱର୍ଗସ୍ଥର ଗଲେ ।
 ଯିବା ବେଳରେ ସେ ମୋତେ ଏମନ୍ତ ବୋଲିଲେ ।

(୩)

ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର କ୍ଷୀର-ପାନ

ତେଣୁ ପ୍ରଭୁ ରଘୁନାଥ ବୁଲନ୍ତି ବନସ୍ଥେ ।
 ବନଘୋର ଲତା ବୃକ୍ଷ ଦୁର୍ଗମ ପର୍ବତେ ॥
 ପମ୍ପାସରୋବର କୂଳେ ଯାଇଣ ମିଳନ୍ତି ।
 ପଶ୍ଚିମ ଦେଶକୁ ରାମ ପଥ ବୁଝିଯାନ୍ତି ॥
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲିଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ସଉମିତ୍ରି ।
 ଭୋକେ ଶରୀର ବିଭ୍ରମ ବିଚଳିତ ମତି ॥
 ଅନ୍ନଖାଇଲେ ଯେ ହିର ହୋଏ ସିନା କାୟେ ।
 ନୋହିଲେ ଏ ଜୀବନକୁ ନାହିଁ ନା ଉପାୟେ ॥
 ସୀତା ହଜିଲ ଦନ୍ତୁ ଆହାର ମୋର ନାହିଁ ।
 ଶବରୀ ଦେଲକ ଆମ୍ଭ ବେଳେ ଅଛୁ ଖାଇ ॥
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ଆରେ ଶୁଣ ସଉମିତ୍ରି ।
 ଅନ୍ନମୟ ପିଣ୍ଡକୁ ଯେ ଧରଇ ଧରଣୀ ॥
 ପୁରୁଷ ଯଦ୍ୟପି ଆମ୍ଭେ ଅନ୍ନ ଦେଇଥାନ୍ତୁ ।
 ତେବେ ସିନା ଭାଇ ଆରେ ଅନ୍ନ ଏବେ ପାନ୍ତୁ ॥
 ଯେ ଯାହାକୁ ପ୍ରାପତ ଯେ ସେହି ତାହା ଖାଇ ।
 ପୂର୍ବେ ଯାହା ଦେଇଥାଇ ତାହା ଏବେ ପାଇ ॥
 ଆମ୍ଭେ ଭୋକିଲେ ଯେ କାନ୍ତୁ ପାଇବାକ ଭାତ ।
 ଏତେ ବୋଲି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ହୋଇଲେ ରଘୁନାଥ ॥
 ଥୋକାଏକ ଦୁରେ ଯାଇଁ ଗୋଷ୍ଠେକ ଯେ ଦେଖି ।
 ଶ୍ରୀରାମର ନିର୍ମଳ ହୋଇଲ ବେନିଆଣି ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ବୋଲିଲେ ଯେ ଅସ ଆରେ ଭାଇ ।
 ଗୋଗୋଷ୍ଠକୁ ଯିବା ଚାଲ ଦୁଧ ମାଗି ଖାଇ ॥
 ଏତେ ବିଚ୍ଛେଦ ଯେ ଗଲେକ ଭାଇ ବେନି ।
 ମାଗି ନ ପାରନ୍ତି କ୍ଷୀର ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଘେନି ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲନ୍ତି ଆମ୍ଭେ ଗୋପାଳଙ୍କୁ ମାରି ।
 ସବୁ ଗୋରୁ ଆମ୍ଭେ ନେବା ଅବରଣ କରି ॥

ମୁହଁ ଯେ ରଖିବ ଗୋରୁ କରବ ଦୋହନ ।
 ସୁଖେଣ ଗୋଷୀର ଆମ୍ବେ କରବାକ ପାନ ।
 ବନେ ଥିବାଯାଏ ଏଥେ ଦୁର୍ଗ୍ୟ ଖାଉଥିବା ।
 ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ ଗଲେ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଦାନ ଦେବା ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଇଲେ ମୋର ଏଣେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ।
 ଏତେ ଗୋରୁ ଆମ୍ବେ ଦୁହେଁ ସମ୍ଭାଳିବା କାହିଁ ।
 ପରର ଆତ୍ମକୁ ମୁହଁ ହରବଇଁ କେହେ ।
 ଅଦୋଷୀ ଲୋକଙ୍କୁ କର୍ପି ମାରିବଇଁ ବନେ ।
 ଗତ ଅର୍ଜିଲର କର୍ମ ଭୁଞ୍ଜୁଅଛି ଏବେ ।
 ଏ ଜନ୍ମେ ପାପ ସମ୍ପଦ ଆଗକୁ କି ଭାବେ ।
 ଏହେବତ୍ରପଣେ ମୋର ନାହିଁ ଏବେ କାର୍ଯ୍ୟ ।
 ସୀତା ହରିନେଲ ବନ୍ଦୁ ବନ୍ଧିବାତନୁଜ ।
 ତାହାକୁତ କିଛି ମୁହଁ ନ ପାରିଲ କର ।
 ଅଦୋଷୀ ଲୋକଙ୍କୁ କି ମୁଁ ଅସିଅଛି ମାର ।
 କ୍ଷୁଧା ନିମନ୍ତେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ମାଗିବାକୁ ପାଏ ।
 ଦୟାବନ୍ଧୁ ଦେଲେ ଯେବେ ସୁସ୍ଥ କର କାଷ୍ଠେ ।
 ବେଳକ ଆହାର କର ଏଥୁ ଆମ୍ବେ ଯିବା ।
 ନ ଦେଲେ ସେ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଣ ବାହୁଡ଼ିବା ।
 ଏତେ ବୋଲି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମୁଦଗୋଟି କାଢ଼ି ।
 ଗୋପାଳ ବୋଲି ଯେ ତାକୁଛନ୍ତି ଗୋଷ୍ଠବେଦି ।
 ଆହେ ବରଜସୁତେ ଶୁଣିମା ଆମ୍ବ ବାଣୀ ।
 ଏ ମୁଦ ଅଟଇ ଯେ ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନମଣି ।
 ଏହା ଘେନି ଆମ୍ବକୁ ଯେ କିଛି ଦୁଧ ଦିଅ ।
 କ୍ଷୁଧାରେ ଆତୁର ଆମ୍ବ ବେନକର କାୟ ।
 ଗୋପାଳେ ଯେ ନ ଶୁଣନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଭାବେ ।
 କୋପେଣ ବଚନ କହୁଅଛନ୍ତି ରାଘବେ ।
 ଦୟାନିଧି ରାମଚନ୍ଦ୍ର କୋପ ନ କରନ୍ତି ।
 ମଧୁରବଚନ କହୁଛନ୍ତି ରାଘୁପତି ।
 ଏ ମଣିଗୋଟି ନେଇ ଆମ୍ବକୁ ଦିଅ କ୍ଷୀର ।
 ଭୃମ୍ବର ପ୍ରସାଦେ ଦୁଇପ୍ରାଣୀ ହେଉଁ ସ୍ଥିର ।
 ଶୁଣିଣ ଭୟହୀନ ଯେ କରନ୍ତି ଗୋପାଳେ ।
 କେବଣହିଁ ମଣି ସେ କେବଣ ଗଛେ ଫଳେ ।
 ଆମ୍ବେ କର୍ପି ଭୃମ୍ବକୁ ମାଗଣା ଦୁଧ ଦେବୁ ।
 ଏହାକୁ ବଳଣ ଆମ୍ବେ ବୁଝୁମ୍ଭ ପୋଷିବୁ ।

ଶୁଣିଣ ସଉମିବି ଯେ କୋପମନ କଲେ ।
 ତୁମ୍ଭ ଗାଈଦୁଧ ରକ୍ତ ହେଉ ଯେ ବୋଇଲେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଶାପରେ ଯେ ହୋଇଲ ବୁଝର ।
 ଦୁର୍ହିବାର ଦୁର୍ଗ ସବୁ ରକ୍ତ ଭର ଭର ।
 ଦେଖିଣ ଗୋପାଳମାନେ ହୋଇଲେ ଚକିତ ।
 ଗାଈଙ୍କର ଚରରୁ ଯେ ବାହାରିଲ ରକ୍ତ ।
 କେ ବୋଲଇ ଏବେତ କରିବା କିସ ବୁଦ୍ଧି ।
 ଏତେବୋଲ ସମସ୍ତେ ଯେ ଧାଇଁଲେ ପ୍ରବୋଧ ।
 ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର-ଲକ୍ଷ୍ମଣ-ପାଦରେ ପଡ଼ନ୍ତି ।
 ଅତବନୟ ହୋଇଣ ପାଶ୍ଵେ ପଡ଼ି ଶୋନ୍ତି ।
 ଆମ୍ଭେ ଗଉଡ଼ମାନେ ଯେ ବନସ୍ତରେ ଥାଉଁ ।
 ଭଲ ମନ କଥାତ ଜାଣିବୁଁ ଆମ୍ଭେ କାହୁଁ ।
 କେତେ ଲୋକ ବୋଲି ଆମ୍ଭେ ନ ଜାଣୁ ଯେ ତାହା ।
 ବେଳେ ରକ୍ଷାକର ହୋଇ କୋଦଣ୍ଡ ଚଉକାହା ।
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ହୋଇଲେ ସନ୍ତୋଷ ।
 ବୋଇଲେକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ତୁମ୍ଭର ଯେ ଦୋଷ ।
 ସ୍ବାଦୁ ଦୁଗନ୍ଧମାନ ଯେ ଦିଅନ୍ତୁ ତୁମ୍ଭ ଗାଈ ।
 କ୍ଷୟାରେଣ ପୀଡ଼ା ଯେ ପାଇଲ ମୋର ଭାର ।
 ତେଣୁ ସେ କୋପ କରିଣ କହିଲେ ଏମନ୍ତ ।
 ଯେଣୁ ବନୟୀ ହୋଇଣ କହିଲ ଆମ୍ଭନ୍ତ ।
 ଦିଅନ୍ତୁ ଏବେ ସେ କ୍ଷୀର ହୁଅ ତୁମ୍ଭେ ସୁଖୀ ।
 ଦୟାକଲ ମୁହିଁ ଯେ ତୁମ୍ଭର ଦୁଃଖଦେଖି ।
 କ୍ଷୟାର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଣ ଯେ ମାଗିଲୁଁ ଆମ୍ଭେ ଦୁଧ ।
 ତହିଁକି ଗଉଡ଼େ ତୁମ୍ଭେ କଲ ଯେ ବିରୋଧ ।
 ପ୍ରଥମ ବେଳେ ମାଗିଲୁଁ ଉପହାସ କଲ ।
 କଲପୁରେ ଭୁଞ୍ଜିବ ଏଥର ତୁମ୍ଭେ ଫଳ ।
 ଗୋରସ ତୁମ୍ଭ ଘରଣୀ ବିଦେଶେ ବିକିବେ ।
 ସମସ୍ତ ଗୋପାଳ ଖାଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇବେ ।
 ଶୋକ ସନ୍ତାପ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନ କରିବେ କେହି ।
 ରାଜାର ସେବକେ ବଳେ ସବୁନେବେ ବହି ।
 ଦୟା ନ ବସିବ ତାହାଙ୍କର ନିଜ ଅଙ୍ଗ ।
 ତୁମ୍ଭ କଥାକୁ ସମସ୍ତେ ବୁଝିବେଟି ଖଣ ।
 ଏସନକ କଥାମାନ ଅବଶ୍ୟ ହୋଇବ ।
 ଏ ଆମ୍ଭର ବଚନ ଯେ ନିଶ୍ଚଳ ନୋହିବ ।

ଭାଗ୍ୟସ୍ଥଲ ଲେକସିନା ପରକୁ ଦିଅଇ ।
 ଅଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ଲେକ ଯେ ମାଗିବାକୁ ଯାଇ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଗଉଡ଼ମାନେ ଯେ ଅଟ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ।
 ଜାଣ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ କାଳ ନ ବାଧୁବ ତୁମ୍ଭେ ।
 ସାମାନ୍ୟ କର୍ମମାନ କି ବୋଲିବ ତୁମ୍ଭେ ।
 ଆମ୍ଭେ ମାଗୁଅଛୁ ସିନା ଅକର୍ମ ଅମ୍ଭେ ।
 ଶୁଣିଣ ଗୋପାଳମାନେ ହେଲେ ତୋଷମତ୍ତ ।
 ଗାଈ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଯେ ଅଣିଲେ ରାମକନ୍ତ ।
 ଶାଳପତ୍ର ଅଣିଣ ସିଝିଲେ ଦୁଇ ଦନା ।
 ଦୁଧ ଦେଇ ରାମକୁ ଯେ କରନ୍ତି ପ୍ରାର୍ଥନା ।
 ଭୋ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଦୟା କରଥୁବ ।
 ଯାହା ସେ ବୋଇଲୁ ଆମ୍ଭେ ଦୋଷ ନ ଧରବ ।
 ତୁମ୍ଭେ ମୁହଁକା ଆମ୍ଭେ କରବୁ ଯେ କିସ ।
 ବନରେ ଥାଉଁ ଯେ ଆମ୍ଭ ଅପରରେ ଦେଶ ।
 ଭୁଞ୍ଜି ଶୀଘ୍ର ନିଅ କିନା ମଣି ଯେ ତୁମ୍ଭେ ।
 ଶୁଣିଣ ସନ୍ତୋଷ ଯେ ହୋଇଲେ ରଘୁବର ।
 ପଞ୍ଚାସଭାବର ଜଳେ ପଖାଳିଲେ ମୁଖ ।
 ପୟଃପାନେ ବେନ ଭାଇ ହରିଲେ ଯେ ଭୋକ ।
 ଦକ୍ଷିଣଅଭିମୁଖେ ଯାନ୍ତେ ସେ ପଥବହି ।
 ଗୋପାଳେ ଯେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ କାର୍ଯ୍ୟଣ ସେ ହୋଇ ।

କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟାକାଣ୍ଡ

(୧)

ତାହାର ବାଳପ୍ରତି ଯୁଦ୍ଧ-ନିଷେଧ

ଅନ୍ତଃପୁରେ ଥାଇଁ କର ଶୁଣିଲକ ବାଳ ।
 ଘୃତକୁ ପାଇଲେ ଅଗ୍ନି ଯେସନେକ ଜଳ ।
 ତାହାକୁ ଦେନିଣ ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଶୋଇଥିଲ ।
 ଧଡ଼ ଧଡ଼ ହୋଇ ରାସ୍ତେ ଉଠିଣ ବସିଲ ।
 ବସ୍ତ୍ର ଅସମ୍ଭାଳ ଯେ ପଲଙ୍କୁ ଯାଇ ଉଠି ।
 ଅଗରେ ଯେ ଭଗାଉଲ ତାହା ବମ୍ବୁଖୁଣ୍ଟା ।

ଭେ ନାଥ ଯେ ମୁଖ ବୁଦ୍ଧି ଜାଣି ଛପିଁ କରୁ ।
 କଥାର ଯେ ସକ୍ତି ରାଜା ମନେ ନ ବଢ଼ୁ ।
 ସହସ୍ରେ ବରଷ ପଳାଇଲୁ ପୁଣିବାର ।
 ଦୁଇ ଘାଣ୍ଟି ଅଇଲୁ ସେ ଅଜର ଭିତର ।
 ଲମ୍ବ ଦେବତା ଯୁଦ୍ଧେକ ଯେବେ ତୋର ଭୁଲେ ।
 ପ୍ରାଣହାର ସ୍ଥବ ଯେ ତୋହର କୋପ କଲେ ।
 ସେ କଥା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଜାଣଇ ଯେ ପୁଣିବାର ।
 କଷ୍ଟିକ୍ୟା ପଶିଲୁ ଏଡ଼େ ଭରସା କି ତାର ।
 ବେଳେ ହାର ଯାଇଁ ସେହି ପୁଣିହିଁ ଅଇଲୁ ।
 କାହା ତହିଁ ଅଜ ଅବା କିବୁଦ୍ଧି ପାଇଲୁ ।
 ବରକର ମୁଖେ ମୁହିଁ ଶୁଣଅଛୁ ଯାହା ।
 ସାବଧାନ ହୋଇ କର ଶୁଣ ପ୍ରାଣନାହା ।
 ଶ୍ରୀରାମ ନାମେ ଅଟଇ ତାର ଏକ ମିତ୍ର ।
 ତାହାକୁ ସର ସମ ନୋହନ୍ତି ଶୂଳ ହସ୍ତ ।
 ସେନ୍ଦ୍ର ରାମ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେକ ଶସ୍ତ୍ର କୁଇଁ ।
 ତୋତେ ମାରୁ ପୁଣିକକୁ ରାଜ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ ।
 ବର-ମୁଖେ ମୁହିଁ ପୁଣି ଶୁଣିଛୁ ଏମନ୍ତ ।
 ଏକଥା ଭେ ସ୍ଵାମୀତି ଅଟଇ ହାଦେ ସତ ।
 ଯାହା ମୁହିଁ ସ୍ଵପନରେ ଦେଖିଲୁଁ ଅଜ ।
 ସେ କଥା ଶୁଣ ଭେ ଦେବ କପିକୁଳରାଜ ।
 ଦେବ ଦୈତ୍ୟ ପଶିଣ ଭାଙ୍ଗିଲେ ଅମ୍ଭ ପୁଣ ।
 ଅବର ସ୍ଵପନ ମୁଁ ଦେଖିଲି ହତଶିର ।
 ଅଜ ପୁଣି ତୋତେ ଜୟ ନାହିଁ କପିରାୟେ ।
 ନ କରସି କୋପ ଭୁ ନ ଯାଅ ତହିଁ ଯାଏ ।
 ନଗ୍ର ନର ନାରୀ ଯେ ହୋଇଲେ ହୁଇ କୁର ।
 ପିତା ପୁତ୍ର କେନ୍ଦ୍ର ପୁଣି ନପାରିଲେ ବାରି ।
 ସ୍ଵପନ ଚେତନା ମୁହିଁ ଉଠିଣ ବସିଲ ।
 ଏକ ଯୁବକୀଏ ପୁଣି ରୋଦନ୍ତେ ଶୁଣିଲ ।
 ତେଣୁ ଯେ ବରଷ ପୁଣି ହୋଇଲୁ ମୋ ଭତ୍ତ ।
 ଏକଥା ଦେଖିଣ ମୁଁ ଭଲଇ ପଞ୍ଚଭୂତ ।
 ଅଜପୁଣି ତୋତେ ଜୟ ନାହିଁ କପିରାୟେ ।
 ନ କରସି କୋପ ଭୁ ନ ଯାଅ ତହିଁ ଯାଏ ।
 ଗଲେ ଯେ ଅବଶ୍ୟ ଭୁହ ହରାଉବୁ ପ୍ରାଣ ।
 ବଧବା ଦଶା ନ ବଅ ମୋତେ କପିରାୟ ।

ଦୁଃଖୀ ହୋଇ ପୁଣି ମୁଁ ବଞ୍ଚିବି କେତେ ଦିନ ।
 ତାମୁଳ ବିନେ ଶୋଭା ନ ଦିଶିବି ବଦନ ।
 କଞ୍ଚୁଳ ନ ଘେନିଲେ ନୟନ ଶୋଭା ନୋହେ ।
 କୁସୁମ ନ ଖୋସିଲେ ଯେ କବରୀ ନ ଶୋହେ ।
 ତଳନ ଲେପନ ନ ହୋଇବ ଯେବେ ଅଙ୍ଗେ ।
 ମଣ୍ଡନ ନୋହିବ ଯେବେ ଅଳଙ୍କାର ଯୋଗେ ॥
 ଅଳତାହିଁ ନରଞ୍ଜିବି ମୋହର ଯେ ପାଦେ ।
 ପଦାବଳୀ ନ ଥିବ ମୋହର କୁତ ମଧ୍ୟେ ।
 ନୂପୁର ବିହନେ କିସେ ଶୋହଇ ତରଣ ।
 ବାହେ ବାହୁ ଯେବେ ମୁଁ ନୋହିବି ଆଭରଣ ॥
 ଶୁକଳ ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧିଣ ଅଶୋଭା ଦିଶିବି ।
 କାହାର କୋଳରେ ମୁହିଁ ସୁଖରେ ରହିବି ।
 କେମୋତେ ବିନୋଦ କରବି ଯେ ଚାଟୁକିହି ।
 କାହାର କୋଳରେ ପୁଣି ଥିବି ମୁହିଁ ଶୋଇ ।
 ନାସା ନ ଶୋହିବ ମୋର ବସଣି ବିହନେ ।
 ଏତେକ ଦୁଃଖ ପୁଣି ମୁଁ ସହିବି କେସନେ ।
 ମୋହର ଶପଥ ଭୁଲି ନୟା ଅଜ୍ଞ ମୁହିଁ ।
 ଗଲେ ଯମପୁରେ ଯେ ଜୀବନ ଯିବି ବୁଝି ॥
 ସୁଗ୍ରୀବ ସୋଦର ଯେ ତୋହର ସାନଭାଇ ।
 ତାହାକୁ ତୁ ଯୁବରାଜ କର କପିସାଇଁ ।
 ସୁଖେ ଭୋଗ କର ପୁଣି ଅନ୍ୟପୁରେ ରହି ।
 ରାଜ୍ୟଭାର ସବୁ ସୁଗ୍ରୀବର ମୁଣ୍ଡେ ଦେଇ ।
 ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଥିବା ଅହେ କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟାର ସାଇଁ ।
 ତାରା ବଚନ ଶୁଣି ବାଲିଯେ ବୋଲଇ ।

(2)

ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ପ୍ରତି ବାଲିର ଚେଷ୍ଟାର

ମାତାପିତା ବିଚାର ନ ନେଲେ ତୋତେ କହ ।
 ପରଜା ନ ପାଳିଲୁ ତୋହର ଦୁଃଖମତି ।
 ଅଜ୍ଞାନ ପୁରୁଷ ଭୁଲି କହିଲୁଁ ନ ଜାଣୁ ।
 ବନଜାବ ସଙ୍ଗତେ ପଶିଲୁଁ ଆସି ଏଣୁ ।
 ମୋତେ ଭୁଲେ ମାଇଲୁ କେବଣ ଗୁଣ ପାଇଁ ।
 କି ତୋହର ଶରୀରରେ ଧର୍ମ ବସି ନାହିଁ ।

ଶୁଭ ହାତ ମାର୍ଜିତ ଦେନଲେ କିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ।
 ଅବର ପଣ ତୋର ଜାଣିଲୁ ଅଜ୍ଞ ।
 ପୁରୁଣ ବେଦ ଅଗମ ଶାସ୍ତ୍ର ଶୁଣି ନାହିଁ ।
 ମୋତେ ତୁହି ଅକାରଣେ ବନ୍ଧୁଲୁଟି ଯହିଁ ।
 ପଞ୍ଚନଖିଆ ଯେ ପୁଣି ପାଞ୍ଚ ଜନ୍ମ ଖାଇ ।
 ଅବର ଯେ ପାଞ୍ଚଜୀବ ଭକ୍ଷି ନ ଯୋଗାଇ ।
 ଗଜ ବ୍ୟାଘ୍ର ମର୍କଟ ଯେ ମନୁଷ୍ୟ କୁମ୍ଭୀର ।
 ଏହି ପାଞ୍ଚ ଜନ୍ମ ପୁଣି ନ ଭକ୍ଷନ୍ତି ନର ।
 ଗୋସ୍ଥ ନକୂଳ ଶଶା ଯେ ଗଣ୍ଡା ହିଙ୍କ ଖାଇ ।
 ମୋତେ ଯେ ବଧୁଲୁ ତୁ କେବଣ ଗୁଣ ପାଇଁ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲିଲେ ଯେ ସୁଗ୍ରୀବ ମୋର ମିତ ।
 ତୋତେ ମୁହିଁ ମାଇଲୁଲୁଁ ଏହାର ନିମିତ୍ତ ।
 ତାହାର ତୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭ୍ରାତ ଅଟୁ ଅହୋ ବାଳି ।
 ଅନ୍ୟାୟିଲେକଙ୍କୁ କି ସହଇ ମହାସୁଳୀ ।
 ପିତା ତୋର ଏହାକୁ ଯେ ଯୁବରାଜ କଲ ।
 ବାପର ବୋଲି ଯେ ତୋର ଗ୍ରାହ୍ୟ ନୋହିଲ ।
 ରାଜ୍ୟରୁ ବାହାର କରି ଏହାକୁ ତୁ ଦେଲୁ ।
 ଭରବନ୍ଧୁ ରାମାକୁ ତୁ ବଳେଣ ହରିଲୁ ।
 କିଶ୍କିନ୍ଧ୍ୟା କଟକ ଯେ ଏକାଏ ଭୋଗ କଲୁ ।
 ସହୋଦର ଅନୁଜକୁ ମାରିବା ଇଚ୍ଛିଲୁ ।
 ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ହୋଇ ଅନ୍ୟାୟ ଯେ କରୁ ।
 ଅନ୍ୟାୟ ଦେଖିଲେ ଆମ୍ଭେ ଉପ୍ରୋଧ ନ କରୁ ।
 ତେଣୁ ଯେ ନାରାତ ମୁହିଁ କଲୁଁ ପ୍ରହାର ।
 ଯହିଁ ଅନ୍ୟାୟ ମାର୍ଗେ ପଶିଲୁ ନୁପକର ।
 ଭରତ ଯେ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ହୋଇଲୁ ନୁପତ ।
 ପିତାର ଆଜ୍ଞାରେ ଆମ୍ଭେ ବୁଲୁ ଅଛୁ ପୃଥ୍ବୀ ।
 ଦୁଃଖ ଜନମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ପ୍ରାଣେ ମାରୁଁ ।
 ଅଗତ ଲୋକଙ୍କୁ ପୁଣି ଉପ୍ରୋଧ ନ କରୁଁ ।
 ପୃଥ୍ବୀର ରାଜା ଯେ ଅଟଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବଶ ।
 ପାପୀ ବୋଲି ତୋତେ ଯେ କରଇ ପ୍ରାଣେ ନାଶ ।
 ବଶେଷେ ତୁ ଶାଖା-ମୃଗ ଅଟୁ ଅହୋ ରାଷ୍ଟ୍ର ।
 ମୃଗୟା ବନୋଦେ ଆମ୍ଭେ ବନସ୍ତେ ବଢ଼ିଷେ ।
 କରୁଛୁକେ ପୁଣି ନାନା ଜୀବଜନ୍ତୁ ନାଶୁଁ ।
 ମୃଗର ଲେଖାରେ ତୋତେ ନାଶତେକ ପେଷି ।

ଯୋଗେ ପୁଣି ସୁଖୀବ ହୋଇଲ ମୋର ମିତ ।
 ତାହା ଶୁଭକଥାଯେ ଅଟଇ ମୋର ହୃଦ ।
 ଶୁଭେ ମୋହର ଯେ ସୀତାକୁ ହରିନେଲ ।
 ଶୁଣି ମୈତ୍ର ମୋହର ବହୁତ ଚନ୍ଦ୍ରା କଲ ।
 ଲଙ୍କାଗଡ଼ ପୋଡ଼ଣ ମାରିବ ଦଶଶିର ।
 ମୋତେ ପୁଣି ଅଣି ଦେବ ଜନକକୁମାର ।
 ଏସନକ କଥା ଭୁଲି ବୁଝିବୁନା ବାଳ ।
 ଏ ମୋହର ମିତ ଯେ ଅଟଇ ଶୁଭଶାଳୀ ।
 ଯେଉଁ ଦିନ ଶୁଭେ ସୀତାଙ୍କୁ ହରିନେଲ ।
 ଆକାଶମାର୍ଗରେ ରଥ ବାହୁ ଦେନ ଗଲ ।
 ଶୋକେ ପୁଣି ଜାନକା ଯେ ଅଳଙ୍କାର କାଢ଼ି ।
 ତହିଁରେ ବାନ୍ଧିଲ ଯହେ ଉପରାଣ ଶାଢ଼ି ।
 ସୁଖୀବକୁ ଦେଖିଣ ତଳକୁ ପକାଇଲ ।
 ମୋହର ମରୁତ ତା ସାଇତ ଥୋଇ ଥିଲ ।
 ସେ ସକଳ ମରୁତ ଯେ ଅଛୁ ମୋତେ ଦେଇ ।
 ତେଣୁ ନାରୀତ ବନ୍ଧିଲ ଉପକାର ପାଇଁ ।
 ବାଳିକାର ବୋଇଲ ତୁ ଅଟୁ ଯେ ଅଜ୍ଞାନ ।
 ଅନର୍ଗଳ ତୋହର ବାନ୍ଧିଲ ଦଶାନନ ।
 ସୁଖୀବ ବୋଲରେ କି ତାହାକୁ ହୋଏ ମାରି ।
 ଯାହାର ମୁଖ ଦେଖି ବାସବ ଭୟ କର ।
 ମୋର ତହିଁ କିଶନ୍ତା ଯେ ନାହିଁ ତାକୁ ଅନ ।
 ମୋତେ ଭୁଲି ଯେବେ କରଥାନ୍ତୁ ସମାଧାନ ।
 ଶୁଭେ ମୋ ମୁଁ ସୀତାକୁ ଅଣି ଦ୍ୟନ୍ତ ।
 ସୁଖୀବକୁହିଁ ଯେ ଗଉରବ କର ଥାନ୍ତୁ ।
 ତୋତେ ଅଜ୍ଞା କରବାର ପାଆନ୍ତା କାରଣ ।
 ଏଣୁ ଯେ ବୋଇଲ ତୋତେ ନ ଜାଣିମାପଣ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଇଲେ ତୁହି ଭାଇବୋହୁ ହବୁ ।
 ରାଜା ହୋଇ ପୁଣି ଯେ ଅନ୍ୟାୟ କର୍ମ କରୁ ।
 ସେ ପାତକେ ଆମ୍ଭେ ଯେ ବନ୍ଧିଲୁ ତୋତେ ବାଣ ।
 ତେଣୁ ସ୍ବର୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇବ ତୋତେ ଜାଣ ।
 ବାଳ ବୋଇଲକ ଆମ୍ଭେ ଅଟୁ ପଶୁ ଜାତି ।
 ସେ ଦୋଷ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ କି ଅଛଇ ରଘୁପତି ।
 ଅଜ୍ଞାନ ଜୀବ ଆମ୍ଭେ ଅରଣ୍ୟେ ପୁଣି ଥାଉଁ ।
 କିନ୍ତୁ ଶାନ୍ତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଣି ପିଇ ।

ଅମ୍ଭର ଜ୍ଞାନଗୋଚର ନାହିଁ ସାଧୁ ମେଳା ।
 କଥାହିଁ ତୁ ଏକଥା କହୁଛୁ ରଘୁବଳା ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲିଲେ ତୁ ନୃପତିପଣ କରୁ ।
 ଜଗତେ ବୋଲନ୍ତି ତୁ ବଳିଷ୍ଠ ସବୁଠାରୁ ।
 ଅଳ୍ପ ଲୋକ ପାଳ ପୁଣି ଧର୍ମ ଏକ ମୂର୍ତ୍ତି ।
 ବସୁ ଅଂଶ ନଥିଲେ କି ହୁଅଇ ନୃପତି ।
 ତୋତେ ସିନା ପାପ ପୁଣ୍ୟ ଲଗଇ ଅବଶ୍ୟ ।
 ତୁ ସେ କପିବୀର ଅଟୁ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ପୁରୁଷ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର ମୁଖରୁ ଏସନକ ବାଣୀ ।
 ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲୁ ସେହି ବାଳ ରାୟେ ଶୁଣି ।
 ବୋଲିଲୁ ଶ୍ରୀରାମ ଧନ୍ୟ ତୋହର ଯେ ପିତା ।
 ଧନ୍ୟ ତୋର କଟକ ଯେ ଧନ୍ୟ ତୋର ମାତା ।
 ମୋତେ ଯେ ମାରି ପାରିଲୁ ଧନ୍ୟ ତୋର ବଳ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଏ ମେଦନୀ ହୋଇଲୁ ସଫଳ ।
 ତୋହର ପ୍ରାୟେକ କ୍ଷତି ଦେଖିଲି ଯହୁଁ ।
 ପୃଥ୍ବୀକ ପ୍ରଶଂସା ମୁଁ ଯେ କରୁଅଛି ତହିଁ ।
 ଦେବତା ଏ ସମ ଯେ ନୋହନ୍ତି ହାଦେ ମୋତେ ।
 ତୁ ରାମ ବାଣ ବଳିଲୁ କେବଣହିଁ ମତେ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ବସୁ ମହେଶ କି ତୁ କେବଣଜନ ।
 ମାନବ ଜନ୍ମ ହୋଇ ଯେ ଏଡ଼େ ତୋର ପ୍ରାଣ ।
 ଏତେକ ଶୁଣିଣ ରାମ ଧନ୍ୟଗର ଥୋଇ ।
 ବାଳକ ବଳପନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଶ୍ରମେ ହୋଇ ।
 ସୁଗ୍ରୀବର ଭାଇ ତୁ ମୋହର ଅଟୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ।
 ଏ ମୋହର ଦୋଷ ଯେ ନ ଧରି କପିଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
 ଏତେକ ଧାର୍ମିକ ବୋଲି ନ ଜାଣଇଁ ତୋତେ ।
 ଯେତେକ ଅପ୍ରାଧ କଲୁ କ୍ଷମାକର ମୋତେ ।
 ନାରାଜ କାହିଁ ପୁଣି ଦେବା ମଉଷସ ।
 ସୀତା ଅଣିବାକୁ ତୁ ଯେ କରସି ହୋ ବୁଦ୍ଧି ।
 ବାଳ ବୋଲିଲୁ ମୁହିଁ ନ ଶୁଣଇଁ ଏହା ।
 ତୁ ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଅଟୁ ଚଉକାହା ।
 ପରମ ବ୍ରହ୍ମ ପୁରୁଷ ସ୍ବୟଂ ବିଶ୍ବବାସୀ ।
 ଅବତାର ହୋଇଲୁ ଅପୁର ବଳ ଧୁଂସି ।
 ମୋହର ଭାଷ୍ୟରେ ମୁହିଁ ଦେଖିଲି ତୋତେ ।
 ତୁହି ଯେବେ ନାରାଜ ହୋ ପେଶିଲୁ ନି ମୋତେ ।

ମାଲବନ୍ତରେ ବର୍ଷାକାଳ

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଗୋ ପାବଣୀ ଦେବ ଶୁଣ ।
 ମାଲବନ୍ତ ପକ୍ଷରେ ରହିଲେ ରଘୁରାଣ ।
 ଶ୍ରୀରାମର ଚିତ୍ତ ହେଉଅଛି ଛନ ଛନ ।
 ଜଳଧର ମେଘରେ ଯେ ଉତ୍ସବ ଗଗନ ।
 ଘଡ଼ଘଡ଼ି କରଣ ଯେ ମାରଇ ବଜୁଳ ।
 ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳେ ଆକାଶରେ ଉଦେ ଆଦିବଳ ।
 ହାତଶୁଣି ଉଇଁକର ମେଘ ଗରଜନ୍ତି ।
 ନିର୍ଦ୍ଦାତ ଶବଦ କର ଚଢ଼କ ମାରନ୍ତି ।
 ପୂର୍ବଦିଗ ମେଘେ ଯାଇ ପଶ୍ଚିମେ ପଶନ୍ତି ।
 ଶୀତଳ ପବନ ଯେ ବହଇ ଚଉକନ୍ତି ।
 ଦକ୍ଷିଣ ମେଦୁର ଯେ ସମୁଦ୍ର ପାଣି ତୋଳି ।
 ଉତ୍ତରଦିଗକୁ ହଂସେ ଜଳ ଘେନି ଚଳି ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଧନୁ ଉଇଁ ଅଛଇ ଯେ ଘନ ଘନ ।
 ଅସ୍ତ୍ରକାଳେ ଆଦତ୍ୟ ଦଶଇ ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣ ।
 ଦବସେ ମଣ୍ଡଳାକାର ରାସିରେ କୁହୁକ ।
 ପ୍ରଚଣ୍ଡପବନ ଯେ ବହଇ ଝାଙ୍କ ଝାଙ୍କ ।
 କ୍ଷଣେ ଗୁଲୁଗୁଲୁ କ୍ଷଣେ ଶୀତଳ ଯେ କରେ ।
 କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଦବାକର ଦଶେ ଆକାଶରେ ।
 ସିନ୍ଧୁ ଗରଜଇ ପୁଣ ଦିଗ ରଙ୍ଗ ଦଶେ ।
 ଜଳଧର ଧୂମ ପୁଣ ଗଗନରେ କି ସେ ।
 କୁସୁମ ବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଣ ଆସ୍ଥାଦଇ ଖର ।
 ଜଳଜଳ ଦଶଇ ଯେ ଗଗନର ତାର ।
 ଚନ୍ଦ୍ରମା ମଣ୍ଡଳ ଯେ ଧୂସର ହୋଇ ଦଶେ ।
 ଭିତର ବାହାରେ ଯେ ନକ୍ଷତ୍ରଗଣ ମିଶେ ।
 ନିର୍ଗଳ ଗଗନେ ଯେ କ୍ଷଣକେ ମେଘ ଉଇଁ ।
 ପୁଣିହିଁ ଗର୍ଜିଣ ସେ ଶୂନ୍ୟରେ ଆଛାଦଇ ।
 ଦବସେ ଗର୍ଜନ ଯେ କରଇ ଗମ ଗମ ।
 ଭୂମିକମ୍ପ କରଣ କରଇ ଦମ ଦମ ।
 ଅଷାଢ଼ମାସ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲକ ଯନ୍ତ୍ର ।
 ହିମିହିମି କରଣ ସେ ବରଷଇ ତହୁଁ ।
 ବଜୁଳ ଦେଖାଇଣ ମାରଇ ଘଡ଼ ଘଡ଼ି ।
 କଜାଣି ପବନୁ ଶୁଣ ପଡ଼ିବକି ହୁଡ଼ି

ଯହୁଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲୁ ଦୁଃସହ ବରଷା ।
 ନାନା ପକ୍ଷୀମାନେ ତହିଁ ଭିତରରେ ବସା ।
 ବୃକ୍ଷମାନେ ପକ୍ଷୀବନ୍ଧୁ କଥା ଲଦା ।
 ମୟୂର ତଡ଼ାଇ ଯେ ମଦନେ ଭନମନ୍ତ୍ର ।
 ମୃଗଭୟ ଛାଡ଼ିଣ ତରନ୍ତି ଏଣେ ତେଣେ ।
 କୋକିଳ ହିଙ୍ଗାର ପଶିଲେ ଗହନ ବନେ ।
 ବୃକ୍ଷମାନ ଦଶନ୍ତ ଯେ ଦୁଆ ପରକାର ।
 କଦମ୍ବ ପୁଷ୍ପମାନେ ଫୁଟନ୍ତି ନିରନ୍ତର ।
 ଜାମୁଁଫାଳ ପାତ କର ପଡ଼ନ୍ତି ଭୂମିରେ ।
 ବନଫଳ ପାତ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି କେତେ ତଳେ ।
 ବନର କୁକୁଟ ମାନେ କାମେ ଖେଦା ଖେଦ ।
 ପାତାଳ ଗଙ୍ଗା ନାମେ ଯେ ବହେ ତହିଁ ନଦୀ ।
 ଜଳଖୁମ୍ବୀ କାହାମ ଯେ ପାତହଂସାବଳୀ ।
 ଖରହଂସ ବକ ଯେ କରନ୍ତି ଜଳକେଳି ।
 ଶ୍ରୀବତ୍ସ ପ୍ରବେଶ ହୋଏ ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ।
 ଘୋରବୃକ୍ଷ କରଣ ବରଷେ ଜଳଧରେ ।
 ଅଖଣ୍ଡିତ ଧାରା ଯେ ନ ଦଶେ ଦଶ ଦଶ ।
 ବନ ପକ୍ଷୀବନ୍ଧୁ ପୁଣି ହୁଅନ୍ତୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ।
 ନଦୀମାନେ ବହନ୍ତି ଯେ ପୁରେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ।
 ପବନ ଉପରୁ ହେଉ ପଡ଼ଇ ଯେ ପାଣି ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କରଣ ତେଜ ନ ଦଶେ ଗଗନେ ।
 ବୃକ୍ଷେ କମ୍ପମାନ ହୁନ୍ତି ପ୍ରତୀ ପବନେ ।
 ମାଲବନ୍ତ ପବନେ ଯେ ଶ୍ରୀରାମ ଅଛନ୍ତି ।
 ଅନେକ ଦୁଃଖେଣ ସେ ବରଷା ବଞ୍ଚୁଛନ୍ତି ।

(୫)

ମାଲବନ୍ତରେ ରାମଙ୍କର ସୈନ୍ୟ-ଜଳନା

ତନ୍ତ୍ରଗିରି ସୀମାରୁ ଯେ ସଉରାଷ୍ଟ୍ର ଯାଏ ।
 ଦକ୍ଷ ହୋଇ କର ବଳ ଲଗାଇବି ହୋଏ ।
 ଗୋଦାବରୀ ଘେନି ପୁଣି କୃଷ୍ଣ ବେଣୀ କଲେ ।
 ଏଥୁ ପୁରଲୋକ ସେ ଯେ ରକ୍ଷ କରି କଲେ ।
 ପଞ୍ଚଧାରା ପବନ ଯମନଗିରି ଲାଉ ।
 ବାରଣାସତ ଲଗିଣ ଏକଖଣ୍ଡ ହୋଇ ।

ଏକାମରବନଘେନ କପିଳାସ ଗିରି ।
 ବରଜାମଣ୍ଡଳରେ ଅଛନ୍ତି ଥାଟ ପୁର ।
 ବଣା ହୋଇ ଯାଇଁ କର ରହୁଲେକ ଥାଟ ।
 ବଣାର ନାମରେ ସେହୁ ହୋଇଲେକ ଶୁକ୍ଳ ।
 ବାମଆଡ଼େ ତହିଁ ପୁଣି ବାଟ ନ ଯାଇଲେ ।
 ବାମଣ୍ଡା ବୋଲଣ ସେ ତହିଁର ନାମ ଦେଲେ ।
 ବେଣୀ ନଦୀକୁଳ ସେ ଯେ ହରଗଙ୍ଗାଲୁଇ ।
 ସୈନ୍ୟ ପୁରୁଛନ୍ତି ସେ ଯେ ଛତାଛତ ନାହିଁ ।
 ରଣ କର ଯାଇ ସେହୁ କଲେକ ବରୁର ।
 ରଣାର ନାମ ସେ ଯେ ହୋଇଲା ତାହାକର ।
 ପାଣ୍ଡବ ବିପିନ ସେ ଯେ ଦେବଗିରି ଭେଟ ।
 ପଶ୍ଚିମ ସମୁଦ୍ର ଯାଏ ପୁରୁଛନ୍ତି ଥାଟ ।
 କାହିଁ ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣ ସେ କାହିଁ ପାର୍ବତୀ ଶୁଣି ।
 କେବଣାଠାରେ ସେହୁ ବହୁତ ବର୍ଣ୍ଣଦଣି ।
 କାହିଁରେ ସିନ୍ଦୂରବର୍ଣ୍ଣ କାହିଁ ହରିତାଳ ।
 ଭୂମିପରେ ଶୋଇକ ଅଛନ୍ତି ମେଘମାଳ ।
 କାହିଁ କଳାମୟେ ହୋଇ କାହିଁ ଧୂମ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ।
 କାହିଁ ରୂପା କାହିଁ ରେଣୁ ଦଶର ପୁବର୍ଣ୍ଣ ।
 କାହିଁ ସ୍ଫଟିକର ବର୍ଣ୍ଣ କାହିଁ କାତ ଅଭା ।
 ରକ୍ଷ କପି ଦଶନ୍ତେ ମେଦନା ଦଶେ ଶୋଭା ।
 ମାଲବନ୍ତ ପଦ୍ମତେ ଥାଇଁଣ ରଘୁନାଥ ।
 ଦେଖିଲେକ ସୈନ୍ୟ ପୁର ଅଛନ୍ତି ଜଗତ ।
 ଅଗଣିତା ସୈନ୍ୟ କେହୁ ସଂକ୍ଷେପି ନ ପାର ।
 ଅବୁଦେକ କପି ସେ ଭୂମିରୁ ଅବତର ।
 ପୁଣିବର ବୋଲେ ଦେବ ଶୁଣ ରଘୁପତି ।
 ସୈନ୍ୟ ଅପ୍ରମିତ ପୁର ଗଲେ ବସୁମତୀ ।
 ଯେ ତୋହର କାର୍ଯ୍ୟତ ବରୁର ତାହା କର ।
 କପିରାଜ ବରୁରେ ବୋଲନ୍ତି ରଘୁନାଥ ।
 ଭୋ ମନ୍ଦବ ଯାହା ତୁ ବୋଇଲୁ ଏହୁ ସତ ।
 ବୁଦ୍ଧବଗବତ୍ ଏବେ ପେଷିବାକ ଦୂତ ।
 କେବଣ କବିରେ ସେ ଯେ ରାବଣର ଘର ।
 ଲଙ୍କା ନାମରେ ସେ ଯେ ଅଛି ଅନେକପୁର ।
 ରାବଣ ନାମରେ ସେ ଅନେକ ରାଜା ଅଛି ।
 ଯେବଣ ରାବଣ ମୋର ନେଲେକ ମୁଗାଣୀ ।

ଜାଇଛି କି ନାହିଁ ପୁଣି ଜନକ ଦୁହ୍ନିତା ।
 ଅନେକ ଯୁବଜ୍ଞଙ୍କର ନାମ ଅଟେ ସୀତା ।
 ରାବଣ ଘର ଅଛନ୍ତି ଅନେକ ଯେ ମତେ ।
 କଅଁସ ତାହାକୁ ହରିଲୁଣି ସେ ଦରତେ ।
 ହାନି ଲଭି କଥାମାନ ଜାଣିବା ନିମନ୍ତେ ।
 ସାଧକଥା ପାଇଁ ଯେ ପେଷିବ ଏବେ ଦୂତେ ।
 ଯଦ୍ୟପି ରାବଣ ଯେ ସୀତାକୁ ହରି ଥିବ ।
 ଥାଟ ଘେନି ଯାଇଁ ଆଉ କି ଅବା କରବ ।
 ଦୁଃଖୀନା ଯୁବଜ୍ଞ କିଛି ନ ଆଣିବ ମୁହିଁ ।
 ତହିଁକି ବୋଲଇ ଦୂତ ବରଗିବା ପାଇଁ ।
 କଅଁସ ସୀତା ମୋ ଆତ୍ମଦାୟା ହୋଇ ମଲ୍ଲ ।
 ଯହିଁ ସେହି ଦଶାନନ ବନ୍ଧୁ ଦୁଃଖ ଦେଲ୍ଲ ।
 ଏମନ୍ତ ହୋଇଲେ ଆମ୍ଭେ କିପାଇଁ ସେ ସିବା ।
 ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଲେ ଆମ୍ଭେ ଏଥୁ ବାହୁଡ଼ିବା ।
 ଅପ୍ରମାଦେ ଜାନକୀ ସେ ପ୍ରାଣ ପାଇ ଥିବ ।
 ତେବେ ସେ ଦୂତଙ୍କୁ ଦେଖି କାରୁଣ୍ୟ କରବ ।
 ଦୂତଙ୍କର ଆଗରେ ସେ ହୋଇବ ବିକଳ ।
 ଅବିକଳ ନୟନରେ ଥିବ ଅଶ୍ରୁଜଳ ।
 କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ହୋଇ ବୋଲିବ ନ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵାମୀ ମୋତେ ।
 ଏସନେକ ବୋଲି ଯେବେ କହିବାକ ଦୂତେ ।

ସୁମରକାଣ୍ଡ

(୧)

ହନୁମାନର ସୀତା-ଠାବ

ଶିଂଶପା ବୃକ୍ଷର ତଳେ ସୀତା ଉଭା ହୋଇ ।
 ଦୁଃଖମନରେ ଭଲଇ ଏହା ବରଦେଶ୍ଵ ।
 ପୋଡ଼ୁ ଏ ଜୀବନ ମରବାର ବଡ଼ ସୁଖ ।
 ନ ଦେଖିଲି ଅଜିଯାଏ ପ୍ରାଣନାଥ-ମୁଖ ।
 ଶ୍ରୀରାମର ବଚ୍ଛେଦ ଅଜକୁ ଦଶମାସ ।
 କାହାରି ମୁଖରୁ ନ ପାଇଲି ଯେ ସନେଶ ।
 ଏସନ ଭଲନ୍ତେ ହନୁମନ୍ତ ଯେ ବିଚାର ।
 ଏହି ସେ ଜାନକୀ ଦେବୀ ଜଡ଼କକୁମାରୀ ।

ଯେବଣ ଦିନେ ସୀତାଙ୍କୁ ଅଶିଳ ରାବଣ ।
 ମୁହଁ ଥିଲ ରକ୍ଷ୍ୟମୂଳ ଗିରି ଶିଖରେଣ ।
 ରୋଦନ କରିଣ ଶୂନ୍ୟ ଯାଇ ମହାସଖା ।
 ରଘୁବଂଶେ ଶ୍ରୀରାମ ଅଟନ୍ତି ମୋର ପତି ।
 ଏସନ ଶୁଣି ଉତ୍ତରକୁ ମୁଁ ଯେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲି ।
 ରାବଣର କୋଳେ ବନ୍ଦଦେହାକ ଦେଖିଲି ।
 ଏହି ସେ ଜାନକା ଯେ ଅଟଇ ରାମ-ବାମା ।
 ଆନ ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ ନାହିଁନା ଉପମା ।
 ଏହି ଯେ ପରମଲକ୍ଷ୍ମୀ ଜଗତର ମାତା ।
 ଜନକଘରେ ଉତ୍ପତ୍ତି ନାମ ଅଟେ ସୀତା ।
 ପତିର ବିଚ୍ଛେଦେ ଏହି ପତିବ୍ରତ ପାଳି ।
 ଦୁଃଖେଣ ଦିନ ବଞ୍ଚଇ ଏଥେ ମରୁଥିଲୀ ।
 ଶ୍ରୀରାମ କହିଲେ ମୋର ଆଗେ ସିସ ସିସ ।
 ତହିଁ ଶତେଗୁଣ ଏହି ଅଟଇ ବିଶେଷ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଜାନକା ଏ ଧନ୍ୟ ଏହା ନେତ୍ର ।
 ଧନ୍ୟ ଶ୍ରବଣ ଏହାର ଧନ୍ୟ ସର୍ବ ଗାତ୍ର ।
 ଧନ୍ୟ ନାସିକା ଏହାର ଧନ୍ୟ ପତିବ୍ରତ ।
 ଧନ୍ୟ କବିର ଭାର ଧନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିପାତ ।
 ଧନ୍ୟ ବଞ୍ଚୁଲ ଧନ୍ୟ ଏହା ମହା ଶୀତ ।
 ଧନ୍ୟ ଏହାର ଯେ ନାଉ ଧନ୍ୟ ଯେ ଜଘନ ।
 ଧନ୍ୟ ତରଣ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ଧନ୍ୟ କର ବେନି ।
 ଧନ୍ୟ ଗର୍ଭଧାରୀ ଧନ୍ୟ ଜନକ ଯେ ମୁନି ।
 ଧନ୍ୟ ଜନନୀ ତୁ ଶିତି ଧରନ୍ତୁ ଉଦରେ ।
 ଧନ୍ୟ ସେ ପୁର ବଢିଲୁ ତୁହି ଯେଉଁଠିପୁରେ ।
 ଧନ୍ୟ ଶ୍ରୀରାମ ତୁ ଧନ୍ୟ ରାଜା ଦଶରଥ ।
 ଧନ୍ୟ କଉଶଲ୍ୟା ତୋର ଗର୍ଭଧାରୀ ମାତ ।
 ଧନ୍ୟ ଅଯୋଧ୍ୟା ଯେ ଧନ୍ୟ ତହିଁ ନର ନାରୀ ।
 ଧନ୍ୟ ସୀତା ତୁ ଯେ ଶ୍ରୀରାମକୁ ବଢ଼କର ।
 ଧନ୍ୟ ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ଧନ୍ୟ କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟା କଟକ ।
 ଧନ୍ୟ ରାମ ତୋତେ ଯେ ଦେଖନ୍ତି ଯେତେ ଲୋକ ।
 ଧନ୍ୟ ମୋର ପିତା ଧନ୍ୟ ମୋହର ଜନନୀ ।
 ଧନ୍ୟ ପିତା କେଶରୀ ମୋ ଧନ୍ୟ ମା ଅଞ୍ଜନା ।
 ଧନ୍ୟ ଦେଶ ଲୋକେ ଯେ ଶ୍ରୀରାମ ତୁମ୍ଭ ସାଇଁ ।
 ଧନ୍ୟ ଲଙ୍କପତି ଧନ୍ୟ ତପକଲୁ ବାହିଁ ।

ରଘୁନାଥ ବାଣେ ଯେ ହୋଇବୁ ପ୍ରାଣେନାଶ ।
 ସୁଖେଣ ପାଇବୁ ତୁ ଅକ୍ଷୟ ସ୍ବର୍ଗବାସ ।
 ଏତେ ବୋଲି ହକୁ ଯେ ଭଲଇ ପୁଣି ପୁଣି ।
 ରାକ୍ଷସୁଣୀମାନେ ଯେ ଆସିବେ ଏହିକ୍ଷଣି ।
 ଏକାନ୍ତ ବେଳେ ମୁହିଁ ଯେ ସମାସ୍ୟା କରବ ।
 ସନ୍ଦେଶ ଦେନିଣ ଏଥୁ ବେଗେ ପୁଣି ଯିବ ।
 ଏତେ ବୋଲିଣ ଛୁଡ଼ିଲି ଭ୍ରମର ଶରୀର ।
 ତତକ୍ଷଣେ ହେଲ ଅତି ସାମାନ୍ୟ ବାନର ।
 ତାଳରେ ବସିଣ ପଶ ମଧ୍ୟେ ଲୁଚି ଦେଲ ।
 ମନେ ମନେ ପୁଣି ସେହି ବରୁର ବୋଇଲ ।
 ପୂର୍ବେତ ଜାନକା ଦେବୀ ମୋତେ ଦେଖି ନାହିଁ ।
 ଶାପ ନ ଦିଅଇ ପୁଣ କୋପମୁଖ ହୋଇ ।
 ମାୟା ପ୍ରାୟେକ ନପୁଣ ମଣଇ ମୋ କଥା ।
 ଏହି ବରୁର ଗୋଟି ତ ଲଗେ ବଡ଼ଚନ୍ଦ୍ରା ।
 ମୁହିଁ ନ କହିଲେ ତ ନ ଜାଣିମ ସେ ସଖା ।
 କେମନ୍ତେ ବାରତା ମୁଁ ଦେବଇଁ ରଘୁପତି ।
 ଝାଡ଼ବାଡ଼କୁ କହିଲ ପ୍ରାୟେକ କହିବ ।
 ସମାସ୍ୟା ପାଇଲେ ଏଥୁ ଓଢ଼ାଇଣ ଯିବ ।
 ଏତେ ବୋଲି ହକୁମତ ଏଣେ ତେଣେ ଚାହିଁ ।
 ଦେଖିଲ ଏକା ହୋଇ ଅଛଇ ବରଦେବୀ ।
 ମନେ ଭୟ ପାଇ ଯେ ବୋଲଇ ପୁଣି ପୁଣି ।
 ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ହସଇ ସେ ମନେ ଲଜଦେନ ।
 ସ୍ଥିର ହୋଇଣ କହଇ ସେହି ପୁଣି ପୁଣି ।
 ମନେ ମନେ ବରୁର କହଇ କପିମଣି ।
 ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ରାଜା ଦଶରଥ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
 ତାହାକି କୋଳରେ ଜାତ ହେଲେ ତନ୍ତ୍ରଧାରୀ ।
 ନାମ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଅଟନ୍ତି ତାର ପୁତ ।
 ବନସ୍ତକୁ ପେଷିଲ ଯେ କରକେୟୀ ମାତ ।
 ଜନକର ହିଅ ସୀତା ଶ୍ରୀରାମର ନାଣୀ ।
 ତାହାକୁ ଦେନିଣ ରାମ ହେଲେ ବନଭ୍ରଷ୍ଟ ।
 ପଞ୍ଚବଟୀ ବନେ ରାମ ରହିଲେକ ଯହୁଁ ।
 ରବଣ ସୀତା ଚୋରଇ ଅଶିଲକ ତହୁଁ ।
 ଲେଉଟିଣ ଶ୍ରୀରାମ ବନେ ନ ପାଇଲେ ନାଣୀ ।
 ବୃକ୍ଷ ଗିରିମାନକୁ ସେ ଦେଖିଲେ ପରୁର ।

ଯାନ୍ତେଣ ଦେଖିଲେ ରୂପମୁକ ଯେ ପର୍ବତ ।
 ସୁଗ୍ରୀବର ସଙ୍ଗେ ରାମ ହୋଇଲେ ମରୁତ ।
 ମରୁତ ଛଳେ ରାମ ବାଳକ ବଧ କଲେ ।
 କଷ୍ଟିନ୍ୟା କଟକେ ଯେ ସୁଗ୍ରୀବ ରାଜା କଲେ ।
 ଥାଟ ଘେନି ମାଲବନ୍ତେ ଛନ୍ଦି ରାମ ରହି ।
 ଚାରିଦିଗକୁ ଯେ ରାମ ଦୂତ ପଠିଅଛି ।
 ଦକ୍ଷିଣକୁ ଆମ୍ଭେ ଯେ ଅଛୁଁ ଜଣ ଆଠ ।
 କହିଲେ ନ ସରଇ ଆମ୍ଭର ଯେତେ କଷ୍ଟ ।
 ଅଶିଷ ଶୁକଳଦଶମୀରେ ଯେ ଅଛୁଁ ।
 ସିନ୍ଧୁର ଉତ୍ତରକୁଳେ ଯାଇଣ ରହିଲୁଁ ।
 ଆବର ସାତଜଣ ରହିଲେ ସିନ୍ଧୁକୁଳେ ।
 ମୁହିଁ ଯେ ଲଙ୍କାକୁ ଅଛୁଁ ଧର୍ମବଳେ ।
 ଖୋଜିଲୁଁ ଶ୍ରୀରାମର ଘରଣୀ ଯେ ସୀତା ।
 ଅଶୋକବନେ ଅଛୁ ଯେ ଜନକଦୁହିତା ।
 ଚାରିଦିଗେ ଯାହାକୁ କି ଲୋଡ଼ୁଛନ୍ତି ଦୂତ ।
 ଦେଶ ବିଦେଶ ଆବର ବନ ପରବତ ।
 ପୂର୍ବ ପୁଣ୍ୟ ବଳରେ ମୁଁ ଭେଟି ଯେ ପାଇଲି ।
 ଏ ମୋହର ଜନ୍ମକୁ ସଫଳ ହାବେ କଲି ।
 ଏ ଦେହ ଶ୍ରୀରାମର ଯେ ଉପକାର କଲି ।
 ଏ ମୋହର ପୂର୍ବ ଜନ୍ମ ଭାଗ୍ୟ ଯେ ଦିଶିଲି ।
 ଯେବଣ ଭୂପ ରାମ ଅଛନ୍ତି ମୋତେ କହି ।
 ତହିଁ ଶତଗୁଣେ ଯେ ଅଟଇ ବଇଦେହୀ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ଜାନକୀ ଏ ଯେ ଜନକକୁମାରୀ ।
 ଯେଣୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେବାକୁ ଯେ ନାହିଁ ଆନନାୟ ।
 ଯହିଁ ହନୁମନ୍ତ ବାର ଏମନ୍ତ ବୋଇଲି ।
 ଶୁଣି କିଛି ସୀତା ଦେବା ହରଷ ହୋଇଲି ।
 ଚାରିଦିଗକୁ ଚାହିଁଲେ ଦୃଷ୍ଟି ଉଦ୍‌ବିଗତ ।
 ମନେ ମନେ ବିଚାର କରଇ ମହାସତୀ ।
 କେ ମୋତେ ଶ୍ରୀରାମ ନାମ ଅମୃତ ସିଞ୍ଚିଲି ।
 ଏତେ ବୋଲି ଦେବା ଯେ ବୃକ୍ଷକୁ ଦୃଷ୍ଟିଦେଲି ।
 କରଦୁଇ ଯୋଡ଼ିଣ ବୋଇଲେ ପୁଣି ପୁଣି ।
 କେ ମୋତେ ଶୁଣାଇଲି ଯେ ଶ୍ରୀରାମର ବାଣୀ ।
 କେବଣ ମାହାତ୍ମା ତୁ ଯେ କଲୁ ମୋତେ ଦୟା ।
 ଦୁନି ହୋଇ ରହିଲୁ ଏ କେବଣହିଁ ମାୟା ।

କାହାବୋଲେ ମଲ୍ଲ ପ୍ରାଣୀକ ତୁ ଜାଅଇଲୁ ।
 ରାମ ରାମ ବୋଲଣ ତୁ ମୋ ଆଗେ କହିଲୁ ।
 କିଏ ତୁମ୍ଭେ ବାରେ ଦୟା କରକନା ମୋତେ ।
 ଛମୁରେ ମିଳି କହ ଦେଖଇଁ କିନା ତୋତେ ।
 ଯାହା ସେ ସ୍ବପନେ ମୁହିଁ ଦେଖିଲୁଁ ଆଜ ।
 ସତେ କି ମୋତେ ପ୍ରାପତ ହେବ ଶୁଭକାର୍ଯ୍ୟ ।
 ଯେବଣ ପୁରୁଷକୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଅହର୍ନିଶି ।
 ସେ କଥା ପ୍ରାପତ ମୋତେ ହୋଇଲକ ଆସି ।
 ଏ ମୋହର ପାପରାଶି କେବେ କ୍ଷୟ ପିବ ।
 ଏ ସମୁଦ୍ର ତୋଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ବାରତା କହିବ ।
 ଏ ଜନ୍ମେ ମୋହର କିଛି ଦୋଷ କଲ ନାହିଁ ।
 ବାଲୁତ କାଲୁ ମୁଁ ଧର୍ମକଥାରେ ଯେ ଥାଇ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ମୋହର ଅଟନ୍ତି ପ୍ରାଣପତି ।
 ତାଙ୍କ ବିନୁ ମୋର ନ ବଳଇ ଅନ୍ୟେ ମତି ।
 ଏ ସତ୍ୟ ହୋଇଲେ ନିଶ୍ଚୟ ପାଇବି ବାରତା ।
 ଏତେ ବୋଲି ବିଷୟ ହୋଇଲେ ଦେବା ସୀତା ॥
 ହଜୁ ବିଷ୍ଣୁରେ ନପୁଣ କରଇ ଏ କୋପ ।
 ଏତେ ବୋଲି ହୋଇଲୁ ସାମାନ୍ୟ କପିରୂପ ।
 ଭ୍ରମର ପ୍ରାୟେକ ସେହି ବୃକ୍ଷରୁ ଖସିଲ ।
 ଆକାଶୁ ଖସି ପଡ଼ିଲ ପ୍ରାୟେକ ଦଶିଲ ।
 ଜାନଙ୍କର ଛମୁରେ ଯେ ମିଳଇ ମାତୁତ ।
 ପଶୁରଇ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ କାହାର ଯୁବତୀ ।
 କର୍ପା ଏତେ ଦୁଃଖ ପାଇଁ ଏଥେ ରହିଅଛୁ ।
 ଦୟା ନ କରଇ କିବା ବିଶ୍ବବାର ବନ୍ଧୁ ।
 କିପାଇଁ ରବଣେ ଯେ ନ କଲ ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରୀତି ।
 କି ଅବା ତୁମ୍ଭକୁ କୋପ କଲ ଲଙ୍କପତି ।
 ତୋହର ଶରୀର ଗୋଟି ଅଟଇ କୋମଳ ।
 କର୍ପାରେ ସୁନରା ତୋର ଚିତ୍ର ସମାକୁଳ ।
 ଶୁଦ୍ଧ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟେକ ତୋ ତନ୍ତୁ ଦଶଇ ।
 ଶରଦ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପ୍ରାୟେ ମୁଖ ବିକାଶଇ ।
 ବଧୂକ ଓଷ୍ଠ ତୋହର ନୟନ ହରଣୀ ।
 କି ଅବା ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ଶ୍ରୀରାମ-ଘରଣୀ ।
 ଅଟୁ ତୁହି ସଦାଶିବ-ବାମା କି ଗଉରୀ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରର ଶଶ ନୋହଇ ତୋତେ ରୂପେସର ।

ତନ୍ମୁର ରୋହିଣୀ କିବା ଆଦ୍ୟର ଶ୍ରୀୟ ।
 କି ଅବା ଶାପରେ ଧରଥକୁ ମାୟା କାୟା ।
 ଅନ କି ଭଜନ ଏତେଦୁଃଖ ପାରେ ସହ ।
 ମାନବତରୁଣୀ ମାତେ ସହ ନ ପାରଇ ।
 ଶୁଦ୍ଧ ସୁବର୍ଣ୍ଣ କି ରସାଶିଳ ଦଶ ନାୟା ।
 ତନୟରେ ତୋତେ କେହି ନାହିଁ ସମସର ।
 ପ୍ରଣାମ କରିଣ ମୁଁ ଯେ ବୋଲୁଅଛି ତୋତେ ।
 କିଏ ତୁମ୍ଭେ ସୁନ୍ଦର ଗୋ କହକନା ମୋତେ ।
 ଶୁଣିଣ ବରଦେଘା ଯେ ହେଁମାଥ ହୋଇ ।
 ଧୀରେ ଧୀରେ କହଇ ବଚନ ପୁଅ ତହିଁ ।
 ଜନକର ହିଁଅ ମୁହିଁ ନାମ ମୋର ସୀତା ।
 ଦଶରଥନନ୍ଦନ ଶ୍ରୀରାମର ବନତା ।
 ପିତା ବୋଲେ ସ୍ବାମୀ ମୋର ବନକୁ ଅଇଲେ ।
 ମୋତେ ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ଘେନି ଦଣ୍ଡକେ ରହିଲେ ।
 ତହିଁ ଯେ ରାବଣ ମୋତେ ଆଶିଳକ ହଇ ।
 ମାୟାରେ ସେ ପାମର ତପୁସୀ ରୂପ ଧର ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣର ମୃଗେକ ଉପାୟେ ଉଆଇଲ ।
 ଲେଭେ ଯେ ଶ୍ରୀରାମ ସେ କୁରଙ୍ଗୀ ମାରିଗଲ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବାହି ଯେ ମାୟା ରାବେକ ଶୁଭଲ ।
 ଶୁଣି ନୟନରୁ ଅଶ୍ରୁଜଳ ମୋ ଗଲଲ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସହଚେ ଯହିଁ ଗଲେ ମୋର ନାହା ।
 ଏକା ଦେଖି ମୋତେ ଯେ ଆଶିଳ ବଂଶବାହା ।
 ତେଣୁ ଦୁଃଖୀପ୍ରାୟ ହୋଇ ମୁହିଁ ରହିଅଛି ।
 ବ୍ୟାଧି ବନ୍ଧନ ଯେସନେ କରଥାର ପକ୍ଷୀ ।
 ଅଜର ରଜନୀରେ ରାବଣ ଆସିଥିଲ ।
 ଦୁରମାସକୁ ଯେ ମୋତେ କଷ୍ଟଦେଇ ଗଲ ।
 ବୋଇଲ ତୋ ଶ୍ରୀରାମକୁ ଦେଖାଇବୁ ଆଣି ।
 ନୋହିଲେ ମୋହର ତୁ ଯେ ହୋଇବୁ ଘରଣୀ ।
 ବିଜିତା ନ ଥିଲେ ଯାଆନ୍ତାନ ମୋତେ ମାର ।
 ବେଳକ ରଖି ସେ ମଦାମ୍ବାଣୀ ବୋଲକର ।
 ମଲ୍ଲପ୍ରାଣୀ ପ୍ରାୟେକ ହୋଇଣ ମୁହିଁ ଅଛି ।
 ତୁ ଆସି ଜାଆଇଲୁ ଅମୃତପାଣି ସିଞ୍ଚି ।
 ଅପୂର୍ବ ମୂରତି ମୁହିଁ ଦେଖିଲି ତୋହର ।
 ଏ କଥାତ ଦେବତା ମାନବେ ଅଗୋଚର ।

କର୍ଣ୍ଣରେ କୁଣ୍ଡଳ ତୋର ଶିରରେ ମୁକୁଟ ।
ପଞ୍ଚରତ୍ନମାଳା ଯେ ଶୋହଲ କଣ୍ଠତଟ ।
ଏସନକ ରୂପ ଯେ ମୁଁ ଦେଖିଲି ତୋହର ।
କହ କହ କପି ତୁ ଯେ କାହାର କୁମର ।

(୨)

ହନୁମାନ ବନ୍ଦୀ

ଅସୁରେ ବୋଲନ୍ତି ରେ ପାମର ଦୁଷ୍ଟ କପି ।
କପି ଆସି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲୁ ମହାପାପୀ ।
କେ ବୋଲଇ ନିଃଶ୍ଚିନ୍ତ ରେ ଲଜ ତୋତେ ନାହିଁ ।
ମୋହର ଭାଇକ ରେ ମାଇଲୁ କଷ ପାଇଁ ।
କେ ବୋଲଇ ଏ ମୋହର ତନୟ ମାଇଲୁ ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ଦାଦକ ନାଶକଲୁ ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ପତିଲେ ଦୁର୍ଗଳା ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ଯେ ମଲ୍ଲଟି ମଉଳା ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ମରୁଣକୁ ମାଇଲୁ ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ଦିଅର ନାଶଗଲୁ ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ଯେ ନଣୋନଇ ମଲୁ ।
ଯୁବାକାଳେ ମୋ ନଶନ ବଧବା ହୋଇଲୁ ।
କେ ବୋଲଇ ଶ୍ଵଶୁର ମୋହର ପ୍ରାଣ ଦେଲୁ ।
ଏତେକ ସମ୍ପଦ ମୋର ହେଲେ ନାଶକଲୁ ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ଏ ମାଇଲୁ ଗୁରୁସୁ ।
ପାଞ୍ଚପୁଅ ଘେନିଣ ମୁଁ କରବି କେମନ୍ତ ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ଖୁଡ଼ୁତାଶୁର ମଲୁ ।
ଖୁଡ଼ିଶାଶୁ ମୋହର ଯେ ବଧବା ହୋଇଲୁ ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ଗୋ ମଲୁ ଦେହଶୁର ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର ଗୋ ମଲ୍ଲଟି ସୋଦର ।
କେ ବୋଲଇ ମୋହର କୁଣ୍ଡିଆ ଅସିଥିଲୁ ।
ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇ ସେହି ପୁଣ ମଲୁ ।
କେ ବୋଲଇ ମଲୁ ମୋର ସଉତୁଣୀ ଭର ।
କେ ବୋଲଇ ମଲ୍ଲଟି ଗୋ ମୋହର ଛୁଆଇଁ ।
କେ ବୋଲଇ ଯୁଦ୍ଧେ ମଲୁ ଭିଗୋଇ ମୋହର ।
କେ ବୋଲଇ ରଣଭାବୁ ନାଶିଲୁ ବାନର ।

କେ ବୋଲଇ କପିଗୋଷ୍ଠି ଅଟଇ ଅତୁଣ୍ୟ ।
 କେମନ୍ତେ ମାଇଲ୍ ଏହି ଏତେକ ରାକ୍ଷସ ।
 କେ ବୋଲଇ ଆହେ ଜମ୍ବୁମାଳିକାର ମଲ୍ ।
 କେ ବୋଲଇ ଅକ୍ଷୟବାର ଗୋ ନାଗଗଲ୍ ।
 କେ ବୋଲଇ ମଲେ ପୁଣି ପାଞ୍ଚ ସେନାପତି ।
 କେ ବୋଲଇ ମଲେ ଗୋ ଅନେକ ଘୋଡ଼ା ହାତୀ ।
 କେ ବୋଲଇ ରଥ କରୁଛଇ ଏହି ତୋଳି ।
 କେ ବୋଲଇ ଏ ବାନରଗୋଷ୍ଠି ମହାବଳୀ ।
 କେ ବୋଲଇ ରାଜାର ଶାଳକଗଣ ମଲେ ।
 କେ ବୋଲଇ କିଙ୍କରଗଣ ଗୋ କ୍ଷୟଗଲେ ।
 କେ ବୋଲଇ ଏହାକୁ କପାଇଁ ଅଛୁ ଥୋଇ ।
 ବେଗେ ଏହାକୁ ପ୍ରାଣରେ ମାରୁ ଲଙ୍କସାଇଁ ।
 କେ ବୋଲଇ ଏଥେ ଥାଇଁ କରବା ଗୋ କ୍ଷୟ ।
 ଏହା ହେତୁ ଅମଙ୍ଗଳ ହୋଇଲ୍ ଏ ଦେଶ ।
 ଏସନକ ବୋଲି ସର୍ବେ ଗୋଡ଼ାଇଁ ଅଛନ୍ତି ।
 ଶୁଣ ଆଗୋ ଶାକମ୍ବର ଶଙ୍କର କହନ୍ତି ।
 ଯହୁଁ ସେ ହନୁମତକୁ ବାନ୍ଧି ଦେନଗଲେ ।
 ସହସ୍ରେ ଅସୁର ଯାଇଁ ସୀତାଙ୍କୁ କହିଲେ ।
 ଶୁଣ ଶୁଣ ଜାନକା ଗୋ ଏ ଆତ୍ମର ବାଣୀ ।
 ଯେବଣ କପିର ସଙ୍ଗେ ଭଲୁଥିଲୁ ପୁଣି ।
 ସେ ଯେଉଁ ପ୍ରବଳପଣ ମଧ୍ୟବନେ କଲ୍ ।
 ଜାଣିଣ ରାବଣରାଜା ସୈନ୍ୟ ପେଷିଦେଲ୍ ।
 ଅଶୀ ସହସ୍ର କିଙ୍କର ମାଇଲ୍ ସେ କପି ।
 ଶାଳକଗଣ ପେଷିଲ୍ ରାଷ୍ଟ୍ର ହୋଇ କୋପୀ ।
 ସେହୁ ବାନର ଯୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ ।
 ପୁଣି ଜମ୍ବୁମାଳୀ ବାର ପ୍ରଶସ୍ତ ଅଇଲେ ।
 ବାନର ହାତରେ ବାର ଜମ୍ବୁମାଳି ମଲ୍ ।
 ଧର୍ମେଣ ପ୍ରଶସ୍ତ ସେନାପତି ପଳାଇଲ୍ ।
 ନୃପତି ଅଗରେ ଚାରି ଜଣାଇଲ୍ ଯାଇଁ ।
 ଅକ୍ଷୟକୁମରକୁ ସେ ଦେଲ୍ ପଠିଅଇ ।
 ବହୁତ ସୈନ୍ୟ ଦେନିଣ ସେ ବାର ଅଇଲ୍ ।
 ବାନର ସଙ୍ଗତରେ ଅନେକ ଯୁଦ୍ଧକଲ୍ ।
 କେବେହେଁ ତାହାକୁ ଗୋ ସେ ନ ପାରିଲ୍ ଜଣି ।
 ରାଜାର ପୁତ୍ରକୁ କପି ପକାଇଲ୍ ହାଣି ।

ଶୁଣିଣ ନୃପବର ଯେ ବସୁଧା ହୋଇଲ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ବାରକୁ ରାବଣ ଆଜ୍ଞା ଦେଲ ।
 ସେହି ମେଘନାଦ ଅଟେ କ୍ଷତ୍ରିୟଙ୍କ ଶଲ ।
 ଭିନ୍ନଭୁବନ ମଧ୍ୟରେ ଅଟେ ମହାମନ୍ଥ ।
 ସେ ଆସି କପିଳ ବାନ୍ଧି ଧର ଘେନଗଲ ।
 ନାଗପାଶେ ବାନ୍ଧିଣ ଅନେକ କଷ୍ଟ ଦେଲ ।
 ରାବଣ ଶ୍ଵମୁକୁ ଘେନଗଲ ତାକୁ ଧର ।
 ବିବିଧ ପ୍ରକାରେ ତାକୁ ବନ୍ଦନ ଯେ କର ।
 ଶୁଣିଣ ଜାନକା ଦେବୀ ହୋଇଲେ ସୁବଧ ।
 ମନେ ଭାବିଲେ ନୟନ ପଡ଼ଇ ପ୍ରମାଦ ।
 ହନୁମତ ନୟନ ଯେ ପ୍ରାଣେ ଯାଇ ନାଶ ।
 ଏତେ ବୋଲି ଦେବୀ ଯେ ଚାହିଁଲେ ଦଶଦଶ ।
 ଅଶୋକବନକୁ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ଚାନ୍ଦମୁଖୀ ।
 ତୁମ୍ଭକୁ ଯେ ଆଶ୍ରେ କର ରହିଅଛୁ ମୁହିଁ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଯେବେ ଅଶୋକ ଗୋ ଶୋକ ମୋତେ ନୋହୁ ।
 ଏହି ଉପକାର ମୋତେ କାଳେ କାଳେ ଥାଉ ।

(୫)

ଲଙ୍କାପୋଡ଼ି

ନଗ୍ର ନର ନାଶୁଏ ଯେ ବଳିଲେ ବୋଲନ୍ତି ।
 କେହି ଆସୁ ଦାୟମାନ ଘେନିଣ ପଳାନ୍ତି ।
 କେହି ହାତେ ଲୁଗା କେହି କାଶେ ପୁଅ ଘେନି ।
 ପୋଖରୀ କୁଳକୁ ଡରେ ପଳାନ୍ତି କାମିନୀ ।
 କେ ବୋଲଇ ଦାଦ ଆଲେ କେ ବୋଲଇ କକା ।
 କେ ବୋଲଇ ଆଲେ ମୋତେ ଜଳେ ଧର ପକା ।
 କେ ବୋଲଇ ଭର ଆଲେ କେ ବୋଲଇ ନନା ।
 କେ ବୋଲଇ ମୋତେ ଯେ ସମ୍ଭାଳି ନିଅ କନା ।
 କେ ବୋଲଇ ଗଲ ଲେକେ ବେଗହୋଇ ଆସ ।
 କେବଣ ବାପୁଡ଼ା ଯେ ଚାହାଁ ଦଶଦଶ ।
 କେ ଆସି ନ ପାର ଘରେ ପଶି ପୋତ ମଲ୍ଲ ।
 କେହି ତାଟକା ହୋଇଣ ପଡ଼ି ମୋହ ଗଲ୍ଲ ।
 କେବଣ ବାପୁଡ଼ା ଯେ ଦେଖିଣ ପ୍ରାଣହାର ।
 ବାଟ ନ ପାଇ ଭିତରେ ପଶି ପୋତ ମର ।

କୁଅ ଭିତରେ ପଶିଲ କେନ୍ଦୁ ଯାଉଁ ତେଇଁ ।
 ତହିଁ ପୋଡ଼ିମଲ ସେ ଯେ ଅଗ୍ନି ଜ୍ୱାଳା ପାଇଁ ।
 କେନ୍ଦୁ ପାଣି ପକାଇ ଲଭଇ ବ୍ୟକ୍ତି ଘର ।
 କେ ବୋଲନ୍ତି ଅସି ମୋତେ ବେଗକର ଧର ।
 କେ ବୋଲଇ ଶବଣ ଯେ ଏହା ଅରଜିଲ ।
 ସୀତାକୁ ଅଣି ସମ୍ପଦ ହେଲେ ନାଶ କଲ ।
 କେ ବୋଲଇ ବାବୁ ରେ ମୋହର ପୁଅ ନାହିଁ ।
 କେ ବୋଲଇ କେଣେ ପଳାଇଲ ମୋର ଭାଇ ।
 କେ ବୋଲଇ ମୋହର ଜନନୀ ନ ଅଇଲ ।
 କେ ବୋଲଇ ମୋହର ପିଅର କେଣେ ଗଲ ।
 କେ ବୋଲଇ ଲଙ୍କାକୁ ବେଢ଼ିଲ ହୃତାଶନ ।
 ବାହାର ହୋଇ ଯିବାକୁ କେ ଅଛି ଭାଜନ ।
 କେ ବୋଲଇ ଆଜ ଏଥେ ମରବୀ ନିୟତ ।
 କେ ବୋଲଇ ପୂର୍ବର ଗୋ ଏହି କଲ କୃତ୍ୟ ।
 ଏସନ ଯେବେ ପୂର୍ବରୁ ଅଛଇ ଭବିଷ୍ୟ ।
 ଆଉ ଏହାକୁ ଭାଲିଲେ ହୋଇବ ବା କିଷ ।
 ଲଙ୍କା ପୋଡ଼ିଯିବ କାଳେ ସମସ୍ତେ ମରବୀ ।
 ଏତେକ ପାପଯୋଗକୁ କି ବୁଝି କରିବା ।
 କେ ବୋଲଇ ଏକାକେ ବାନର ଏହା କର ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଅଇଲେ କି ରହିବ ଲଙ୍କାପୁରୀ ।
 ଚଉକଟ ସମୁଦ୍ର ଯେ କେଣେ ପଳାଇବା ।
 ଶବଣର ପ୍ରସାଦେ ଯେ ସମସ୍ତେ ମରବୀ ।
 ଏତେ କାଳ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ରହି ଯେ ଥିଲୁ ।
 ଏକାବେଳକେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାଣ ଯେ ହରଇ ।
 କେ ବୋଲଇ ହୃତାଶନ ସମସ୍ତ ଲଗିଲ ।
 ପବନ ବହିବାରେ ଦ୍ୱିଗୁଣ ପୋଡ଼ି ଗଲ ।
 କେ ବୋଲଇ ଅଗ୍ନି ଯେ ଉଠଇ ଅନ୍ତରାଳେ ।
 ଦଶଦିଗ ଧୂମ୍ରମୟ ପବନର ବଳେ ।
 କେ ବୋଲଇ ହନୁମତ ଥାଇଁ ଯେ ଅକାଶେ ।
 ଲଙ୍କା ବେଢ଼ାଇ ଦେଇଣ ଅଛି ଚଉପାଶେ ।
 ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟ ଯେ ଲଙ୍କା ଅଙ୍ଗାର ହୋଇଲ ।
 ଏକା ବାନର କ୍ଷଣକେ ଏତେ କୃତ୍ୟ କଲ ।
 ଏସନକ ବିକଳ ହୁଅନ୍ତୁ ନର ନାରୀ ।
 ବ୍ୟାକୁଳେ କର ମାରଣ ବଧାତା ପୁମର ।

ଦ୍ରବ୍ୟ ନାଶ ଯିବାରୁ ବୁକୁରେ କୋଡ଼ି ହୁନ୍ତି ।
ମୂରଛୁ ନ ପାରଣ ଥୋକାଏ ଦୂର ଯାନ୍ତି ।
ତାହା ସହ ନ ପାରଣ ଆସନ୍ତି ବାହୁଡ଼ି ।
କେନ୍ଦ୍ର ଭୂମିରେ ପଡ଼ନ୍ତି ହୋଇଣ କରୁଡ଼ି ।
କାହାର ପଶନ୍ତେ ଯାଇ ଲାଗିଲୁକ ଜୋର ।
ମଲ ମଲ ବୋଲି କେନ୍ଦ୍ର ବକଳ ଯେ ହୋଇ ।

ଲଙ୍କାକାଣ୍ଡ

(୧)

ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଉପଦେଶ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା

ପାଶେଟି ନେଲେ ସୁଗ୍ରୀବ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ ବାର ।
ଜାମ୍ବବ ସହ ଲମ୍ବିଲେ ଶ୍ରୀରାମ ପୟର ।
ଦେଖି ହସ ହସ ହେଲେ ଅଯୋଧ୍ୟାର ସାଇଁ ।
ଆନନ୍ଦେ ବେନି ନେନ୍ତି ଅଶ୍ରୁଜଳ ଗଳଇ ।
ଭାଇ କୋଳ କରିଣ କରନ୍ତି ହେଦନ ।
ତୁ ମୋର ପ୍ରାଣସଖା ରେ ସୁମିତ୍ରାନନ୍ଦନ ।
ଯେତେବେଳେ ତୋତେ ସେହି ମାଇଲ ଶକତି ।
ଅଳକାରମୟ ମୋତେ ଦଶଲକ ପୁଅ ।
ନାକେ ପଶି ଯେହେ ତାଲୁରେ ପଶଇ ପାଣି ।
ବୁଦ୍ଧି ହଜିଗଲ ମୋର ତେସନକ ଜାଣି ।
ସେ ବାପ ପୋଏ ଅଟନ୍ତି ଜାଣ କ୍ଷତ୍ରିବର ।
ନୋହିଲେ ଆନେ କେହେ ଜଣିଲେ ବଜ୍ରଧର ।
ସ୍ବଭାବେ ଅସୁର ପୁଣି ତପେ ବଳୀୟାର ।
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଉତ୍ତରେ ସେ ଅଟନ୍ତି ହନୁକାର ।
ଆଉ ବେଳେ ବାବୁ ରେ ନୋହିବୁ ଅଗ୍ନିପ୍ରାର ।
ମାୟାୟୁଷ ଦଇତେ ଯେ ଜାଣନ୍ତି ଅପାର ।
ବଞ୍ଚିଷଣ ସଙ୍ଗତେ ସମର କାଳେ ଥିବୁ ।
ଏ ଯେଣେ ନିଅଇ ବାବୁ ତୁହି ତେଣେ ଯିବୁ ।
ଜାଣୁଟିକ ମିତ୍ରଦାନ ମାଇଲକ ଶୂଳ ।
ବଞ୍ଚିଷଣ ନୋହିଥିଲେ ପୁରନ୍ତାନି ବାଳ ।

ମାୟାକୁ ମାୟା ଜାଣଇ ଏହି ପରଲଗ୍ନି ।
 ଅସ୍ତ୍ର ନ ଆସୁଣୁ ଅଗ ହେଲୁ ଉଦ୍‌ବିଗତ ।
 ଏହାର ବେଳେ ଯେ ପୁଣି ମେଣ୍ଟି ନୋହେ ତାହା ।
 ଅସୁରମାନଙ୍କୁ ବାବୁ ମାୟାମିନା ସାହା ।
 ଏବେ ଯେ ବାବୁ ରେ ତୁ ମୋହର ବୋଲେ ସ୍ବକୁ ।
 ଏକା ହୋଇ ଉନ୍ମତ ପାଶକୁ ନ ଯିବୁ ।
 ତୋହର ଜାଇଥିଲେ ରେ ସବୁ ମୋର ଅଛୁ ।
 ତୋହର ବନ୍ଧୁ ମୋତେ ଯେ ଯଶ ନାହିଁ କିଛି ।
 ପ୍ରାଣର ଅଧାର ମୋର ଅଛି ତୁ ରେ ଭାଇ ।
 ତୋତେ ନ ଦେଖିଲେ ପିଣ୍ଡେ ପ୍ରାଣ ମୋ ନ ଥାଇ ।
 ସୀତା ମୁରୁଛିଲ ମୁଁ ତୋହର ସଙ୍ଗେ ଥାନେ ।
 ସବୁ ସମ୍ପଦ ମୋହର ତୋହର ଜୀବନ୍ତେ ।
 ଯୁଦ୍ଧର ଉର୍ଦ୍ଧାମାନ ତୁ ନ ଜାଣୁ ରେ ସାନ ।
 ମେଘନାଦ କୁମର ଜଣିଛୁ ମଦ୍ୟବାନ ।
 ରାବଣହୁ ଅସ୍ତ୍ରକ ବୋଲନ୍ତି ସରଲୋକେ ।
 ତୁ ତାର ତୁଲେ ଯୁଦ୍ଧେଲେ ମରବ ମୁଁ ଶୋକେ
 କନ୍ଦୁକନ୍ଦୁ ରାମର ନୟନୁ ବହେ ଜଳ ।
 ସେନା ସେନାପତି କର୍ପ ସରନ ବକଳ ।
 ଶୁଣିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ ଅରୁଣବର୍ଣ୍ଣ ନେବ ।
 ଥରହର ହୋଇଣ କମ୍ପଇ ତାର ଗାବ ।
 ଦଶଦିଗକୁହିଁ ଯେ ବୋଲଇ କୋପ କର ।
 କର୍ପା ତୁ ତରଇ ମୋତେ କହୁ ଚ୍ୟୁପଥାତ୍ ।
 କ୍ଷତ୍ରିୟର ପୁଅ ମୁହିଁ ମୁରୁଛିବ ରଣେ ।
 ଅପତୟ ଉପତୟ ଅଛଇ ପୁରାଣେ ।
 ରାବଣର ଶୁଳକୁ ଯେ ଦେଖିଥିଲ ମୁହିଁ ।
 ଉନ୍ମତ ଶକତି ମାଇଲୁ ଆଡ଼େ ଥାଇ ।
 ତେଣୁ ତାକୁ ପ୍ରତିଅସ୍ତ୍ର ନ ପାରିଲ କର ।
 ଶମ୍ଭୁରେ ମିଳି କି ଅସ୍ତ୍ର ପାରନ୍ତା ସେ ମାର ।
 ରାମ ବୋଲିଲେ ମୁଁ ଏହା ସେହେ ଯେ କହିଲ ।
 ଅସୁର ମାୟାପୁଷ୍ପରେ ଜଣନ୍ତି ବୋଲଇ ।
 ଯୁଦ୍ଧେବେ ଯେବେ ସେମାନେ ଧର୍ମରେ ଯେ ରହି ।
 ଚନ୍ଦ୍ରପୁର ଜଣନ୍ତେ କେମନ୍ତେ କହ ସେହି ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲିଲେ ସେହି ଜାଣୁ ପଛେ ମାୟା ।
 ମୁହିଁ ଯେ ନାଗତେ ତାର ବଦାଉବ କାୟା ।

ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଯୁଦ୍ଧ ଯେ ରହୁଲ ମୋର ଭାଗେ ।
 ପୁଣି ପୁଣି ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରଇ ବାର ଭାଗେ ।
 ଏବେ ଭେଟିଲେ କି ସେହି ଯିବ ପ୍ରାଣ ଦେନ ।
 ଏ କଥାକୁ ସାକ୍ଷି ଥାଅ ତମ୍ଭ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବେଳ ।
 ଯେବେ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତର ମୁଁ ନ ଛେଦଇଁ ମାଥ ।
 ଏ ଧନୁଶରକୁ ମୁହିଁ ନ ଧରବି ହାତ ।
 ପୁଣିବ ବିଭୀଷଣ ଅଙ୍ଗଦ ହନୁମତ ।
 ନଳ ମାଳ ସୁଷେଣ ତାରାକ୍ଷ୍ୟ ବାଳିସୁତ ।
 ଗନ୍ଧମାଦନ ସହ ଶଉର ସେନାପତି ।
 ରଣରାଜପୁତ୍ର ଏଥେ ଯେତେକ ଅଛନ୍ତି ।
 ରକ୍ଷ କପି ଭୃମ୍ଫେମାନେ ଥାଅ ଏବେ ଜାଣି ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଯୁଦ୍ଧକୁ ନ ଭଲୁ ରଘୁମଣି ।
 ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ମୁହିଁ ଯେ କହୁଛି ଏଜେକ ।
 ରାମାୟଣ ଯୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ମୋର ଦେଖ ।
 ଭଉଁସ୍ ବଳ ମଧ୍ୟେ କରିବ ଯିବ ଶାନ୍ତି ।
 ସାକ୍ଷୀ ହୋଇଥାଅ ଯେ ପଞ୍ଚୁଣ ଯଥପତି ।
 ଯେବେ ସେ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ସମରକୁ ଆସଇ ।
 ପୁଣି କି ଲେଉଟି ଯିବ ନିଜ ବାସକୁହିଁ ।
 ବୁଝାନ୍ତି ଦେବତାଏ କରବେ ଯେବେ ରକ୍ଷା ।
 ତଥାପି ନ ବଢ଼ଇ ସେ ରାବଣର ବହୁ ।
 ଜାଣିବି ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ଜିଣିଲି କେବଣ ରଣେ ।
 ଦଶବଗପାଳକୁ ଜିଣିଲି କେଉଁ ବାଣେ ।
 ମୁହିଁ ନୁହଇ ନା ପୁରଗଣକ ସମାନ ।
 ମୋହର ହାତେ ତାହାର ନିଶ୍ଚୟ ଜୀବନ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଯେ କରନ୍ତେ ରାମ ହସି ।
 ନିଶକଦ ହୋଇଣ ଅଛନ୍ତି ସର୍ବେ ବସି ।

(୨)

ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଉକ୍ତିପ୍ରମୁକ୍ତ

ଅଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ସଂଗ୍ରାମ ଯେ ଅପୂର୍ବ ମହାରଣ ।
 ଧନ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଅଟ ଭୃମ୍ଫେ କ୍ଷତ୍ରି ବର ବେନ ।
 ଚିନିପୁତ୍ର ଭୃମ୍ଫେ ମହମା ଅଟେ ଧନ ।

ନାହିଁ ପଟାନ୍ତର ଏହି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତରେ ।
 ଧନ୍ୟ ଅମୃତ ଅଛଇ ତୁମ୍ଭର ହସ୍ତରେ ।
 ଏସନକ ବୋଲି ପ୍ରଣୟକୁ ସୁରଗଣ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସଂଗ୍ରାମ କଥା ଶୁଣ ।
 ଦୁହିଙ୍କର ଦେହରୁ ରୁଧିର ବହୁଅଛି ।
 ଶକାଜିତ ବୋଇଲୁ ଶୁଣ ହୋ ରଘୁବଂଶୀ ।
 ଯୁବାକାଳେ ପ୍ରିୟଭୋଗ କରିବା ଛାଡ଼ିଲୁ ।
 ମରୁ ବୋଲି ତୁ ମୋର ଶ୍ରେୟରେ ପଡ଼ିଲୁ ।
 ତୁହି କିସ ଜାଣିବୁ ରେ ଯୁଦ୍ଧର ଯେ ମତ ।
 ନ ଜାଣିଣ ହୃତାଶନେ ପଶିଲୁ ବାଲୁତ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଇଲେ ହସି କର ।
 ବାଲୁତ ମୋତେ ବୋଇଲୁ ଇନ୍ଦ୍ରର ଅରର ।
 ଅକିନ୍ଦାଏ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ନ ଜାଣୁ କି ମୋତେ ।
 ତନୁବନକୁ ଦହି ପାରେ ମୁଁ କିଣିବି ।
 ଶୁଣିବୁଣି ପ୍ରାୟ ତୋତେ ମଣର ଅସୁର ।
 ଏହି କ୍ଷଣି ପଠାଇବି ତୋତେ ଯମପୁର ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ବୋଇଲୁ ରେ ନ ଜାଣୁ କି ମୋତେ ।
 ବିଭୀଷଣ ତୁମ୍ଭର କି କହି ନାହିଁ ତୋତେ ।
 ଶତେକ ବେଳ କିଣିଲୁ ମୁହିଁ ସୁରଥାଳେ ।
 ମୋହର ମୁଖ ଦେଖି ତରଳି ଦଗପାଳେ ।
 ମେରୁ ପର୍ବତକୁ ମୁହିଁ କରିପାରେ ଧୁଳି ।
 ସ୍ବର୍ଗ ଛୁଆଇ ପକାଇପାରେ ମହାସୁଳୀ ।
 ପୃଥ୍ବୀ ବିଦାର ପାରେ ମୁଁ ନାଶକର ଘାଏ ।
 ସାତସିନ୍ଧୁ ପାଣି ଉଡ଼ାଇବି ଶସ୍ତ୍ରବାୟୁ ।
 ପାତାଳପୁର ମଞ୍ଚକୁ ଅଣି ମୁଁ ପାରଇଁ ।
 ଏହିକ୍ଷଣି ତୋତେ ନାଶକରେ ସଂହାରଇଁ ।
 ମୋହ ଶ୍ରେୟରେ ପଡ଼ିଣ କେନ୍ଦ୍ର ବର୍ତ୍ତ୍ତିଷିବ ।
 ଦେବତା ଦାନବ ଆଦି ପ୍ରାଣ କି ପାଇବ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ପୁଣି ରେ ରାବଣୀ ।
 ତୋହର କଥାମାନ ଅଛଇ ମୁହିଁ ଶୁଣି ।
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଜନ୍ମ ହୋଇ ଯେ ସବିଧ ନାଶୟାଇ ।
 ତର ହୋଇଣ ଯେ ଏଥେ ପଦାର୍ଥେକ ନାହିଁ ।
 ଯେହୁ ସେ ଏହି ସଂସାର ସଜ୍ଜିଲୁ ଦଇବ ।
 ପ୍ରଳୟକାଳରେ ପୁଣି ସେହୁ ନାଶିବିକ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ପୁଣି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଅସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ।
 ଯେ ଯାହାର କାଳେ ଚନ୍ଦ୍ର ଭେଗ କରୁଛନ୍ତି ।
 ଶୀତ ବରଷା ଶ୍ରୀଷମ ଶରଦ ଯେ କାଳ ।
 ଅତ୍ୟାତ ହେଉଛନ୍ତି ଏ ମହାମଣ୍ଡଳ ।
 ଦବସ ସରଲେ ପୁଣି ରାବି ଆସି ହୋଇ ।
 ରାବି ପାହଲେ ଯେ ପୁଣି ଦବସ ହୁଅଇ ।
 ପୁଣିହିଁ ଦବସ ପୁଣି ରାବି ଯେ ହୁଅଇ ।
 ତଥ୍ୟ ବାର ନକ୍ଷତ୍ର ଯେ ମାସ ପକ୍ଷ ଯାଇ ।
 ଦ୍ୱୀପକେ ସମୁଦ୍ରେ ପୁଣି ସମୁଦ୍ରେ ଦ୍ୱୀପେ ।
 ଜନମକେ ନାମେ ପୁଣି ନାମକେ ସ୍ୱରୂପେ ।
 ସ୍ୱର୍ଗ ମଞ୍ଚ ପାତାଳ ଯେ ଚିନିପୁର ହୋଇ ।
 ବାଲି ମାଟି ପଥର ଅଟଇ ଏହି ମହା ।
 ପଥର ମାଟି ହୋଇ ମାଟିରୁ ବାଲି ଜାତ ।
 ସନ୍ଧ୍ୟା ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଯେ ପୁଣି ହୁଅଇ ପ୍ରକାତ ।
 ସ୍ୱିତ୍ସ ପୁରୁଷ ଆକର ସତ ମିଛ ଅଛି ।
 ଅତ୍ୟାତ ଜୀବନ ମରଣ ଗଛଗଛ ।
 ଏକା ହୋଇକରି ଯେ ପଦାର୍ଥେ ଏଥୁ ନାହିଁ ।
 ବେଦ ବଉଳ ବୋଲି ଅଛନ୍ତି ଏବେ କହି ।
 ଶରୀରାର୍ଥ ପରମାର୍ଥ ଏହି ଦୁଇ ମତ ।
 ସତ୍ୟ ବେତା ଦ୍ୱାପର ଯେ କଲ ଅତ୍ୟାତ ।
 ନିଶ୍ଚଳ ବୋଲଣ ଯେ ଶୁଣିଲ ନାହିଁ କହ ।
 ହାନି ଉପତପ୍ତ ଯେ ସବୁର ଦେହେ ଅଛି ।
 ତୁ କେହେ ଏହି ବିଚାର କରୁ ହୋ ଅସୁର ।
 ଏ ପୃଥ୍ୱୀର ନାମ ଯେ ଅଟଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁର ।
 ଏଥୁ ଜାତ ହୋଇଲେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାଣ ହାର ।
 ତୁ ବୋଇଲୁ ମୋତେ କେହି ନ ପାରଇ ମାର ।
 ପୂର୍ବର ଭାଗ୍ୟ ଘେନି ସମୟେ ଭେଗ କଲୁ ।
 ମରିବାର ବେଳେ ମୋର ଶ୍ୱମୁରେ ପଡ଼ିଲୁ ।
 ଅଜ ସେ ଜାଣିମା ତୋର ବାରଣୁରପଣ ।
 କଷ୍ଟତ ବାଣେ ତୋହର ଘେନିବି ପରାଣ ।
 କଥା କହିଁ କହିଁ ଦୁହେଁ ବନ୍ଦୁଛନ୍ତି ଶର ।
 ଦୁହିଁକରି ଶରୀର ରକତେ ଜର ଜର ।
 କୁହନ୍ତି ପ୍ରାୟେକ ଯେ ଦଶର ରଣଭୂମି ।
 ଏବଂ ଅରେକ ତହିଁ ଚିତ୍ତାଚିତ୍ତ ନାହିଁ ।

ସାତ ସପ୍ତ ନାରୀର ବନ୍ଧୁଲ ଲୁହକିତ ।
 ଦେଖି ନିକାରିଲ ତାହା ସୁମିତାର ସୁତ ।
 ଅଜୟ ଶସ୍ତ୍ର ବାଛି ବନ୍ଧୁଲ ରାମକର ।
 ଶରପଥ ଚଳନ୍ତେ ଜଗତ ହଲଇ ।
 ଦୁଇ ଶସ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଲେ ଭେଟାଭେଟି ।
 ହାବୋଡ଼ା ବାଜିଣ ଯେ ପ୍ରଳୟ ଅଗ୍ନି ଉଠି ।
 ନିର୍ଯ୍ୟାତ ପ୍ରାୟେକ ଘୋର ଶବଦ ଶୁଭିଲ ।
 ଶସ୍ତ୍ରକର ତେଜେ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଲୁଚିଲ ।
 ଦୁଇ ଶସ୍ତ୍ର ବାଜିଣ ପଡ଼ିଲେ ଭୂମିତଳେ ।
 ଭଲ୍ଲପାତ ହୋଇଲ କି ପ୍ରଳୟେର କାଳେ ।
 ଏସନକ ଦେଖିଣ ଯେ ରୂପର ସୁଷେଣ ।
 ଜାମ୍ବବ ଅଙ୍ଗଦ ହନୁମତ ବଞ୍ଚିଷଣ ।
 ଶଉର ସେନାପତି ଯେ ଶତବାଳୀ ମାଳ ।
 ମନ୍ଥାନ୍ତ ଦ୍ଵିବିଦ ହନୁମତର ପିଅର ।
 ଗବୟ ଗବାକ୍ଷ କପି ଗନ୍ଧମାରଦନ ।
 ଦସ୍ୟୁମୁଖ ବଳିମୁଖ କୁମୁଦ କଞ୍ଚନ ।
 ସୁଶୋଧନ ଶରସେଇ କୁଳ ଆଉ ନଳ ।
 ଧାଇଁଲେ ଏ ଯୁଥପତି ଘେନି ତରୁ ଶିଳ ।
 ଲୁହକିତ ରଥରେ ଯେ ଉଠିଲେକି ଯାଇଁ ।
 ଚାରି ଘୋଡ଼ା ତାହାର ଯେ ମାଇଲେ ଭୁଞ୍ଜାଇ ।
 ଚକ୍ରର ଛଟକେ ସେହି ବାହୁଡ଼ିଲେ ପୁଣି ।
 ସାରଥୀକ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାରୀତ ପେଷି ହାଣି ।
 ବିରଥୀ ହୋଇଲ ସେ ଯେ ରାବଣର ସୁତ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ଚାହିଁ ପୁଣି ବୋଇଲ ଦଇତ ।
 ବିରଥୀ ହୋଇଲ ମୁହିଁ ଆସେ ଚଢ଼ି ରଥ ।
 ବିଭୀଷଣ ବୋଲେ ଶୁଣ ସୁମିତାର ସୁତ ।
 ସେହି ରଥେ ବସି ଏହି ଦୁଇବେଳ ଗଲ ।
 ନାଗପାଶେ ବାନ୍ଧିଲ ଯେ ବ୍ରହ୍ମଶସ୍ତ୍ର ଜଳ ।
 ଏବେ ମୋର ବୋଲ ଭୁଞ୍ଜ କର ସଉମିତ ।
 ଏ ସେ ଲୁହକିତ ଯେ ଅଟଇ ମହାକ୍ଷତି ।
 କିଞ୍ଚିତ ନାରୀତେ ଜଗତ ଜିଣି ପାରଇ ।
 ସେ ରଥେ ବସିଲେ ଯେ କାହାକୁ ନ ଗଣଇ ।
 ଏବେ ଏହାକୁ ଓଗାଇ ଯୁଦ୍ଧ କର ହାଦେ ।
 ମୁହିଁ ବୋଲୁ ଅଛି ଏହାକୁ ଭୁ ଶକ୍ତି ନ ଦେ ।

ବଞ୍ଚିବ କହନ୍ତେ ଜାଣିଲୁ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ।
 ମନେ ବଞ୍ଚିଲୁତ ହୋଇଲୁ ବପସ୍ତ ।
 ଶୁଣିଲୁ ଖୁଦ୍ରତା ଯେ କହିଲୁ ମୁରୁଦେବ ।
 ଏତେ ବୋଲି ରାଗେ ଲେଉଟିଲୁ ମେଘନାଦ ।
 ଦବ୍ୟରଥେକ ଆଣି ସାରଥୀ ସାଜିଦେଲୁ ।
 ତହିଁ ମହାବୀର ଯେ ବଞ୍ଚିବୁ ଯାଇଁ କଲୁ ।
 ବାବୁ ସେହି ରହୁବର ସବୁ ପ୍ରାଣମୟେ ।
 ନବରହେ ଜଢ଼ିତ ସେ ତନୁ ସର୍ବ ପ୍ରାୟେ ।
 କାଳାନ୍ତ ଧୁଜାନ୍ତ ଦଗଦହନ ଚରାଳ ।
 ଦେଖି ଉପୁବଳ ଭୟେ ହୁଅନ୍ତୁ ବହଳ ।
 କରେ ଧନୁ ଧରଣ ପଶିଲୁ ଆସି ରଣେ ।
 ଭେକିଲୁ ସିଂହ କି ବୁଲଇ ଯେ ଏଣେ ତେଣେ ।
 ବଞ୍ଚିବକୁ ଚାହିଁ ବୋଲଇ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ।
 ଥକ ହେଉ ନା ନିର୍ଜଳ ତୋହର ଜୀବିତ ।
 କ୍ଷଣି ହୋଇ ତୁ ଯେ ମରଣକୁ ଭୟ କଲୁ ।
 ଶବ୍ଦର ତହିଁ ଯାଇଣ ଶରଣ ପଶିଲୁ ।
 ସୁକେଶ ଦଇତର ବିଦ୍ରୁତ ନାମେ ସୁତ ।
 ତାହା ତନୟ ସୁମାଳି ମାଳି ମାଲବନ୍ତ ।
 ମାଳି ମାଲବନ୍ତକୁ ଶ୍ରୀହରି ନାଶ କଲେ ।
 ସୁମାଳି ପଲାର ଯାଇଁ ପାତାଳେ ପଶିଲେ ।
 ତାହାର ଦୁହିତା ଯେ ଅଟଇ ନଉକେଶୀ ।
 ତାହାକୁ ବିଭା ହେଲା ବିଭବା ମହରଷି ।
 ତା ତହିଁ ତନୟୁଣି ହୋଇଲୁ ତୁମ୍ଭେ ଜାତ ।
 ମାତା ଗୁଣ ଦେନିଣ ଯେ ହୋଇଣ ଦଇତ ।
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ ରାବଣ ଜଣିଲୁ ତନୟୁର ।
 କଟକ କଲକ ଆଣି ସମୁଦ୍ର ଭିତର ।
 ତଉଦ ଭୁବନର ଯେ ଧନ ବସୁ ନାଶ ।
 ଲଙ୍କା ଗଡ଼େ ଆଣି ଲଙ୍କଲ ଦଶଶିରୀ ।
 କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ମହାତ୍ମା ଯେ ନଦ୍ରାଘେନ କଲୁ ।
 ସବୁ ସମ୍ପଦ ରାବଣ ତୋତେ ସମର୍ପିଲୁ ।
 ଅକ୍ଷୟ ରାଜ୍ୟଭୋଗ ତୁହି କରୁଥିଲୁ ।
 ଅସମୟ ଦେଖିଣ ଯେ ଛଡ଼ି ପଲାଇଲୁ ।
 ଶବ୍ଦର ସଙ୍ଗେ ମିଶି କୁଟୁମ୍ବ ହୁଏ କହୁ ।
 ଏତେକ ପାପଅତ୍ୟାଧିକ କେବଣ ଗୁଣେ ବହୁ ।

ବିଶ୍ୱାସପାତକ ଭୁବ୍ଧ ଅଟୁ ରେ ଚାଣାଳ ।
 ଏତେ ନିସତରେ ତୁ ଜାଇକୁ କେତେକାଳ ।
 ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣ କି ଶୁଣି ନାହୁଁ କର୍ଣ୍ଣେ ।
 ସୋଦର ବଧ କଲେ କେମନ୍ତ ହୋନ୍ତି ଜନେ ।
 ଏକାକେ ତୁ ଯାଉଣ କୁଟୁମ୍ବ ହରାଇଲୁ ।
 ଆପେ ନ ମାଉଣ ପରହାତେ ମରାଇଲୁ ।
 ମୁହଁ ତୋର ପୁରୁଷ ମୋତେ ଯେ ମନ ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ମଲ୍ଲ ତୋର ହେତୁ ।
 ଲଙ୍କାଗଡ଼େ ରାଜା ତୁ ହୋଇବୁ ବୋଲି ଅଛୁ ।
 ତେଣୁ ପାପିଷ୍ଠ ରେ କୁଟୁମ୍ଭକୁ ଛନ୍ଦୁ ପାଞ୍ଚୁ ।
 ରକ୍ଷ ମର୍ଦ୍ଦକକୁ ଭୁବ୍ଧ ପାଇଅଛୁ ସାହା ।
 ତପୀ ବାପୁଜୀର ହୋଇଛୁ ତାହାଣ ବାହା ।
 ଏମନ୍ତ ବୁଦ୍ଧି କର ରେ ମରାଇଲୁ ବଣ ।
 ଏସନେକ ଭରସାରେ କୁଳ କଲୁ ନାଶ ।
 ନ ଜାଣୁ କି ମୋହର ରେ ବାରଣ୍ଡର ପଣ ।
 ଆସି ଘେନି ଦେଖି ନାହୁଁ କରେ ମୋର ରଣ ।
 ସଂଗ୍ରାମଭୂମିରେ ମୁଁ କାହାକୁ ଅଛୁ ହାରି ।
 ଏ କଥା କିପି ରେ ତୁ କହିଲୁ ନ ବିଚାରି ।
 ଆଜି ତୋର ଜୀବକୁ ପେଷଇଁ ଯମଆଳ ।
 ଏତେ ବୋଲି କରେ ହୁମକାର କରବାଳ ।

(୩)

ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶକ୍ତିଭେଦରେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଶୋକ ।

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଯେ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ରାୟେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ କୋଳ କରି ଶୋକେ ତନ୍ତ୍ର ଦହେ ।
 ଗଳାରେ ଗଳାକୁ ବାନ୍ଧି ଭୁଜେ ଭୁଜ ଛନ୍ଦ ।
 ବଡ଼ କ୍ରୋଧରେ କରୁଛନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟେକ କାନ୍ଦ ।
 ହା ହା ଦଇବ ରେ ତୁହି ଏହା ମୋତେ କଲୁ ।
 ଉଦାର ଭାଇକି ମୋର ଏଡ଼େ କଷ୍ଟ ଦେଲୁ ।
 ରାଜ୍ୟ ଭୋଗ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅଛନ୍ତି ମୋର ଭୁଲେ ।
 ବାହୁଡ଼ି ନ ଗଲୁ ସେ ଯେତେକ ଚିତ୍ତରଲେ ।
 କନମୂଳ ଖାଇଣ ଦୁଃଖେଣ ଦନ ନେଲୁ ।
 ତରୁଦ ବରଷ ବନେ ଅନନ୍ତ ହୋଇଲୁ ।

ଶେଷେ ଉଜାଗର ସେ ହୋଇଣ ଜଗି ଥାଉ ।
 ଦୁଃଖକୁ ସଂଖାଳୀ ଭୁବ୍ଧ ଅଟୁ ମୋର ଭାଉ ।
 ସାବଜନନୀର ଯେ ଅଟଇ ତନୟ ।
 ହିଂସା ନ ବହଇ ଯେ ଏହାର ଧର୍ମକାୟ ।
 ଅର୍ଥଭାଗ ବାଣ୍ଟି ଯେ ନିଅନ୍ତି ଭାଇମାନେ ।
 କଷ୍ଟ ପାଇବ ବୋଲି ଅଇଲି ଘୋରବନେ ।
 ଆରେ ଆରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭୁ ମୋ ପ୍ରାଣ ସ୍ବରୂପ ।
 କାହିଁ ବସି ବାବୁ ଭୁ ଅର୍ଜୁନ ଏଡ଼େ ପାପ ।
 ସବୁ ସୁଲକ୍ଷଣ ଭୁହିଁ ଅଟୁ ମୋର ଭାଉ ।
 ଘରକୁ ଗଲେ ଯେ ମୋତେ କି ବୋଲିବେ ଆଉ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ କାହିଁ ବୋଲି ପଶୁଥିବେ ଆସି
 କି ବୋଲି ବୋଲିବ ଆରେ ସୁମିତ୍ରାର ବସ୍ତ୍ର ।
 ତୋହର ମଲେ କି ମୁହିଁ ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ ଯିବ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ମୁଖକୁ ମୁଁ କେମନ୍ତେ ଚାହିଁବି ।
 ଜାନକୀ ନେବାରେ ମୋର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।
 ଏହା ସେ କରମେ ମୋର ଲହୁଅଛୁ ବହି ।
 ଅପେ ସିନା ଜାଉଥିଲେ ଭାସି ପାଉସିନା ।
 ଭାଇ ଉପୁଜଇ ବାପ ମାଆ ଥିଲେ ସିନା ।
 କେବଣ ବଧାତା ଲଗିଲୁ ଭୁ ମୋତେ ବାଦେ ।
 ରାଜ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ କରି ରୁଦ୍ରାୟଲୁ ବନମଧ୍ୟେ ।
 ତହିଁ ପୁଣି ଘରଣୀକ ଆନ ଦେନିଗଲୁ ।
 ଏବେ ମୋର ସଖା ସହୋଦର ଭାଇ ମଲୁ ।
 ଅଇଲୁଁ ଯେ ତନଜଣ ଦୁଇ ଛାଡ଼ି ଗଲେ ।
 ଅଗାଧ ଜଳେ ମୋହର ଭେଳା ବୁଢ଼ାଇଲେ ।
 ସୁକୁମାର ଶରୀର ବସନଶର ଫୁଟି ।
 ଏଡ଼େ ଭାଗ କେବନେ ସହିଲୁ ଦେହଗୋଟି ।
 ଛଇ ଜାଣି ମୋର ବାବୁ ସେବା କରି ଥାଉ ।
 ଅଗମ୍ୟ ବନକୁ ମୁହିଁ ମୁଗ ମାରି ଯାଉ ।
 ଚଉଦ ବରଷ ଆମ୍ଭେ ବଞ୍ଚିଲୁ ଅରଣ୍ୟେ ।
 ତହିଁରେ ଯେ ଦୁଃଖ ବୋଲି ନ ଥାଇଲୁ ମନେ ।
 ସୀତା ହଜିଲୁ ଦନ୍ତ ହୋଇଲୁ ମୁହିଁ ବାଉ ।
 ତହିଁକି ଅନେକ ଚିନ୍ତାଭରଣ ମୋର ଭାଉ ।
 ତୋହର କଥା ଶୁଣି ଶୁଭଇ ମୋର ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ତୋତେ ଦେଖି ପାଶୋରଇ ସୀତାର ଯେ କଥା ।

ଦୁଃଖକୁ ତୁ ଦୁଃଖୀ ରେ ସୁଖକୁ ଉପକାର ।
 ଅଯୋଧ୍ୟା ନଗରେ ତୁହି ଅଟୁ ଅଧିକାର ।
 ଅନୁଜ ଶତ୍ରୁମ୍ଭ ତୋର ପାଲୁଅଛୁ ପୃଥ୍ବୀ ।
 ନାରେଖ ଲେକପ୍ରାୟେ ରେ ଭାଇ ମଲ୍ଲ ଏଥୁ ।
 ଛେଦଭେଦ କଥା ତୁ ନ ଜାଣୁ ମୋର ଭାଇ ।
 ବେଳ ଜାଣି କଥା ମୋତେ ଦେଉ ଯେ ଶିଖାଇ ।
 ସୀତା ସପ୍ତମ୍ଭର କାଳେ ମୋତେ ତୁ କହିଲୁ ।
 ଶିର ନୁଆଁଇଣ ଧନୁ ନ ଧର ବୋଇଲୁ ।
 ରାଜାମାନେ ମିଳି ବସିଅଛନ୍ତି ବହୁତ ।
 ପ୍ରଣମ କଲୁ ପ୍ରାୟେ ଦଶିବ ରଘୁନାଥ ।
 ତାହା ଶୁଣି ଧନୁ ମୁହିଁ ନ ଧରିଲି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।
 କଥା ପଡ଼ିଲେ ଯେ ତୋତେ ମୁହିଁ ପଚାରୁଛି ।
 ସୀତା ଖୋଜୁଁ ଖୋଜୁଁ ବାଟେ ଅଇଲୁ କବନ ।
 ଅକ୍ଷି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଯେ ମୁଁ ହୋଇଲୁଛି ଅନ ।
 ସୁପଲେଖୀର ଯେ କାଟିଲୁ ନାସା ଶ୍ରବଣ ।
 ପ୍ରତୀ ଅଗ୍ନି ଜାଣି ଦଶରଥ ତୋର ବାଣ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ପ୍ରାୟେକ ତୁ କ୍ଷତ୍ରିକୁ ମାରିଲୁ ।
 ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ତୁ ଅଭୟ ବର ଦେଲୁ ।
 ଏବେ ଜୀବନ ହାରିଲୁ ରାବଣର ହାତେ ।
 ମୁହିଁ ଏ ଦେହକୁ ବାବୁ ଧରିବ କେମନ୍ତେ ।
 ତୋତେ ଦେଖି ମୁହିଁ ସବୁ ଦୁଃଖ ପାସୋରିଲି ।
 ରାବଣର ତହିଁ ଏବେ ବୁଦ୍ଧି ହରାଇଲି ।
 କେ ମୋତେ ସେବା ଯେ କରିବାକ ଦବାନିଶି ।
 ନିଦ କରାଇଣ ଶୋକେ ଥିବ ଜଗି ବସି ।
 ମନ ଜାଣି କେନ୍ଦ୍ର ପରସିବ ମୋତେ ବାବୁ ।
 ତୋହର ସଙ୍ଗେ ଥିଲେ ସମ୍ପଦ ଅଛୁ ସବୁ ।
 ଦଶପାଳ ସମାନେ ରେ ଅଟୁ ମୋର ଭାଇ ।
 ଦେବାପୁରେ ତୋତେ ଜଣିବାକୁ କେହି ନାହିଁ ।
 ସର୍ବଗୁଣେ ସୁଲକ୍ଷଣ ନାହିଁ ଅନେ ମୃତ୍ୟୁ ।
 ବଂଶାନୁସାରେ ମୁନି ମୋତେ କହିଛନ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱ ।
 ତାହାକର ବୋଲ କି ହୋଇବ ଏବେ ଆନ ।
 କର୍ମ ଏଡ଼େ ଶକତି ମାରିଲୁ ଦଶାନନ ।
 ତୋହର ଶ୍ମଶାନରେ କର୍ମ ନ ମଲି ରେ ମୁହିଁ ।
 ତୋତେ ହରାଇଣ କର୍ମ ଖାଇଣ ସବୁ ।

ସୁଷେଣ ମୁଖ ଚାହିଁ ବୋଲନ୍ତି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସଙ୍ଗରେ ମୁହଁ ମରବ ନିଶ୍ଚୟେ ।
 ଆଉ ଜାଣିଥାଉ ଏବେ ଚାହିଁବ କା ମୁଖ ।
 ଏହାର ବନ୍ଧନେ ମୋର ସବୁ କଥା ଦୁଃଖ ।
 ସୁଷେଣ ବୋଲେ ଦେବ ନ ମରେ ତୋର ଭାଇ ।
 ମରବାର ଲେକ ପ୍ରାୟେ ଏହି ନ ଦିଶଇ ।
 ବଦନ ସୁନ୍ଦର ବେନି ନେତ୍ର ଅଛି ବୁଜି ।
 ତାଳମୁକୁତମ ଜାଣି ଅଧର ବରଜି ।
 ବେନି ଶ୍ରବଣ ଟେକି ଯେ ନାସିକା କଠିନ ।
 ନିଜ ଭୁଜଦଣ୍ଡ ବେନି ଦିଶଇ ଗଠଣ ।
 ଅଙ୍ଗୁଳମାନ ଫୁଟଇ ବହୁଇ ନିଶ୍ୱାସ ।
 ସର୍ବାଙ୍ଗ ଶରୀରଯାକ ଅନଳ ସଦୃଶ ।
 ଅଙ୍ଗୁଳ ଶରୀରେ ଦେବ ଦୋଷ ନାହିଁ କିଛି ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲିଲେ ଏକ ଅବଗୁଣ ଅଛି ।
 ଦକ୍ଷିଣ ଭୁଜର କର୍ପା ନ ତଳେ ନାଟିକା ।
 ଏହି କଥା ପାଇଁ ମୋତେ ଲାଗୁଛି ତାଟକା ।
 ସୁଷେଣ ବୋଲେ ଦେବ ତହିଁକି ନାହିଁ ତର ।
 ବାସ ମରଣମାନଙ୍କ ଏସନ ବେଭାର ।
 ଶୟନାତ ଆବର ଯେ ବଜ୍ର ପଡ଼ିଥିବ ।
 ଅପଦାତ କଥା ଶୁଣି ଜ୍ଞାନ ହରାଇବ ।
 କିବା ଦଣ୍ଡିବାକୁ କେ ବସାଇଥିବେ ନେଇ ।
 ସର୍ପାପଦାତ କିବା ଶିରୁଳୀ ଥିବ କୁଇଁ ।
 ଅପବାଦ କଥା ଶୁଣି ହୋଇବ ଅଜ୍ଞାନ ।
 ନାସା ତାଲୁକାର ମୃତ୍ୟୁ ଅଟଇ ଏସନ ।
 ନାଟିକା ନ ତଳଇ ଜୀବନ ଥାଇ ରହି ।
 କ୍ଷଣ କ୍ଷଣକରେ ଉଠି ବସେ ପ୍ରାଣ ପାଇ ।
 ଏହାର ଦେହରେ ଦେବ ଦୋଷ ନାହିଁ କିଛି ।
 ଏକମାତ୍ର ଅବଗୁଣ କଥାଗୋଟି ଅଛି ।
 ବୁକୁ ଫାଟିଣ ଯେ ଶୟନ ଯାଇଅଛି ଗଳ ।
 ଏଥକୁ ମନରେ ଭ୍ରମ କରେ ମହାବଳ ।
 ଶୁଣି କହି ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ଅନାଥଲେ ହୁଅ ।
 ଅଳଙ୍କାର ହେବୁ ବାରି ନ ପାରିଲେ ତାହା ।

(୪)

ରାବଣବଧ

ସେ ଧ୍ବଜ ଶୁଣିଣ ରାମ ଉପରକୁ ବୁଝି ।
 ଦାଶରଥଙ୍କି ଦେଖିଣ ସୁରଗଣେ କହୁ ।
 ଭୋ ରାବଣ ତୋର ନାଶତେ ରାବଣ ମର ।
 ଚଉଦଭୁବନର ଯେ ଉଦପାତ ସର ।
 ଶୁଣିଲେ ରଘୁନାଥ ସେ ବହୁଧଙ୍କ ବାଣୀ ।
 ରାବଣ ଶତ୍ରୁକୁ ଦେବ ପକାଇଲେ ହାଣି ।
 ଦେଖିଣ ଦଶଶିର ବନ୍ଧୁଲ ଏକ ଶର ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଛେଦିଲେ ତାହା କିଷ୍କିତ ମାତର ।
 ବାବଲ ବାଣେକ ଯେ ବନ୍ଧିଲେ ରଘୁନାଥ ।
 ଶତ୍ରୁ ଗଳଗଲ ତଳେ ନ ପଡ଼ିଲ ମାଥ ।
 ଗର୍ଜଇ ରାଗେ ଦଇତ କମ୍ପଇ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
 କୋପେଣ ହଲଇ ସେହି ଦଶଗୋଟା ମୁଣ୍ଡ ।
 ପୁଣିହିଁ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ଅସୁର ଶତ୍ରୁ ପେଷି ।
 ଦଶ ମଉଳ ରାମ ପକାଇଲେ ବନାଣି ।
 ବେକ ସଳଖେଣ ତାର ବାଣ ଗଳଗଲ ।
 ଛୁଡ଼ିଯାଇଁ ଦଶଶିର ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲ ।
 ପାଣିରେ ପିଟିଲେ ଯେହ୍ନେ ନୁହେଁ ବେନ ଭାଗ !
 ରାବଣ ଦେଖି ରାମ ପାଇଲେ ବରରାଗ ।
 ପୁଣିହିଁ ଜଇନ୍ତୁ ନାମେ ଦେବଶତ୍ରୁ କଲେ ।
 ତୋଟି ସଳଖେଣ ତାର ବାଣ ଗଳ ଗଲେ ।
 ନ ପଡ଼ିଣ ମୁଣ୍ଡ ଯେ ଲଗିଲ ତତକ୍ଷଣ ।
 କୋପେଣ ଦୋରସୁନ୍ଦ ଯେ କଲଙ୍କ ରାବଣ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ପେଷିଲେ ପୁଣି ଅଧାରନ୍ତ ଶର ।
 ପଡ଼ିଣ ସେ ଦଶଶିର-ବେକ ସଳଖର ।
 ଦଶମୁଣ୍ଡ ଛୁଡ଼ି ଲଗି ଗଲକ ଯେ ପୁଣି ।
 ରାମ ରାବଣ ମାତଲ ବଦ୍ଧଶଣ ଜାଣି ।
 ଦେବେ ବର୍ତ୍ତୁରନ୍ତ ଯେ ରାବଣ ମହାବୀର ।
 ନପୁଣ ଖାଅଇ ସେହି ଅଜର ସମର ।
 ଏ ଦାନ୍ତ ବର୍ତ୍ତିଲେ ସେହି ନ ଥୋଇବ କାହିଁ !
 ନିଶ୍ଚୟ ଏ ରସାତଳେ ପଡ଼ିବାକ ମନ୍ତ୍ର ।

ଏବେ ଯେ ଦେଖିଣ ଆମ୍ଭେ ମନେ ଭ୍ରମ କଲୁ ।
 ଅଜର ସମରକୁ ଯେ ଆଶା କରୁଥିଲୁ ।
 ନପୁଣ ସେ ଲଙ୍କପତି ନୁହଇ ବନାଶ ।
 ଏ ଘାନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ଛଡ଼ିବୁଁ ଯେ ସ୍ଵର୍ଗବାସ ।
 ଏସନକ ବୋଲଣ ଭଲନ୍ତି ସୁରଗଣ ।
 ରାମ ରାବଣର ଯେ ସମର ଗରୁ ଟାଣ ।
 ଗୁଣ-ଟଙ୍କାର ପ୍ରଳୟ ମେଘ-ଘୋଷ ଜାଣି ।
 ଶ୍ରାବଣ ବରଷା ଯେହେଁ ବରଷଇ ପାଣି ।
 ତେସନକ ଶର ଯେ ବନ୍ଧନ୍ତି ବେନି ବାର ।
 ଉଦୟ ହୋଇ ଅସ୍ତର ନାନାଜାତି ଶର ।
 ବ୍ରହ୍ମଣର ପରଶୁ ଯେ ପାଶୁପତ ଶର ।
 ଅଗ୍ନିକାଳ ଶସ୍ତ୍ରକୁ ତରନ୍ତି ତନୁପୁର ।
 ବରୁଣ ପବନ ଲୁହ ଆୟୁଧ ସହିତେ ।
 କୁବେର ଶଙ୍କର ଶସ୍ତ୍ର ଶୂଳ ପରଯନ୍ତେ ।
 କପିଳ ବିମନା ସୋମନାଥ ଶସ୍ତ୍ର ଅଛୁ ।
 ମୋହନା ବକାର ଘାଏ ସ୍ଵର୍ଗେ ସୁରେ ଲୁଚି ।
 ବଜ୍ରାଶର ଆବର ଯେ ବ୍ରହ୍ମଶିରା କାଣ୍ଡ ।
 ମେଘାଶର ଘାତରେ ଯେ କମ୍ପଇ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
 ଗରୁଡ଼ ବିନତା ଆଦି ଯେତେ ଶସ୍ତ୍ର ଅଛୁ ।
 ପଦ୍ମଗା ଶସ୍ତ୍ରର ଘାତେ ତନୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲୁଚି ।
 ଗନ୍ଧର୍ବ ମାନବ ଶର ସୂର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପ୍ର ଆସୁ ।
 ସାବିତ୍ରୀ କାଳୀ ବାରୁଣୀ ଅଧାତନୁ ଶୋଭୁ ।
 ବଜ୍ରମୁନା ଆଦି ଜୟ ବଜୟ ଶଙ୍କତି ।
 ଅମୋହଶକତି ବଜ୍ରଶକତି ମାରନ୍ତି ।
 ଲେହମୁଦୁଗର ଗଦାବର ପହଞ୍ଚନ୍ତି ।
 ମହାମାୟା ଶୂଳ ବଜ୍ର ଗରୁଡ଼ଂସ କାନ୍ତି ।
 ଶିବଶୂଳ ଚକ୍ର ଯେ ଅଧୂର୍ବ ଶରମାନ ।
 ଏକକୁ ଅଭେକ ଯେ ବନ୍ଧନ୍ତି ଘନ ଘନ ।
 ଏମନ୍ତେ ଯେ ଅସ୍ତମିତ ହୋଇଲା ସମର ।
 ବାରୁଣା ଶସ୍ତ୍ର ଯେଷିଲେ ରାବଣ ଉପର ।
 ବେକେ ଗଲଗଲା ସେ ଯେ ନ ଛଡ଼ିଲା ମୁଣ୍ଡ ।
 ପୁଣି ବନ୍ଧିଲେ ରାମ ତାଡ଼କାବଧ କାଣ୍ଡ ।
 ତୋଟିଠାରୁ ଛଡ଼ି ମୁଣ୍ଡ ପୁଣିହିଁ ଲଗିଲା ।
 ବେଲୁଁ ବେଲ ରାମର ଯେ ସାହାସ ଭଜିଲା ।

ରବିଶ ବୋଇଲେ ତୁ ନ ଜାଣୁ ରଘୁନାଥ ।
 ଶସ୍ତ୍ରରେ ଛେଦନ ଯେ ନୋହଇ ମୋର ମାଥ ।
 ମୁହଁ ଯେବେ ମୁଣ୍ଡ ଛାଡ଼ିଗଲେ ମୃତ୍ୟୁ ପାନ୍ତି ।
 ଏତେ କାଳଯାଏ କାହିଁ ପୁଣି ବର୍ତ୍ତିଥାନ୍ତି ।
 ଦେବତାଏ ବେଢ଼ି କରି ମାରନ୍ତେ ନା ମୋତେ ।
 ଚଉଦଭୁବନ ଅନେ ସାଧୁଲ କେମନ୍ତେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟେ ମୋତେ ବୁଝୁ ।
 ଦେବତାଙ୍କ ଶିଖାଉଲ କଥା ଦେନ ଯୁଝୁ ।
 ଅଜ ଏହିକ୍ଷଣି ମୁଁ ଦେନଇ ତୋର ପ୍ରାଣ ।
 ଏତେକ ବୋଲି ସେ ବୃକ୍ଷ କଲ ଡାକ୍ଷକାଣ ।
 ଦେଖିଣ ତା ନିବାଇଲେ କଉଶଲ୍ୟା ସୁତ ।
 ବାଳକ ମାଇଲ ଶର ପେଷିଲେ ତୁହିତ ।
 ଛାଡ଼ି ଦଶମୁଣ୍ଡ ପୁଣି ଲଗିଲକ ବେଗେ ।
 ସପ୍ତଶାଳାଭେଦା ବାଣ ପେଷିଲେକ ରାଗେ ।
 ଦଶମୁଣ୍ଡ ଗଳଗଲ ନ ଛାଡ଼ିଲ ଶର ।
 କୋପେଣ ଦୋରଗଜନ କଲ ଦୈତ୍ୟବାର ।
 ଆକାଶକୁ ଚାହିଁ ଦେବତାଙ୍କୁ ସେ ଚକ୍ର ।
 ନିଶ୍ଵାସକେ ଦଶବେଳ ମନ୍ତ୍ର ସେ ପଢ଼ଇ ।
 ଧାର୍ମ ଆଗରରେ ଯେ ବନ୍ଧଇ ଶରମାନ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ତାହାକୁ ଛେଦନ୍ତି ଦନ ଦନ ।
 ଖଲ ଖଲ ରୁଧିର ବାହାର ଚଉକଟ ।
 କାଳମୁଖା ଶରକୁ ଯେ ରାଘବ ପେଷନ୍ତି ।
 ଛାଡ଼ିଗଲ ଦଶମୁଣ୍ଡ ଲଗିଲକ ପୁଣି ।
 ରାମ ବଞ୍ଚଇନ୍ତି ମୁଁହଁ ନ ପାରିଲ ଜଣି ।
 ଏତେ ବୋଲି ପୁଣି ସେହି ଦଶ ବାଣ ମାରି ।
 ଛାଡ଼ିଲକ ଦଶବେଳ ଅଛୁ ଦଶଶିର ।
 ଏହିମନ୍ତ ଶତେକ ଉତ୍ତର ଶତେ ବେଳ ।
 ରାବଣର ମୁଣ୍ଡକୁ କାଟିଲେ ରଘୁବାଳ ।
 ଅଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଣ ରାମ ମାତଲକ ଚାହିଁ ।
 କେବଣ ପ୍ରକାର ଏହା ଜାଣୁଟିକି ତୁହି ।
 ବାବୁ କ୍ଷତ୍ରିୟ ଅଟଇ ଏହି ଲଙ୍କେଶ୍ଵର ।
 ଶସ୍ତ୍ରରେ ଭେଦ କୁହଇ ଏହାର ଶରୀର ।
 ମୋହ ପରା କ୍ଷତ୍ରି ସାତ ଦନ ଯୁଦ୍ଧ କଲ ।
 ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ ଏବେ ମୁହଁ ନରସ୍ତ ହୋଇଲ ।

କି ବୁଦ୍ଧି କରବ । ଏ କେମନ୍ତେ ନାଶ ଯାଇ ।
 ମୋହରତ ବୁଦ୍ଧିବଳ ନାହିଁ କିଛି ଆଉ ।
 ଶସ୍ତ୍ର ପରତାପେ ଯାଇଁ ଗଲିଯାଏ ମୁଣ୍ଡେ ।
 କେବେହେଁ ମସ୍ତକ ନ ପଡ଼ଇ ଭୂମିଖଣ୍ଡେ ।
 ବଜ୍ରହୁଁ ଆଶ୍ଚ୍ୟ ଅଟଇ ଏହାର ଯେ ଦେହ ।
 ଏହାପରି ଅସୁର ନ ସ୍ଥଲେ ପୂର୍ବେ କେହି ।
 ମହିଷାସୁର ଅଟଇ ଯେ ବଳବାନ ।
 ଏକା ଶୂଳକେ ତାହାର ଗଲ ଯେ ଜୀବନ ।
 ହିରଣ୍ୟ ହିରଣ୍ୟାକ୍ଷ ଯେ ମଧୁ କରଟର ।
 ଶଙ୍ଖାସୁର ବୈଲେତନ ଦୁଷ୍ଟ କରଣପ ।
 ଶମ୍ଭୁ ନିଶମ୍ଭୁ ଶଙ୍ଖା ଯେ ଅସୁର ପ୍ରଭୁତି ।
 ବୃଷାସୁର ସହିତେ ଯେ ସ୍ଥଲେ ଏହି ପୃଥ୍ବୀ ।
 କେହି ଏଡ଼େବଡ଼ ଉପଦ୍ରବହୁଁ ନ ଜଲ ।
 ମାଇଲେ ମରନ୍ତି ଏହା ଅଛଇ ଶୂଣିଲ ।
 ରକ୍ତାଶୟି ସରନି ରକତ ହୋଏ ଜାତ ।
 ଶସ୍ତ୍ର ପ୍ରହାରନ୍ତେ ପୁଣି ମଲ ସେ ଦରତ ।
 ଶସ୍ତ୍ର ପ୍ରହାରନ୍ତେ ବେଳେ ସିନା ନ ମରନ୍ତି ।
 ଆଉ ବେଳ ଶସ୍ତ୍ର ମାଇଲେ ସେ ପ୍ରାଣ ଦ୍ୟନ୍ତି ।
 ଗରୁଡ଼ ଦାନବ ଏହି କେବେହେଁ ନ ମର ।
 ଏହି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଏହାକୁ କେହି ନୋହେ ସର ।
 ଆହେ ମାତଳ ଏସ୍ତର ଜାଣୁ କି ଉପାୟ ।
 କେବଣ ପ୍ରକାରେ ମରବ ଏ ଲଙ୍କାୟ ।
 ଅନେକ ଯେ ଦେବଶସ୍ତ୍ର କଲେହେଁ ନ ମଲ ।
 ବୃଣ୍ଡାଳ ଦରତ ମୋତେ ବହୁ ଦୁଃଖ ଦେଲ ।
 ମାତଳକ କହୁଁ କହୁଁ ବନ୍ଧୁଛନ୍ତି ଶର ।
 ରଣଗୋଳ ଧନୋଳ ଯେ ଅସଂଖ୍ୟ ଅପାର ।
 ମାତଳ ବୋଇଲୁ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ରଘୁବୀର ।
 ବ୍ରହ୍ମାର ବଚନେ ଜାଣ ଅଜୟ ଅସୁର ।
 ଭୋ ଶ୍ରୀରାମ ଏହାର ମହିମା ତୁ ନ ଜାଣୁ ।
 ଅନ ଅସୁରର ସଙ୍ଗେ ରାବଣକୁ ଗଣୁ ।
 ସୃଷ୍ଟିକରତା ତାକୁ ଅଭୟ ବର ଦେଲ ।
 ସେହି ପୁଣି ଲେଉଟି ଏହାକୁ ସେବା କଲ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତା ଯେ ତୁମ୍ଭ ଦେବତାଙ୍କ ରାୟେ ।
 ସେ ଏହା ବ୍ଧାରପାଳ କବରେ ବସିଥାଏ ।

ବୁଦ୍ଧ ନୃତ୍ୟ କରେ ଅଗ୍ନି ଧୁଆଁର ଯେ ଶାନ୍ତି ।
 ଏହାର ମହିମା ଦେବ କହିଲେ ନ ସରି ।
 ଯେବଣ ଦିନେ ଯାଇଁ ଏ ସ୍ବର୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ କଲ ।
 ପ୍ରଳୟ ମେଘ ଜାଣି ନା ରାତ ବୃଷ୍ଟି କଲ ।
 ଦଶଦିଗପାଳକୁ ଅଣିଲ ବନ୍ଦୀ କର ।
 ପୁଷ୍ପକରଥ ଚଢ଼ି ବୁଲଇ ତିନପୁରୀ ।
 ରାକ୍ଷସ ଲମ୍ବପଦରେ ବଳେ ବଳବନ୍ତ ।
 ଦେବାସୁର ନରେ ନାହିଁ ଏହାକୁ ଜିଣନ୍ତା ।
 କେତେ ଦୁଃଖ ପାଇ ଦେବେ ତୋତେ ଅଶ୍ରେ କଲେ ।
 ସୁରଗଣେ ବନ୍ଧୁର ମାନବ ଦେହ ଦେଲେ ।
 ତୁ ସେ ନାରାୟଣ ପୁଣି ନ ପାରିଲେ ମାର ।
 ଅନବେଳେ ଏହାକୁ ଯେ ନୋହଇ ସଂହାର ।
 ଏହାକୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ଜିଣିବ ଯେବଣ ଜନ ।
 ତାହାକୁ ସେବା କରିବେ ଜାଣ ସୁରଗଣ ।
 ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଏହାକୁ ନ ମଣ ଗୋସାଇଁ ।
 ମୁଣ୍ଡ କାଟିଲେ ଏହାର କେତେ ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ ॥
 ବ୍ରହ୍ମଣର ଘେନ ଦେବ ମର୍ମସ୍ଥାନେ ମାର ।
 ହୃଦୟ ଫୁଟିଲେ ଯେ ମରବ ନିଶାଚର ।
 ପୂର୍ବେ ଶିରକମଳ ଦେଇଣ ମନାଇଲ ।
 ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଣ ଯେ ବିଧାତା ବର ଦେଲ ।
 ତେଣୁମୁଣ୍ଡ କାଟିଲେ ଏ ଦୁଷ୍ଟ ଯେ ନ ମର ।
 ବେକ ଛିଡ଼ି ଗଲେ ମୁଣ୍ଡ ଭୂମିରେ ନ ପଡ଼ି ।
 ଅନେ ତୋଟି କାଟିବାକୁ ବୁଦ୍ଧନ୍ତି ଭାଜନ ।
 ତୋହରେ ସେ ଏ କଥା ହୋଇଲ ରଘୁନାଥ ।
 ଏବେ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତ ଘେନିଣ ଯେ ବୁକୁ ଫୋଡ଼ା ।
 ଏହାର ବକ୍ଷସ୍ଥଳ ବଜ୍ରହୁଁ ଅଟେ ଗାଢ଼ ।
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖ ହୋଇ ।
 ନନ୍ଦୀଘୋଷ ରଥରେ ବସିଲେ ଯାଇଁ ତେଇଁ ।
 ଘେନିଲେ ସେ ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ଦେଲ ବ୍ରହ୍ମଣର ।
 ତତକ୍ଷଣ ବୋଣୁ ତା କାନ୍ଦିଲେ ରଘୁନାଥ ।
 ଧନୁର୍ବେଦ ପଢ଼ିଣ ତା ବସାଇଲେ ଗୁଣେ ।
 ଦେଖିଣ ଦଇତେ ପଳାଇଲେ ଏଣେ ତେଣେ ।
 ମଥାନ୍ତ ଆଦତ୍ୟ ପ୍ରାୟେ ଶସ୍ତ୍ରକର ତେଜ ।
 ପ୍ରଳୟାଗ୍ନି କି ସଂସାର କରିବ ଦହଇ ।

ଅଦତ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଦଶିଲ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ପ୍ରଭା ।
 ବନ୍ଧୁ-ହସ୍ତେ ଯେଲେ ସୁଦର୍ଶନଚକ୍ର ଶୋଭା ।
 ବନ ପର୍ବତ ଯେ କର୍ମିଲ୍ଲକ ଦଶଦଶ ।
 ଏକାବେଳେ ସଂସାର କି ହୋଇବ ବନାଶ ।
 ଶ୍ରୀରାମ-କୋପ ଦେଖି ଭଲନ୍ତି ସୁରମୁନି ।
 ବକଳ ହୋଇଲେ ଯେ ଅତଙ୍ଗ ମନେ ଘେନି ।
 ଶ୍ରୀରାମ ନାରାଦ ପୁରୋଦ୍ଦଶ ଉଚ୍ଛୁତନ୍ତି ।
 ମନ ପ୍ରାଣ ପବନ ଏକତ୍ର କରିଛନ୍ତି ।
 ମୁଖ ବାଟରେ ଉଚ୍ଛୁଳି ପଡ଼ଇ ରକତ ।
 ଅଖି ହୁଗୁଳିବା ପ୍ରାୟେ ଦଶେ ରଘୁନାଥ ।
 ଉଚ୍ଛୁଳିବା ଘାଏ ଧନୁ ଗୋଟା ଲେଖୁ ହୋଏ ।
 ଗୁଣ କେ ବାଉଁଶ ବୋଲି ବାରଣ ନ ଯାଏ ।
 ଚକ୍ର ପ୍ରାୟେକ ଦଶଇ ସେହି ଶରାସନ ।
 ବଳୟ ଭିତରେ କି ରହିଲ ବଳମାନ ।
 କଟ କଟ କରି ରାମ ବାମେ ଧନୁ ଧରି ।
 ଦକ୍ଷିଣ କର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ଆଗନ୍ତେ ଓଟାରି ।
 ଏସେନକ ସମୟେ ଶ୍ରୀରାମ-ବାମ-କର ।
 ଦକ୍ଷିଣ ଭୁଜକୁ ସେହି କହଇ ଉତ୍ତର ।
 ସଂଗ୍ରାମ କାଳରେ କର୍ପା ପଛକୁ ପଳାଉ ।
 ତୋହର ପରା ଲୋକ ନିଶତ କର୍ପା ହେଉ ।
 ଦକ୍ଷିଣ ଭୁଜ ବୋଲଇ ତାକୁ ଏହା ଶୁଣି ।
 ଭୁ ଯାହା ବୋଲଇ ହୋ ନୁହଇ ଏହୁବାଣୀ ।
 ମୁହିଁ ସଂଗ୍ରାମରେ କର୍ପା ଦେବ ପଛଘୁଞ୍ଚି ।
 କେଉଁଠାସି କାଳରେ ନୁହଇ ପଛଘୁଞ୍ଚି ।
 ଫଳା ମେଲବାରେ ଭୁ ମୋତେ ପଛ କରି ।
 କରବାଳ ଘେନି ମୁହିଁ ଆଗ ଥାଟ ମାରି ।
 ଯେବଣ କାରଣେ ମୁହିଁ ପଛକୁ ଅଇଲି ।
 ଶ୍ରୀରାମନନ୍ଦ ଦକ୍ଷିଣକର୍ଣ୍ଣରେ କହିଲି ।
 କରୁଣାସାଗର ଅଟନ୍ତି ଯେ ରଘୁନାଥ ।
 ଛେଦବେ କି ନ ଛେଦବେ ଏହା ଦଶମାଥ ।
 ସତ ପରାୟଣକୁ ଯେ ଅସିଅଛି ମୁହିଁ ।
 ଅଜ୍ଞା ହୋଇଲେ ଶତ୍ରୁକୁ ମାରିବଇଁ ଯାଇଁ ।
 ଏସନକ ସମୟେ ଯେ ବନ୍ଧବା-ଦଳୟ ।
 ବ୍ରହ୍ମଣର ଦେଖିଣ ଯେ କଲ ମହାରୟ ।

ଭଜିଲ ରଘୁନାଥ ଜାଣିଲେ ମୃତୁରେଦ ।
 ଏହିକ୍ଷଣି ସରବ ମୋ ଏତେକ ସମ୍ପଦ ।
 ଏତେକ ବରୁଣ ଦଶରୁଜେ ଧନୁ ଧର ।
 ଅପ୍ରମିତ ନାରୀତ ବନ୍ଧିଲ କୋପ କରି ।
 ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କୋଟି କୋଟି ବେଳେକେ ପେଷଇ ।
 ପ୍ରଳୟକାଳେ ଯେସନେ ମେଘ ବରଷଇ ।
 ନନ୍ଦୀଘୋଷ ରଥ ଯେ କାଣ୍ଡରେ ଲୁଚୁଇଲ ।
 ମାତଳ ଦେହେ କୋଡ଼ିଏ ନାରୀତ ମାଇଲ ।
 ଲକ୍ଷେକ ନାରୀତ ସେ ଯେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ବନ୍ଧି ।
 ମଞ୍ଚହୁଁ ଅକାଶ ପରମନ୍ତେ ଶର ସନ୍ଧି ।
 ବିଭୀଷଣକୁ ଲକ୍ଷେକ ହନୁକୁ ଯେ ଶପ ।
 ଅଙ୍ଗଦକୁ ଶାଠିଏ ବନ୍ଧିଲ ଲଙ୍କାରୁପେ ।
 ସୁଗ୍ରୀବକୁ ସହସ୍ରେକ ଜାମ୍ବବକୁ ଅଣୀ ।
 ନଳ ମାଳକୁ ଯେ ଦୁରଗତ ବାଣ ପେଷି ।
 ସୁଷେଣେ ପଞ୍ଚାଶ ଗନ୍ଧମାଦନକୁ ଖୋଳ ।
 ହାକିଶ ନାରୀତ ଯେ ବନ୍ଧଇ ଲଙ୍କପାଳ ।
 ତାରାକ୍ଷ୍ୟକୁ ଚାଳିଶ ଯେ ରମଣକୁ ଦଶ ।
 ଶଉରୀ ସେନାପତିକ ବନ୍ଧି ଅଠାରୁଶ ।
 ଶତବାଳି ଆଠଶତ ନଳକୁ ଯେ ବାର ।
 ମହାନୁକୁ କୋଡ଼ିଏ ଦ୍ଵିବଦକୁ ଏଗାର ।
 ସାରାଣକୁ ସାତଗୋଟା ପାରାଣକୁ ଚାରି ।
 ବଳିମୁଖେ କାଳିମୁଖେ ପାଞ୍ଚ ପାଞ୍ଚ ମାରି ।
 ଦସ୍ତମୁଖେ ଦଶ କାଳିଞ୍ଜନକୁ ଯେ ଶପ ।
 ସମ୍ପାତିକ ସତର ବନ୍ଧଇ ଦୈତ୍ୟରୁପେ ।
 ଯବନକୁ ଅସୁତେ ଯେ କେଶରୀକ ଅଣୀ ।
 ଦଶକାଳବୃଷକୁ ମାଇଲ ଅଠାରୁଶି ।
 ବସନ୍ତକୁ ଚଉଦ ଯେ ତାଳିମୁକୁ ବାର ।
 ଚନ୍ଦନ ଚୂଷଭକୁ ମାଇଲ ତେର ତେର ।
 ଯେତେ ଚୂଷ କପି ରଣ ମଧ୍ୟେ ରହିଥିଲେ ।
 ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚ ପାଞ୍ଚ ନାରୀତ ମାଇଲେ ।
 ନାହାକୁ ବାବଲ କାହାକୁ ଯେ ଦବ୍ୟ ଶପ୍ତ ।
 ନାହାକୁ ଅସୁରାସ୍ତ୍ର କାହାକୁ ପାଶୁପତ ।
 ଚାରିଲ ମୁହିଁ ଯେ ପତ୍ରିକ ରାମ-ବାଣେ ।
 ମାରି ମରଇ ଯେବେ ଏଥୁରୁ ଭଲ ଜଣେ ।

ମାରିକରି ମଲ୍ଲ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଜାଣିବେ ।
 କ୍ଷତ୍ରିୟଣ କଲ୍ଲ ବୋଲି ପଛେ ସୁମରବେ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଏ ବେଳେ ନ ପାରିବ ଶୟ ଛେଦ ।
 ପ୍ରତିଶପ୍ତ କରିବାକୁ ନାହିଁ କାରେ ବୁଦ୍ଧି ।
 ଏତେବେଳେ ମୁହିଁ ମାରି ପାରିଲେ ପାରିବ ।
 ଅଶ୍ୱସେନାରୁ ଅଜ୍ଞ ଗୋଟିଏ ସଂହାରବ ।
 ଏତେ ବୋଲି ରାଗେଣ ସେ ଶରବୃକ୍ଷ କଲ୍ଲ ।
 ସବୁନ୍ତି ସେ ପାଞ୍ଚ ପାଞ୍ଚ କରିଣ ମାରିଲ୍ଲ ।
 କାହାକୁ ବାବଲ୍ଲ ଯେ କାହାକୁ ଦବ୍ୟଶୟ ।
 ରୋଷେଣ ମାରିଲ୍ ସେ ଯେ ବନ୍ଧବାର ଶିଷ୍ୟ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଲକ୍ଷେ ବାଣ କୋପେଣ ମାରିଲ୍ଲ ।
 ମନ୍ତ୍ରପତି ବେଗକରି ବାଣ ପ୍ରହାରଲ୍ଲ ।
 କୋଦଣ୍ଡ କାଣ୍ଡ ଛେଦିବା ପାଇଁ ଚକ୍ର ଶବ ।
 ବ୍ରହ୍ମଶୟକୁ ସେ ଶୟ ପ୍ରତିଭୁଲ୍ କିଏ ।
 ଧନୁଗୁଣ ଖେଦିବାକୁ ଯେଷେ ଗାନ୍ଧାର ।
 ବ୍ରହ୍ମବାଣ ଯେଷେ ଛେଦିବାକୁ ରତ୍ନବର ।
 ରତି ଶୁଦ୍ଧି ଗର୍ଜିଣ ବନିଲ୍ଲ ଯହୁଁ ବାଣ ।
 ଧାଇଁଲେ ଶୟମାନେ ଶବଦ ଗରୁଡ଼ାଣ ।
 ନାରାତ ଶୂନ୍ୟେ ଅସନ୍ତେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଚାହିଁଲେ ।
 ଏକା ବାବଲ୍ଲଶରେ ସେ ଛେଦି ପକାଇଲେ ।
 ଦେଖିଣ ଦେବତାଏ ଯେ ସାଧୁ ସାଧୁ କଲେ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭୁ ବୋଲିଣ ବୋଇଲେ ।
 ଏସନକ ସମୟେ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ରାୟେ ।
 ଧନୁବେଦ ପଡ଼ିଣ ସେ ବ୍ରହ୍ମଶୟ କିଏ ।
 ନାରାତ ଶୁଦ୍ଧିଲେ ସେ ହୁଁକାର ଧ୍ବନିକରି ।
 ଶୟ ଚଳି ଅସନ୍ତେ କମ୍ପିଲ୍ଲ ବସୁନ୍ଧରୀ ।
 ଦଶଦିଗପାଳ ଦେଖି ବୁଜିଲେ ନୟନ ।
 ଜଳ ଅସୁଅଛୁ କି ପ୍ରଳୟ ହୃତାଶନ ।
 ଯେତେକ ଶୟ ରାବଣ ପ୍ରତିଭୁଲ୍ କଲ୍ଲ ।
 କେବଣ ମତେ ତାକୁ ନିବାର ନ ପାରିଲ୍ଲ ।
 ଭାଗ୍ୟସ୍ଥଲ୍ ପ୍ରାଣିକି ଯେ ନ କାଟଇ ଖଣ୍ଡ ।
 ଭାଗ୍ୟସ୍ଥଲ୍ କାଳରେ ସେ ଅନ୍ଧାଏ ପ୍ରତୀ ।
 ଯେବଣ କାଳେ ରାବଣ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସ୍ଥଲ୍ ।
 ବ୍ରହ୍ମାହିଁ ଅସି ତାକୁ ପ୍ରବୋଧ ବହୁସ୍ଥଲ୍ ।

ଏବେ ସେ ସଉଲ ନା ସକଳ ବଡ଼ପଣ ।
 ମୁହେଁ ମୁହେଁ ଯୁଦ୍ଧେ ଯେ ରୁଷ କପିଗଣ ।
 ବ୍ରହ୍ମଗନ୍ଧ ସେ ପେଷନ୍ତେ ହୋଇଲ ବଅର୍ଥ ।
 ଧାର୍ମିକ ପ୍ରାଣୀ ଅଟନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ରଘୁନାଥ ।
 ଜଗତର ନିମନ୍ତେ ଅସୁର ସଙ୍କେ ଯୁଦ୍ଧେ ।
 ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ନାଶତ ବଳିଲେ ସ୍ଥାନ ଖୋଜ ।
 ରାବଣର ହୃଦରେ ସେ ପଡ଼ିଲକ ଯାଇଁ !
 ପିଠିଆତେ ଗଲିଗଲ ଛୁଇଁଛନ୍ତି ହୋଇ ।
 ଶୟ ବାହାରନ୍ତେ ପ୍ରାଣ ବାହାର ହୋଇଲ ।
 ସମୁଦ୍ରେ ପଶି ନାଶତ ସ୍ଥାନ ଯାଇ କଲ ।
 ରକତ ଛତାଉଣ କ୍ରୋଧରେ ଆସି ପଶି ।
 ରଘୁନାଥ ଚକ୍ରକୁ ଯେ କିଛି ହୁଁ ନ ଦଶି ।
 ଦଶଦିଗ ଅକାର ଭଲନ୍ତି ରାମରାୟେ ।
 ଆତଙ୍ଗ ମନରେ ମାତଲକ ପୁଛୁ କିଏ ।
 କି ହେ ଦେବଦୂତ ଏତ କେବଣଆକାର ।
 କିପାଇଁ ଜଗତ ମୋତେ ଦଶିଲ ଅକାର ।
 ଏହା ଶୁଣି ମାତଲ ଯେ ବୋଇଲକ ବାଣୀ ।
 ଶୁଣ ଦେବ ଠାକୁର ଅଯୋଧ୍ୟା ରଘୁମଣି ।
 ତୁ ଦେବ ରାବଣକୁ ମାଇଲୁ ବ୍ରହ୍ମବାଣୀ ।
 ଆବର ବଶେଷେ ସେହୁ ଅଟଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
 ବନ୍ଧବାରୁଷିର ରେତୁଁ ସେହୁ ଉପୁଜିଲ ।
 ମାତାର ଦୋଷରେ ସିନା ରାକ୍ଷସ ହୋଇଲ ।
 ବ୍ରହ୍ମାର ନାଭ ଅଟଇ ବନ୍ଧବାର ସୁତ ।
 ତପୀ କ୍ଷତ୍ରିଙ୍କର ଯେ ଅଟଇ ଶୁଭରେତ ।
 ବ୍ରହ୍ମକର୍ମ ଗୋଟା ଯେ ଅଛଇ ତାର ତହିଁ ।
 ତୁହି ତାକୁ ସ୍ବହସ୍ତରେ ମାଇଲୁ ଗୋସାଇଁ ।
 ତେଣୁ ସେହୁ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଲାଗିଅଛି ତୋତେ ।
 ବ୍ରହ୍ମଗନ୍ଧ ତେଜ ପୁଣି ଲାଗିଛି ଯୁକ୍ତତେ ।
 ଅନ ହୋଇଲେ କି ପ୍ରାଣ ଅଜ ସେ ପାଅନ୍ତା ।
 ରାବଣର ସଙ୍ଗତରେ ସେହୁ ମଉଥାନ୍ତା ।
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ହୋଇଲେ ବସାଦ ।
 ମୋତେ ନିଜ ନ ରୁହିଁ ନ ପୁଛନ୍ତି ସମ୍ବାଦ ।
 କେମନ୍ତେହେଁ ସେହୁ ଦୋଷ ସିବ ମୋର ପାର ।
 ଶୁଣିଣ ଦେବଦୂତ ଯେ କରଇ ଉତ୍ତର ।

ଭେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର କୁ ମନେ ହୁଏ ବଳଲ ।
 ତୋହର ନାମଗୋଟିକ ମନେ ମନେ ଭଲ ।
 ତୋତେ କିପି ପାପ ଯେ ଲାଗିବ ରଘୁପତି ।
 ଭୁଲି ସିନା କରୁଅଛୁ ଏସନେକ ଶ୍ରୀ ।
 ଅନନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଠାକୁର ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ।
 ତୋହରେ ସେ ସଜିଲ ଅଟଇ ବୃନ୍ଦାବନ ।
 ଶୁଣି ରଘୁନାଥ ଯେ ପରମ ତୋଷମନ ।
 ହୃଦୟଦେ ବରୁ କଲେକ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ ।
 ଜୀବ ପରମ ଆତ୍ମାକୁ ଏକମନ କଲେ ।
 ପ୍ରକୃତିକ ଅନ୍ତର କରଣ ବରୁଲେ ।
 ମୁହିଁ ଶ୍ରୀହର ଯେ ଜଗତ ଅସ୍ତପତି ।
 ମୋହ ସମ୍ଭଲ ସିନା ଅଟଇ ସପ୍ତପୁଥୀ ।
 ପାପ ପୁଣ୍ୟ ବୋଲି ସିନା ମୁହିଁ ବରୁଲି ।
 ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ବୋଲି ମୁହିଁ ପୃଷ୍ଠ କଲି ।
 ବେଦ ବରୁ ମୋହର ଏହି ଦୁଇ ମତ ।
 ମୁହିଁ ସିନା ଭୁଲିଲ ଦେବତା ଦରଦ ।
 ସନ୍ତ ପ୍ରତିପାଦ ଦୁଃଖଜନ ବନାଗର ।
 ରାକ୍ଷସନ୍ତ ନାଶିଣ ଦେବତାନ୍ତ ବସାର ।
 ଏ ଯେ ରାବଣ ବନ୍ଧୁତ ଅନ୍ୟାୟ ଯେ କଲ ।
 ମୋ ଘରଣୀ ଜଗନ୍ନାଥା ଚୋରୁ ଅଶିଲ ।
 ତେଣୁ ଯେ ନାରାଜେ ହରଇ ଏହାର ପ୍ରାଣ ।
 ମୁହିଁ ଅପାପିପୁରୁଷ ଯେ ନାରାୟଣ ।
 ପାପକୁ ହରନ୍ତି ନରେ ମୋତେ ଅଶ୍ରେ କର ।
 ଜଗତ ରଖିଲ ମୁହିଁ ରାବଣକୁ ମାର ।
 ଏ ମାୟାସଂସାର ସିନା ମୋହର ପାତନା ।
 ନ ଜାଣି କଲୁଷ ଭୁଲି ହେଉଅଛୁ ବଣା ।
 କେ ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଲ କେନ୍ଦ୍ର କାହାକୁହିଁ ମାର ।
 କେ ପାପ ପୁଣ୍ୟ ପାଇଲ କାହାକୁ ଅବୋର ।
 ଯାଅସି କଲୁଷ ହେ ମୁହିଁ ତୋର ସେବା ।
 ନୋହଲେ ତୋତେ ମୁଁ ଶାପ ଦେଉଥାନ୍ତି ଅବା ।
 ପୂର୍ବେ ଯେ ମରୁତ ରାଜାଠାରେ ସ୍ଥଲ ଦୋଷ ।
 ତାହାକୁ ଯେ ମୁହିଁ ଭେଗ କଲି ହେ କଲୁଷ ।
 ନିୟମ ପୁରୁଲ ଏବେ ଯାଅ ଅଙ୍ଗୁ ଶୁଦ୍ଧି ।
 ଏତେ ବୋଲି ରାମ ଯେ ଅପଣା ନାମ ପଢ଼ି ।

ତାରକମନ୍ତ୍ର ଯେ ଅପଣାର ନାମ ଗୋଟି ।
 ସୁମରଲ ମାତେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଗଲ ଫିଟି ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଶରୀରୁ ଯେ ଛଡ଼ିଲ ପାପରାଶି ।
 ପଦ୍ମଦଳ ଲେଟନକୁ ଦଶଦଶ ଦଶି ।
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ସେ ଯେ ଦଶାନନ ବାର ।
 ହୃଦୟ ଫୁଟି ଯନ୍ତୁ ଗଲକ ବ୍ରହ୍ମଗର ।

(୫)

ସୀତାଙ୍କ ଅଗ୍ନି-ପରୀକ୍ଷା

ରାମକୁ ନମସ୍କାର କଲେକ ବରଦେବୀ ।
 ଦୁଇଭ୍ରତା ପଛକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଉଦ୍‌ହେଇ ।
 ଭେ ଦଶରଥନନ୍ଦନ ବୋଲି ସୀତା କାନ୍ଦି ।
 ମୁହଁ ପଡ଼ିଥିଲ ଯେ ଅସୁରଘରେ ବନ୍ଦୀ ।
 ଏ କର୍ମ ବିଧାତା ପୁଣି ତୋତେ ମୋତେ କଲ ।
 ମୋ ପ୍ରସାଦେ ତୋତେ ଯେ କଳଙ୍କ ଉପୁଜିଲ ।
 ଏତେ ବୋଲି ଦେବା ଯେ ରୋଦଇ ଉଚ୍ଛ୍ୱସରେ ।
 ରାମ ମନ୍ଥରେ ଲୁହ ପକାନ୍ତି ଶୋକଭରେ ।
 ମୁଖେ ବସନ ଦେଇଣ କାନ୍ଦନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
 କାନ୍ଦନ୍ତି ରାଜା ସୁଗ୍ରୀବ ଜାମ୍ବବ ସୁଷେଣ ।
 ଅଙ୍ଗଦ ହନୁମତ ଯେ ଗନ୍ଧମାରଦନ ।
 ମନ୍ଥନ୍ତି ଦ୍ୱିବିଧ ଗବାକ୍ଷ ଯେ ସୁଶୋଧନ ।
 ନଳ ନୀଳ ଗବୟ ଯେ ପବନ ସମ୍ପାଦ ।
 ଦଶକାଳବୃଦ୍ଧ ଶତବଳ ଯେ କାନ୍ଦନ୍ତି ।
 ରମଣ କାଳିଞ୍ଜନର ଶୋକ କହୁ ନୋହୁ ।
 ରକ୍ଷ କପି କାନ୍ଦନ୍ତେ ଉତ୍ତୁଳୁଅଛୁ ମନ୍ଥା ।
 ବିଭୀଷଣ ରାଜନ ସହିତେ ମନୋଦରୀ ।
 ଲଙ୍କାପୁର ଅସୁରୀଏ ହାହାକାର କର ।
 ବାବୁ ବିଧାତାରେ ଏହି ପଟ୍ଟବ୍ରତା ସଜ୍ଜ ।
 ରଘୁନାଥ ଏହାର ଅନୁରୂପେ ଯେ ପତି ।
 ଯୁବାକାଳେ ଦୁହେଁ ଯେ ହୋଇଲେ ଛତ୍ରାଛତ୍ର ।
 ତେରମାତେ ପୁଣି ଅସି ଏବେ ଭେଟ ପଡ଼ି ।
 ମୁରୁଛୁ ନୁଅରଣ ରୋଦନ କରୁଛନ୍ତି ।
 କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ ଲୋକେ ଏହା ମନେ ବସୁଛନ୍ତି ।

ଘଡ଼ିଏକ ପରମନ୍ତେ ଶେଦନ ସେ କଲେ ।
 ଶୋକ ସମ୍ଭାଳିଣ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ବୋଇଲେ ।
 ଶୁଣିବି ଜାନକ ଅଗୋ ଜନକଦୁଲ୍ଲି ।
 ତୋହର ନିମନ୍ତେ ମାଉଲ ମୁଁ ବଂଶପାଣି ।
 ଅସୁର ବଳ ଧୁମାନ୍ତ କର ପକାଇଲ ।
 ସୁଗ୍ରୀବର ଛଳରେ ମୁଁ ବାଳକ ମାଉଲ ।
 ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ବାଳକ ମୁଁ ସେତୁବନ ।
 ଯଶ ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ନାଶି ଦଶକକ ।
 ତୋହର ନିମନ୍ତେ ଜାଣ କଲି ଏସନ ।
 ଦେବଗଣେ ଅଜେୟ ମାଉଲ ଦଶାନନ ।
 ରଘୁକୁଳର କଳଙ୍କ ଫେଡ଼ିବାର ଅର୍ଥେ ।
 ଦଶକକ ଛେଦିଲ ବିଷମ ଶରପାତେ ।
 ଅସୁରର ଘରେ ଗୋ ଯେବଣ ନାଶୁ ଥିଲ ।
 ସେ ପୁଣି କୁଳକୁ ଗୋ କେମନ୍ତେ ଯୋଗାଇଲ ।
 ମୁହିଁ ପରସ୍ତ ହୁଅ ନ କରଇଁ ତୋତେ ।
 ତୁ ଜନକଦୁହିତା ନ ଯୋଗାଉ ଯେ ମୋତେ ।
 ଦଶଦଶରେ ତୁ ଯେଣେ ପାରୁ ତେଣେ ଯାଅ ।
 ଆଉ ତୁ ମୋତେ ଗୋ ମନେ ଆଶା ନ ବଢ଼ାଅ ।
 ଶ୍ରୀରାମ-ମୁଖରୁ ଯେ ଏସନ ଶୁଣି ବାଣୀ ।
 ସୁବଧ ହୋଇଲେ ଯେ ସକଳ ଲୋକ ଶୁଣି ।
 ଦେହରୁ ଛାଡ଼ି କି ଉଡ଼ି ଗଲା ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ।
 ସୁଗ୍ରୀବ ଅଙ୍ଗଦ ଜାମ୍ବବ ଯେ ବିଭୀଷଣ ।
 ହନୁମତ ନଳ ନାଳ ଗନ୍ଧମାରଦନ ।
 ସୁଷେଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୀର ମହାନୁ ତନନ ।
 ଅଶ୍ୱତ୍ଥେନା ଅବର ପଞ୍ଚୁଣ ପୃଥପଳ ।
 ରୁକ୍ଷ ରୁକ୍ଷ ଅନେକ କପି ଯେ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳ ।
 ସୁମୁଖୁତ ହୋଇଣ ଶୁଭ୍ରାନ୍ତ ଜଳ ଜଳ ।
 ଉପୋଧ ଛାଡ଼ି ବୋଇଲେ ଯହିଁ ରଘୁବାଳ ।
 ଶୁଣି ବରଦେଘର ଯେ କପାଳ କଣ୍ଠିଲ ।
 ହୃଦପଦ୍ମ ମଧ୍ୟରେ ସେ କଥାନ୍ତ ବାଣ୍ଟିଲ ।
 ବଞ୍ଚିଲ ରାମର ହୋଇଲ କୋପ ମୋତେ ।
 ଭୁଞ୍ଜିବି ନାହିଁ କି ମୁହିଁ ଅର୍ଜିଅଛି ଯେତେ ।
 ଏତେକ ଭାବ ଦେଖ ସୁବଧ ହୋଇଅଛି ।
 ପୁଣି ତମ ନ କର ବୋଇଲେ ରଘୁବଞ୍ଚ ।

ତୁହି ଯେବେ ଦଶଦଶେ ନ ଯିବୁ ରେ ନାଶ ।
 ଭରତ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭ୍ରତା ଅଟନ୍ତି ମୋହର ।
 ଏହାଙ୍କର ଘରଣୀ ହୋଇଣ ଘର କର ।
 ଉଚିତ ନୋହିଲେ ବଢ଼ାଷଣକୁ ତୁ ବର ।
 ଏ ଲଙ୍କା ନଗକୁ ଗୋ ବଳାସ ସୁଖେ ଥାଇ !
 ତୋହଠାରେ ମୋହର ଗୋ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଉ ନାହିଁ ।
 ସୁଗ୍ରୀବ ଅଙ୍ଗଦ ହନୁ ଜାମ୍ବବକୁ ଚାହିଁ ।
 ଯେ ମନକୁ ରୁଚଇ ଗୋ ବର ତାକୁ ଯାଇଁ ।
 ଶୁଣି ବରଦେହୀ ଉଚ୍ଚେ ରୋଦନ ଯେ କଲ ।
 ଶ୍ରୀରାମର ମୁଖ ଚାହିଁ ବଚନ ବୋଲଲ ।
 ଚାଷିଙ୍କର କୂଳେ ମୁହିଁ ହୋଇଅଛି ଜାତ ।
 ରଘୁନାଥକୁ ଯେ ବିଭା ଦେଲେ ମୋର ତାତ ।
 ନଟନାଟକର ପ୍ରାୟେ ମୋତେ ତୁ ବଳହୁଁ ।
 ଏତେକ ନ ଜାଣିମା ପଣେ କି ପ୍ରଭୁ କହୁ ।
 ଭୋ ଶତ୍ରୁଜିତ ମୁହିଁତ ନରେନ୍ଦ୍ରର ରାଣୀ ।
 ଦୁରକୁଳେ ବିଶୁଦ୍ଧା ଜଗତେ ମୋତେ ଜାଣି ।
 ଏବେ ଅବିଶୁଣ ଘେନି ମୋତେ କୋପ କର ।
 ହାନି ଲଭି କଥାକୁତ ବିଚାର ନ କର ।
 ଭୋ ସ୍ବାମି ମୋହର ବୋଲି ଏବେ ତୁହି ଶୁଣ ।
 ଆନ ନାଶାଙ୍କର ପ୍ରାୟେ ମୋତେ ତୁ ନ ମଣ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲିଲେ ଯେ କଷ୍ଟତ କୋପ କର ।
 ନାଶାଜାତିକି ବିଶ୍ବାସ ଯିବା କେଉଁପର ।
 ଦୁହର ମୁଁ କୁପୁରୁଷ ନ ନେବଇଁ ତୋତେ ।
 ସତ୍ୟ କଥା କହୁଅଛି ମୁଁ ତୋର ଅଗ୍ରତେ ।
 ଶୁଣି କୋପ କରଣ ବୋଲିଲେ ବରଦେହୀ ।
 ଆନ ନାଶା ପ୍ରାୟେ ମୋତେ ନ ମଣ ଗୋସାଇଁ ।
 ତୁ ଏବେ ପରୀକ୍ଷା କର ମନମଧ୍ୟେ ବୁଝ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଲେନ ପରଲେକ ଦୁର ଲେକ ଶୁଣ ।
 ତିନିପୁର ଲେକକୁ ତୁ ଜଣସି ଗୋସାଇଁ ।
 ଜଳନ୍ତାଅନଳେ ମୁହିଁ ପଶିବି ହସାଇ ।
 ଭୋ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବେଗେ ଅଗ୍ନି ଆରୋପଣ କର ।
 କିପାଇଁ ତୁମ୍ଭେ ମୋତେ ଯେ ଅବିଶୁଣ ଧର ।
 ଏ ମୋହର ପ୍ରାଣପତି ପ୍ରତେ ଯେହେଁ ଯାଇଁ ।
 ତାହା ମୁହିଁ କରବି ଯେ କଥା ଥାଉ ରହି ।

କପାଉଁ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ ନ କରୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
 ଅଗ୍ନି ଜାଳ ଦଅ ମୁଁ ପଶିବି ଏହିକ୍ଷଣ ।
 ଶୁଣିଣ ସଉମିତ୍ରୀ ଶ୍ରୀରାମର ମୁଖ ଚାହିଁ ।
 ଦୃଷ୍ଟି ଅନୁମତେ ଯେ ଶ୍ରୀରାମ ଦେଲେ କହି ।
 ରଘୁନାଥ ସନମତ ଜାଣିଲୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
 ଥାଟ ପେଷି କାଠ ବହି ଅଣିଲେ ବହନ ।
 ହୋଣୁ ଅଗ୍ନିବାଣ ଯେ କାହିଁ ଜାଳ ଦେଲା ।
 ପ୍ରଖର ଅନଳରାଗି ଜଳଣ ଉଠିଲା ।
 ବଜ୍ରାକ୍ଷଣ ଘରୁ ଘୃତ ଅଣାଇଲା ଧାତ ।
 ଜଳନ୍ତୁ ହୃତାଶନର ଉପରେ ଢାଳନ୍ତୁ ।
 ବକରାଳ ହୋଇ ଅଗ୍ନି ଜଳିଲା ବହନ ।
 ତପଇର ଘାଏ ଦୂର ହୋଇଲେ ସନ୍ନ ।
 ଦେଖିଣ ଜାନଙ୍କାର ପରମ ତୋଷ ଚିତ୍ତ ।
 ପୂର୍ବମୁଖ ହୋଇଣ ବୋଲନ୍ତି ସେ ଏମନ୍ତ ।
 ଶ୍ରୀରାମକୁ ମନରେ ମୋହର ଆନ ଥାଇ ।
 ଭେ ହୃତାଶନ ଦେବତା ପକା ମୋତେ ଦହି ।
 ଏସନେକ ବୋଲଣ ପାଣିକି ଯେହ୍ନେ ପଶି ।
 ଜଳନ୍ତୁ ହୃତାଶନରେ ବଇଦେହୀ ହାସି ।
 ଦେଖିଣ ହାହାକାର ସକଳ ଲୋକ କଲେ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ଜାନଙ୍କା ପ୍ରାଣ ନାଶିବ ବୋଲିଲେ ।
 କପାଉଁ ରଘୁନାଥ ଯେ କଲେ ପାପକର୍ମ ।
 ଜାଣିଲେ ସତେ ଲୋକକୁ ହିଫାସଇ ଧର୍ମ ।
 ଯାହାର ନମନ୍ତେ ଗୋ ଏଡ଼େକ କର୍ମ ହେଲା ।
 ସେ ମହାସତ୍ତ୍ୱ ଅଗ୍ନି ମଧ୍ୟେ ପୋଡ଼ି ଦେଲା ।
 ରକ୍ଷଅସୁରାଙ୍କର ବୋବାଳ ଅପ୍ରମାଣ ।
 ବୋଲିଲେ ଏତେ ନିର୍ଦୟ ଅଟେ ରାମରାଣ ।
 ଆତ୍ମକୁ ମାଣ୍ଡୁ ନ ଦେଲା ଅଗ୍ନି ସର୍ପଘଟ ।
 କପାଉଁ ଜାନଙ୍କାକ ସେ ଦେଲା ଏଡ଼େ କଷ୍ଟ ।
 ମନୋଦର ସହିତେ ଯେତେକ ନାରୀମାନେ ।
 ତରେ ଥରହର ଯେ ଭୁଲନ୍ତି ମନେ ମନେ ।
 ବଞ୍ଚୁରନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମର ନାହିଁ ନା ଉପୋଧ ।
 କପାଉଁ ସେ ରାବଣକୁ ନ କରବ ବଧ ।
 ଲଙ୍କା-ରାକ୍ଷସ-ରାକ୍ଷସୀ ରୋଦନ କରନ୍ତି ।
 ଶ୍ରୀରାମକୁ ମନେ ବଇରାଣ ସେ ଧରନ୍ତି ।

ଏତେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହୋଇଲ କଉଶଲ୍ୟାସୁତ ,
 ଏହା ପରା ପ୍ରିୟଙ୍କ ନ କଲ ସନମତ ।
 ରକ୍ଷ କପି କାନ୍ଦନ୍ତି ଯେ କଲୁ ଏଡ଼େ ରଣ ।
 ଏତେ ଦୁଃଖେ ପଡ଼ିବାର ହେଲ ଅକାରଣ ।
 ଭେ ରଘୁନାଥ ଧରଲୁ କପି ପାପବୁଦ୍ଧି ;
 ହୃତାଶନେ ଧୁଂସିଲୁ ଯୁବକ ରତନସ୍ତ ।
 ଅଶ୍ଳଷେନା ଯେ ପଞ୍ଚୁଣ ଯୁଥପତ କାନ ।
 ବସୁଧା ନ ସମ୍ଭାଳନ୍ତି କେଶହିଁ ନ ବାନ୍ଧି ।
 ପୁଣ୍ଡାବ ବିଭୀଷଣ ଅଙ୍ଗଦ ହନୁମନ୍ତ ।
 ନଳ ନାଳ ପୁଷ୍ପେଣ ତାରାଣ୍ୟ ଜାମ୍ବବନ୍ତ ।
 ଓପ୍ରୋଥେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଯେ ନ ବୋଲନ୍ତି କିଛି ।
 ସବୁଙ୍କର ଦେହ ଯେ ଆଉଟି ହେଉଅଛି ।
 ଖଳ ଖଳ ନୟନରୁ ବହେ ଅଶ୍ରୁଜଳ ।
 ବୁକୁରେ କୋଡ଼ି ହୁଅଇ ପୁମିବୀର ବାଳ ।
 ଶ୍ରୀରାମହିଁ ମନରୁ ମୁରୁଛି ନୁଆରଲେ ।
 ସୀତା ସୀତା ବୋଲି ଆପେ କାନ୍ଦଣ ଉଠିଲେ ।
 ହା ହା ଜାନକୀ ଗୋ ତୁହି ଜନକଦୁହିତା ।
 କଥାର ଛଟକେ ହରାଇଲ ଆଗୋ ସୀତା ।
 କି ପାପବୁଦ୍ଧି ଯେ ପ୍ରସରଇ ମୋର ଚିତ୍ତେ ।
 କେବଣ ମୂର୍ଖପଣେ କହିଲ ଏହା ତୋତେ ।
 ଏ ଜନ୍ମେ ସଖି ଗୋ ତୋତେ ଦେଖିବି ଯେ ନାହିଁ ।
 ତୋହର ପରା ସୁନ୍ଦରୀ ପାରବର୍ଦ୍ଧି କାହିଁ ।
 କାହାର ବୋଲେ ମୁଁ ଏତେବଡ଼ କୃତ୍ୟ କଲି ।
 ମୋ ପ୍ରାଣବିଚ୍ଛେଦକ ଅଖଡ଼େ ହରାଇଲି ।
 ଏସନେକ ବୋଲଣ କାନ୍ଦନ୍ତି ରାମରାଣ ।
 ରଘୁନାଥ କାନ୍ଦନ୍ତେ ଭଲନ୍ତି ସୁରଗଣ ।
 କେବଣ ପ୍ରକାରେ ବୋଧ ହେବେ ରାମରାଣ ।
 କେବଣମତେ ଜାନକୀଦେବୀ-ପ୍ରାଣ ରହୁ ।
 ବୁଝା ଅଦି ଦେବତାଏ ଏସନ ବିଘ୍ନ ।
 ରୁଦ୍ର ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ଗୋ ଦେବ ଶାକମ୍ବର
 ଜଳନ୍ତୁ ଅଗ୍ନିରେ ଯେ ପଶିଲେ ଦେବୀ ସୀତ
 ଚଉଦବୁଦ୍ଧି-ଲୋକେ ପାଉଛନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର ରୋଦନ କହିଲେ ନ ସର ।
 ଅଗ୍ନି କି ତେରୁ ଯେ ଚାହିଁନ୍ତି ରାବଣାଉ ।

ଧୂମର ଘାଏ ନୁଅଇ ତୁଲେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ।
 ନିଅ ବୋଲି ବେଢ଼ିଣ ବୁକୁରେ କୋଡ଼ି ହୋଇ ।
 ଏସନ ବେଳେ ଜଳନ୍ତୁ ହୃଦାଶନ ମଧ୍ୟ ।
 ପୁରୁଷେକ ଦଶିଲା ଦେଖିଲେ ସୁରସିକେ ।
 ଅଗ୍ନିର ଭିତରୁ ସେହି ହୋଇଲା ବାହାର ।
 ଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟେକ ଯେ ଦେହ ଦଶଇ ତାହାର ।
 ସୀତାଙ୍କୁ ଆଗ କରି ଶ୍ରୀରାମ ଆଗେ କହି ।
 ଏ ସେ ଅପାପୀ ଅଟଇ ଜାଣ ବରଦେବୀ ।
 ଏମନ୍ତ କୃତ୍ୟ ଦେଖି ଦେଖଣୀହାସମାନେ ।
 ଉତ୍ସବ ଉତ୍ସବ ହୋଇ ଧାମନ୍ତ ବହନେ ।
 ହୃଦାଶନକୁ ବେଢ଼ିଣ ଶୁଣନ୍ତୁ ସମ୍ବାଦ ।
 ସମସ୍ତ ଲୋକେ ହୋଇଣ ଅଛନ୍ତି ପ୍ରବ୍ୟ ।
 ଅଗ୍ନିର ଭିତରେ ଥାଇ ବୋଲଇ ପୁରୁଷ ।
 ଭୋ ଦେବ ଜାନଙ୍କାର ଯେ କିଛି ନାହିଁ ଦୋଷ ।
 ଏହା ମୁଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ କହୁଅଛି ତୋତେ ।
 ମାନବ ଯୋନିରେ ତୁ ଯେ ନ ଚିହ୍ନିଲୁ ମୋତେ ।
 ମୁହିଁ ତୋତେ ଜାଣଇ ତୁ ପରମପୁରୁଷ ।
 ଅନନ୍ତ ମୁରତି ସ୍ବୟଂ ବସୁ ପୀତବାସ ।
 ଏହି ସୀତା ଅଟଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ କମଳିନୀ ।
 ନିଶ୍ଚଳଙ୍କ ପ୍ରତିମା ଏ ବସୁପାଟଣୀ ।
 ଦେବପ୍ରିୟମାନେ ନୁହନ୍ତି ଏହାକୁ ସର ।
 ପରମବୈଷ୍ଣବା ଏହି ଜନକକୁମାରୀ ।
 ଅଗ୍ନିର ଶିଖାକୁ ଏହି ଲଘିତ ପାରିବ ।
 ଏ କଥା ଗୋଟି ଯେ ମତ୍ୟ ନ ଭଲ ରାସବ ।
 ସୀତା କମଳିନୀ ଜାଣ ଅଗ୍ନିର ସମାନ ।
 ଏହା କୁର୍ତ୍ତାକୁ କି ଭାଜନ ଦଶାନନ ।
 ମଉଗଜଗାମିନୀ ଏ କମଳଅନନୀ ।
 ଦରଦ୍ର ଜନଙ୍କର ଏ ଦୁଃଖବିନାଶିନୀ ।
 ମୁହିଁ ହାଦେ ବୋଲୁଛି ଏହାର ପାପ ନାହିଁ ।
 ପ୍ରତିକ୍ଷିତ କରି ଏ ସୀତାକୁ ତୋଷ ହୋଇ ।
 ସେ ପୁରୁଷ ବଚନେ ଶ୍ରୀରାମ ତୋଷ ହେଲେ ।
 ଅସ ଅସ ଜାନଙ୍କା ଗୋ ବୋଲଣ ବୋଇଲେ ।
 ସୀତାକୁ ସମର୍ପି ସେ ପୁରୁଷ ଅନ୍ତର୍ଜନେ ।
 ସାଧୁ ସାଧୁ ବୋଇଲେ ଦେଖଣୀହାସମାନେ ।

ଅଗ୍ନିର ଉତରୁ ସୀତା ହୋଇଲେ ବାହାର ।
 ଶୁଦ୍ଧସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟେକ ରୂପ ଯେ ତାହାର ।
 ନିଶ୍ଚଳକନ୍ଦ୍ରମା ପ୍ରାୟେକ ମୁଖ ଦଶି ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଯେ କୋଳ କରି ଦେନିଗଲେ ଆସି ।

ଉତ୍ତରକାଣ୍ଡ

(୧)

ଲବକୁଶଙ୍କର ରାମାୟଣ-ଗାନ

ଏତେ ବୋଲି ନେଇଣ ଗୁରୁଙ୍କୁ ସମର୍ପିଲେ ।
 ସ୍ନେହଭରେ ବେନି ଆସି ଥନଥନ କଲେ ।
 ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ସମର୍ପି ଦେଇ ସୀତା ତହିଁ ଯାନ୍ତି ।
 ଲେଉଟି ନ ଚାହିଁ ବାବୁ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ।
 ଶୁଣିଣ ଲବକୁଶେ ଲେଉଟି ନ ଚାହିଁଲେ ।
 ମାତାଙ୍କୁ ଓଳିଣି ମୁନିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗଲେ ।
 ହର ବୋଲନ୍ତି ଏ ଅନ୍ତେ ଶୁଣ ଗୋ ପାବକ ।
 ସୀତାଙ୍କର ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଦେନିଣ ମହାଯତି ।
 ଆବର ଅଛନ୍ତି ଯେ ଅନେକ ତପଃସ୍ବ ।
 ଦେନିଗଲେ ସଙ୍ଗେ ଶିଷ୍ୟଗଣ ଆଦି କରି ।
 ବାଟେ ଯାଉଁ ମୁନି ଲବକୁଶଙ୍କୁ କହନ୍ତି ।
 ଶୁଣ ବାବୁ ମୋହର ଯେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଭରତ ।
 ଯେଉଁ ରାମାୟଣ ଶ୍ରୋକ କରିଅଛୁଁ ଆମ୍ଭେ ।
 ସିଂହଦ୍ବାରେ ବସି ଗାଉଥିବ ତାହା ତୁମ୍ଭେ ।
 ଯେତେବେଳେ ଯହିଁ ଯେଉଁ ରାଗରେ ବସନ୍ତି ।
 ସୁସ୍ବରେ ଗୀତ ଗାଇବ ହୋଇ ସ୍ଥିରମତି ।
 ଅମ୍ଭର ଯୋଡ଼ିଲ ବୋଲି ପୁଣିଲେ କହୁବ ।
 କ୍ଷୟା ଦୃଷ୍ଟା ଲଗିଲେ ବସାକୁ ଚାଲିଯିବ ।
 ଶୁଣିଣ ବେନିଭାଇ ତା ସନମତ କଲେ ।
 ଯେ ତୁମ୍ଭର ଅଜ୍ଞ ଅମ୍ଭେ ପାଳିବୁ ବୋଇଲେ ।
 ଏମନ୍ତ କହଣ ଯୋଏ ଯାନ୍ତି ତହିଁ ତଳ ।
 ନନ୍ଦମିତ୍ର ଅରଣ୍ୟ ନିକଟେ ଯାଉଁ ମିଳି ।

ଦୂରକୁ ଗହଗହ ଶୁଭର ମହାଗୋଳ ।
 ଫରହର ଉଡ଼ନ୍ତି ଯେ ନେତର ଚରାଳ ।
 ଅପ୍ରମିତ ଥାଟ ପୁଣି ତହିଁଛନ୍ତି ପୁର ।
 ରଥଗଜ ପଦାବଳି କେନ୍ଦ୍ର ଗଣିପାରି ।
 ବାଟେ ଯାଉଣ ଦେଖନ୍ତି ନାନା ଖେଳରସ ।
 ମିଶାମିଶି ହୁଅନ୍ତି ଯେ ରାକ୍ଷସ ମନୁଷ୍ୟ ।
 ବାଲମୀକ ମୁନିଙ୍କ ଯେ ବଶିଷ୍ଠ ଭେଟିଲେ ।
 ରବିଙ୍କ ପାଇଁ ଯେ ଘର ତହିଁ ରୁହାଇଲେ ।
 ବସା ଜାଣି ଲବକୁଶ ତହିଁ ଯେ ବାହୁଡ଼ି ।
 ରାଜାଙ୍କ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ବସିଣ ପାଠପଢ଼ି ।
 ବାଲ୍ମୀକ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଗଲେ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ।
 ଯାଉଣ ମିଳିଲେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ସନ୍ନିଧିରେ ।
 ଦେଖିଣ ରଘୁନାଥ ଯେ ନମସ୍କାର କଲେ ।
 କୁଶଳ ପୁଚ୍ଛିଣ ବସିବାକୁ ଠାବ ଦେଲେ ।
 ଏଥ ଅନନ୍ତରେ ସେ ଯେ ଲବକୁଶ ବେନି ।
 ସିଂହଦ୍ୱାରେ ବସିଲେ ସେ ପୋଷ୍ଟ ଗୋଟି ଘେନି ।
 ଗୁଞ୍ଜରା ରାଗେଣ ସେ ଯେ ଭଙ୍କାଇଲେ ଗୀତ ।
 ତତକ୍ଷଣେ ମୋହଲେ ସେ ସବୁଙ୍କର ଚିତ୍ତ ।
 ଏକକୁ ଅରେକର ଲବଣ୍ୟ କଣ୍ଠସ୍ୱର ।
 କୁମାର ବୟସ ଯୋଗୁଁ ଗାବନ୍ତି ମଧୁର ।
 ଶାରଦା ଦେବୀ ଯାହାର ଅଟଇ ଜନନୀ ।
 ସେ କି ନ ଜାଣଇ ଗୀତର ରାଗ ରାଗିଣୀ ।
 କୋମଳକର ଗାବନ୍ତି ଗୀତ ନାନାରସେ ।
 ବେଦି ଲେକମାନେ ତାହା ଶୁଣନ୍ତି ହରଷେ ।
 ଶ୍ରୀରାମର ମହିମା ଯେ ଜାନଙ୍କାର ବତ୍ସ ।
 ପରଶୁରାମ ଜଣିବା ବନବାସ ସିବା ।
 ଜାନଙ୍କା ହରାଇ ବନେ ବାଳ-ପ୍ରାଣ-ବଧ ।
 ସମୁଦ୍ରେ ବଳ ବାଳି ଛେଦଲେ ଦଶକଳି ।
 ଶେଷେ ବାଲମୀକମୁନି ଯୋଡ଼ିଲେ କହନ୍ତି ।
 ପଦେ ପଦେ ଶ୍ରୀରାମ-ତରତ ବଖାଣନ୍ତି ।
 ଶୁଣିଣ ଲେକମାନେ ଯେ ହୋଇଲେ ଭସତ ।
 ବୋଇଲେ ଅଧୁନ ଅଟଇ ଏ ନୂଆ ଗୀତ ।
 ଜନ୍ମ ହୋଇ ରଘୁନାଥ ସିଂସ ସିଂସ କଲେ ।
 ରବିବୀର ଶ୍ରଦ୍ଧ ଏହା ବାଲମୀକ ରଚିଲେ ।

ଏକର କହନ୍ତେ ଯେ ଆରେକ ତାହା ଜାଣି ।
 ଯତନେହେଁ ଲୋକ ଯେ ଅଇଲେ ଗୀତ ଶୁଣି ।
 ଯେ ଯାହାର ଘର-ବ୍ଦାର ତେଜ ସବଜନ ।
 ସେ ଗୀତ ଶୁଣିବାକୁ ଯେ ଅନୁଷ୍ଠାଣେ ମନ ।
 ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ପୋଏ ତହୁଁ ଘରକୁହୁଁ ଯାନ୍ତି ।
 ପୁଣିହୁ ସେ ସିଂହଦ୍ବାରେ ପ୍ରଭାତେ ଗାବନ୍ତି ।
 ଏମନ୍ତେହେଁ କେତେକ ଦିନ ଯେ ତହୁଁ ଗଲ ।
 ନୂଆ ଗୀତ ବୋଲି ଲୋକେ ଶବଦ ଶୁଣିଲ ।
 ସ୍ନେହେଗେଲେ ନୃପତିର ଲୋକେ ଶୁଣି ଯାନ୍ତି ।
 ବାଟେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ରୁଷିମାନେ ଯେ ଶୁଣନ୍ତି ।
 ପ୍ରଜାମାନେ ଯହୁଁ ଆସି ଶୁଣନ୍ତି କର୍ଣ୍ଣରେ ।
 ଚାରିଗଣେ କହନ୍ତି ଯେ ଶ୍ରୀରାମ-ଆଗରେ ।
 ଭୋ ରଘୁନନ୍ଦନ ବାରବାର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
 ଶ୍ରଦ୍ଧେକ କରୁଛନ୍ତି ବାଲ୍ମୀକି ମହାଯତି ।
 ରୁଷିକୁମାର ଯେ ଦୁଇଗୋଟି ଆସିଛନ୍ତି ।
 ସିଂହଦ୍ବାରେ ବସିଣ ସେ ନିତି ଗୀତ ଗାନ୍ତି ।
 ଅନେକ ଦିନ ହେଲାଣି ଆସିବା ତାଙ୍କର ।
 ସବୁ ଗୀତ ଦେବ ଅଟେ ଚଉତି ତୁମ୍ଭର ।
 ରୁଷ୍ୟଶୂର୍ପ-ଯଜ୍ଞ ଆଉ ତାଡ଼କା-ବନାଶ ।
 ଶିବଧନୁ-ଭଗ୍ନ ସୀତା-ବଦ୍ଧ ବନବାସ ।
 ରାବଣ ବଧୁସିବା ସହୁତେ ଦେବଅଛୁ ।
 ଅମୃତରସ ପ୍ରାୟେକ ଶ୍ରବଣର ରୁଚି ।
 ଚାରି କହନ୍ତେ ଶ୍ରୀରାମ ହେଲେ ସାବଧାନ ।
 ହୋଇ ଦେବ ଏକଥା କହନ୍ତି ରାଜଗଣ ।
 ଏ ତୋର ଚଉତି ଗୀତ ବାଲମୀକି କଲ ।
 ରାମାୟଣ ବୋଲଣ ସେ ଗ୍ରନ୍ଥ ନାମ ଦେଲ ।
 ବାଲପୁଅ ଦୁଇଗୋଟି ନିତ୍ୟେ ଗାଉଛନ୍ତି ।
 କଜାଣି ଅମୃତରସ ଶ୍ରବଣେ ଦିଅନ୍ତି ।
 ମୁନିମାନେ କହଲେ ଅମୃତରସବାଣୀ ।
 ଶୁଣିଣ ହରଷ ଯେ ହୋଇଲେ ରଘୁମଣି ।
 ତଗରାକୁ ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ ବେଗେ ଆଣି ଯାଉଁ ।
 ଅଜ୍ଞାପ୍ରମାଣେ ତଗରା ଗଲ ବେଗେ ଧାଉଁ ।
 ସିଂହଦ୍ବାରେ ଯାଉଁ ଲବକୁଶକୁ ଭେଟିଲେ ।
 ଠାକୁରଙ୍କର ହବର ବୋଲଣ ବୋଇଲେ ।

ଶୁଣିଣ ଲେବେ ବୋଇଲେ ବାବୁ ବେଗେ ଯାଅ ।
 ରାଜାର ମନ ତୋଷିଣ ଧନ-ବସ୍ତ୍ର ପାଅ ।
 ଚାନ୍ଦି କହନ୍ତେଣ ଯେ ଉଠିଲେ ଲବକୁଣ ।
 ନବରେ ପଶିଲେ ଯାଉଁ ମନରେ ହରଷ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଶ୍ଵମୁରେ ସେ ମିଳିଲେନ ଯାଉଁ ।
 ନମସ୍କାର କରିଣ ଅଛନ୍ତି ଉଭା ହୋଇ ।
 ଦେଶିଣ ଶ୍ରୀରାମୁନାଥ ଅନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ।
 କିସ ପୋଥି ଏ ଭୁମୁର ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
 କୁଣ ଲବ ବୋଇଲେ ଏ ରାମାୟଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ।
 ଏହାକୁ ଯେ କଲେ ବାଲମୀକି ତପୋବନ୍ତ ।
 ପଞ୍ଚାଶ ସହସ୍ର ଶ୍ଳୋକ ଶୁଣି ପାପ ଯାଇ ।
 ବ୍ରହ୍ମାର ବଚନେ ସାମବେଦୁଁ ଜାତ ଏହି ।
 ଶୁଣି ରାମୁନାଥେ ବୋଇଲେ ସେଠାରେ ବସ ।
 ଶୁଣିବା ଗ୍ରନ୍ଥ ଭୁମୁର କର ପରକାଶ ।
 ଆଜ୍ଞା ପାଇ ପୋଏ ଯେ ବସିଲେ ଆଶୁଆଇଁ ।
 କେଦାର ରାଗେ ଆଳାପ କଲେ ତୋଷି ହୋଇ ।
 ପ୍ରଥମେ ଗାଇଲେ ବାଲମୀକିଙ୍କ ବନନା ।
 ନାରଦରୂପି କରିବା ଗ୍ରନ୍ଥର ସୂଚନା ।
 ବ୍ରହ୍ମା ତଥାପି ସରସ୍ଵତୀର ପ୍ରସନ୍ନ ।
 ଶୁଣିଣ ରାମୁନାଥ ପରମ ତୋଷ ମନ ।
 ଗାଅ ଗାଅ ବୋଲଣ ବୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ ହସି ।
 ସଭାଲୋକମାନେ ଶୁଣି ବହୁତ ପ୍ରଶଂସି ।
 ହରିଷ୍ଠ ପକ୍ଷୀକ ବ୍ୟାଧି ମାରିବା କହିଲେ ।
 ତହୁଁ ଶ୍ରୀରାମର ଯେ ଚରଣ ବଖାଣିଲେ ।
 ଦଶରଥ ରାଜାର ଯେ ଅସ୍ଥାନ-ଭାଳିଣି ।
 ସୁମନ୍ତ କହିଲ ଯାହା ସମସ୍ତେହେଁ ଶୁଣି ।
 ଲେମ୍ପାଦରାଜ୍ୟ-ଅନାବୃତ୍ତିର କାରଣ ।
 ନାବ ଘେନି ଜରତାର ଯିବା ବରୁଣଣ ।
 ରୂଷ୍ୟଶୂର ଅସିବା ଶାନ୍ତାକୁ ବିଭା ହେବା ।
 ଲେମ୍ପାଦରାଜ୍ୟରେ ଯେ ମେଘ ବରଷିବା ।
 ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଯଜ୍ଞ ଯେହେ କଲେ ରୂଷ୍ୟଶୂର ।
 ବ୍ରହ୍ମା ଅଇଲେ ଯେ ପୁରଗଣଙ୍କର ସଙ୍ଗେ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣାହୁତିବେଳେ ନାରାୟଣ ବଜେ କଲେ ।
 ମାହେନ୍ଦ୍ର ବେଳେ ଯେ ଚରୁ ଦଶରଥ ନେଲେ ।

କୌଶଲ୍ୟା କେକୟୀ ଯେ ସୁମିତ୍ରା ତନି ରାଣୀ ।
 ତାହାଙ୍କୁ ଯେ ଚରୁ ସମର୍ପିଲେ ରାଜା ଅଣି ।
 ତନି ରାଣୀ ଭୁଞ୍ଜିଣ ହୋଇଲେ ଗର୍ଭବାସ ।
 ଚତୁର୍ଦ୍ଧାମୂର୍ତ୍ତିରେ ବସ୍ତୁ ପାଇଲେ ପ୍ରକାଶ ।
 ଶୁଣିଣ ଦଶରଥ ଯେ ଅନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ।
 ଅଶ୍ଳ ମାସ ହୁଅନ୍ତେ ରହଣି-ବସ କଲେ ।
 ଯଥାକାଳେ ପୁତ୍ର ଯେ ହୋଇଲେ ଉତପନ ।
 ତନିରାଣୀରୁ ଜନମ ଚାରି ଯେ ନନ୍ଦନ ।
 କଉଶଲ୍ୟାହୁଁ ରାମ କେକୟୀଠାରୁ ଭ୍ରତ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶଶୁଘନ ସୁମିତ୍ରା ତହୁଁ ଜାତ ।
 ଦନେ ଦନେ ଯୋଏ ଯେ ବଢ଼ନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର ଜାଣି ।
 ଏକା ପେଟରୁ ଜାତ ପାଳନ୍ତି ତନି ରାଣୀ ।
 ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଯେ ଗଲକ କେତେ କାଳ ।
 ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଯେ ବ୍ରତ କରାଇଲେ ମହାପାଳ ।
 ଶାସ୍ତ୍ର ଶିଖାଇଣ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଶିଖାଇଲେ ।
 ଜାଣିଣ ବର୍ଣ୍ଣାମିତ୍ର ନୃପତିଙ୍କି ମାଗିଲେ ।
 ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବେନି ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗଲେ ।
 ବାଟେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ତାଡ଼କାକୁ ବଧ କଲେ ॥
 ବାଟେ ଗାୟସୁତ ଦବ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ର ଶିଖାଇଲେ ।
 ସିଦ୍ଧ ବନେ ଯାଇଣ ସେ ଯଜ୍ଞ ଆରମ୍ଭିଲେ ।
 ହୋମ ରଖି ରାମ ତହୁଁ ମିଥୁଲକୁ ଗଲେ ।
 ବସୁଳ ବନରେ ଅହଲ୍ୟାକୁ ମୁକ୍ତ କଲେ ॥
 ବିଦେହଦେଶରେ ମିଳି ଶିବ-ଧନୁ ତୋଳି ।
 ବଢ଼ା ହୋଇଲେ ଯେ ତହିଁ ଜନକପୁଲ୍ଲୀ ।
 ଅସନ୍ତେ ପରଶୁରାମ ଉଗାଳିଲା ଯାଇ ।
 ତାକୁହିଁ ହେଲେ ଜଣିଲେ ରଘୁକୁଳସାଇଁ ।
 ବରଷୁବ-ଧନୁ ସେ ଅକ୍ଷୟ ଦଣ୍ଡି ଦେଲେ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ବହୁତ ପ୍ରିୟଭାବେ କହିଲେ ।
 ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ପ୍ରବେଶିଣ କିନ୍ତୁଦିନ ଅନ୍ତେ ।
 ଭରତ ଶଶୁଘନ ଏ ଅଜାଘରେ ଯାନ୍ତେ ।
 ଦଶରଥ ଭାଲିଲେ ରାମକୁ ରାଜ୍ୟ ଦେବ ।
 କାଲି ରାଜପଦେ ଅଭିଷେକ କରାଇବ ।
 ଭରତ ମାତାର ଦାସୀ ମନ୍ତ୍ରତୀ ତା ଶୁଣି ।
 ଯାଇ ଜଣାଇଲା ଯହିଁ କେକୟୀ ଯେ ରାଣୀ ।

ଖଳ ବୋଲକୁ ସେ ମହାରାଣୀ ପ୍ରତି ଗଲ ।
 ଦଶରଥ ରାଜାକୁ ସେ ସତ୍ୟ କରାଇଲ ।
 ରାମ ବନ ଯାଉ ଭ୍ରତ ହେଉ ନୃପବର ।
 ଶୁଣିଣ ଦଶରଥର କର୍ମେ ଶରୀର ।
 ପିତାର ବୋଲେ ଯେ ରାମ ବନସ୍ତକୁ ଗଲେ ।
 ସଙ୍ଗତରେ ଜାନକା ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ନେଲେ ।
 ସୁମନ୍ତ ଶୁକ୍ର ଯେ ଅଭିଳେ ଗଙ୍ଗାକୁଳେ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ରହିଲେ ଯାଇଁ ଚିତ୍ରକୁଟ-ଶୈଳେ ।
 ଶ୍ରୀରାମକୁ ନ ଦେଖିଣ ଦଶରଥ ମଲେ ।
 ବଶିଷ୍ଠ ରାଷି ତାହାକୁ ଭଲେ ଥୋଇଲେ ।
 ଅତି ଯତନରେ ତାହା ରଖାଇଣ ଥିଲେ ।
 ବାରତାପାର ଭରତ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ଅଭିଳେ ।
 ଭଲଭୁ କହାଇଣ ମହା ପୋଡ଼ାଇଲେ ।
 ଶୁକ୍ର-କ୍ରିୟା ପାଇଁ ନାନାଦ୍ରବ୍ୟ ଭିଆଇଲେ ।
 ପ୍ରେତ-କର୍ମ ସାରିଣ ହୋଇଲେ ଦେହଶୁଦ୍ଧି ।
 ଭରତ ପଞ୍ଚୁଲେ ବଶିଷ୍ଠ ତପୋନିଧି ।
 ମୁହିଁ ଏ ଦେଶରେ କର୍ମ ହେବ ନୃପବର ।
 ବାହୁଡ଼ାଇ ଆଣିବି କୌଶଲ୍ୟାକୁମର ।
 ଏତେବୋଲି ତରୁଙ୍ଗ ବଳ ସଜ୍ଜ କର ।
 ରାମ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ସବ ନରନାରୀ ।
 ସକଳେ ଯେ ଗଙ୍ଗାନଦୀ ସୁଖେ ହେଲେ ପାରି ।
 ଡାରେ ଦେଖିଲେ ଯେ ଭରତାଜ ତପଃଶ୍ରୀ ।
 ସେ ମୁନି ରୁଦ୍ରାୟ ତାଙ୍କୁ ଗଉରବ କଲେ ।
 ଯେ ଯାହାର ଅନୁରୂପେ ସଞ୍ଚାମାନ ଦେଲେ ।
 ରାଜେ ତହିଁ ରହିଣ ପ୍ରଭାତେ ଚଳିଗଲେ ।
 ଚିତ୍ରକୁଟ ପର୍ବତରେ ରାମଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ ।
 ଅନେକ ପ୍ରବୋଧ ଆଣିବାକୁ କଲେ ମନ ।
 କେବେହେଁ ନ ବାହୁଡ଼ିଲେ କୌଶଲ୍ୟାନନ୍ଦନ ।
 କେକର୍ମୀନନ୍ଦନ ଯେ ଅନେକ କଳ୍ପ କଲ ।
 ଅନ୍ନ ଶୁଦ୍ଧି କୁଣ ପାର ତଳରେ ଶୋଇଲ ।
 ଦେବତାଏ ଆସି ଅନ୍ନଶାଷ୍ଟେ ଡାକ ଦେଲେ ।
 ରାମ ଗଲେ ଅଯୋଧ୍ୟା ଭାଗିଧିବ ବୋଇଲେ ।
 ତୁ ଶାପ ପାଇବୁନି ହୋ କେକର୍ମୀର ସୁତ ।
 ଶୁଣି ଭୟକର କର ଯୋଡ଼ଇ ଭରତ ।

ଶ୍ରୀରାମପାତ୍ରକା ଦେନି ବାହୁଡ଼ିଣ ଗଲେ ।
 କଟକେ ନ ରହି ନନ୍ଦୀ ଗ୍ରାମରେ ରହିଲେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରକୂଟରେ ଯେ ରାମ ବରଷେ ରହିଲେ ।
 ଜାନଙ୍କାକ ଦେନିଣ ଅନେକ କ୍ରୀଡ଼ା କଲେ ।
 ଧାତୁ-ଶିଳା-ଚିତା-କଥା କାକ-ଦୃଷ୍ଟି-କଥା ।
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ହଲଉଥାନ୍ତି ମଥା ।
 କେ ବୋଲଇ ଏଡ଼େ ଏ ସୁନ୍ଦର ପୁଅ ଦୁଇ ।
 କଷା ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରନ୍ତି କପାୟି ।
 ସବାଙ୍ଗେ ବିଭୂତି କର୍ଣ୍ଣେ ତମ୍ବୁର କୁଣ୍ଡଳ ।
 ଗଳାରେ ଲମ୍ବଇ ସବୁ ବୁଦ୍ରାକ୍ଷର ମାଳ ।
 ଏସନକ ବୋଲି ଯେ ବୋଲନ୍ତି ଲୋକମାନେ ।
 ଶୁଣିଣ ଅନନ୍ଦ ହେଲେ କୌଶଲ୍ୟାନନ୍ଦନେ ।
 ଯହିଁ ଯେଉଁ ଚଉତ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର କଲେ ।
 ସେ କଥାମାନ ଶୁଣିଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ।
 ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଣ ଦେଲେ ସହସ୍ରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ।
 ଅବର ଅଳଙ୍କାର ଯେ ନବରହମାନ ।
 ତନନ ବୋଲାଇଲେ ଦେବାଙ୍ଗ ବସ୍ତ୍ର ଦେଲେ ।
 କାଲି ଆସି ବୋଲବନ୍ତି ଆଉ ଯା ବୋଲିଲେ ।
 ଶୁଣି ଲବ କୁଶ ଦୁହେଁ ବୋଲିଲେ ବଚନ ।
 କି କରବୁ ଆମ୍ଭେ ଅଳଙ୍କାର ରହମାନ ।
 ଏ ବସ୍ତ୍ରମାନ ଆମ୍ଭେ ଥୋଇବୁ ନେଇ କାହିଁ ।
 ଆମ୍ଭେ ଯେ ରୂଷିକୁମାର ବନ ମଧ୍ୟେ ଥାଇ ।
 କନ୍ଦ ଫଳ ଖାଇଁ ଯେ ବକଳ ପରିଧାନ ।
 ବୁଦ୍ରାକ୍ଷରମାଳ ଆମ୍ଭ ଗଳାରେ ଭୂଷଣ ।
 ବିଭୂତି ଲେପନ କଣାବସନ ଯେ ପିନ୍ଧୁ ।
 ମଥାର ତୁଳକୁ ଯେ ଜଟାର ଛନ୍ଦେ ବାନ୍ଧୁ ।
 ଅରଣ୍ୟଭିତରେ ତପାକର ସଙ୍ଗେ ଥାଉ ।
 ବନସ୍ତ୍ର ଭିତରେ ଯେ ନିର୍ହରପାଣିପିଉ ।
 ଶୁଣିଣ ରଘୁନାଥ ଯେ ଅନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ।
 ବାଲୁତ ପୁଅ ହୋଇଣ ଅଲୋଭ ହୋଇଲେ ।
 ସୁଗ୍ରୀ ପରୁରଲେ ଏ କାହାର କଲ ଶ୍ରଦ୍ଧ ।
 କୁଶ ବୋଲିଲେ କଲେ ବାଲୀକ ତପୋବନ୍ଧୁ ।
 ଗାୟମାରେ ମେରୁ ସମାନ ଯେବଣ ରୂଷି ।
 ତାର ବିଶ୍ଵଗର୍ଭ ଶ୍ରଦ୍ଧ ବାହାର ହୋଇଛି ।

ଏ ପୁଣ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ଶୁଣି ଦୂରତ କ୍ଷୟ କର ।
 ପାତକ ବିନାଶ ଏକ ଏକ ଯେ ଅକ୍ଷର ।
 ବେଦରୁ ସମ୍ବୃତ ଏ ପଞ୍ଚାଶସପ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ ।
 ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥା ବର୍ତ୍ତାଣର ବହୁର ସମ୍ପଦ ।
 ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନୋହି ଶୁଣିଲେ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ କାବ୍ୟ ।
 ପୁଅଙ୍କର କହୁ କହୁ ହସନ୍ତି ରାଧକ ।

କମଳଲେଚନ ଚୌତିଶା ।

By BALARAM DAS

କମଳଲେଚନ ଶ୍ରୀହର । କରେଣ ଶଙ୍ଖ ଚନ୍ଦ୍ରଧାର ।
 ଶଗଅସନେ ଶଗପତ । ଖଟନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ବତୀ ।
 ଗରୁଡ଼ାସନେ ମୁରାରି । ଗୋପରେ ରଖିଲେ ବାକୁଳୀ ।
 ଘନ କଠିନ କଳେବର । ଘଟଣ ଶ୍ରୀମୁଖ ସୁନ୍ଦର ।
 ନନ୍ଦନନନ ଗୋପୀନାଥ । ନିସ୍ତର ସିବା ନରେ ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ଚନ୍ଦ୍ରମାସ୍ରାୟେକ ବଦନ । ଚାହିଁଲେ ଖଣ୍ଡେ ଦୁଃଖମାନ ।
 ଛଣି ଉତ୍ସବ ଶିରୋମଣି । ଛଟକେ ଆଶିଲେ ରୁକୁଣୀ ।
 ଜଗନ୍ନାଥନ ଦାଶରଥ । ଜାନନୀଦେବୀ-ପ୍ରାଣପତି ।
 ହୃଦୟତନ ଅଙ୍ଗେ ଶୋଭା । ହଟକେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ପ୍ରାୟେ ଆଭା ।
 ମାଳିନୀଜଳେ ପଦ୍ମ ଆଖି । ନିସ୍ତର ସିବା ନରେ ଦେଖି ।
 ଟେକିଲେ ଦୁବ-କରେ ଦାରୁ । ଟାଣପଣରେ ଭାଙ୍ଗେ ମେରୁ ।
 ଠଣ ସୁନ୍ଦର ଶିରୋମଣି । ଠେକେ କମଳା ଯାର ରାଣୀ ।
 ତମରୁଧର ଯାକୁ ସେବା । ତରେ ଖଟନ୍ତି ସର୍ବଦେବା ।
 ତମ ଯେ କଲ ରାୟେ କଂସ । ତାଳେ ଅସୁର ଗଲ ନାଶ ।
 ଅନନ୍ତ ନାମେ ଅନ୍ତ ନାହିଁ । ଅଶ ଅକ୍ଷରେ ଯାର ଦେଖା ।
 ତପନକୁଳେ ଅବତର । ତାରିଲେ ଗଉଡମନାଥ ।
 ଅକରପଣେ ମାୟା ଗତ । ଅୟ ନ ଜାଣେ ବେଦପତ ।
 ଦଉରୁ ଦାମୋଦର ମିତ୍ର । ଦଣ୍ଡକେ ଦେଲେ କୋଟି ଅର୍ଥ ।
 ଧରଣୀଧରଶିରୋମଣି । ଧୁବଙ୍କୁ ନିସ୍ତାରଲେ ପୁଣି ।
 ନୃସିଂହ ମାଧବ ମୁରାରି । ନଖେଣ ହିରଣ୍ୟ ବିଦାର ।
 ପରମାନନ୍ଦ ପଦ୍ମନାଭ । ପୁର ରହିଛୁ ସବଙ୍ଗବ ।
 ଫୁଲପଣକୁ ନୋହେ ସର । ଫୁଲମାଳରେ ଦେହ ପୁର ।
 ବାଜିବ ବଧ କଲ ହେଲେ । ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିଲ ସିନ୍ଧୁଜଳେ ।

ଭାଙ୍ଗିଲ ରହମୟ ପୁର । ଭାଙ୍ଗି ଶୁଦ୍ଧିଲ ଦେବଙ୍କର ।
 ମାରଲ ଅଜୟ ରାବଣ । ମହମା କେ କରେ ବଖାଣ ।
 ଯାଦବବଂଶେ ଜାତ ହୋଇ । ଜଗତ ଭବାବଦା ପାଇଁ ।
 ରଖିଲ ଜଳରେ ଗଜକୁ । ରାଗେଣ ଛେଦିଲ ଗ୍ରାହକୁ ।
 ଲବଣ୍ୟମୂର୍ତ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର । ଲୟ କରନ୍ତି ପୁର ନର ।
 ବଢ଼ିମାପଣେ ବହୁ ଅଂଶ । ବୁଢ଼ା ଶଙ୍କର ଯାର ଦାସ ।
 ଶ୍ରୀପତି ଶ୍ରୀକର ଶ୍ରୀଧର । ଶ୍ରୀଛାୟାଦେବୀ-ମନୋହର ।
 ସଂସାର ଭିତରେ ଭ୍ରମ । ସାଧୁଙ୍କ ହୃଦରେ ଜନମ ।
 ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରକଳେବର । ସକଳ-ଦେବ-ପରବର ।
 ହରି ବୋଇଲେ ହରେ ଦୁଃଖ । ହରି-ଆନନ୍ଦ ମହାସୁଖ ।
 କ୍ଷମାସାଗର ପୀତବାସ । କ୍ଷମାଲେ ବଳରାମଦାସ ।

ମୁଗୁଣୀସୁତି

By BALARAM DAS

ରାମ ଯେ ରାମ ରାମ ନାମ ଶ୍ରୀରାମ ରାମ ।
 ଯେଉଁ ନାମ ଧରିଲେ ନ ଦଣ୍ଡେ କାଳଯମ ।
 ଶ୍ରୀହରି ନାମକୁ ଏକା ଜପୁଥିବୁ ମନ ।
 ଅଶେଷ ଦୁରତମାନ ହୋଇବ ଦହନ ।
 ଯୋଗୀଜନମାନଙ୍କର ପରମକାରଣ ।
 ସନ୍ତଜନମାନଙ୍କ ଦୁରତ-ନିବାରଣ ।
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ସବେ ଶୁଣ ରସସାର ।
 ମାଘ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଯେ ପଞ୍ଚମୀ ଗୁରୁବାର ।
 ଶୁକ ଏ ଦିନରେ ପରାକ୍ଷିତଙ୍କ ଭବନେ ।
 ଆତମ୍ଭିତେ ମିଳିଲେ ତାହାଙ୍କ ସନ୍ନିଧାନେ ।
 ଦଣ୍ଡକମଣ୍ଡଳୁ ହସ୍ତେ ତୋର କରପାନ ।
 ବୁଢ଼ାକ୍ଷର ଜପ-ମାଳା ଭସ୍ମ ବଳେପନ ।
 ହରିମନ୍ଦିରର ଚିତା ନାସା-ଅର୍ଦ୍ଧଯାଏ ।
 ତମ୍ଭାର କୁଣ୍ଡଳ ବେନିକର୍ଣ୍ଣେ ଶୋଭିଯାଏ ।
 ତପତକାଞ୍ଚନ ଜଣି ତନ୍ତୁ ଅନୁପମ ।
 କୋଟିଭକ୍ତ ଜଣି ଯେ ଅନଳ ନୋହେ ସମ ।
 ଦୁରୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ରଜା ଅନନ୍ତ ମନ ।
 ଅସବୁ ଉଠିଣ କଲେ ପାଶେଟି ଗମନ ।

ପଦ ପଡ଼ଣ ପଢ଼ଣ ଯାଏ ସେହୁ ଗଲେ ।
 ମୁନଙ୍କି ନିମନ୍ତେ ରାଜା ମନ୍ଦିରେ ମିଳିଲେ ।
 ଧୂପ ଦୀପ ନିରବଦ୍ୟ ବସନ ଚାମର ।
 ନାନା ଯନ୍ତ୍ର ପୂଜାକଲେ ମୁନଙ୍କ ପୂର୍ବ ।
 ଦିବ୍ୟ ଆସନେ ମୁନଙ୍କି ବସାଇଲେ ନେଇ ।
 ବନୟ ହୋଇଣ ରାଜା ବଚନ କହଇ ।
 ଭୋ ମୁନପୁରୁଷ ତୁମ୍ଭେ ସବଦାପହର ।
 ପବନ କର ହେ ମୁନି ମୋର କଲେବର ।
 କହ ବସ୍ତୁ ପୁରାଣର ସେ ପବନ କଥା ।
 ତବ ମୁଖୁ ଶୁଣିଲେ ଖଣ୍ଡିବ ଭବବ୍ୟଥା ।
 କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଯେ ହରିଣୀର ବିପତ୍ତି ।
 କାହିଁ ଥାଇ ତାହା ଯେ ଜାଣିଲେ ଶିରୀଷତ ।
 ସେ କଥା ବିସ୍ତାର ମୋତେ କହିବା ଗୋସାଇଁ ।
 ତବ ମୁଖୁ ଶୁଣିଲେ ଯେ ପ୍ରତେ ସିବ ମୁହିଁ ।
 ପରାକ୍ଷତ-ବଚନେ ଆନନ୍ଦ ଶୁକମୁନି ।
 ବୋଲିଲେ ହେ ଧନ୍ୟ ରାଜା ଅଟୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ।
 ଯାହା ପଢ଼ିଲୁ ଭାଗବତର ଚରଣ ।
 ସାବଧାନ ହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ନିପସ୍ତୁତ ।
 ସୁବାହୁ ବୋଲଣ ଯେ ଏକଇ ଘୋରବନ ।
 ହରପାଦପାଦର ସେ ଅଟେ କ୍ରିତାସ୍ତ୍ରୀନ ।
 ତାରାବତୀ ହରିଣୀ ତରଇ ତହିଁ ନିତ ।
 ମହାଦେବ-ପ୍ରସାଦେ ନ ଥାଉଁ ଭୟ ଭ୍ରମ ।
 ଗର୍ଭବାସ ହେତୁ ତାର ଅଳସ ଗମନ ।
 ସଙ୍ଗତେ ଅଛନ୍ତି ବେନି ବାଲୁତନୟନ ।
 ଦଇବ ବିପାକ କଥା କେ କରବ ଆନ ।
 ଯାହା ସେ କଥାଲେ ଧାତା କରିଛୁ ଲିଖନ ।
 ବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ହୁଏ କର୍ମର ଭେଦ ।
 କର୍ମ ଅନୁସାରେ ଜୀବ ହୁଏ ଅତ୍ୟାତ ।
 ଶୁଭକୁ ଅଶୁଭ ଯେ ଫଳଇ ଦୁଃଖରାଶି ।
 ତାହା ନ ଜାଣିଲେ ଜୀବ ବୁଝଇ ବିଶାସୀ ।
 ଫଳଦାତାର କରତା ଅଟନ୍ତି ଶ୍ରେୟ ।
 ମାୟାନର ଅତ୍ୟାତ କରଇ ସଂସାର ।
 ଏକଦିନେ ହରିଣୀ ବନସ୍ତେ ଚରୁଥିଲ ।
 ବରୁଣାଶ ଶବର ଯେ ସେ ସ୍ଥାନେ ମିଳିଲ ।

ପ୍ରଭୁ ଜଗତ-ତାରଣ ନ କର ହେ ଆନ ।
 ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀଚରଣତଳେ ଲଗାଇଛୁ ଆନ ।
 ଜୀବନକୁ ଆଶା ଆଜି ନାହିଁ ଯେ ମୋହର ।
 ଏ ବେନି ବାଲୁତ ତୁମ୍ଭେ ରଖ ଚକ୍ରଧର ।
 ଅରକ୍ଷିତ-ବନ୍ଧୁ ତୁମ୍ଭେ ଦୁଃଖୀଲୋକ-ବନ୍ଧୁ ।
 ବ୍ୟାଧର ସଙ୍କଟୁ ମୋତେ ରଖ ଜଗନ୍ନାଥ ।
 ଏମନ୍ତେ ଅନେକ ସୁଖ କଲ ଯେ ହରିଣୀ ।
 ବୈକୁଣ୍ଠେ ଥାଇଣ ତା ଜାଣିଲେ ଚକ୍ରପାଣି ॥
 ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର କୋଳେ ଯେ ଦେଇଣ ସୀମସ୍ଥାନ ।
 ଆନନ୍ଦେ ଯୋଗନିଦ୍ରାରେ ସ୍ଥଲେ ଭଗବାନ ॥
 ସରସ୍ବତୀ ବାଣୀ ଧରି ବଜାଇ ଅଛନ୍ତି ।
 ଗାନ୍ଧାରୀ ରାଗେଣ ଗାରୁ ଆଳାପ କରନ୍ତି ।
 କମଳା ବମଳା ରହି ଆଲଟ ବଞ୍ଚନ୍ତି ।
 ସତ୍ୟଭାମା କାଳିନ୍ଦୀ ଆବର ଜାମ୍ବବତୀ ।
 ରୁକ୍ମିଣୀ ସହିତେ ଯେତେ ଅଶ୍ଳୁଷାଟ ଦେଇ ।
 ଯେ ଯାହା ସେବାରେ ତହିଁ ଚରଣେ ସେବଇ ।
 ସୁବାହୁ ବନ ବୈକୁଣ୍ଠ ସହସ୍ର ଯୋଜନ ।
 ଏତେଦୂରୁ ତାଙ୍କ ତା ଶୁଭର ଘନ ଘନ ।
 ନିକଟେ ତାଙ୍କିଲୁପ୍ରାୟେ ଶୁଭେ ଅନୁପମ ।
 ସହସ୍ରେକ ବଜ୍ର କି ପଡ଼ିଲ ଏକ ସ୍ଥାନ ।
 ଥର ହର ହୋଇଣ ଯେ ବୈକୁଣ୍ଠ କର୍ମିଲ ।
 ଅତି ଆରତରେ ଯହୁଁ ମୁଗୁଣୀ ତାଙ୍କିଲ ।
 ମୁଗୁଣୀର ଆରତ ଯେ ଫେଡ଼ିବେ ଗୋସାଇଁ ।
 ଭକତବନ୍ଧୁଲ ଯେ କମଳାଦେବୀ-ସାଇଁ ।
 ବାସବକୁ ରୁଇ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଦାଶରଥ ।
 ଘୋରବନେ ହରିଣୀକ ପଡ଼ିଛୁ ବପଡ଼ି ।
 ଘୋର ଜଳ ବରଷ ଅନଳ ଲଭିଯାଉ ।
 ବଜ୍ର ମାର ଶ୍ଵାନକୁ ବ୍ୟାଧକୁ ସର୍ପଖାଇ ।
 ବାତାଘାତେ ଜାଲବାଜ୍ର ହେଉ ନାରଖାର ।
 ବାସବରାୟେ ହୋ ତୁମ୍ଭେ ବେଗ ହୋଇ ତଳ ।
 ଅଜ୍ଞା ପାଇ ଇନ୍ଦ୍ର ଯେ ବହନ ଚଳିଗଲେ ।
 ଶୂରମେଘକୁ ତସ୍ତ୍ରଣେ ଆଜ୍ଞା ସେହୁ ଦେଲେ ।
 ପବନକୁ ବୋଇଲେ ତୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସବୁ ।
 ଜଳବୁଝି ସହିତରେ ବତାସ ବହିବୁ ।

ଶ୍ୟାମକୁ ବଜ୍ର ଯେ ଆମ୍ଭେ ମାରୁଁ ମରବ ।
 କିନ୍ତୁ ଶବରକୁ ଯେ ଭରଣ ଗିଳବ ।
 ଏମନ୍ତ ଯେ ହରିଣୀର କଞ୍ଚ ହେବ ପାର ।
 ସ୍ଵାମୀର କାର୍ଯ୍ୟ ଘେନିବ ତଳ ତପର ।
 ଅଜ୍ଞା ପରମାଣେ ତହୁଁ ଚାରିମେସ ଗଲେ ।
 ସୁବାହୁ ବନରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
 ଘଡ଼ଘଡ଼ି ମାରେ ଯେ ବଜ୍ରଲୀ ଘନଘନ ।
 ତାହା ଦେଖି ମୟୂର ମଣ୍ଡଳ କରେ ସ୍ଵନ ।
 ଦଶଦଶ ଅନ୍ଧାରରେ କିଛିତ ନ ଦଶି ।
 ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଳୟ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ କ ଆସି ।
 ଅଶାନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି ବହୁଲ ପବନ ।
 ଲଭିଲ ଅନଳ ଯେ ହୁତଲ ଜାଲମାନ ।
 ଶ୍ୟାମକୁ ବଜ୍ର ଶବରେ ଭରଣ ଗିଳିଲ ।
 ଏମନ୍ତ ଯେ ହରିଣୀର କଞ୍ଚ ଦୂର ହେଲ ।
 ଏହା ଦେଖି ହରିଣୀ ହରଷତ ହୋଇ ।
 ସାଧୁ ସାଧୁ ବିଧାତା ଯେ ବୋଲିବ ବୋଲି ।
 ନାରାୟଣ ସୁମର ଚାଲି ଧୀର ଧୀର ।
 ନବରଙ୍ଗେ ଚାଲୁଛନ୍ତି ବାଲୁତକୁମର ।
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ ଯାଇଁ ଆପଣା ମନ୍ଦର ।
 ଶୁଣ ପରୀକ୍ଷିତରାଜା ଉତ୍ତରକୁମର ।
 ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ ହରିଣୀ ବିପତ୍ତି ।
 ଶୁଣିଲେ ଖଣ୍ଡନ ହେବ ଅଶେଷ-ଦୁର୍ଗତି ।
 ଦୁଃସହ ବିପତ୍ତି ତାର ନ ଲଗଇ ଦେହେ ।
 ଅସୁସ୍ଥିକ ଶୁଣିଲେ ଯେ ପୁଣି ଜାତହୁଏ ।
 ଦରଦରେ ଧନ ଯେ ଅମୋକ୍ଷେ ମୋକ୍ଷଦାତା ।
 ତନ୍ତ୍ରାର୍ଥମାନେ ପଡ଼ିଲେ ସିବ ମନୁ ଚନ୍ଦ୍ରା ।
 ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳେ ପ୍ରାତଃକାଳେ ସୁରନ୍ତି ଯେ ଜନ ।
 ମହାଘୋର ସଙ୍କଟ ରଖନ୍ତି ରାଗବାନ ।
 ମୃଗୁଣୀର ପ୍ରୁତ ଏ ଅମୃତମୟ ରସ ।
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କର ଶୁଣିଲେ ଦୈତ୍ୟରେ ବାସ ।
 ବଳରାମ ଦାସ ଗୀତା-ଅନ୍ତରେ ଲିଖିଲେ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ମୃଗୁଣୀ ଯେ ବୋଲିବ ବୋଲିଲେ ।
 ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜମଳବଳାସ ।
 ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମେ ଶରଣ ବଳରାମ ଦାସ ।

ମୃଗୁଣୀସୁତି

BY JAGANNATH DAS

ଶ୍ଳୋକ:

ଅଗ୍ରେ ବ୍ୟାଧଃ କରଧୃତଶରଃ ପୁଷ୍ପତୋ ଜାଲମାଳା,
ପାର୍ଶ୍ବେ ବହିର୍ଦ୍ଦିହତ ବିଧିନଂ ସନ୍ନିଧୌ ଶ୍ଯାନମେଳା ।
ଏଣୀଗର୍ଭାଦଳସଗମନା ବାଳକାଃ କ୍ରୋଡ଼ଲ୍ଲାନା-
ଶ୍ଚିନ୍ତାୟୁକ୍ତା ବିଳପତ ମୃଗୀ କିଂ କରୋମି କୁ ଯାମି ।

ଭାଷା

ଦେଖ ଘଟନା ଦରକ ଯୋଗର । ବ୍ୟାଧ ଶର ଧରି ଜଗେ ଆଗର ।
ପୁଷ୍ପଭାଗେ ବନ ଦହେ ଅନଳ । ପାର୍ଶ୍ବେ ମିଳି ଅଛଇ ଶ୍ଯାନମେଳ ।
ଏଣୀ ଗର୍ଭବତୀ । ତେଣୁ ବିସ୍ତାରେ ଅଳସରେ ଗତି ।
ସଙ୍ଗେ ଅଛନ୍ତି ମୁଗଶିଶୁପଂକ୍ତି । ଯହିଁ ସ୍ନେହ ବଢ଼ଇ ପ୍ରାଣ ଅତି ।
କିଷକରିବି କେଉଁଦିଗେ ଯିବି । କେଉଁ ଉପାୟେ ଅପାୟୁଁ ତରିବି ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲଣ । ଚନ୍ଦ୍ରାକୁଳ ହୋଇ କଲ୍ଲ ଭେଦନ ।

ଶ୍ଳୋକ:

ଏଣୀଚନ୍ଦ୍ରାତ୍ୟଭଗତଭୟ । ଚେତସା ଶ୍ରୀନବାସଂ,
ଶ୍ରୁତ୍ବା ପୁଂ ଜଳଚରପ୍ରାହାସ୍ୟୁମାଣଂ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଂ ।
ପ୍ରୋଥଂ କର୍ତ୍ତୁଂ ଜପବିଧିହତଂ ଭବନାଂ ନାସ୍ତି ଶକ୍ତିଃ,
ପାଦାମ୍ବୋଜେ ଶରଣପତିତାଂ ରକ୍ଷ ବା ନୈବ ରକ୍ଷ ।

ଭାଷା

ଭୟ କାତର ମନରେ ମୁଗୁଣୀ । ଚନ୍ଦ୍ରା କଲ୍ଲ ଗୋବିନ୍ଦ ଗୁଣ ଗୁଣି ।
ଅହେ ପ୍ରଭୁ ଜଗତଜନ-ବନ୍ଧୁ । ଦାନ-ଭବାରଣ କରୁଣାସିନ୍ଧୁ ।
ତୁମ୍ଭେ ଦୁଃଖ-ସିନ୍ଧୁ । କରୁଣା କଲେ କରପାର ବନ୍ଧୁ ।
ପୁରବେ ନନ୍ଦ ଧରଲ୍ଲ ଗଜେନ୍ଦ୍ରକୁ । ଆର୍ତ୍ତସ୍ୱରେ ସେ ତାକିଲ୍ଲ ଭୁବୁକୁ ।
ତେର ଶ୍ରବଣ ତାହାର ଶୁଣିଲ୍ । ତନ୍ତ୍ର ପେକ୍ଷଣ ନନ୍ତେ ବନ୍ଦ ହେଲ୍ ।
ଭବାର ଗଜକୁ । ଦେଲ୍ ଦୁଇଜନେ ଦ୍ୱାରିସଜକୁ ।
ମୁଁ ଯେ ପୁର ଜପ ହୋମ ଭବନା । କରବାରେ ଅଟେ ଶକ୍ତିବିଜ୍ଞନା ।
ତେଣୁ ତୁମ୍ଭେ ପାଦପଦ୍ମେ ଶରଣ । ଯାଉଅଛଇ ଅହେ ନାରାୟଣ ।
ରଖ ବା ନ ରଖ । ଅଉ ଅଶ୍ୱୟ ନାହିଁ ବଞ୍ଚମୁଖ ।

ଶ୍ଳୋକ

ଅବହୋନାମରମରଭ୍ରତା ଗର୍ଜିତୋ ମେଘମାଳା,
ସୋରେ ନାରେ ବହୁତ ମରୁତେ ଶ୍ରୀତା ଜାଲମାଳା ।
ସର୍ପାଘାତାନ୍ତରହୃଦରହୁତ ଶ୍ଵାନସ୍ଵୋଦ୍ରପୀତା,
ମନଂ ମନଂ ତଳତ ହରିଣୀ ସାଧୁ ସାଧୁ ବଧାତା ।

ସ୍ତୋତ୍ର

ଏମନ୍ତେ ଏଣୀପୁତ୍ର କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି । ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ବାସବେ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ।
ତୁମ୍ଭେ ମେଘ ପେଶି ମୁଗୀ ରଖିବ । ବ୍ୟାଧ ପ୍ରଭୁତକି ତହିଁ ନାଶିବ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଏହା ଶୁଣି । ମେଘେ ଆଦେଶିଲ୍ଲ ଯାଇଁ ତସ୍ତ୍ରୀ ।
ଆଜ୍ଞାପାଇଁ ସେ କଲ୍ଲ ସୋରଧୁନ । କମ୍ପେ ତରୁତର ସଙ୍ଗେ ମେଘନା ।
ଜଳ ବର୍ଷିଲ୍ଲ ମୁଷଳଧାରରେ । ଅଗ୍ନି ଲଭିଗଲ୍ଲ ଅବଳମ୍ବରେ ।
ବାତେ ଜାଲମାଳା । ଛୁଡ଼ିଲ୍ଲ ସର୍ପାଘାତେ ବ୍ୟାଧ ମଲ୍ଲ ।
ଶ୍ଵାନ-ଉପରେ ବଜ୍ରପାତ ହେଲ୍ଲ । ତେଣୁ ମୁଗୀ ଚିତ୍ତୁ ଭୟ ଛାଡ଼ିଲ୍ଲ ।
ଧୀରେ ଧୀରେ କରଇ ଚାଲୁଗତ । ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଶିଶୁମାନେ ଅଛନ୍ତି ।
ସାଧୁ ରେ ବଧାତା । ତୋର ଅଟଇ ବଚନ ଶ୍ରମତା ।
ଏବେ ଭବସାଗରମଗ୍ନଜନେ । ଚନ୍ଦ୍ରା କର ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ନିଜମନେ ।
ଯେହୁ ଅଟନ୍ତି ଜଗତଠାକୁର । ତନି କାଳରେ ଅଜର ଅମର ।
ତାଙ୍କ ପାଦ ସ୍ମର । କହେ ଜଗନ୍ନାଥ ଭୂସୁର-ସାର ।

ଅର୍ଥକୋଉଲି

By JAGANNATH DAS

(A portion only is given in the interest of chronology)

କୋଉଲି କେଶବ ଯେ ମଥୁରାକୁ ଗଲ ।
କାହାବୋଲେ ଗଲ ପୁଣି ବାହୁଡ଼ି ନରଲ ଲେ ।

ଅର୍ଜୁନ ଉବାତ

ଅର୍ଜୁନ ବୋଉଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମହାବାହୁ ।
ପୁଣିବ କଥାଏ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଅଜ୍ଞାହେଉ ।
କେଶବ କୋଉଲି ନାଥ କାହାକୁ ଯେ କହୁ ।
ଏହା ମୋତେ ଶ୍ରୀହର ପ୍ରସନ୍ନେ ଦେବା କହୁ ।

ଶ୍ରୀରାମବାଳ୍ମୀକୀ

ପାର୍ଥର ବଚନେ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ରାଗବାନ ।
 ଉତ୍ତମ କଥାଏ ପାର୍ଥ ପଚାରିଲୁ ପୁଣ ।
 କୋଇଲି ବୋଲଣ ପାର୍ଥ ଜୀବକୁଟି କହ ।
 ସେହି ଜୀବ ମୁହିଁ ଜାଣ ସବୁଏ ଅଛଇ ।
 ଆପେ ଆସିଥିଲୁ ଜୀବ ଆପେ ନଳଗଲ ।
 ସେହି ପୁଣିଗୋଟି ଆଉ ବାହୁଡ଼ି ନଇଲ ।
 ଏହି ପୁଣି ଗୋଟି ଯହୁଁ ବାହୁଡ଼ି ନଇଲ ।
 ମଥୁରା ସ୍ବରୂପ ପିଣ୍ଡ ପଡ଼ିଣ ରହିଲ ।

କୋଇଲି ଖଣ୍ଡ ଶୀର ଦେବ ମୁଁ କାହାକୁ ।

ଖାଇବାର ପୁଣି ଗଲ ମଥୁରାପୁରକୁ ଲେ ।

ପୁଣି ପୁଣି ଅର୍ଜୁନ ଯେ ଚରଣେ ପଡ଼ଇ ।
 ଆବର କଥାଏ ମୋତେ କହ ଭବଗ୍ରାସ୍ତ ।
 ଖଣ୍ଡ ଶୀର କଥା ମୋତେ କହ ରାଗବାନ ।
 ଶ୍ରୀହରି କହନ୍ତି ଏହା ଶୁଣ ହେ ଅର୍ଜୁନ ।
 ପିଣ୍ଡରେ ଥାଇଣ ଜୀବ ମହାପୁଣ୍ୟ ପାଇ ।
 ଅନ୍ତର ହୋଇଣ ପୁନଃ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନ ଯାଇ ।
 ଅକାଶେ ମିଶିଣ ଜୀବ ଅନ୍ୟପିଣ୍ଡେ ଗଲ ।
 ହରିରାସ ଖଣ୍ଡ ଶୀର ବାଅର୍ଥ ହୋଇଲ ।
 ଶୁଣିକରି ଅର୍ଜୁନ ହୋଇଲ ତୋଷମନ ।
 ପୁଣି ପୁଣି କୃଷ୍ଣ ଆଗେ କହଇ ବଚନ ।

କୋଇଲି ଗଲ ପୁଣି ବାହୁଡ଼ି ନଇଲ ।

ଗହନତ ବୃନ୍ଦାବନ ଶୋଭା ନ ପାଇଲ ଲେ ।

ଗହନତ ବୃନ୍ଦାବନ କାହାକୁ ଯେ କହ ।
 ଏକଥା ବସ୍ତାରି ମୋତେ କହ ଭବଗ୍ରାସ୍ତ ।
 ଅର୍ଜୁନମୁଖକୁ ଚାହିଁ କମଳଲେଚନ ।
 ଯାହା ପଚାରିଲୁ ଶୁଣ ପଣ୍ଡୁର ନନ୍ଦନ ।
 ଗହନ ବୋଲଣ ପାର୍ଥ ଜୀବକୁଟି କହ ।
 ଗୋପପୁର ଦେହ ଗୋଟା ଶୋଭା ପାଉନାହିଁ ।
 ପିଣ୍ଡକୁ ପରମ ଯହୁଁ ଶୁଦ୍ଧିକରି ଗଲ ।
 ତେଣୁକରି ପିଣ୍ଡ ଗୋଟା ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲ ।
 ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ପାର୍ଥ ଗ ଅକ୍ଷର ଅର୍ଥ ।
 ଏକମନେ ଶୁଣ ଭୁ ହେ ପଣ୍ଡୁରାୟନ ।

କୋଇଲି ଘର ମୋର ନ ମଣନ୍ତି ନନ୍ଦ ।

ଘଟଣ ନ ଦଶେ ପୁର ନ ସ୍ଥଳେ ଗୋବିନ୍ଦ ଲେ ।

ଘର ବୋଲିକରି ପାର୍ଥ ଯାହାକୁଟି କହ ।
ପାର୍ଥର ପିଣ୍ଡରେ ହସ୍ତ ଦେଲେ ଭବଗ୍ରାସ୍ତ ।
ପରମ ଜୀବର ଅର୍ଥ ଶୁଣ ଫାଲଗୁନ ।
ଶାସ୍ତ୍ରର ବର୍ଣ୍ଣର ତୋତେ କହିବା ଏକ୍ଷଣ ।
ଘଟଣ ପୁରୁଷ ଯହୁଁ ଶୁଦ୍ଧିକରି ଗଲ ।
ନନ୍ଦ ଯେ ପରମ ତହିଁ ନିଷ୍ଠା ଦେଇଲ ।
ଜୀବ ସ୍ୱାମୀଏ ପିଣ୍ଡ ଶୋଭା ପାଉଥାଉ ।
ଘଟଣ ପୁରୁଷ ଗଲ ଆସିବାକୁ ନାହିଁ ।
ପରମକୁ ଜୀବ ଯହୁଁ ଘେନିକରି ଗଲ ।
ତେଣୁ କର ଘର ଗୋଟି ଅଶୋଭା ଦଶିଲ ।

କୋଇଲି ନନ୍ଦ-ଦେହ ପାଷାଣେ ଗଢ଼ିଲ ।

ନୟନେ କଳ୍ପଳ ଦେଇ ରଥେ ବସାଇଲ ଲେ ।

ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଭୁବେ ଶୁଣ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ନନ୍ଦ-ଦେହ ବୋଲି କର କାହୁଁ ହେଲ ଜାତ ।
ଅର୍ଜୁନ ବଚନେ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ଭଗବାନ ।
ନନ୍ଦ-ଦେହ ବୋଲି ପାର୍ଥ ଦେହକୁଟି ଜାଣ ।
ଏ ଜୀବ ଶୁଦ୍ଧି ଯହୁଁ ଅନ୍ତରାଶେ ଗଲ ।
ନିରାଶ ହୋଇଣ ଆଉ ବାହୁଡ଼ି ନଇଲ ।
ଯେତେବେଳେ ପିଣ୍ଡକୁଟି ଜୀବ ଶୁଦ୍ଧି ଯାଉ ।
ବେନି ନୟନରୁ ଅଶ୍ରୁ ଯାଉଥାଏ ବହୁ ।
କଳ୍ପଳ ବୋଲଣ ତାକୁ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଛି କହ ।
ପୁଣି ପୁଣି ଅର୍ଜୁନ ଯେ ଦରମା କରଇ ।

କୋଇଲି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ବନ୍ଧୁ ନାଗପୁଣ୍ୟ ।

ଲଳିତେଶ ନାମ ଦେଲେ ଗାର୍ଗବ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀପତି ନାଗପୁଣ୍ୟ ଶୂନ୍ୟରେ ମିଶିଲ ।
ରାମପଦ ଗୋଟି ପଦ ନିଶବଦ ହେଲ ।
ରାମପଦ ତଳ ଗଲ ମଥୁରାପୁରକୁ ।
ଶୂନ୍ୟହୋଇ ଗଲ ଜୀବ ମୃତୁଭବନକୁ ।
ଲ ଅକ୍ଷରର ଅର୍ଥ ଶୁଣ ଫାଲଗୁନ ।
ପିଣ୍ଡ ଯେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତୋତେ ଭେଟାଇଲୁ ଅଣି ।

କୋଇଲି ବୃନ୍ଦାବନ ନ ଶୋଭଇ ମୋର ।

ବସୁ । କିଏ ତରାଇବ ଯମୁନାର ଉର ଲେ ।

ବନୟ ହୋଇଣ ପୁଣି ପାର୍ଥ ପରୁର ।

କ ଅକ୍ଷର ଅର୍ଥ ମୋତେ କହ ଭବଗ୍ରାସୀ ।

ବୃନ୍ଦାବନ ଗୋଟା ଶାନ୍ତି ଦେହକୁଟି କହ ।

ବସୁ । ବୋଲି କର ପାର୍ଥ ପ୍ରକୃତ ଅଟଇ ।

ପିଣ୍ଡରୁ ପରମ ଜୀବ ଅନ୍ତର ହୋଇଲ ।

ବୃନ୍ଦାବନ ତେଣୁ କର ଅଶୋଭା ଦଶିଲ ।

କ ଅକ୍ଷର ଅର୍ଥ ଶୁଣି ଅର୍ଜୁନ ସନ୍ତୋଷ ।

କୃଷ୍ଣର ହୋଇଣ ପୁଣି କହେ କୃଷ୍ଣ-ଦାସ ।

କୋଇଲି ଶ୍ରୀମନ୍ତ ପୁରୁଷ ମୋ ମାଧୋଇ ।

ଶିଶୁରଙ୍ଗ ଗଲବନ୍ତ ନନ୍ଦ ହେଲେ ବାଇ ଲେ ।

ଶ୍ରୀମାଳକମ୍ବର ପାର୍ଥ ଜୀବର ଆସନ ।

ଶ୍ରୀମନ୍ତ ପୁରୁଷ ଗଲେ ପିଣ୍ଡ ହୁଏ ଲୀନ ।

ମାଳ ଯେ ମାଧବ ରୂପ କଣ୍ଠ ମଧ୍ୟେ ଥିଲ ।

ବୁଝା ଶବଦେକ ପ୍ରାଣ ସେହୁ ଛାଡ଼ିଗଲ ।

ମୃତ୍ୟୁପିଣ୍ଡ କର ଜୀବ ଛାଡ଼ିକର ଗଲ ।

ନନ୍ଦର ପରମ ଜୀବ ଛାଡ଼ି ତଳିଗଲ ।

କୋଇଲି ସାତବନ ଇନ୍ଦ୍ର ବୃଷ୍ଟି କଲ ।

ସପତକରଷ ପୁଣି ମନ୍ଦର ଧଇଲ ଲେ ।

ସପତ ଦଣ୍ଡରେ ପିଣ୍ଡ ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ।

ତେଣୁ କର ସାତବନ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଛୁ କହ ।

ସାତବାର ଭିତରେ ଏ ଅତଯାତ ହୋଇ ।

ସପତ ବରଷେ ପାର୍ଥ ବୁଝୁଜ୍ଞାନ ପାଇ ।

ଜଳରୁ ଜନ୍ମିଲ ପିଣ୍ଡ ଜଳରେ ଯେ ନାଶ ।

ସପତ ଦଣ୍ଡରେ ପାର୍ଥ ଘୋଟଇ ଅକାଶ ।

ଶୁଣି କର ଅର୍ଜୁନ ଯେ ହୋଇ ଦବ୍ୟ ତୋଷ ।

ସ ଅକ୍ଷର ଅର୍ଥ ମୋତେ କହ ପୀତବାସ ।

କୋଇଲି ଶଶୀ ଯେଲେ ଦନ୍ତ ଦନ୍ତ ଶୀତ ।

ସେହୁପରି ଶୀତ ହେଲେ ନନ୍ଦ ଯେ ରାଜନ ଲେ ।

ଶଶୀ ତଳୁ ଯେଲେ ପାର୍ଥ ଅକାଶରେ ଥାଇ ।

କଳିଙ୍ଗ ମିଶିଲେ ସେ ଯେ ନାଶହୁଁ ନ ପାଇ ।

ପିଣ୍ଡରେ ଥାଇଣ ଜୀବ ସେହିମନ୍ତ ନାଶ ।
ପ୍ରକୃତ ପୁରୁଷମାନେ ବେଦିଛନ୍ତି ପାଶ ।
ଶଶୀ ପ୍ରାୟ ହେଲେ ପିଣ୍ଡ ବାହାର ହୁଅଇ ।
ଏକ ମନେ ଶୁଣ ଭୁ ହୋ ପୁରୁଷର ଭାଇ ।

କୋଇଲି ହାଇ ଯେ ମାରଇ ପୁଅ ଭୁଣ୍ଡ ।
ହୃଦରେ ଦେଖିଲେ ମାଏ ସପତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଲେ ।

ହରଷ ହୋଇଣ ପୁଣି ପାର୍ଥ ପରୁରଇ ।
ହ ଅକ୍ଷର ଅର୍ଥ ମୋତେ କହ ଭବଗ୍ରାସ୍ତ ।
ହର ହର ବ୍ରହ୍ମା କେହି ରଖି ନ ପାରନ୍ତି ।
ହରଷ ହୋଇଣ ଜୀବ ପରମେ କହନ୍ତି ।
ହରିନାମ ଭଜିଥିଲେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ପାଇ ।
ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପାର୍ଥ ହରିନାମ କହି ।

କୋଇଲି କ୍ଷମଣୀ ବନ୍ଧଣୀ ଭୁଜଦଣ୍ଡ ।
କ୍ଷମାକର ଦୋଷ ମୋର ଭଣେ ମାରକଣ୍ଡ ଲେ ।

କ୍ଷମଣୀ ଯେ ବୋଲିଯାଏ ମାୟା ଜହ୍ନଜର ।
କ୍ଷମା ଯେ କରୁଣାନିଧି ଏଥିର ବର୍ଣ୍ଣର ।
ଭୃତ୍ୟଜନମାନଙ୍କୁ ସେ ଦଣ୍ଡ ଦେବାପାଇଁ ।
ପିଣ୍ଡ ଯେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଏକ କରଣ ବୁଝାଇ ।
ଅର୍ଜୁନ ପରୁରଲେ ଶ୍ରୀହର ଅର୍ଥ କଲେ ।
ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଏହା ପୁରାଣେ କହିଲେ ।
କେଶବ କୋଇଲି ଅର୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସାର ।
ଲବଣୀ-ସାଗରୁ ଏ ଯେ ହୋଇଛି ବାହାର ।
ସାଧୁଜନମାନେ ମୋର ନ ଧରବ ଦୋଷ ।
ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଅଜ୍ଞା ଯାହା ଦେଲେ ପୀଡ଼ିବାସ ।

SELECTIONS FROM

ଶ୍ରୀମଦଭଗବତ

BY JAGANNATH DAS.

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ (FIRST SKANDA)

(1)

ଶ୍ରୀରାମ

ନମର ନୃସିଂହ-ଚରଣ । ଅନାଦ ପରମକାରଣ ।
 ଯାହାର ଅଦି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତେ । ବର୍ଣ୍ଣ ନ ଘଟେ ଜଗତେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଅର୍ଥ ଯେ ଜାଣଇ । ସତ୍ୟ ଯେ ନିତ୍ୟ ପ୍ରକାଶଇ ।
 ଅନନ୍ଦ ମନେ ବେଦସାର । ବ୍ରହ୍ମାରେ କଲ ଯେ ବସ୍ତାର ।
 ଯାର ସ୍ବରୂପ ହୃଦେପନ୍ଥ । ବେଦସ୍ବରୂପେ ନ ଜାଣନ୍ତି ।
 ମୃତ୍ୟୁକାବକାରେ ଯେମନ୍ତ । ଜଳେ ଅନଳେ ସୁଯନ୍ତ୍ରତ ।
 ଭୂପ, ଅଭୂପ, ସ୍ଥିତ, ତନି । ଯାହା ଗୋଚରେ ଅନୁମାନ ।
 ସ୍ବଭାବେ ନୁହେଁ ଯେ ଏମନ୍ତ । ଏ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଯୋଗିଙ୍କର ମତ ।
 ଅମ୍ଭପ୍ରକାଶେ ଛନ୍ଦ ହୋଇ । ନରସ୍ତ୍ରକୁହକ ବୋଲଇ ।
 ସତ୍ୟ ପରମାନନ୍ଦ ହରି । ଯାହା ଭାବଲେ ଭବୁଁତରି ।
 ତାର ଚରଣେ ନିତ୍ୟ ଆନ । କର ତରନ୍ତି ସୁଜନନ ।
 ସେ ହରି ନବହୃଦେ ଧରି । ପ୍ରବଳେ ଗୀତ ନାଦ କର ।
 ଅଶେଷ ଜଗତର ହୃଦେ । ବନଇ ଦାସ ଜଗନ୍ନାଥେ ।
 ନିମିଳ ମୁନିଙ୍କର ମତେ । ହରି-ଚରଣ ଭାଗବତେ ।
 କହିବି ଅଛୁ ଯେତେ ଶୁଣ । ସୁଜନେ ସାବଧାନେ ଶୁଣ ।
 କପଟ ଧର୍ମ ଯହିଁ ନାହିଁ । ସ୍ବଭାବେ ଶାସ୍ତ୍ର ସେ ବୋଲଇ ।
 ସେ ସାଧୁଜନଙ୍କର ଧର୍ମ । ମାୟାବର୍ଜିତ ଶୁଦ୍ଧ କର୍ମ ।
 ଯେ ଧର୍ମ ଯେହୁ ଅନୁମାନ । ଏଣୁ ସଂସାରେ ଯେତେ ଜ୍ଞାନ ।
 ତାଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣରେ ବସୁ ଯେତେ । କହିବା ଶୁଣ ଏକପତ୍ରେ ।
 ଲକ୍ଷ ଅଲକ୍ଷ ଯେତେ ଜାଣି । ବୋଧ ବର୍ଣ୍ଣରେ ପରମାଣି ।
 ଯେ ବସୁ ଅଛୁ ଯହିଁ ପୁର । ଯାହା ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତ୍ର ବ୍ରହ୍ମବିରା ।
 ଶ୍ରବଣମାତ୍ରେ ମୋକ୍ଷ ପାଇ । ବିଦାପମାନ କ୍ଷୟ ପାଇ ।
 ହୃଦରେ ବସଇ ତକ୍ଷଣ । ଅନାଦ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ ।
 ଏଣୁ ଅସ୍ତକ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥେ । କି ପ୍ରୟୋଜନ ଏ ଜଗତେ ।
 ଏ ଭାଗବତର ମହିମା । କେ କହିପାରେ ଶୁଣସୀମା ।

ସକଳ ବେଦ ହୋଇ ବୃକ୍ଷେ । ଫଳ ଫଳିଲେ ଅନୁଗ୍ରହେ ।
 କେତେହେଁ ଦିନେ ପାଉତଲେ । ବୃକ୍ଷ ପତ୍ତିଲେ ବାୟୁ-ବଳେ ।
 ଶୁକ ଧାଇଁଲେ ତାହା ଦେଖି । ପକ୍ଷିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଉପେକ୍ଷି ।
 ତୋଷେ ଅଧର କ୍ଷତ କଲେ । ଉତ୍ତରେ ସୁରଙ୍ଗ ଦେଖିଲେ ।
 ତହିଁ ଗଳିଲୁ ରସସାର । କି ଅବା ଦେବୀ ପଟାନ୍ତର ।
 ଅମୃତ ନିନ୍ଦେ ସ୍ବାଦୁଗୁଣେ । ସୁଜନେ ପିବ ଅନୁକ୍ଷଣେ ।
 ଆନନ୍ଦେ କର ସୁଧାପାନ । ଯେଣୁ ପାଇବ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ।
 ଏ ବୃକ୍ଷ ରସକର ମୂଳ । ନିଗମକଳ ବୃକ୍ଷଫଳ ।
 ଶିବ ଜୀବନ-ଅନ୍ତରାୟ । ଯେବେ ତରବ ମାୟାମୋହେ ।
 ଏବେ ହୋ ଶୁଣ ସାଧୁଜନେ । ହରି-ତରତ ଶୁଦ୍ଧ ମନେ ।
 ସର୍ବ ଦେବଙ୍କ ରମ୍ୟସ୍ଥାନ । ନାମ ଯେ ନୈମିଷୀ ଅରଣ୍ୟ ।
 କଳର ଆଗମନ ଦେଖି । ମୁନିଏ ସ୍ବସ୍ଥାନ ଉପେକ୍ଷି ।
 ଶୌନକ ଆଦି ମୁନିଗଣେ । ମିଳିଲେ ନୈମିଷୀ ଅରଣ୍ୟେ ।
 କଳ-କଳୁଷେ ଭୟ କର । ଏକାନ୍ତେ ମୁନିଏ ବିବୃତ୍ତ ।
 ସଂକଳ୍ପ କର ଏକଭୂଲେ । ସର୍ବ ଯଜ୍ଞକୁ ଆରମ୍ଭିଲେ ।
 ଜାଣନ୍ତୁ ଶୁଭେ ସର୍ବଦାକ୍ଷୀ । ସ୍ବର୍ଗାଧର୍ଷେ କଲେ ଇଚ୍ଛା ।
 ସକଳେ ମିଳି ପ୍ରାତଃକାଳେ । କର୍ମ ସମ୍ପାଦିତ ଅନଳେ ।
 ସୁତ ମୁନିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କର । ସକଳେ ବସିଲେ ଆବୋର ।
 ସକଳ ମୁନି ଶୁଦ୍ଧ ମନେ । କହନ୍ତି ଅମୃତ ବଚନେ ।

ରଷସ୍ବଃ ଉତ୍ତଃ

ଭୋ ସୁତ ଶୁଣ ସାବଧାନେ । ତୋର ମହିମା ଅନୁମାନେ ।
 ସର୍ବ ପୁରାଣ ଇତିହାସେ । ଶୁଣିଲୁ ତୁମ୍ଭର ଅଭ୍ୟାସେ ।
 ସଂସାରେ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଯେତେ । ସବୁ ଗୋଚର ତୁମ୍ଭମତେ ।
 ବ୍ୟାସ ମୁନିଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ତୁମ୍ଭେ । ଏ କଥା ଜାଣୁ ଭଲେ ଆମ୍ଭେ ।
 ପୂର୍ବେ ଯେ ଥିଲେ ବ୍ରହ୍ମମୁନି । ତାଙ୍କ ବଦନୁ ଅଳ୍ପ ଶୁଣି ।
 ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ତୁମ୍ଭେ ତହିଁ । ବେଦପୁରାଣେ ଯେତେ କହି ।
 ବ୍ୟାସଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହ ଘେନି । ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ତୁମ୍ଭେ ଜ୍ଞାନ ।
 ଦଇବେ ଅଛି ଏହିମତି । ଯେ ଶିଷ୍ୟ ଗୁରୁରେ ଭକତି ।
 ଶିଷ୍ୟର ହୃଦେ ଦୟାବହେ । ସକଳ ତତ୍ତ୍ବଜ୍ଞାନ କହେ ।
 ଏଣୁ ବ୍ୟାସଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଯେତେ । ପ୍ରକାଶ ଆମ୍ଭର ଅଗ୍ରତେ ।
 ନିଷ୍ଠେ ଏମନ୍ତେ ଶ୍ରେୟଃଯେତେ । ଏ ଜୀବ ତରବ ଯେମନ୍ତେ ।
 ଯେଣେ ଭୂତର ବସ୍ତୁମାୟା । କହ ଅମୃତ ଯେବେ ଦୟା ।
 ଏ କଳୟୁଗେ ଯେତେ ପ୍ରାଣୀ । ଅଳ୍ପ ଅପୃଷ୍ଠ ପରିମାଣୀ ।

ସ୍ବଭାବେ ମନ୍ଦବୁଦ୍ଧି ହୋନ୍ତି । ପ୍ରାଣୀକୁ ଉପଦ୍ରବ ଚନ୍ତି ।
 ଯୁଗ ବେଢ଼ାର ପରିମାଣି । ସକଳ ଧର୍ମ ଅମ୍ଭେ ଜାଣି ।
 ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଭ ଅମ୍ଭମତେ । ସାର ଉଦ୍ଧାର ଭ୍ରମୁଚିତ୍ତେ ।
 କହ କେମନ୍ତେ ପ୍ରାଣୀକର । ଏ ଘୋର ମାୟାରୁ ନିସ୍ତାର ।
 ଯେଣେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ହରି । ଏ ଜୀବ ଅମ୍ଭାକୁ ଉଦ୍ଧରି ।
 ଭ୍ରମେ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଯୋଗବଳେ । ପ୍ରକାଶ କର ମହାତମେ ।
 କି ପ୍ରୟୋଜନେ ଜଗନ୍ନାଥ । ଦେବଜ୍ଞ-ଉଦରେ ସମୃତ ।
 ସେ ପ୍ରଶ୍ନ କହ ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତେ । ଅମ୍ଭେ ପଶୁରୁ ଜନହୃଦି ।
 ଘୋର ସଂସାରେ ପ୍ରାଣୀ ପଡ଼ି । ଅମ୍ଭା-ନିସ୍ତାର ପଥହୁଡ଼ି ।
 ଯାହାର ନାମ ଉଚ୍ଚାରିଲେ । ସଙ୍କଟୁ ତହିଁଯାନ୍ତି ଭଲେ ।
 ଯାର ଜୀବ ତେଜସ୍ବରେ । ସେ ହରି ନାମଶୁଣି ଡରେ ।
 ଯାର ଚରଣ ଅଶ୍ରେ କର । ପଢ଼ିତ ହୋନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଶାସ୍ତ୍ର ।
 ଶୁଦ୍ଧ କରନ୍ତି ସର୍ବଜନେ । ଗଙ୍ଗା ଯେସନେ ସ୍ନାନ-ପାନେ ।
 ଯାହାର ଗୁଣଯଶ ଶ୍ଳୋକେ । ପୁଣ୍ୟେ ଭଣନ୍ତି ଏକେ ଏକେ ।
 କଳି-କଲୁଷ ନ ଲାଗଇ । କେବା ନ ତରେ ଏହା ଗାଇ ।
 ଯେ ଯଶ ଗାଇ ମୁନିଗଣେ । ସୁଖେ ତରନ୍ତି ଭବବଣେ ।
 ଯେ ହରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ । ଲାଳାଶରୀରେ ଅବତରେ ।
 କଳି-ଅଗମ-ଭୟ ଦେଖି । ସକଳସମ୍ପଦ ଉପେକ୍ଷି ।
 ଏ ପୁଣ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରେ ଶୁଭକ୍ଷଣେ । କୃଷ୍ଣର କଥା ଅନୁକ୍ଷଣେ ।
 କହି ତାରିବୁ ଭବମାୟା । ଭୋ ମୁନି କର ଭ୍ରମେ ଦୟା ।
 ଅମ୍ଭର ପୂର୍ବ ପ୍ରାଣ୍ୟଙ୍ଗଳେ । ସଙ୍ଗ ହୋଇଲୁଁ ଭ୍ରମ ମେଲେ ।
 ଏ ଭୟଙ୍କର କଳିକାଳେ । ଅମ୍ଭେ ଯେ ଅଛୁଁ ଭବଜଳେ ।
 ଏ ଜଳୁଁ କର ଭ୍ରମେ ପାର । ବୋଇତେ ଯେହ୍ନେ କର୍ଣ୍ଣଧାର ।
 ସେ ହରି ବ୍ରାହ୍ମଣବନ୍ଧୁଳ । ସର୍ବ ଦେବଙ୍କ ଆଦିମୁଳ ।
 ସକଳ ଧର୍ମ ଯାର ସଙ୍ଗେ । ସୁଖେ ବହରେ ନାନାରଙ୍ଗେ ।
 କଳି-ଅଗମେ ଭଗବାନ । ପଶିଲେ ଆପଣା ଭୁବନ ।
 ସେ କାହିଁ ଶରଣ ପଶିବ । ଯେ ଧର୍ମ ସଂସାର ରଖିବ ।
 ସେ କଥା କହ ମୁନିବର । ଅମ୍ଭ ସଂଶୟ ହେଉ ଦୂର ।
 ଅମ୍ଭାର ମାୟା ଯୋଗବଳେ । ବହରେ ଅବନୀମଣ୍ଡଳେ ।
 ତାର ମହିମା ଶୁଣି ନିତ୍ୟେ । ତୋଷ ନ ଲଭେ ଅମ୍ଭଚିତ୍ତେ ।
 କହୁ ଯେସନେ ସୁଧାରସ । ଜୀବନ୍ତେ ବୁଦ୍ଧର ସନ୍ତୋଷ ।
 ଅନନ୍ତରୂପେ ଥାଇ ହରି । ବାହ୍ୟ ଅନ୍ତରେ କର୍ମ କର ।
 ଏମନ୍ତେ ନରମିତ୍ତେ ଯେତେ । ସକଳ ମୁନିଙ୍କ ଅଗ୍ରତେ ।
 ଶୌନକ ଆଦି ମୁନିଗଣେ । ଯେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଜଣେ ଜଣେ ।

ନିର୍ମଳ ବସ୍ତ୍ରର ତରଳ । ବୃଷ୍ଟ-ବସ୍ୟେ ଭଗବତ ।
ସୁଜନ ଜନଙ୍କର ହୃଦେ । କହଇ ଦାସ ଜଗନ୍ନାଥେ ।

(୨)

ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଶ୍ରୁଧାମାର ବ୍ରହ୍ମଣର

ଏବେ ହୋ ଶୁଣ ବସ୍ତ୍ରଗଣେ । ହରତରତ ସାବଧାନେ ।
ଭକତ ପଣ୍ଡାକ୍ଷିତ-କଥା । ପଣ୍ଡୁ-ତନୟଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।
କୁରୁପାଣ୍ଡବ-ସୁଖ-ଅର୍ଥେ । ଗାରେ ମିଳିଲେ ଗାରପଥେ ।
ଭ୍ରମର ଗଦାଘାତ ବାଜି । ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଜାନ୍ତି ଭାଜି ।
ପଳାଇଗଲ ପ୍ରାଣ-ତ୍ଵରେ । ଲୁଚିଲ ବ୍ୟାସ-ସରୋବରେ ।
ଏମନ୍ତେ ହୋଇଲ ରଜନୀ । କୁଳେ ଭାଇ ଭୟ ଦେନି ।
କାନଇ ଜୀବନ-ବିକଳେ । ଦ୍ରୋଣ-ନନ୍ଦନ ଦେଖି କୁଳେ ।
କହଇ ରାଜା-ମୁଖ ଚାହିଁ । ମୋତେ ନ ବଢ଼ିଲୁ ଯେ ଭୁଞ୍ଜି ।
ସୁଦେ ସକଳ ଗାର ମାରି । ଏ ଭୂମି ଅପାଣ୍ଡବ କରି ।
ତୋତେ ବସାନ୍ତି ରାଜକୁଳେ । ଅଖଣ୍ଡ ଅବଳାମଣ୍ଡଳେ ।
ଶୁଣି କହଇ ନୃପବର । ଏବେ ତୁ ନିପାଣ୍ଡବ କରି ।
ଏବେ କରଇ ସେନାପତି । ଫେଡ଼ି ତୁ ମୋହର ଦୁର୍ଗତି ।
ଏମନ୍ତେ କହୁ ଅନିକଳା । ତାହାର ହସ୍ତେ ଜଳ ଦେଲୁ ।
ଦ୍ରୋଣ-କୁମର ବେଗେ ଉଠି । ଧନୁକୁ ଧରି ଦୃଢ଼ ମୁଖି ।
ମନ୍ତ୍ରଣ ନାଶ୍ଵର ପେଷିଲୁ । ପାଣ୍ଡବ-ଗୃହେ ସେ ପଡ଼ିଲୁ ।
ଦ୍ରୋପଦୀ-ପଞ୍ଚସୁକୁମରେ । ଶୋଇ ଯେ ସ୍ଥଳେ ଅନ୍ୟସ୍ଥରେ ।
ପଡ଼ି କାଟିଲ ତାଙ୍କ ଶିର । ଶବଦକଲ ମହାଘୋର ।
ପୁଣି କମ୍ପିଲେ ଦଗପାଳ । ପୁରୁଲ ଭୂମି-ଅନ୍ତରାଳ ।
ଅତି ଅନାଦି କର୍ମକଲ । ବ୍ୟାତାବଳେ ଦ୍ରୋଣବଳା ।
ଦ୍ରୋପଦୀ ଶୟନ ଉପେକ୍ଷି । ପୁତ୍ର-ମରଣ ଦେଖି ଦୁଃଖୀ ।
ବିକଳେ କରଇ ରୋଦନ । ତା ପାଶେ ସ୍ଥଳେ ଯେ ଅର୍ଜୁନ ।
ଅନେକ ଶାନ୍ତିବାକ୍ୟ କହୁ । କହେ ଦ୍ରୋପଦୀ-ମୁଖ ଚାହିଁ ।
ଦ୍ରୋଣ-କୁମର-ଶିର ବାଣେ । କାଟି ସ୍ଥାପିବ ତୋ ତରଣେ ।
ତେବେ ହରିବ ତୋର ଶୋକ । ତୁ ଏବେ ସ୍ଥିରଚିତ୍ତେ ଦେଖ ।
ଏମନ୍ତେ ମଧୁର ବଚନ । ଶାନ୍ତି କରଇ ତାର ମନ ।
ଯାର ସାରଥୀ ଭଗବାନ । କେ ତାରେ କରେ ଅପମାନ ।
ଗାଣ୍ଡିବ ଧନୁ ଧରି ହସ୍ତେ । ବସିଲ କପିଧୂଜ ରଥେ ।
ବେଗେ ଧାଇଁଲ ସଜ ହୋଇ । ଦେବେ ଗଗନେ ଛନ୍ଦି ଚାହିଁ ।

ଅର୍ଜୁନ ଦେଖି ଦ୍ରୋଣକଳା । କାତରେ ହୃଦୟ କମ୍ପିଲା ।
 ବେଗେ ପଳାଇ ଭୂମିଗତେ । ପଶିଲା ଗହନ ବନସ୍ତେ ।
 ପୁଣି ପଳାଇ ଘୋରବନେ । ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଡରେ ଅନ୍ଧ ଯେହ୍ନେ ।
 ତକ୍ଷଣେ ଜଳେ ସ୍ନାନ କର । ବ୍ରହ୍ମ ଅସ୍ତ୍ରକୁ ସେ ସୁମର ।
 ସଂହାର ନ ଜାଣେ କାହାରେ । ପେଷିଲା ଅର୍ଜୁନ ଉପରେ ।
 ତାର ପ୍ରତୀତି ରୂପ ଚାହିଁ । କମ୍ପିଲା ଅର୍ଜୁନର ଦେହ ।
 ଶସ୍ତ୍ରର ତେଜେ ଭୟକଲା । ଗୋବିନ୍ଦ-ମୁଖକୁ ଚାହିଁଲା ।
 ପଡ଼ି ଅଭୟ ପାଦତଳେ । କହଇ ଜୀବନ ବିକଳେ ।
 ହେ କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ଯୋଗେଶ୍ଵର । ଶରଣଜନଙ୍କ ସୋଦର ।
 ଆଦିପୁରୁଷ ନରଞ୍ଜନ । ପ୍ରକୃତିପରେ ତୋ ବିଶ୍ରାମ ।
 ଏଣୁ ମୋହର ଗତି ଭୁଲି । ତୋ ମାୟାବଳେ ନ ଜାଣଇ ।
 ଏ ଯେ ଅସର ବ୍ରହ୍ମଣର । ତେଜେ ଆଛାଦି ତନୁପୁର ।
 କହ କି କରବି ଗୋଷାୟି । ତୋ ବିନୁ ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀଭଗବାନ ଉବାଚ

ଅର୍ଜୁନ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ହସି । କହନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ବ୍ରହ୍ମରାଣି ।
 ଏହା ନିବାରେ ଶସ୍ତ୍ର ନାହିଁ । କେହି ନ ଜାଣେ ଦେହବହି ।
 ଭୁ ଯେ ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ଜାଣୁ । ତତ୍ତ୍ଵେ ଚିତ୍ତେ ନ ପ୍ରମାଣୁ ।

ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ଉବାଚ

ଶୁଣି ଗୋବିନ୍ଦ-ମୁଖ୍ୟ ବାଣୀ । ଅର୍ଜୁନ ମନେ ମନେ ଗୁଣି ।
 ବ୍ରହ୍ମଣରକୁ ବ୍ରହ୍ମଣର । ଶୂନ୍ୟେ ପେଷିଲା ଶରବର ।
 ସେ ବେନି ଶସ୍ତ୍ର ତେଜରାଣି । ପ୍ରଳୟାନଳ ପ୍ରାୟ ବିଣି ।
 କୃଷ୍ଣ କହିଲେ ଶୁଣ ଶର । ଶସ୍ତ୍ର ଏ ଶସ୍ତ୍ରକୁ ସଂହର ।
 ଯହୁଁ କହିଲେ ଚକ୍ରପାଣି । ତକ୍ଷଣେ ସଂହାରରେ ଅଣି ।
 ରଥୁ ଓହ୍ଲାଇ ମହାଭୋଷ । ଧଇଲେ ଅଶ୍ଵଥାମା-କେଶ ।
 ପ୍ରତୀରୂପେ ଶରଣୁଣି । ଆକର୍ଷି ପାଡ଼ିଲା ଧରଣୀ ।
 କର-ଚରଣ-ତନୁ ଛିନ୍ନେ । ବେଗେ ବାନ୍ଧିଲା ମାଲବକେ ।
 ବରୁଣ ପାଶକୁ ସୁମର । ପଶୁଙ୍କ ପ୍ରାୟେ ବନ୍ଦୀ କର ।
 ରଥ-ଦଣ୍ଡରେ ବାନ୍ଧେ ଅଣି । ଦେଖି କହନ୍ତି ଚକ୍ରପାଣି ।
 ମନେ ଭୁ ଅନ୍ୟ ନ ବିଚାର । ବେଗେ ଏହାର ପ୍ରାଣ ହର ।
 ଭୁ ଯେ ଦ୍ରୌପଦୀ-ଆଗେ ରହି । ପ୍ରତକ୍ଷା କଲୁ ଦେହ ବହି ।
 କହିଲୁ ନ କାନ ସୁନ୍ଦର । ତୋର ଉପକୁ ମୁହିଁ ଧର ।
 ତାହାର ଶର କାଟି ବେଗେ । ଆସିବ ତୋର ପାଦପୁଗେ ।

ମୁହିଁ ସେ ଶୁଣିଥିଲି ରହି । ଏବେ ରଖିଲୁ କିପରି ।
 ଏମନ୍ତେ ଧର୍ମ ଏ ସାକ୍ଷାତେ । କୃଷ୍ଣ କହିଲେ ନାନା ମତେ ।
 ଅର୍ଜୁନ ନ ଶୁଣଇ ତାହା । ଗୁରୁପୁତ୍ରକୁ କର ଦୟା ।
 ତକ୍ଷଣେ ଉଠି ବାର ପାର୍ଥ । ବଳନ କର ଗୁରୁପୁତ୍ର ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ଆଗେ ନେଇ ଦେଲ । ତୋ ଉପୁ ସମ୍ଭାଳ ବୋଇଲ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ତାର ମୁଖ ଚାହିଁ । ତକ୍ଷଣେ ଚିତ୍ତେ ଦୟାବହି ।
 ପୁତ୍ରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହେତୁ ଏତ । ସ୍ୱଭାବେ ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ-ସୁତ ।
 ଅନ୍ତରେ ନମସ୍କାର କଲ । ଅର୍ଜୁନ-ମୁଖକୁ ଚାହିଁଲ ।
 ବୋଲଇ ବେନି କର ଯୋଡ଼ି । ବଳନ ଦୟା ବେଗେ ଫେଡ଼ି ।
 ସ୍ୱଭାବେ ବିପ୍ର ଗୁରୁଜନ । ବିଶେଷେ ଦ୍ରୋଣଙ୍କ ନମନ ।
 ରହସ୍ୟ ଧନୁର୍ବିଦ ଗ୍ରାମ । ବିସର୍ଗ ସଂହାର ସଂଗମ ।
 ସକଳ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର କଲ । ଯେ ଗୁରୁରୂପେ ଶିକ୍ଷା ଦେଲ ।
 ସେହି ଯେ ପୁତ୍ରରୂପେ ଜାତ । ଆତ୍ମାରୁ ଆପଣେ ସଂଭୂତ ।
 ସ୍ୱାମୀର ତହିଁ ଅଧେ ଘେନି । ଜଗତେ ଏହାର ଜନନୀ ।
 ଏ ତୋର ଧର୍ମଗୁରୁକୁଳ । ଏହାକୁ ଭଲେ ପ୍ରତିପାଳ ।
 ଏହାର ଗୌରବୀ ଯେ ମାତା । ସେ ପୁଣ୍ୟବତୀ ପତିବ୍ରତା ।
 ରୋଦନ ନ କରୁ ସେ ଦୁଃଖେ । ମୋହର ପତି-ପୁତ୍ର-ଶୋକେ ।
 କ୍ଷତ୍ରିୟ ଯେବେ ମୃତ୍ୟୁପଣେ । କୋପ କରଇ ବିପ୍ରଗଣେ ।
 ସେ କୋପେ ନିଜକୁଳ ଦହେ । ଏଣୁ କେ ନପ୍ତେ ହିଂସାବହେ ।

ଶ୍ରୀକୃତ୍ତି ଉଦାତ

କହିଲ କୃଷ୍ଣ-ମୁଖ ଚାହିଁ । ଭୋ ନାଥ କର ମୋତେ ବାହି ।
 ଭୋ ନାଥ ନମୁ ତୋ ପୟର । ଆଦି ପୁରୁଷ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ।
 ପ୍ରକୃତିପରେ ତୋର ବାସ । ତେଣୁ ପ୍ରାଣିକି ଅପ୍ରକାଶ ।
 ଜନ୍ମଙ୍କ ଅନ୍ତର-ବାହାରେ । ତୋ ବିନ୍ଦୁ ଅନ୍ୟ ନାହିଁପରେ ।
 ଅଛାଦି ମାୟା-ଯବନିକା । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷିରୂପେ ଥାଉ ଏକା ।
 ରତ୍ନପୁର ତୁଲେ ଭୋଗ କର । ଅବ୍ୟୟ ଆତ୍ମାରୂପେ ପୁର ।
 ତୋହର ମାୟା ଯାର ଚିତ୍ତେ । ସେ ତୋତେ ଜାଣିବ କେମନ୍ତେ ।
 ନଟଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଯେ ନାୟକ । ସେ ଯେହେନ ନଟେ ମୋହେ ଲୋକ ।
 ନାନା କାଳେଶି ସେ ଉଦୟ । ନୃତ୍ୟକାରକୁ ଯେ ନୟନ ।
 ଦେଖନ୍ତୁ ପ୍ରାଣୀ ମନମୋହେ । ସତ୍ୟ ବିଷ୍ଣୁରେ କିଛି ନୋହେ ।
 ପରମହଂସ ଶାସ୍ତ୍ର ଗୁଣେ । ନିର୍ମଳ ତେଜା ମୁନିଗଣେ ।
 ଦୃଢ଼ ଭକ୍ତ ଯୋଗମତେ । ତୋ ପାଦେ ସେବେ ଅବରତେ ।
 ପ୍ରଳୟ ଜଳେ ତୋର ବାସ । ନାଭିରୁ ପଙ୍କଜ ପ୍ରକାଶ ।

ଦେବକୀ ଦେବୀ କଂସ-ଘରେ । ବନ୍ଦୀରେ ଥିଲେ ଶୋକଭରେ ।
 ମୁଁ ପଞ୍ଚସୁଖ ଘେନି ଏବେ । ବନେ ବଞ୍ଚଇ ଦୁଃଖ ଭାବେ ।
 ଦେବକୀ ପ୍ରାୟେ ମୋତେ କର । ଅଶେଷ ସଙ୍କଟୁ ଉଦ୍ଧର ।
 ଦ୍ରୋଣପୁତ୍ରର ବଞ୍ଚଣର । ତହିଁ ରଖିଲୁ ବଣ ମୋର ।
 ଏଣୁ ବସନ୍ତି ନରନୁର । ହେଉ ହେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ମୋର ।
 ଯେଣୁ ତୋର ଦରଶନ-ଫଳେ । ଏ ଜୀବ ରହଇ ନିଶ୍ଚଳେ ।
 ପରମ ମୋହେ ଲଭେ ବାସ । ତୁ ନାଥ ଭକତ-ବିଶ୍ୱାସ ।
 ଉତ୍ତମ କୁଳେ ଜନ୍ମପାଇ । ବିଦ୍ୟା ସମ୍ପଦ ଯେବେ ଥାଇ ।
 ବୁଢ଼ର ମଉଁ ଗର୍ବ-ପତ୍ତେ । ସେ ତୋତେ ଜାଣିବ କେମନ୍ତେ ।
 ତୁ ନାଥ ଆତ୍ମାରାମ ଶାନ୍ତ । ନମଇ କୈବଲ୍ୟର ନାଥ ।
 ତୁ ନାଥ କାଳରୂପ ହେଉ । ଅନାଦି-ନିଧନ ବୋଲଉ ।
 ସମେ ତୁ ବସୁ ସର୍ବଦେହେ । ପ୍ରାଣୀଏ ତୋର ମାୟା-ମୋହେ ।
 ତୋହର ଇଚ୍ଛା କେ ଜାଣିବ । ଶରୀରେ ବହି ବୁଝାଶିବ ।
 ତୋର ଚରଣ ଭଗବାନ । ଏ ନରଲୋକେ ବିଦମ୍ବନ ।
 ଯେଣୁ ତୋ ଉପୁମିଷ ନାହିଁ । ପ୍ରାଣୀ ଜାଣିବେ ତୋତେ କାହିଁ
 ତୁ ବିଶ୍ୱମାୟା ନରହର । ଲାଳା-ବିହାରେ ଦେହ ଧର ।
 ପଶୁଙ୍କପରେ ହେଉ ଜାତ । ରକ୍ଷିଙ୍କପରେ ରକ୍ଷିପୁତ ।
 ଜଳଜନ୍ତୁଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ତୁହି । ବହୁରୁ ମୀନରୂପ ହୋଇ ।
 ଏ କଥା ଲୋକେ ବଢ଼ମ୍ବନ । ତୁ ଆତ୍ମା ଆଦି ନିରଞ୍ଜନ ।
 ଦୟାମୟନ ବେଳେ ଧର । ସେଲେ ବାନ୍ଧଣ ନନ୍ଦନାୟା ।
 ପଛେ ଲୁଚି ରୁଣୁ ଶୁଣି ଗୋଟି । ତା ଦେଖି ଭୂମିରେ ତୁ ଲୋଟି ।
 ଚକ୍ଷୁ ଅଞ୍ଜନ ଘଷିକରେ । କାନ ପଡ଼ିଲୁ ତା ପୟରେ ।
 ତୋ ନାମ ଚଉ-ଭୟହର । ତୁ କର୍ପା ଯଶୋଦାକୁହର ।
 ତୁ ଦେବ ଯୋଗମାୟା-ଅଂଶେ । ଜନ୍ମିଲୁ ଯହିଁ ରାଜାବଶେ ।
 ସ୍ୱଭାବେ ଜନ୍ମ ନାହିଁ ତୋର । ଯେଣୁ ଖଣିବୁ ଭୂମିଭାର ।
 ଏଣୁ କଳ୍ପନ୍ତି ସାଧୁଜନ । ମଳୟେ ଯେସନେ ତଳନ ।
 ତୋ ଜନ୍ମ କର ଅନୁମାନ । ଅପରେ ଯେତେ ସାଧୁଜନ ।
 ବୋଲନ୍ତି ବସୁଦେବ-ଘରେ । ଜନ୍ମିଲୁ ଭାବହରଣରେ ।
 ପୂର୍ବେ କଠୋର ତପ କର । ବର ମାଗିଲ ସୁବହର ।
 ତେଣୁ ଦେବକୀ-ଗର୍ଭେ ଜାତ । ତୁ ଅଟୁ ଅନାଥର ନାଥ ।
 ଅସୁରଙ୍କର ଡରେ ମନ୍ଥା । ବୁଝା ସକ୍ଷାତେ ଦୁଃଖେ କହ ।
 ତାହାର ଅର୍ଥେ ପଦ୍ମାସନ । ଗଲେ ତୋହର ସନ୍ନିଧାନ ।
 ସର୍ବ ଦେବଙ୍କୁ ଘେନିଗଲେ । ତୋର ଚରଣେ ପୁଡ଼ କଲେ ।
 କହିଲେ ତୋ ଚରଣ-ତଳେ । ନାବ ବୁଢ଼ର ଯେହେ ଜଳେ ।

ତେମନ୍ତେ ବୁଢ଼ିଲ ଧରଣୀ । ଏହା ତୁ ରହ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ।
 ତେଣୁ ତୁ ନରରୂପ ଧରି । ଭୂମି-ମଣ୍ଡଳେ ଅବତର ।
 ଅବଦ୍ୟାକାମ କର୍ମକଳେ । ଜନ୍ମ ଏ ଦୁଃଖ ଭବଜଳେ ।
 ଅତିହିଁ କେଶ ତାଙ୍କ ଦେହ । ତାହାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାରବା ଯାଇଁ ।
 ଧ୍ୟାନ-ଶ୍ରବଣ-ମନ୍ତ୍ରଗୁରୁ । ତେଣୁ ମହିମା-କଳ୍ପଦରୁ ।
 ତୋର ଚରଣ କର୍ଣ୍ଣେଶୁଣି । ତୋହର ନାମ ମୁଖେ ଭଣି ।
 ମନ-ବଚନ ତୋତେ ଦ୍ୟନ୍ତି । ହର୍ଷେ ପୁରକେ ଲେମ୍ପପନ୍ତି ।
 ଏଣୁ ପଶନ୍ତି ଯେ ଚରଣେ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଧ୍ୟାନ ସୁମରଣେ ।
 ତୋର ଚରଣ ତାଙ୍କ ରଖେ । ଭବପ୍ରମାଦୁଁ ତରେ ମୁଖେ ।
 ସେ ପାଦେ ପଶିଲ ଶରଣ । ମୋତେ ନ ଶ୍ଵତ ନାଶୟଣ ।
 ଦୋଷ ଯେ କର ଶୁଦ୍ଧକୂଳେ । ପଶିଲେ ତୋ ଚରଣ-ତଳେ ।
 କେବଳ ନାମ ରୂପ ତୋର । ମୋର ପୁଣ୍ୟଙ୍କ ସୁଖଘର ।
 ତୋ ଅବତାର ଯେବେ ସିଦ୍ଧ । ବଧବା ପ୍ରାୟେକ ଦଶିବ ।
 ଏହାର ଗର୍ଭେ ଯେତେ ଜନ । ଗ୍ରାମ ଔଷଧ ଗିରିବନ ।
 ସମୁଦ୍ର ଆଦି ଜଳସ୍ଥାନେ । ବଞ୍ଚନ୍ତି ତୋ ଚରଣ-ଧ୍ୟାନେ ।
 ହେ ବଣ୍ଡ ଅମ୍ଭା ବିଶେଷର । ମୁଁ ତୋର ଚରଣେ କିଙ୍କର ।
 ପାଣ୍ଡବ କୂଳେ କୃଷ୍ଣ ବଶେ । ମୁଁ ଯେ ବନ୍ଧନ ଦୃଢ଼ ପାଶେ ।
 ତୁ ଯେବେ ଶରଣ-ସୋଦର । ଏ ସ୍ନେହପାଶ କର ଦୂର ।
 ଭୋ ନାଥ ଶ୍ରୀମଧୁସୂଦନ । ତୋର ଚରଣେ ମୋର ଧ୍ୟାନ ।
 ସର୍ବ ବସୟ ଦୂରେ ଚନ୍ଦ୍ର । ତୋର ଚରଣେ ରହୁ ମନ୍ତ୍ର ।
 ଶଙ୍ଖାର ସ୍ତୋତ ସବୁଦେଶେ । ଯେସନେ ସିନ୍ଧୁଜଳେ ମିଶେ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ-ଶାଖା ଭୁଞ୍ଜ । ଦୁଃଖ-ନାଶନେ ତୋର ଦେହ ।
 ଅବନୀ ରଖି ଆଦମୂଳ । ନାଶିଲ ଦୁଃଖ କ୍ଷତିକୂଳ ।
 ତୋତେ ଚିନ୍ତିଣ ସେ ତରନ୍ତି । ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ତୋ ଦେହେ ପଶନ୍ତି ।
 ଗୋବିନ୍ଦ ଶରଣସୋଦର । ଭକ୍ତ ଜନଙ୍କ ମୁଖ-ଘର ।
 ତୋ ଅବତାର ଏ ଜଗତେ । ଗୋରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦେବହୃଦେ ।
 ଅଖିଳ ଗୁରୁ ଯୋଗେଶ୍ଵର । ଭୋ ନାଥ ଶରଣ ତୋହର ।

(୩)

ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସ୍ଵର୍ଗାରୋହଣ

ଅର୍ଜୁନ ଉଦାତ

ସନ୍ଦେଶ ଶୁଣ ନରନାଥ । କୃଷ୍ଣେ ମୁଁ ହୋଇଲ ବଞ୍ଚିତ ।
 ମୋର ଜୀବନବନ୍ଧୁ ହରି । ତାର ବିୟୋଗେ ହୃଦଶିଥ ।
 ଯେତେକ ପ୍ରତାପ ମୋହର । ଦେଖ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ନୃପବର ।

ସେ ତେଜ କୃଷ୍ଣସଙ୍ଗେ ଗଲ । ଜୀବନ ଥାଉ ଦେହମଲ ।
 ଯାହାର ପାଦେ ଅଗ୍ରେ କର । ନିଜ ଗାଣ୍ଡୀକ କରେ ଧର ।
 ଦ୍ରୌପଦ-ଗୃହେ ରାଜାମେଲେ । ବିବାହ ସ୍ବୟମ୍ବର ବେଳେ ।
 ଯେତେ ମିଳିଲେ ରାଜାପୁତ୍ରେ । କନ୍ୟା ଲଭନେ ଲେଉଟିତେ ।
 ହେଲେ ତାହାଙ୍କ ତେଜହର । ଲଖ ବଳି ଲଭିଲ ନାରୀ ।
 ଅମରଗଣ ଭୁଲେ ପୁଣି । କିଞ୍ଚିତ ଲାଜ ତେଜଜଣି ।
 ଜାଣକୁ ବାନ୍ଧୁବଳେ ଜଣି । ରାଜାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀଘରୁ ଅଣି ।
 କପଟ ପାଶା କରବାଦେ । କୌରବେ ତୋତେ ସଭାମଧ୍ୟେ ।
 ଜଣି ପାଞ୍ଚାଳୀ କେଶଧର । ବିବସ୍ତ ସଭାମଧ୍ୟେ କର ।
 ଭୟେ ପାଞ୍ଚାଳୀ ସୁମରଲ । ସେ ବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରଖିଲ ।
 ପୁଣି ଅଜ୍ଞାତ ବନବାସେ । ଦୁର୍ବିଧା ରକ୍ଷିବ ବଣାସେ ।
 ଭୋଜନ-ଅନ୍ତେ ଈଷା-ଅର୍ଥେ । ଅପୂର୍ବେ ବିପ୍ର ଘେନ ସାଥେ ।
 ଭୂଞ୍ଜିବା ପାଇଁ ସ୍ନାନ କର । ତା ଜାଣି ପ୍ରଭୁ ନରହର ।
 ଅଭିଧୂତେ ବଜେକଲ । ଶେଷେ ଯେ ଶାକ ଅନ୍ନଧଳ ।
 କର ପ୍ରସାଦ ତାହା ଖାଇ । ମୁନିଙ୍କ ମନ ମଧ୍ୟେ ଥାଇ ।
 ସନ୍ତୋଷ କଲ ଜଳ ମଧ୍ୟେ । ତକ୍ଷଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଆନନ୍ଦେ ।
 ସନ୍ତୋଷେ ନିଜପୁର ଗଲେ । ସେ ଦୁଃଖୀ ସେ ରଖିଲେ ଭଲେ ।
 ଯେଉଁ ଗୋବିନ୍ଦ-ବନ୍ଧୁପଣେ । କୁରୁସାଗର ଘୋର ରଣେ ।
 ତରଲ ଦୁସ୍ତର ସାଗର । ଦେବ ଦାନବେ ଅଗୋଚର ।
 ସମରେ ଉପୁଦଳ ଜଣି । ଅନେକ ଧନ ରତ୍ନ ଅଣି ।
 ଯେ ହରି ମୋର ରଥେ ବସି । ଅଗାଧ କୁରୁବଳେ ଝାସି ।
 ଭୃଷ୍ଣ ସବିତା-ସୁତ କୃପ । ଶଲ୍ୟ ସହିତେ ଯେତେ ନୃପ ।
 ତାହାଙ୍କ ଅଗ୍ରେ ରଥ କର । ଅଶ୍ବ-ରସନା କରେ ଧର ।
 ଉପୁ ଆୟୁଧ ଭୁଲେ ମନ । ହରିଲେ ନନ୍ଦର ନନ୍ଦନ ।
 ବରୁଣ ଗୋଧନହରଣେ । ମହା ଦୁସ୍ତରୁ ଘୋରରଣେ ।
 ସେ କୁରୁ ଦୁସ୍ତରସାଗରେ । ଭୃଷ୍ଣ ସହିତେ ଯେତେ ବାରେ ।
 ଅମୋଘ ଶର ବରଷନ୍ତି । ଦେବ ଦାନବେ ନାହିଁ ଭୀତି ।
 ଯାର ତରଣେ ଆଶ୍ରେ କର । ତାହାଙ୍କ ବଳ ଦର୍ପହର ।
 ଗୋଧନ ନେଲ ନିଜପୁର । ସେ ହରି ମୋତେ କଲେ ଦୂର ।
 ଯାର ମହିମା ଏ ସଂସାରେ । ଭଜଣ ନିସ୍ତରନ୍ତି ନରେ ।
 ସ୍ବଭାବେ ସେ ଯେ ସତ୍ୟବ୍ରତ । ସଂଗ୍ରାମେ ଥିଲ ଭୂମିଗତ ।
 ଯାହାର ପାଦପଦ୍ମ ଚିତ୍ରେ । ଜ୍ଞାନା ଯେ ଭଜୁଥାନ୍ତି ନିତ୍ୟ ।
 ମହାରଥଙ୍କ ଚିତ୍ରେ ଯାଇ । ପ୍ରବେଶ କଲ ଭବଗ୍ରାସ୍ତ୍ର ।
 ନୟନେ ମୋ ରୂପ ଦେଖନ୍ତି । ଦେଖନ୍ତେ ବେହୁ ନ ମାରନ୍ତି ।

ସେ କୃଷ୍ଣ ବସି ମୋର ପାଶେ । ଶୋଇବ ଶୁକ୍ଳ ମନହାସେ ।
 ତାଙ୍କର ମୋର ନାମ ଧରି । ଅତି ଅନନ୍ଦେ ଦଉତାଣି ।
 ହେ ପାର୍ଥ ହେ ସଖେ ଅର୍ଜୁନ । ହେ କୁରୁ-ନନ୍ଦନ ମୋର ପ୍ରାଣ ।
 ତାହାର ଗୁଣ-କର୍ମ ଯେତେ । ଦହନ୍ତି ମୋର ଅନ୍ତର୍ଗତେ ।
 ଶୟନ-ଆସନ-ଭୋଜନେ । ମୁହିଁ ଯେ ତାଙ୍କ ସନ୍ନିଧାନେ ।
 ସଙ୍ଗେ ବହୁଛି ସଖାପାଶେ । ତା କରେ କର-କରଷଣେ ।
 ସେ ଅପରାଧ ମୋର ହରି । ନୟରେ ସ୍ନେହ ଚିତ୍ରେ ଭରି ।
 ସଖୀର ସଖୀ ଯେହ୍ନେ ସହେ । ପିତା ମାତାଙ୍କ ଯେହ୍ନେ ପୋଷ ।
 ନୃପେନ୍ଦ୍ର ଶୁଣ ମୋର ବାଣୀ । ମୋତେ ଠକିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ।
 ମୋହର ସଖା ପ୍ରିୟ ହରି । ହୃଦୟ ଗଲ ଶୂନ୍ୟ କରି ।
 ଦେଖ ମୋହର ଗରାପଣ । ମାର୍ଗେ ଗୋବିନ୍ଦ ପନ୍ଥାଗଣ ।
 ଆବୋର ନ ପାରିଲ ବଳେ । ତକ୍ଷଣେ ଉଠିଲେ ଗୋପାଳେ ।
 ସେହି ଗାଣ୍ଡୀବ ଧନୁ ମୋର । ସେହି ଅକ୍ଷୟ ତୁଣ୍ଡଭର ।
 ସେହି ବିମାନ ଅଶ୍ଵ ଦେଖ । କ୍ଷଣକେ ହୋଇଲ ନିରେଖ ॥
 ଶୁଣ ହେ ନୃପ ଶୁଦ୍ଧଚେତା । ବନ୍ଧକାଙ୍କବାଦି ବାରତା ।
 ଅପରେ ଯେତେ ଯଦୁକୁଳେ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଥିଲେ କୁଣସ୍ଥଳେ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାସ-ଅବସାନେ । ମିଳିଲେ ଏରଜାର ବନେ ।
 ବାରୁଣୀ ମଦ୍ୟ କଲେ ପାନ । ଭୋଲେ ହୋଇଲେ ହତଜ୍ଞାନ ।
 ଏରକା ମୁକ୍ତି କରେ ଧରି । ଏକ ଆରକେ ମରାମରି ॥
 ଅମ୍ଭାକୁ ନ ଜାଣନ୍ତି ଭୋଲେ । ନାଶିଲେ ବ୍ରହ୍ମଶାସ-ଫଳେ ।
 ଏଣୁ ଯାଦବ ବଳନାଶ । ରହିଲେ ସାତ ପାଞ୍ଚଶେଷ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର-କ୍ରୀଡ଼ା ଏ ଜଗତେ । ପ୍ରାଣୀ ଯେ ଇନ୍ଦ୍ର-ଆୟତ୍ତେ ।
 ମାରନ୍ତି ଏକୁ ଆରେ ବଳେ । ଜଳର ଜନ୍ତୁ ଯେହ୍ନେ ଜଳେ ।
 ନିର୍ବଳ ଜନ୍ତୁକୁ ଗିଳନ୍ତି । ନିଜ ମରଣ ନ ଜାଣନ୍ତି ।
 ଏହି ପ୍ରକାରେ ଯଦୁବଳେ । କଲ ଉଦ୍ଧାର ମଦଭୋଲେ ।
 ଯଦୁକୁ ଯଦୁବଳେ ମାରି । ବୃନ୍ଦାବତ୍ ଅପହରି ।
 ଏମନ୍ତେ ପାଣ୍ଡବ ଅର୍ଜୁନ । କୃଷ୍ଣ-ଚରଣେ ଦେଇ ମନ ।
 ସୁହୃଦ ଭାବ ଗାଢ଼େ ଚିନ୍ତି । ଲଭିଲ ସୁନିର୍ମଳ ଶାନ୍ତି ।
 ଥିଲ ଯେ ଅଶେଷ କଲ୍ପଷ । ଭକ୍ତିଭାବରେ ଗଲ ନାଶ ।
 ନିର୍ମଳ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରକାଶିଲ । ଗୋବିନ୍ଦ ବାନ୍ଧ୍ୟ ସୁମରିଲ ।
 ସଂସାର ମଧ୍ୟେ ରଥେ ଥାଇ । ଯେ ଗୀତା କୃଷ୍ଣ ମୁଖେ ଗାଇ ।
 ତାହା ସୁମରି ଶୁଦ୍ଧ ମନେ । ଶୋକ ଶୁଦ୍ଧିଲ କୃଷ୍ଣ ଆନେ ।
 ପ୍ରକୃତଗୁଣେ ଗୁଣଲଗ୍ନ । ଅସଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ହେଉଭଙ୍ଗ ।
 ଅନ୍ତାରମଣ ଅଂଶେ ହରି । ସେ କୃଷ୍ଣ ଗଲେ ନିଜପୁର ।

ଅର୍ଜୁନ-ମୁଖୁଁ ବାକ୍ୟଶୁଣି । ନବେଦ ନୃପରୂପାମଣି ।
 କୁନ୍ତୀ ଯେ ନିଜ ପୁତ୍ରେଷ୍ଟଲେ । ଗୋବିନ୍ଦ-ବିଦ୍ୟୋଗ ଶୁଣିଲେ ।
 ତକ୍ଷଣେ ପାଇଁ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ । ଗୋବିନ୍ଦ-ପାଦେ ହେଲେ ଲୀନ ।
 ଯେଣୁ ଗୋବିନ୍ଦ ମହାଦେବ । ସ୍ୱଭାବେ ନିଜ ଧାମଭୁଜ ।
 ତାର ମହିମା ନରଲୋକେ । ସାଧୁବେ ଏକକୁ ଅରକେ ।
 କହୁ ତରଣି ଭବବନ୍ଧୁ । କଳି-ଅଗମ ସେହି ବନ୍ଧୁ ।
 ମିଳିଲୁ ନରଲୋକେ ଆସି । ତକ୍ଷଣେ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ପଶି ।
 ସକଳ ପୁତ୍ରେ ପ୍ରାଣୀପତ୍ରେ । ଲୋଭ କପଟ ଦୟାମତେ ।
 ପ୍ରାଣୀ ହିଂସନେ ଧର୍ମନାଶେ । ପ୍ରାଣୀଏ କଳର ବ୍ୟାପେ ।
 ନିଷ୍ଠୁର ପତ୍ନୀ ସର୍ବଜନ । ତା ଦେଖି ଧର୍ମର ନନ୍ଦନ ।
 ସ୍ୱର୍ଗମନ ମନେ ଗୁଣି । ତକ୍ଷଣେ ପରାକ୍ଷରେ ଅଣି ।
 ଉତ୍ତମ ରାଜପତ୍ନୀ ଦେଖି । ସକଳ ଗୁଣ ଉପଲେଖି ।
 ଆତ୍ମାର ଭୁଲୁ କରମଣି । ଅନେକ ଉପକ୍ରମ ଅଣି ।
 ହସ୍ତିନାପୁରେ ନରଲୋକେ । ସ୍ଥାପିଲେ ନୃପ ଅଭିଷେକେ ।
 ଯାଦବ ବଣ ଶେଷ ଥିଲା । ବଳୁ ଯେ ଅନାୟାସକଳା ।
 ମଥୁରାପୁର ଧର୍ମରୂପେ । ସ୍ଥାପିଲେ ସୁରସେନ ପାଟେ ।
 ସକଳ ଭୋଗ ଦୂରକର । ସଂସାର ବନ୍ଧୁ ଅପସର ।
 ଆତ୍ମାରେ ଆତ୍ମା ଅଗ୍ନିଜାଳ । ସର୍ବ ବିଷୟ ଘୃତତାଳ ।
 ଜ୍ଞାନଗୋଚରେ ଅଗ୍ନିପାନ । ତକ୍ଷଣେ ଧର୍ମର ନନ୍ଦନ ।
 ଅଶେଷ କର୍ମପାଶ ଛେଦି । ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରର ରକ୍ତରୁଚି ।
 ମନ ବଦନ ଲୀନ କର । ବାୟୁଧାରଣେ ପ୍ରାଣଧର ।
 ବ୍ରହ୍ମନିର୍ବାଣେ ଥୋଇ ପତ୍ନୀ । ଉତ୍ତର ପଥେ ଉପଗତ ।
 ଚରବସନ ନିବହାର । ମଉନ ମୁକ୍ତ କେଶଧର ।
 ଜଡ଼ ଭଲ୍ଲଭ ଭୂତପ୍ରାୟେ । ଲୋକେ ଦେଖାଇ ନିଜକାୟେ ।
 ଜନ ବଦନକୁ ନ ଚାହିଁ । ଅଳ୍ପ ବୟର ପ୍ରାୟେ ହୋଇ ।
 ହୃଦେ ନବେଶି ବେନପାଣି । ଉତ୍ତରଦିଗେ ନୃପମଣି ।
 ପୂର୍ବେ ଅଶେଷ ମୁନିସବ୍ଦେ । ମୋକ୍ଷ ହୋଇଲେ ଯେଉଁ ପଥେ ।
 ପରମବ୍ରହ୍ମ ପଦ୍ମ ପତ୍ରେ । ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ ସ୍ୱର୍ଗପଥେ ।
 ପଥେ ତଳନ୍ତି ଚାରିଦିଗ । ରାଜାର ଅନୁପଥ ହୋଇ ।
 କୃଷ୍ଣ-ତରଣେ ପତ୍ନୀ ଦେଲେ । ପରମଗତ ସେ ଲଭିଲେ ।
 ବିଦୁର ଥିଲେ ବନବାସେ । ପ୍ରଭାସ ଉପରେ ମୋକ୍ଷ ଅଶେ ।
 ଗୋବିନ୍ଦ-ଚରଣେ ନିଶ୍ଚଳେ । ପ୍ରାଣ ଶୁଦ୍ଧିଲେ ଯୋଗବଳେ ।
 ତକ୍ଷଣେ ଦୁଃସନ୍ଦେହମାୟା । ଭାର୍ତ୍ତାର ପଥ ଅନୁସର ।
 ଗୋବିନ୍ଦେ ଦେଇ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ । ପଥରେ ଶୁଦ୍ଧିଲା ଜୀବନ ।

ଏବେ ହେ। ଶୁଣ ବସନ୍ତନେ । କୃଷ୍ଣ-ମହିମା ଶୁଣ ମନେ ।
ଗୋବିନ୍ଦ-ଚରଣକମଳେ । ପଶୁକୁମରେ ଭବ ଭୋଳେ ।
ସଂସାର-ମାୟା ଦୂର କଲେ । ଜଗତଜନ ନିପ୍ରାୟଲେ ।
ପରମ ମଙ୍ଗଳ ଏ ବାଣୀ । ଯେ ପ୍ରାଣୀ ଶୁଣିତରେ ଶୁଣି ।
ସେ ଭକ୍ତିଲଭେ ଅପ୍ରମାଦେ । ଅନ୍ତେ ପଶଇ କୃଷ୍ଣପାଦେ ।
କୃଷ୍ଣ ମହିମା ସୁଧାରସ । କହଇ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ।

(4)

ଦକ୍ଷଯାଗ-ନାଶ (FOURTH SKANDA, Ch. V).

ମୈତ୍ରେୟ ଉବାଚ

ନାରଦ-ବାକ୍ୟେ କୋପମନେ । ରୁଦ୍ର ଉଠିଲେ ସାବଧାନେ ।
ଧାର୍ମିକେ ରୁଦ୍ରଗଣ ଘେନି । ତଳନ୍ତେ କମ୍ପଇ ମେଦନା ।
ଦକ୍ଷର ଯଜ୍ଞ ନାଶ ଅର୍ଥେ । କୋପ ବସିଲ ରୁଦ୍ରପତ୍ନେ ।
ସକଳ ପାରୁଷଦଗଣେ । ନାନା ଆୟୁଧ ଘଣ୍ଟବାଣେ ।
ଅତି ଅସଂଖ୍ୟ କୋପଭର । ଧାର୍ମିକେ ଘୋରନାଦ କରି ।
ରୁଦ୍ରବଦନେ କୋପ ଦେଖି । ବିରାଡେ ବିଦଗ୍ଧ ଉପେଖି ।
କମ୍ପିଲେ ରୁଦ୍ରବୋଲ ଶୁଣି । ମହାପ୍ରଳୟ ପ୍ରାୟେ ମଣି ।
କୋପେ କାମୋଦ୍ଧି ଓଷ୍ଠପାତୀ । ପ୍ରତ୍ୟେ ଦଶର ଢଳୁଣୀ ।
ଜଟାକଳାପେ ଅଗ୍ନିଜଳେ । ଦେଖି କମ୍ପିଲେ ଦଗଧାଳେ ।
ରୁଦ୍ରର ଜଟାଭର ମଧ୍ୟେ । ପୁରୁଷେ ଉଠେ ଘୋରନାଦେ ।
ହସେ ଗଭୀର ଘୋରସ୍ବନେ । ରୁଦ୍ରଗଣଙ୍କ ଅବଧାନେ ।
କୋପେ ଅଧର ସେ କାମୋଦ୍ଧି । ରୁଦ୍ରକୁ କହେ କରଯୋଡ଼ି ।
ସହସ୍ରବାହୁ ମେଘସୁନେ । ଅନଳ ଜଳଇ ନୟନେ ।
କୋଟିଏ ସୂର୍ଯ୍ୟ ତେଜସେନ୍ଦ୍ରେ । ଦେଖି ଧଳାନ୍ତି ସର୍ବଜନେ ।
କରଳଦଂଷ୍ଟ୍ର ଶୋହେ ଭୂଶ୍ରେ । ଅଗ୍ନି ଜଳଇ ଶିଖାଖଣ୍ଡେ ।
ନାନା ଆୟୁଧ ଦଶେ କରେ । ମୁଣ୍ଡମାଳା ଯେ ଲମ୍ବେ ଉରେ ।
ରୁଦ୍ରକୁ କହେ କରଯୋଡ଼ି । କହଇ ଅଧର କାମୋଦ୍ଧି ।
କହି ଭୁ କ କରବ ମୁହିଁ । ରୁଦ୍ର କହନ୍ତି ତାକୁ ଗୁହିଁ ।
ତୁ ମୋର ଗଣଙ୍କ ଭଣ୍ଡର । ତୁ ଏବେ ମୋର ବୋଲ କର ।
ଦକ୍ଷର ପ୍ରାଣ-ଯଜ୍ଞସଙ୍ଗେ । ବିନାଶ କର ରଣରଙ୍ଗେ ।
ତୁ ମୋର ଅଂଶ ଅମ୍ଭାରୁପୀ । ସହସ୍ରଭୁଜ ଶୂନ୍ୟେ ବ୍ୟାପୀ ।
ଦକ୍ଷର ଯଜ୍ଞ ନାଶ କର । ଏହାର ପ୍ରାଣ ବେଗେ ହର ।
ଏମନ୍ତ ରୁଦ୍ର-ଅଜ୍ଞା ପାଇ । କୋପେ କମ୍ପିଲ ତାରଦେହ ।
ଜଳଇ ଅତି କୋପାନଳେ । ନମିଲ ରୁଦ୍ର-ପାଦତଳେ ।

ସୁଭବେ ରୁଦ୍ର-ଆତ୍ମା ସେହି । ତାର ମହିମା କେ ଜାଣଇ ।
 ଗର୍ଜଇ ଭୟଙ୍କରନାଦେ । ବେଗେ ଧାମଇ ବେନପାଦେ ।
 ଶୂଳ ବୁଲଇ ଦକ୍ଷ କରେ । ନୃପୁର ବାଜଇ ପୟରେ ।
 ଧାମଇ ପବନହୁଁ ବେଗେ । ରୁଦ୍ର କୋପେ ଉତ୍ତର ଦିଗେ ।
 ଶବଦେ ଦଶଦଗପୁରେ । ଧୂଳି ଉଡ଼ଇ ପାଦଭରେ ।
 ବିପ୍ରେ ଯେ ସ୍ଥଲେ ଯଜ୍ଞଶାଳେ । ଧୂଳି ଦେଖନ୍ତି ଅନୁରାଳେ ।
 ଉତ୍ତରଦିଗେ ରେଣୁ ଦେଖି । ଉଠିଲେ ସୁଯଜ୍ଞ ଉପେଖି ।
 ଉତ୍ତରଦିଗକୁ ଅନାଇ । କହନ୍ତି ଏକ ଆରେ ଗୁହଁ ।
 ଦେଖ ଦବସେ ଘୋରତମ । ଦିଗ ନ ଦିଶେ ବାତରୁମ ।
 ଏମନ୍ତେ ଦେବେ ବିପ୍ରନାଥ । ଦେଖନ୍ତି ହସ୍ତେ ହସ୍ତଧର ।
 କହନ୍ତି କିଏ ତମଘୋର । ଦଶଇ ଅତି ଭୟଙ୍କର ।
 ପ୍ରତଣ୍ଡ ବହଇ ପବନ । ତମେ ଆଜ୍ଞାଦିଲ୍ଲ ଗଗନ ।
 ଗୋରୁ-ଚରଣ-ଧୂଳି ନୋହେ । କିପ୍ପେ ତମସ କାହୁଁ ହୋଏ ।
 ଆଜ୍ଞ କି ପ୍ରଳୟ ହୋଇବ । ବାମ କି ହୋଇଲ୍ଲ ଦରବ ।
 ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆଦି ବାମା ଯେତେ । ଉଠି ଗୁହଁନ୍ତି ଦୁଃଖପତ୍ରେ ।
 ଏମନ୍ତେ ଶୁଣ ନରନାଥ । ଅଭୂତ ରୁଦ୍ରର ଚରତ ।
 ପ୍ରତଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳ ଆକାରେ । ଡାକ୍ଷଣ ଶୂଳ ଧର କରେ ।
 ରୁଦ୍ର ଧାଇଁଲେ ଅତିବେଗେ । ଦେଖି ପଳାନ୍ତି ଦିଗଲ୍ଲଗେ ।
 ସହସ୍ର ହସ୍ତ ଉଦ୍ଦେ କର । ନଟକ ପ୍ରାୟେ ବେଶ ଧର ।
 ଚଣ୍ଡାଟୁହାସ୍ୟ ଶୋହେ ଭୂଣ୍ଡେ । ଯେତେ ବଜ୍ରଲ ମେଘଖଣ୍ଡେ ।
 ଅସଂଖ୍ୟ ତେଜ ଯୋଗବଳ । ଦଶଇ ଢଳୁଛି କୁଟିଳ ।
 କରାଳଦଂଶ୍ଟ୍ର ଶୋହେ ଭୂଣ୍ଡେ । ତେଜେ ନକ୍ଷତ୍ରଗଣ ଖଣ୍ଡେ ।
 ଦକ୍ଷକୁ ଗୁହଁ ସଭାଜନେ । କହନ୍ତି ଅତି ଦୁଃଖମନେ ।
 ଦେଖ ଏହାର କର୍ମଫଳ । ଆଜତ ନାଶିଲୁ ସକଳ ।
 ଉପାତ ଭୟେ ଦୁଃଖମନେ । ଭୟେ ଲୁଚିଲେ ସର୍ବଜନେ ।
 କେ କହୁ ଜନକ ବିକଳ । ତକ୍ଷଣେ ମିଳି ରୁଦ୍ରବଳ ।
 ନାନା ଆୟୁଧ ଘେନି କରେ । ବେଢ଼ିଲେ ବେଗେ ଯଜ୍ଞଘରେ ।
 ପିକ ପିଙ୍ଗଳ ଦିଶେ ବର୍ଣ୍ଣ । ସକଳେ କୁମାର-ଆନନ ।
 ଶବଦେ ଗଗନ ଉଛୁଲେ । ବେଗେ ମିଳିଲେ ଯଜ୍ଞଘରେ ।
 କେହି ଭାଙ୍ଗିଲେ ଗୁହବାସ । ପତ୍ନୀକୁ ବନ ଅବଶେଷ ।
 କେ ପାକଶାଳେ ପ୍ରବେଶନ୍ତି । କେ ଯଜ୍ଞପାତ୍ରକୁ ଲୁଚନ୍ତି ।
 କେ ଯଜ୍ଞକୁଣ୍ଡରେ ମିଳନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡପୁରାଣ ଉତ୍ସର୍ଗନ୍ତି ।
 କେ ବହୁ ଘୋରନାଦ କଲେ । ଯଜ୍ଞମେଖଳା ବେଦଭୂଲେ ।
 ଭାଙ୍ଗିଲେ ଅତି କୋପଭରେ । ଶୂଳ ବୁଲଇ ଦକ୍ଷକରେ ।

କେ ଧାଏଁ ମୁନିଙ୍କ ଉପରେ । ତର୍ଜନ ଅଛି କୋପରରେ ।
 ନାଶ୍ନାଶଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ପଶି । ରହୁ ସଙ୍ଗରେ ଯେହେ ଶଶି ।
 ଦେବେ ପଳାନ୍ତି ତାହା ଦେଖି । ଯଜ୍ଞର ବଞ୍ଚଣ ଉପେଖି ।
 ତାହାଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧିଗଣେ ଧରି । ଭଗ୍ନସମେତେ ବନ୍ଦୀ କରି ।
 ଭଗ୍ନକୁ ମଣିମାନ ବାଜେ । ତା ଦେଖି ପ୍ରଜାପତି କାଳେ ।
 ଦକ୍ଷକୁ ଗରଭଦ୍ରୁ ଧରି । ପଶୁର ପ୍ରାୟେ ବନ୍ଦୀ କରି ।
 ରଣେ ଇସ୍ତୁଗଣକୁ ଧରେ । ଓଷ୍ଠ କାମୋଦ୍ରି କୋପରରେ ।
 ଭଗ୍ନକୁ ଧରି ନନ୍ଦୀଶ୍ଵର । ହୁଁକାରନାଦେ ମହାଘୋର ।
 ସେ ଯଜ୍ଞେ ଯେତେ ଜନ ଥିଲେ । ରହିଲେ ତୁଷି ବସ୍ତ୍ରଭୁଲେ ।
 ବୁଦ୍ଧି ଦେବତା ତେଜ ଦେଖି । ଭାଙ୍ଗିଲେ ଯଜ୍ଞକୁ ଉପେଖି ।
 ଭଗ୍ନ ଯେ ଯଜ୍ଞହୋମ କରି । ପୃତ ହୃତାନ୍ତ ଶ୍ରୁବ ଧରି ।
 ତାହାଙ୍କ କେଶ ବାମହସ୍ତେ । ରୋଷେ ଧରିଲେ ବିଶ୍ଵନାଥେ ।
 ତାହାଙ୍କ ଧାତ୍ରୀ ଦକ୍ଷକରେ । ବୁଦ୍ଧି ଉପାଡ଼େ କୋପରରେ ।
 ସ୍ଵଭାବେ ପଦ୍ମଯୋନି-ବଳା । ଯେ ଦାତ ଦେଖାଇ ହସିଲ ।
 ଓପାଡ଼ି ଭଗ୍ନ ଲମ୍ବଦାତ । ତକ୍ଷଣେ ଭୂମିତଳେ ପାତ ।
 ତକ୍ଷ ଉପାଡ଼େ ନଖ-ଅଗ୍ରେ । ପୂର୍ବର ଶାପ ବରଘରେ ।
 ମଣି ଯେ ଶାପ ଦେଲା କାଳେ । ଅପମାନିତ କୋପାନଳେ ।
 ଦନ୍ତ ଦେଖାଇ କରି ହସେ । ସେ କଥା ସ୍ମର ମହାଭୋଷେ ।
 ମୁଖପ୍ରହାର ବାମକରେ । ଦନ୍ତ ଝାଡ଼ିଲେ କୋପରରେ ।
 ଦକ୍ଷର ହୃଦେ କରି ଭିତ । ବୁଦ୍ଧି ଯେ ଅଧର କାମୋତ ।
 ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ ଉଦ୍ଭବେ । କେ ତାହା କହିବ ବଚନେ ।
 ଅଜୟ ଏହାର ଶରୀର । ଦେଖି ବିସ୍ମିତ ଶୂଳଧର ।
 ଅକ୍ଷୟ ଭାଲ ତାର ଗତି । ବିଷୟେ ଭାଲ ପଶୁପତି ।
 ଜାଣଣ ଖଡ଼ଗେ ଛେଦିବିର । ଇଶ୍ଵର ହୋଇଲେ ବାହାର ।
 ଶିର ପଡ଼ିଲା ଅଗ୍ନିକୁଣ୍ଡେ । କୁଳେ ରହିଲା ମୃତ୍ୟୁପିଣ୍ଡେ ।
 ପିଣ୍ଡାତଗଣ ଘେନି ସଙ୍ଗେ । ବୁଦ୍ଧି ନାଚନ୍ତି ରଣରଙ୍ଗେ ।
 ଦକ୍ଷ ସମ୍ପଦ ନାଶ କରି । ଦକ୍ଷିଣ କରେ ଶୂଳ ଧରି ।
 ଶଙ୍କର ହୋଇଲେ ବାହାର । ଦେଖି କମ୍ପିଲେ ସୁରନର ।
 ସେ ବୁଦ୍ଧିଚରଣ ପଙ୍କଜେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜଗନ୍ନାଥ ଭଜେ ।

ଇତି ଶ୍ରୀମଭାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ତତ୍ପର୍ୟୁକ୍ତେ ଦକ୍ଷ ଯଜ୍ଞଭଗ୍ନେ

ନାମ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

(୫)

ଧ୍ରୁବ-ଚଉତି (Ch. VI).

ମୈତ୍ରେୟ ଉବାଚ

ସାଧୁଜନେ ଦୃଢ଼ପଦେ କର ଏଥେଁ ଭାବ ।
 ଏ ଦୃଢ଼ବୋଲରେ ଭବବାସ୍ୟ ତରବ ।
 ବସ୍ତୁର ଆଦେଶେ ସୃଷ୍ଟିକାଳେ ପଦ୍ମଯୋନ ।
 ମିଥୁନପ୍ରକାରେ ସେହୁ ଶିବଶକ୍ତି ଘେନ ।
 ନିଜ କଳେବର ବ୍ରହ୍ମା ବେନିଖଣ୍ଡ କଲେ ।
 ସ୍ବୟଂଭୁବମନୁ ଶତରୂପା ପ୍ରକାଶିଲେ ।
 ମୈଥୁନ-ପ୍ରବଳେ ଉପୁଜିଲେ ପୁଣ୍ୟବେନ ।
 ସୃଷ୍ଟିଅଂଶ ହେବୁ ତିନି କନ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ଘେନ ।
 ପ୍ରିୟବ୍ରତ ଉତ୍ତନପାଦ ନାମ ଆଦ୍ୟର ।
 ସୁଗୁଣ ସୁରୂପ ରୂପେ ମୋହେ ତିନିପୁର ।
 କନ୍ୟା ଏକ ତହିଁ ପ୍ରଜାପତିର ସମୂତ ।
 ଯେଣୁ ବ୍ରହ୍ମା ଇଥାର ସର୍ଜିଲା ଏ ଜଗତ ।
 ସୃଷ୍ଟିପୁର ସମୁଦ୍ରରେ ବେନ ସହୋଦର ।
 ପ୍ରଜା ସର୍ଗ ସଞ୍ଚିଲେ ସେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ।
 ଉତ୍ତନପାଦର ସେ ହୋଇଲେ ପତ୍ନୀବେନ ।
 ସୁରୁତ ସୁନାତି ଯେ ସୁନରଗୁଣ ଘେନ ।
 ସେ ବେନପତ୍ନୀଙ୍କର ମଧ୍ୟେ ସୁରୁତ ସୁପ୍ରିୟ ।
 ଉତ୍ତନପାଦର ପତ୍ନୀ ତାର ବଡ଼ ଦୟା ।
 ତାହାର ଉଦରେ ଯେଉଁ ବେନପୁଣ୍ୟ ହୁଏ ।
 ରୂପ ଗୁଣ ସୁନ୍ଦରେ ଜଗତଜନ ମୋହେ ।
 ତାର ବହୁପ୍ରିୟ ଯେ ଉତ୍ତନପାଦ ରାଜା ।
 ଭୂଷଣ ବସନ ଆଦି କରେ ତାକୁ ପୂଜା ।
 ନିସ୍ତେ ପ୍ରିୟବତୀ ସେ ନିମିଷେ ନ ଛାଡ଼ଇ ।
 ପତ୍ନୀ ସୁତ ସ୍ବଭାବେ ଗୌରବ ଭାବ ବହୁ ।
 ସୁନାତି ଅପ୍ରିୟତାର ସୁତ ଧ୍ରୁବ ନାମ ।
 ରୂପଗୁଣେ ସୁନ୍ଦର ମୋହୁତ କୋଟିକାମ ।
 ବେନସୁତ ବେନଧାରୀ ଘେନଥାନ୍ତି ନିସ୍ତେ ।
 ପିତାର ସମୀପେ ଦ୍ୟନ୍ତ ରାଜସେବାମତେ ।
 ଏକ ଦିନେ ସୁରୁତ ଉତ୍ତମ କର ଧର ।
 ନିପତି ସମୀପେ ମିଳେ ପ୍ରିୟଭାବ କର ।

ଉତ୍ତମକୁ କୋଳେଦେଇଁ ରହିଲୁ ଅନ୍ତରେ ।
 ନୃପତି ସଭାର ମଧ୍ୟେ ପ୍ରିୟ-ଭାବରେ ।
 ଏମନ୍ତ ସମୟେ ଯାହା ଧୂବ ଦେନ ସଙ୍ଗେ ।
 ରାଜାର ସମୀପେ ପ୍ରେମ ପୁଣ୍ୟଭାବରେ ।
 ଉତ୍ତମକୁ କୋଳେ ଦେଖି ଧୂବ ସ୍ନେହ କଲ ।
 ପିତାକୋଳେ ବସିବାକୁ ହସ୍ତ ପ୍ରସାରିଲ ।
 ତାହା ଦେଖି କୋପପତ୍ର ସୁରୁତ କହଇ ।
 ଦୁର୍ଭିକ୍ଷାତନୟ ତୋ ବଦନେ ଲଜ ନାହିଁ ।
 ଅରୋହଣ କରି ଲେଉଟୁ ନୃପସିଂହାସନେ ।
 ଯେ ଆସନେ ସୁଧୁକିତ ଏ ତନୁବଦନେ ।
 ଧୂବ ତପଫଳ ଦେଖି ଉତ୍ତମ କୁମର ।
 ନୃପବାଚ୍ୟେ ଉପୁଜିଲ ମୋହର ଉଦର ।
 ଏ ଯେ ନୃପ-ସିଂହାସନେ ବସିବାକୁ ଏକ ।
 ଏ କଥା ବିଦତ ଭଲେ ଜାଣନ୍ତି ବୈଲେକ ।
 ବସ୍ତ୍ରରେ କଠୋରତପ ଧୂବେ ଯେ କରଇ ।
 ତପକଳେ ଲଭେ ସେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ନରଦେହ ।
 ଯେଉଁ ତପେ ଯେତେ ଭୋଗ କରନ୍ତି ଜଗତେ ।
 କହଇ ବାଳକପୁତ୍ର ଶୁଣ ଏକପତ୍ରେ ।
 ଯେଉଁ ତପେ ବସନ୍ତି ଯେ ଏ ରାଜ-ଆସନେ ।
 କୋଟି ତପେ ପାରିଛନ୍ତି ବାସ ରାଜାମାନେ ।
 ଜାଣିଲି ମୁଁ ଧୂବେ ତୋର କହି ତପ ନାହିଁ ।
 ଏଣୁ ଅଭାଗିନୀ-ଗର୍ଭେ ଉପୁଜିଲୁ ତୁହି ।
 ଏହି ଅନୁମାନେ ତୋର ଅଳ୍ପପୁଣ୍ୟ ଜାଣ ।
 ଶୁଭଶୁଭ ଫଳ ଅନୁମାନେ ଏ ପ୍ରମାଣ ।
 ରାଜାର କୁମରଗଣେ ଏ ଜନ୍ମ ତୋହର ।
 ନାନା ପୁଣ୍ୟଭୋଗେ ତୋର ନାହିଁ ଅଧିକାର ।
 ଦେଖ ଏ କୁମର ମୋର ଗର୍ଭେ ଜାତ ହୋଇଁ ।
 ଏ ନୃପସିଂହାସନକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଏ ଅଟଇ ।
 ନୃପାସନେ ବସିବାକୁ ପତ୍ର ଯେବେ ତୋର ।
 କମ୍ପା ଜନ୍ମ ନ ଲଭିଲୁ ମୋହର ଗର୍ଭର ।
 ଏମନ୍ତ ସଭାର ମଧ୍ୟେ ସୁରୁତ-ବଚନ ।
 ଶୁଣି ଧୂବ ଶୋକପିତ୍ତେ ହୋଇଲ ମଉନ ।
 ଅନୁଗତେ କମ୍ପଇ ତାହାର ନିଜ ଦେହ ।
 ଅଧୋମୁଖେ ରହିଲ ଭୂମିକ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ।

ଅନୁଚିତ ଉଚିତ ନ କହେ ନୃପ ବାଣୀ ।
 ସଭାମଧ୍ୟେ ଶୁଣି ସେ ସୁରୁତି-ଗଦ୍ୟବାଣୀ ।
 ତାହାର ଗୌରବେ ସେ ଯନ୍ତ୍ରିତଚିତ୍ ହୋଇ ।
 ସଭାମଧ୍ୟେ ଏକବାକ୍ୟ ନ ପାରିଇ କହି ।
 ଏମନ୍ତେ ନୃପତି ପୁଣି ଦେଖି ଧ୍ରୁବମନେ ।
 ଧାରୀସଙ୍ଗେ ନୃପସୂକ୍ଷ୍ମ ଗମିଲେ ଭୁବନେ ।
 ମାର୍ଗେ ଯାନ୍ତେ ବ୍ୟାକୁଳେ ନ ଦଶେ ଦଶଦଶ ।
 ସର୍ପପ୍ରାୟ ପୁଣି ପୁଣି ଶୁଭିଲ ନିଶ୍ଵାସ ।
 ମାତାର ସନିଧ୍ୟେ ଧ୍ରୁବ ନିଜପୁରେ ଯାଇ ।
 ଅଶ୍ରୁବହେ ଲେଟନ୍ତୁ କମ୍ପଇ ନିଜଦେହ ।
 ଅଶ୍ରୁକଣ୍ଠ କୁଣ୍ଠିତ ବଚନ ଗଦ ଗଦ ।
 ନ ସ୍ମରଇ ବାକ୍ୟ ମୁଖେ ଦୁଃଖମନ ଖେଦ ।
 ଏମନ୍ତେ ପୁଣି-ବଦନ ସୁନାଇ ଅନାଇ ।
 ଛନ୍ଦିତରେ ପଶୁରଇ ଧାରୀ-ମୁଖ ଚାହିଁ ।
 ଭୁ ଯେ ପୁଣି ଦେନିଗଲୁ ନୃପତି-ସମୀପେ ।
 କମ୍ପା ଏ ରୋଦନ କରେ ଅତି ମନତାପେ ।
 ମାତାର ବଚନ ଶୁଣି ନୃପତିନୟନ ।
 ଉତ୍ତମୁଖ ଚାହିଁ କହେ ବିକଳ ବଚନ ।
 ଜନନୀ ଜାଣିଲେ ପୁଣି ଅପମାନ ପାଇ ।
 ପିତାର ସମୀପେ କିବା ଅପମାନ ବହି ।
 ମୁଖଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏହାରତ ନ ଦଶେ ସୁନ୍ଦର ।
 ଅତି ଦୁଃଖେ ବୁଢ଼ିଲିତ ମୋହର କୁମର ।
 ବେନିକରେ ଆନ୍ଦୋଳି ପୁଣିକୁ କୋଳେ ଧରି ।
 ମୂର୍ଦ୍ଧନି ଆଦ୍ରାଣ କରି ନିଶ୍ଵାସ ସଂହରି ।
 ଅତି ମ୍ଳାନମୁଖ ଦେଖି ପୁନଃ ପୁନଃ କୋଳେ ।
 ଉଦରେ ଲଗାଇ ପୁଣି ଅତି ସ୍ନେହରେ ।
 ମୁଖେ ଜଳ ସିଞ୍ଚି ସେ ବଦନ୍ତୁ ପୋଛେ ଲୁହ ।
 କମ୍ପା ଭୁ ରୋଦନ କରୁ ବେଗେ ବସ୍ତ୍ର କହ ।
 ରାଜାର କୁମର ଭୁ ଦୁର୍ଜ୍ଜ୍ଵର ପ୍ରାଣିକର ।
 ସଭାବେ ସୁନ୍ଦର ଗୁଣ ନୀତି ମନୋହର ।
 ତୋତେ ଶୋକ ଦେବାକୁ କେ ଅଛଇ ଜଗତେ ।
 କର୍ପି ଭୁ ରୋଦନ କରୁ କହ ମୋ ଅଗ୍ରତେ ।
 ମାତାର ବଚନ ଶୁଣି ଧ୍ରୁବ ଦୁଃଖ ମନେ ।
 ନିଶ୍ଵାସ-କୁଣ୍ଠିତ-କଣ୍ଠ ଅଶ୍ରୁତ ବଦନେ ।

ଶୁଣ ଗୋ ଜନନୀ କହୁଁ ତୋହର ଅଗ୍ରତେ ।
 ରାଜା ମହାଦେବ ତୁମ୍ଭେ ବୋଲୁଅ କେମନ୍ତେ ।
 ସୁରୁଣ ସମାନେ ତୋତେ ଜାଣନ୍ତି ଜଗତେ ।
 ସେ ରାଜାର ପ୍ରିୟ ତୁମ୍ଭେ ଦୁର୍ଭାଗା କେମନ୍ତେ ।
 କେଉଁ ମତେ ଉତ୍ତମ ବୋଲଇ ତାର ପୁଅ ।
 ମୁଁ କିଏ ଅଧମ ମାତା ସତ ମୋତେ କହ ।
 ନୃପସିଂହାସନେ ବସିବାକୁ ବେନିଭାଇ ।
 ସେ କିଏ ହୋଇଲ ଯୋଗ୍ୟ ମୋତେ ଭୋଗ୍ୟ ନାହିଁ ।
 ସେ କିମ୍ପା ଉତ୍ତମ ନାମ ବହିଲ ଜଗତେ ।
 ତୋର ପୁଅ ହୋଇ ମୁହିଁ ଅଧମ କେମନ୍ତେ ।
 ମୋହର ସୁକୃତ କିଏ ଏମନ୍ତ ହୋଇଲ ।
 ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମ ପୁଣି କେମନ୍ତେ ପାଇଲ ।
 ଏମନ୍ତେ ପୁଅ-ବଚନ ଶୁଣିଣ ସୁମାତ ।
 ପୁଅର ବିଚାରପ୍ରଣେ ଦୃଢ଼ ତାର ମତି ।
 ପ୍ରବଧେ ରହି ନିଶ୍ବାସ ପାଡ଼େ ଧୀରେ ଧୀରେ ।
 ଶିଶୁ-କୋପ ଶାନ୍ତିଅର୍ଥେ କହଇ ମଧୁରେ ।
 ସ୍ଵଭାବେ ରାଜମାତ ସେ କହେ ପୁଅ ଚାହିଁ ।
 କହିବା ସକଳ ମନୋଦୁଃଖ ଛାଡ଼ ତୁହି ।
 ଜାଣିଲ ନୃପସମୀପେ ଅପମାନ କଥା ।
 ଶୁଣି ହେ ସାଧୁନନନ ଛାଡ଼ ମନୋବ୍ୟଥା ।
 ତୁ ଯେତେ କହିଲୁ ବାକୁ ସତ୍ୟ ଏ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।
 ସୁମାତବଚନ ଶୁଣି ନୃପତିର ଚକ୍ଷେ ।
 ସୁରୁତ ସୌଭାଗୀ ସେ ରାଜାର ପାଟରାଣୀ ।
 ସର୍ବ ରାଜପତ୍ନୀଙ୍କ ଉପରେ ଶିରେମଣି ।
 ଜନ୍ମାନ୍ତରେ ଯେଣୁ ସେ ଅନେକ ତପ କଲ ।
 ତପକଳେ ସ୍ଵାମୀର ସେ ସୌଭାଗୀ ହୋଇଲ ।
 ଜାଣିଲ ନିଶ୍ଚୟ ମୋର ପୂର୍ବ ତପ ନାହିଁ ।
 ସେ ଫଳେ ଦୁର୍ଭାଗୀ ମୁହିଁ ରାଜପତ୍ନୀ ହୋଇ ।
 ପୂର୍ବେ ତୋର ଭାଇ ଯେ ଉତ୍ତମ ତପ କଲ ।
 ତପକଳେ ନୃପସିଂହାସନେ ସେ ବସିଲ ।
 ସୁରୁତ ସୌଭାଗୀ ତପକଳେ ରାଜା-ରାଣୀ ।
 ସର୍ବ ପତ୍ନୀମଧ୍ୟେ ସେ ବୋଲଇ ଲକ୍ଷ୍ମରାଣୀ ।
 ଉତ୍ତମ ଉତ୍ତମ ପୁଅ ପୁଣ୍ୟ ତା ଉଦର ।
 ଜନ୍ମିଲ ଉତ୍ତମ ସିଂହାସନେ ଅସୁକାର ।

ଶୁଣ ହୋ କୁମରମଣି ପ୍ରିୟ କର ମନ ।
 ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣ ମୋହର ବଚନ ।
 ଯେବା ଭାବେ ପୁରୁଷଜନ୍ମେ ନାନା ତପ କର ।
 ନାନାରୂପେ ଭୋଗ ଭୁଞ୍ଜେ ନାନା ଦେହ ଧର ।
 ଚନ୍ଦ୍ରଜ୍ୟୋତି ପାଟକୁଣ୍ଡଳ ଚୁମ୍ବନସମେତେ ।
 ନୃପସିଂହାସନେ ବସେ ବାଦ୍ୟ-ନାଦ ଗୀତେ ।
 ସିନ୍ଦୂରେ ମଣ୍ଡିତ ଶିର ରାଜକୁଳ-ମେଲେ ।
 ମନୋଗାମୀ ଭୂରଙ୍ଗମ ଚତୁରଙ୍ଗବଳେ ।
 ଅନାଦି ବ୍ୟାଧି ଜୀବନେ ଜୟେ ଶିତସୀମା ।
 ଭଞ୍ଜମ ସୁଜନେ ଯାର ସୁଚିତ୍ର ମହିମା ।
 ଶୁଭରାଜ୍ୟେ ରାଜାପଦେ ଲଭେ ଅକଣ୍ଠକ ।
 ରାଜା ଯଶ ଗୁଣେ ପୁରେ ଉଦୟରଲେକ ।
 ହରହର ଚରଣେ ସେବର ନିତ୍ୟ ନିତ୍ୟ ।
 ଦୁଃଖୀଜନଙ୍କର ଦୟା ବହେ ହୃଦୟରେ ।
 ସୁନର୍ମଳ କଲ୍ପ ଶ୍ରୀମାନ ନିତ୍ୟ ଯା ପଞ୍ଚେ ।
 ସର୍ବଶାସ୍ତ୍ର ଅଭ୍ୟାସ କରଇ ଶୁଦ୍ଧମତେ ।
 ରଘୁରାଜବର୍ଗଜୟ ସତ୍ୟଗୁଣେ ମତ ।
 କାରୁଣ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ବାଣୀ ଶୁଦ୍ଧକୃତ ।
 ସର୍ବଦା ଯେ ନିରାଳସ ଗୁରୁପାଦେ ଭକ୍ତି ।
 ସର୍ବଦା ସୁଖ ଯେ ଜାତ ସଂଯୋଗରେ ଶକ୍ତି ।
 ଭାଷନା ମନୋସୂତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବଚନ ।
 ସରାମଧ୍ୟେ ସୁପଣ୍ଡିତ ଅତବଦ୍ୟମାନ ।
 ପ୍ରଜାନ୍ତ ତାରଣ ମଧ୍ୟେ ଅତି ବୀରପଣ ।
 ଉଦୟ ପରଲୋକେ ହୋଏ ସୁଯଶ ସୁରଣ ।
 ବଳବର୍ଗେ ଧୀରପଣେ ଅନୁବ୍ରତେ ରହେ ।
 ବାଣିଜ୍ୟେ ଚତୁରଭାବ ବାକ୍ୟେ ମନ ମୋହେ ।
 ଯୋଷିତେ ପ୍ରିୟରେ ମୁଦୁବଚନ ଭାଷିତ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ବସୟେ ଚିତ୍ତେ ଭଜେ ସୁବଳାତ ।
 ସ୍ବଧର୍ମେ ଜୀବନ ପୋଷେ ନିଜକୁଞ୍ଜ ବହୁ ।
 ବୃଥାକର ଭାବେ ଯେ ସାହିତ୍ୟେ ମନ ଦେଇ ।
 ଭାଗୀରଥ-ଞ୍ଜରେ ବାସ ସୁଖାର୍ଥେ ମରଣ ।
 ଅର୍ଥ ଶ୍ରେଷ୍ଠିଗଣ ମୁଖ୍ୟ ଅଞ୍ଜୟ ତୋଷଣ ।
 ବକୁଳନ ଭୂଲେ ଭୋଗ କରେ ସମଭୂଲେ ।
 ଦାନ ଦକ୍ଷେ ଦବସ ଯାହାର ଯାଇ ଭଲେ ।

ନିଜବିଦ୍ୟା-ବ୍ୟସନେ ବର୍ତ୍ତେ ନିରନ୍ତରେ ।
 ନିଷ୍ଠେ ସେବା କରେ ତାତ-ଜନନୀୟରେ ।
 ଯଶ ଧର୍ମ ନିରନ୍ତରେ ସର୍ବେ ଧନପ୍ରାପ୍ତେ ।
 ସ୍ୱର୍ଗ-ଅପବର୍ଗ-କୁଞ୍ଜି ଅଳଙ୍କାର ବହେ ।
 ନିଷ୍ଠେ ମିଳେ ସାଧୁସଙ୍ଗ ମାତ୍ର ସର୍ବଭୂତେ ।
 ଉଚ୍ଚହାସ ପୁରାଣାଦ ଶୁଣେ ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତେ ।
 ବିପଦର କାଳେ ଧୀରଚିତ୍ତ ହୋଇ ଦୁଃଖେ ।
 ସମ୍ପଦ-ଆଗମ-କୁଞ୍ଜି ବହେ ଧୀରଗାତ୍ରେ ।
 ବିଦ୍ୟାପତି ଗଭୀର ସାଗର ପ୍ରାପ୍ତେ ଗହେ ।
 ପାଶେ ଦାନ ସମ୍ପଦେ ଉଦାସ ଭାବ ବହେ ।
 ଯଶ ଧର୍ମ ସମ୍ପଦାରେ ନିତ୍ୟ କରେ ମତି ।
 ସ୍ୱର୍ଗମୋଦ ଶୁଦ୍ଧଫଳ ସ୍ୱଭାବ ଯେ ଜାଣି ।
 ସାଧୁସଙ୍ଗମେଳେ ବୃତ୍ତେ ନିୟ କରେ ଆଶା ।
 ପିତୃ ମାତୃ ପ୍ରାପ୍ତେ ଜୀବ ଯେବେ କରେ ବାଞ୍ଛା ।
 ଉଚ୍ଚହାସବାଣୀ ଯେହୁ ପୁରାଣ ଶ୍ରବଣେ ।
 ଉଚ୍ଚିଷ୍ଠା ସ୍ୱଭାବ ନିତ୍ୟ ବହେ ଅନୁଷ୍ଠଣେ ।
 ବିପଦ-ଆଗମେ ଯେ ଆପଣେ ବର୍ଣ୍ଣେ ଦିନ ।
 ସଂପଦର କାଳେ ଭାଷେ ମଧୁରବଚନ ।
 ଗଭୀରବଚନ କହେ ବଚନ ବିକାଶେ ।
 ଉତ୍ତମ ଉଦାରକୁଞ୍ଜି ପ୍ରାୟ ଉପଦେଶେ ।
 ଶମ ଦମ ମହତ ଯେ ଶରୀରେ ଧରଇ ।
 ଏତେ ଗୁଣ ବହେ ଯାର ପୂର୍ବଭାଗ୍ୟ ଥାଇ ।
 ଏଣୁ ପୂର୍ବେ ତୋହର ମୋହର ତପ ନାହିଁ ।
 ଏ ଜନ୍ମେ ଲେଉଟିଲେ ପୁଣି ପାଇବା ତା କାହିଁ ।
 ମନ ଅପମାନ ଯେ ଫଳଇ କର୍ମବଳେ ।
 ଏହା ଜାଣି ପ୍ରାଣୀ ତିଷ୍ଠେ ନ ରହେ ନିଶ୍ଚଳେ ।
 ଅପଣା ଅର୍ଜିଲ କର୍ମ ଆପଣେ ଭୁଞ୍ଜଇ ।
 ବିଧାତା-ବଚନେ କର୍ମ ଅନ୍ୟଥା ବୁଝଇ ।
 ଏଣେ ତୁ ନ କର ଶୋକ କର୍ମକୁ ଆଦର ।
 ମୋହର ବଚନେ ପୁଣି କୋପ ତୁ ସଂହର ।
 ଏମନ୍ତେ ମାତାର ବାକ୍ୟ ସାବଧାନେ ଶୁଣି ।
 ଧୃ ବହୁ ପଣ୍ଡିତବାକ୍ୟ ମନେ ମନେ ଗୁଣି ।
 ଜନନୀବଦନ ଗୁଣି ବେନିକର ଯୋଡ଼ି ।
 କହେ ସୁପ୍ରମୋଦବାକ୍ୟ ମାତାପାଦେ ପତି ।

ଧ୍ରୁବ ଉବାଚ

କହଇ ମଧୁରବାଣୀ ଜନନୀ ଗୋ ଶୁଣ ।
 ମୋତେ ତୁ ବାଳକପ୍ରାୟେ କେବେହେଁ ନ ମଣ ।
 ପବନମନ୍ତ୍ରର ବଶେ ଜନ୍ମ ଯେ ମୋହର ।
 ଉତ୍ତନପାଦର ବାସ୍ୟେ ତୋହର ଉଦର ।
 ତୁ ଯେ ବୋଲୁ ତପ ସର୍ବ ସଂପଦ-କାରଣ ।
 କହବ ତୋହର ଆଶେ ସ୍ଥିରମନେ ଶୁଣ ।
 ସଂସାର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭପଦ ଯେବା ତପେ ପାଇ ।
 ନିଗମ ଦୁର୍ଗମ ବନେ ସାଧବଇଁ ମୁହିଁ ।
 ଏକାମାତ୍ର ଆଜ୍ଞା ମୋତେ ଦିଅ ଶୁଦ୍ଧିରେ ।
 ଆଶୀର୍ବାଦ ଦିଅ ତପ ସାଧଇଁ ଯେମନ୍ତେ ।
 ଏମନ୍ତେ ନିଷ୍ଠୁରବାଣୀ ଶୁଣି ପୁଣ୍ୟମୁଖେ ।
 ସୁନାତ କପୋଳେ କର ଦେଇ ମନୋଦୁଃଖେ ।
 ଏମନ୍ତେ ଧ୍ରୁବର ବାଣୀ ଦୃଢ଼ ଶୁଣି ମାତା ।
 ପୁଣ୍ୟମୁଖ ଚାହିଁ ମନେ କଲ ଗର୍ଭିନୀ ।
 ବୋଲଇ ମୋହର ଗର୍ଭୁଁ ଜାତ ଏ କୁମର ।
 ରାଜାର ଆତ୍ମା ସମୃଦ୍ଧ ତେଜେ ପରଖର ।
 କ୍ଷତ୍ରିୟ ସ୍ୱଭାବ ବହେ ଦୁର୍ଗମ ଚରଣ ।
 ତପବଳେ ଶ୍ରବଣେ ଦ୍ରବିଲ ଅନୁଗତ ।
 ତେଜ ବିରାଜଇ ଦେହେ ତପନ ପରାୟେ ।
 ଅବଶ୍ୟ ଗମିକ ତପେ ଜାଣିଲ ନିଶ୍ଚୟେ ।
 ଏ କେବେହେଁ ନ ରହିବ ମୋହର ବଚନେ ।
 ନ ଜାଣି ମୁଁ ଉପଦେଶ କହିଲ ଅଜ୍ଞାନେ !
 ଏହାର ସୁନ୍ଦର ମୁଖ ନ ଦେଖି ସପକ୍ଷେ ।
 ନିମିଷ କୋଟିଏଯୁଗ ହୋଇବ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।
 କି ବୁଦ୍ଧି ଉପାୟ କର କେମନ୍ତେ ରଖିବ ।
 ଦୁର୍ଗମସଙ୍କଟ ଏବେ କେମନ୍ତେ ବଞ୍ଚିବ ।
 ଏମନ୍ତ ବିଚାର ସେ ପୁଣର ମୁଖ ଚାହିଁ ।
 କହଇ ସୁନାତ ମନୋଦୁଃଖ ଖେଦ ବହ ।
 ଶୁଣ ପୁଣି ସାବଧାନେ ମୋହର ବଚନ ।
 କେବଳ ଅଟୁ ତୁ ପୁଣି ରାଜାତ ନନ୍ଦନ ।
 ତୋତେ ଆଜ୍ଞା ଦେବାରେ ମୋହର ଶକ୍ୟ ନାହିଁ ।
 ଭୂତ ସପ୍ତବର୍ଷ ସୁକୁମାର ତୋର ଦେହ ।

ତଥାପି କହବ ଶୁଣ ସାବଧାନ ଚିତ୍ତେ ।
 ରାଜାର ଭୁବନେ ଅଛି ସପତ୍ନୀ ଅସୁତେ ।
 ତାର ବାକ୍ୟ-ନିର୍ଦ୍ଦାତେ ମୋହର ଚିତ୍ତ ଦହେ ।
 ଗିରିରୁ ସୁବିଲଗାୟେ ଅଶ୍ରୁଧାରା ବହେ ।
 ଏବେ ତୋର ବନଗତ ଶୁଣି ମୋର ମନ ।
 ଅଧିକେ ଶ୍ରବଣ ଯେ ଲୋଭକ ମୋ ନୟନ ।
 ନଦୀପ୍ରାୟେ ବହେ ବାର କେବେହେଁ ନ ରହେ ।
 କହ ପୁଅ ଏବେ ମୁଁ କି କରବ ଉପାୟେ ।
 ସ୍ବଭାବେ ମୁଁ ଏକପୁତ୍ରୀ ରାଜାର ଭୁବନେ ।
 ପ୍ରାଣ ଦେହ ଧରଇ ତୋହର ଦରଶନେ ।
 ମୋହର ତୁ ଅନ୍ନଯନ୍ତ୍ରି ତୋର ପଛେ ଥାଇ ।
 ବାଡ଼ ହସ୍ତଗଲେ ଅଳ୍ପ କେମନ୍ତେ ବଞ୍ଚଇ ।
 ପୁଅଜନ୍ମ ନୋହିଲ ମୋହର ମନେ ବ୍ୟଥା ।
 ତୋର ପ୍ରାପ୍ତି ଅର୍ଥେ କେତେ ଧୂଳିଲ ଦେବତା ।
 କୁହୁ ଶୂନ୍ୟାୟୁଣ ଉପାସିକ ବ୍ରତ କଲ ।
 ସେ ତପ ସାଧନେ ପୁଅ ତୋତେ ମୁଁ ପାଇଲ ।
 ତୋର ମୁଖ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ଦେଖି ମୋର ମନ ।
 ସମୁଦ୍ର ତରଙ୍ଗ ପ୍ରାୟେ ଉଲ୍ଲୋଳ ନୟନ ।
 ଆନନ୍ଦେ ପୟସ ପୂରେ ମୋର ବେନସ୍ତନ ।
 ଗଳିତ ହୁଅଇ ଦେଖି ତୋହର ବଦନ ।
 ତୋର ମୁଖ ନ ଦେଖି ମୋହର ଅଙ୍ଗ ତାପେ ।
 ତକ୍ଷଣେ ଶୀତଳ ହୋଏ ମିଳିଲେ ସମୀପେ ।
 ମୋହର ହୃଦରେ ତୁ ନିଦ୍ରାତ ସୁନପାନେ ।
 ବନ୍ଧୁ-ଅଗୋଚର ଦୁଃଖ-ବୋଧୁତ ବଦନେ ।
 ତୋହର ଶୀତଳବାକ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଭେ ଯେବେ ।
 ସପତ୍ନୀର ବାକ୍ୟତାପ ହୃଦରେ ନ ବାଧେ ।
 ବଳୟ ତୋହର ନିଦ୍ରା ଦେଖି ମୋର ଚିତ୍ତ ।
 ପଦ ଯେତେ ଶୁଣୁ ଥାଇ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଉଦୟ ।
 ବାଳକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କ୍ରୀଡ଼ା କରବାର ଅର୍ଥେ ।
 ଗୃହରୁ ବାହାର ହୋଇ ମିଳୁ ଯେବେ ପଥେ ।
 ତୋହର ବଳମ୍ବେ ହୃଦେ ବେନସ୍ତନ ମୋର ।
 ତନ୍ମୁଖେ ହରଇ ଯେତେ ମେଘ-ଜଳଧାର ।
 ତୁମୋର ତପସ୍ୟା ଅର୍ଥେ ଯେବେ ସିନ୍ଧୁ ହଟେ ।
 ମୋର ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ ଯେ ମିଳିବ କଣ୍ଠଦତ୍ତେ ।

ଅଭିତାପେ ତାପିବି ଯେ ତୋହର ଗମନେ ।
 ଏମନ୍ତ କୁମର ଶୁଣି ଜନନୀ-ବଚନେ ।
 ବନ୍ଧୁର ପୟରେ ହୃଦେ କରି ନମସ୍କାର ।
 ମଙ୍ଗଳମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଧ୍ରୁବ ହୋଇଲ ବାହାର ।
 ଜନନୀର ମନ ଯେ ପୁଷ୍ପର-ପଛେ ଗଲ ।
 ତଳେ ଗଞ୍ଜାରପୁରେ କେହି ନ ଦେଖିଲ ।
 ବାଳକକାଳ ଆଦତ୍ୟ ପ୍ରାୟେ ପଥେ ଯାନ୍ତେ ।
 ଅନୁକୂଳ ପବନ ବହିଲ ଅକସ୍ମାତେ ।
 ପବନେ ଚଳିତ ବନ ଲତା ତରୁଗଣ ।
 ହସ୍ତପ୍ରସାରିଲ ପ୍ରାୟେ କରନ୍ତି କଲ୍ୟାଣ ।
 କାନନେ ପଶିଲେ ଧ୍ରୁବ ଗୋବିନ୍ଦ ସୁମର ।
 ଜନନୀ-ଚରଣବେନି ହୃଦଗତେ ଧର ।
 ଭୂମିକି ଅନାଇ ସେ ଅନେକ ଦୂର ଗଲ ।
 ଗହନ କାନନେ ରାଜପଥ ନ ଜାଣିଲ ।
 ନ ଭକ୍ଷଣ ଭୃଷିତ ବାସ୍ତବ ଦୁଃଖମନେ ।
 ବୃକ୍ଷମୂଳେ ବସିଲ ଆଦତ୍ୟ-ଅବସାନେ ।
 ବାଳକ ଭାବର ମନେ ଦଶଦଶ ଚାହିଁ ।
 କାହାକୁ ପୁଛୁବି ମୋର ସଙ୍ଗେ କେହି ନାହିଁ ।
 ବେନିଚକ୍ଷୁ ବୁଜି ସେ କୃଷ୍ଣକୁ ସୁମରଇ ।
 ବନଜନ୍ତୁ ଭୟେ ଧ୍ରୁବ ପୁଣିହିଁ ଅନାଇ ।
 ତାର ପୂର୍ବତପକଳେ ସେ ଘୋର କାନନେ ।
 ସାୟଂକାଳେ ସମୀପେ ମିଳିଲେ ମୁନିମାନେ ।
 ପବନ କାନନ ବୁମ୍ ଜଳ ଅଗ୍ନି ପଥେ ।
 ବାଳ ବୃକ୍ଷ ବନିତା ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତେ ।
 ପୁର ଭାଗ୍ୟ ସ୍ଥଳେ ପ୍ରାଣୀ ଦୁସ୍ତରୁ ତରନ୍ତି ।
 ଭାଗ୍ୟ-ସ୍ଥାନେ ଶୁଦ୍ଧେ ଯତ୍ନ କରନ୍ତେ ମରନ୍ତି ।
 ଦେଖ ତାର ଭାଗ୍ୟବଳ ସପ୍ତରୁଷିଗଣେ ।
 ସମୀପେ ମିଳିଲେ ଅସି ଭୟଙ୍କର ବନେ ।
 ଗଞ୍ଜାର କୁମର ଅବା କାହିଁ ବନବାସ ।
 ଦୈବର ଘଟନ ଦେଖ ଧର୍ମର ବିଶ୍ୱାସ ।
 ଏଣୁ ନିଜକର୍ମକୁ କରିବ ନମସ୍କାର ।
 ଯାହାର ଉପରେ ନାହିଁ ପ୍ରଭୁ ଅଧିକାର ।
 ଯାହାର ସେ ଶୁଭାଶୁଭ ପୁଣ୍ୟବଳ ଥାଇ ।
 ମନେ ନ କଲିଲେ ଅକସ୍ମାତେ ସେ ମିଳଇ ।

ଭବିଷ୍ୟତେ ରଜୁବଳେ କର ଅକର୍ଷଣ ।
 ନାନାସ୍ଥାନେ କରୁଥାଇ ଭବିଷ୍ୟ କରଣ ।
 ଶରୀର ସଂପଦ ବଡ଼ ବବଧ ରେଖିତ ।
 ତେଜୋବଳ ଭଦ୍ରମ ଯେ ସହାୟ ପ୍ରମଥ ।
 ପୁଣ୍ୟବଳ ସ୍ଥଳେ ଯେ ସମସ୍ତ ଫଳ ପାଇ ।
 ପୁଣ୍ୟ ନ ଅର୍ଜିଲେ ଲଭ ନ ପାରନ୍ତି କାହିଁ ।
 ଚକ୍ରମିଳ ବୁଝାନ୍ତେ ଦେଖିଲ ମୁନଗଣ ।
 ତେଜ ବରଜର ଯେହେ ସୂର୍ଯ୍ୟର କରଣ ।
 ଭ୍ରାମ୍ୟ ଜାତ ଆହୋଶେ ମିଳିଲେ ସବ ମୁନି ।
 ଲଲଟେ ଭଳକ ଦଣ୍ଡପ୍ରଭା କରେ ଘେନି ।
 କୁଣ୍ଡଳିନ ପରଧାନ ପବନ ଉଠିବ ।
 ଭଲିଲଲେବନ ଅକ୍ଷୟ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
 ଅକ୍ଷୟତେ ମିଳିଲେ ଅଗାଧ କ୍ଷୀରନୟ ।
 ଆଦ୍ୟାତା ଜାଣି ଜ୍ଞାନଗୁଣେ ଯେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
 ଅମୃତ ବରନ କି ବଦନେ ବରଷନ୍ତି ।
 କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁମଧ୍ୟେ ହଂସ ପ୍ରାୟେ ସେ ଦଶନ୍ତି ।
 ଏମନ୍ତେ ମୁନିଙ୍କି ଧ୍ରୁବ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଦେଖି ।
 ସମ୍ପ୍ରମତେ ଉଠିଲ ଆସନ ଉପେଖି ।
 କପାଳେ କରସଂପୁଟ ଦେଇ ଦୃଢ଼ମନେ ।
 ମୁନିଙ୍କି ପ୍ରଣାମ କଲ ଅଶ୍ରୁତବଦନେ ।
 ଆନନ୍ଦେ ମୁନିଙ୍କପାଦେ ଧ୍ରୁବ କର ଯୋଡ଼ି ।
 କହଇ କୋମଳବାଣୀ ବନୟ ଆଦର ।
 ଉତ୍ତନପାଦ ବାସ୍ୟରେ ସୁନାହିଁ ଉଦରେ ।
 ଶରୀର ବହୁଲ ମୁହିଁ ଏଘୋର ସଂସାରେ ।
 ଧ୍ରୁବନାମ ବୋଲଇ ଅଧ୍ରୁବ ନାମ ମୋର ।
 ନିର୍ମାଣମାନ ସେ ମୁହିଁ ମନରୁ ବାହାର ।
 ଅନାଥ ହୋଇ ମିଳିଲ ଏ ଘୋର କାନନେ ।
 ସନାଥ ହୋଇଲ ଏବେ ଭ୍ରମ ଦରଶନେ ।
 ନରାଣ ଶରୀର ମୋର ଏଣେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ।
 ବହୁତ ହୋଇଲ ନୃପସିଂହାସନେ ମୁହିଁ ।
 ପୁଣ୍ୟ କୋଟିଜନ୍ତେ ମୁଁ ନକଲ ତପସ୍ବିଣି ।
 ଏବେ କଲ ତତ୍ ନୃପସିଂହାସନେ ବସି ।
 ଏଣୁ ମୁଁ ନରାଣ ତତ୍ ପଶିଲ ବନସ୍ତେ ।
 ସ୍ଥିରଭାବେ ମନ ମୋ ନ ରହେ ଅନ୍ତର୍ଗତେ ।

ଏମନ୍ତେ ଧ୍ରୁବର ବାଣୀ ଶୁଣି ମୁନିଗଣେ ।
ତାର ମୁଖ ଚାହିଁ ସେ କହନ୍ତି ଜଣେ ଜଣେ ।
ସ୍ଵଭାବେ ମଧୁରାକୃତି ଦେଖି ତା ବଦନ ।
ସୁଧାରୁ ଅଧିକ କହେ ମଧୁର ବଚନ ।
ଅତି ଦୟାପତ୍ରେ ବସି ଧ୍ରୁବର ସମୀପେ ।
ଦୟାପତ୍ରେ ମୁନିଏ ବୋଲନ୍ତି ଏକେ ଏକେ ॥

ରକ୍ଷିତବାଚ

ଆହେ ବାଳ ବିଶାଳାକ୍ଷ ମହାରାଜପୁତ ।
ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ନ ପାରିଲୁଁ ତୋହର ଅନ୍ତର୍ଗତ ।
ନିବେଦନ କାରଣ ଆତ୍ମର ଆଗେ କହ ।
ତୋର ବାକ୍ୟେ ଆତ୍ମଙ୍କୁ ଲଗିଲ ସନ୍ଦେହ ।
ସ୍ଵଭାବେ ବାଳକ ତୋର ଅର୍ଥ ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ।
ରାଜପୁତ୍ରେ ଜନନୀର ସଙ୍ଗେ ଥାଉ ଭୁହିଁ ।
ଆଧି ବ୍ୟାଧି ନ ଦେଖୁଁ ତୋହର ଶରୀରେ ।
ନିବେଦ-କାରଣ କହ ଆତ୍ମର ଆଗରେ ।
ଯୁବାକାଳେ ଭୋଗ ଯେବେ ନ ପାବନ୍ତି ନରେ ।
ସ୍ଵଭାବେ ବିରାଗ୍ୟ ଜନ୍ମ ହୁଅଇ ଶରୀରେ ।
ସପ୍ତସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ତୁ କୁମର ସ୍ଵଭାବେ ।
କିକାରଣେ କାନନେ ପଶିଲୁ ବାଳଭାବେ ।
ଯୁବା ନୋହୁ ବୃଦ୍ଧ ନୋହୁ ବ୍ୟାଧି ଦେହେ ନାହିଁ ।
ବାଳକାଳେ ଅରଣ୍ୟେ ପଶିଲୁ କାହିଁପାଇଁ ।
ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଶୁଣି ମୁନିଙ୍କ ବଚନ ।
ଗଦଗଦ ବାକ୍ୟ କହେ ନୃପତିନୟନ ।
ଶୁଣ ହେ ସକଳ ବ୍ରହ୍ମ ମୁନିଗଣ ଧୀରେ ।
ନିବେଦ-କାରଣ କହେ ତୁମ୍ଭର ଶ୍ରମରେ ।
ରାଜସେବା ଅର୍ଥେ ମୋତେ ଜନନୀ ପେଷିଲ ।
ମୋର ଯାତ୍ରୀ ପିତା-ଆଗେ ନେଇ ବସାଇଲ ।
ପିତାର ଚରଣେ ମୁହିଁ ନମସ୍କାର କର ।
ଉଭୟ ହୋଇ ଅଛୁ ମୁ ଯାତ୍ରୀର ବନ୍ଧୁ ଧର ।
ମୋର ଭାଇ ଉତ୍ତମକୁ ଦେଖି ପିତାକୋଳେ ।
ମୁହିଁ ବସିବାକୁ ଯାଇ ଧଇଲ ଅଞ୍ଚଳେ ।
ତାହା ଦେଖିଣ ସୁକୁଣ ମୋମାତ-ସପତ୍ନୀ ।
ଅନେକ ଭର୍ତ୍ତନା କଲ ସଉଦୁଣୀ ଦେବ ।

ଅପଣାପୁଅକୁ କଲ ଉତ୍ତମ ସ୍ବଭାବେ ।
 ଅନେକ ନିନ୍ଦା ମୋତେ ନିନ୍ଦିତ ପ୍ରସାବେ ।
 ବୋଇଲ ଅଭାଗୀ ଗର୍ଭେ ଜନମ ତୋହର ।
 ଦେଖ ଅଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ମୋହର କୁମର ।
 ଏଗର୍ଭେ ଜନ୍ମିଲେ ନୃପ-ସିଂହାସନ ପାଇ ।
 ମୋର ଗର୍ଭେ ଜନ୍ମ କର୍ପାନ୍ ଲଭିଲୁ ତୁହି ।
 ତୋହର ମାତାର ପୁତ୍ର କିଛି ପୁଣ୍ୟ ନାହିଁ ।
 ସେ ଗର୍ଭେ ଜନ୍ମିଲୁ ପୁଣ୍ୟ ଲଭିବୁ ତୁ କାହିଁ ।
 ଦୁର୍ଭାଗୀର ପୁତ୍ର ହୋଇ ନୃପ-ସିଂହାସନେ ।
 ତୋର ପୁଣ୍ୟ ନାହିଁ ଏବେ ବସିବୁ କେସନେ ।
 ଏମନ୍ତପ୍ରକାରେ ମୋତେ ମାତା ନିନ୍ଦା କଲ ।
 ଥକ ଥକ ଜନ୍ମ ବୋଲି ବହୁ ହିଙ୍ଗାସିଲ ।
 ମୁଁ କାନ୍ଦି କହିଲ ନିଜ ଜନନୀ-ଅଗ୍ରତେ ।
 ତପ କରବାକୁ ମାତା ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ମୋତେ ।
 ବୋଇଲେ ସଂସାରେ ସାର ତପସ୍ୟା କାରଣ ।
 ଉଚ୍ଚ ମାତ ମଧ୍ୟେ ଦେଖ ସଂସାର ଧାରଣ ।
 ନୃପସିଂହାସନେ ଯେବେ ବାଞ୍ଛା ଅଛି ତୋର ।
 ଏବେ ନରଦେହେଁ ପୁତ୍ର ତପ ସିଦ୍ଧି କର ।
 ଏମନ୍ତେ ଜନନୀ-ମୁଖୁଁ ଉପଦେଶ ପାଇ ।
 ତପସାଧେ ଘୋରବନେ ପ୍ରବେଶ ହେଲୁ ।
 ନବେଦନ କାରଣେ କହିଲ ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ।
 ପଣି ବନେ ଭାଲି ମୁଁ ବାଳକସ୍ବଭାବେ ।
 ଏମନ୍ତ ଧ୍ରୁବର ବାକ୍ୟ ମୁନିଗଣେ ଶୁଣି ।
 ଅନ୍ୟେ ଅନ୍ୟରେ ଚାହିଁ ସେ କହନ୍ତି ମନେ ଗୁଣି ।
 ଦେଖ ଏ କ୍ଷତ୍ରିୟ ତେଜ ସଂସାରେ ଦୁସ୍ତର ।
 ପୁଣି ଧ୍ରୁବ-ମୁଖ ଚାହିଁ କହନ୍ତି ମଧୁର ।
 ଅମ୍ଭରେ କି ସାଧକର୍ମ ତୋର ଉପକାର ।
 ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଣ କହ ଅମ୍ଭର ଆଗର ।
 ତୋର ମନୋରଥ ଅମ୍ଭେ ଜାଣିବୁଁ କେମନ୍ତେ ।
 ଭ୍ରନ୍ତ ଶୁଦ୍ଧି ବାଳ କହ ଅମ୍ଭର ଅଗ୍ରତେ ।
 ଶୁଣିମା ଭୋ ମୁନିଜନେ ମୋର ମନୋରଥ ।
 ପିତାର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭପୁତ୍ର ଉତ୍ତମ ମୋ ଭ୍ରତ ।
 ପିତାର ସମାଧେ ବସେ ନୃପସିଂହାସନେ ।
 ତାହାକୁ ମୋହର କିଛି ଅନ ନାହିଁ ମନେ ।

ତୁମ୍ଭେ ମୋତେ ସଖା ହୁଅ ଏ ଘୋର କାନନେ ।
 ଉପଦେଶ କହ ମୁନି ନିସ୍ତର ଯେସନେ ।
 ଶରୀର ବାଳକ ମୋର ବୁଦ୍ଧି ବାଳ ନୋହେ ।
 କହୁଲ ତୁମ୍ଭର ଆଗେ ଚନ୍ଦ୍ରର ନିଶ୍ଚୟେ ।
 ମୋର ମନ କହେଁ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମୁନିଗଣେ ।
 ଯେବା ଅଂହକାରେ ମୁ ପଶିଲ ଘୋରବନେ ।
 ଯେ ତପକୁ ପୁରବେ ତପେ କେହି ଲଭି ନାହିଁ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଆଦି ଦେବତାଙ୍କୁ ଗୋଚର ହୁଅ ।
 ବିଲେକ ଉପରେ ସର୍ବ ବନିତ ଯେ ସ୍ଥାନ ।
 ତହିଁ ବସିବ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ କଳ୍ପର ମୋ ମନ ।
 ମୋର ପିତୃ ପିତାମହେ ଯାହା ନ ପାଇଲେ ।
 କଳ୍ପକଳ୍ପାନ୍ତରେ ଯାହା ନ ପାଇଲେ ଭଲେ ।
 ସେ ଭୁବନେ ଯେଉଁ ଭାବେ ବସିବଇଁ ମୁହିଁ ।
 ତହିଁର ଉପାୟ ମୋତେ କହ ଭାବ ବହି ।
 ଧନ ରାଜ୍ୟ-ଭୋଗେ ମୋର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।
 ଏତେ କହ ମୁନିଙ୍କ ଚରଣେ ପ୍ରଣମଇ ।
 ଧୂବର ବଚନ ଶୁଣି ସର୍ବ ମୁନିଗଣେ ।
 ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟରେ ମିଳି ସେ କହନ୍ତି ତୋଷମନେ ।

(୫)

ପ୍ରାକୃତିକ ବର୍ଣ୍ଣନା (Sk. X, Ch. XIX).

ଏମନ୍ତେ ଶୁଣ ପରାକ୍ଷିତ । ସ୍ଵଭାବେ ସରଲ ବସନ୍ତ ।
 ନିଦାଘ କାଳ ଆଗମନ । ଘର୍ଷ୍ଣ ତାପିତ ସର୍ବଜନ ।
 ସର୍ବଦା ବସନ୍ତ ପବନ । ସଧୀରେ ବହେ ବନ ବନ ।
 ବସନ୍ତ ନୁହେ ନା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ଯେ ବନେ ଶ୍ରୀରାମ ମାଧବ ।
 ନିଦା-ନିର୍ହର-ଜଳନାଦେ । ନିବିଡ଼ ହରଜ୍ଞ ଶବଦେ ।
 ନିର୍ହର ଜଳକଣେ ମିଳି । ଅତି ଶୀତଳ ବନସ୍ଥଳୀ ।
 ନିଦାତରଙ୍ଗ ପୁଷ୍ପବନ । ପବନଯୋଗେ କମ୍ପମାନ ।
 ଜଳେ ଅଛଇ ପୁଷ୍ପଯେତେ । କମଳ କୁମୁଦ ସହୃଦେ ।
 ତାହାଙ୍କ ରେଣୁ ଘେନି ବଳେ । ପବନ ବହେ କୁତୁହଳେ ।
 ଏଣୁ ସେ ବୃନ୍ଦାବନ ଦେଶ । ନିଦାଘ ନ କରେ ସ୍ଵରଣ ।
 ଘନ ଗହନ ବନଭୂମି । ତେଣୁ ହୁହୁ ଖାବେ ଶ୍ରମୀ ।
 ଅତି ଗଭୀର ନିଦାଜଳେ । ଲହରୀ ବାଜି ଉଠେ ବଳେ ।
 ପକେ ବଣର ବେନିତଟ । ରଙ୍ଗ ତରଙ୍ଗେ ଧୁଆଁବୁଠ ।

ପୁଣି ଏ ବନଭୂମି ଦେଶ । ଅଦତ୍ୟ ନ କରଇ ଗ୍ରାସ ।
ସ୍ବଭାବେ କୁପୁମିତ ବନେ । ଚନ୍ଦ୍ର ମୟୂର ପକ୍ଷୀ-ସ୍ବନେ ।
କୋକିଳ ସାରସ ନିକର । ଭ୍ରମରଧ୍ବନି ମନୋହର ।

(୭)

ଯଦୁକୁଳପ୍ରତି ବ୍ରହ୍ମ-ଶାପ (Sk. XI, Ch. II).

ନମଇଁ ନୃସିଂହ-ଚରଣ । ଅନାଦି ପରମ-କାରଣ ।
ଲୀଳାବିଧି କଲେବର । ଦେବ ମାନବେ ଅଗୋଚର ।
ମାୟା ସଂସାରେ ଯାର ଲୀଳା । ଯା ନାମ ଭବଜଳେ ଭେଳା ।
କରୁଣାକଟାକ୍ଷ ପ୍ରକାଶେ । ଭକତଜନ-ଦୁଃଖ ନାଶେ ।
ସେ ହରିଚରଣ ପ୍ରକାଶେ । ଶ୍ରୀଭଗବତ ଏକାଦଶେ ।
ଏ ଭଗବତ ଧର୍ମକଥା । ହେଲେ ଖଣ୍ଡିତ ଭବବ୍ୟଥା ।
ନାରଦ ବସୁଦେବ ବାଣୀ । ନିମିତ୍ତଜନ ନବ ମୁନି ।
ଭବବ-ନିସ୍ତାରଣ ବାଣୀ । ଯାହା କହିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ।
ସେ କଥା ପ୍ରାକୃତେ ପ୍ରକାଶ । ଆରମ୍ଭେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ।
ବ୍ୟାସନନ୍ଦନ-ମୁଖୁ ଶୁଣି । ନିର୍ମଳ ଭଗବତ-ବାଣୀ ।
ସାଧୁସଙ୍ଗମେ ଗଙ୍ଗାତୀରେ । ଶୁକଚରଣ ଧରି କରେ ।
ଅନନ୍ତେ କର ଅଶ୍ରୁପାତ । ବୋଇଲେ ଅଭିମନ୍ୟୁପୁତ ।
ଭୋ ମୁନି ନମେ ତୋ ପୟରେ । ମୋତେ ଭବିଷ୍ୟ ଏ ସଂସାରେ ।
କହ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-ଗୁଣମାନ । ପୁଣି କି କଲେ ଭଗବାନ ।

ଶ୍ରୀ ବାଦରାୟଣିରୁବାଚ

କହନ୍ତି ବ୍ୟାସଙ୍କ ତନୁଜ । ଶୁଣ ଯଶସ୍ୟ ମହାରାଜ ।
ଦେବଙ୍କ ବ୍ୟାକୁଳେ ମୁରାରି । ଅଂଶେ ମନୁଷ୍ୟଦେହ ଧରି ।
ଦୁର୍ଜନ ଦୁଷ୍ଟଗଣ ମାରି । ଅବମାନୁଷ୍ୟ ହେଲେ ହରି ।
ଲବଣ୍ୟରୂପେ ଜନମୋହ । ପ୍ରାଣିନୟନେ ସୁଖ ଦେଇ ।
ସେ ରୂପ କର ଅନୁର୍ବାନ । ହରିଲେ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ମନ ।
କୃଷ୍ଣ କୋମଳ ମୃଦୁବାଣୀ । ଯେ ଅବା କର୍ଣ୍ଣେ ଥିଲେ ଶୁଣି ।
ତେଣେ ତାହାଙ୍କ ଚିତ୍ତ ହରି । ଅନ୍ତର ହୋଇଲେ ମୁରାରି ।
କୃଷ୍ଣର ପାଦପଦ୍ମ ଚିତ୍ତ । ସୁନ୍ଦର ମନ୍ତ୍ରର ଗମନ ।
ଯେ ଅବା ଦେଖିଥିଲେ ଜନ । ସେ ପାଦପଦ୍ମେ ଦେଇ ମନ ।
ସେ ରୂପେ ତାଙ୍କ ମନ ହରି । ନିଜଭୁବନେ ବଢ଼େ କର ।
କୁରୁ-ପାଣ୍ଡବ ମଧ୍ୟେ ହରି । ମାୟା କନଳେ ଭେଦ କର ।
କପଟପାଶା ବନବାସ । ଅକର୍ଷି ଦୌପଦାର କେଶ ।

ଭ୍ରମକୁ ବ୍ୟଲଘୁ ଦେଇ । ଜନ୍ମର ଘରେ ଅଗ୍ନି ଦାହ ।
ଏ ଆଦି ଯେତେ କଷ୍ଟମାନ । ପାଣ୍ଡବେ ଦେଲା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
ସେ ଅପମାନେ ମାନ ବହୁ । ସଙ୍ଗତେ ଘେନି ପାଞ୍ଚଭାଇ ।
ନିମିତ୍ତ କର ତାଙ୍କୁ ହର । ଅନେକ ଅଶୋଭିଣୀ ମାର ।
ଭାବ ନିବାର ଭଗବାନ । ଅନ୍ତେ ଚଳିଲେ ନିଜସ୍ଥାନ ।

ପରାକ୍ଷିପୁରାଣ

ଅଖଣ୍ଡ ନିଜବଶ-କୋପେ । କର୍ପି ହରିଲେ ବ୍ରହ୍ମଣାପେ ।
ଯାହାର ମାୟା ଯୋଗବଳେ । ଈଶ୍ଵର ଖେଳେ ମହାତଳେ ।
ସେ ବ୍ରହ୍ମଣାପ ନରହରି । ହେଲେ ପାରଇ ଆନ କରି ।
ସବ ସମ୍ପଦ ନିଜପୁରୀ । ମାୟାର ବଳେ ତା ସଂହରି ।
କଳି-ଭିଆଇ ନିଜବଶେ । ସଂହାରି ବିଶ୍ଵାମିତ୍ତେ ଶେଷେ ।
ଅନଳ ବନ୍ଧୁ ଜାତ ହୋଇ । ଯେହେ ଲଭଇ ବନ ଦହି ।
ଯେ ଯଦୁବଶ ମହାତଳେ । କ୍ଷୟ ନୁହନ୍ତି ଉପୁବଳେ ।
ସେବନ୍ତି ଗୁରୁ-ବିପ୍ରପାଦେ । ଭେଦ ନୁହନ୍ତି ବେଦବାଦେ ।
କର୍ପି ଗୋବିନ୍ଦ ସଂହାରିଲେ । ନିଜଭୁବନେ ବିଜେ କଲେ ।
କୃଷ୍ଣର ଯଶ ଗୁଣ ଯେତେ । ସଂସାରେ ଶୁଣି ଏକପତ୍ତେ ।
ପାର୍ଥୀ ତରନ୍ତି ତମ ଘୋର । ଏମନ୍ତ ମହିମା ଯାହାର ।
ଭୋ ମୁନି କହ ତୋଷମନେ । ଏମନ୍ତେ ରାଜାର ବଚନେ ।

ଶୂକ ଭବାନ

ବୋଲନ୍ତି ବେଦବ୍ୟାସ ସୁତ । ଶୁଣ ହେ କୃଷ୍ଣର ତରତ ।
ଜନମୋହନ ମାୟାଧର । ପ୍ରକାଶି ମାୟା କଳେବର ।
ନାନା ବିଚିତ୍ର କର୍ମ କର । କଲିଲେ ନିଜବଶ ମାର ।
କାହାର ସାଧ ଏ ବେଭାର । ଶୁଣ ସୁମନେ ନୁପକର ।
କଳି-କଳୁଷ ନିବାରଣ ସଂସାରେ ସ୍ଥାପି ଯଶ ଗୁଣ ।
ଏବେ ଗୋବିନ୍ଦ କଲେ ଯେତେ । କହିବା ଶୁଣ ଏକ ପତ୍ତେ ।
ଯାଦବବଳ ନାଶ ଅର୍ଥେ । ଗୋବିନ୍ଦ ବିଘ୍ନଲେ ଠିକ୍ତେ ।
ବିପ୍ରେ ଯେ ଥିଲେ ନିଜଦେଶେ । କୃଷ୍ଣର ଦର୍ଶନ-ଲାଭେ ।
ବିଶ୍ଵାମିତ୍ତଙ୍କୁ ଆଗ କରି । ଶ୍ରୀ ବାମଦେବ ବ୍ରହ୍ମବିହାରୀ ।
ଭଗ୍ନ ଅର୍ଜୁନ ଯେ ଦୁଃଖୀ । ବଶିଷ୍ଠ ନାରଦ ବିଶେଷ ।
ମିଳିଲେ ପିଣ୍ଡାରକ ଉର୍ଥେ । ଶ୍ରମେ ଚାଲନ୍ତି ବନପଥେ ।
ଏମନ୍ତେ କୃଷ୍ଣର କୁମରେ । ଅନନ୍ତେ ସମୁଦର ଘାରେ ।
ସକଳେ ଏକସ୍ଥାନେ ମିଳି । ରଙ୍ଗେ କରନ୍ତି ନାନାବେଳି ।

ଶାମୁକୁ ନାଶାବେଶ କର । ଅନେକ ଅଳଙ୍କାରେ ଭର ।
 ପ୍ରସବଗର୍ଭ ପ୍ରାୟ କର । ଉଦରେ ଲେହପାଶ ଭର ।
 ଚାଲଇ ତରଣ ମନ୍ତରେ । ଶ୍ରମେ ଘୃମିତ କଳେବରେ ।
 ମୁନିଙ୍କ ଦେଖି ଲଜପାଇ । ଅନ୍ତରେ ଅଧୋମୁଖ ହୋଇ ।
 ରହିଲା ଲଜା-ଅଭ୍ୟନ୍ତରେ । ଏମନ୍ତେ କୃଷ୍ଣର କୁମରେ ।
 ମୁନିଙ୍କ ପାଶେ ଯାଇ ଧୀରେ । କରଯୁଗଳ ଦେଇ ଶିରେ ।
 କୋମଳ ମଧୁର ବଚନେ । ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ବପ୍ରଜନେ ।
 ଯାଦବବଶ ନାଶା ଏହି । ଅନେକ ଦନ ଗର୍ଭ ବହି ।
 ପ୍ରସବ ନୋହେ କି କାରଣେ । କହିଲୁଁ ତୁମ୍ଭର ତରଣେ ।
 ଲଜେ ନ ରହେ ତୁମ୍ଭ ଆଗେ । ତଳି ନ ପାରେ ଶ୍ରମଭାଗେ ।
 ତୁମ୍ଭେ ସବଜ୍ଜନ ସାର । କି ଅଛି ଗର୍ଭରେ ଏହାର ।
 ପୁଅ ଦୁହିତା କିବା ଜାତ । ମାୟା ନ କର କହ ସତ ।
 ଶୁଣିଣ ତାଙ୍କର ବଚନ । କୋପେ ବୋଇଲେ ମୁନିଜନ ।
 ଏ ନାଶା ଗର୍ଭବାସ ବାଣୀ । ଆମ୍ଭେ ଜାଣିଲୁଁ ପରମାଣୀ ।
 ଏହାର ଗର୍ଭେ ଅଛି ବାଳ । ନିଷ୍ଠୁର ଲେହର ମୁଷଳ ।
 ଆଜ ଏ ଗର୍ଭ ପ୍ରସବବ । ତୁମ୍ଭର ବଶ ବିନାଶିବ ।
 କୁଳସମୂଳେ କର ନାଶ । ଭୂମିରେ ଯେତେ ଯଦୁବଶ ।
 ଏମନ୍ତ କହି ଗଲେ ମୁନି । କୃଷ୍ଣକୁମରେ ତାହା ଶୁଣି ।
 ବକ୍ତ୍ର ପଡ଼ିଲା ଯେହ୍ନେ ମୁଣ୍ଡେ । ଶାମୁକୁ ଘେନ ରାଜଦାଣ୍ଡେ ।
 ତକ୍ଷଣେ ଲେହପାଶ ଫେର । ପେଟ ଖୋଜନ୍ତି ହସ୍ତ ଦେଇ ।
 କର୍କଶ ପିଙ୍ଗଳ ପିଛୁଳ । ଦେଖିଲେ ଲେହର ମୁଷଳ ।
 ଗର୍ଭ ପଡ଼ିଲା ବକ୍ତ୍ରପ୍ରାୟେ । ଦେଖି କମ୍ପିଲେ ମହାଭୟେ ।
 ଲେହମୁଷଳ ତେଜଭରେ । ତକ୍ଷୁ ଭୁଜିଲେ ନିଜକରେ ।
 ବୋଲନ୍ତି କଲୁଁ ମନକର୍ମ । କିବା ବୋଲିବେ କୃଷ୍ଣ ରାମ ।
 ଏମନ୍ତେ ଗୋବିନ୍ଦର ସୁତେ । ଲେହମୁଷଳ ଘେନ ହସ୍ତେ ।
 ଉପସେନର ସଭାତଳେ । ମିଳିଲେ ହୃଦୟ ଚଞ୍ଚଳେ ।
 ଲେହମୁଷଳ ତଳେ ଥୋଇ । କହନ୍ତି ସଭାମୁଖ ଚାହିଁ ।
 ଆମ୍ଭେ ଯେ କ୍ରୀଡ଼ା କଉତୁକେ । ଖେଳନ୍ତେ ଡାର୍ଥ ପିଣ୍ଡାରକେ ।
 ଶାମୁକୁ ନାଶାବେଶ କର । ଉଦରେ ଲେହପାଶ ଭର ।
 ମୁନିଙ୍କ ପରାୟଣ ଭବେ । ଏ ଗର୍ଭ-ପ୍ରସବ-ପ୍ରସାବେ ।
 ଶୁଣି କୋପିଲେ ମୁନି ଭ୍ରମେ । ବନ-ଗହନ-ପଥଶ୍ରମେ ।
 ବୋଇଲେ ଗର୍ଭେ ଅଛି ବାଳ । ନିଷ୍ଠୁର ଲେହର ମୁଷଳ ।
 ଭୂମିରେ ଯଦୁବଶ ଯେତେ । ଏ ଲେହେ ମଉବେ ସମସ୍ତେ ।
 ନାଶ କରିବ ଯଦୁକୁଳ । ଏ ଜାତ ଲେହର ମୁଷଳ ।

ତକ୍ଷଣେ ଗର୍ଭ ଫେର ଦେଖି । ଭୟେ ବୁଜିଲୁଁ ଅମ୍ଭେ ଅଖି ।
 ଏମନ୍ତେ କହ ସଭାମଧ୍ୟେ । କୁମରେ ବସିଲେ ବସାଦେ ।
 ଶୁଣି ସକଳ ପୁରଜନେ । କହନ୍ତି ଦୁଃଖିତବଦନେ ।
 ନିଷ୍ଠୁର ବପ୍ର-କୋପାନଳ । ଦହଇ ଭୁବନମଣ୍ଡଳ ।
 କେ ତାହା ଅନ୍ୟଥା କରିବ । ବ୍ରହ୍ମା ଶଙ୍କର ବାସୁଦେବ ।
 ଶୁଣି ବସାଦ ସଭାଜନ । ବଦନ୍ତ ନ ସ୍ଥରେ ବଚନ ।
 ତା ଦେଖି ରାଜା ଉପସେନ । ଭ୍ରମକୁ ବୋଲଇ ବଚନ ।
 ଏ ଲେହ ଗିରିଶିଖେ ନେଇ । ଘଷ ସମୁଦ୍ରଜଳ ଦେଇ ।
 ବଶେଷ କରି ଲେହ ଘଷ । ଯେମନ୍ତ ନ ରହଇ ଶେଷ ।
 ତକ୍ଷଣେ ରାଜା ଆଜ୍ଞା ପାଇ । ମୁଷଳ ଘେନି ବେଗେ ଯାଇ ।
 ପଦ୍ମତେ ସମୁଦ୍ରର ଜଳେ । ଲୌହ ଘଷିଲେ ଭୁଜବଳେ ।
 ଘଷନ୍ତେ ଲେହଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ । ପଡ଼ନ୍ତି ସମୁଦ୍ରରେ ଯାଇଁ ।
 ଅନେକ ଦିନ ଘଷି ରୋଷେ । ଅଳସ ରହେ ଅବଶେଷେ ।
 ଅଙ୍ଗୁଳ ଛୁଡ଼େ ଘରଷଣେ । ନିଷ୍ଠୁର ନଃଶେଷ କରଣେ ।
 ଲେହ ପଡ଼ନ୍ତେ ଘୋର ପାଣି । ଆହାର ପ୍ରାୟ ତାହା ମଣି ।
 ମୀନ ଗିଳିଲା ଅତି ବେଗେ । ସେ ମୀନ ମହାଶୟ ସଙ୍ଗେ ।
 ଚରନ୍ତେ ସମୁଦ୍ରର କୂଳେ । ଜାଲେ ପଡ଼ିଲା ଶାନ୍ତିକାଳେ ।
 ଧୀବର ନେଇ ମୀନ ଏକା । ଜବା ଶବରେ ଦେଲା ଦେଖା ।
 ମୀନ କାଟନ୍ତେ ତାର ଘରେ । ଲେହ ଦେଖିଲା ତା ଉଦରେ ।
 କର୍କଶ ପିଙ୍ଗଳ ପ୍ରତୀ । ଜଳଇ ଯେହ୍ନେ ମାରତୀ ।
 ଦେଖି ଶବର ତୋଷ ହୋଇ । ନାରାଜ କଲି ତାହା ନେଇ ।
 ବାଣର ମୂଳେ ଡାକ୍ଷଣ ଫଳ । ତେଜେ କି ଜଳଇ ଅନଳ ।
 ଯେ ଲେହଚୂର୍ଣ୍ଣ ପଡ଼ିଥିଲା । ସମୁଦ୍ରଜଳରେ ଭାସିଲା ।
 ଡାରେ ଲଗନ୍ତେ ଲେହଚୂର୍ଣ୍ଣ । ଜନ୍ମିଲା ଏରକାର ବନ ।
 ଡାକ୍ଷ ଶିଶିର ସେ ସଭାବେ । ଯେଣେ ଯାଦବେ ନାଶ ସିବେ ।
 ଯେ କାଳରୂପୀ ଭଗବାନ । ଜାଣଇ ସକଳ ବିଧାନ ।
 ଖେଳଇ ମାୟାମୟକଳ୍ପେ । ସେ ପ୍ରଭୁ ତରେ ବ୍ରହ୍ମଶାସେ ।
 କୁଳ ବନାଶ ହେତୁ କରି । ଅବନାଭାବ ହେଲେ ହରି ।
 ନିଜରୂପେ ଅବଧାନ । ନିର୍ଲେପ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ।
 ବୋଲଇ ବସ୍ତ୍ର ଜଗନ୍ନାଥ । ଶ୍ରୀ ଏକାଦଶେ ଭଗବତ ।
 ଜାହ୍ନବାଦରେ ରାଜା ଆଗେ । ଶୁକ କହିଲେ ବ୍ରହ୍ମଭାଗେ ।
 ସଂସାର-ତାରଣ ଏ ବାଣୀ । ସୁଜନେ ତର ଏହା ଶୁଣି ।
 ଇତି ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧେ ବିପ୍ରଶାସକଥନଂ
 ନାମ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

(୫)

ବସୁଦେବଙ୍କ ଘରେ ନାରଦଙ୍କ ପ୍ରବେଶ (Sk. XI, Ch. II).

ଶ୍ରୀ ଶୁକ ଉବାଚ

ଶୁଣ ପଣ୍ଡା ମନସ୍ତରେ । ଅଳ୍ପଦ ଦ୍ଵାରକା ନଗରେ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ଭୁଜଦଣ୍ଡବଳେ । ଯାଦବେ ଥାନ୍ତି ସୁଖଭୋଳେ ।
ବାସବଥବ ଦେବଗଣେ । ଯହିଁ ସେବନ୍ତି ଅନୁଷ୍ଠାଣେ ।
ଯହିଁ ନାରଦ ଥାନ୍ତି ନିତି । କୃଷ୍ଣମହିମା ଭାବ ଚନ୍ଦ୍ର ।
ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ମନୁଷ୍ୟ ଦେହ ଧର । କେ କୃଷ୍ଣଭାବ ପରହର ।
ଭବ ବିରଞ୍ଚିତ ଯାର ନିତ୍ୟେ । ପାଦ ସେବନ୍ତି ହୃଦଗତେ ।
ନାରଦମୁନି ଦିନକରେ । ମିଳିଲେ ବସୁଦେବ-ଘରେ ।
ନାରଦ-ଆଗମନ-ଭାବ । ଦେଖି ମିଳିଲେ ବସୁଦେବ ।
ପବିତ୍ରଜଳେ ପାଦ ଧୋଇ । ଆସନେ ବସାଇଲେ ନେଇ ।
ଚରଣେ କର ନମସ୍କାର । ଭାବେ ବୋଲିଲେ ଯଦୁଗାର ।

ବସୁଦେବ ଉବାଚ

ଧନ୍ୟ ଜୀବନ ଆଜ ମୋର । ଦେଖିଲ ଚରଣ ତୁମ୍ଭର ।
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଲୋକପରାଣେ । ବୁଝାଣେ ଭ୍ରମ ଅନୁଷ୍ଠାଣେ ।
ପିତା-ମାତାଙ୍କ ଆଗମନ । ପୁତ୍ରଙ୍କୁ କଲ୍ୟାଣ ଯେଷନ ।
ବିଷ୍ଣୁଭକତ ଜନ ଦେଖି । ନିର୍ମଳ ହୃଦ ଚର୍ମଆଖି ।
ଜନ୍ମକୁ ଦେବଙ୍କ ଚରଣ । ସାଧର ଦୁଃଖସୁଖ ଅର୍ଥ ।
ସେ ଦେବଚରଣ-ପ୍ରସାଦ । ସାଧୁଙ୍କୁ ନ କରେ ବିଷାଦ ।
ଯେଣୁ ଭକତଜନ ନିତ୍ୟେ । ଭାବେ ଭଜନ୍ତି ପ୍ରାଣୀହିତେ ।
ମନୁଷ୍ୟେ ସୁଖଭୋଗ ଚନ୍ଦ୍ର । ନାନାଦି ଦେବତା ପୂଜନ୍ତି ।
ଦେବେ ତାହାଙ୍କ ଉପକାରେ । ଭଜନ୍ତି ଭକ୍ତି ଅନୁସାରେ ।
ସ୍ଵଭାବେ ଦେବେ ଶ୍ଵୟୀରତ । ବସନ୍ତି କର୍ମର ଆୟତ୍ତ ।
ତେଣୁ ସେ କର୍ମ ଅନୁସାରେ । ପ୍ରାଣୀକି ତୋଷୁଥାନ୍ତି ବରେ ।
ଫଳର କର୍ମ ଅନୁମତେ । ପ୍ରାଣୀ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଏ ଜଗତେ ।
ବିଷ୍ଣୁ-ଭକତ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର । ଜଗତେ ନାହିଁ ଅମ୍ଭ ପର ।
ଦୟା କରନ୍ତି ସବଲୋକେ । ଦିନ ହରନ୍ତି ଦୁଃଖ ସୁଖେ ।
ଅଜ ମୁଁ ଦେଖି ତୁମ୍ଭ ପାଦ । ଲଭିଲ ସକଳ ସମ୍ପଦ ।
ତଥାପି ବୈଷ୍ଣବର ଧର୍ମ । ବିଷ୍ଣୁ ଅର୍ପିତ ଯେତେ କର୍ମ ।
ଏହା ଶୁଣିବ ଇଚ୍ଛା ମୋର । ପୁଣ୍ୟ କହ ଧର୍ମସାର ।
ଯାହାର କଥନ ଶ୍ରବଣ । ଜନ୍ମ-ମରଣ-ନିବାରଣ ।
ପୁଣେ ମୁଁ ତପ ଯୋଗକଲେ । ସେବିଲ ବିଷ୍ଣୁ-ପାଦତଳେ ।

ବଞ୍ଚୁ ଯାଉଲେ ମୋତେ ବର । ମୋର ଅବୃକ୍ଷ ବଳୀୟାର ।
 ମୋକ୍ଷ ନ ମାଗି ପୁଣ୍ୟ-ଆଶେ । ପଡ଼ିଲ ମୋହଜଡ଼ପାଶେ ।
 ଏବେ ଉପାୟ ତୁମ୍ଭେ କର । ଯେମନ୍ତେ ତୁଟେ ଭ୍ରମ ମୋର ।
 ବସୁଦେବର ବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ମନଆନନ୍ତେ ବୁଝୁମୁନ ।

(୭)

ନମି ଓ ନବ ବିପ୍ର-ସଂବାଦ (Sk. XI, Ch. II).

ନାରଦ ଉବାଚ

ବୋଲନ୍ତି ଧନ୍ୟ ଯଦୁବାର । ଧନ୍ୟ ଏ ବଚନ ତୋହର ।
 ତୋ ଚିତ୍ତ ଭାଗବତଧର୍ମେ । କଲ୍ଲେଲ ପୁଣ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ-କର୍ମେ ।
 ଶୁଣ ଏ ଧର୍ମର ମହିମା । କେ କହିପାରେ ଗୁଣସୀମା ।
 ଯେବେ ଶ୍ରବଣେ ଏହା ଶୁଣି । ମନ ବଚନେ ପରମାଣି ।
 ଯଦ୍ୟପି ଗୁରୁ ବିପ୍ରଦ୍ରୋହୀ । ତହିଁ ପଡ଼ିତ ଯେବେ ହୋଇ ।
 ତାର ଶ୍ରବଣେ ଯେବେ ପଶେ । ସବ କଲୁଷ ଦେହୁଁ ନାଶେ ।
 ଧନ୍ୟ ଯାଦବ ତୋ ଜୀବନ । କୃଷ୍ଣରେ ନିବେଶିଲୁ ମନ ।
 କୃଷ୍ଣର ଶ୍ରବଣ ଜୀର୍ଣ୍ଣନ । ଅଶେଷ ଦୁରତ ଦହନ ।
 କହିବା ଶୁଣ ସାବଧାନେ । ଯେ ଇଚ୍ଛାସ ପୁରୁଷତନେ ।
 ପୁଣେ ହୋ ବିଦେହମଣ୍ଡଳେ । ନିମିତ୍ତାର ଯଜ୍ଞକାଳେ ।
 ଦବ୍ୟ ପୁରୁଷ ନବରଷି । ମିଳିଲେ ଯଜ୍ଞଶାଳେ ଆସି ।
 ସେ ନବରଷି ମହାଜନ । ଶୁଣ ହୋ ତାହାଙ୍କ ବିଧାନ ।
 ବୁଝାର ଶରୀରୁଁ ସମ୍ଭବ । ଯେ ମନୁ ନାମ ସ୍ବାୟମ୍ଭୁବ ।
 ତାର ତନୟ ପ୍ରିୟକ୍ରତ । ସୁଗୁଣ ସାଧୁ ଶୁଚିମନୁ ।
 ପ୍ରିୟକ୍ରତର ପୁତ୍ର ଦୁଇ । ଅଗ୍ନିଧ୍ରୁ ଅଗ୍ନିବାହୁ ହୋଇ ।
 ଅଗ୍ନିଧ୍ରୁ ସୁତ ନାହିଁ ନାମ । ସୁନ୍ଦର ସବଗୁଣଧାମ ।
 ରକ୍ଷତ ତାହାର କୁମର । ସେ ବଞ୍ଚୁ ଅଂଶେ ଅବତାର ।
 ତାର ମହିମା ଗୁଣ ଯେତେ । ଅନ୍ତ କେ କରବ ଜଗତେ ।
 ଅଶେଷ ମହିମା ତାହାର । ଭରତ ତାହାର କୁମର ।
 ଶତେକ ପୁତ୍ରେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ସେହି । ତା ପରେ ଭନଶତ ଭାଇ ।
 ସକଳେ ବେଦବିଦ୍ୟ ଶୂର । ପବିତ୍ର ପୁଣ୍ୟ କଳେବର ।
 ଭରତ ଥାଇ ପୁଣ୍ୟକାମେ । ଭରତଭୂମି ଯାର ନାମେ ।
 ଭବନେ ରାଜଭୋଗ ଭୁଞ୍ଜି । ବନେ ପଶିଲ ରାଜ୍ୟ ତେଜ ।
 ତପେ ତୋଷିଲ ରାବଣାସୁ । ଜାତସୁର ସେ ଜାତ ହୋଇ ।
 ଏମନ୍ତେ ଚିନି ଜନ୍ମ ଅନ୍ତେ । ପଶିଲ କୃଷ୍ଣ ପାଦଗତେ ।
 ଅଶେଷ ଦୁଃଖ ନାଶ ଗଲ । ଜନ୍ମ ମରଣ ପାସୋରଲ ।

ଅଉ ଯେ ଭନଗତ ଭାଇ । ତାଙ୍କ ମହିମା ଶୁଣ ଭୁଞ୍ଜି ।
 ତାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ନବ ସୁତ । ସାଧୁ ପୁରୁଣ ଶୁଭମନ୍ତ୍ର ।
 ହୋଇଲେ ନବଦୀପେ ରାଜା । ସୁଖେ ପାଳିଲେ ଜନ ପ୍ରଜା ।
 ଏକ ଅଧିକ ଅଶୀ ସୁତେ । ବେଦ ଅଭ୍ୟାସି ଦୃଢ଼ଚିତ୍ତେ ।
 ତପେ ଆରାଧ୍ୟ ନାରାୟଣ । ଜଗତେ ହୋଇଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
 ଶେଷେ ଯେ ନବ ସୁତେ ଥିଲେ । ନିର୍ଗୁଣ ଯୋଗ ଅଭ୍ୟାସିଲେ ।
 ସେ ଅଧିଜ୍ଞାନୀ ସାଧୁ ଧୀର । ଜଟା ବହୁତ ଦଗମ୍ବର ।
 ମିଶ୍ର ଅଭିରାମ ସମ । ଶୁଣ ହୋ ତାହାଙ୍କର ନାମ ।
 ସେ କବି ହବି ଅନୁରକ୍ଷ । ଏ ଛନ୍ଦ ଜ୍ଞାନୀ ଧ୍ୟାନେ ଦକ୍ଷ ।
 ପ୍ରବୃଦ୍ଧ ସୁପିସ୍ତଳାୟନ । ଷଷ୍ଠରେ ଆବହୃଦି ନାମ ।
 ଦ୍ରବିଡ଼ ଚମପ ଏ ଦୁଇ । କରଭାଜନ ନବଭାଇ ।
 ତାହାଙ୍କ ମନ କୁଷ୍ଠଦେହେ । କପଟେ ଥାନ୍ତି ଏକସ୍ମେହେ ।
 ଦେଖନ୍ତି ସଦାଜୀବ ଦେହେ । ଏକା ଗୋବିନ୍ଦ ଭିନ୍ନ ନୁହେ ।
 ହୋଇଣ ଅବ୍ୟାହତ ଗତି । ଏମନ୍ତେ ନବବସ୍ତ୍ରେ ଥାନ୍ତି ।
 ସିଦ୍ଧ ଗନ୍ଧର୍ବ ସୁରମେଲେ । ଯକ୍ଷ ରାକ୍ଷସ ରସାତଳେ ।
 ଏ ଆଦି ନାନା ଦେଶ ପୁରେ । ଭ୍ରମନ୍ତି ନବ ସହୋଦରେ ।
 ଶିବ ସୁରଭିଲେକେ ଥାନ୍ତି । ବ୍ରାହ୍ମଣ-ଭୁବନେ ପଶନ୍ତି ।
 ଯଜ୍ଞଶାଳକୁ ଆଗମନ । କରନ୍ତେ ନବ ମୁନିଗଣ ।
 ସମ୍ବ୍ରମେ ତେଜଶ ଆସନ । ଉଭା ହୋଇଲୁ ଯଜ୍ଞମାନ ।
 ଦେଖିଲୁ ଦବ୍ୟ ତେଜୋମୟେ । ରବି ଶଶାଙ୍କ ସମ ନୁହେ ।
 ଅଗ୍ନି ଯେ କୁଶ୍ରମଧ୍ୟେ ଥିଲୁ । ବିପ୍ରଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ ଉଠିଲୁ ।
 ଆନନ୍ଦମନେ ନୃପବର । ପଡ଼ିଲୁ ମୁନିଙ୍କ ପୟର ।
 ପ୍ରଣାମ କରି ତାଙ୍କ ପାଦେ । ଆସନେ ବସାଇ ଆନନ୍ଦେ ।

ନିର୍ମରୁବାତ

କରଯୁଗଳ ଶିରେ ଦେଇ । ବୋଲନ୍ତି ନିସ୍ତରଳ ମୁହିଁ ।
 ତୁମ୍ଭ ଚରଣଯୁଗ ଦେଖି । ନିର୍ମଳ କଲ ଚର୍ମ ଅଖି ।
 ତୁମ୍ଭେ ଯେ ନବ ବିପ୍ରବର । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ କୁଷ୍ଠକ ଅନୁନର ।
 ସଂସାରେ ତୁମ୍ଭର ଭ୍ରମଣ । ଅଶେଷ ଜନ ପରଶାଣ ।
 ଏ ଯେ ମନୁଷ୍ୟ-କଳେବର । ଦୁଇଭା ଶ୍ରେଣି ଭଙ୍ଗୁର ।
 ତଥାପି ମନୁଷ୍ୟ-ଶରୀରେ । ଯେ ଭଜେ ଗୋବିନ୍ଦ-ପୟରେ ।
 ତାହାଙ୍କୁ ଭଜନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାଣୀ । ତରନ୍ତି ଭବତରଙ୍ଗିଣୀ ।
 କ୍ଷଣେ ନିମେଷେ ଲବେ ଲେଖେ । ଯେବେ ସେ ସାଧୁଜନପାଶେ ।
 ଚିତ୍ତେ ଚିନ୍ତଇ ବିଷ୍ଣୁଭାବ । ତାହାଙ୍କୁ ବୋଲି ନିୟମର ।

ସେ ଲଭୁ ଭୁମ୍ଭର ବଚନ । ମୁଁ ଯେବେ ଶୁଣି ତା ଭାଜନ ।
 ଯେ ଧର୍ମ ଅରରଲେ ପ୍ରାଣୀ । ନିଶ୍ଚୟ ଲଭନ୍ତି ଚକ୍ରପାଣି ।
 ସେ ହରି ତାଙ୍କ ବଶେ ଥାଇ । ଏ ମାୟା ତାଙ୍କୁ ନ ଲଗଇ ।
 ଏମନ୍ତେ ନିମି-ବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ବୋଲନ୍ତି ନବ ମହାମୁନି ।
 ଶୁଣ ହେ ରାଜା ଏକତିତ୍ତେ । ଯାହା କହିବୁ ଭାଗବତେ ।

କବିରୁକାଚ

କବି ବୋଲନ୍ତି ସବୁେ ଶୁଣ । ଯେ ଧର୍ମେ ଚିତ୍ତ ମୋ ନିର୍ଗୁଣ ।
 ନାନାପ୍ରକାରେ ହରିପାଦେ । ଯାହାର ଚିତ୍ତ ଅପ୍ରମାଦେ ।
 ଭଜଇ ଜାଣି ବସୁମାୟା । ସେ ହରି ତାକୁ କରେ ଦୟା ।
 ବସୁର ଅଭୟ-ଚରଣ । ମଙ୍ଗଳ କୁଣଳ କଲ୍ୟାଣ ।
 ଅଶେଷ ଦୁଃଖ ନାଶ କରେ । ନିତ୍ୟେ ଯେ ବସୁନାମ ଧରେ ।
 ଦେହ ସମ୍ପଦ ଦାରା ସୁଦ୍ଧ । ଏଥେ ମୋହତ ଯାର ଚିତ୍ତ ।
 କାମସଂକଳ୍ପ ଦିନେ ଦିନେ । ବହଇ ବସୟ ଚିନ୍ତନେ ।
 ମାୟାରେ ମନ ଅଗୋଚର । ଭ୍ରମର ଅଶେଷ ପ୍ରକାର ।
 ବସୁର ଅଭୟ-ଚରଣ । ଅଶେଷ ମଙ୍ଗଳ-କାରଣ ।
 ହରିଚରଣ-ସେବାଅର୍ଥେ । ଯେବା ଉପାୟ ବେଦପଥେ ।
 ଭାବ ଅଭାବ ମନେ ଗୁଣି । ମୂର୍ଖେ ତରନ୍ତି ତାହା ଶୁଣି ।
 ଏ ଭାଗବତ-ଧର୍ମସାର । ଏ ଧର୍ମେ ଲଭୁ ଚକ୍ରଧର ।
 ଏଣେ ଯେ ଚନ୍ତେ କୁଷ୍ଠପାଦ । ତାହାଙ୍କୁ ନ ପଡ଼େ ପ୍ରମାଦ ।
 ହୃଦେ ଗୋବିନ୍ଦ ପାଦ ଆୟି । ନୟନ ଗୁଳି ଯେବେ ଧାଇଁ ।
 ପଥ ନ ଜାଣି ଯେବେ ହୁଡ଼େ । ସେ ପ୍ରାଣୀ କେବେହେଁ ନ ପଡ଼େ ।
 ବେଦ ବଚନ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର । ଏ ବେନି ବିପ୍ରଙ୍କର ନେତ୍ର ।
 ଏକ ନ ଥିଲେ କଣା ହୋଇ । ଦୂର ଅଭାବେ ଅଳ୍ପ ସେହୁ ।
 ଏମନ୍ତ ବିପ୍ର ଯେବେ ଚିନ୍ତେ । ଦୃଢ଼େ ଭାବଇ ହୃଦଗତେ ।
 ତାହାର ଅମଙ୍ଗଳ ନାହିଁ । ସକଳ ପାପୁଁ ସେ ତରଇ ।
 ଏ ଧର୍ମ ଭାଗବତ-ମତ । ଇଶ୍ଵର-ବଚନ-ନିର୍ମିତ ।
 ଏହା ଯେ ନ କରନ୍ତି ପ୍ରାଣୀ । ଧର୍ମେ ସଂଶୟ ମନେ ଗୁଣି ।
 ମନ ବଚନ ଦେହେ ଚିନ୍ତି । ଯେ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମ ଅରରନ୍ତି ।
 ଜୀବର ସ୍ଵଧର୍ମ ଏ ଭାବ । ହରି ଚରଣେ ସମର୍ପିବ ।
 ଏ ଭାଗବତ-ଧର୍ମ-ଗୁଣ । ଇଶ୍ଵର-ବଚନ ପ୍ରମାଣ ।
 ଏଣେ ସକଳ ଜ୍ଞାନ ପାଇ । ଅଜ୍ଞାନତମ କ୍ଷୟ ଯାଇ ।
 ଶୁଣ ବିଦେହ-ମନ୍ଥପତି । ଯେ ହରି ଭାବ ନ ଜାଣନ୍ତି ।
 ନାନାପ୍ରକାର ତପ କରେ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ସଂସାରୁ ନ ତରେ ।

ହରି-ବିମୁଖ ପ୍ରାଣୀ ଯେତେ । ସେ ଥାନ୍ତି ପଶୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ।
 ତାହାଙ୍କୁ ମୋହେ ବନ୍ଧୁ-ମାୟା । ବନ୍ଧୁରସେ ବଢ଼େ ସ୍ନେହ ।
 ଦେହକୁ ବସ୍ତ୍ର ପ୍ରାୟ ମଣି । ବରଘ ମିଶ୍ର ନ ପ୍ରମାଣି ।
 ଭ୍ରମର ଶୋକ-ମୋହ-ପଥେ । ଅଜ୍ଞାନ-ଭ୍ରମ-କୁଳି ଗ୍ରସ୍ତେ ।
 ତେଣୁ ସଂସାର-ମୋହେ ପଡ଼ି । ଦୁଃଖ-ସଙ୍କଟେ ଥାନ୍ତି ଜଡ଼ି ।
 ଯାର ମାୟାରେ ଏତେ ଗତି । ଏ ଭାବ କୁଧଜନେ ଚନ୍ଦ୍ର ।
 କୃଷ୍ଣ ଭଜନ୍ତି ଏକମନେ । ନିର୍ମଳ ଧର୍ମ-ଆତ୍ମଜ୍ଞାନେ ।
 ମନେ ଭାବନ୍ତି ଜ୍ଞାନଲଭେ । ଯେସନେ ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ-ଭାବେ ।
 ଜୀବ-ଅଜ୍ଞାନଭାବ ଦେଖ । ଦୁଃଖକୁ ମଣେ ମହାପୁଞ୍ଜ ।
 ଯେସନେ ସ୍ବପ୍ନ ମନୋରଥେ । ଭ୍ରମର ନିଦ୍ରାର ଅୟତ୍ତେ ।
 ମଣର ସତ୍ୟପ୍ରାୟେ ତାହା । ନିଦ୍ରାବୋଧନେ ସର୍ବ ମାୟା ।
 ଏ ମନ କୃଷ୍ଣପାଦେ ଦେଲେ । ଏ ମାୟା ନ ଲଗଇ ଭଲେ ।
 ଦୁର୍ଗମ ପଥ ଏ ଭଜନ । ଭୟେ ଭାଜିଲେ ଯୋଗୀଜନ ।
 ଏବେ କହିବା ଶୁଣ ରାୟ । ଯେ ହରି-ଭଜନ-ଉପାୟ ।
 କୃଷ୍ଣର ଜନ୍ମ-କର୍ମ ଯେତେ । ନାନା ଚରଣ ଏ ଜଗତେ ।
 ଶ୍ରବଣେ ସ୍ମରଣେ ମଙ୍ଗଳ । ତାରଇ ଭୁବନମଣ୍ଡଳ ।
 ସେ ନାମଭାବେ ଚିତ୍ତ ଜଡ଼ି । ହୃଦରୁ ଲଜ ଭୟ ଶୁଭି ।
 ଉଚ୍ଚେ ତାଙ୍କିବ ନାମ ଗୁଣ । ଶୁଭିବ ସକଳ ଶ୍ରବଣ ।
 ଆନନ୍ଦେ ତୋଳି ବେନକର । କଣ୍ଠଗର୍ଜନ ଉଚ୍ଚେଃସ୍ବର ।
 ଉନ୍ମତ୍ତ ପ୍ରାୟେ ନୃତ୍ୟ କରେ । ଲୋକ ବେଭାର ପରିହରେ ।
 ଗଗନ ସମୀରଣ ଜ୍ୟୋତି । ଯେ ଅବା ସଲଳ ଧରଣୀ ।
 ନଦୀ ସରତ ତରୁଣୀ । ପଦ୍ମତ ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ।
 ଏ ସବୁ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶରୀର । ଜନ୍ମଙ୍କ ବାହ୍ୟ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ।
 ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣି ଦୃଢ଼ଚିତ୍ତେ । ପ୍ରଣାମ କରୁଥୁବ ନିତ୍ୟେ ।
 ଅମୃତ ବନୟ ବଚନ । କହି ତୋଷିବ ପ୍ରାଣୀମନ ।
 ଏ ଭାବେ ଲଭେ କୃଷ୍ଣପାଦ । ହରଇ ବନ୍ଧୁ-ବନ୍ଧାଦ ।
 ଏ ଭାବେ ପୁଣ୍ୟ ତପଫଳେ । ଜନ୍ମଇ ଭରତମଣ୍ଡଳେ ।
 ନିର୍ମଳ ଜ୍ଞାନ ହୃଦଗତେ । ଯେବେ ଚନ୍ଦ୍ରଇ ଏକଚିତ୍ତେ ।
 ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ କର୍ମ ଏ ବଚନ । ଯେ କରେ ଶ୍ରବଣ ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ।
 ଅନେକ ଜନ୍ମେ ଏହା ସାଧୁ । ନିଗମବାକ୍ୟ ଏ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
 ଶୁଣ ହୋ ରାଜା ମନ ଦେଇ । ଉତ୍ତମ ଶିଷ୍ୟେ ଏହା କହି ।
 ଭକତଯୋଗ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର । ଶ୍ରବଣ-ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ-ଗୋଚର ।
 ଏଣେ ହୋ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନେ ସୁରେ । ବନ୍ଧୁ-ରସ ନ ସୁମରେ ।
 ବଢ଼ଇ ଦିନେ ଦିନେ ଜ୍ଞାନ । ଜନ୍ମକୁ ଭୋଜନ ଯେସନ ।

ଅନ୍ନ-ଭୋଜନେ ପ୍ରତିପାସ । କ୍ଷୁଧା ପିପାସା ହୁଏ ନାଶ ।
 ସନ୍ତୋଷେ ଭୁକ୍ତି ପୁଷ୍ଟି ଲଭେ । ନିଦ୍ରା ଆନନ୍ଦ ସୁଖ ଲଭେ ।
 କୃଷ୍ଣ ଭଜନ ଏହିମତେ । ଜ୍ଞାନା ସାଧନ ଏ ଜଗତେ ।
 ଜନ୍ମର ବ୍ୟୟ ବୈରାଗ୍ୟ । ମାୟାଜଡ଼ିତ ସୁଖ ତ୍ୟାଗ ।
 ଅଜ୍ଞାନ ହରେ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନେ । ଏ ଅନୁଭବ ଅଭ୍ୟାସନେ ।
 ଆନନ୍ଦ-ରସ ପାଇ ନନ୍ଦ । ଚିତ୍ତେ ପ୍ରବେଶ ହୁଏ ଶାନ୍ତି ।
 ଶାନ୍ତି ଭଜନ ସୁଖଭରେ । ଭୃଗୁତାପରୁ ନିସ୍ତରେ ।
 ଏମନ୍ତ କବିର ବଚନ । ଶୁଣି ବିଦେହ ତୋଷମନ ।
 ସୁଖ ସଂକଳେ କୃତକୃତ୍ୟ । କହଇ ବିପ୍ର ଜଗନ୍ନାଥ ।
 ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀମତାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଦେ ନିର୍ମଳବିପ୍ରସଂବାଦେ
 ନାମ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ

(10)

Sk. XI, Ch. III. (Same subject continued).

ରାଜୋକାତ

ଏମନ୍ତେ ବିଦେହ-ରାଜନ । ମନେ ବିଚାର ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ ।
 ଆନନ୍ଦେ ଶିରେ କର ଦେଇ । ବୋଲନ୍ତି ନିସ୍ତରଳ ମୁହିଁ ।
 ଭୁକ୍ତେ ନିର୍ମଳ ମୁନିଗଣ । କହ ହେ ଭକତ-ଲକ୍ଷଣ ।
 କରୁଥେ ଭ୍ରମନ୍ତି ଜଗତେ । କୃଷ୍ଣଭଜନ ଅନୁମତେ ।
 କିବା କହନ୍ତି ବାକ୍ୟସାର । କି ଧର୍ମ କରନ୍ତି ଆଚାର ।
 ତାହାକୁ ଜାଣିମା କେମନ୍ତେ । କହ ସୁଦୟା ଯେବେ ମୋତେ ।

ହବିରୁକାତ

ହବି ବୋଲନ୍ତି ତାହା ଶୁଣି । ଶୁଣ ବିଦେହ-ନୃପମଣି ।
 କୃଷ୍ଣ-ଭଜନ ଏ ସଂସାରେ । ପ୍ରତରେ ହିବିଧ ପ୍ରକାରେ ।
 ଉତ୍ତମ ମଧ୍ୟମ ପ୍ରାକୃତ । ଯାହାର ଲକ୍ଷଣ ଯେମନ୍ତ ।
 ତାହା କହବା ଶୁଣ ଏବେ । ରାଜନ ପରୁରଲୁ ଯେବେ ।
 ସକଳ ଦେହେ ନାରାୟଣ । ବସନ୍ତି ଅନାଦି-କାରଣ ।
 ସେ ନାରାୟଣ ଦେହେ ଯେତେ । ବସନ୍ତି ଭବ ଅନୁମତେ ।
 ଏ ଭାବେ ବୁଦ୍ଧ ଯାର ମନ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ଭକତ ଉତ୍ତମ ।
 ଜନ୍ମ-ମରଣେ ଯାର ମନ । ନ ମଣେ କ୍ରିୟା-ଅଭିମାନ ।
 ସ୍ଵଜାତ, କୁଳ, ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ । ଏ ଅହଙ୍କାରେ ନୋହେ ଛନ୍ଦ ।
 ଉତ୍ତମ ଲକ୍ଷଣ ତା ଜାଣି । ଭକତମଧ୍ୟେ ପରମାଣି ।
 ଯାହାର ସୁତ, ବଡ଼ ; ଦେହେ । ପରମ ଅନ୍ୟ ବୁଦ୍ଧି ହୁଏ ।

ସକଳ ଜୀବେ ସମ ବୁଦ୍ଧି । ଉତ୍ତମଭାବେ ଏ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
 କେବେହେଁ ନୁହେଁ ଜ୍ଞାନଭ୍ରମ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ନାରାୟଣ ସମ ।
 ଯିବା ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ମୁନିଗଣେ । ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତ୍ର ଯେ ହରି-ତରଣେ ।
 ଭବ ବିରଞ୍ଚି ଯାର ପାଦେ । ଧ୍ୟାନେ ଭଜନ୍ତି ଅପ୍ରମାଦେ ।
 ସେ ପ୍ରଭୁ ପାଦ ନିତ୍ୟ ଚିନ୍ତି । ଲବ ନିମିଷେ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ।
 ବୁଦ୍ଧନ୍ତି ମାୟାରେ ମୋହିତ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ମହାଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ।
 ବସ୍ତୁ ଭଜତେ ସେ ପ୍ରଧାନ । ତା ଦେଖି ନିସ୍ତରନ୍ତି ଜନ ।
 କୃଷ୍ଣର ପାଦ-ନଖପତ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣ ପ୍ରାୟ ଜ୍ୟୋତି ।
 ସେ ଯାର ହୃଦରେ ପ୍ରକାଶେ । ଅଶେଷ ଘୋର ଦୁଃଖ ନାଶେ ।
 ମଧ୍ୟମଭାବ ଏବେ ଶୁଣ । ଯେବେ ଅର୍ଚ୍ଚଇ ନାରାୟଣ ।
 ହରିର ପାଦେ ସେବା କରେ । ଭକ୍ତିସମୃଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧି ଧରେ ।
 ସଂସାର ମଧ୍ୟେ ଯେତେ ଜନ । ସମସ୍ତ ହୃଦେ ଭଗବାନ ।
 ସତ ଅସତ କର୍ମ କରେ । ଏ ଭାବେ ହେତୁ ନ ବିଚ୍ଚରେ ।
 ସ୍ବପ୍ନିୟ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରମାଣେ । ଅସତମୂର୍ଖ ବୋଲି ଜାଣେ ।
 ସ୍ବପ୍ରଜ୍ଞାଭାବେ ଦୟା କରେ । ଅହଂ ପଣ୍ଡିତ ହେତୁ ଧରେ ।
 ଯେ ପ୍ରିୟାପ୍ରିୟ ଶତ୍ରୁମିତ୍ର । ଏ ସବୁ କୃଷ୍ଣ ଏ ସବୁ ।
 ଏଣେ ନ ହୋଇ ଅହଂକାରୀ । ମନରେ ଦୋଷ ଗୁଣ ଧର ।
 ମାତ୍ର ନ ଧରେ ଗୁଣଦୋଷ । ଘେନି ଆପଣା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଂଶ ।
 କର୍ମ କରଇ ବଧୂମତେ । ଫଳ-ଆକାଂକ୍ଷା କର ଚିତ୍ତେ ।
 ପଡ଼େ କହଇ ଦୁର୍ଲ୍ଲମତ । ଆପଣା ନାହିଁ ସେ କର୍ତ୍ତୃତ୍ବ ।
 ପ୍ରତିଷ୍ଠା-ଗୁଣେ କରେ ଶ୍ରମ । ଏଣୁ ସେ ବୋଲଇ ମଧ୍ୟମ ।
 ପ୍ରାକୃତଭାବ ଏବେ ଶୁଣ । ଯେବେ ଧୂଳଇ ନାରାୟଣ ।
 କେବଳ ଲୌକିକର ମତେ । ଶ୍ରଦ୍ଧା ନ ଥାଇ ଅନ୍ତର୍ଗତେ ।
 ନ ସେବେ ବସ୍ତୁର ଭଜତ । ଇନ୍ଦ୍ର ଦେଖେ ସବୁମତ ।
 ମନରେ ଅହଂକାର ଭର । ଦଣ୍ଡେ ବିଚ୍ଚରେ ଭକ୍ତିକର ।
 ଏହା ପ୍ରକୃତବୋଲି କହି । ତଥାପି ଭକ୍ତ ସେ ବୋଲଇ ।
 ଏଣୁ ଯେ ଯେତେ ଭାବେ ଭଜେ । ହରି ତା ହୃଦୟ ନ ତେଜେ ।
 ତତ୍ତ୍ବେ ଚିନ୍ତଲେ କ୍ଷଣମାତ୍ର । ହରିର ଅଶେଷ ଦୁରତ ।
 ସେ ହରିପାଦ ହୃଦେ ଧର । ଭକତ ହୃଦୟୁ ନିସ୍ତର ।
 ଶୁଣ ବିଦେହ-ମଥୁରା । ବିବିଧ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ଗୀତ ।
 ଏକାଦଶରେ କୃଷ୍ଣରସ । କହିଲ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ।

ଇତି ଶ୍ରୀମତ୍ତାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧେ ବିବିଧ-ବୈଷ୍ଣବକଥନଂ
 ନାମ ଚୂଡ଼ାୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ

(୧୦)

Sk. XI, Ch. IV. (Same subject continued).

ନିମିରୁକାତ

ବୋଲନ୍ତି ନିମି ପୁଣ୍ୟଦେହ । ଜଗନ୍ନାଥନା ବଞ୍ଚିମାୟ ।
 ଏରୂପେ ସଂସାରେ ପ୍ରଚରେ । ପ୍ରାଣୀ କେମନ୍ତେ ତହିଁ ତରେ ।
 ଗୋବିନ୍ଦ-କଥା ସୁଧାପାନ । ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ନୁହେଁ ମନ ।
 ବଞ୍ଚିମାୟାରେ ମୁହିଁ ଭ୍ରମି । ଜନ୍ମ-ମରଣ-ପଥଶ୍ରମୀ ।
 ତାପେ ତାପିତ ମୋର ଦେହ । ଅମୃତ-ଆନ ମୋତେ ଦିଅ ।
 ହରି-କଥନେ ମୋତେ ରଖ । ତା ଶୁଣି ବୋଲେ ଅନୁଗ୍ରାହ ।

ଅନୁଗ୍ରାହ ଉକାତ

ଶୁଣ ରଜନ ଶୁଦ୍ଧଚେତା । ଯେ ବଞ୍ଚି-ମାୟାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ।
 କେ ଜାଣିପାରେ ତା ସଂସାରେ । ଶୁଣ କହିବା ତୋ ଗୋଚରେ ।
 ଅନାଦି ପୁରୁଷ ଅନନ୍ତ । ଯେମନ୍ତ ସୃଜିଲ ଜଗତ ।
 ନିର୍ଲେପ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ । ମାୟାର ପରମକାରଣ ।
 ସଂସାରେ କ୍ରୀଡ଼ା-ଇଚ୍ଛା କର । ଭାବେ ଈଶ୍ଵର-ରୂପ ଧର ।
 ଈଶ୍ଵର-ତେଜ ଅନୁଗଳ । ତତ୍ତ୍ଵେଣ ଉପୁଜିଲ କାଳ ।
 କାଳଶୟରୁ ଆତ୍ମା ଜାତ । ସେ ନୁହେଁ ବଞ୍ଚି ମାୟାଶ୍ରୟ ।
 ଆତ୍ମା ସମୀପେ ଆଶ୍ରା କର । ଜୀବ ଉପୁଜେ ମାୟା ଧର ।
 ସେ ଜୀବ ଈଶ୍ଵର-ଆୟତ୍ତ । ବିଗୁଣ ମାୟାରେ ଜନ୍ମିତ ।
 ଏ ଜୀବ ମାୟା ଦେହେ ଥାଇ । ପ୍ରକୃତିରୂପେ ସମ୍ଭବଇ ।
 ସେ ପୁଣି ମାୟା ମୋହ ଆଦି । ଜଗତ-କାରଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
 ସେ ମାୟା ଜୀବକୁ ଅନାଇ । ଈଶ୍ଵରବଶେ ଶୋଭ ପାଇ ।
 ଯେସନେ ନୀରବମ୍ବ ଜଳେ । ରୂପ ପ୍ରକାଶେ ବାୟୁବଳେ ।
 ସେରୂପ ବାଟ ପୁରୁଷ । ଈଶ୍ଵର ମାୟାରେ ପ୍ରବେଶ ।
 ତାହାର ମଧ୍ୟେ ଲଙ୍ଗିରୂପେ । ଜୀବ ଭ୍ରମଇ ମାୟାକଳ୍ପେ ।
 ଜୀବ ବସୟ-ଭୋଗ ଅର୍ଥେ । ନାନା ପ୍ରପଞ୍ଚେ ଏ ଜଗତେ ।
 ସୃଷ୍ଟି କରଇ ଭଗବାନ । ଯେ ମାୟା ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଧାନ ।
 ପ୍ରବେଶ ହୁଏ ତାର ମଧ୍ୟେ । ବେଦ-ବିଧାନ ଅନୁକାଦେ ।
 ବସଇ ଜୀବର ସମୀପେ । ନିର୍ଲେପ ଅନୁର୍ଯ୍ୟାମୀରୂପେ ।
 ଜୀବକୁ ଭୁଞ୍ଜାଇ ଭୁଞ୍ଜଇ । ଅନ୍ତରେ ସାକ୍ଷୀରୂପେ ଥାଇ ।
 କରେ କରଇ ସର୍ବ କର୍ମ । ଯେ ବେଦ-ବିଧାନ ନିଜ ଧର୍ମ ।
 ସଙ୍ଗେ ନୁହଇ କର୍ମଫଳେ । ନିଜନାଦଳ ଯେହ୍ନେ ଜଳେ ।
 ଜୀବ ଈଶ୍ଵରେ ବଶ ହୋଇ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଅର୍ଥେ ଭୋଗ ପାଇ ।
 ଦେହକୁ କରେ ଅହଙ୍କାର । ବୋଲଇ ସର୍ବକର୍ମ ମୋର ।

ଏଣୁ ଏ ଉତ୍ସର ଅଧୀନେ । ପଡ଼ଇ ଶରୀର ବନ୍ଧନେ ।
 ବୋଲଇ କରୁଅଛି ମୁହିଁ । ମୋଠାରୁ କର୍ତ୍ତା ଭଲ ନାହିଁ ।
 ଦେହ-ବନ୍ଧନେ ହୋଇ ଭ୍ରମ । କରଇ ନାନାମତେ କର୍ମ ।
 ଦେହ-ବିଯୋଗେ କର୍ମ ଘେନି । ଜନ୍ମ ଲଭଇ ନାନା ଯୋନି ।
 ଅଶେଷ ଦେହ କର୍ମେ ଭଜେ । ଦୁର୍ଗମ ଦୁଃଖ ସୁଖ ଭୁଞ୍ଜେ ।
 ଯାବତ ମାୟା ନୁହେଁ ହତ । ତାବତ ଦୁଃଖ ସୁଖେ ଗ୍ରସ୍ତ ।
 ଭବ-ସଙ୍କଟେ ଏହିମତେ । ଭ୍ରମର ଦୁଃଖ-ସୁଖପଥେ ।
 ଏ ବନ୍ଧୁ ମାୟାର ବଧାନ । ଶୁଣି ହୋ ବିଦେହ-ରାଜନ ।
 ଯେ ନିରାକାର ଆଦିକନ । ନିର୍ଗୁଣ ନିତ୍ୟ ସୁଖାନନ ।
 ପ୍ରଳୟକାଳେ ତେଜୋରାଶି । ବେଗେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ପଶି ।
 ଅନାଦିନିଧନ ସେ ହରି । ସୃଷ୍ଟି-ପ୍ରଳୟ-ଅସ୍ତକାଶି ।
 ଶତବରଷ ବେଦମତେ । ଜଳ ନ ବରଷେ ଜଗତେ ।
 ହ୍ୱାଦଶ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ରହେ । ତିନି ଭୁବନ ତେଜେ ଦହେ ।
 ଅନନ୍ତମୁଖୁଁ ଅଗ୍ନି ଜାତ । ଦହଇ ପାତାଳ ସମେତ ।
 ଦହନ-ଅନ୍ତେ ମେଘମାଳ । ମିଳନ୍ତି ଗଗନମଣ୍ଡଳ ।
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ ସେ ବହନ୍ତି । ଶତବରଷ ବରଷନ୍ତି ।
 ଧାରା ବରଷେ ଘୋରବାୟେ । ପ୍ରମାଣ ହସ୍ତୀଶୃଣୁପ୍ରାୟେ ।
 ଜଳ ବନ୍ଧୁଲେ ସୃଷ୍ଟି ନାଶ । ତା ଦେଖି ବିରାଟପୁରୁଷ ।
 ତକ୍ଷଣେ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି ବନ । ବ୍ରହ୍ମ-ଶରୀରେ ହୁଏ ଲୀନ ।
 ଭୂତବିକାର ପଞ୍ଚଗୁଣ । ଦ୍ୱିଗୁଣ ଅହଙ୍କାର ପୁଣି ।
 ମହତ ଦେହେ ବିଶ୍ରାମର । ପ୍ରଳୟ ନ ପାରଇ ସହ ।
 ସେ ପୁଣି ମାୟା-ଅବସାନ । ପ୍ରକୃତ-ଦେହେ ହୁଏ ଲୀନ ।
 ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଳୟର ବାସେ । ମିଳେ ପରମଆତ୍ମା-ପାଶେ ।
 ଏ ମାୟା ଜଗତମୋହିନୀ । ଖେଳଇ ଜୀବଆତ୍ମା ଘେନି ।
 ଏ ବନ୍ଧୁ ମାୟାର ଭିଆଣ । ସୃଷ୍ଟି, ପାଳନ, ସଂହାରଣ ।
 ଏମନ୍ତେ ଅନୁରାଷ ବାଣୀ । ନମି ବୋଲଇ ତାହା ଶୁଣି ।

ନମିରୁବାଚ

ଦୁର୍ବୋଧ ଉତ୍ସରର ମାୟା । ମୁହଁ କେମନ୍ତେ ଜାଣେ ତାହା ।
 ସେ ମାୟା ନିସ୍ତାର କେମନ୍ତେ । ଉପାୟ ଥିଲେ କହ ମୋତେ ।

ପ୍ରକୃତ ଭବାଚ

ପ୍ରକୃତ ବୋଲେ ଶୁଣ ଉପାୟ । କହିବା ଯେ ଅବା ଉପାୟ ।
 ଦୁଃଖ କନାଶେ ସୁଖ ପାଇ । ଭୁଞ୍ଜେ ଅଶ୍ରୁ ତନୁ ବହି ।

ଏମନ୍ତେ ଥାଇ ଗୃହବାସେ । କର୍ମ କରଇ ଫଳଆଶେ ।
 କାମିନୀ ସଙ୍ଗେ କରେ ଭାବ । କେବଳ ଦୁଃଖମାତ୍ର ଲଭେ ।
 ମରଣ-ପଥ-ହେତୁ ଧନ । ତାର ଅର୍ଜ୍ଜନେ ନିତ୍ୟ ମନ ।
 ଅନେକ ଦୁଃଖେ ତା ସଞ୍ଚଇ । ନିଶି ଦିବସେ ମନ ଦେଇ ।
 ନିରତେ ହୃଦୟ ନିର୍ଦୟ । ଏଣୁ ଧନ ଦୁଃଖମୟ ।
 ଦୁଃଖେ ସଞ୍ଚିତ ଯେତେ ଧନ । ସେ ନୁହେଁ ସୁଖେ ପ୍ରୟୋଜନ ।
 ସୁତ, ତନୟ, ଦାସ, ଦାସ । ଏ ସବୁ ବଜୁଳା ପ୍ରକାଶ ।
 ଏହାଙ୍କ ସେହେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ । ପୋଷଇ ଦୁଃଖଭାର ବହି ।
 ଏ ପୁଣି ଯାନ୍ତି କର୍ମପଥେ । ଶୋକ-ସନ୍ତାପ ଦେଇ ଚିତ୍ତେ ।
 ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଲଭେ ଏହି । ଏ ଭାବ ମୂଢ଼ ନ ଜାଣଇ ।
 ଉତ୍ତୟକୁଳ କରେ ନାଶ । ଏହି କାରଣେ ଗୃହବାସ ।
 ଗୁଣ୍ଡା ସ୍ଵଭାବେ ପୁଣ୍ୟ କର । ସ୍ଵର୍ଗେ ବସନ୍ତି ଦେହ ଧର ।
 ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ନିଜ କର୍ମଫଳ । ସେ ପୁଣି ନୁହନ୍ତି ନିଷ୍ଠଳ ।
 କ୍ଷମଣେ ଭୋଗ କ୍ଷୀଣ ହୋଇ । କର୍ମ ସରଲେ ଭୋଗ କାହିଁ ।
 ପୁଣି ପଡ଼ନ୍ତି ଘୋରତମେ । ଗତ ଆଗତ ପଥଶ୍ରମେ ।
 ଏ କଥା ବୁଝି ଗୁରୁପାଦେ । ଆଶ୍ରା କରବ ଅପ୍ରମାଦେ ।
 ଉତ୍ତମ ଗୁରୁ ଆଶ୍ରା କର । ଗୁରୁ-ବଚନ ଶିରେ ଧର ।
 ଯେ ଗୁରୁ ଜାଣେ ବେଦତତ୍ତ୍ଵ । ନିର୍ଗୁଣ ଆତ୍ମାଜ୍ଞାନେ ରତ ।
 ସମଦରଶୀ ନିଷ୍ଠାପର । ତପ-କଷଣ ସହେ ଧୀର ।
 ନିରତେ ଥାଇ ପରହୃତେ । ଈଶ୍ଵର-ମାୟା ଜାଣି ଚିତ୍ତେ ।
 ଏମନ୍ତ ଗୁରୁପାଦେ ଭଜି । ହଂସା କପଟ ଦୂରେ ତେଜି ।
 ସେବା କରବ ଦୃଢ଼ଚିତ୍ତେ । ଯେଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ଭାବମତେ ।
 ପ୍ରଥମେ ବିଷୟ-ଅସଙ୍ଗୀ । ପ୍ରେମପୁରକେ ତନୁଭଙ୍ଗୀ ।
 ମନ ନ ଥୁବ ଅନ୍ୟ ସଙ୍ଗେ । ଚିତ୍ତ ନିବେଶି ଗୁରୁଅଙ୍ଗେ ।
 ସାଧୁ ସଙ୍ଗେ ଥୁବ ନିତ୍ୟେ । ଜନ୍ମକୁ ଦୟା ହୃଦଗତେ ।
 ନିରତେ ପ୍ରେମ ମିଶ୍ରାକ । ଏ ଆଦି ଯତନେ ସାଧକ ।
 ଶରତ-ତପ-ଦୟା-ଗୁଣ । ମଉନ-ବେଦ-ଅଭ୍ୟାସନ ।
 କପଟଭାଗ ଶମ ଦମ । ଏ ଆଦି ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ କର୍ମ ।
 ଜଗତ ବନ୍ଧୁ-ଭାବେ ଚାହିଁ । ଉଦାସମତେ ଦେହ ବହି ।
 ନିର୍ଲୋଭେ ସବୁ ସଙ୍ଗେ ଥୁବ । ସ୍ଵାଦି କର୍ମହିଁ କରବ ।
 ଗୃହ ଆରମ୍ଭ ଗୁଣମେଳେ । ନ ପଶି ରହିବ ମାତ୍ରେଳେ ।
 କର୍ମେ ଈଶ୍ଵର ଯାହା ଦେବ । ସେ ଭାବେ ଉଦର ପୋଷିବ ।
 ପରମଶାସ୍ତ୍ର ଭାଗବତ । ଅଭ୍ୟାସ କରୁଥୁବ ନିତ୍ୟ ।
 ଅନ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରର ଗୁଣ-ଦୋଷ । ମୁଖେ ନ କରବ ପ୍ରକାଶ ।

ମନ ବଚନ ଯେଣେ ଦମି । ସେ ଶାସ୍ତ୍ର ହେଉଥିବ ଶ୍ରମୀ ।
 ସତ୍ୟ କହିବ ନିତ୍ୟ ଭୁଣ୍ଡେ । କେବେହେଁ ନ ଥିବ ପାଷଣ୍ଡେ ।
 କୃଷ୍ଣର ଜନ୍ମ କର୍ମ ଗୁଣ । ନିରତେ ଗାୟନ ଶ୍ରବଣ ।
 ଦେହ ସ୍ବଭାବେ କର କର୍ମ । ବେଦ-ବଚନ-କୁଳଧର୍ମ ।
 ସକଳ କୃଷ୍ଣେ ସମର୍ପିବ । ନିଷ୍କାମ ଚିତ୍ତେ ସୁଖେ ଥିବ ।
 ସ୍ବଧର୍ମେ କର ଯଜ୍ଞ ଦାନ । ଯେ ବସ୍ତୁ ପରମ ଅମ୍ବନ ।
 ଯେ ଅବ । ସୁତ ଦାରା ଧନ । କୃଷ୍ଣେ କରବ ସମର୍ପଣ ।
 ସର୍ବ ସମ୍ପଦ କୃଷ୍ଣେ ଦେଇ । ଉଦାସୀମତେ ଦେହ ବହି ।
 ଯନ୍ତ୍ର କରବ ଦୃଢ଼ବଳେ । କୃଷ୍ଣ ସନ୍ତୋଷ ଭାବ ଶ୍ରବେ ।
 ଗୁରୁ-ବଚନ ଶିରେ ଧରି । ସୁସାଧୁ ସଙ୍ଗ ସେବା କର ।
 କୃଷ୍ଣର କଥା ଅନ୍ୟାଅନ୍ୟ । ନିରତେ ଶ୍ରବଣ-କଥନେ ।
 ସେବା କରବ ବିଷ୍ଣୁଜନେ । ପବିତ୍ର ବିନୟ ବଚନେ ।
 କୃଷ୍ଣ-ଚରିତ ସାଧୁଜନେ । ଶ୍ରବଣ ସ୍ମରଣ ପ୍ରସନ୍ନେ ।
 ନିର୍ମଳ କୃଷ୍ଣର ଚରିତ । ଯେ ନାମେ ଜଗତ ପବିତ୍ର ।
 ଶ୍ରେଣେ ବଞ୍ଚଇ ଅନୁବାଦେ । ବିଷ୍ଣୁ-ଭକତି ଜନ୍ମେ ହୃଦେ ।
 କଣ୍ଠ-କୁଣ୍ଠିତ ଜପମତି । ଦେହ ପୁଲକେ ରୋମପନ୍ତ ।
 ଚିତ୍ତେ ଗୋବିନ୍ଦ ଗୁଣ ସୁରେ । ରୋଦନ କରେ ଉଚ୍ଛ୍ରେଷ୍ଟରେ ।
 ଶ୍ରେଣେ ହସଇ ଶ୍ରେଣେ ନାଚେ । ଘନଗର୍ଜନ କରେ ଉଚ୍ଚେ ।
 ଶ୍ରେଣେ ଗାଏ ଗୁଣଗାଥା । ହୃଦ୍ଭାରେ ଅଲୌକିକ କଥା ।
 ଶ୍ରେଣେ ହରିଗୁଣ ଗୁଣି । ଚକ୍ର ସଂହାର ହୋଏ ଭୁଜି ।
 ଏ ନାନା ଧର୍ମଭାବ ଶିକ୍ଷା । ଗୁରୁ-ସେବନେ ପାଇ ପାଷା ।
 ନିଶ୍ଚଳ ଚିତ୍ତେ କୃଷ୍ଣପାଦେ । ଭକତ ଲଭେ ଅପ୍ରମାଦେ ।
 ସେ ନାରାୟଣ ପରାୟଣ । ଏମନ୍ତେ ଅବଦ୍ୟା ହରଣ ।
 ଏମନ୍ତେ ଶୁଣି କୃଷ୍ଣରସ । ନିମି ମନରେ ହୋଇ ତୋଷ ।
 ବୋଲଇ ମୁନିଗଣ ଚାହିଁ । ଆନନ୍ଦେ ଶିରେ କର ଦେଇ ।
 ଅନାଦ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ । ସଂସାର ପରମ କାରଣ ।
 ଏକ ଅନେକ ରୂପ ଧରି । ପୁରାଣ ପୁରୁଷ ମୁରାରି ।
 ଭୁମ୍ବେ ଯେ ମୋତେ ଦୟାବନ୍ଧ । ସେ ନାରାୟଣ ରୂପ କହ ।
 ଦେଖି ରାଜାର ସାଧୁପଣ । ପିଣ୍ଡଳାୟନ ବୋଲେ ଶୁଣ ।

ପିଣ୍ଡଳାୟନ ଭବାତ

ସେ ନାରାୟଣ-ବର୍ଣ୍ଣ-ଚିହ୍ନ । କହ ପାରିବ କେଉଁଜନ ।
 ଯା ମାୟା ସଂସାର କାରଣ । ସୃଷ୍ଟି-ପାଳନ-ସଂହାରଣ ।
 ହେତୁ ଅହେତୁ ସେ ବୋଲଇ । ସ୍ବପ୍ନ ଜାଣିତେ ଭେଦ ନୋହି ।

ପୁଷ୍ପପ୍ତି ବୋଧହୁଁ ନ ଜାଣି । ବାହ୍ୟ ଅନ୍ତର ପରମାଣି ।
 ଦେହ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ । ଏ ଆଦି ଅନ୍ତର କାରଣ ।
 ତେଣେ ବସୟ ସଞ୍ଚରନ୍ତି । ଯାହାର ଆଶ୍ରୟେ ଜୀଅନ୍ତି ।
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କୋଟି କୋଟିମାତ୍ରେ । ଘଟନ କରେ ନିଜଗାତ୍ରେ ।
 ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ । ସର୍ଜିତ କରି ଅନୁମାନ ।
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଦ୍‌ଜୀବେ ବସେ । କାହାର ସଙ୍ଗତେ ନ ମିଶେ ।
 ମନ ବଚନ ଯାର ଦେହେ । ପଣି ନ ପାରନ୍ତି ଉପାୟେ ।
 ନୟନେ ଯାହା ନ ଦେଖଇ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗଣେ ଭେଦ କାହିଁ ।
 ଆବର ମନ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରାଣ । ଯାହାର ଦେହେ ହୋଇ ଲୁନ ।
 ସେ ପୁଣି ନ ପାରନ୍ତି ଚିନ୍ତି । ଅନେକ ଦୂରେ ସେ ରହନ୍ତି ।
 ଅଗ୍ନି-କବିକା ତେଜବଳେ । ଯେହ୍ନେ ଭଞ୍ଜଇ ଅନୁସଳେ ।
 ପବନେ ଦଶଦିଗେ ଯାନ୍ତି । ପୁଣି ଅନଳେ ନ ପଶନ୍ତି ।
 କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଏହି ମତେ । ଯାହାର ଦେହେ ହୋଇ ନିତ୍ୟେ ।
 ଏମନ୍ତେ ମହିମା ଯାହାର । ତାହାକୁ କେ କରେ ଗୋଚର ।
 ଶବଦ ବ୍ରହ୍ମ ଥାଇ ଦୂରେ । ସେ ପୁଣି ବୁଦ୍ଧି ଅନୁସାରେ ।
 ନାନା ପ୍ରପଞ୍ଚ ଏ ଜଗତେ । ବସ-ନିଷେଧ ଜ୍ଞାନପଥେ ।
 ଜଗତେ ଭ୍ରମଇ ଭ୍ରମଇ । ସେ ତାକୁ ତତ୍ତ୍ୱେ ନ ଜାଣଇ ।
 ପ୍ରଥମେ ଏକ ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ଥଳ । ଦ୍ୱିତୀୟେ ପ୍ରକୃତି ହୋଇଲ ।
 ପ୍ରକୃତି ତହିଁ ପୁଣି ଜାତ । ଯାହାକୁ ବୋଲି ଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ୱ ।
 ତାର ସମୀପେ ଜୀବ ଜାତ । ସେ ଜୀବ କର୍ମର ଆୟତ୍ତ ।
 ସେ ବ୍ରହ୍ମ ଥାଇ ଏକତ୍ୱରେ । ମାୟାରେ ନାନାଶକ୍ତି ଧରେ ।
 ଖେଳଇ ନାନାରୂପ ଧର । ସୁଖ ଆନନ୍ଦେ ମୋଦ ଭର ।
 ତୁ ଯେବେ ବୋଲୁ ବ୍ରହ୍ମ ଏକ । ସେ ପୁଣି ପ୍ରକାଶେ ଅନେକ ।
 କ୍ରୀଡ଼ାର ଅନ୍ତେ ସଦା ନାଶେ । କେବଳ ରହେ ଅବଶେଷେ ।
 କର୍ମା ନୁହଇ ବ୍ରହ୍ମବ୍ୟୟ । ଆଗମ-ନିଗମ-ପ୍ରମାଦ ।
 ଏମନ୍ତ କରୁ ଯେବେ ମନେ । ଶୁଣ କହିବା ସାବଧାନେ ।
 ନିତ୍ୟ ନିର୍ଗୁଣ ଭଗବାନ । ସେ ନୁହେଁ ଆଦି ଅବସାନ ।
 ଯାହାର କ୍ଷୟ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । ଅଳପ ବହୁତ ନୁହଇ ।
 ଯେ ନିତ୍ୟ ଏକତ୍ୱେ ଥାଇ । ଆସ୍ତ ଉପାସ୍ତ ଯାର ନାହିଁ ।
 ନିତ୍ୟ ଅନନ୍ତମୟ ସାକ୍ଷୀ । ସଂସାରେ ଏତେ ମାତ୍ର ଲେଖି ।
 ମନର କଳ୍ପନା ଜଗତ । ଯେତୁପ ଦେଖି ନାନାମତ ।
 କାଟ ପତଙ୍ଗ ତରୁ ବୃଣେ । ବସଇ ଶରୀର ପ୍ରମାଣେ ।
 ସମେ ବସଇ ସଦାଦେହେ । ସ୍ଥୂଳ ନୟନେ ଭେଦ ନୋହେ ।
 ଏ ରୂପେ ବ୍ରହ୍ମ ପରମାଣି । ଯାହା ନୟନେ ଦେଖି ପୁଣି ।

ମନେ ଗୋଟର କରୁ ଯେତେ । ସତ୍ୟ ନୁହନ୍ତି ଏ ସମସ୍ତେ ।
 ସେ ନାଗୟୁଗ ପଦ୍ମପାଦ । ହରଇ ବସନ୍ତ-ବସାଦ ।
 ସେ ପାଦ ଯାକୁ ଦୟା କରେ । ଭକ୍ତି ଜନ୍ମଇ ତା ହୃଦରେ ।
 ଘୋର କଲୁଷ ଦେହ ନାଶେ । ନିର୍ମଳ ହୃଦୟ ପ୍ରକାଶେ ।
 ଦର୍ପଣେ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଯେହେ । ବୁଝି ପ୍ରକାଶେ ତାର ମନେ ।
 ଏମନ୍ତରୂପ ଭଗବାନ । ତୁ ଏବେ ଶୁଦ୍ଧମନେ ଶୁଣ ।
 ଏ କଥା ସାଧୁ ମୁଖ ଶୁଣି । ରଜା ଯେ ମନେ ପରମାଣି ।
 ନିମି ଯେ ଶୋକ ଗଦଗଦେ । ଆନନ୍ଦେ ନିମି ମୁନିପାଦେ ।

ନିମିରୂପାଦ

ବୋଲଇ ଶିରେ ଦେଇ କର । କୋମଳ ବଚନ ଗଭୀର ।
 ଭୋ ମୁନି କହ କର୍ମଯୋଗ । ଯେଣେ ଶଶୁର ଭବଭୋଗ ।
 ଯେ କର୍ମେ ସର୍ବକର୍ମ ନାଶେ । ପରମବ୍ରହ୍ମ ପରକାଶେ ।
 ଜୀବ ନିସ୍ତରେ ଯାହା କର । ଅନ୍ତେ ଲଭଇ ନରହର ।
 ସେ ଯୋଗ କହ ମୁନିଗଣେ । ନମଇ ତୁମ୍ଭର ଚରଣେ ।
 ଏ କଥା ପିତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଧୂକେ । ସ୍ନେହେ ପୁଣିଲ ପୁଣିଭାବେ ।
 ସେ ମୋତେ ନ ଦେଲେ ଉତ୍ତର । ଏବେ ସୁଦୟା ତୁମ୍ଭେ କର ।
 ଆଶ୍ଚର୍ୟହୋ ଏ ତାହା ଶୁଣି । ବୋଲଇ ଶୁଣ ନୃପମଣି ।

ଆଶ୍ଚର୍ୟହୋ ଏ ଉବାଚ

ଯେ କର୍ମ ଅକର୍ମ ବିକର୍ମ । ଏ ତନି କହନ୍ତି ନିଗମ ।
 ଇଣ୍ଡର-ବାକ୍ୟେ ଶୁଣି ବେଦ । ବୁଝି ଶଙ୍କରେ ନୁହେଁ ଭେଦ ।
 ଏଣେ ମୋହିତ ସର୍ବଜନ । ନ କୁହେଁ ବେଦର ବଚନ ।
 ମରମମୁଖେ ଧର୍ମ କହେ । ଯେହେ ପୁଣି ବାପ ମାଏ ।
 ଔଷଧ କଟୁ ତକ୍ତ ଆଣି । କହନ୍ତି ନାନା ଶୁଣିବାଣୀ ।
 ମଧୁର ବସ୍ତୁ ଥୋଇ ତଳେ । ଲେଉଟେ ଭୁଞ୍ଜାନ୍ତି ତାକୁ ବଳେ ।
 ତେଣୁ ହରଇ ତାର ରୋଗ । ଅନନ୍ଦେ କରେ ପୁଣିଭୋଗ ।
 ବେଦବଚନ ଏହି ମତେ । ଯାହା କହନ୍ତି ଏ ଜଗତେ ।
 କହନ୍ତି ନାନା ମତେ ବାଣୀ । କର୍ମର ଫଳ ପରମାଣି ।
 ଯେ ଫଳଲେଭେ କରେ କର୍ମ । କର୍ମେ ତା ହୁଏ ମତଭ୍ରମ ।
 ଏହାକୁ କର୍ମ ବୋଲି ଜାଣ । ଏ ଧର୍ମ ନିଗମ-ପ୍ରମାଣ ।
 ଯେ ନ କରଇ ବେଦବାଣୀ । ନାନାପ୍ରକାରେ ଧର୍ମ ଶୁଣି ।
 କରନ୍ତି ମୁଖବାକ୍ୟେ ରତ । ସେ ନର ନରକେ ପଡ଼ନ୍ତି ।
 ଏହା ଅକର୍ମ ବୋଲି ଜାଣି । ବିକର୍ମ ଶୁଣ ନୃପମଣି ।

ଭେଦ କରନ୍ତି ବେଦପଥେ । ପାଷଣ୍ଡଗୁରୁ-ବାକ୍ୟମତେ ।
 ନିନ୍ଦନ୍ତି ବେଦବାକ୍ୟ ନିତ୍ୟେ । ପାଷଣ୍ଡ-ବାଦ ଅନୁମତେ ।
 ଭଉଁସ୍ ଲୋକ ତାର ନାହିଁ । ନିରାଶେ ଥାନ୍ତି ଦୁଃଖ ସହ ।
 ବିକର୍ମ ମତ ଏ ବିଚାର । ଏବେ ହୋ ଶୁଣ ନୃପବର ।
 ଯେ କର୍ମ କହେ ବେଦମତେ । ଆନନ୍ଦେ ତାହା ଧରି ଚିତ୍ତେ ।
 କର୍ମେ ସମ୍ପାଦି କର୍ମଫଳ । ଯେ ଭାବେ ହୃଦୟ ନିର୍ମଳ ।
 ସେ ଫଳ କୃଷ୍ଣପାଦେ ଦେଇ । ଚିତ୍ତେ ଯେ ଭକ୍ତିଭାବ ବହୁ ।
 ତାହାଙ୍କୁ ବୋଲି ମହାମତ । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମୁକ୍ତି ସେ ଲଭନ୍ତି ।
 ଏମନ୍ତ ଇଶ୍ଵରର ବାଣୀ । ବ୍ରହ୍ମବଚନେ ପରମାଣୀ ।
 ବେଦ ଧରନ୍ତି ଶୁଦ୍ଧଫଳ । ଏ ଆଦି ଧର୍ମ ବୃକ୍ଷମୂଳ ।
 ଏଣୁ ଏ ବେଦମାର୍ଗେ ତର । ଏକାନ୍ତେ ବିଷ୍ଣୁ ଆଶ୍ରେ କର ।
 ଗୁରୁବଚନ ପରମାଶେ । ବିଷ୍ଣୁ-ଭକ୍ତି-ଘୋଷବାଣେ ।
 ଏଣୁ ଏ ମାୟାଜାଲ ଛେଦ । ଚିତ୍ତ ସଂଶୟ-ଗ୍ରସ୍ତି ଭେଦ ।
 ନିର୍ଭୟେ ସଂସାରେ ଭ୍ରମନ୍ତି । ସେବିଷ୍ଣୁ ମାୟାରୁ ତରନ୍ତି ।
 ଏବେ ହୋ ଶୁଣ ନରନାଥ । ଭକ୍ତିଲକ୍ଷଣ ପରମାର୍ଥ ।
 ଗୁରୁବଚନ ଧରି ଶିରେ । ଇଶ୍ଵରରୂପ ଅନୁସାରେ ।
 ପ୍ରତିମା କର ନାନାମତେ । ଯେ ବିଧିବିଧାନ-ଭକ୍ତିରେ ।
 ଦାରୁ ପାଷାଣ ଧାତୁମୟେ । ଲେଖି ଲେଖନ ଯେତେ ହୁଏ ।
 ଏ ଆଦି ଯେତେ ଅନୁମାନେ । ଆଗମ-ନିଗମ-ବଚନେ ।
 ଯେ ରୂପ ଦେଖି ରହେ ମନ । ଭାବେ ଭକ୍ତି ସାଧୁଜନ ।
 ଏମନ୍ତେ ପ୍ରତିମା କରଇ । ଭ୍ରମ ମୁରୁରାଜ୍ୟେ ଥୋଇ ।
 ନିର୍ମଳ ଜଳ-ନଦୀକୁଳେ । ନିରୁପଦ୍ରବ ଭୃମିସ୍ଥଳେ ।
 ନିର୍ମିତ କଳ୍ପିତ ଆସନେ । ବସି ସ୍ଥାପିବ ଶୁଦ୍ଧମନେ ।
 ଏ ଆଦି ନିଗମ ବଚନେ । ଯେ ବା ମିଳିବ ବର୍ତ୍ତମାନେ ।
 କୁଣ ଚର୍ମାଦି ଆସନରେ । ବସିଣ ନିଶ୍ଚଳ ମନରେ ।
 ପ୍ରଥମେ ପବନ ନିରୋଧ । ଯେ ବିଧିମତେ ଭୂତଶୁଦ୍ଧି ।
 ପଞ୍ଚାଶବର୍ଣ୍ଣେ ଦେହ ନ୍ୟାସ । ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ-ବଚନ-ପ୍ରକାଶ ।
 ବାମ ପାରୁଣେ ଗୁରୁ ଥୋଇ । ଦକ୍ଷିଣେ ଅର୍ଘ୍ୟ୍ୟ ବସାଇ ।
 ଏ ବେନି କର ନମସ୍କାର । ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ଗଣେଶ୍ଵର ।
 ଏହାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ଅର୍ଥେ । ମନ୍ତ୍ରେ ଅକ୍ଷତ ଦେଇ ହସ୍ତେ ।
 କରବ ଦଶବଗ ରକ୍ଷା । ଯେ ଦଶବନ୍ଦୀ ମନ୍ତ୍ରଦାୟା ।
 ପୂଜାର ଭସ୍ମହାର ଭାବେ । ଯେବା ମିଳିବ ଯଥାର୍ଥରେ ।
 ପ୍ରଥମେ ଜଳ ଅର୍ଘ୍ୟକର । ଶଙ୍ଖେ ଅକ୍ଷତ ପୁଷ୍ପ ଭରି ।
 ଅଙ୍ଗ ମେଦନା ବ୍ରତ୍ୟମାନ । ସେ ଜଳେ କରବ ପ୍ରୋକ୍ଷଣ ।

ଅଧାର ଆଦେଶକୁ ଧ୍ୟାନେ । ପୁଣିବ ନିଶ୍ଚଳ ଅସନେ ।
 ହୃଦୟ-ପଦ୍ମ-ଅଧିଷ୍ଠାନେ । ପୁଣି ପୁଣିବ ମନ୍ତ୍ରଧ୍ୟାନେ ।
 ଧର୍ମାଦି ଚତୁର ଚରଣେ । ପାର୍ଶ୍ବ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପରମାଣେ ।
 ମଧ୍ୟେ କମଳବଳ ଯେତେ । କର୍ଣ୍ଣିକା କେଶର ସହିତେ ।
 ସ୍ବମନ୍ତେ ରବି ସୋମାନଳ । ପୁଣିବ ତୃତୀୟ ମଣ୍ଡଳ ।
 ସତ୍ୟାଦି ଗୁଣେ ନ୍ୟାସ କର । ମଧ୍ୟେ ପୁଣିବ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।
 ଚତୁର ତତ୍ତ୍ବ ଶକ୍ତି ନବ । ପୂଜାଦି ଧ୍ୟାନେ ତା ପୁଣିବ ।
 କେଶର-ମୂଳେ ମନ୍ତ୍ର ସ୍ମର । ଧ୍ୟାନେ ପୁଣିବ ମୁଦ୍ରା ଧର ।
 ପ୍ରତିମା ଦେହେ ନିଜଅଙ୍ଗେ । ନ୍ୟାସ କରବ ମନ୍ତ୍ରଭାଗେ ।
 ହୃଦରେ ମନ୍ତ୍ରନ୍ୟାସ କର । ଧ୍ୟାନେ ପୁଣିବ ନରହର ।
 ଅର୍ଦ୍ଧ୍ୟ-ଚନ୍ଦନ-ପୁଷ୍ପଶୁଦ୍ଧି । ଆସନ-ଆଚମନ-ବଧୂ ।
 ଧୂପ-ଗାଧାଦି-ବିଧିମାନ । ଭୋଜନ ଦ୍ରବ୍ୟ ସମର୍ପଣ ।
 ଅଙ୍ଗ ଉପାଙ୍ଗ ଆଦି ଯେତେ । ପୁଣିବ ପାରାଷଦ ମତେ ।
 ବସ୍ତ୍ର ଭୂଷଣ ଆଦି ଯେତେ । ମନ୍ତ୍ରେ ପୁଣିବ ଶୁଦ୍ଧିଚକ୍ରେ ।
 ଏମନ୍ତେ ପୁଣି ନରହର । ପ୍ରଣାମ ଦଣ୍ଡବତ କର ।
 କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ନମି ପୁଣି ପଛେ । ଈଶ୍ବର ନମିବ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।
 ଧ୍ୟାନେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଶିରେ ଧର । ମନ୍ତ୍ର ହୃଦୟପଦ୍ମେ ଭର ।
 ଏମନ୍ତେ ନିତ୍ୟ ପୂଜାକର । ଦୃଢ଼େ ଭକ୍ତିର ହୃଦେ ଧର ।
 ପ୍ରତିମା ନ ପାଇବ ଯେବେ । ଶୁଣ କହିବା ପୂଜାଭାବେ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅନଳେ କିବା ଜଳେ । ଅଥବା ହୃଦୟ-କମଳେ ।
 ଯେବେ ନ ପାରେ ଏତେ ମତ । ଗୃହେ ଯେ ଅତିଥ ଅଗତ ।
 ତାହାକୁ ବସ୍ତ୍ରଭାବେ ମଣି । ପୁଣିବ ଦେଇ ଅନ୍ନପାଣି ।
 ଏମନ୍ତେ ବସ୍ତ୍ର-ପୂଜା କର । ଏ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଯାନ୍ତି ତର ।
 ସୁଖ ପ୍ରସନ୍ନ ନରବଧୂ । ହେଲେ ଲଭନ୍ତି ସର୍ବ ସିଦ୍ଧି ।
 ଏ ଭାବେ ଈଶ୍ବରର ବାଣୀ । ଏହା ଯେ ଏକାଦଶେ ଶୁଣି ।
 କୃଷ୍ଣେ କରନ୍ତି ଦୃଢ଼ ଚିତ୍ତ । ନୁହନ୍ତି ମାୟାପାଶେ ଗ୍ରସ୍ତ ।
 ଖଣ୍ଡିତ ଭବଭୟ ବାସ । କହଇ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ।
 ନିର୍ମଳ ଭାଗବତ-ବାଣୀ । ଶୁଣି ତରବେ ଭକ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ।

ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରୀମତାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଦେ କର୍ମଯୋଗକଥନେ

ପୂଜାବିଧିବର୍ଣ୍ଣନା ନାମ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

(12)

Sk. XI, Ch. V. (Same subject continued.)

ରାଜେକାଚ

କହିନ୍ତି ଶୁକ ମୁନିବର । ଶୁଣ ପଞ୍ଚାକ୍ଷ ନୃପବର ।
 ରାଜା ବୋଲଇ ମନେ ଗୁଣି । ମୁନିଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱ ପରମାଣି ।
 ନିର୍ଗୁଣ ନିରଞ୍ଜନ ହରି । ଧରଣୀତଳେ ଦେହ ଧରି ।
 ଯେ କର୍ମ କଲେ ବିଭୁବନେ । ଯେ ଅବତାର ଯେବାସ୍ଥାନେ ।
 ସେ କଥା କହ ମୁନିଗଣ । ସନ୍ତୋଷ ନୁହେ ମୋ ଶ୍ରବଣ ।
 ଏମନ୍ତେ ରାଜା ସାଧୁ-କଥା । ଶୁଣି ଦ୍ରବିଡ଼ ଶୁଦ୍ଧଚେତା ।
 ରୋମ ପୁଲକ କଲ ତନୁ । ଅଶ୍ରୁ ଗଳଇ ତା ନୟନୁ ।

ଦ୍ରବିଡ଼ ଉବାଚ

ବୋଲଇ ଶୁଣ ମଘନାଥ । ଅଶେଷ କୃଷ୍ଣର ରକ୍ତ ।
 କେ ତାହା ଅନୁମାନ କର । ମୁଖେ କହିବ ଚିତ୍ତେ ଧର ।
 ବାଳକ ସମ ଗୁଣି-ସ୍ଥାନ । ଜଗତେ ଅଛି କେବା ଜନ ।
 ପଣ୍ଡିତପଣେ ବାଦ କର । ହୃଦରେ ଅହଙ୍କାର ଭରି ।
 କହିବ କୃଷ୍ଣ-ଗୁଣ ବଳେ । କେ ଅଛି ଭୁବନ-ମଣ୍ଡଳେ ।
 ମୁଖିକାଖଣ୍ଡ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କର । ଯେ ଗଣିପାରେ ମନେ ଧର ।
 ସେ କାହିଁ ହରିର ମହିମା । ମୁଖେ କହିବ ଗୁଣ-ସୀମା ।
 ବୁଝାଣୁ ରଚି ପଞ୍ଚଭୂତେ । ଅଂଶେ ତାହାର ମଧ୍ୟଗତେ ।
 ପଶେ ବରାଟରୂପ ଧରି । ଆଦି ଅନନ୍ତ ନରହରି ।
 ଛନିଭୁବନ ଦେହେ ଧରେ । ସୃଷ୍ଟି-ପାଳନ-ଅନ୍ତ କରେ ।
 ପ୍ରଥମେ ରଜୋଗୁଣ ଧରି । ବଧାତାରୂପେ ଅବତରି ।
 ସୃଷ୍ଟି କରଇ ନାନାମତେ । ବଧ-ବଧାନ ବେଦତତ୍ତ୍ୱେ ।
 ପାଳଇ ଯଜ୍ଞପତିରୂପେ । ଜୀବ ଖେଳଇ ମୋହକଲ୍ଲେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରିୟରୂପେ ତମୋଗୁଣେ । ଦହଇ ସୃଷ୍ଟି ସଂହାରଣେ ।
 ଯେ ଗୁଣମୟ ନରାକାର । ଏଣୁ ତୁଚ୍ଛୟ ରୂପ ତାର ।
 ପୂର୍ବେ ଯେ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି । ତାର କୁମାରୀ-ନାମ ମୂର୍ତ୍ତି ।
 ଧର୍ମର ପତ୍ନୀ ଯେ ଯୁଗତେ । ବନ୍ଧୁ ଯାହାର ଗର୍ଭଗତେ ।
 ଅରୂପ ହୋଇ ରୂପଗଣି । ସେ ନରନାରାୟଣ ରବି ।
 ତପ ଅରାଧ୍ୟ ଘୋରବନେ । ବସିଲେ ବଦନ୍ତାଅଶ୍ରମେ ।
 କଲ୍ଲେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତପ କର । ମନ ପବନ ହୃଦେ ଧର ।
 ଦେଖି ତାହାଙ୍କ ତପ ଘୋର । ସ୍ୱର୍ଗେ କର୍ମିଲ ସୁନାସୀର ।
 ଭୟେ ଚନ୍ଦ୍ର ପୁରନ୍ଦର । ନିଷ୍ଠେ ଘେନିବ ମୋର ପୁର ।
 ମୋ ପଦ ହରିବ ଏ ବଳେ । ଏମନ୍ତ ଭଲ ସେ ବକଳେ ।

ବଞ୍ଚିବ ଦେବଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ । ତପ ସମାଧି ବଞ୍ଚି ଅର୍ଥେ ।
 ଉପାୟ କଲ ଶତପଥ । ଯେଣୁ ସ୍ଵଭାବେ ମନମତ ।
 କନ୍ୟା ରାଜ ପୁରନ୍ଦର । ବୋଲଇ ଯାଅ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁର ।
 ବସନ୍ତ ପବନକୁ ଚାହିଁ । ବୋଲଇ ସଙ୍ଗେ ରଳ ଭୁବ ।
 ଭୂତ ସ୍ଵଭାବେ ମନ ଗଳି । ଦୋଷଣ ଅପସରାବୁନ ।
 କୋକିଳ-ଧ୍ଵନି-ଗୀତ ସୁନେ । ନୃତ୍ୟ କରିବ ବିଦ୍ୟମାନେ ।
 ନାନା ପ୍ରକାରେ ମନ ହର । ତପ-ସମାଧି ଭଗ୍ନ କରି ।
 ବହନ ଆସ ସ୍ଵର୍ଗସ୍ଥାନେ । ଏମନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରର ବଚନେ ।
 ମଧୁରଧ୍ଵନି ଗୀତ-ସୁନେ । ମିଳିଲେ ନାରାୟଣ-ସ୍ଥାନେ ।
 ବସନ୍ତେ ପୁଷ୍ପିତ କାନନ । ଦେଖି ହରଇ ପ୍ରାଣିମନ ।
 କନ୍ୟା ନାରାୟଣେ ଚାହିଁ । ପୁଷ୍ପକୋଦଣ୍ଡେ ଗୁଣ ଦେଇ ।
 ପଞ୍ଚ ନାରାଜ ଅତିତମେ । ବିଜୁଳ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମରମେ ।
 ଲଳିତ ବହଇ ବସନ୍ତ । ଗଭୀର ନାଦେ ଶୁଭେ ଗୀତ ।
 ଦେଖିଣ ତାହାଙ୍କ ଉପାୟ । ଧ୍ୟାନେ ଜାଣିଲେ ଦେବରାୟ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଯେ ଭୟ କରି ଚିତ୍ତେ । ମୋର ସମାଧି ଭଗ୍ନ ଅର୍ଥେ ।
 ଏହାଙ୍କୁ ପେଷି ଉଦବେଶେ । ମନ ବସାଦେ ଅଛି ସ୍ଵର୍ଗେ ।
 ଏହା ବଞ୍ଚିବ ନାରାୟଣ । ବୋଲିଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଗଣେ ଶୁଣ ।
 ରଙ୍ଗଅଧରେ ମନହସି । ତାହାଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ଅଣାସି ।
 ଭୟ ନ କରି ଭୁଲେ ଚିତ୍ତେ । ଉପାୟ କର ନାନାମତେ ।
 ମୋହର ତପ ଭଗ୍ନ କରି । ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ଯେବେ ଭୁଲେ ତର ।
 ଆଜ ଭୁବର ଆଗମନ । ଧନ୍ୟ ମଙ୍ଗଳ ମୋର ସ୍ଥାନ ।
 ଏମନ୍ତ କହି ଭଗବାନ । ତତ୍ତ୍ଵେଣେ ହୋଇଲେ ମଉନ ।
 ତା ଦେଖି ଇନ୍ଦ୍ରଗଣ ତରେ । ନମିଲେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପୟରେ ।
 ଭୟେ କମ୍ପନ୍ତି ମୁଖ ଚାହିଁ । ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ଭବଗ୍ରାସ୍ତ ।
 ଏ ଯେ ବଚନ କଥା ତୋର । ଭୁ ଧର୍ମ ପ୍ରଭୁ ନରକାର ।
 ନିର୍ଗୁଣ ନିର୍ବିକାର ଦେହ । ପ୍ରକୃତି ତୋତେ ନଜାଣଇ ।
 ତୋହର ଅଭୟ ରରଣ । ସେବନ୍ତି ଅମ୍ବୁଜାନଗଣ ।
 ଯୋଗିଙ୍କ ହୃଦୟ-କମଳେ । ତୋହର ଆସନ ନିଶ୍ଚଳେ ।
 ତୋର ଚରଣେ ଯେ ସେବନ୍ତି । ଦେବେ ତାହାଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁ ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ବୋଲନ୍ତି ଜପ-ଯଜ୍ଞ-ତ୍ୟାଗୀ । ଏ ଯେ ହୋଇବ ମୋକ୍ଷଦାୟୀ ।
 ଏଣୁ ତରନ୍ତି ଦେବଗଣ । କରନ୍ତି ବନ୍ଧୁ ଅଚରଣ ।
 ଯେ ଅନ୍ୟ ଦେବତା ଭଜନ୍ତି । ତାହାଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁ ନ କରନ୍ତି ।
 ସମସ୍ତେ ମିଳି ଅଗ୍ନି-କୁଣ୍ଡେ । ଘୃତ ସମିଧ ଭସି ଭୁଣ୍ଡେ ।
 ଯଜ୍ଞ ଭୋଜନେ ସୁଖେ ଥାନ୍ତି । ତାହାଙ୍କୁ ଦୟା ସେ କରନ୍ତି ।

ଯେ ତୋର ଚରଣେ ସେବନ୍ତି । ସକଳ ଧର୍ମ ସେ ତ୍ୟଜନ୍ତି ।
 ଏକାନ୍ତରେ ସୁଖେ ଥାଇ । ଅନ୍ୟ ଦେବଙ୍କୁ ନ ଗଣଇ ।
 ତେଣୁ ସେ ଦେବେ କୋପଭରେ । ବନ୍ଦୁ ଅଚରନ୍ତି ତାହାରେ ।
 ଯେ ତୁମ୍ଭ ଚରଣେ କଙ୍କର । ତାହାକୁ ତୁମ୍ଭେ ଦୟାକର ।
 ବନ୍ଦୁ ତାହାଙ୍କ ପାଦେ ନମେ । ଅନ୍ୟ ସଂସାରେ ଯାଇ ଭ୍ରମେ ।
 କ୍ଷୁଧା ପିପାସା ଶୀତ ଜ୍ୱର । ଦୁର୍ଜୟ ଶୋକ ଭୟଙ୍କର ।
 ମଦନ ଲେଉ ଆଦି ଆମ୍ଭେ । ଥାଉଁ ନିରତେ ପ୍ରାଣିସଙ୍ଗେ ।
 ବନ୍ଦୁ ଆତରୁ ଶନ୍ତୁପଣେ । ଯେ ଧର୍ମ କରେ ଅନୁକ୍ଷଣେ ।
 ଆମ୍ଭର ହିଂସା ଏହିମତ । ଯେ ପ୍ରାଣୀ ତୁମ୍ଭର ଭକତ ।
 ତାହାଙ୍କ ଦେଖି ଆମ୍ଭେ ତର । ସେ ପ୍ରାଣୀ ଭବୁଁ ଯାନ୍ତି ତର ।
 ବାକୁଣୀ ଖୋଜେ ଜଳ ଥିଲେ । ତାହା ଯେସନେ ଲୁଝି ଭଲେ ।
 ସେ ଘୋର ତପ ଆଚରନ୍ତି । ତାହାଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେ ବନ୍ଦୁ ଚନ୍ତି ।
 କଠୋର ତପ କର ନାଶ । ଯେ ହୋଇ କାମଲୋଭେ ବଶ ॥
 ଶୁଦ୍ଧ ତପ ଧର୍ମ ଭୟେ । ପଡ଼ନ୍ତି ବସ୍ତ୍ର ମାୟା ମୋହେ ।
 ଏମନ୍ତ କହୁଁ ଲୁଗାଗଣେ । ବସ୍ତ୍ର ସମୀପେ ତତକ୍ଷଣେ ।
 ଅଭୂତ ନାରୀ ରୂପଗଣି । ବଜ୍ରାଳି ଯେହ୍ନେ ମେଘୁଁ ଖସି ।
 ସେବନ୍ତି ନାରାୟଣ ପାଶେ । ତା ଦେଖି ଲୁଗାଗଣ ବାସେ ।
 କର୍ମନ୍ତୁ ଜୀବନ କାତରେ । ନୟନ ବୁଜି ଦୂର କରେ ।
 ସେ ରୂପଗଣି ଦେହ ଗଳେ । ଆଦ୍ରାଣ କର ନାସାରକେ ।
 ହରିଲ ତାହାଙ୍କର ମନ । ରୂପକୁ ଚାହିଁ ହତଜ୍ଞାନ ।
 ମୋହେ ପଡ଼ିଲେ ମହାସୁଲେ । କନ୍ୟାଙ୍କ ରୂପ ଗନ୍ଧବଳେ ।
 ତା ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ବ୍ରଜୁଗଣି । ରଙ୍ଗ ଅଧରେ ମନ ହସି ।
 ବୋଲନ୍ତି ଦେବଗଣେ ଚାହିଁ । ଭୟ ନ କର ତୁମ୍ଭେ କେହି ।
 ମୋର ନିକଟେ କନ୍ୟା ଯେତେ । ଅଛନ୍ତି ସେବା ଅନୁମତେ ।
 ତାହାଙ୍କ ପାଦେ ସେବା କର । କନ୍ୟା ଗୋଟିଏ ମାଗ ବର ।
 ସେ ଯେବେ ଦ୍ୟନ୍ତ ଏକ ନାରୀ । ତା ଘେନ ଚଳ ସ୍ୱର୍ଗସୁର ।
 ସେ ହେଉ ସ୍ୱର୍ଗେ ଅଳଙ୍କାର । ରୂପେ ମୋହବ ପୁରନ୍ଦର ।
 ତକ୍ଷଣେ ଅଜ୍ଞା ଶିରେ ଧର । କନ୍ୟାଙ୍କ ପାଦେ ସେବା କର ।
 କନ୍ୟାଏ ଲଭି ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ । ସ୍ୱର୍ଗେ ମିଳିଲେ ଅପ୍ରମାଦେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ସମୀପେ ଦେଲେ ନେଇ । ଭବଣୀ ନାମ ଯେ ବୋଲଇ ।
 ଦେଖି ସାନନ ପୁରନ୍ଦର । ରୂପେ ମୋହଲ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ।
 ପ୍ରଣାମ କର ଶଗନାଥ । କହିଲେ ସକଳ ବୃନ୍ଦାବନ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଅନନ୍ଦ ତାହା ଶୁଣି । ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଲ ରଜପାଣି ।
 ବସୁଧା ଶୁଦ୍ଧି ଦମ୍ଭ ମନେ । ରହିଲ ଇନ୍ଦ୍ର ନିଜସ୍ଥାନେ ।

ଏବେ ହେ। ଶୁଣ ନରେଶ୍ଵର । ବନ୍ଧୁର ଅଂଶେ ଅବତାର ।
 ପରମହଂସ ରୂପ ହୋଇ । ଅଶେଷ ଜ୍ଞାନମୟ ଦେହ ।
 ଯେ ଅବା କଲେ ଏ ଜଗତେ । ଏବେ ତୁ ଶୁଣ ଏକପତ୍ରେ ।
 ଭୃତ୍ୟେ ଦତ୍ତଦେବ ହୋଇ । ଜ୍ଞାନ ମଙ୍ଗଳ ପୁଣି ଦେହ ।
 ବ୍ରହ୍ମର ମନୁ ଅବତର । ଚତୁଃସନକ ରୂପ ଧର ।
 ପୁଣି ରୂପେ ଅବତାର । ଅମ୍ବେ ହେ ତାହାଙ୍କ କୁମର ।
 ସେ ପୁଣି ହୃଦୟାବ ହୋଇ । ସେତୁପେ ବେଦ ଉଦ୍ଧାର ।
 ମଧୁକୈତବ ସଂହାରଲେ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟ ତାରଲେ ।
 ପଞ୍ଚମେ ମୀନରୂପ ହୋଇ । ଧରଣୀ ନାବ ସଙ୍ଗେ ବହି ।
 ପ୍ରଳୟ ଜଳେ ଶଙ୍ଖା ମାରି । ସେ ରୂପେ ନିଗମ ଉଦ୍ଧାର ।
 ପ୍ରଳୟ ବୃକ୍ଷଜଳେ ଭସି । ଭୂମି ପାତାଳେ ମଲ୍ଲ ପଣି ।
 ଶୁକ୍ରର ରୂପ ଧରି ହରି । ଭୂମି ତୋଳିଲେ ଦନ୍ତୋପରି ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ସମ୍ପଦ ଲାଭ ଅର୍ଥେ । ଦେବ ଦାନବ ଅନୁମତେ ।
 ଗଭୀର କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟେ । ମନ୍ଦର ଆଣି ପୁଣ୍ୟସାଥେ ।
 ଜଳେ ପକାନ୍ତେ ମହାଗିରି । ହରି ତା କର୍ମରୂପେ ଧରି ।
 ଅମୃତ ଆଦି ନାନା ଦ୍ରବ୍ୟ । ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଲେ ହରି ସବ ।
 ଗଜ କୁମ୍ଭୀର ଯୁଦ୍ଧକାଳେ । ସେ ହରି ରୂପ ଅନୁରାଳେ ।
 ଚକ୍ରେ କୁମ୍ଭୀର ମୁଣ୍ଡ ହାଣି । ଗଜ ଉଦ୍ଧାର ଚକ୍ରପାଣି ।
 କଶ୍ୟପରୂପେ ଯଜ୍ଞମେଳା । ଷାଠିସହସ୍ର ବାଳଶିଳ୍ପା ।
 ନିତ୍ୟେ ଶୁଭକ୍ରିୟା ବନ ଦାଣ୍ଡେ । କାଠ ବହୁତ କଳେ ମୁଣ୍ଡେ ।
 ଦିନେକ ଘେନି ଏକତାଳେ । ଷାଠିସହସ୍ର ଏକମେଳେ ।
 ବହି ଆଶନ୍ତି ବାହୁବଳେ । ବୁଢ଼ିଲେ ଗୋଷ୍ଠଦସଲଳେ ।
 ସମସ୍ତେ ହୋଇ ଏକମୁଖ । ତାଙ୍କୁ ନାରାୟଣ ରଖ ।
 ଦେଖିଣ ତାହାଙ୍କ ବକଳ । ଦୟାସାଗର ଆଦମୂଳ ।
 ତକ୍ଷଣେ ଦବ୍ୟରୂପ ଧରି । ବସନ୍ତ ସଙ୍କଟ ଉଦ୍ଧରି ।
 ଦେବ ଅସୁର ଯୁଦ୍ଧକାଳେ । ବାସବ ନିଜ ଭୁଜବଳେ ।
 ବଜ୍ର ଛେଦିଲା ବୃକ୍ଷକଳ । ତେଣୁ ଲଭିଲା ବୃକ୍ଷବଧ ।
 ବିଭୀଷ କଳା ମନେ ଦୁଃଖ । ତାଙ୍କୁ ନାରାୟଣ ରଖ ।
 ତକ୍ଷଣେ ଧର୍ମରୂପ ଧରି । ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ସଙ୍କଟ ଉଦ୍ଧରି ।
 ସତ ଉଦ୍ଧାର ହେତୁ କରି । ନୃସିଂହେ ହରଣ୍ୟ ସଂହାର ।
 ଦୟାସାଗର ଦାମୋଦର । ଦାନ ଦେନଲେ ଭିକ୍ଷୁର ।
 ଅଭୂତ ବାମନ ଶରୀରେ । ମିଳିଲେ ବଳ ଯଜ୍ଞବାରେ ।
 ସେତୁପେ ମୋହି ତାର ମନ । ଦାନେ ହରିଲେ ବିଭୁବନ ।
 ପାଦେ ତାହାର ଶିର ଚାପି । ପାତାଳପୁରେ ନେଇ ସ୍ଥାପି ।

ଇନ୍ଦ୍ର ମନ କଲେ ଶୁଭ । ସୁଖେ ସେ ଭୁଞ୍ଜଇ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
 ସେ ପୁଣି ଢଗୁବଂଶେ ହର । ପରଶୁରାମ ରୂପ ଧର ।
 ଏକବଂଶତକାର କୋପେ । ଅବନୀ ଭ୍ରମି ବଶରୂପେ ।
 କ୍ଷତ୍ରିୟକୁଳ ସଂହାରଣ । କଲେ ଅନାଦି ନାରାୟଣ ।
 ରାବଣ ରାମରୂପେ ମାର । ସଙ୍କଟୁ ଜାନକା ଉଦ୍ଧର ।
 ଧରଣୀ ମଧ୍ୟେ ଯଶ ଥୋଇ । ପ୍ରାଣୀ ତରଇ ଯାହା ଗାର ।
 ପୁଣି ଅନନ୍ତ ଅବତାରେ । ହଳ ମୁଷଳ ଧର କରେ ।
 ଦୋର ଦାନବ ଦର୍ପ ହର । ସୁଖେ ସ୍ଥାପିଲେ ବସୁନ୍ଧରା ।
 ପ୍ରବୋଧ ବୁଦ୍ଧ ଅବତାରେ । ଜ୍ଞାନ ବିସ୍ତାର ଏ ସଂସାରେ ।
 ଅଶ୍ବ ଆଶ୍ବେହି କଳ୍ପିରୂପେ । ମୈତ୍ର ସଂହାର ମହାକୋପେ ।
 ଏମନ୍ତ ନାନାରୂପ ଧରେ । ସେ ହର ଜଗତେ ବହରେ ।
 କେ ତାର ଗୁଣ କର୍ମ ମୁଖେ । ସଂଖ୍ୟା କରିବ ଶତକଳ୍ପେ ।
 କେ ଅବା କହିବ ସଂକ୍ଷେପେ । ଭୋ ରାଜା ତୋହର ସମୀପେ ।
 ନାରଦ ବସୁଦେବ ମେଲେ । ଶୁକ ପରାକ୍ଷ ଗଙ୍ଗାକୁଳେ ।
 ଏ ଷଡ଼ ପ୍ରଣେ ଏକାଦଶ । କହିଲୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ।
 ଶ୍ରୀଭଗବତ ଧର୍ମକଥା । ଶୁଣି ଶୁଦ୍ଧିବ ମନୋବ୍ୟଥା ।

ଇତି ଶ୍ରୀମଭାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧେ ନିମି
 ନବବିଂଶ ସମ୍ବାଦେ ନାମ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

(13)

ବର୍ଣ୍ଣଭେଦ-ଭକ୍ତିଯୋଗ (Sk. XI, Ch. VI).

ବିଦେହ ଉବାଚ

ବୋଲଇ ବିଦେହ-ରାଜନ । ଭୋ ମୁନି ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ।
 ଏ ଭୂମିମଧ୍ୟେ ଦୁଃଖଲେଖେ । ବସୁଙ୍କୁ ନ ଭଜନ୍ତି ଥୋକେ ।
 କାମ ସଂକଳ୍ପ ଲେଖେ ଜଡ଼ି । ଅଜ୍ଞାନ ମୋହେ ଥାନ୍ତି ପଡ଼ି ।
 ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ନ ଜାଣନ୍ତି । ଅନ୍ତେ ଲଭନ୍ତି ଅଧୋଗତି ।
 ଏ ବଡ଼ ସଂଶୟ ମୋ ହୃଦେ । ଛେଦ କଲୁଷ ଜ୍ଞାନଭେଦେ ।

ତମସ ଉବାଚ

ତମସ ଶୁଣି ତା ବଚନ । କହନ୍ତି ସଭା ବିଦ୍ୟମାନ ।
 ବସୁର ମୁଖ ଭୁଜି ଉରୁ । ଅଭୟ ପାଦପକ୍ଷଜରୁ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅବ ବୃକ୍ଷବର୍ଣ୍ଣେ । ଜନ୍ମିଲେ ସ୍ବଭାବେ ବିଗୁଣେ ।
 ଏଣୁ ସେ ବସୁ ପିତା ମାତା । ଗୁରୁ ବାଳିବ ଉଦ୍ଧୃତାତା ।
 ଏମନ୍ତ ସାମୀ ସେବା ତେଜେ । ଲେଖେ ସେ ଅନ୍ୟଦେବ ଭଜେ ।

ସେ ପ୍ରାଣୀ ପଡ଼ିତ ପାମର । ଅନ୍ତେ ପଡ଼ଇ ତମ ସୋର ।
 ବଦନ ଥାଉଁ ହରି-ବାଣୀ । ମୁଖେ ସେ ନ ବୋଲନ୍ତି ପ୍ରାଣୀ ।
 ନାମ ନ ଶୁଣନ୍ତି ଶ୍ରବଣେ । ସେ ଥାନ୍ତି ପାପ-ଆଚରଣେ ।
 ମେଢ଼ ପଡ଼ିତ ଦୁର୍ଗନ୍ଧର । ସ୍ତ୍ରୀ ଶୂଦ୍ର ଆଦି ଯେତେ ନର ।
 ସେ ଯେବେ ସାଧୁଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତି । କଳୁଷ-ପଙ୍କୁ ଉଦରନ୍ତି ।
 ବୁଢ଼ି କ୍ଷତ୍ରିୟ ବୈଶ୍ୟ ଜନ । ସ୍ବଭାବେ ଧନ୍ୟ ତନି ବର୍ଣ୍ଣ ।
 ବସ୍ତ୍ର-ଚରଣ ସନ୍ନିଧାନେ । ଏ ଥାନ୍ତି ନଗମ ବଚନେ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଦ ପଢ଼ି ବଳେ । କୂଳ-ସମ୍ପଦ ଧନହଳେ ।
 ମନ୍ତ୍ରର କର ଅସଂକାର । ସୁକ୍ଷେ ବହଇ ବେଦଭାର ।
 ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ମାର୍ଗ ବହି । ଆତ୍ମାକୁ ପଣ୍ଡିତ ବୋଲଇ ।
 ସଭାର ମଧ୍ୟେ ଚାଟୁ କହି । ହସି ହସଇ ଜନ ମୋହି ।
 ସ୍ବଭାବେ ରଜୋଗୁଣେ ଖଣ୍ଡେ । ସଂକଳ୍ପ କରେ କର୍ମକାଣ୍ଡେ ।
 ଧନ ତନୟ ସୁଖ ଆଶେ । ଶରୀର ଅନ୍ତେ ନର୍କେ ପଶେ ।
 ଅଳପ କାର୍ଯ୍ୟେ କ୍ରୋଧ ବଢ଼େ । କାଳ ଭୁଜଙ୍ଗ ପ୍ରାୟ ହୁଏ ।
 ସ୍ବଭାବେ କାମ କ୍ରୋଧ ବଳେ । ନିତ୍ୟେ ଅସାଧୁ ସଙ୍ଗେ ମିଳେ ।
 ଏଣୁ ସେ ବସ୍ତ୍ର ଆଦି ବର୍ଣ୍ଣି । ପାପୀ ଦୁର୍ଜନ ମହତ୍ତନ ।
 ବସ୍ତ୍ର ଜନଙ୍କୁ ଦେଖି ପାଶେ । ନିନ୍ଦା କରଇ ଉପହାସେ ।
 ହସି ବୋଲଇ ହାସ୍ୟ ବାଣୀ । ନିକଟେ କୁଷ୍ଠ-କଥା ଶୁଣି ।
 ଗୃହେ ଗୃହିଣୀ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗେ । ଚିତ୍ତ ବୁଢ଼ାଇ କାମଭୋଗେ ।
 ଆଶା ବଢ଼ିନେ ଧନ ସଞ୍ଚେ । ମାୟାସଂକଳ୍ପେ ଦିନ ବଞ୍ଚେ ।
 ପିଣ୍ଡ ପରାଣ ଭୃଷାମାତ୍ରେ । ପଶୁ ହଂସର ହଂସାଶାସ୍ତ୍ରେ ।
 ବେଦ ଉଦ୍ଦେଶେ ଜନ୍ମ ମାରି । ପୁଣି ନାନା ଯଜ୍ଞ କର ।
 ଦାନ ଦକ୍ଷିଣା ବସ୍ତ୍ରଦାନେ । କୁଳର୍ଥ କରଇ ଅଜ୍ଞାନେ ।
 ପଶୁ-ମାରଣେ ପାପ ଯେତେ । ଦେଖି ନ ଦେଖଇ ଅଗ୍ରତେ ।
 ସମ୍ପଦେ ବଢ଼େ ଅଭିମାନ । ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ-ମଦହରେ ମଗ୍ନ ।
 ବିଦ୍ୟା-ପଠନ-ଦାନ ବଳେ । ସମ୍ପଦ ଦେଖଇ ନିଶ୍ଚଳେ ।
 ସମ୍ପଦମଦେ ଅଳ୍ପ ହୋଇ । ସାଧୁ ଅସାଧୁ ନଗଣଇ ।
 ବସ୍ତ୍ର ବୈଷ୍ଣବ ଜନ ଚାହିଁ । ନିନ୍ଦା କରଇ ଗର୍ବ ବହି ।
 ଏ ଭାବେ ସର୍ବ ନାଶ କରେ । ନରକେ ପଡ଼ଇ ନିର୍ଭରେ ।
 ସକଳ ଜୀବ ମଧ୍ୟେ ହରି । ବସେ ଅନନ୍ତ ରୂପ ଧରି ।
 ବସ୍ତ୍ରର ମାୟାମାତ୍ର ଭ୍ରାନ୍ତି । ଏହା ପାମର ନ ବୁଝନ୍ତି ।
 ଯାର ମହିମା ବେଦ ଭଣେ । ଯୋଗୀନ୍ତ୍ର ସେ ହରି-ଚରଣେ ।
 ନିତ୍ୟେ ନିର୍ମଳ ଚିତ୍ତେ ଚନ୍ଦ୍ର । ଧ୍ୟାନ ଧାରଣେ ନ ଦେଖନ୍ତି ।
 ସେ ହରି ନ ଭଜଇ ଚିତ୍ତେ । କୁକୁଟି ଭବ ଅବରତେ ।

କୁସ୍ତିତ-କଥା-ରତ ନିତ୍ୟେ । ନାନା କୃପଥ ମନୋରଥେ ।
 ମନ ଭ୍ରମର ଭ୍ରମୁଥାର । ଦୁର୍ଗମ ପଥ ନ ଚିହ୍ନର ।
 ନାରୀ ସେବନ ମାଂସ ମଦେ । ଲୋକବେତ୍ତାର ଅନୁବାଦେ ।
 ବେଦ ନ କହେ ଯାହା ମୁଖେ । ପ୍ରାଣୀ ତା କରେ ଆତ୍ମାପୁଷ୍ପେ ।
 ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ବେନପଥେ । ବେଦ କହଇ ଯାହା ନିତ୍ୟେ ।
 ଅଦି ଲକ୍ଷର ଆଜ୍ଞା ଏହୁ । ଏଥୁ ଅଧିକ କେବା କହୁ ।
 ସେ ବେଦପଥ ଶୁଦ୍ଧି ବଳେ । କର୍ମ କରଇ ଆତ୍ମାଭୋଳେ ।
 ବହୁ ସଂଯୋଗେ ଅନୁବନ୍ଧେ । ନାରୀ ସେବଇ କାମଅଳେ ।
 ଶୁଦ୍ଧି ନ ପାରି ଘ୍ନାନପତ୍ରେ । ସେବଇ ମଦ ମାଂସନିତ୍ୟେ ।
 ପଶୁ ମାରଇ ଯଜ୍ଞଲକ୍ଷ୍ୟେ । ଯେ ବେଦ-ବିଧି ପିତୃପକ୍ଷେ ।
 ଏ ବେନ ବେଦବିଧି-ବାଣୀ । ନିତ୍ୟେ ଅସତ୍ୟ ପରମାଣୀ ।
 ଯେବେ କରବ ଧର୍ମମତେ । ଯେ ବେଦବିଧି ଅନୁମତେ ।
 ବେଦ-ନିଷେଧ ଏ ପ୍ରମିତ୍ତି । ଏହା ନ ଜାଣେ ପଶୁକୁତ୍ତି ।
 ଧନ ଅର୍ଜନେ ଧର୍ମ କର । ଧର୍ମେ ପ୍ରାପତ ନରହର ।
 ଧନ ଅର୍ଜନେ ଦେହ ଧରେ । ମରଣ-ସଂକଟେ ନ ତରେ ।
 ଯଦ୍ୟପି ଯଜ୍ଞର ବିଧାନ । ମାଂସ ଭକ୍ଷଣ ସୁରାପାନ ।
 ତଥାପି ସୁର ବେଦମତେ । ଆତ୍ମାଣ କର ନାସାଗ୍ରତେ ।
 କେବେହେଁ ନ କରବ ପାନ । ଏ ବିଧି ବେଦର ବିଧାନ ।
 କେବଳ ଯଜ୍ଞେ ପଶୁ ବଧ । ଅନ୍ୟଦି ବଧେନ୍ନି ପ୍ରମାଦ ।
 ନାରୀ ସଙ୍ଗମ ରୁଚୁମତେ । କେବଳ ପୁଣିଜନ୍ମ ଅର୍ଥେ ।
 ଅନ୍ୟଥା ରତ ସୁଖମତେ । ପ୍ରସଙ୍ଗ ନ କର ଏକାନ୍ତେ ।
 ଜୀବର ପୁଧର୍ମ ଏ ବାଣୀ । ସକଳ ବେଦବାକ୍ୟେ ଭଣି ।
 ଏହା ନ ବୁଝି ମୂଢ଼ ପ୍ରାଣୀ । ଦୁଃଖକୁ ସୁଖ ପ୍ରାୟ ମଣି ।
 କରଇ ଜ୍ଞାନସ୍ଥାନ କର୍ମ । ଏଣୁ ସଂସାରେ ହୁଏ ଭ୍ରମ ।
 ମୂର୍ଖସ୍ତ୍ରାବ ମୂଢ଼ ପ୍ରାଣୀ । ଆତ୍ମାକୁ ପଣ୍ଡିତ ବଖାଣି ।
 କେବଳ ଦେବତା ବିଶ୍ୱାସେ । ନ ଜାଣି ଯଜ୍ଞେ ପଶୁ ହିଂସେ ।
 ପଶୁଏ ଥାନ୍ତି ପଶୁମେଲେ । ତାର ଜୀବନ ଅନ୍ତକାଳେ ।
 ଧର ଭକ୍ଷନ୍ତି ତାର ମାଂସ । କେବଳ ଅସ୍ତି ରହେ ଶେଷ ।
 ଯାହାକୁ ମାରି ସୁଖଭୋଳେ । ସେ ତାକୁ ହିଂସେ ଅନ୍ତକାଳେ ।
 ଏଣୁ ପଣ୍ଡିତଜନ ମଧ୍ୟେ । ପାପ ଲଭୁଛୁ ପଶୁବଧେ ।
 ସକଳ ଜୀବେ ନରହର । ବସଇ ଆତ୍ମାରୁପ ଧର ।
 ସମେ ବସଇ ସବଦେହେ । ମୂଢ଼ ନ ଜାଣେ ମାୟାମୋହେ ।
 ସ୍ୱଭାବେ ମୃନ୍ମୁ କଲେବର । ଦେହକୁ ବୋଲଇ ମୋହର ।
 ସୁଖାନ୍ତୁରବେ ଜୀବ ମାରେ । କେବଳ ବିଷ୍ଣୁ ହୋଇ କରେ ।

ଦୁଃଖ ପଛତ ବୋଲି ତାରେ । ପଡ଼େ ନରକ-ଅନ୍ଧକାରେ ।
 ପଣ୍ଡିତପଣେ ବାଦ ଚନ୍ଦ୍ର । ଦମ୍ଭେ ନ ବୁଝେ ମୋକ୍ଷଗତ ।
 ବଞ୍ଚିତ ହୁଏ ବିଷ୍ଣୁ ନାମ । ସଞ୍ଚଇ ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ।
 ବରଇ ନାନାକର୍ମ ନିତ୍ୟେ । ତଳେ ନ ରହେ ସ୍ଥିରଚିତ୍ତେ ।
 କର୍ମେ ହରଇ ପ୍ରାଣି-ପ୍ରାଣ । ତାହାର କାହିଁ ପରାଣ ।
 ଚିତ୍ତେ ନ ବହେ ଦୟା ଶାନ୍ତି । ତାହାକୁ ବୋଲି ଅମ୍ଭାଦାନ୍ତି ।
 ପାଷଣ୍ଡଭାବେ ଅନୁମାନ । ଅମ୍ଭାକୁ ବୋଲେ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ।
 ମନ କଳ୍ପଇ ଯେତେ ଫଳେ । ଦରକ ହରେ ତାହା ବଳେ ।
 ବଞ୍ଚିତ ଇନ୍ଦ୍ର ପରଲୋକେ । ନିତ୍ୟେ ବଞ୍ଚଇ ମହାଦୁଃଖେ ।
 ଦୁଃଖେ ସଞ୍ଚିତ ଦାରା ସୁତ । ଧନ ସମ୍ପଦ ପଶୁ ଛତ୍ୟ ।
 ଏ ସବ ଶୁଦ୍ଧି ଅନ୍ତକାଳେ । ତଳଇ ନିଜ ପାପଫଳେ ।
 ନରକେ ପଡ଼ି ଦୁଃଖ ଭୁଞ୍ଜେ । ଯମ-ଯାତନା ଦୋରପୁଞ୍ଜେ ।
 ହରି-ବିମୁଖ ଯେଉଁ ପ୍ରାଣୀ । ନ ତରେ ଭବ-ତରଙ୍ଗିଣୀ ।
 ଏମନ୍ତ ମୁନିବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ରାଜା ବୋଲଇ ମନେ ଶୁଣି ।

ରାଜୋବାଦ

ଭୋ ମୁନ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ । ଯୁଗାନୁସାରେ ବହେ ନାମ ।
 ବର୍ଣ୍ଣିଛି ଯୁଗ ଅନୁସାରେ । ଭକତ ଭଜନ ପ୍ରକାରେ ।
 କେବଣ ଯୁଗେ କେଉଁରୂପେ । ଶରୀର ବହେ ମାୟାକଳ୍ପେ ।
 ଜୀବ ଭାବରେ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି । କରଭାଜନ ବୋଲେ ଶୁଣି ।

କରଭାଜନ ଭବାଦ

ବୋଲଇ ଶୁଣ ନରନାଥ । ଅଶେଷ କୃଷ୍ଣର ଚରଣ ।
 କଳ-କଲ୍ପସ-ସଂହାରଣ । ଯେ କରେ ଶ୍ରବଣ ଜାର୍ଜନ ।
 ଯେ ରୂପ ବହେ ସେ ସ୍ୱଭାବେ । ସେତା ବ୍ୟାପର କଳୟୁଗେ ।
 ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଅବତରେ । ସ୍ୱଭାବେ ନାନାରୂପ ଧରେ ।
 ବିଧି-ବିଧାନ ନାନାମତେ । ସେ ରୂପ ଧୂଳନ୍ତି ଜଗତେ ।
 ଯେ ଯୁଗେ ଯେବା ଅବତାର । ଯେ ନାମ ବର୍ଣ୍ଣ ଦାମୋଦର ।
 ସୁଖେ ବିହରେ ନରଲୋକେ । ଶୁଣ କହିବା ଏକେ ଏକେ ।
 ପ୍ରଥମେ ଶୁକ୍ଳବର୍ଣ୍ଣ ଦେହେ । ଜଟା-କଳାପ ମୁଣ୍ଡେ ବହେ ।
 ଦେହେ ଭୃଗୁ ଅକ୍ଷମାଳ । ବସନ ବୃକ୍ଷର ବଲ୍ଲଳ ।
 ଅଜାକୁଲମ୍ବେ ଭୁଜବୃକ୍ଷ । ବିଦଗ୍ଧ କମଣ୍ଡଳୁଧାରୀ ।
 ଏମନ୍ତ ରୂପ ଭଗବାନ । ଦେଖି ଧୂଳିଲେ ସାଧୁଜନ ।
 ଯେ ହରି ସବଜନ-ହିତ । ଶୁଦ୍ଧ ପବନ ଶାନ୍ତ ଦାନ୍ତ ।
 ତପ ଅତର ଶମ ଦମେ । ପ୍ରାଣ ସଂଯମି ମହାଶମେ ।

ଯେ ଭଜେ ତାହାଙ୍କ ଚରଣେ । ବୈକୁଣ୍ଠ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲକ୍ଷଣେ ।
 ଧର୍ମସ୍ବରୂପ ନାରାୟଣ । ଏବେ କହିବା ନୃପ ଶୁଣ ।
 ଦବ୍ୟ ସ୍ବରୂପ ଭଗବାନ । ପରମାନନ୍ଦ ଦବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ।
 ଏ ରୂପ ଧରେ ସତ୍ୟସୁଗେ । ଭକତ-ଜନ-ଅନୁରାଗେ ।
 ଶୋଣିତ ବର୍ଣ୍ଣ ସେତାୟୁଗେ । ବସ୍ତ୍ର ସମୃଦ୍ଧ ଭୂମିଭାଗେ ।
 ସୁନ୍ଦର ଚତୁର୍ଭୁଜ ଧରେ । ସୁବର୍ଣ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ କୈଶ ଶିରେ ।
 ପବନ ମେଖଳା ଉତ୍ତର । ସୁନ୍ଦର ଶୁଭ ସ୍ତ୍ରୀ ଧର ।
 ଯଜ୍ଞମୂରତି ଦାମୋଦର । ସର୍ବଦେବତା କଳେବର ।
 ଅଶେଷ-ଭୁବନ-ଭିତ୍ତିର । ଅଜ୍ଞାନଜନେ ଅଗୋଚର ।
 ସେ ରୂପ ଦେଖି ବିପ୍ରଗଣେ । ନିଗମୟଥ ଆଚରଣେ ।
 ଯଜ୍ଞେ ପୂଜିଲେ ଭଗବାନ । ଯେ ଯଜ୍ଞ ବେଦର ବିଧାନ ।
 ସେ ବସ୍ତ୍ର ଯଜ୍ଞ ପୁଣିଗର୍ଭ । ସ୍ବଭାବେ ନାମ ସର୍ବଦେବ ।
 ସେ ଉତ୍କଳମ ବୃଷାକପି । ଏମନ୍ତ ନାମ ନିତ୍ୟେ ଜପି ।
 ଦ୍ଵାପରସୁଗେ ଶ୍ୟାମବର୍ଣ୍ଣ । ପାତବସନ ପରିଧାନ ।
 ନିଜ ଆୟୁଧ ନିଜକରେ । ଶ୍ରୀବତ୍ସ କୌମୁଦି ଭରରେ ।
 ଏ ଆଦି ଲକ୍ଷଣେ ଲକ୍ଷିତ । ଅଶେଷ ଭୁବନେ ପୁରତ ।
 କାମକୁ ନିନ୍ଦେ କଳେବର । ସମ୍ପଦ ରାଜରାଜେଶ୍ଵର ।
 ସେ ରୂପ ଦେଖି ମୁନିଜନେ । ପୂଜନ୍ତି ମନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର ଆନେ ।
 ସେ ସର୍ବ ଦେବମୟ ହର । ପୂର୍ଣ୍ଣଶବ୍ଦେ ପୁଣିକରି ।
 ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ନମୋଽସ୍ତୁତେ । ଶଙ୍କରଶର୍ମା ବୋଲି ତୋତେ ।
 ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଅନୁରୁଦ୍ଧ ଭୁଞ୍ଜି । ଏ ଚରଣରୁ ଏକଦେଶୁ ।
 ନମସ୍ତେ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ । ଯାର ଶରୀର ଏ ଜଗତ ।
 ଭୁ ବିଶ୍ଵନାଥ ବିଶ୍ଵପତି । ମହାପୁରୁଷ ସର୍ବଗତି ।
 ଦ୍ଵାପର ଯୁଗରେ ଏମନ୍ତେ । ବସ୍ତ୍ରକୁ ପୂଜନ୍ତି ଜଗତେ ।
 ଦ୍ଵାପରଯୁଗ ଶେଷକାଳେ । କଳି ଆଗମ ଅନୁରାଗେ ।
 ରୂପ ପ୍ରକାଶେ ଚକ୍ରପାଣି । ଯେସନେ ଲନ୍ତନାଳମଣି ।
 କୃଷ୍ଣମୂରତି ଭଗବାନ । କେବଳ ନାମ-ସଂଜ୍ଞାର୍ଥନ ।
 କୃଷ୍ଣର ରୂପ ଗୁଣ ଯେତେ । ଆନେ ନିରୋପି ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତେ ।
 ପ୍ରତିମା କରି ନାନା ମତେ । କୃଷ୍ଣ ପୂଜନ୍ତି ଯଜ୍ଞସୁବେ ।
 ଅଙ୍ଗ ଉପାଙ୍ଗ ମନ୍ତ୍ର ତତ୍ତ୍ଵେ । ବସ୍ତ୍ରର ପାରସ୍ପଦ ଯେତେ ।
 ସକଳ ପୂଜି ସାବଧାନେ । ପୁଣି କରିବ ଏ ବଚନେ ।
 ହେ ମହାପୁରୁଷ ମୁକୁନ୍ଦ । ବନେ ତୋ ଚରଣାରବିନ୍ଦ ।
 ମୁନି କରନ୍ତି ଯାର ଆନ । ହରର ପରାଧମାନ ।
 ଅଭ୍ୟୁଦୟ କାମଧେନୁ । ଶର୍ପକାସ ଯା ଚରଣୁ ।

ଭବ ବରଣ୍ଡ ଯାକୁ ଚିତ୍ତେ । ସୁଦ୍ଧା କରନ୍ତି ଅବରତେ ।
 ଶରଣଜନର ରକ୍ଷଣ । ଭୂତ୍ୟ-ଆରତ-ନିବାଂରଣ ।
 ପ୍ରଣୀତଜନ ଯେ ପାଲଇ । ଏ ଭବଜଳେ ନାବ ହୋଇ ।
 ଯେ ରାଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବଗଣେ । ଧ୍ୟାନେ ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତ ଅନୁକ୍ଷଣେ ।
 ମନୁଷ୍ୟଦେହ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଧର । କେ ଅବା ପାରେ ଦୂର କରି ।
 ପିତୃବଚନ ଶିରେ ଧର । ଯେ ରାଜ୍ୟ ଦୂରେ ପରିହର ।
 ଧର୍ମଶୃଙ୍ଖଳେ ପଶି ବନେ । ଯନ୍ତ୍ରିତ ପ୍ରିୟାର ବଚନେ ।
 ଧାର୍ମିକ ମାୟାମୁଗ ଅର୍ଥେ । ବନ-ଗହନ-ଘୋରପଥେ ।
 ସେ ପଦେ ମୋର ନମସ୍କାର । ଧ୍ୟାନେ ଶୁଣଇ ତମଘୋର ।
 ଯୁଗକୁ ଯୁଗ ଏହିମତେ । ପରମାନନ୍ଦ ଏ ଜଗତେ ।
 ଧରଣୀ ମଧ୍ୟେ ଅବତର । ଭ୍ରମର ନାନାରୂପ ଧର ।
 ସେ ରୂପ ଯୁକ୍ତ ନର ନାରୀ । ମାୟା-ସଂସାରୁ ଯାନ୍ତି ତର ।
 ଯେ ପ୍ରାଣୀ ପଶ୍ଚିତ ବୋଲଇ । ଗୁଣଜ୍ଞ ସବୁ ସାରଗ୍ରାସୀ ।
 ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁମାନେ । ନିର୍ମଳଚିତ୍ତେ ମହାଜ୍ଞାନେ ।
 ବେଦ ବିଚାର ବୁଦ୍ଧିଭାଗ । ସେ ବୋଲେ ଧନ୍ୟ କଳିଯୁଗ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆଦି ଚାରିବର୍ଣ୍ଣେ । କୃଷ୍ଣର ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନେ ।
 କଳିକାଳୁଷେ ଦୁଷ୍ଟଚିତ୍ତେ । ଗୃହ-କ୍ଷଣେ ଅବରତେ ।
 ନାନା ସଙ୍କଟେ ଯେବେ ଥାନ୍ତି । ସଂସାରେ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଭ୍ରାନ୍ତି ।
 ଲବେ ନିର୍ମଳେ କ୍ଷଣେ ଲେଖେ । ଯେ ଅବା ସ୍ତବେ ଯେଉଁଦେଶେ ।
 କୃଷ୍ଣର ନାମ ଉଚ୍ଚେ ଗାଇ । ଲେମ୍ବୁଲକ୍ଷ୍ମୀ ତନ୍ତ୍ର ବହି ।
 ନୟନୁ ବହି ଅଶ୍ରୁଜଳ । ଲଭନ୍ତି କୋଟିଫାର୍ଥ ଫଳ ।
 ଏ ବଡ଼ ଲଭ ଏ ଜଗତେ । କୃଷ୍ଣଭଜନ ନାନାମତେ ।
 ମୁଖେ ଉଚ୍ଚାରି ନିତି ନିତି । ଅଶେଷ ପାପ ତରଯାନ୍ତି ।
 ସତ୍ୟଯୁଗର ପ୍ରଜାଗଣ । ଭବିଷ୍ୟମତେ ପରିମାଣ ।
 କର କଳ୍ପନ୍ତି ସୁଖଭୋଗ । ଅମ୍ଭେ ଜନ୍ମିବୁଁ କଳିଯୁଗ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣଆଦି ଚାରିବର୍ଣ୍ଣେ । ତରବେ ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନେ ।
 ତାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଆମ୍ଭେ ଥାଇ । ଭୁଣ୍ଡେ ଗୋବିନ୍ଦ ନାମ ଗାଇ ।
 ଭକତମୁଖୁଁ କୃଷ୍ଣ ଶୁଣି । ତରବୁଁ ଭବତରଣିଣୀ ।
 ଗୋବିନ୍ଦ-ଚରଣାରବିନ୍ଦ । ସ୍ବାହ, ସୁଗନ୍ଧ, ମକରନ୍ଦ ।
 ମନଭ୍ରମରେ କରି ପାନ । ଯେ ଅବା ସ୍ତବେ ସାଧୁଜନ ।
 ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଶ୍ରପଣେ । ସେବିବୁଁ କୃଷ୍ଣର ଚରଣେ ।
 ଏମନ୍ତ ଚିତ୍ତେ କରି ଅଶା । କଳିକା କରନ୍ତି ପ୍ରଶଂସା ।
 ମୁଖେ ଧରନ୍ତି କୃଷ୍ଣନାମ । ଶ୍ରବଣମାତ୍ରେ ଅଭିରାମ ।
 ପ୍ରବେଶ କରି ପ୍ରାଣିମଧ୍ୟେ । ଜନ୍ମ-ମରଣ-ପଥ ଛେଦେ ।

ନାରଦ ଭବତ

ଏମନ୍ତେ ନବ ମୁନିଗଣେ । ରଜାକୁ ଚାହିଁ ଜଣେ ଜଣେ ।
 କହିଲେ ଭାଗବତ ଧର୍ମ । ଯେତୁପେ ବସୁ-ସେବା-କର୍ମ ।
 ଶୁଣି ସାନନ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ଲେମ୍ବୁଲକ ତନୁ କର ।
 ନୟନୁ ଅଶ୍ରୁଜଳ ହରେ । ନିର୍ମଳ ବାହ୍ୟ ଅଭ୍ୟନ୍ତରେ ।
 ମୁନିଙ୍କ ଚରଣେ ପୂଜିଲ । ଆନନ୍ଦେ ନୟନ ବୁଜିଲ ।
 ତତ୍ତ୍ୱଗୋଷ୍ଠୀ ସଭା ବିଦ୍ୟମାନେ । ମୁନି ଚଳିଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ।
 ଯେ ଧର୍ମ କହିଗଲେ ମୁନି । ନିମି ହୃଦରେ ତାହା ଘେନି ।
 ଭାବି ହୋଇଲ ଭବୁ ପାର । ଏବେ ହୋ ଶୁଣ ଯଦୁବାର ।
 ତୁ ଏବେ ଏହି ଧର୍ମ କର । ଅନ୍ତେ ଲଭିବୁ ନରହର ।
 ତୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତୋ ଜୀବନ । ଯାହାର ପୁଣି ଭଗବାନ ।
 ଲଭିଲୁ ପୂର୍ବ ତପଃକଳେ । ଏଣୁ ତୋ ଯଶ ମହାତଳେ ।
 ବିଖ୍ୟାତ ଭିନି ଭୁବନରେ । ଯେ ଯଶ ଗାର ପ୍ରାଣୀ ତରେ ।
 ଆସନ ଭୋଜନ ଶୟନେ । ନରତେ ଦେଖୁ ତୁ ନୟନେ ।
 ଏ ମୋର ପୁଣି ବୋଲି ଭୋଲେ । ତୁମ୍ଭେ ଦେଇ ଧରୁ କୋଳେ ।
 ବୁଦ୍ଧିକୁ କରୁ ଆଲିଙ୍ଗନ । ଏଣୁ ତୁ ଶିଭୁବନେ ଧନ୍ୟ ।
 ଦନ୍ତ ନିକଟ ବିଦ୍ୟୁରଥ । ଶାଳ ସହଚେ ଚେଦନାଥ ।
 କଂସ ମଗଧେଶ୍ୱର ଯେତେ । ଦୁଷ୍ଟ ଯେ ଥିଲେ ଭୂମିଗତେ ।
 କୃଷ୍ଣେ ବରଦାୟକ ବହି । ପଶିଲେ କୃଷ୍ଣ ଦେହେ ଯାଇ ।
 ସେ ହରି-ଚରଣ-କମଳେ । ଯେ ଚନ୍ଦ୍ର ସେ ହରାବଭୋଳେ ।
 ତାହାର ଗତି କେବା ଜାଣି । ବୁଦ୍ଧି ଶଙ୍କର ପରମାଣି ।
 କୃଷ୍ଣର ପୁଣି ତୁ ନ ମଣ । ସେ ଯେ ଅନାଦି ନାରାୟଣ ।
 ଅଦିପୁରୁଷ ତୋର ଘରେ । ମାୟାମନୁଷ୍ୟ ରୂପ ଧରେ ।
 ହେଲେ ଅସୁରବଳ ମାରି । ଅପଦୁଁ ଅବଳା ଭଞ୍ଜାରି ।
 ସ୍ୱଭାବେ ଜନ୍ମ ଯାର ନାହିଁ । ମନ ବଚନେ ଭେଦ କାହିଁ ।
 ସେ ହରି ଦେବଜା-ଭବରେ । ଜନ୍ମ ଲଭିଲେ ତୋର ଘରେ ।
 ତୋ ଯଶ ଜଗତେ ବିସ୍ତାରି । ସେ ପୁଣି ଯିବେ ନିଜପୁରୀ ।
 ଏମନ୍ତେ ନାରଦର ବାଣୀ । ଦେବଜା-ବସୁଦେବ ଶୁଣି ।
 ତନୁ ପୁଲକ ଲେମ୍ବୁରାଜି । ଭାବ ଗହ୍ୱରେ ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଜି ।
 କୃଷ୍ଣକୁ ପୁଣିଭାବେ ମଣି । କହି ନ ବୋଲି ହେଲେ ଭୁନି ।

ଶ୍ରୀ ଶୁକ ଭବତ

ବୋଲନ୍ତି ଶୁକ ମୁନିବର । ସେ ନବ ରସଭକ୍ତମର ।
 ନିର୍ମଳ ଯଜ୍ଞଶାଳେ ଯାଇ । ଯେ ଇତିହାସ ଗଲେ କହି ।

ଆନେ ଗୁପ୍ତ ପୁରାତନ । ବିଶେଷେ ନାରଦ-ବଚନ ।
 ଯେ ଏହା ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣନ୍ତି । କି ଅବା ବଦନେ ଗୁଣନ୍ତି ।
 ସକଳ ପାପପଙ୍କୁ ତର । ଅନ୍ତେ ଲଭନ୍ତି ନରହର ।
 ଶ୍ରୀ ଏକାଦଶ ଭାଗବତ । କହିଲୁ ଦାସ ଜଗନ୍ନାଥ ।
 ହରି ଚରଣ ଗୀତବଳେ । ସଂକ୍ଷେପେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଦେ ।
 ଅମୃତ ରସମୟ ଗୀତ । ଶୁଣନ୍ତେ ଜଗତ ପବନ ।
 ଇତି ଶ୍ରୀମତ୍ତାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଦେ ବସୁଦେବ-
 ନାରଦ ସମ୍ବାଦେ ବର୍ଣ୍ଣିତେଦତ୍କ୍ରମୋଗ କଥନଂ
 ନାମ ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

(14)

ଅବଧୂତ-ଯଦୁରାଜ-ସଂବାଦ (Sk. XI, Ch. X).

ଅବଧୂତ ଉବାଚ

ଶୁଣ ହେ ଯଦୁ ନୃପବର । ଯେ ଅବା ଅନୁଭବ ମୋର ।
 ଗୁରୁ-ବଚନ ମୋର ଯେତେ । ସବୁ କହିବି ତୋ ଅଗ୍ରତେ ।
 ଏ ଯେତେ ଦୁଃଖ ପରିଗ୍ରହ । ଜାଣ ତୁ ସବୁ ଦୁଃଖମୟ ।
 ଏ ଘେନି ଜ୍ଞାନୀ ଅକ୍ଷୟନେ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ରହେ ସୁଖମନେ ।
 ପକ୍ଷିଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ବଳୀୟାର । ସ୍ଵରାଜେ ପ୍ରଗଣ୍ଡ କୁରର ।
 ନିତ୍ୟେ ମାରଇ ନାନା ପକ୍ଷୀ । ଜୀବନ ପୋଷେ ମାଂସ ଭକ୍ଷି ।
 ତାର ମହିମା ଜନେ ଶୁଣି । ବଳୀ କରନ୍ତି ଘରେ ଆଣି ।
 ସେ ପୁଣି ନିତ୍ୟେ ପକ୍ଷୀ ମାରେ । ମାଂସ ଭକ୍ଷଇ ନେଇ ପରେ ।
 କେବଳ ଶ୍ରମମାତ୍ର ସାର । ନ ଭକ୍ଷେ ଉଚିତ ଆହାର ।
 ମୁହିଁ ତାହାର ଦୁଃଖ ଚାହିଁ । ତା ତହିଁ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ପାଇ ।
 ନ କର ବସୁ ପରିଗ୍ରହ । ଏକା ଭ୍ରମର ଶୂନ୍ୟ ଦେହ ।
 ନାହିଁ ମୋ ମନେ ଅପମାନ । ପୁତ୍ର, କଳତ୍ର, ଗୃହ, ଧନ ।
 ଆତ୍ମାକୁ ରମଇ ମୁଁ ନିତ୍ୟେ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଭ୍ରମର ଜଗତେ ।
 ଶିଶୁର ନାହିଁ ପରାପର । ସମସ୍ତ ଏକର ବଢ଼ର ।
 ଯେଣୁ ତା କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ପାଇ ।
 ଏବେ ହେ ଶୁଣ ମନସ୍ଥିରେ । ଧୂଳି ଯେ ଅବଗ୍ରା ନଗରେ ।
 ସୁଧାଧୁ ସୁନ୍ଦର ଶରୀରେ । କନ୍ୟାଏ ସ୍ଥଲ ବିପ୍ରଘରେ ।
 ସେ କନ୍ୟା ବିହ-ଅର୍ଥେ ବର । ବିପ୍ରେ ମିଳିଲେ ପାଞ୍ଚ ଲ୍ଲର ।
 କନ୍ୟାର ପିତା ସଙ୍ଗମେଲେ । ବିବାହ-ପ୍ରସ୍ତାବ ବିଶେଲେ ।
 ବଢ଼ର କର କନ୍ୟା ମାତା । ନିକଟେ ବସାଇ ଦୁହିତା ।

ବୋଲଇ କନ୍ୟା-ମୁଖ ଚାହିଁ । ତଣ୍ଡୁଳ ଆଶେ ଧାନ୍ୟ ଦେଇ ।
 ବେଗେ ତୁ କୁଟି ହୋଇ ଉଠ । ତା ଶୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣକୁମାରୀ ।
 ହୋଇ ମୁଷଳ ଏକକର । କୁଟର ବେନିକରେ ଧର ।
 ଭୁଜେ ତା ବଳୟ କଙ୍କଣ । କୁଟନ୍ତେ ଶୁଭେ ରୁଣ ଝୁଣ ।
 ପୁଣି କୁମାରୀ ଲଜ୍ଜା ପାଇ । ଅଧେ କଙ୍କଣ ହସ୍ତ ଫେର ।
 ପୁଣି କୁଟନ୍ତେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ହସ୍ତ କଙ୍କଣ ନାଦ କରେ ।
 କୁମାରୀ ମନେ ବିଚାରଇ । ସଙ୍ଗ-ଗହଳେ ଗୋଳ ହୋଇ ।
 ଏମନ୍ତ ବିଚାରଣ ଥୋକେ । ପୁଣି ଫେରାଇ ଏକେ ଏକେ ।
 ବେନି କଙ୍କଣ ବେନି କରେ । କୁଟନ୍ତେ ଶବଦ ନ କରେ ।
 ଯହିଁ ଅନେକ ସଙ୍ଗ ମିଳି । ଅବଶ୍ୟ ଉପୁଜଇ କଳି ।
 ଏଣୁ କୁମାରୀ ଅନୁଗଣେ । ଗୁରୁବଚନ ଶିକ୍ଷା-ଭାଗେ ।
 ଏକାନ୍ତେ ଭ୍ରମୁଥାଇ ମୁହିଁ । କେବେହେଁ ସଙ୍ଗ ନ କରଇ ।
 ଏଣୁମୁଁ ଅଭ୍ୟାସି ପବନ । ନିରୋଧ ଏ ଚଞ୍ଚଳ ମନ ।
 ବୈରାଗ୍ୟ-ଯୋଗ-ଅଭ୍ୟାସନେ । କୁଲଇ ଆତ୍ମା-ସଂଯମନେ ।
 ହରିର ପାଦେ ନିବେଦନ । ତେଣୁ ନିଶ୍ଚଳ ମୋର ଧ୍ୟାନ ।
 ସ୍ବଭାବେ ରଜୋଗୁଣ ଶୁଦ୍ଧି ସତ୍ତ୍ବ ସଂଯୋଗେ ଚିତ୍ତ ଜଡ଼ି ।
 ସତ୍ୟକୁ କିଣି ସତ୍ତ୍ବଗୁଣେ । ନିର୍ମାଣି ପରମ କାରଣେ ।
 ନିଶ୍ଚଳେ ଥାଇ ଶୁଦ୍ଧ ମନେ । ବାହ୍ୟ ଅନ୍ତରେ ସୁମରଣେ ।
 ଯେ ସନେ ଶରକୃତ ପଥେ । ଶର ବିକର ହେଠମାଥେ ।
 ତାର ନିକଟେ ରଜା ଗଲ । ସେ ତାହା ଜାଣି ନ ପାଇଲ ।
 ଏଣୁ ତାହାର ତହୁଁ ଦେଖି । ମୁଁ ଏବେ ଗୁରୁଶିକ୍ଷା ଶିକ୍ଷି ।
 ଏକାନ୍ତ ମୁନିପ୍ରାୟ ଧୀରେ । ମୋ ଚିତ୍ତ ନ ରହଇ ଘରେ ।
 ଏଣୁ ମୁଁ ସାବଧାନ ଚିତ୍ତେ । ନିରତେ ଭ୍ରମର ଜଗତେ ।
 ଯେବେ ମଉନବୃତ୍ତ ନର । ନ ଶୁଦ୍ଧେ ଉଚିତ ବେଢ଼ାର ।
 ଏ ଘେନ ଗୃହାରମ୍ଭ ଶୁଦ୍ଧି । ଅଳପ ଧନେ ମନ ବଢ଼ି ।
 ପିତୃ-ଅପିତୃ-ସେବା-ଅର୍ଥେ । ଆଶୁର ସ୍ବଳ ଲୋକମତେ ।
 ଆତ୍ମା-କାରଣେ ବ୍ୟର୍ଥ ଘର । କେବେହେଁ ନ କର ତପ୍ତର ।
 ଶାଶ୍ବତ ରଖଇ-ନାଶୋଲେ । ସର୍ପ ଯେସନେ ନାନାବିଳେ ।
 ଏଣୁ ମୁଁ ସର୍ପଦାକ୍ଷା ଧର । ଗୃହସ୍ଥ ଅଶ୍ରମ ନ କର ।
 ଥୟ ନ କର ଏକସ୍ଥାନ । ବଞ୍ଚଇ ନାନାତାର୍ଥେ ଦିନ ।
 ଦେଖ ଏ ବିଷ୍ଣୁ ମାୟା କର । ଜଗତେ ଖେଳଇ ମୁଣ୍ଡର ।
 ପୁଣି ସଂହାର କାଳରୂପେ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ରହେ ଆତ୍ମାପୁଷ୍ପେ ।
 ସ୍ବଭାବେ ବୋଲଇ ଉତ୍ତର । ସେ ହରି ସଦାଶକ୍ତି ଧର ।
 ପ୍ରକୃତ-ସୁରୁଷ-ଅନ୍ତର । ସ୍ବଭାବେ ନାହିଁ ପରାପର ।

ଉପାସ-କର୍ତ୍ତିତ ଉତ୍ସର । ଫେଣ ବକାଶେ ଯେହେ ମାର ।
 ସୁଖି ଉଛୁର ଯେତେ ବେଳେ । ସୁଜର ମାୟା ଯୋଗବଳେ ।
 ବିଗୁଣମୟୀ ବସୁମାୟା । ବେଦ ବେଦାନ୍ତ କହେ ଯାହା ।
 ସେ ମାୟା ନାନା ମୂର୍ତ୍ତି ଧର । ବୁଢ଼ାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ଅଛି ପୁର ।
 ସେ ମାୟାବଳେ ନାରାୟଣ । ଜଗତ କରେ ପୁଣ ପୁଣ ।
 ଯେସନେ ଶାନ୍ତ ଉର୍ଣ୍ଣନାହିଁ । ନିଜ ବଦନୁ ସୁଧ ଭାବ ।
 ଜାଲ ନିର୍ମାଲ ରାବମୁଖେ । ମଧ୍ୟେ ବହରେ ନାନା ସୁଖେ ।
 ଏକାନ୍ତେ ରାଶେ କ୍ରୀଡ଼ା କରେ । ସୂର୍ଯ୍ୟ-ଉଦୟେ ତା ସନ୍ଦହରେ ।
 ଏତୁପେ ସୁଖି-ଲୀଳା କର । ସଂସାରେ ଖେଳେ ନରହର ।
 ଏବେ ହୋ ଶୁଣ ନରପତି । ସଂସାରେ ଜୀବଅମ୍ଳ-ଗତି ।
 ଦେହ ବୟୋଗକାଳେ ଜନ୍ମ । ମନେ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେତେ ହେଉ ।
 ଏକାନ୍ତ ସ୍ନେହବଶ ଭବେ । ନିଶ୍ଚଳ ଆନ ଯହିଁ ରହେ ।
 ଜନ୍ମର ସେହି ରୂପ ଧର । ଯେସନେ ଶାନ୍ତ ପେଷକାଶ ।
 ଶାନ୍ତ ଅଶର ନାନାରୂପେ । ନିଜ ଭୁବନେ ନେଇ ସ୍ଥାପେ ।
 ସେ ଶାନ୍ତ ପ୍ରାଣଯିବାବେଳେ । ଯାହାକୁ ଦେଖିଥାଇ ତୋଳେ ।
 ଭବେ ଚନ୍ଦ୍ର ତାର ରୂପ । ଜନ୍ମର ଘେନ ସେହିରୂପ ।
 ମୋହର ମନ ସେହିମତେ । କୁଷ୍ଠ-ଚରଣେ ଅବରତେ ।
 ନିଶ୍ଚଳେ ଥାପି ଅବଧାନେ । ବୁଲଇ ମୁହିଁ ପର୍ଯ୍ୟଟନେ ।
 ଏମନ୍ତେ ଗୁରୁ ମୋର ଯେତେ । ତାହାଙ୍କ ଉପଦେଶମତେ ।
 କାୟା, ବଚନ, ମନେ ଧର । ଭ୍ରମର ଅବଳା ବହର ।
 ଅମ୍ଳାର ଗୁରୁ ମୁଁ ଅପଣେ । ତେଣୁ ଧରଇ ତାକୁ ମନେ ।
 ଦେହରେ ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ ଦୁଇ । ବସୁ-ମାୟାରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତଇ ।
 ଏ ବୋଲ ବୁଝି ମୋର ମତି । ଏ ଦେହେଁ ନ କରେ ପୀଡ଼ିତ ।
 ଅନେକ ଜନ୍ମ କର୍ମଭାଗେ । ମୋହର ଜନ୍ମ ବରଗ୍ରାସେ ।
 ଉଦାସୀମତେ ଦେହେ ଥାଇ । ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ଆଦି ।
 ପୁଣି, କଳସ, ଦାସୀ, ଦାସେ । ଏହାକୁ ପୋଷି ଦେହ-ଅଣେ ।
 ଦେହର ସଙ୍ଗେ ଏ ରହନ୍ତି । ମରଣେ କେହି ନ ଗମନ୍ତି ।
 ନିୟତ କର୍ମ ସଙ୍ଗେ କର । ଅଳ୍ପ ଯେସନେ ଯନ୍ତ୍ରି ଧର ।
 ବୃକ୍ଷଙ୍କ ଧର୍ମ ପ୍ରାୟେ ଦେଖା । ଅବଶ୍ୟ ଜନ୍ମିଲେ ମରଇ ।
 ଏଣୁ ଅନନ୍ତ ଦେହେ ମୁହିଁ । କେବେହେଁ ବ୍ୟାଧି ନ ଯାଇ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରିୟେ ଏହାକୁ ଆବୋର । ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଜଣେ ଜଣେ କର ।
 ଶୁଣାନେ ମୁଦପିଣ୍ଡ ଯେହେ । ଶ୍ଵାନ ଶୁଗାଳଙ୍କ ବଦନେ ।
 ରସ-ଲଳସେ ଜହ୍ନା ଧରେ । ଅହାର ଅର୍ଥେ କର୍ମ କରେ ।
 ନିଜ ସ୍ଵଭାବେ ସତରସେ । ଭ୍ରମର ନାନା ଦେଶେ ଦେଶେ ।

ଦୃଷାର ଇଚ୍ଛାକଲେ ପୁଣି । ମାଗଇ ସୁଶୀତଳ ପାଣି ।
 ନ ପାଇ କରେ ବହୁ ପ୍ରାସ । ଏମନ୍ତେ ପ୍ରାଣ ଯାଏ ନାଶ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଧରେ ପୁଣି କଲେ । ଭ୍ରମର ସେ ମୋଥୁନ-ଫଳେ ।
 ଅମୃତପ୍ରାୟ ଯୋନି ଦିଶେ । ଏଣୁ ଭ୍ରମର କାମକଣେ ।
 ଶୀତ ତପତ-ଧର୍ମ ଧରେ । ଅଗ୍ନି, ପବନ ଆଶ୍ରେ କରେ ।
 କ୍ଷୟ-ଅନଳେ ଧରେ ପେଟ । ଆତ୍ମାକୁ କରେ ଛୁଟପଟ ।
 ଯାକତ ନ ପୁରେ ଉଦର । ତାକତ ଜ୍ଞାନ କାହିଁ ତାର ।
 ଶ୍ରବଣ ଧରେ ପୁଣି ପୁଣି । ସୁଦ-ନନ୍ଦନ-ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ।
 ନାସିକା ଧରେ ଗନ୍ଧ-ଆଶେ । ଏଣୁ ଭ୍ରମର ଶୁଦ୍ଧବାସେ ।
 ତକ୍ଷ ଧରଇ ରୂପ ଅର୍ଥେ । ଏଣୁ ଭ୍ରମର ନାନାପଥେ ।
 ଅନ୍ତେ ଧରଇ କର୍ମ ଶୁଣି । ବେକ୍ଷିତ ହୁଏ କାଳପାଣି ।
 ଏଣୁ ଏ ସାଧାରଣ ଦେହେ । ଜ୍ଞାନକି ବସୁଜ୍ଞାନ ନୁହେଁ ।
 ବହୁତ ସପତଣୀ ଯେହେ । ସ୍ବାମୀ ମାରନ୍ତି ଅପମାନେ ।
 ଜୀବର ଅଳପ ଶକ୍ତି । ଶତେ ଯୁବକୀ ଏକପତ ।
 କାମିନୀଗଣେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ । ସେ ଯେହେ ଅଳପେ ମରଇ ।
 ଏଣୁ ଏ ଦେହେ ମାୟା ଜଡ଼େ । ନିଜ ନିପ୍ରାୟ-ପଥ ହୁଡ଼େ ।
 ଏଣୁ ଏ ବିଷ୍ଣୁର ରଚନା । ଜାଣନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମାଦି କଳ୍ପନା ।
 ଆତ୍ମା-କ୍ରୀଡ଼ନେ ନରହରି । ପୁରୋ ଅନେକ ସୃଷ୍ଟି କର ।
 ସଂସାରେ ଖେଳି ନାନାମତେ । ସନ୍ତୋଷ ନ ପାଇଲ ଚିତ୍ତେ ।
 ଏଣୁ ମାନବ ସୃଷ୍ଟି କଲ । ଯହିଁ ବିଶ୍ରାମ ସର୍ବ ଲାଳା ।
 ବ୍ରହ୍ମାଦି ସକଳ ଶରୀରେ । ବିଜ୍ଞାନ-ବିଷୟ-ଗୋଚରେ ।
 ମନୁଷ୍ୟ-ଦେହେ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ । ଦେଖି ସନ୍ତୋଷ ଭଗବାନ ।
 ଅଶେଷି କୋଟି ଯୋନି ଭ୍ରମେ । ବିପାକ ଅବଶେଷ କର୍ମେ ।
 କେବଳ ସୁଖ-କର୍ମ-ଭାଗେ । ନିଶ୍ଚୟ ଗୋବିନ୍ଦ ଅନୁରାଗେ ।
 ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନୁଷ୍ୟ ଶରୀର । ସ୍ବଭାବେ ଅନିତ୍ୟ ସଂସାର ।
 ଦେହ ଲଭିଣ ମହାସୁଖେ । ଅନେକ ଶୁଭକର୍ମ ଫଳେ ।
 ଭାଗ୍ୟ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଦେହ ପାଇ । ଯାହାର ଜ୍ଞାନ ପ୍ରକାଶଇ ।
 ଜଗତ ଦେଖି ବିଷ୍ଣୁମୟେ । ସେ ଯେ ନ ପଡ଼େ ମାୟାମୋହେ ।
 ମନୁଷ୍ୟ-ମୁଣ୍ଡେ ମୂରୁ ବସେ । ଆତ୍ମକୁ ଅନୁକ୍ଷଣେ ଗ୍ରାସେ ।
 ଯାକତ ମୂରୁ ଅଛୁ ଦୂରେ । ସୁନ୍ଦର ଯୁବା କଲେବରେ ।
 ସାଧୁବ ସକଳ ଶକ୍ତି । ଯେଣେ ଜନ୍ମିବ ବିଷ୍ଣୁରକ୍ତି ।
 ଏ ଜୀବ ବନ୍ଦୀ କର୍ମପାଶେ । ସାଧୁବ ବନ୍ଧନ ଉତ୍ଥାସେ ।
 ଏରୂପେ ହୃଦୟେ ନିବେଦେ । ଆତ୍ମାକୁ ଉତ୍ତର ଅଭେଦେ ।
 ଦେଖିବ ଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ବରେ । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନୁଷ୍ୟଶରୀରେ ।

ସକଳ ସଙ୍ଗ ପରହର । ଏଣୁ ମୁଁ ଏହି ରୂପ ଧର ।
 ସୁଦୂରେ ତେଜ ଅହଂକାର । ଅନନ୍ତେ ଭ୍ରମର ସଂସାର ।
 ଏମନ୍ତେ କହି ଅବଧୂତ । ଅତି ଗଭୀର ଗୁଣଯୁତ ।
 ଶୁଣି ଅନନ୍ତ ଯଦୁରାଜ । ତାର ଚରଣେ କରି ପୂଜା ।
 ସୁଦ୍ଧ କରିନ୍ତେ ସାବଧାନେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗଲ ଅନ୍ତର୍ଜାନେ ।
 ବିଚାର ତାହାର ବଚନେ । ରାଜା ପଶିଲ ଘୋରବନେ ।
 ସକଳ ସଙ୍ଗ ଦୂରେ ତେଜ । ଆନେ ଗୋବିନ୍ଦପାଦେ ଭଜ ।
 ଯୋଗେ ବିନାଶି କଲେବର । ଲଭିଲ ଗୋବିନ୍ଦ-ପୟର ।
 ଭବିଷ୍ୟ-କୃଷ୍ଣର ସମ୍ବାଦ । ଶୁଣନ୍ତେ ଖଣ୍ଡର ପ୍ରମାଦ ।
 ପରାକ୍ଷେ ଶୁକମୁନି କହେ । ସୁଜନେ ଏଣେ କର ଲଭେ ।
 ଏ ଚଉବିଂଶ ଗୁରୁବାଣୀ । ଭବିଷ୍ୟେ କହେ ଚକ୍ରପାଣି ।
 ଏ କଥା ପରମ ଅନନ୍ତେ । ସଂକ୍ଷେପେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଦେ ।
 ପ୍ରାକୃତ ବଳେ ଭଗବତ । କହଇ ଦାସ ଜଗନ୍ନାଥ ।

ଭିକ୍ଷୁ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଦେ ଅବଧୂତ
 ଯଦୁରାଜ ସମ୍ବାଦେ ନାମ ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

(15)

ଭବିଷ୍ୟ-ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-ସଂବାଦ (Sk. XI, Ch. XI).

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ

କହନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ପଦ୍ମପାଣି । ଶୁଣ ଭବିଷ୍ୟ ସାଧୁବାଣୀ ।
 ତୁ ଅଟୁ ଭକ୍ତ-ପ୍ରଧାନ । ତୋତେ ପ୍ରସନ୍ନ ମୋର ମନ ।
 ମୁହିଁ କହିଲି ଧର୍ମ ଯେତେ । ଅଗମ-ନିଗମ-ଭକ୍ତେ ।
 ସେ ଧର୍ମ ଦୃଢ଼ କରି ମନେ । ସାଧନ କରି ସାବଧାନେ ।
 ଯେବଣ ଧର୍ମ କୁଳଧର୍ମ । ଯେ ବିଧି, ଅବିଧି ଆଶ୍ରମ ।
 କର୍ମ କରିବ କର୍ମ ତେଜ । ସାତ୍ତ୍ବିକ୍ୟ ମୋର ପାଦେ ଭଜ ।
 ଜୀବକୁ ଦୟା ଶୁଦ୍ଧିତେ । ମହାଗହନ ଏ ଜଗତେ ।
 ଅରମ୍ଭମାନ ବିବର୍ଜିତ । ସର୍ବ ବିକାର ମାୟାମୟୀ ।
 ସ୍ବପନେ ନାନା ଉପଲେଖ । ସେ ଯେତେ ଅମ୍ଭାର ସଂଯୋଗ ।
 ମୈଶର ସତ୍ୟପ୍ରାପ୍ତେ ତାହା । ଦୃଷ୍ଟିଶ୍ରବଣେ ବିଷ୍ଣୁମାୟା ।
 ଯେତେ ଦେଖଇ ନାନା ରଙ୍ଗେ । ବିଫଳ ହୁଏ ନିଦ୍ରାଭଙ୍ଗେ ।
 ଏ ମାୟା ବିଗୁଣେ ଜଡ଼ିତ । ବ୍ରହ୍ମାଦି ପ୍ରପଞ୍ଚ ଜଗତ ।
 ଏଣୁ ପ୍ରବୁଦ୍ଧ-ଧର୍ମ ଏତି । ନିବୃତ୍ତ-ଧର୍ମେ ତିଷ୍ଠି ଜଡ଼ି ।
 ସାଧୁ-ସଙ୍ଗମେ ସେବା କରି । ଧର୍ମେ ସାଧୁକ ଶିକ୍ଷାଧର ।

ସୁତ, କଳସ, ଧନ, ପ୍ରାଣ । ଯେ ମୋତେ କରେ ସମର୍ପଣ ।
 ଏମନ୍ତେ ଗୁରୁସେବା କର । ଚିତ୍ତେ ମୋହକ ରୂପଧର ।
 ତେଜବ ମାନ ଅହଙ୍କାର । ମଦ-ମୟୁର ଯେ ବିକାର ।
 ସୁଦୃଢ଼-ଭବ ଶୂନ୍ୟ ଚିତ୍ତେ । ନିର୍ମଳ ହୃଦୟ ବହୁତେ ।
 ଜ୍ଞାନ-ଅଭ୍ୟାସେ ଅବରତ । ଚଞ୍ଚଳ ନ କରବ ଚିତ୍ତ ।
 ସମତା ଦୃଷ୍ଟି ସତ୍ୟ ଭାଷା । ନିତ୍ୟେ କରବ ଏଣେ ଆଶା ।
 ଗଗନ ଯେହେ ସର୍ବଶୂନ୍ୟ । ସେ ରୂପେ ହୋଇ ଉଦାସୀନ ।
 ବିମୁକ୍ତବନ୍ଧ ମହାଶୟ । ସମ୍ପଦ ବିପଦ ସଂଶୟ ।
 ସର୍ବ ଦେଖିବ ବିଷ୍ଣୁମୟ । ଧରବ ଉଦାସୀନ ଦେହ ।
 କେବେହେଁ ନୁହଁ ଅଭିମାନ । ଆତ୍ମା-ପରତେ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ ।
 ଦେହକୁ ଦେଖୁଥିବ ଭିନ୍ନେ । କାଷ୍ଠ ଯେସନେ ହୃତାଶନେ ।
 ଏମନ୍ତେ ଗୁରୁବାକ୍ୟ ଜାଣି । ଅବସ୍ଥା ପ୍ରାୟ ସର୍ବ ମଣି ।
 ଜଗତ ଦେଖି ବିଷ୍ଣୁମୟ । ଶୁଦ୍ଧିବ ସକଳ ସଂଶୟ ।
 କର୍ମକରଣେ ଫଳ ପାଇ । ପ୍ରାଣୀ ତା ଅବଶ୍ୟ ଭୁଞ୍ଜି ।
 ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ନୋହେ ସର୍ବକାଳେ । ଦୁଃଖେ ଭ୍ରମର ଏ ଶୟଳେ ।
 ଜୀବର ଦେହେ ବନ୍ଧ ପାଶ । କେବେହେଁ ନାହିଁ ସୁଖ ଲେଖ ।
 ନିଗୂଢ଼ ବନ୍ଧନ ପୟରେ । ବନ୍ଦୀ ଯେସନେ ବନ୍ଦୀଘରେ ।
 କାଳ ବଞ୍ଚଇ ଦୁଃଖ ସହ । ମୂର୍ଖ ପଣ୍ଡିତ ଭେଦ ନୋହ ।
 ଦାରୁଣ ଦୁଃଖ, ସୁଖ ମଣେ । ଦୁଃଖକୁ ସୁଖପ୍ରାୟ ଗଣେ ।
 ଏମନ୍ତେ ବୃଥା ଅହଙ୍କାରେ । ଜୀବ ଭ୍ରମର ନିରନ୍ତରେ ।
 ଏ ଯେବେ ଦୁଃଖ ସୁଖ ବୁଝେ । ସକଳେ ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍ଗେ ଯୁଝେ ।
 ବୁଦ୍ଧି-ବିବେକ-ଜ୍ଞାନବଳେ । ମରଣ ଜଣିପାରେ ହେଲେ ।
 ଏହା ନ ବୁଝେ ମୂଢ଼ଜନେ । ତପ କରନ୍ତି ଦୃଢ଼ମନେ ।
 ଏହାର ପୂର୍ବତପ-ଫଳେ । ଯଦ୍ୟପି ଅର୍ଥ-କାମ ମିଳେ ।
 ତେବେହେ ଦୁଃଖ ନୋହେ ନାଶ । ଭୁଞ୍ଜନ୍ତେ ଲଭେ ବହୁ କ୍ଳେଶ ।
 ଯାହାକୁ ବାନ୍ଧି ନେଇ ପଥେ । ଶୁଣାନେ ଶିରଛେଦ ଅର୍ଥେ ।
 ତାହାର ଯେତେ ସୁତ, ଅର୍ଥ । ରକ୍ଷଣେ ନୁହନ୍ତି ସମର୍ଥ ।
 ସଂସାରେ ଦେଖି ଶୁଣି ଯେତେ । ବର୍ଷରେ ଦୁଃଖ ଏ ସମସ୍ତେ ।
 ମାନ-ମୟୁର-ମୋହ-ଲୋଭ । ବିନାଶ-ଅପତୟ-ଭବ ।
 ଏ ସର୍ବ ଦୁଃଖର କାରଣ । ଭବିଷ୍ୟ ଏହା ଭଲେ ଜାଣ ।
 କର୍ମର ଫଳ ନାନାଗତ । ଏଣୁ ତୁ ବୁଝି ଦଅ ମତ ।
 ବିଧି-ବିଧାନ ନାନା ଦାନ । ଯଜ୍ଞେ ଦେବତା-ଅଗ୍ରଧନ ।
 ସେ ପୁଣ୍ୟରେ ସର୍ବେ ଯାଇ । ଭୁଞ୍ଜଇ ଦବ୍ୟ ଦେହ ବହୁ ।
 ନାନା ପ୍ରକାରେ ସୁଖ ଯେତେ । ଭୋଗ କରଇ ନାନାମତେ ।

କର୍ମ ନିରତ ରହୁଥିଲେ । ଫଳ ଭୁଞ୍ଜି ମନୋରଥେ ।
 ଗନ୍ଧବ-କନ୍ଦର-ସୁବର୍ଣ୍ଣ । ରଥ-ପାରୁଣେ ପଶୁ ପଶୁ ।
 ବନ୍ଧ୍ୟ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ଗାନ । କର ଡୋଷନ୍ତି ତାର ମନ ।
 ବନ୍ଧ୍ୟ ସୁବର୍ଣ୍ଣଗଣ ସଙ୍ଗେ । ବମାନେ ରମେ ନାନାରଙ୍ଗେ ।
 ସ୍ବପ୍ନ କିଙ୍କରୀ ନାଦ-ଧୀରେ । ଲଳିତ ମଙ୍ଗଳ ସୁସ୍ବରେ ।
 ଯାବତ କର୍ମଫଳ ଘୁରେ । ତାବତ ସ୍ବର୍ଗ ଭୋଗ କରେ ।
 ପୁଣି ପଡ଼ଇ କର୍ମକ୍ଷୟେ । ସଂସାରେ ବନ୍ଧୁ ମାୟାମୋହେ ।
 ଏଣୁ ଅର୍ଜିତ କର୍ମପାତେ । ଜୀବ ଭ୍ରମର ଦୁଃଖସୁଖେ ।
 ସାଧୁସଙ୍ଗତେ ଏତେ ଭାବ । ଭବିଷ୍ୟେ କହିଲେ ମାଧବ ।
 ସୁକର୍ମେ ସାଧୁସଙ୍ଗ ପାଇ । କୁକର୍ମେ ଅସାଧୁ ମିଳଇ ।
 ପୂର୍ବ ବ୍ୟାପକ କର୍ମଫଳେ । ଅସାଧୁ-ସଙ୍ଗ ନିତ୍ୟେ ମିଳେ ।
 ଅଧର୍ମ ବଢ଼େ ଦିନେ ଦିନେ । ନିରତେ କୁସଙ୍ଗ-ମିଳନେ ।
 ଯେ ନାମେ ରତ ନାଶ୍ଚାୟୁତ । ପାଷଣ୍ଡ, କୃପଣ, କୁସ୍ଥିତ ।
 ଜଡ଼ପୀଡ଼ନେ ନିତ୍ୟେ ହିଂସା । ଦୁଃଖଗହନେ କରେ ଆଶା ।
 ଯଜ୍ଞ ଆରମ୍ଭ ବସ୍ତ୍ରଧାନେ । ପଶୁମାରଣ ଅବଧାନେ ।
 କନ୍ଧିତ ପିତୃଯଜ୍ଞ-ଛୁଲେ । ପଶୁକୁ ବଧ କରେ ବଳେ ।
 ପୁଜଇ ଭୂତପ୍ରେତଗଣେ । ଆତ୍ମାର ହିଂସା ସେ ନ ମଣେ ।
 ଜୀବମାରଣ କର୍ମ କଲେ । ନରକେ ପଡ଼େ ଅନ୍ତରାଳେ ।
 ମାୟା ଯନ୍ତ୍ରିତ ନାନାଯୋନି । ଭ୍ରମଇ ନିଜ ଆତ୍ମା ଘେନି ।
 ସ୍ଥାବର ଆଦି ଚାହିଁ ଦେହେ । ପଶୁ ପତଙ୍ଗ ଜାତି ହୁଏ ।
 ଶ୍ୟାନ, ଶୃଗାଳ, ବାଞ୍ଜା, ଗଜେ । ଏମନ୍ତେ ନାନାଯୋନି ଭଜେ ।
 ଅଶେଷ କୋଟି ଯୋନି ଭ୍ରମି । ଅର୍ଜିତ କର୍ମେ ପଥକ୍ଷମୀ ।
 ଏମନ୍ତେ ଦୁଃଖ ଅବଶେଷେ । କ୍ଷୁଦ୍ର ଧର୍ମର ବିଶ୍ବାସେ ।
 ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନୁଷ୍ୟ-ଶରୀରେ । ଦେହ ଲଭଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ।
 ଭାଗ୍ୟେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ-ଦେହ ଧରି । ପୁଣି ଭ୍ରମଇ କର୍ମ କରି ।
 କର୍ମଟି ନାନା ଦୁଃଖ ଦେଇ । କ୍ଷୁଦ୍ର ସୁଖ ନାହିଁ ତହିଁ ।
 କର୍ମ କରନ୍ତେ ପାଏ ଦେହ । ଏଣୁଟି କର୍ମ ଦୁଃଖମୟ ।
 କୁବେର ବଭୁଣ ଅନଳ । ଏ ଅଦି ଦଶ ଦଗଧାଳ ।
 ମୋ ତହିଁ ଜନମ ଲଭନ୍ତି । ଭୟେ ନିକଟେ ନ ରହନ୍ତି ।
 ଦେଖ ଏ କଳ୍ପ-ଅସ୍ତକାଶ । ସ୍ବଭାବେ ମୋର ଅଂଶଧାରୀ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ମୋହର ଅଂଶ ବହୁ । ସକଳ ସୃଷ୍ଟି ସେ କରଇ ।
 ଗୁଣ ସକାଶୁ ସୃଷ୍ଟି ସୃଜେ । ଏଣୁ ବିଷୟ ଜୀବ ଭୁଞ୍ଜେ ।
 ଏଣୁ ଏ ଜୀବ କର୍ମମୟେ । ଅକର୍ମେ ଦଣ୍ଡେହେଁ ନ ରହେ ।
 ଯାବତ ବିଷୟର ଗତି । ଗୁଣ ବନ୍ଧିତ ଭବ ପତି ।

ତାବତ ନାନାବଧି ରୂପେ । ଜୀବ ଭ୍ରମର ମୋହକଳେ ।
 ଯାବତ ନାନାଭାବେ ଛନ୍ଦ । ତାବତ ଜୀବ ପର୍ୟାନ୍ତ ।
 ଇଶ୍ଵର ତହିଁ ଭୟ ପାଇ । ଭ୍ରମର ମାୟାମୟ ହୋଇ ।
 ଅନେକ ଭ୍ରମି ଶ୍ରମେ ଫୁଟେ । କେବେହେଁ ମାୟା ତା ନ ଭୁଟେ ।
 ଏମନ୍ତେ ଗୋବିନ୍ଦର ବାଣୀ । ଭବିଷ୍ୟ ବୋଲେ ତାହା ଶୁଣି ।
 ପ୍ରଣାମ କରି କୃଷ୍ଣପାଦେ । ବୋଲେ ଅନନ୍ତ ଗଦଗଦେ ।
 ଶୁଣ ହେ ପ୍ରଭୁ ଦାମୋଦର । ବିଗୁଣେ ଜାତ ଏ ଶଗର ।
 ଜୀବନ ଅଛି ଦେହମୟେ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପରମ ଅନନ୍ଦେ ।
 ଗୁଣେ ବନ୍ଧନ ନାହିଁ ତାର । ସ୍ଵଭାବେ ନିତ୍ୟ ନିବିକାର ।
 ତାର ବନ୍ଧନେ ଚିନ୍ତି ଗୁଣେ । ତୁ ନାଥ ବୋଲୁ କି କାରଣେ ।
 କେମନ୍ତେ ନୋହେତୁ ବନ୍ଧନ । କହ ହେ ଦେବଜାନନ ।
 କରୁଥେ ଥାଇ ଅନ୍ତର୍ଗତେ । ସଂସାରେ ବନ୍ଧରେ କେମନ୍ତେ ।
 କେତେ ଲକ୍ଷଣେ ତାକୁ ଜାଣି । କେମନ୍ତେ ଭକ୍ଷେ ଅନ୍ତ-ପାଣି ।
 କରୁଥେ ପ୍ରଚରଇ ଜନେ । ଅସନ-ଭୋଜନ-ଶୟନେ ।
 ନିଶ୍ଚଳେ ରହେ କେଉଁସ୍ଥାନେ । କହ କେଶବ ତୋଷମନେ ।
 ତୁ ନାଥ ମୋର ପ୍ରାଣପତି । ଭକ୍ତବତ୍ସଳ ଦାଶରଥ ।
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନନ୍ତ ମୁଗ୍ଧର । ବଳେ କେ ପାରେ ଜୀବ ଧର ।
 ସଂସାରେ ବନ୍ଧ ମୋହ ଦୁଇ । କେମନ୍ତେ ଜନ୍ମି ତାର ଦେହ ।
 ଏକ ଅନେକ ଅବା କେତେ । କହ ଗୋବିନ୍ଦ ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତେ ।
 ମୋହର ଚିତ୍ତେ ଭ୍ରମ ଯେତେ । କହିଲ ତୋହର ଅଗ୍ରତେ ।
 ମୋ ଘରେ ଜ୍ଞାନଦୀପ ଜାଳ । ଅଜ୍ଞାନ ଖଣ୍ଡ ବନମାଳୀ ।
 ବୋଲଇ ବସ୍ତ୍ର ଜଗନ୍ନାଥ । କୃଷ୍ଣଚରଣେ ଦେଇ ଚିତ୍ତ ।
 ଭବିଷ୍ୟ ପରୁରଲେ ମୋତେ । ଶ୍ରୀ ଏକାଦଶେ ଭାଗବତେ ।
 ସୁଜନେ ଦୟା ଏଥେ ଚିତ୍ତ । ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଭକ୍ତ୍ୟକର ଭକ୍ତ୍ୟ ।
 ପ୍ରତିଜ୍ଞାରେ ମୋର ମତି । ଦଣ୍ଡେ ନ ଶୁଭୁ ତୁମ୍ଭ ଭକ୍ତି ।

ଇତି ଶ୍ରୀମଦଭାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-
 ଭବିଷ୍ୟ ସଂବାଦେ ନାମ ଏକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

(16)

ଜୀବାତ୍ମାର ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ (Sk. XI, Ch. XII).

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ

ଶୁଣି ଭବିଷ୍ୟର ବଚନ । କହନ୍ତି ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ।
 ତୁ ଯାହା କରୁ ହୋ ପ୍ରଣନ । ଜୀବ-ଆତ୍ମାର ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ ।

ଜୀବର ବନ୍ଧ ମୋକ୍ଷ ବେନି । ବନ୍ଧୁର ଯେତେ ଶାସ୍ତ୍ର ଦେନି ।
 କେବେହେଁ ନ ପାଇ ତା ଅନ୍ତ । ଏଣୁ ସେ ବୋଲଇ ଅନନ୍ତ ।
 ବସୁବନ୍ଧୁରେ ବନ୍ଧ ମୋକ୍ଷ । ଜୀବକୁ ନ ଲାଗେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
 ଜନ୍ମ ମରଣ ଶୋକ ମୋହ । ସୁଖ ଦୁଃଖ ଅଦି ସଂଶୟ ।
 କେବଳ ମାୟା ଭ୍ରମ ଏହି । ଏଣେ ଜୀବର ଭେଦ ନାହିଁ ।
 ସ୍ବପ୍ନେ ଦେଖଇ ପ୍ରାଣୀ ଯାହା । ନିଦ୍ରାବୋଧନେ ସଦା ମାୟା ।
 ବନ୍ଦ୍ୟା ଅବନ୍ଦ୍ୟା ମୋର ଦେହ । ବନ୍ଧ ମୋକ୍ଷହିଁ ମାୟାମୟ ।
 ଏ ବୃତ୍ତ ମଧ୍ୟେ ମୋର ଅଂଶ । ଜୀବନ ସ୍ବରୂପେ ପ୍ରକାଶ ।
 ଅବନ୍ଦ୍ୟାବଳେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ । ଶ୍ଳାନ କୁମତଭାବେ ଗୁଣା ।
 ତେଣୁ ଭ୍ରମଇ ମାୟାଭ୍ରମେ । କର୍ମେ ଅର୍ଜିତ ପଥକ୍ଷମେ ।
 ଜନ୍ମଇ ମାୟା ଅହଂକାରେ । ନିଜ ମହିମା ନ ସୁମରେ ।
 ସ୍ବଭାବେ ନିତ୍ୟ ତାର ମୁକ୍ତ । ଯଦ୍ୟପି ଜୀବ ବନ୍ଦ୍ୟାୟୁକ୍ତ ।
 ନିଜ ସ୍ବଭାବେ ରହେ ଧୀରେ । ପରମ ଆନନ୍ଦେ ବହରେ ।
 ଏଣୁ ଏ ବେନି ଅଂଶ ହୁଏ । ବନ୍ଧ ବସୁକ୍ତ ଭାବ ବହେ ।
 ଏକଇ ବୃକ୍ଷେ ହଂସ ଦୁଇ । ବସନ୍ତ ପ୍ରିୟଭାବ ବହି ।
 ସ୍ବଭାବେ ବେନି ଶାଖେ ଥାନ୍ତି । ଏକ ଆରେକ ନ ଦେଖନ୍ତି ।
 ସମାନ ଶକ୍ତି ସେ ବହନ୍ତି । ବନ୍ଧ ବସୁକ୍ତ ବେନି ଗତି ।
 ସେ ବୃକ୍ଷେ ଯେତେ ଫଳ ଫଳେ । ଏକ ଭୁଞ୍ଜଇ ତାହା ବଳେ ।
 ଏକ ବଞ୍ଚଇ ଉପବାସେ । ନିର୍ଲେପ-ନିରଞ୍ଜନ-ଅଶେ ।
 ନିତ୍ୟ ଅନନ୍ଦେ ପରପୂର୍ଣ୍ଣେ । ସକଳ ଦେଖଇ ନୟନେ ।
 ନ ଜାଣେ ପୁଣି ନିଜ ପର । ଏଣୁ ନିର୍ମଳ ଜ୍ଞାନ ତାର ।
 ଯେ ହଂସ ବୃକ୍ଷଫଳ ଖାଇ । ଲେଭେ ବନ୍ଧନ ତାର ଦେହ ।
 ଅଜ୍ଞାନେ ନ ଜାଣଇ କିଛି । ଏମନ୍ତେ ବେନି ଆମ୍ଭ ଲକ୍ଷି ।
 ଅବନ୍ଦ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ଜୀବ ବନ୍ଦୀ । ବନ୍ଦ୍ୟା-ଉଦୟେ ଜ୍ଞାନ ବୁଦ୍ଧି ।
 ଦେହେ ବସଇ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ । ନିତ୍ୟ ନ ସ୍ଥଳ ପ୍ରାୟେ ଲଞ୍ଜେ ।
 ସେ ଭାବେ ଥାନ୍ତି ଯେତେପ୍ରାଣୀ । ପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଜାଣି ।
 ଦେହ ନ ସ୍ଥଳ ସ୍ଥଳପ୍ରାୟେ । ଯେ ମଣେ ସେ ବଞ୍ଚିତକାୟେ ।
 ସ୍ବପ୍ନ-ଜାଗିଲେ ଯେହେ ମିଛ । କୁମତ ମଣେ ତା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
 ଏଣେ ବସୟ ଲକ୍ଷ୍ମିଗଣେ । ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ବସ-ବନ୍ଧୁରଣେ ।
 ଜୀବ ସେ ଉଦାସୀନ ରୂପେ । ବସଇ ଏହାଙ୍କ ସମୀପେ ।
 ଏଣୁ ପରମ ନାମ ତାର । ନିର୍ଗୁଣ ନିତ୍ୟ ନିରାକାର ।
 ଯେ ଭାବେ ଅହଂକାରେ ମିଶେ । ଲକ୍ଷ୍ମି ବସୟରସେ ରସେ ।
 କୁମତ ଅଦୃଶ୍ୟ-ଅଧୀନ । କର୍ମର ଫଳେ ସେ ବନ୍ଧନ ।
 ଏଣୁ ଏ ଗୁଣ କର୍ମମୟେ । ପ୍ରକାଶେ ଦାଢ଼ ଭେକ୍ତାପ୍ରାୟେ ।

ଏଣୁ ପରମ ନାମ ତାର । ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନିତ୍ୟ ନିରାକାର ।
 କେବେହେଁ ନ କରବ ସଙ୍ଗ । ସମୁଦ୍ରେ ଯେସନେ ତରଙ୍ଗ ।
 ସବବିଷୟ ପରବଶ । କେବେହେଁ ନ ଯିବ ବିଶ୍ୱାସ ।
 ଆସନ ଶୟନ ମାର୍ଜନେ । ଭୋଜନ ପାନ ଅବଧାନେ ।
 ଶ୍ରବଣ ଗମନ ସ୍ମରଣେ । ପ୍ରପଞ୍ଚଭୂପ ଦରଶନେ ।
 ଏ ସବୁଭାବେ ଉଦାସୀନ । ଯେ କରେ ସେହି ମହାଜନ ।
 ନିର୍ଦ୍ଦୋଷମାନ ଗୁଣୀ ଦେହେ । କର ଭୂମିବ ସନ୍ତୋଷ ।
 ସଂକଳ୍ପ ନ ଭାବିବ ମନେ । ଗୃହ-ଶରୀର-ଅଭିମାନେ ।
 କେ କରେ ହିଂସା ଅହଂକାର । କେ ପୁଣି କରେ ନମସ୍କାର ।
 କେ ଅବା କରେ ନିନ୍ଦା ସୁତ । କେ ଉପହାସେ ବା ହସନ୍ତି ।
 ଅତୁଷ୍ଟ ମାନ ଅବଧାନେ । ଚିତ୍ତ ବୋଧିବ ସାବଧାନେ ।
 ସମେ ଦେଖିବ ସବୁ ଅଂଶେ । ଭେଦ ନ କର ଗୁଣ ଦୋଷେ ।
 ଚିତ୍ତ ନିରୋଧ ଏ ଶରୀରେ । ଯେ କିଛି ନ ବୋଲେ ନ କରେ ।
 ତାହାକୁ ବୋଲିବ ପଣ୍ଡିତ । ସେ ଆତ୍ମାଗ୍ରାମେ ଜଡ଼ବିତ ।
 ସେ ଯେବେ ଏତେ ଗୁଣ ଘେନି । ପରମାନନ୍ଦକୁ ନ ଚିନ୍ତି ।
 ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟର୍ଥ ତାର । କେବଳ ଶ୍ରମମାତ୍ର ସାର ।
 କୁଧେନୁ ବାନ୍ଧି ଗୃହେ ଯେହେ । ନିରାଶ ହୋଇ ଶୀରପାନେ ।
 ଦୁଃଖୀ ଭାରିଯା ଦୋଷ ଦେଖି । ଯେ ଗୃହେ କାମଲେଭେ ରଖି ।
 ସକଳ ଧର୍ମ ତାର ନାଶ । ନରକ ତାର ଗୃହବାସ ।
 ଯାର ଶରୀର ପରିଧାନ । କୁସୁନ୍ଦ-କୁସ୍ତିତ-ବଚନ ।
 ମୋ ନାମ ନ ଗୁଣେ ଯେ ମୁଖେ । ଲୋଭେ ଯେ ଘାତେ ଧନ ରଖେ ।
 ପାଦେ ନ କରେ ସମର୍ପଣ । କୁମର କୁସ୍ତିତ କୃପଣ ।
 ଦୁଃଖୀହିଁ ଦୁଃଖୀ ସେ ବୋଲଇ । ଉତ୍ତୟଲୋକେ ପୁଣି ନାହିଁ ।
 ମୋର ନିର୍ମଳ ଯଶ ନାମ । ଯେ ଅବା ଅଛି ଗୁଣଗ୍ରାମ ।
 ଯେ ବା ପଣ୍ଡିତ ରହଲେକେ । ମୋ ନାମ ନିତ୍ୟେ ଭଣେ ମୁଖେ ।
 ତତ୍ତ୍ୱବିବେଚେ ଭୁଟେ ଭୁକ୍ତି । ଭବସାଗରୁ ତରଯାନ୍ତି ।
 ବୋଲନ୍ତି ଜଗତଜୀବନ । ଏ ଯୋଗତତ୍ତ୍ୱ ଗତ ଜ୍ଞାନ ।
 ଯେ ଏହା ଚିତ୍ତେ ନ ଧରଇ । ନାନାଭିମାନ ଦମ୍ଭ ବହୁ ।
 କୁସ୍ତିତ କଥାରତ ନିତ୍ୟେ । ନାନା କୁପଥ ମନୋରଥେ ।
 ମନ ଭ୍ରମାର ଭ୍ରମୁଥାନ୍ତି । ଦୁର୍ଗମ ଦୁଃଖପଥ ଚନ୍ତି ।
 ଭୁ ଯେବେ ମନ ମୋର ଦେହେ । ଧର ନ ପାରୁ ମାୟାମୋହେ ।
 ତେବେ ସକଳ କର୍ମ ମୋତେ । ସମର୍ପି ରହ ଦୃଢ଼ଚିତ୍ତେ ।
 ସକଳ ଧର୍ମ ଏ ଜଗତେ । ଭାବି କହିବ ତୋ ଅଗ୍ରତେ ।
 ମୋହର ଜନ୍ମ କର୍ମ ନାମ । ସତ୍ୟ ପବନ ଗୁଣ ଧାମ ।

ଅବର ଶୁଣ ଅଛୁ ଯେତେ । ଭବିଷ୍ୟ ଶୁଣ ଶୁଣିପଡ଼େ ।
 ଶ୍ରବଣ ସ୍ମରଣ ଲାଞ୍ଜିନ । ଯେ ମୋର ଧର୍ମ-ଅଚରଣ ।
 ତାହା ସମର୍ପି ମୋର ପାଦେ । ସଂସାରୁ ତର ଅପ୍ରମାଦେ ।
 ଏବୁଝ ଭୟାସନା କର । ନିଶ୍ଚୟ ଲଭିବୁ ମୋ ଶରୀର ।
 ସାଧୁଙ୍କ ସଙ୍ଗ କର ନିତି । ଲଭିବୁ ନିର୍ମଳ ଭକତି ।
 ଭକତି କର ଶୁଣି ପଡ଼େ । ଜ୍ଞାନ ଲଭିବୁ ତୁ ସାକ୍ଷାତେ ।

(17)

ଭକ୍ତି-ସାଧନା (Sk. XI, Ch. XV).

ଭବିଷ୍ୟ ଭବାତ

ଭକ୍ତି-ଲକ୍ଷଣ ଶୁଣି କଣ୍ଠେ । ଭବିଷ୍ୟ କହେ ତୋଷମନେ ।
 ଭୋ ନାଥ କମଳଲେନେ । ଶୁଣି ମୁଁ ତୋହର ବଚନ ।
 ସଂଶୟ କର ହୃଦଗତେ । ଏବେ ମୁଁ ପରୁରଇ ତୋତେ ।
 ଭକ୍ତିଲକ୍ଷଣ ଧର୍ମ ଯେତେ । ତୁମ୍ଭେ କହିଲ ସବ ମୋତେ ।
 କେତେ ପ୍ରକାରେ ତାକୁ ସାଧ । ଭକ୍ତି-ଲକ୍ଷଣ ନାନାବିଧ ।
 ଜଗତେ ବିପ୍ରେ ଛନ୍ତି ଯେତେ । ମୋକ୍ଷ-ଲକ୍ଷଣ ବେଦମତେ ।
 ନାନାପ୍ରକାରେ ସେ କହନ୍ତି । ଏଣୁ ଲଗଇ ମୋତେ ଭ୍ରମ ।
 ମୋକ୍ଷ-ଲକ୍ଷଣ ଧର୍ମ ଏକ । କି ଅବା ଅଛଇ ଅନେକ ।
 କି ଅବା ସକଳ ପ୍ରମାଣ । ସଂଶୟ ଛେଦ ନାରାୟଣ ।
 ଏ ସବ ତୁମ୍ଭର ଗୋଚର । ଭକତି ବନ୍ଧୁ ନାହିଁ ସାର ।
 ତୁମ୍ଭେ ଯେ ସବ କହ ମୋତେ । ପଡ଼େ ମୁଁ ଧରିବ କେମନ୍ତେ ।
 ବୋଲଇ ସବ ଧର୍ମ ତେଜ । ନିରତେ ମୋର ପାଦ ଭଜ ।
 ଏହିଟି ସବ ମୁଖ୍ୟ ଧର୍ମ । ଏଣେ ଭ୍ରମଇ ଭବଭ୍ରମ ।
 ତୁମ୍ଭର ବଚନେ ଅଧିକେ । ଲୋକେ କହନ୍ତି ଏକେ ଏକେ ।
 ନାନାପ୍ରକାରେ ସେ କହନ୍ତି । ବେଦ ପୁରାଣ ଭବେ ପଡ଼ି ।
 ଏକାନ୍ତ ଭକତଲକ୍ଷଣ । ସତ୍ୟ ବା ସକଳ ପ୍ରମାଣ ।
 ଏଣୁ ସଂଶୟ ମୋର ପଡ଼େ । ନିଶ୍ଚୟ କହ ନାଥ ମୋତେ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ

ଏମନ୍ତ ଭକ୍ତ-ବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ହସି କହନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ।
 ଭବିଷ୍ୟ ଏକମନେ ଶୁଣ । ଯେ ଅଥ ପରମ କାରଣ ।
 ବେଦ-ବଚନ ସୃଷ୍ଟି-ଅନ୍ତେ । ପ୍ରଳୟ ନାଶିଲ ଜଗତେ ।
 ପୁଣି ସଂସାର ଅବ କାଳେ । ମୁହିଁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଯୋଗବଳେ ।

କହିଲ ସବ ବେଦ-ବାଣୀ । ଯେ ବ୍ରହ୍ମା ନିଜ ପୁତ୍ରେ ଅଣି ।
 ନାମ ତା ସ୍ବାୟମ୍ଭୁବ ମନୁ । ଦ୍ବିତୀୟେ ପଦ୍ମଯୋନି ତନୁ ।
 ତାହାକୁ ସବ ବେଦ ଦେଲ । ସେ ପୁଣି ଧର ନ ପାରିଲ ।
 ସ୍ବଳେ ଯେ ସପ୍ତରଷିଗଣେ । ତାହାକୁ ଦେଲେ ଜଣେ ଜଣେ ।
 ଈଶୁ ଅଜିତ ଆଦିକର । ଅଭ୍ୟାସେ ବେଦ ସେ ବସ୍ତ୍ରାର ।
 ସେ ପୁଣି ଗୁହ୍ୟକ ଚାରିଣେ । ଅନନ୍ତେ ଦେଲେ ସାଧୁପଣେ ।
 ଏମନ୍ତେ ମିଶ୍ର ବିଦ୍ୟାଧରେ । ଶକ୍ତ ସ ଗଜବ କନ୍ତରେ ।
 କି ଦେବ ଯକ୍ଷ ନାଗ କପି । କ୍ରମେ ଏହାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ବ୍ୟାପି ।
 ଏରୂପେ ସବ ମୁଖେ ଭଣି । ମୁଁ ତାହା ଦୂରେ ଥାଇ ଶୁଣି ।
 ବେଦୁଁ ହୋଇଲ ନାନାଗତ । ତା ତତ୍ତ୍ବ କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି ।
 ସ୍ବଭାବେ ବିଗୁଣେ ସଂଯୁତ । ଏଣୁ ପ୍ରକୃତ ଭିନ୍ନମତ ।
 ଯାହାକୁ ଯେମନ୍ତ ଦଶର । ସେ ଭାବେ ବେଦ ଅଭ୍ୟାସର ।
 ଏଣୁ ପ୍ରକୃତ ଭିନ୍ନମତେ । ଅର୍ଥ ନ ଜାଣନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
 କେନ୍ଦ୍ର ପାଷଣ ମତେ ଜାଣି । କୃତକ ଖଣ୍ଡେ କେ ବଖାଣି ।
 ଏମନ୍ତେ କର ନାନାମତେ । ବେଦ ବିଚାରନ୍ତି ଜଗତେ ।
 ଏରୂପେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅନୁମତେ । କର୍ମ କରନ୍ତି ନାନାମତେ ।
 ଫଳର କର୍ମ-ଅନୁସାରେ । ବିପାକ ଲଭନ୍ତି ସଂସାରେ ।
 ଯେ ଧର୍ମ ମାର୍ଗ ଆଚରନ୍ତି । କେ ଅବା କାମ୍ୟ କର୍ମ ଚିନ୍ତି ।
 କେ ସତ୍ୟ ଶମ ଦମ ଦାନେ । କେ ଯଜ୍ଞ ଉର୍ଥ ଅନୁମାନେ ।
 କାହାର ଚିନ୍ତେ ତ୍ୟାଗ-ଯୋଗ । କେ ଅଳ୍ପ ଅଭ୍ୟାସ-ଭୋଗ ।
 କେ ବ୍ରତ ନିୟମ ଆଚରେ । ଏମନ୍ତେ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ।
 କର୍ମ ସାଧନ୍ତି ଫଳ ଲେଭେ । ଗୁଣ-ବୈରାଗ୍ୟ-କ୍ରିୟା-ଦମ୍ଭେ ।
 କର୍ମ ସରଲେ ଫଳ କ୍ଷୟେ । ଲବଧ କୈଶମାନ୍ବ ରହେ ।
 ଏଣୁ ସଂସାର ଘୋର ବନ୍ଦେ । ବୃଜନ-ଅନଳ-ଦହନେ ।
 ପ୍ରାଣୀ ହୁଅନ୍ତି ଆତ ଯାତ । ନ ଜାଣି ବେଦର ବୃତ୍ତନ୍ତ ।
 ଏ ବୋଲ ବୁଝନ୍ତୁ ନରତେ । କେବଳ ଆଶ୍ରେ କର ମୋତେ ।
 ମୁଁ ଅଗ୍ନି-ପ୍ରିୟସଖା ହୋଇ । ସକଳ-କର୍ମ-ଫଳ ଦେଇ ।
 ମୁଁ ଗତ ପତ ହର୍ଷ କର୍ଷ । ମୁହିଁ ସେ ସର୍ବଲୋକ-ପିତା ।
 ମୋତେ ଭଜନ୍ତି ପ୍ରାଣୀ ଯେତେ । ସୁଖେ ତରନ୍ତି ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ।
 ଜନ୍ମ-ମରଣେ ନାହିଁ ଭାନ୍ତି । ହେଲେ ସଂସାରୁ ତରଯାନ୍ତି ।
 ବସନ୍ତ-ସୁଖେ ଯାର ଚିତ୍ତ । କର୍ମ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତେ ସେ ବଞ୍ଚିତ ।
 ଯେ ପ୍ରାଣୀ ଅକଞ୍ଚନ ମତ । ଶମ ସୁଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଦାନ୍ତ ।
 ମୋର ଅନନ୍ତରସେ ରସେ । ସୁଖସମୁଦ୍ରେ ନିତ୍ୟେ ଭାସେ ।
 ମୁଁ ଯାକୁ ହୁଅଇ ସଦୟ । ତାହାର କାହିଁ ଦୁଃଖ ଭୟ ।

ଦେଖଇ ଅନ୍ତର ବାହାରେ । ସକଳ ସୁଖ ଦେଶାନୁରେ ।
 ମୋହର ଭାବେ ଯେ ରମଇ । ତାର ସମ୍ପଦେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ପଦକୁ ନାହିଁ ଇଚ୍ଛା । ନ କରେ ଇନ୍ଦ୍ରପଦ ବାଞ୍ଛା ।
 ସପତଦ୍ଵୀପେ ରାଜପଦ । ନ ବାଞ୍ଛେ ମୁର୍ତ୍ତିଯୋଗସିଦ୍ଧ ।
 ପାତାଳ-ଭୋଗେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ନିବାଣ-ପଦ ନ ବାଞ୍ଛଇ ।
 ମୋତେ ସମର୍ପି ସୁତ ବଢ଼ । କୁହଇ ମାୟାରେ ମୋହତ ।
 ସେ ମୋର ଯେତେ ପ୍ରିୟ ହୋଇ । କହଇ ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ଯେ ମୋହର ନନ୍ଦନ । ତାକୁ ନ ରମେ ମୋର ମନ ।
 ମୋହର ଆମ୍ଭ ପଶୁପଦ । ତେଣେ ମୋହର ନାହିଁ ପ୍ରୀତି ।
 ମୋହର ଭାଇ ହଳପାଣି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯେ ମୋହର ଘରଣୀ ।
 ନିତ୍ୟେ ବସଇ ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ । ବଖାତ ଭୁବନ-ମଣ୍ଡଳେ ।
 ତୁ ଯେ ମୋହର ପ୍ରିୟତମ । କେହି କୁହନ୍ତି ତୋର ସମ ।
 ସ୍ଵଭାବେ ନିରପକ୍ଷ ଶାନ୍ତ । ତପସ୍ଵୀ ଉଷୁ-ବିବର୍ଜିତ ।
 ସମଦରଣୀ ପ୍ରେମପୁତ । ଦୟାସାଗର ପରହିତ ।
 ଏମନ୍ତ ପ୍ରାଣୀକର ପକ୍ଷେ । ନିତ୍ୟେ ମୁଁ ବୁଲଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।
 ଅବୋର ଥାଇ ବେନିପାଶେ । ତାର ଚରଣ-ରେଖୁ-ଆଶେ ।
 ସେ ପ୍ରାଣୀ ବହେ ଯେତେଗୁଣ । ଭବିକ ଏକମନେ ଶୁଣ ।
 ସ୍ଵଭାବେ ଅକ୍ଷୟନ ଦେହେ । ସକଳ ଭୂତେ ଦୟା ବହେ ।
 କାମକୁ କିଣି ପ୍ରେମପୁତ । କେବଳ ସୁଶାନ୍ତ ମହତ ।
 ସେ ମୋର ସୁଖ ଅନୁମାନେ । କେ ତାର ମହିମା ବଖାଣେ ।
 ତା ଅନୁଭବ ସେ ଜାଣଇ । କେ ତାହା ମୁଖେ ପାରେ କହି ।
 ଏମନ୍ତେ ଯେ ମୋର ଭକତ । ସେ ଯେବେ ବିଷୟ ବାଞ୍ଛିତ ।
 ଅର୍ଜିତ ଇନ୍ଦ୍ରୟଙ୍କ ଦୋଷେ । ଯେବେ ବିଷୟରସେ ରସେ ।
 ମୋର ଭକତ ଭବବଳେ । ବିଷୟ ନ ଲାଗେ ନିଶ୍ଚଳେ ।
 ଅନନ୍ତେ ବିହରଇ ସୁଖେ । ମୋ ନାମ ନିତ୍ୟେ ଭଗେ ମୁଖେ ।
 ଯେତେ ଏ ଦାନ-କୃତ ତ୍ୟାଗ । ଧର୍ମ-ଅର୍ଚ୍ଚର ସାଖ୍ୟଯୋଗ ।
 ଏ ମୋତେ ନ ପାରନ୍ତି ଧରି । ନାନା ପ୍ରକାରେ ବଣ କର ।
 ଭକତଜନେ ବଣ ମୁହିଁ । ତାର ରକ୍ଷଣେ ମୋର ଦେହ ।
 ମୁଁ ଯେ ସଂସାର ଅଛୁ ଛନ୍ଦ । ଭକତ ପାରେ ମୋତେ ବାନ୍ଧି ।
 ଦୁର୍ଜୟ ଦେହେ ମୋର ଶୂନ୍ୟ । ଭକତ ଭାବେ ମୁଁ ବନ୍ଧନ ।
 ଭକତଜନଙ୍କର ପାଶେ । ନିତ୍ୟେ ମୁଁ ଥାଇ ଭବବଶେ ।
 ଏଣୁ ଭକତ ଏ ସଂସାରେ । ଅଶେଷ ଜନ୍ମ ପାପ ହରେ ।
 ଶୁଣ୍ଢାଳ ପତିତ ପାମର । ମୁକ୍ତି ଅଧମ ଦୁର୍ବଳର ।
 ଏ ଅଦ ପ୍ରାଣୀଜନ ଯେତେ । ଯେବେ ମୋ ଭକତ-ଅନ୍ତରେ ।

ଦଉକ-ଯୋଗେ ସଙ୍ଗ-ମେଲେ । ମିଳନ୍ତି ପୁଣି ପୁଣ୍ୟବଳେ ।
 ଦର୍ଶନ ସ୍ୱର୍ଗନ ଶ୍ରବଣେ । ନିର୍ମଳ ହୃଦୟ ତପ୍ତରେ ।
 ପାପ ନ ରହେ ତାଙ୍କ ମନେ । ଉକ୍ତ ସମୀପେ ତମ ଯେଲେ ।
 ଯେ ପ୍ରାଣୀ ଚୟ । ସତ୍ୟଯୁକ୍ତ । ତଥା ଧାର୍ମିକ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ।
 ମୋର ଭକ୍ତ ଯେବେ ନାହିଁ । ପବନ ନୋହେ ତାର ଦେହ ।
 ସେ କାହିଁ ସଂସାରୁ ତରବ । ଯେବେ ନ ପାଏ ମୋର ଭାବ ।
 ନିରତେ ଅଙ୍ଗ ପୁଲକିତ । ନୟନୁ ଅଶ୍ରୁଜଳ ପାତ ।
 ଅନ୍ତ ଦୁବର ତା ନିରତେ । ମତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବପରାତେ ।
 ଜଗତ ମୋର ରୂପ ଜାଣେ । ନିଜ ଶରୀର ନ ପ୍ରମାଣେ ।
 ବୋଲନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି । ଏତେ ଲକ୍ଷଣେ ଭକ୍ତ ଜାଣି ।
 ଭକ୍ତ ବିନ୍ଦୁ ଅନୁଗତ । କେବେହେଁ ନୁହଇ ପ୍ରଣୟ ।
 ବୋଲଇ ଗଦ ଗଦ ବାଣୀ । କ୍ଷଣକ୍ଷଣକେ ହସେ ପୁଣି ।
 କ୍ଷଣକେ କରଇ ଶୋଦନ । ଉଚ୍ଚେ ଡାକଇ ମୋର ନାମ ।
 ନାଚଇ ଉନ୍ମତ୍ତ ଅଚର । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସଙ୍କୋଚ ଦୂର କର ।
 ମୋର ଭକ୍ତ ମୋର ମିତ୍ର । ସେ କରେ ଜଗତ ପବନ ।
 ମୋର ସେବକ ଏ ଲକ୍ଷଣ । ଉଦ୍ଧବ ଭଲେ ଏହା ଜାଣ ।
 ନିର୍ମଳମତି ତାର ନିତ୍ୟ । ଭ୍ରମର ଉଦାର ତରତେ ।
 ଅନଳେ ଦହନ୍ତେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ । ନିର୍ମଳ ହୃଦୟ ବିନ୍ଦୁ ଦନ ।
 ଭକ୍ତଜନ ସେହିମତେ । ନିର୍ମଳ ହୋଇ ଏ ଜଗତେ ।
 ଏତୁପେ ଭକ୍ତି ଯୋଗବଳେ । ଯେ ପ୍ରାଣୀ ଛନ୍ତି ଜନମେଲେ ।
 ଅଶେଷ ବାସନା ତାଙ୍କର । ମନରୁ ଶୁଦ୍ଧି ହୋଇ ଦୂର ।
 ଅଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜିତଲେ ନିତ୍ୟ । ମନ ନ ରହେ ଯେଲେ ନେତ୍ରେ ।
 ବିଷୟ ସ୍ମରଣ ନରତେ । ଯେଲେ ବିଷୟ ଜଡ଼େ ଚିତ୍ତେ ।
 ମୋର ସ୍ମରଣ ଯାର ଚିତ୍ତେ । ତା ଦେହେଁ ଥାଇ ମୁଁ ନରତେ ।
 ଏ ବୋଲ ବୁଝି ମୋତେ ଭକ୍ତ । ଅଶାନ୍ତି ଆନ ବେଗେ ତେଜ ।
 ମୋ ରୂପ ଦେଖେ ସର୍ବଠାକେ । ମୋର ଚରଣ ଭଜେ ଭାବେ ।
 ଶ୍ରୀସଙ୍ଗ ଶ୍ରୀସଙ୍ଗଙ୍କ ସଙ୍ଗ । ଦୂରେ କରବ ପରିତ୍ୟାଗ ।
 ସକଳ ଚିନ୍ତା ଦୂର କର । ମୋତେ ଚିନ୍ତିବ ଚିତ୍ତେ ଭର ।
 ନିଶ୍ଚଳେ ବସି ଏକସ୍ଥାନେ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତ କଲ୍ପିତ ଅସନେ ।
 ମୋର ମଧୁର ରୂପ-ଆନେ । ବସି ଚିନ୍ତିବ ପ୍ରିୟମନେ ।
 ଶ୍ରୀସଙ୍ଗ ଶ୍ରୀସଙ୍ଗଙ୍କ ସଙ୍ଗେ । କାମ ବଢ଼ଇ ନାନାରଙ୍ଗେ ।
 ଏଣୁ କୁସଙ୍ଗ ଦୂର କର । ହୃଦେ ମୋ ଭାବ ଅନୁସର ।
 ଅସ୍ଥାବ ହୃଦ ନିତ୍ୟ କର । ହସି ବୋଲନ୍ତି ଦାମୋଦର ।

ଭବିଷ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟ

ଭବିଷ୍ୟ ଶୁଣି କୁଣ୍ଡ-ବାଣୀ । କଥାଲେ ଦେଇ ବେନପାଣି ।
 ବୋଲଇ ଶୁଣି ଭଗବାନ । ତୁମ୍ଭେ କହିଲୁ ତୁମ୍ଭେ ଆନ ।
 କରୁଥେ ଜଗତ ବିଶ୍ୱାସ । କହ ହେ ବିଭୁ ବନନାଥ ।
 ଭବିଷ୍ୟ ଭଗବାନ । ବିକଟ କମଳଲେଖନ ।
 ଯେ ଜ୍ଞାନେ ଯୋଗିଜନ ଚିନ୍ତି । ଘୋର ସଂସାରୁ ତରୟାନ୍ତି ।
 କରୁଥେ କର ତୋତେ ଆନ । କହ ହେ ଦେବଜ୍ଞାନନ ।
 ଶୁଣ ଭବିଷ୍ୟ ବାଣୀ କର୍ଣ୍ଣେ । କୋମଳ ଗଞ୍ଜର ବଚନେ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ

ବୋଲନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ । ଶୁଣ ଭବିଷ୍ୟ ଆନନ୍ଦତ୍ରୁ ।
 ସମ ଅସନେ ବସି ଧୀରେ । ସମୀର ସମ କଳେବରେ ।
 ଜାନୁୟାରୀରେ ବେନପାଣି । ଦୃଢ଼େ ସ୍ଥାପିବ ବେଳ ଜାଣି ।
 ବେନ ନୟନ ନାସା ଅଗ୍ରେ । ନିଶ୍ଚଳେ ସ୍ଥାପିବ ସମଗ୍ରେ ।
 ପବନ ତୋଳି ନାସାଦ୍ୱାରେ । ପୁରକ କୁମୁଦ ପ୍ରକାରେ ।
 ଅଳପ ଅଳପ ସାଧନେ । ଚିନ୍ତି ସ୍ଥାପିବ ସଂଯମନେ ।
 ଓଁ କାର ପବନ ନିଶ୍ଚଳ । ତୋଳିବ ହୃଦୟ-କମଳ ।
 ଭବିଷ୍ୟ ଦୟାକାର-ସୁନେ । ମନ-ପବନ ଏକଥାରେ ।
 ମୃଣାଳ-ସୁନ୍ଦର-ମାର୍ଗେ ଧର । ନିଶ୍ଚଳେ ଅନାହତେ ପୁର ।
 ଲବ ନିର୍ମଳ ଦଣ୍ଡ ଘଡ଼ି । ନିତ୍ୟ ସାଧକ ଦୁଃଖେ ପଡ଼ି ।
 ଏବେ ଅନ୍ତର ବାହାରେ । ନିତ୍ୟ ସାଧକ ନିରନ୍ତରେ ।
 ଏମନ୍ତେ ସାଧୁ ଏକମାତ୍ରେ । ପ୍ରାଣପବନ ସ୍ଥାପିବ ଧେ ।
 ହୃଦୟ-ପଦ୍ମ-ମଧ୍ୟଭାଗେ । ଯେ ଅଳ୍ପଦଳ ଅଳ୍ପଦଳେ ।
 ମଧ୍ୟ ପାଖୁଡ଼ା ତାର ଶିଖେ । ନିତ୍ୟ ଲମ୍ବର ଅଧୋମୁଖେ ।
 ଆନେ ଚିନ୍ତିବ ହୃଦମଧ୍ୟେ । ଯେ ଅଳ୍ପଦଳ ତାର ଭବେ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟମଣ୍ଡଳ ଚିନ୍ତାକର । ସୋମମଣ୍ଡଳ ହୃଦେ ଭର ।
 ତାହାର ମଧ୍ୟେ ହୃଦାଶନ । ତା ମଧ୍ୟେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ-ଆସନ ।
 ତାର ଭବରେ ଦବ୍ୟ ରୂପ । ଚିନ୍ତିବ ମୋହର ସ୍ୱରୂପ ।
 ଆଜାନ୍ତ ଲମ୍ବେ ଭୁଜ ବୃନ୍ଦ । ଶଙ୍ଖ-କମଳ-ଚନ୍ଦ୍ରଧାର ।
 ସୁମୁଖ ସୁନ୍ଦର କଥାଲ । ବିକଟପଦ ପ୍ରାୟ ଡୋଳ ।
 ଶ୍ରବଣେ ମନର କୁଣ୍ଡଳ । ହୃଦେ ଲମ୍ବର ବନମାଳ ।
 ଶ୍ୟାମ ଜଳଦ-କଳେବର । କଣ୍ଠେ କୌସୁର ମଣିଷାର ।
 ହୃଦରେ ଶ୍ରବଣର ଚିହ୍ନ । ପାଦବସନ ପରିଧାନ ।
 ମଞ୍ଚ ମଞ୍ଚାର-ପାଦପୁରେ । ରତ୍ନମେଖଳା କଟିଭାଗେ ।

ଯଜ୍ଞୋପବୀତ କଲେ ଶୋହେ । ସୁନ୍ଦର ତନ୍ମୁ ମନ ମୋହେ ।
 ଏବୁଝେ ଧ୍ୟାନ ମୋତେ କର । ଚଞ୍ଚଳ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ନିବାର ।
 ବୁଦ୍ଧିକ କର ଅଗୁସାର । ପଣ୍ଡିତ ଜନଙ୍କ ବେଭାର ।
 ସବୁ ସଙ୍ଗମୁଁ ମନ ମାର । ନିଶ୍ଚଳେ ମୋତେ ଧ୍ୟାନ କର ।
 ମୋ ରୂପ ଚନ୍ଦ୍ରିକ ନରତେ । ଅନ୍ୟ ନ ସୁମରବ ତିତ୍ତେ ।
 ପୁଣି ସେ ରୂପ ଥୋଇ ପାଶେ । ତିତ୍ତ ନବେଶିବ ଆକାଶେ ।
 ଏବୁଝେ ହୃଦୟ-ନମଳେ । ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରକାଶିବ ନିଶ୍ଚଳେ ।
 ସେ ବ୍ରହ୍ମ ତିତ୍ତ ସ୍ଥିର ଯେବେ । ମୋ ରୂପ ନ ଚନ୍ଦ୍ରିକ ତେବେ ।
 ସେ ବ୍ରହ୍ମରୂପ ସବୁଭୂତେ । ଆତ୍ମାକୁ ପ୍ରକାଶିବ ନିତ୍ୟେ ।
 ମନ-ସଂଯମ ଏହିମତେ । ମୋ ରୂପ ଦେଖିବ ଜଗତେ ।
 ଏବୁଝେ ଭ୍ରମ ଯିବ ତୋର । କହିଲେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ-ଠାକୁର ।
 ବୋଲଇ ଦାସ ଜଗନ୍ନାଥ । ଶ୍ରୀ ଏକାଦଶେ ଭଗବତ :
 ଶୂକ-ପରାଶର ସମ୍ବାଦ । ଶୁଣନ୍ତେ ନ ଲଗେ ପ୍ରମାଦ ।
 କଳ-କଲୁଷ-ଭୟ ନାହିଁ । ସୁଜନେ ତର ଏହା ଗାଇ ।
 ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭକ୍ତବ
 ସମ୍ବାଦେ ଭକ୍ତିଯୋଗକଥନଂ ନାମ ପଞ୍ଚଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

(18)

ମୁକ୍ତି-ସାଧନା (Sk. XI, Ch. XX)

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁକାତ

କହନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ । ଶୁଣ ହେ ଭକ୍ତପ୍ରଧାନ ।
 ଉପସ୍ଥି-ସ୍ଥିତି-ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ । ଯେ ଅନୁମାନ ବିଚକ୍ଷଣ ।
 ବିମଳମତ ଧୀରବାଣୀ । ଜଗତ ମାୟାମାତ୍ର ଜାଣି ।
 ସେ ଜ୍ଞାନ ଦେଇ ମୋ ତରଣେ । ଭାବେ ଖଟିବେ ଭୃତ୍ୟପଣେ ।
 ମୋତେ ଭଜନ୍ତି ଜ୍ଞାନଜନ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରିୟଧନ ।
 ଯେ ମୋତେ ଜ୍ଞାନବଳେ ଧରେ । ସେ ସବୁ କାମ ପରିହରେ ।
 ଉର୍ଥ-ଗମନ-ଜୟ-ଦାନ । ଯଜ୍ଞେ ଦେବତା-ଆରାଧନ ।
 ଏ କୋଟି କୋଟି ବ୍ରତଧର୍ମ । ଏ ଆଦି ଯେତେ ପୁଣ୍ୟଧର୍ମ ।
 ନାନା ପ୍ରକାରେ ତପ କର । ଜ୍ଞାନକଳାକୁ ନୁହେଁ ସର ।
 ଭକ୍ତବ ବୁଝି ଏହା ମନେ । ତୁ ମତେ ଭଜ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନେ ।
 ମୋତେ ଭଜଣ ଖଣ୍ଡ ଭ୍ରମ । ଏବେ ତୁ ଶୁଦ୍ଧ ସବୁ ଧର୍ମ ।
 ପୂର୍ବେ ଅଶେଷ ମୁନିଗଣେ । ଜ୍ଞାନେ ସେବିଲେ ମୋତରଣେ ।
 ସଂଶୟ ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧମନେ । ଗମିଲେ ବୈକୁଣ୍ଠ-ଭୁବନେ ।

ଉଦ୍ଧବ ଦେଖ ଏ ସଂସାର । ସ୍ବଭାବେ ବିବିଧ ପ୍ରକାର ।
ଏ ସବୁ ମାୟା ନାନାମତେ । ଅଶ୍ରେ ଯେ କରେ ତୋଷଣିତ୍ରେ ।
ଏ ମାୟା ପ୍ରଳୟେ ନ ଥାଇ । ପୁଣେ ତା କେହି ନ ଜାଣଇ ।
ମଥେ ବଳସେ ନାନାଭାସେ । ଯୋଗେ ମୋହନା ମାୟାକଳେ ।
ଏଣୁ ଏ ଅଦ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତ । କେବଳ ମାୟାମାତ୍ର ସତ୍ୟ ।
ଉଦ୍ଧବ କୃଷ୍ଣମୁଖ ଶୁଣି । ଜ୍ଞାନ-ମହିମା ପରମାଣି ।
ଜ୍ଞାନ-ବୈରାଗ୍ୟ-କର୍ମ ଯେତେ । ପୁଞ୍ଜିଲ କୃଷ୍ଣପାଦଗତେ ।

ଉଦ୍ଧବ ଉବାଚ

ହେ ବିଶ୍ବେଶ୍ବର ନାରାୟଣ । ଅନାଦ ପୁରୁଷ ପୁରାଣ ।
ତୁ ବିଶ୍ବରୂପୀ ବିଶ୍ବଦେହ । ଭକ୍ତ-ଲକ୍ଷଣ ମୋତେ କହ ।
ବିଶୁଦ୍ଧ ବିଜ୍ଞାନ-କାରଣ । ଯାହା ବାଞ୍ଛନ୍ତି ମୁନିଗଣ ।
ଘୋର ସଂସାରେ ମାୟାଭ୍ରମେ । ମୁଁ ଯେ ବୃଷିତ ପଥଶ୍ରମେ ।
ତୋହର କଥାମୁତ ମୋତେ । ପାନ କରାଅ ଶୁଦ୍ଧପଥେ ।
ତୋ ପାଦପଦ୍ମ ଛୁସିପ୍ରାୟେ । ଶୀତଳ ମଧୁଧାର ବହେ ।
ସେ ପାଦପଦ୍ମେ ମୋର ଆଶା । ଭବାବ୍ୟ-ତରଣେ ଭରସା ।
ଏ କାଳସର୍ପ ମୋ ଶରୀରେ । କୋପେ ଦଂଶଇ ନିରନ୍ତରେ ।
ମୁଁ ମୁହ ନିଜପଥ ଛାଡ଼ି । ଭ୍ରମର ଅଳ୍ପକୃପେ ପଡ଼ି ।
ତୁ ନାଥ ଶରଣସୋଦର । ଏ କୁପୁଁ କୃପାରେ ଉଦ୍ଧର ।
ତୋର ବଚନ ସୁଧାଧରେ । ବରଷା କର ମୋଶରୀରେ ।
ଏମନ୍ତ ଭକ୍ତବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ହସି କହନ୍ତି ଚକ୍ରପାଣି ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ

ଶୁଣ ଭକତ ସାମରଥୀ । ଯେ ପୁଣେ ଲଢ଼ିହାସ-କଥା ।
କରୁ-ପାଣ୍ଡବ ଯୁଦ୍ଧ ଅନ୍ତେ । ଏ କଥା ଶୁଣିବ ଅଗ୍ରତେ ।
ପାଣ୍ଡବ-କୁମର ଯୁଧିଷ୍ଠିର । ଧର୍ମେ ସେ ଜିଣିଲ ସମର ।
ଜ୍ଞାନ-ବାନବ-କୁଳକ୍ଷୟେ । ବ୍ୟାକୁଳ-ସଂଶୟ ହୃଦୟେ ।
ପୁଞ୍ଜିଲେ ମୋର ବିଦ୍ୟମାନେ । ଯେ ପ୍ରଣ ଶୁଣି-ସନ୍ନିଧାନେ ।
ସେ ମୋକ୍ଷଧର୍ମେ ଯାହା କହ । ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣିଅଛ ମୁହିଁ ।
ଏବେ ତୁ ସାବଧାନେ ଶୁଣ । ବୈରାଗ୍ୟ-ମୁକତି-ଲକ୍ଷଣ ।
ଶୁଣ-ବଦନ୍ତ ଅଛ ଶୁଣି । ଶୁଣ କହବା ପରମାଣି ।
ଜଗତ-କାରଣ ପ୍ରଶସ୍ତେ । ଶାସ୍ତ୍ର କହନ୍ତି ନାନାମତେ ।
ଯେ ତତ୍ତ୍ବ ସବୁ ଏକମତେ । ବିଷୟ ଜାଣିବା ସାକ୍ଷାତେ ।
ଯେ ତତ୍ତ୍ବଜ୍ଞାନ ମୋର ମତ । ତା ବିଦୁ କହ ନନାହେ ସତ୍ୟ ।

ଯେ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ପୁରତନ । ଜଗତ-ଉତ୍ପତ୍ତି-କାରଣ ।
 ଜନ୍ମ-ମରଣ ଏ ଜଗତେ । ଦୁଃଖ ସନ୍ତାପ ଆଦି ଯେତେ ।
 ଆଦ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ପରମାଣ । ଏ ସବୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ଜାଣ ।
 ଯାହାକୁ ଆଦି ଅନ୍ତ ମଧ୍ୟେ । ବନାଣ ନ ଦେଖି ପ୍ରମାଦେ ।
 ସେ ସତ୍ୟ ଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ୱ ଜାଣି । ଅଧିକ ମିଥ୍ୟା ପରମାଣି ।
 ନୟନେ ଦେଖି ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣେ । ଯେ ଅବା କର ଅନୁମାନେ ।
 ବକନ୍ତୁ ସଂକଳ୍ପ-କାରଣ । ବର୍ତ୍ତମାନେ ନୋହେ ଏ ପ୍ରମାଣ ।
 କର୍ମର ଫଳ ଏ ଜଗତ । କର୍ମ ସରଲେ ହୁଏ ହୃତ ।
 ସ୍ଥାବରୁ ବୁଦ୍ଧିଲେକ ଯାଏ । କର୍ମ ସରଲେ ହୋଇ ଶ୍ରେୟେ ।
 ପ୍ରଥମେ କହଲ ମୁଁ ତୋତେ । ଭକ୍ତି-ଯୋଗ-ମହିମା ଯେତେ ।
 ଯେ ଭକ୍ତି ମୁକ୍ତିର କାରଣ । ଏବେ କହିବା ଗାର ଶୁଣ ।
 ମୋହର କଥାମୁତବାଣୀ । ଯେ ଶ୍ରଦ୍ଧାତିତେ ନିତ୍ୟ ଶୁଣି ।
 ବଦନେ କରଇ ଗାଉନ । ସୁସ୍ୱରେ ଗାଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ।
 ମୋର ପୂଜାରେ ଏକାମ୍ରତ । ଆଦରେ କରେ ନାନାପୁତ ।
 ମୋର ବ୍ୟାପାରେ ତତପର । ସାମ୍ବାଜ୍ୟ କରେ ନମସ୍କାର ।
 ଉଦ୍ଧବ ଯେ ମୋର ଭକ୍ତ । ଅଧିକେ ପୂଜାକର୍ମେ ରତ ।
 ମୋତେ ଦେଖିବ ସବୁଭୂତେ । ନରତେ ଥିବ ପ୍ରାଣିହିତେ ।
 ମୋର କାରଣେ କର୍ମ ଯେତେ । ଆଦରେ କରୁଥିବ ନିତ୍ୟେ ।
 ମୋର ମହିମା ଯେତେ ଶୁଣ । ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ କରୁଥିବ ପୁଣ ।
 ଅଧିକ କର୍ମ କରେ ଯେତେ । ଅନ୍ତରେ ସମର୍ପିବ ମୋତେ ।
 ଆଶା ନ କର କର୍ମଫଳେ । ଶରଣ ମୋ ପାଦକମଳେ ।
 କର୍ମେ ମିଳିବ ଯେତେ ଭୋଗ । ମୋ ପ୍ରାଣଅର୍ଥେ ପରତ୍ୟାଗ ।
 ମୋ କାର୍ଯ୍ୟଅର୍ଥେ କର ପୁଣ । ଯେ ଅବା ଯଜ୍ଞ ତପୋଦାନ ।
 ଅର୍ପଣ କର ସବୁ ମୋତେ । ବୁଦ୍ଧିଅନନ୍ଦମୟ ଗତେ ।
 ଦେହ ଜୀବନ ଦେଇ ମୋତେ । ବନ୍ଧବ ମୋର ପାଦଗତେ ।
 ଏ ସବୁ ଭକ୍ତର ଉପାୟେ । ଯେ ଅବା ସାଧେ ନିଜ ଦେହେ ।
 ତାରଭକ୍ତ ମୋର ପାଦେ । ନିଶ୍ଚଳ ହୁଏ ଅପ୍ରମାଦେ ।
 ତାର ସାଧନା ପିନ୍ଧି ଯେତେ । ମୋ ତହିଁ ଅଛି ଆନ ଜେତେ ।
 ଯେ ପ୍ରାଣୀ ମୋହର ଚରଣେ । ଦଣ୍ଡେ ନିମିଷେ ଅବା ଶ୍ରେଣେ ।
 ମନ ନିଶ୍ଚଳ କର ଯେବେ । ଜ୍ଞାନ-ବୈରାଗ୍ୟ ଲଭେ ତେବେ ।
 ମୋ ପାଦଭକ୍ତି-ଉପାଦାନେ । ଦେଖଇ ଆତ୍ମା ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନେ ।
 ହୃଦରେ ଭକ୍ତ ଭବୟେ । ବୈରାଗ୍ୟ ଦେଖଇ ବିଷୟେ ।
 ଅଶିମା ଆଦି ଅଳ୍ପନୟ । ନିକଟେ ଥାନ୍ତି ନରବୟ ।
 ଏମନ୍ତେ ବୁଝିବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ଉଦ୍ଧବ ଯୋଡ଼େ ବେନପାଣି ।

ବୋଲଇ କୃଷ୍ଣମୁଖ ଚାହିଁ । ଭୋ ନାଥ ଶୁଣ ଭାବଗ୍ରାସୀ ।
 ତୋହର ଅଭୟତରଣେ । ମୁହିଁ ପୁଛଇ ଦାସପଣେ ।
 ଯମ ନୟମ ଶମ ଦମ । ଯେତେ ପ୍ରକାର ଯଥାକ୍ରମ ।
 ତତକ୍ଷା ଧୂଳି ତପୋଦାନ । କହ ହେ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ।
 ଶଉଚେ ରତ ସତ୍ୟ ତ୍ୟାଗ । ଧନ ଦକ୍ଷିଣା ଯଜ୍ଞଭାଗ ।
 କରୁଥେ ବଦ୍ୟା ଲଜ୍ଜା ଶୀତା । କି ସୁଖ ଦୁଃଖ ଲଭ କର ।
 କେ ସାଧୁମାର୍ଗ କେ କୁପଥ । କେ ମୂର୍ଖ କେ ଅବା ପଣ୍ଡିତ ।
 କାହାକୁ ବୋଲି ସ୍ବର୍ଗଲୋକ । କିଏ ବା ଅଟଇ ନରକ ।
 ଧନାତ୍ୟ ଜାଣିବା କେମନ୍ତେ । ଦୁଃଖୀ ଦରଦ୍ର ଅବା କେତେ ।
 କାହାକୁ ବୋଲି ବନ୍ଧୁପର । କେ ଅବା କୃପଣ-ରୁଣ୍ଡର ।
 ଏ ଆଦି ପରୁରଇ ତୋତେ । ଭୋ ନାଥ କହ ଦୟାପତ୍ରେ ।
 ମୋ ଚିତ୍ତ-ସଂଶୟ ପ୍ରମାଣ । ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପରୁରଇ ତେଣୁ ।
 ଯେ ଅବା ଘଟେ ଯେଉଁମତେ । ଭୋ ନାଥ କହ ଯଥୋଚିତେ ।
 ପୁରୁଷସିଂହ ଚକ୍ରପାଣି । ଏମନ୍ତ ଜ୍ଞାତ୍ୟମୁଖୁ ଶୁଣି ।
 ଚିତ୍ତେ ସକଳ ଅବଧାର । କହନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଦୟାଧାର ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ

ଶୁଣ ଉଦ୍ଧବ ଏକପତ୍ରେ । ଯେ ପ୍ରଶ୍ନ ପରୁରଇ ମୋତେ ।
 ବଚନ ମଧ୍ୟେ ସତ୍ୟବାଣୀ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ପରଧନ ଜାଣି ।
 ଲଜ୍ଜା, ସକଳ ସଙ୍ଗତ୍ୟାଗ । ଧନ-ସଞ୍ଚୟନେ ବୈରାଗ୍ୟ ।
 ମଉନ, ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଗୁଣ । ଧର୍ମ ଆଦିକ-କାରଣ ।
 ଜୀବେ ଅହିଂସା, ଭୟ, କ୍ଷମା । ଯମ ଦ୍ଵାଦଶ ଏ ମହିମା ।
 ଶଉଚ ଜପ ତପୋଦାନ । ଆନନ୍ଦେ ମୋହର ଅର୍ଜନ ।
 ଆତ୍ମସିଂହ-ସେବା ଜାର୍ଯ୍ୟ-ଗତ । ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପୁଣିବ ଅଳ୍ପ ।
 ସକଳ ଚେଷ୍ଟା ପରହିତେ । ସୃଷ୍ଟି ଅବଲମ୍ବନ ଚିତ୍ତେ ।
 ନୟମ ଦ୍ଵାଦଶ ଏ ଜାଣ । ଏଣେ ଜୀବର ପରିହାର ।
 ମୋ ଦେହେଁ ଥିବ ବୁଦ୍ଧି ମନ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟ-ସଂଯମଟି ଦମ ।
 କହୁ ଉପସ୍ଥ ବନ୍ଧୁ ଧୂଳି । ତତକ୍ଷା ସର୍ବ-ଦୁଃଖ-ଶାନ୍ତି ।
 ପରକୁ ଦଣ୍ଡ ତ୍ୟାଗ ଦାନ । ତପୋବର୍ଜନ ସଙ୍ଗ କାମ ।
 ନିଜ ସ୍ଵଭାବେ ଯେବେ ଜଣି । ଶତ୍ରୁସିଂହ ବୋଲି ତାକୁ ଭଣି ।
 ସମାନ ଦୃଷ୍ଟି ସର୍ବଭୂତେ । ଯେ ସତ୍ୟପଥ ମୋର ମତେ ।
 ସକଳ କର୍ମଫଳ-ତ୍ୟାଗ । ଶଉଚ-ଲକ୍ଷଣ-ସ୍ଵଭାବ ।
 ସଂସାରେ ସନ୍ନ୍ୟାସ-ଲକ୍ଷଣ । ଉତ୍ତମ ତ୍ୟାଗ ଏହା ଜାଣ ।
 ଧନାତ୍ୟ ବୋଲି ଏ ଶୟଳେ । ସେ ନିତ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମ ଯାଳେ ।

ଦକ୍ଷିଣା ଜ୍ଞାନ ଉପଦେଶ । ମୁଁ ଯଜ୍ଞରୂପେ ଦୁଷ୍ଟାକେଶ ।
 ସୁଦୃଢ଼େ ପବନ-ଧାରଣ । ପରାମ୍ଭା ଯୋଗେ ଏ ଲକ୍ଷଣ ।
 ଭାଗ୍ୟ ଯେ ଇଶ୍ଵର ତା ଭାଗ । ମୋର ଭକତି ବଡ଼ ଲାଭ ।
 ପ୍ରାଣୀବିଷୟେ ଭେଦ-ବୁଦ୍ଧି । ନ କରେ ସେ ବିଦ୍ୟା-ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
 ନିନ୍ଦିତ କର୍ମେ ଯେ ତରଇ । ଉଦ୍ଧବ ଜାଣ ଲଜ୍ଜା ସେହି ।
 ସକଳଭାବେ ଅନପେକ୍ଷ । ଇଶ୍ଵର ଭାବନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
 ସମେ ଯେ ଦୁଃଖ ସୁଖ ମଣି । ସେ ମହାସୁଖୀ ନିତ୍ୟେ ଭଣି ।
 ନିରତେ ନାମ-ଭୋଗ-ସୁଖ । ତାହାକୁ ବୋଲି ମହାଦୁଃଖ ।
 ଯେ ଆତ୍ମା ବନ୍ଧ ମୋକ୍ଷ ଜାଣେ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ପଣ୍ଡିତ ବଶାଣେ ।
 ଦେହକୁ ବୋଲି ବନ୍ଧୁଘର । ଏଣେ ଯେ କରେ ଅହଙ୍କାର ।
 ତାହାକୁ ମୂର୍ଖବୋଲି ଜାଣି । ହସି କହନ୍ତି ଚକ୍ରପାଣି ।
 ମୋତେ ଭଜଇ ଯେ ଯେମନ୍ତେ । ଉତ୍ତମ ପଥ ଏ ଜଗତେ ।
 ତେଣେ ଚଞ୍ଚଳ ଯାର ଚିତ୍ତ । ଉଦ୍ଧବ ସେହି ସେ କୁପଥ ।
 ଯାର ହୃଦରେ ତମୋଗୁଣ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ନରକ-ଲକ୍ଷଣ ।
 ପ୍ରାଣୀ-ପରମବୁଦ୍ଧି ମୁହିଁ । ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରାୟେ ହିତ କହି ।
 ଉଦ୍ଧବ ଏ ଉତ୍ତମ ଘର । ଅଟେ ମନୁଷ୍ୟ କଳେବର ।
 ମୋ ସବୁଗୁଣେ ଯାର ମନ । ତାର ସମୀପେ ସବୁ ଧର୍ମ ।
 ମୋ ଭାବେ ଚିତ୍ତ ଯାର ନାହିଁ । ସଂସାରେ ଦରଦୃଷ୍ଟି ସେହି ।
 ଅଜିତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଯାହାର । ସଂସାରେ କୃପଣ ସେ ନର ।
 ଦ୍ଵିଗୁଣେ ସଙ୍ଗ ଯାର ନାହିଁ । ଉଦ୍ଧବ ଇଶ୍ଵରନ୍ତି ସେହି ।
 ଯେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲୁ ଗାର ଭୁଲି । କହିଲି ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
 ଅଧିକ ବିଶେଷ ବର୍ଣ୍ଣନ । ପ୍ରସ୍ତାବେ ନାହିଁ ପ୍ରୟୋଜନ ।
 ସକଳ ଭାବେ ଗୁଣ ଦୋଷ । ଏଣୁ ଏ ଜଗତ ଅଶେଷ ।
 ବୋଲଇ ବିପ୍ର ଜଗନ୍ନାଥ । ଶ୍ରୀ ଏକାଦଶେ ଭାଗବତ ।
 ଉଦ୍ଧବ ପୁଚ୍ଛିଲେ ଯେମନ୍ତ । ଅତ୍ୟୁତ କହିଲେ ତେମନ୍ତ ।
 ଋତି ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଉଦ୍ଧବ
 ସମ୍ବାଦେ ଜ୍ଞାନଭକ୍ତିଯୋଗ କଥନଂ ନାମ ବଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

(19)

ଭକ୍ତି ଯୋଗକଥନ (Sk. XI, Ch. XXI).

ଉଦ୍ଧବ ଉବାଚ

ଉଦ୍ଧବ କୃଷ୍ଣ-ସୁଖ ଭୁଞ୍ଜି । ବୋଲଇ ଶିରେ କର ଦେଇ ।
 ଭେ ନାଥ ବେଦ ତୋର ବାଣୀ । ବିଧି-ନିଷେଧ ମାର୍ଗେ ଭଣି ।
 କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମେ ଗୁଣ ହୋଇ । ନିଷେଧ-ଦୋଷ ଉପୁଜଇ ।

ସ୍ବର୍ଗ ନରକ ବେନି ମାର୍ଗେ । ଉପନିଷଦ ବୁଝିଭାଗେ ।
 କର୍ମ ସାଧନ୍ତି ନାନାମତେ । ଅନ୍ତେ ଗମନ୍ତି ବେନିପଥେ ।
 ଏ ବେଦ ଜଗତ-ଭିତ୍ତିର । ସଂସାରତଳେ ମୂଳାଧାର ।
 ଏ ବେଦ ସବୁଭୂତ ଆଶି । ବାହ୍ୟ-ଅନ୍ତର-କର୍ମସାକ୍ଷୀ ।
 ଯେ ମାର୍ଗେ ଶୁଣି ଦୋଷ ସାର । ଏଣେ ନ ଭୁଟଇ ସଂସାର ।
 ତୋ ମୁଣ୍ଡୁ ମୁହିଁ ପୁରୋ ଶୁଣି । ଏ କଥାମାନ ପରମାଶି ।
 ସଂଶୟ କଲି ଭ୍ରମପତ୍ତେ । ଭ୍ରମାଥ କହ ମୋ ଅଗ୍ରତେ ।
 ଏମନ୍ତେ ଉଦ୍ଧବ-ବଚନ । ଶୁଣି କହନ୍ତି ଭଗବାନ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ

ଉଦ୍ଧବ ଏକପତ୍ତେ ଶୁଣ । ଯେ ଯୋଗ ଲୋକ-ପରିବାଣ ।
 ଭକ୍ତ, କର୍ମ, ଜ୍ଞାନ ଘେନି । ଏମନ୍ତେ ଯୋଗମାର୍ଗ ଚିନି ।
 ଏ ଚିନ୍ତାପଥ ଅନ୍ୟମତେ । ଉପାୟ ନ ଦେଖି ଜଗତେ ।
 ଏ କଥା ଶୁଣି ମନ ଦେଇ । ଉତ୍ତମଶିଷ୍ୟେ ଏହା କହି ।
 ଏ ଚିନି ଯୋଗ ତୋର ଆଗେ । ଶୁଣ କହିବା ବେଦଭାଗେ ।
 କର୍ମର ଫଳ ତ୍ୟାଗକରି । ବସ୍ତୁର ଭାବେ ଚିତ୍ତଧର ।
 ଦିନ ବଞ୍ଚଇ ବୃହତ୍ଭାବେ । ସେ ଅଧିକାଂଶ ଜ୍ଞାନଯୋଗେ ।
 ଯାହାର କାମଭୋଗ ଚିତ୍ତେ । ନିବର୍ତ୍ତ ନୁହେଁ କଦାଚିତେ ।
 ତାହାର କର୍ମଯୋଗସାର । ବେଦ-ନିର୍ମିତ ଏ ସଂସାର ।
 ବସ୍ତୁରସ୍ୟ ଯାର ପତ୍ତେ । ବୈରାଗ୍ୟ ସମ୍ଭବେ କଷ୍ଟତେ ।
 ତାହାକୁ ବୋଲି ଜ୍ଞାନଯୋଗୀ । ନିର୍ଲେପ ଜ୍ଞାନେ ସୁଖଭୋଗୀ ।
 ମୁଁ ଯାକୁ କରଇ ସଦର୍ପେ । ତାହାର ମହାଭାଗ୍ୟୋଦୟେ ।
 ମୋ ନାମ ଶ୍ରବଣ-କାର୍ତ୍ତବ୍ୟେ । ଶ୍ରଦ୍ଧା ଉପୁଜେ ଯାର ମନେ ।
 ତାବତ ବେଦ ଅଧିକାରେ । କର୍ମ କରବ ଏ ସଂସାରେ ।
 ଏ ଚିନି ଯୋଗ ବାର ତୋତେ । କହିଲି ସ୍ବକର୍ମ ଉଚିତେ ।
 ସ୍ବଧର୍ମ ସ୍ବଭାବ ଯୁଗତେ । ଯଜ୍ଞାଦି କର୍ମ କରେ ଯେତେ ।
 ସେ କର୍ମଫଳ-ଆଶା-ତେଜେ । କେବଳ ମୋ ଚରଣେ ଭଜେ ।
 ଉଦ୍ଧବ ରହେ ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ । ନ ଗମେ ଦୁଃଖ-ସୁଖପଥେ ।
 ସ୍ବର୍ଗ-ସମ୍ପଦେ ଆଶା ନାହିଁ । ନରକେ ପଡ଼ିବ ସେ କାହିଁ ।
 ମୋ ଭାବେ ରହେ ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ । କୁକର୍ମ ନ ଭଜେ ତା ଚିତ୍ତେ ।
 ମୁହିଁ ବସଇ ତାର ଅଙ୍ଗେ । ସକଳ ସିଦ୍ଧି ଘେନି ସଙ୍ଗେ ।
 ଉଦ୍ଧବ ଚିତ୍ତେ ଅନୁମାନ । ଏ ମୋ ବଶୁଦ୍ଧ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ ।
 ଏଣୁ ଯେ ସ୍ବର୍ଗବାସୀ ଜନେ । ନିତ୍ୟ ପନ୍ଥନ୍ତି ଦୁଃଖମନେ ।
 ଭରତଭୂମି ମଧ୍ୟେ ଯାଇ । ମନୁଷ୍ୟ-ଦେହ ଅମ୍ଭେ ପାଇ ।

ଭକତ ଯୋଗେ ଅନୁଷ୍ଠାଣେ । ଭକତୁଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-ଚରଣେ ।
 ନରକବାସୀ ଏହିମତେ । ନିତ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତୁ ହୃଦଗତେ ।
 ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନୁଷ୍ୟ-ଶରୀର । ନରକ-ନିସ୍ତାରଣ-ଦ୍ଵାର ।
 ଆମ୍ଭେ ପାଇବୁଁ ତାହା କାହିଁ । ପୂର୍ବ ଅର୍ଜିଲା ପୁଣ୍ୟ ନାହିଁ ।
 ଏମନ୍ତେ ସ୍ଵର୍ଗ ନକେ ଥାଇ । ନିତ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତୁ ଚିତ୍ତେ ଥାଇ ।
 କର୍ମ-ସାଧନ ତହିଁ ନାହିଁ । ଏଣୁ ବାଞ୍ଛନ୍ତୁ ନରଦେହ ।
 ମନୁଷ୍ୟ ସାଧୁ କର୍ମଯୋଗ । ସ୍ଵର୍ଗ ନରକ ବେନ ଭୋଗ ।
 ଏ ବୋଲୁ ବୁଦ୍ଧି ବୁଧଜନେ । ଏ ବେନ ଦେଖନ୍ତୁ ସମାନେ ।
 ସଂସାର ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ମାୟା । ନିତ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତୁ ହୃଦେ ଏହା ।
 ସ୍ଵର୍ଗ ନରକ ବେନ ପଥ । କେବେହେଁ ନ କରିବ ଚିତ୍ତ ।
 ମନୁଷ୍ୟ-ଦେହେଁ ମୁହଁ ନର । ଅଜ୍ଞାନେ ଭ୍ରମଇ ସଂସାର ।
 ଯେବେ ମନୁଷ୍ୟ ଦେହ ପାଇ । ଆତ୍ମାର ଗତି ନ ଜାଣଇ ।
 ବସୟ ସଙ୍ଗେ ଯାର ଆଶ । ସେ ଦେହେଁ ପ୍ରୟୋଜନ କଥ ।
 ଯେ ଦେହ ନରକ ନିପାତେ । ତାହା ନ ଲକ୍ଷି କଦାଚିତେ ।
 ଏଣୁ ଏ ନର ଦେହ ପାଇ । ଯାବତ ମୃତ୍ୟୁ ନ ଘଟଇ ।
 ତାବତ ଜ୍ଞାନ ବରଘଣେ । ମୋର ଭକତ ଯୋଗମାର୍ଗେ ।
 ବେଗେ ମରଣ ମୁଁ ଖୁଁ ତାର । ମନୁଷ୍ୟ ଦେହ ନୋହେ ଚିର ।
 ଏ ଦେହ ସବସିଦ୍ଧି-ହେତୁ । ସଂସାର ଭବସିଦ୍ଧି-ସେତୁ ।
 ଏ ଦେହା ବୃକ୍ଷେ ହଂସ ବସେ । ଅଜ୍ଞାନେ ଲୋଭ-ଫଳ-ଆଶେ ।
 ବୃକ୍ଷ ଆବୋରି ଯମଦୂତେ । ଅମୋଘଶତ୍ରୁ ଘେନ ହସ୍ତେ ।
 ଗୁଣ ଦବସେ କାଟି ବଳେ । ବୃକ୍ଷେ ଉପାଡ଼ନ୍ତୁ ସମୂଳେ ।
 ଏଣୁ ଏ ବୃକ୍ଷେ ହଂସପକ୍ଷୀ । ଯମ-କଙ୍କର-ଘାତ ଲକ୍ଷି ।
 ଏ ଫଳ ଲୋଭ ଛାଡ଼ି ମନେ । ସୁଜ୍ଞାନ ନିଜ-ପୁଣ୍ୟ-ପୁଣ୍ୟେ ।
 ଗୁଣ ଦବସେ ଯମଦୂତେ । ଆତ୍ମସ୍ଵ ହରନ୍ତୁ ନରତେ ।
 ଏ ବୋଲୁ ବୁଦ୍ଧି ବୁଧନରେ । ଆକୁଳ କନ୍ଦିତ ଅନ୍ତରେ ।
 ଏ ଦେହ-ଧର୍ମ ଦୂର କରି । ଅଜ୍ଞାନ-ଚେଷ୍ଟା ପରିହର ।
 ଶାନ୍ତି ଶମାଦି ପୁଣ୍ୟଜନେ । ନିତ୍ୟ ନିର୍ଗୁଣ ଆତ୍ମାଧାନେ ।
 ସବ ଶରୀର ମଧ୍ୟେ ସାର । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ନର-କଳେବର ।
 ସୁଲଭ ନାବଭୂଷ ଘଟେ । ବଳନ ଭବସିଦ୍ଧି-ତଟେ ।
 ଏ ନାବେ ଗୁରୁ କର୍ଣ୍ଣଧାର । ମୁହିଁ ଅନୁକୂଳ ସମୀର ।
 ଏମନ୍ତ ନାବ ଥାଉଁ କୂଳେ । ଯେବା ନ ତରେ ଭବଜଳେ ।
 ସେ ନର ସ୍ଥାନ ମୁହଁମତି । ତାହାକୁ ବୋଲୁ ଆତ୍ମାଘାତ ।
 ସଂସାରକୂଳେ ଯେ ପଡ଼ଇ । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଦେହେଁ ସେ ବଞ୍ଚିତ
 ଏଣୁ ନିବର୍ତ୍ତ ହୋଇ ପ୍ରାଣୀ । ସବ ବସୟ ପରିମାଣି ।

ଅଭ୍ୟାସ-ବଳେ ଅନୁଗତେ । ମନ ଭୁଲିବ ଦୃଢ଼ଚିତ୍ତେ ।
 ଏ ମନ ସ୍ବଭାବେ ଚଞ୍ଚଳ । କେବେହେଁ ନ ରହେ ନିଶ୍ଚଳ ।
 ପବନଗତ-ଅନୁରୁଦ୍ଧେ । ଶମ-ସାଧନ ଦୃଢ଼ବଳେ ।
 ପବନଦ୍ବାରେ ମନ ଥୋଇ । ଆସନ ଦୃଢ଼ବଳେ ଦେଇ ।
 ଅଭ୍ୟାସେ ବଶ ହୋଇ ତାର । ପ୍ରାଣ ରୁଦ୍ଧି ଅହଙ୍କାର ।
 ଚଞ୍ଚଳମନ ଏକ କର । ସାଧକ ସତ୍ତ୍ବଗୁଣ ଧର ।
 ପରମ ଯୋଗ ଏ ସାଧନ । ଅଭ୍ୟାସେ ମନ ନିରୋପଣ ।
 ଚଞ୍ଚଳ ଭ୍ରମର ଯେସନେ । କ୍ରମେ ସୁସାଧ୍ୟ ଦିନେ ଦିନେ ।
 ଅଳପ ଅଳପ ଅଭ୍ୟାସେ । ମନ ପବନ ସ୍ଥାପି ବସେ ।
 ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ରହେ ଦେହ ବହି । ସଂସାରେ ସାକ୍ଷୀ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ।
 ଦେଖଇ ଜନ୍ମକ ମରଣ । ଏ ଭବସାଗର-ତରଣ ।
 ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଏ ଯେବେ ମନ । ଅସତ୍ୟ ଦେଖେ ବିଭୁବନ ।
 ଗୁରୁ-ବଚନେ ମନ ପ୍ରିୟ । ବିଷୟେ ବୈରାଗ୍ୟ ଯାହାର ।
 ନିରତେ ନିଷ୍ଠେ ପ୍ରିୟମନା । କର୍ମେ ଖଣ୍ଡିତ ଦୁଃଖାସନା ।
 ସଙ୍କଳ୍ପେ ଭୁଟେ ନରବଧ । ଶମାଦି ଯୋଗପଥ-ସିଦ୍ଧି ।
 ମନକୁ ତତ୍ତ୍ବଜ୍ଞାନେ ଆଣି । ଭକ୍ତଯୋଗ ପରମାଣି ।
 ମୋ ଭୂପ କର ଉପାସନା । ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ଅର୍ଚ୍ଚନ ବନ୍ଦନା ।
 ମନ ସଂଯମ କର ହୃଦେ । ଆନନ୍ଦେ ଦିଏ ମୋର ପାଦେ ।
 ଆନନ୍ଦେ ଭ୍ରମର ଶୟଳେ । ଯେସନେ ଦୁଃଖକ୍ଷୀ ମେଳେ ।
 ଯେବେ ନିନ୍ଦିତ କର୍ମ କରେ । ସେ ପାପ ମୋର ଆନେ ହରେ ।
 ମୋ ନାମ ଶ୍ରବଣ-ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳେ । ଶୁଦ୍ଧ ଭୟରେ ଯାର ମନେ ।
 ନିର୍ଦ୍ଦିଶେ ସର୍ବକର୍ମ ତେଜେ । କେବଳ ଦୃଢ଼େ ମୋତେ ଭଜେ ।
 ସଂକଳ୍ପ ଭୋଗ ଦୁଃଖମୟେ । ଯାହା ଛାଡ଼ନ୍ତେ ସୁଖ ହୋଏ ।
 ଯେବା ମିଳିବ ଅକ୍ଷୟାତେ । ଆନନ୍ଦେ ସମର୍ପିବ ମୋତେ ।
 ପୀରତ କର ମୋ ଚରଣେ । ଭାବେ ଭଜିବ ଅନୁଷ୍ଠଣେ ।
 ମୋ ଦୃଢ଼ଭକ୍ତ ସମାଜେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ହୃଦୟ-ପକ୍ଷେ ।
 ବସଇ କାମ ଦୁଇ କର । ନିର୍ମଳ ଜ୍ୟୋତିରୂପ ଧର ।
 କାମ ନ ରହେ ତାଙ୍କ ଦେହେ । ସଂସାରୁ ତରେ ସେ ଉପାୟେ ।
 ଯେବେ ସକଳଭୂତେ ଏକେ । ମୁଁ ବସିଥିଲି ପ୍ରାୟ ଦେଖେ ।
 ସଂଶୟଗ୍ରସ୍ତି ତାର ହୃଦେ । ମୁହିଁ ଖଣ୍ଡିତ ଅପ୍ରମାଦେ ।
 ସକଳ କର୍ମ ତତକ୍ଷଣେ । ଦହଇ ମୋହର ସ୍ବରଣେ ।
 ଏ ଭାବେ ବୁଝି ନରବଧ । ଯହେ ଭକ୍ତଯୋଗ ସାଧ ।
 ଏଣୁ ଭକ୍ତଯୋଗ ଯେତେ । ଯେ ଯୋଗୀ ଭଜେ ଦୃଢ଼ଚିତ୍ତେ ।
 ସେ ମହାଶୟ ଏ ଜଗତେ । ଜ୍ଞାନେ ବୈରାଗ୍ୟ ଅନୁମତେ ।

ଏଣୁ ସଂସାରେ ଯୋଗିଜନେ । ନିର୍ବାଣ-ପଦ-ଉପାଦାନେ ।
 ଜ୍ଞାନେ ବୈରାଗ୍ୟ ଦୂର କରି । ମୋର ଭକତି ଅନୁସର ।
 ସବୁ ସଂଶୟ ନାଶ କରି । ମାୟାସଂସାରୁ ଯାନ୍ତି ତର ।
 ଏଣୁ ଭକତ ମୋର ବେଗେ । କଳ୍ପର ସ୍ବର୍ଗ ଅପବର୍ଗେ ।
 ତାର ଅଧିକ ବାଞ୍ଛା ଯେତେ । ତା ପାଦେ ଶଟନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
 ଏଣୁ ମୋ ଭାବ ଯେ ଜାଣନ୍ତି । ତାର କଳ୍ପନା ଆଉ କାହିଁ ।
 ମୁହିଁ ସମ୍ପଦ ଦେଲେ ତାରେ । ତତ୍ତ୍ଵେଣେ ଦୂରେ ପରହରେ ।
 ସକଳ ଭାବେ ସେ ଉଦାର । ମୁଁନିରପେକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ ତାର ।
 ଏଣୁ ନିଶ୍ଚାମ ଯାର ଗତି । ସେ ଲଭେ ଏକାନ୍ତ ଭକତି ।
 ମୋର ଭକତ ଯେଉଁ ନର । ଶୁଭ ଅଶୁଭ ନାହିଁ ତାର ।
 ସଂସାରେ ନାହିଁ ଗୁଣ ଦୋଷ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ମୋହର ବିଶାସ ।
 ଏଣୁ ଭକତିଯୋଗ-ପଥେ । ଯେ ପ୍ରାଣୀ ଆଶ୍ରେ କରେ ମୋତେ ।
 ସବୁ ସଂକଳ୍ପ ତାର ମିଳେ । ଯେ ମୋତେ ଭକ୍ତ ନିଶ୍ଚଳେ ।
 ଏଣୁ ମୁଁ ତୋହର ବଚନେ । ଜ୍ଞାନ ବୈରାଗ୍ୟ ଅନୁମାନେ ।
 କହିଲି ଭକତ-ଲକ୍ଷଣ । ଉଦ୍ଧବ ସାବଧାନେ ଶୁଣ ।
 ପାମର ଶୂନ ଜଗନ୍ନାଥ । ଗୀତ ପ୍ରବଳେ ଭାଗବତ ।
 ଯାହା କହିଲୁ ଜନହିତେ । ସୁଜନେ ଶୁଣ ଏକଚିତ୍ତେ ।
 ଉଦ୍ଧବ-ମାଧବ-ସମ୍ବାଦ । ଶୁଣନ୍ତେ ନ ଲାଗେ ପ୍ରମାଦ ।
 ଭଲ ଶ୍ରୀମଦାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧେ ଭକ୍ତିଯୋଗ-
 ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନକଥନଂ ନାମ ଏକବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

(20)

ଉଦ୍ଧବ-ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-ସଂବାଦ (Sk. XI, Ch. XXIII).

ଉଦ୍ଧବ ଉବାଚ

ଉଦ୍ଧବ ଶିରେ ଦେଇ କର । ବୋଲଇ ଶୁଣ ଦାମୋଦର ।
 ବେଦ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ତତ୍ତ୍ଵ ଜାଣି । ଯେବେ ସଂସାରୁ ତରେ ପ୍ରାଣୀ ।
 ସେ ତତ୍ତ୍ଵ ଏକ ବା ଅନେକ । କହ କେଶବ ତୁ ବିବେକ ।
 ନାନାପ୍ରକାରେ ମୁନିଗଣେ । କହନ୍ତି ତତ୍ତ୍ଵ-ବିଚ୍ଛିରଣେ ।
 କେ ଷଟ୍ ସପ୍ତ ଚ୍ଛର ଭଣେ । କେ ଏକାଦଶ ପରମାଣେ ।
 କେ ପଞ୍ଚବିଂଶ ଷଡ୍ବିଂଶେ । କେନ୍ଦ୍ର କହନ୍ତି ସପ୍ତଦଶେ ।
 କେ ମାନେ ନବ ଏକାଦଶ । କାହାର ମତେ ଶ୍ରେୟାଦଶ ।
 କେ ବୋଲେ ଷଡ୍ବିଂଶ ମତେ । ଏଣୁ ସଂଶୟ ମୋର ଚିତ୍ତେ ।
 ମୁଁ ପୁଣି ତୋହର ସମ୍ମତେ । ପ୍ରସ୍ତାବେ ପୁଚ୍ଛିଲୁଁ ତୋତେ ।

ନବ ଭୃତ୍ୟ ଏକାଦଶ । ସଂଖ୍ୟା ପୁରୁଷ ବସୋଦଶ ।
 ଦ୍ବିନବ ଏକାଦଶ ବନେ । ନ ଶୁଣି ତୁମ୍ଭର ବଚନେ ।
 ନାନାପ୍ରକାରେ ମୁନିଗଣେ । କହନ୍ତି ତତ୍ତ୍ବ ବର୍ତ୍ତମାନେ ।
 ଏ ସବୁ ସତ୍ୟ କେବା କେତେ । କି ନୁହେଁ ନାନା ଭେଦମତେ ।
 ଏମନ୍ତେ ଉଦ୍ଧବ-ବଚନ । ଯେ ତାର ଚିତ୍ତଗତ ଭ୍ରମ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ

ପୁଣି କହନ୍ତି ଚକ୍ରପାଣି । ଶୁଣ ହୋ ମୁନିଗଣ ବାଣୀ ।
 ମୁକ୍ତି ଲଭନ୍ତି ସବୁସ୍ଥାନେ । ଯେ ଅବା ଯେତେ ପରମାଣେ ।
 କେବେହେଁ ନୁହେଁ ଦୁର୍ଘଟନ । ସେ ସତ୍ୟ ଏ ତନୁଭୁବନ ।
 ସଂସାରେ ମୁନିଗଣ ଚତ୍ତ । ମୋର ମାୟାରେ ବମୋହିତ ।
 ନାନାପ୍ରକାରେ ଢଳିବଲେ । ତତ୍ତ୍ବ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶୟଳେ ।
 କୃତକ-ବିବାଦ ପ୍ରକାରେ । ବଚନେ ନାନା ଶକ୍ତି ଧରେ ।
 ତେଣୁ ଏ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ । ତତ୍ତ୍ବ ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂସାରେ ।
 ଏଣୁ ବଚନ ଏହାଙ୍କର । ବୁଝ ତୁ ଅନେକ ପ୍ରକାର ।
 ମୁଁ ଯାହା କହୁଅଛି ତୋତେ । ସଂସାରେ ସତ୍ୟମାତ୍ର ଏତେ ।
 ବିବାଦେ ଢଳି ବଢ଼େ ନିତ୍ୟେ । ଏଣୁ କହନ୍ତି ନାନାମତେ ।
 ମୁନି-ବଚନ ସୁଦ୍ଧାଟନ । ତେଣୁ ସେ ନୁହଇ ଖଣ୍ଡନ ।
 ସ୍ବଭାବେ ମୋର ମାୟା ଘେନି । ମୁକ୍ତି କହନ୍ତି ଯେତେ ମୁନି ।
 ତାଙ୍କ ବଚନ ମହାସ୍ଥଳେ । ମୁହିଁ ସ୍ଥାପନ ଭକ୍ତିବଳେ ।
 ଇଶ୍ବର ପୁରୁଷଙ୍କ ଗାତ୍ରେ । ବିଚ୍ଛେଦ ନାହିଁ ତଳମାତ୍ରେ ।
 ବିକଳ କଳ୍ପନା ଗୋଚରେ । ଅସତ୍ୟ ଜ୍ଞାନେ ନ କରେ ।
 ତଥାପି ତାହାଙ୍କ ବଚନ । ମୁହିଁ ସେ କରଇ ସ୍ଥାପନ ।
 ମୁକ୍ତି କହନ୍ତି ସ୍ବତ୍ତ୍ବଭେଦେ । ପଣ୍ଡିତ ସ୍ବଭାବ ବିବାଦେ ।
 ଏମନ୍ତେ ମୁନିଙ୍କ ବଚନେ । ଯେତେ ଘଟଇ ଅନୁମାନେ ।
 ଶାସ୍ତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂସାରେ । ଏମନ୍ତେ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ।
 ନ୍ୟାୟ-ବଚନ ମୁକ୍ତିବଳେ । କର୍ତ୍ତେ ଶୁଣନ୍ତି କୃତବଳେ ।
 ପଣ୍ଡିତ ଜନଙ୍କ ବଚନ । କେବେହେଁ ନୁହେଁ ଅଘଟନ ।
 ଏମନ୍ତେ ଗୁଣମୟ ବାଣୀ । ଉଦ୍ଧବ କୃଷ୍ଣମୁଖୁ ଶୁଣି ।
 ପୁଣି ସଂଶୟ କରି ମନେ । ପୁଛଇ କୃଷ୍ଣ-ସନ୍ନ୍ୟାସନେ ।
 ପ୍ରକୃତ ପୁରୁଷ ସ୍ବଭାବେ । ଇଶ୍ବର ତହିଁ ଭିନ୍ନ ଯେବେ ।
 ଅକ୍ଷେ କରନ୍ତି ଅନ୍ୟେ ଅନ୍ୟେ । ନିତ୍ୟେ ବସନ୍ତି ଯଥାସ୍ଥାନେ ।
 ପ୍ରକୃତ ପୁରୁଷର ଦେହେଁ । ବସଇ ଜୀବନର ପ୍ରାୟେ ।
 ପୁରୁଷ ପ୍ରକୃତ ନ ଶ୍ଚତେ । ଏଣୁ ଏ ଥାନ୍ତି ଏକଜଡ଼େ ।

ଚିତ୍ତେ ଏ ସଂଶୟ ମୋହର । ଛେଦ ହେ କମଳାରବର ।
 ଗୋବିନ୍ଦ କମଳଲେଚନ । ପରମ ପୁରୁଷ-ଉତ୍ତମ ।
 ତୋର ମାୟାରେ ଜୀବ ଯେତେ । ବିମୋହେ ଯନ୍ତ୍ରିତ ଜଗତେ ।
 ଯାହାକୁ ହେଉ ତୁ ସଦୟ । ଜ୍ଞାନ ତା ହୃଦରେ ଉଦୟ ।
 ତୁ ଆତ୍ମା ସର୍ବ ଜୀବପତି । ସୁଗୁରୁ ଜ୍ଞାନଗମ୍ୟ ଗତି ।
 ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ତା ବଚନ । କହନ୍ତି ଦେବଜ୍ଞାନ-ନନ୍ଦନ ।
 ପ୍ରକୃତ ପୁରୁଷଙ୍କ ଗୁଣ । ସଂଯୋଗ-ବିଯୋଗ-କାରଣ ।
 ସକଳ ଗୁଣ ଭେଦ ଯେତେ । ବିସ୍ତାର କହୁଅଛି ତୋତେ ।
 ତୁ ତାହା ଚିତ୍ତେ ଭଲେ ସ୍ମର । ଶୁଣି ଉଦ୍ଧବ ଯୋଡ଼େ କର ।
 ବୋଲଇ ବିନୟ-ବଚନ । ଭୋ ନାଥ କର ଅବଧାନ ।
 ତୋର ବିମୁଖ ଯେତେ ପ୍ରାଣୀ । ତାହାଙ୍କୁ ନିଜକର୍ମେ ଆଣି ।
 ନାନା ଯୋନିରେ ଜାତ କରେ । ତେଣୁ ଶରୀର ପ୍ରାଣୀ ଧରେ ।
 ଭ୍ରମନ୍ତି ନିଜକର୍ମ ଯଥେ । ଦୁଃଖ ଦୂରତ ଭୋଗଅର୍ଥେ ।
 ଶରୀର ଧରନ୍ତି କେମନ୍ତେ । ଛାଡ଼ନ୍ତି ନିଜକର୍ମ ଅନ୍ତେ ।
 ନାନା ବିପାକେ ଭୁଞ୍ଜେ କର୍ମ । ଗତ ଆଗତ ପଥଶ୍ରମ ।
 ଭୋ ନାଥ ଭଜତବସ୍ତୁଳ । କରୁଣାସିନ୍ଧୁ ଅବମୂଳ ।
 ନମୋ ଗୋବିନ୍ଦ ଦାମୋଦର । କହ ସଂଶୟ ଯାଉ ମୋର ।
 ଉଦ୍ଧବ-ବାକ୍ୟେ ଯଦୁନାଥ । ଜୀବର ଗତି ପରମାର୍ଥ ।
 କହନ୍ତି ଉଦ୍ଧବଙ୍କୁ ଗୁହ୍ୟ । ଶୁଣ ହେ ଏକଚିତ୍ତ ହୋଇ ।
 ମନଟି ହୁଏ କର୍ମମୟ । ନାନାପ୍ରକାରେ ସୃଜେ ଦେହ ।
 ପ୍ରାଣୀଜୀବନ ଅନ୍ତକାଳେ । ମନ ଭ୍ରମର ଅନ୍ତରାଳେ ।
 ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗତେ ଯାହା ଭାବେ । ସେ ଅନୁସାରେ ଜନ୍ମ ଲଭେ ।
 ସେ ଆତ୍ମା ମନ ପଛେ ପଛେ । ସ୍ଵଭାବେ ବୁଲଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।
 ଏଣୁ ସେ ମନ ଥାଏ ଯହିଁ । ଏ ଜୀବଆତ୍ମା ମିଳେ ତହିଁ ।
 ଏ ଆତ୍ମା ଅହଙ୍କାରେ ବନ୍ଦୀ । ଅତୃଷ୍ଣବଶ ନିରବଧି ।
 ଏଣୁ ଏ ନାନା ମନୋରଥେ । ବିଷୟ ଜ୍ଞାନ ଅବରତେ ।
 ଧ୍ୟାନେ ଚନ୍ଦ୍ର ଶର୍ବାବାସ । ତେବେହେଁ ଇନ୍ଦ୍ରପଦେ ଅଶ ।
 ଭୂମିରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଶରୀର । ନାନାପ୍ରକାରେ ଭୋଗେ ଶୟ ।
 ଏମନ୍ତେ ଚନ୍ଦ୍ର ନିରତେ । ମନ ଭ୍ରମର ନାନାମତେ ।
 ଏମନ୍ତ ଚିତ୍ତ ଯହିଁ ରହେ । ଜ୍ଞାନ ହରଇ ପୂର୍ବଦେହେ ।
 ମନ ନିଶ୍ଚଳ ଜୀବସଙ୍ଗେ । କର୍ମ ମିଳଇ ତାର ଆଗେ ।
 ସେ ପରଦେହେ ଯେବେ ପଶେ । ଏକାନ୍ତେ ମନ ତହିଁ ମିଶେ ।
 ଆତ୍ମା ସଙ୍ଗତେ ରହେ ଧୀରେ । ପୂର୍ବ ଶରୀର ସେ ପାଷୋରେ ।
 ଲଭଇ ପରଦେହ ସଙ୍ଗ । ତେବେ ପାଷୋରେ ପୂର୍ବଅଙ୍ଗ ।

ମନ ସଙ୍ଗେ ଚଳେ ପ୍ରାଣ । ଏମନ୍ତେ ଲଭଇ ମରଣ ।
 ପୁର ଶରୀର ପରିତ୍ୟାଗି । ନୂତନ ଦେହେ ଅନୁଗାମୀ ।
 ସେ ଦେହେ ରହେ ଅନୁରାଗେ । ପ୍ରାଣନ ପ୍ରକୃତି ସ୍ୱରାଗେ ।
 ଜୀବର ଜନ୍ମ ଏ ପ୍ରକାର । ଶରୀର ଶରୀର ବାହାର ।
 ଏ ଜୀବ ସ୍ୱପ୍ନ ମନୋରଥେ । ଯେତୁଥେ ଭ୍ରମୁଥାଇ ନିତ୍ୟେ ।
 ନିଦ୍ରା ଅବସାନ ସତେତେ । ଯେମନ୍ତେ ପାମୋରର ଚିତ୍ତେ ।
 ସେହି ପ୍ରକାରେ ପୁରାବେଳା । ପାଷାଣରେ ପରତକୁ ପାଇ ।
 ଜନ୍ମ ମରଣ ବେନମତ । ବର୍ତ୍ତରେ ଏ ନୁହନ୍ତି ସତ୍ୟ ।
 ଜନ୍ମାଦି ମରଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ । ଜୀବର ଧର୍ମ ବୋଲି ଏତେ ।
 ଏ ବେନ ମାର୍ଗ ଅନୁସର । ଉଦ୍ଧବେ କହିଲେ ମୁଗର ।
 ବୃକ୍ଷ ପକ୍ତ ଶ୍ୱୟା ଯେହେ । ନିଶ୍ଚଳ ଜଳ ଅନୁମେ ।
 ଜଳ ଚଳିଲେ ଯେହେ ନଳେ । ଭ୍ରମର ଅବଳାମଣ୍ଡଳେ ।
 ସ୍ୱପ୍ନ ଅନର୍ଥ ଦେଖି ଯେତେ । ମିଥ୍ୟା ବର୍ତ୍ତର କର ଚିତ୍ତେ ।
 କେବେହେଁ ନୁହଇ ଏ ସତ୍ୟ । ଏ ମୋହ-ମାୟା ବଳନ୍ତିତ ।
 ଏଣୁ ତୁ ଭ୍ରମ ପରିହର । ଚଞ୍ଚଳ ଚିତ୍ତ କର ସ୍ଥିର ।
 ଏଣୁ ଏ ଲୋକଧର୍ମ ଯେତେ । ମିଥ୍ୟା ବର୍ତ୍ତର ଯେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ।
 ଯେ ଅବା ପ୍ରାଣ ଅପମାନ । ଏହାକୁ ଉଦ୍ଧବ ନ ସେନ ।
 କେବା କରଇ ଅଭିମାନ । ଭର୍ତ୍ତନ ତର୍ଜନ ତାଡ଼ନ ।
 କେ ଅବା କରେ ନିନ୍ଦା ପ୍ରାଣ । କେ ଉପହାସେ ବା ନିସନ୍ଦ ।
 କେ ଅବା ବଳେ ଧନ ନାଶେ । କେ ମାରେ କେବା ବାକେ ଶୋଷେ ।
 ଭୋଜନପାତ୍ରେ ଧୂଳି ଦ୍ୟନ୍ତି । କେ ବଳେ ତୋଳି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।
 ତଥାପି ଧୀର ମହାଶୟ । ନିଷ୍କାମ ଗଞ୍ଜର ହୃଦୟ ।
 ଯେ ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରାଣ ନିନ୍ଦା ସହେ । ଅବୃକ୍ଷ ମାନ ସ୍ଥିରେ ରହେ ।

ଉଦ୍ଧବ ଉବାଚ

ଉଦ୍ଧବ କର୍ଣ୍ଣେ ତାହା ଶୁଣି । ବୋଲଇ ଶୁଣ ଚକ୍ରପାଣି ।
 ଏ ବଡ଼ ସଂଶୟ ମୋ ଚିତ୍ତେ । ଏମନ୍ତ କେ ଅଛି ଜଗତେ ।
 କେ ପାରେ ଏତେ ଦୁଃଖ ସହ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ-ଦେହ ବହୁ ।
 ଯାହାର ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଅଭ୍ୟନ୍ତରେ । ଭେଦଇ କୁବଚନଶରେ ।
 କେ ତିତ୍ତ ନିରୋଧକ ସହ । ଏମନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ନ ଦେଖଇ ।
 ଯେ ଅଛି ସବ ଶାସ୍ତ୍ରମତେ । ଯୋଗ ଅଭ୍ୟାସି ବୃତ୍ତିତେ ।
 ନିନ୍ଦା ପ୍ରବନ ବେନ ପଥେ । ସେହି ଭ୍ରମର ଏ ଜଗତେ ।
 ଯେ ଅବା ଛନ୍ଦି ସାଧକନେ । ଯେ ପାଦପୁଷା-ମଧୁପାନେ ।
 ତିତ୍ତ ଅନନ ଭୋଗମତ । ଏ କର୍ମ ସେ ଅବା ସହନ୍ତି ।

ସୁଦ୍ଧ ନିମନେ ଯେ ପ୍ରକାରେ । ଯେ ଦୁଃଖ ବଚନ ପ୍ରହାରେ ।
 ଏ ବଡ଼ ଭ୍ରମ ମୋର ଚିତ୍ତେ । ଭେ ନାଥ ସହିବ କେମନ୍ତେ ।
 ବୋଲଇ ଦାସ ଜଗନ୍ନାଥ । ପ୍ରାକୃତବଳେ ଭାଗବତ ।
 ଭବିବ କହେ କୃଷ୍ଣ ପାଶେ । ସୁଜନେ ମଞ୍ଜ ଏହି ରସେ ।
 ଇତି ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଦେ ସର୍ବସହ-ପ୍ରଣେ
 ନାମ ସ୍ବୟଂବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

(21)

ଭବିଷ୍ୟ-ରାଜବିଶ୍ଵ (Sk XII, Ch. I).

ଶ୍ରୀ ଶୁକଭବାତ

ମଗଧ ଦେଶରେ ପ୍ରକାଶେ । ବୃହଦ୍ରଥ ରାଜାର ବଂଶେ ।
 ପୁରୁଷେୟ ନାମେ ରାଜନ । ହୋଇବ କିନ୍ତୁବନ ପୁଣ ।
 ତା ମନ୍ତ୍ରୀ ଶୁନକ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ସେ ପୁରୁଷେୟକୁ ମାରଣ ।
 ଆପଣା ପୁତ୍ରକୁ ସ୍ଥାପିବ । ବଳେ ପୁତ୍ରବା ଆକର୍ଷିବ ।
 ତାହାର ନାମ ଯେ ପ୍ରଦେଖାତ । ପାଳକ ତାର ନିଜ ପୁତ୍ର ।
 ବିଶାଖ ତାହାର କୁମର । ରାଜକ ଜନ୍ମ ତା ବାସିର ।
 ନନ୍ଦବର୍ଦ୍ଧନ ତା ତନୟେ । ପାଞ୍ଚ ପୁରୁଷ ରାଜା ହୋଏ ।
 ଶବ ଅଶ୍ବବିଂଶ ବରଷ । ରାଜା ପଶେ ଭୋଗ ବିଳାସ ।
 ନନ୍ଦବର୍ଦ୍ଧନ ମନ୍ତ୍ରୀ ନାମ । ଶିଶୁନାଗ ପୁଣ ତା ନାମ ।
 ନନ୍ଦବର୍ଦ୍ଧନକୁ ସେ ମାରି । ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇବ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
 ତା ସୁତ କାକବର୍ଣ୍ଣ ନାମ । ତା ସୁତ କ୍ଷେମଧର୍ମୀ ଜାଣ ।
 କ୍ଷେତ୍ରଜ ଅଟେ ତାର ସୁତ । ବିଧିସାର ତାହାର ପୁତ୍ର ।
 ଅଜାତଶତ୍ରୁ ତା କୁମର । ଦର୍କିକ ତାହାର ବାସିର ।
 ଦର୍କିକ ବାସିରୁ ତନୟ । ପ୍ରକାଶ ନାମ ତା ଅଜୟ ।
 ନନ୍ଦବର୍ଦ୍ଧନ ତାର ସୁତ । ସହାନଳ ତହିଁ ସମ୍ବୁତ ॥
 ଶୈଶୁନାଗ ରାଜା ବଂଶରେ । ଦଶ ପୁରୁଷ ରାଜ୍ୟ କରେ ॥
 ତନିଶ ସାଠିଏ ବରଷ । ପାଳିଲେ ଆର୍ଯ୍ୟବର୍ତ୍ତ ଦେଶ ॥
 ସେ ମହାନଳ ଯେ ରାଜାର । ଶୁଦ୍ର ନାମ୍ନୀ ଭାର୍ଯ୍ୟା ତାହାର ॥
 ତା ଗର୍ଭରୁ ହୋଇବ କୁମର । ନନ୍ଦ ନାମ ହୋଇବ ତାର ॥
 ମହାପଦ୍ମ ନାମ ଅପରେ । ରାଜା ହୋଇବ ବାହୁବଳେ ॥
 ତାପୀ ହୋଇବେ ରାଜକୁଳ । ସୁଦେହ ହୋଇବ ମହାମଞ୍ଜୁ ॥
 ସକଳ କ୍ଷତ୍ରିୟ ବିନାଶ । ସେ ରାଜା କରବ ଅବଶ୍ୟ ॥
 ଏହାର ପରେ ହେବେ ପୁଣ । ପାରିଦଶ୍ୟ ଯେତେ ରାଜନ ॥

ଶୁଦ୍ରପ୍ରାୟ ସେ ଅଧାର୍ମିକ । ହୋଇ ପାଳିବେ ପ୍ରଜା ଲୋକ ॥
 ଏହା ନନ୍ଦନ ଗଉଡମ । ଏକଷଷ୍ଠି ବର୍ଷ ରାଜନ ॥
 ଶୁଦ୍ର ହୋଇବେ ସବେ ରାଜା । ଅଧର୍ମେ ପାଢ଼ିବେ ପରଜା ॥
 ଅଧାର୍ମିକ ଯଶେ ରାଜନ । କରବେ ପରଜା କର୍ଷଣ ॥
 ଅଳପ ଦନେ ନାଶ ଯିବେ । ଅଧର୍ମମିଥ୍ୟା ମଉଗବେ ॥
 ଚକଣ ବରଷ ରହୁବ । ସେ ପୁଣି ଅବସାନେ ଯିବ ॥
 ପୁଣି ସେ ରାଜା ଅବସାନେ । ଯାତନା ଶମନ-ଭୁବନେ ॥
 ଏକଛନ୍ଦେ ନନ୍ଦରାଜନ । ସୂର୍ଯ୍ୟାର ପ୍ରାୟ ବିଦ୍ୟମାନ ॥
 ସଦାଧିକାରୀ ରାଜା ହୋଇ । ପାଳନ କରୁବ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ॥
 ନନ୍ଦର ଅଳ୍ପପୁତ୍ର ହୋଇ । ସୁମାଲ୍ୟ ଆଦି ଅଳ୍ପ ଭ୍ରୁ ॥
 ଶତେ ବୟସ ପୃଥ୍ବୀପତି । ହୋଇ ପାଳିବେ ବସୁମତୀ ॥
 ଶୁଣନ୍ତ୍ୟ ନାମରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ତାହାକୁ କରୁବ ନିଧନ ॥
 ତାହାକୁ ଅଭାବରେ ପୁଣ । ମଉର୍ଦ୍ଧ୍ୟେ ହୋଇବେ ରାଜନ ॥
 ଶୁଣନ୍ତ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରଦ୍ବାରା ଜାଣ । ତନ୍ତ୍ରଗୁପ୍ତ ହେବ ରାଜନ ॥
 ତାହାକୁ ଅଭିଷେକ କର । ବାରିସାର ପୁତ୍ର ଏହାର ॥
 ତା ପୁତ୍ର ଅଶୋକବର୍ଦ୍ଧନ । ସୁଯଶା ତାହାର ନନ୍ଦନ ॥
 ତା ପୁତ୍ର ନାମ ଯେ ସଙ୍ଗତ । ଶାଳିଶୁକ ନାମ ତା ପୁତ୍ର ॥
 ତା ପୁତ୍ର ନାମ ସୋମଶର୍ମା । ତା ପୁତ୍ର ନାମ ଶତଧନା ॥
 ବୃନ୍ଦଦତ୍ତ ଯେ ତା ତନୟେ । ତା ପୁତ୍ର ଦଶରଥ ହୋଏ ॥
 ଏ ଦଶ ପୁରୁଷେଣ ଭୋଗ । ଶବ ସପତ୍ନିଶ ଯୋଗ ॥
 ବୃନ୍ଦଦତ୍ତର ସେନାପତି । ପୁଷ୍ପମିତ୍ର ନାମେ ବିଖ୍ୟାତ ॥
 ରାଜାକୁ ମାରି ରାଜା ହେବ । ଶୂଙ୍ଗବଂଶରେ ତା ସମ୍ଭବ ॥
 ପୁଷ୍ପମିତ୍ର ଅଗ୍ନିମିତ୍ର । ସୁଜ୍ୟେଷ୍ଠ ନାମେ ତାର ପୁତ୍ର ॥
 ବସୁମିତ୍ର ଯେ ପୁତ୍ର ତାର । ଭଦ୍ରକ ପୁଲିନ ଆବର ॥
 ପୁଲିନ ତହିଁ ଯେ ତନୟେ । ଭଦ୍ରୋଷ ନାମେ ଜାତ ହୋଏ ॥
 ବଜ୍ରମିତ୍ର ତାହାର ପୁତ୍ର । ଭଗବତ ତାହାର ପୁତ୍ର ॥
 ଦେବଭୂତି ତାର ସନ୍ତତି । ଶୂଙ୍ଗବଂଶେ ଦଶ ଭୟତି ॥
 ଏ ଶବ ଦ୍ବଦଶ ବରଷ । ରାଜା ପଶେ ଭୋଗ ବିଶେଷ ॥
 ଦେବଭୂତି ରାଜାର ମନ୍ତ୍ରୀ । କଣ୍ଠ ନାମରେ ସେ ବିଖ୍ୟାତ ॥
 ରାଜାକୁ ମାରି କଣ୍ଠରାଜା । ସମୟେ ପାଳିବେ ପରଜା ॥
 ତା ପୁତ୍ର ବସୁଦେବ ନାମ । ଭୂମିତ୍ର ତାହାର ନନ୍ଦନ ॥
 ତା ପୁତ୍ର ନାମ ନାଭୟଣ । ସୁଶର୍ମା ଏହାର ନନ୍ଦନ ॥
 ଏ କଣ୍ଠ ପଞ୍ଚରାଜ୍ୟ ଯୋଗ । ତନୁଶ ପଞ୍ଚାଳିଶ ଭୋଗ ॥
 ସୁଶର୍ମା ନାଶି ରାଜା ଏକ । ବଳ ନାମରେ ତା ସେବକ ॥

ସେ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ନାମ । ବଜ୍ରକୁ ମାରଣ ରାଜନ ।
 ତା ଅନ୍ତେ ଭାଇ କୃଷ୍ଣ-ନାମ । ରାଜା ହୋଇବେ ବିଦ୍ୟମାନ ।
 ଶ୍ରୀ ଶାନ୍ତକର୍ଣ୍ଣ ତାର ପୁତ୍ର । ପୌର୍ଣ୍ଣମାସ ତା ତହୁଁ ଜାତ ।
 ତା ସୁତ ନାମ ଲମ୍ବୋଦର । ଚବଳକ ଯେ ତା କୁମର ।
 ତା ପୁତ୍ର ନାମ ମେଘସ୍ଥାପନ । ବୃହସ୍ପତି ତାର ସନ୍ତାନ ।
 ଅନଙ୍ଗଭୀମୀ ତାର ପୁଅ । ତା ପୁତ୍ର ନାମ ଯେ ହାନେୟ ।
 ତଳ ତାହାର ଅଟେ ସୁତ । ପୁରୁଷତେରୁ ତାର ପୁତ୍ର ।
 ସୁନନ୍ଦନ ଯେ ତା କୁମର । ତା ସୁତ ନାମ ଯେ ଚକୋର ।
 ଚକୋର ତହୁଁ ଜାତ ହେବ । ବଟକ ନାମ ସେ ଧରବ ।
 ତା ସୁତ ନାମ ଶିବସ୍ଥାପନ । ଶୁଣ ହେ ତାହାର ସନ୍ତାନ ।
 ତା ସୁତ ନାମ ଯେ ଗୋମତ । ପୁରୀମାନ ତାର ସନ୍ତାନ ।
 ତା ସୁତ ନାମ ମେଘବିର । ତା ସୁତ ଶିରସ୍ତକ ବର ।
 ଯଜ୍ଞଶ୍ରୀ ପୁତ୍ର ନାମ ତାର । ବଜ୍ରପୁ ତାହାର କୁମର ।
 ଭଗ୍ୟ ଅଟଇ ତା ସନ୍ତାନ । ତା ପୁତ୍ର ନାମ ଯେ ଲେମ୍ବତ ।
 ତିରଣୀ ପୁରୁଷ ଆନନ୍ଦେ । ଭବନ ହେବେ ଯେ ସ୍ବଚ୍ଛନ୍ଦେ ।
 ଚାରିଶ ଛପନ ଅବଧି । ଏମନ୍ତେ କଲେ ରାଜବଧି ।
 ଏଥୁ ଅନ୍ତରେ କଥା ଶୁଣ । ଅଭୂତା ନଗରରେ ପୁଣ ।
 ସପ୍ତ ଅଭର ରାଜା ହେବେ । ଦଶ ଗର୍ବିତ୍ର ଏହି ଭବେ ।
 ଯୋତଶକଙ୍କ ଏଥୁ ପରେ । ରାଜା ହୋଇବେ ଏ ସଂସାରେ ।
 ଧର୍ମାର୍ଥପଣ ନ କରବେ । ଅଧର୍ମ ମାର୍ଗେ ଦନ ନେବେ ।
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲେଭେ ଗ୍ରସ୍ତ ହେବେ । ପ୍ରଜାଙ୍କ ଅତି ଦୁଃଖ ଦେବେ ।
 ମେଘୁ ଅଭର ତାଙ୍କ କର୍ମ । ସଂସାରେ ନି ସ୍ଥାପିବେ ଧର୍ମ ।
 ଏ ଯେଣୁ ମେଳଇ ହୋଇବେ । ଏ ଭୂମି ମେଘୁ ଅକର୍ଷିବେ ।
 କଳଙ୍କ ବଶ ଅନ୍ତେ ପୁଣ । ହିନ୍ଦୁ ଜନମ ଭତପନ ।
 ଦଶ ପୁରୁଷ ରାଜାପଣ । ତିନଶ ସପ୍ତବର୍ଷ ଜାଣ ।
 ଏଅନ୍ତେ ହୋଇବେ ଯବନ । ଆଠ ପୁରୁଷ ସେ ରାଜନ ।
 ତତ୍ତ୍ବ ପୁରୁଷ ଭୂରୁପ । ରାଜାପଣେ ସେ ଅଭିଷେକ ।
 ପୁଣି ଯେ ଶୁଭଶ୍ରବ ବଶ । ହୋଇବେ ସେ ଦଶ ପୁରୁଷ ।
 ଏଣୁ ସକଳ ଧର୍ମ ଯିବ । ବର୍ଣ୍ଣ ଅମ୍ବର ନ ରହିବ ।
 ଏ ଅନ୍ତେ ମଉର ମୁଗୁର । ପୃଥ୍ବୀକ ହୋଇବେ ସେ ଶଲ ।
 ଏଗାର ପୁରୁଷ ରାଜନ । ହୋଇବେ ମୁଗୁର ବଶେଣ ।
 ରାଜା ହୋଇବେ ସବ ଦେଶ । ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥରେ ସେ ପ୍ରକାଶ ।
 ଖୁରୁଷାଣୀ ଜନମ ଅଦ । ଚାରି ଜାତିରେ ସେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
 ଛତ୍ରାଳିଶ ପୁରୁଷେ ପୁଣ । ଏଗାରଗତ ଏକ ଜନ ।

ଏଥୁ ଅନ୍ତରେ ନୃପବର । କଳିଙ୍ଗଳା ନାମେ ନଗର ।
 ଭୂତନନ୍ଦ ଯେ ରାଜା ହେବ । ଦ୍ଵିତୀୟେ ବନ୍ଧବ ହୋଇବ ।
 ଶିଶୁନନ୍ଦ ନାମେ ରାଜନ । କରବ ପ୍ରଜା ସେ ପାଳନ ।
 ତାହାର ଭାଇର ବଣରେ । ଶିଶୁନନ୍ଦ ନାମ ତାହାରେ ।
 ପ୍ରବର ତାହାଙ୍କର ପୁତ୍ର । ମହାପଦ୍ମ ତାହାଙ୍କ ସୁତ ।
 ତାହାର ପୁତ୍ର ପଦ୍ମ ନାମ । ପାଞ୍ଚପୁରୁଷ ସେ ରାଜନ ।
 ଶଏ ଷଟ୍ପଦ ବର୍ଣ୍ଣେଶ । ଭୋଗ କରିବେ ଏବେ ଶୁଣ ।
 ବାହ୍ନିକ ଦେଶରେ ରାଜନ । ବାହ୍ନିକ ନୃପତି ତା ନାମ ।
 ପୁଷ୍ପମିତ୍ର ପୁତ୍ର ତାହାର । ଏ ପୁଣି ହେବ ନୃପବର ।
 ଦୁମିତ୍ର ତାହାର ସନ୍ତତି । ସୁମିତ୍ରା ତହିଁ ଉତପତ୍ତି ।
 ସୁବଳ ତାହାର ତନୟେ । ସୁବାହୁ ତାର ପୁତ୍ର ହୋଏ ।
 ସୁବର୍ଯ୍ୟ ତାହାର ସନ୍ତତି । ସୁଶର୍ମା ତହିଁ ଉତପତ୍ତି ।
 ସୁଯୋଗ ତାହାର କୁମର । ସୁଦେଈ ସୁତ ଯେ ତାହାର ।
 ସୁହୋଷ ତାହାର ଯେ ସୁତ । ଦର୍ଶନକର୍ମୀ ତାର ପୁତ୍ର ।
 ଦମ ଯେ ତାହାର ସନ୍ତତି । ଏ ତେର ପୁରୁଷ ନୃପତି ।
 ସାତଶତ୍ରୁତି ବରଷ । ଏହି ପାଳିବେ ରାଜ୍ୟ ଦେଶ ।
 ଏମନ୍ତେ ଅଳଙ୍କାର ଯେ ପୁଣି । ଶତ ପୁରୁଷ ସେ ରାଜନ ।
 ଏମନ୍ତେ କୋଶଳ ଦେଶରେ । ସାତ ପୁରୁଷ ନୃପବରେ ।
 ଏ ଅନ୍ତେ ବିଦୁର ନବରେ । ସପ୍ତ ପୁରୁଷ ନୃପବରେ ।
 ଏ ଅନନ୍ତରେ ସେ ରାଜନ । ହୋଇବେ ନିଷେଧ ଦେଶେଶ ।
 ସାତ ପୁରୁଷ ହେବେ ରାଜା । ଏମାନେ ପାଳିବେ ପରଜା ।
 ଏ ଯେ ରାଜନ ଅଠାରୁଣ । ତତ୍ତଦ୍ଵ ସତ୍ତ୍ଵର ବରଷ ।
 ଏ ଅନ୍ତେ ମଗଧ ଦେଶେଶ । ବିଶ୍ଵଶ୍ରୁତି ନାମେ ରାଜନ ।
 ପୁରଂଜୟର ସମ ବଳୀ । ଅତି ଗ୍ରାସିବ ଯୁଗ କଳ ।
 ସେ ଅତି ଅଧାର୍ମିକ ପଣ । କରବ ପରଜା କଷଣ ।
 ଏକ ଆଶ୍ଵର ଯେ କରିବେ । ବର୍ଣ୍ଣ ଧର୍ମ ସେ ନ ରଖିବେ ।
 ମେଳଇ ଜୀବନ ଶବର । ଶୁଣିଲ ନାନା ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ଵର ।
 ସବୁ ଜାତି ଏକତ୍ର କରି । ଅଧାର୍ମିକ ପଣ ଆଚର ।
 କର୍ମ ଧର୍ମ ସବୁ ଛାଡ଼ାଇ । ଦୁଷ୍ଟ ଆଚରଣ ବଢ଼ାଇ ।
 ବଳବନ୍ତରେ ଜଣି ମନ୍ତ୍ର । ସବୁ କ୍ଷତ୍ରିୟ ମାର ସେହି ।
 ପଦ୍ମାବତୀ ନାମ ନଗରେ । ରାଜା ହୋଇବ ତେଜରରେ ।
 ହସ୍ତିନା ଦ୍ଵାରକା ମଥୁରା । ଗଙ୍ଗା ପ୍ରୟାଗ ସୌରାଷ୍ଟ୍ର ।
 କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଏ ଯେ ଅଯୋଧ୍ୟା । ଗୁପ୍ତଳ ଅବନ୍ତ ବନ୍ଧୁଆ ।
 ଶୁର ଯେ ଅବର ଅର୍ବୁଦ । ଏ ଅନ୍ତେ ହୋଇବେ ନରେନ୍ଦ୍ର ।

ତାହାର ସମୟରେ ପୁଣି । ନାଶିବ ସବୁ ଗୁଣମାନ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ସଂସାର ଏ ସ୍ଥାନ । ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାୟେକ ଅଚରଣ ।
 କରବେ ଶୂନ୍ୟ ଧର୍ମ କର୍ମ । ବେଦ ବିଦ୍ୟାରେ ହେବେ ଭ୍ରମ ।
 ଏ ପୁରୁଷେୟ ବଂଶେ ପୁଣି । ଚଉଦପରୁଷ ରାଜନ ।
 ସାତଶ ଅଶୀ ଯେ ବରଷ । ରାଜାପଣେ ପାଳିବେ ଦେଶ ।
 ଏ ଅନ୍ତେ ପୁଣି ସେ ରାଜନ । ହୋଇବେ ଯେମନ୍ତ ଭବେଶ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ଯେ ସିନ୍ଧୁ-ତଟ । କୌଣ୍ଡି ଯେ କାଶ୍ମିର ନିକଟ ।
 କାଶ୍ମିରାବେଶ ମାଲଗିରି । ଶୂନ୍ୟ ହୋଇବେ ଅଧିକାଶୀ ।
 ମେଘରାଜାରେ ରାଜାହେବେ । ଅଧାର୍ମିକ ପଣେ ବଞ୍ଚିବେ ।
 ଗୋରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣଦି ମାରିବେ । ମିଥ୍ୟା ବାଦରେ ଦିନ ନେବେ ।
 ହିଂସା ଗ୍ରାମ୍ୟଧର୍ମ ଆଚର । ସତ୍ୟଗୁଣକୁ ନ ବଢ଼ଇ ।
 ଅଳପ ଦାନ ସେହୁ ଦେବ । ଅଳପେ ହୋଇ ସେ କରବେ ।
 ଅଦୋଷେ ଦଣ୍ଡିବେ ପ୍ରାଣିକି । ବଢ଼ଇ ନୋହିବ କାହିଁକି ।
 ପ୍ରିୟ ବାଳକ ଗୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ମାରି କରବେ ରଣଭଣ ।
 ପରଦ୍ରବ୍ୟ ବଳେ ହରିବେ । ପ୍ରାଣିକି ଶେଷ ସେ ବହିବେ ।
 ଅଳପ ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇବ । ଉଦୟ ଅସ୍ତ ପ୍ରାୟେ ଯିବ ।
 ଅଳପଦନେ ଯିବେ ନାଶ । ଦୟା ଅଯଶେ ରାଣି ବଶ ।
 ଯମଭୁବନ ସେ ଦେଖିବେ । ଅନ୍ତେ ନିର୍ଜଗତକ ଯିବେ ।
 ଅସଂଖ୍ୟ କର କ୍ରିୟାସ୍ଥାନ । ରଜ ତମରେ ଯୁକ୍ତ ମନ ।
 ସେ ମେଘରୁପ ରାଜାମାନ । ପ୍ରଜାଙ୍କୁ କରବେ ଭର୍ତ୍ତନ ।
 ସେ ଦିନେ ପ୍ରଜାମାନେ ପୁଣି । ଦେଖିଣ ରାଜା ଅଚରଣ ।
 ଅବିଦ୍ୟା ଅକର୍ମେ ବଞ୍ଚିବେ । ସେ ରାଜଭାଷା ହୁଁ କହିବେ ।
 ପ୍ରଜାଏ ଅନ୍ୟେ ଅନ୍ୟେ ହୋଇ । ଆପଣାଛାଏ ନାଶ ଯାଇ ।
 ଏକ ଆରକେ ଗର୍ବ କର । ମରବେ ହିଂସା ଭବ ଧର ।
 ରାଜାଏ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ନାଶିବେ । ଗୁହାଣ କଲେ ନ ଶୁଣିବେ ।
 ଶୁକ କହନ୍ତି ତୋଷମନେ । ଶୌନକ ମୁନି ସନ୍ନିଧାନେ ।
 କହଇ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ । କଲର ଆଗତ ଭବିଷ୍ୟ ।

ଇତି ଶ୍ରୀମତ୍ତାଗବତେ ମହାପୁରାଣେ ପାରମହଂସ୍ୟାଂ ସଂହତାୟାଂ
 ବୈଶ୍ଣବିକ୍ୟାଂ ଦ୍ଵାଦଶସ୍କନ୍ଧେ ଭବିଷ୍ୟ କଥନେ ରାଜବଂଶାନୁକୀର୍ତ୍ତନେ
 ନାମ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଭୂଳାଭିଶା

By JAGANNATH DAS

ପାବଣୀ ବସି ଏକଦିନେ । କହନ୍ତି ବସି ଶିବ-ସନ୍ନିଧାନେ ।
 ହେ ପ୍ରଭୁ କରୁଣା-ସାଗର । କେମନ୍ତେ ହୋଇଲ ସଂସାର ।
 ତାହାର ତତ୍ତ୍ୱ ମୋତେ କହ । ଯେଣେ ଶୁଣିବ ଭବମୋହ ।

ଇଣ୍ଡୋବାଚ

କହିବା ଶୁଣ ଗୋ ପାବଣୀ । ମହାଶୂନ୍ୟରୁ ହେଲ ଜ୍ୟୋତି ।
 ଜ୍ୟୋତିରୁ ସ୍ଥଳରୂପ ହେଲ । ସ୍ଥଳରୁ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରକାଶିଲ ।
 ବନ୍ଧୁରୁ ଅନ୍ଧମାର୍ଗ ଜାତ । ତାହାହିଁ ଓଁକାର ସମୃଦ୍ଧ ।
 ଓଁକାର ବ୍ରହ୍ମରୁ ଜଗତ । ଶୁଣ ପାବଣୀ ! ଦେଇ ତତ୍ତ୍ୱ ।
 ଶୁଣି ପାବଣୀ ତୋଷ ହେଲେ । ଇଣ୍ଡର-ଚରଣେ ପଡ଼ିଲେ ।

ପାବତ୍ୟବାଚ

ବୋଲନ୍ତି ଅବଶକ୍ତି ବାମା । ଭୋ ନାଥ କହ ଭୂଳାଭିଶା ।
 ଓଁକାର ବ୍ରହ୍ମଟି ଜଗତ । ବୁଝାଇ କହ ବିଶ୍ୱନାଥ ।

ଇଣ୍ଡର ଭବାଚ

ଶୁଣ ମୋହର ପ୍ରିୟତମା । ତୋତେ କହିବା ଭୂଳାଭିଶା ।
 ଆନକୁ ନ କହନ୍ତି ମୁହିଁ । ତୁ ମୋର ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ ସହ ।
 ଅଶାକାର ଯେ ଜ୍ୟୋତିରୂପ । ସେଠାରେ ନାହିଁ ରେଖରୂପ ।
 ଧୂମ୍ରବର୍ଣ୍ଣର ପ୍ରାୟେ ଦିଶେ । ଅନ୍ଧକାରଟି ସେ ପ୍ରକାଶେ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇ । ଜ୍ୟୋତିରୂପରେ ସଂହରଇ ।
 ସେଠାରୁ ଓଁକାର ଜନ୍ମିଲ । ଉକାର ସକାର ଯେ ଜଲ ।
 ସକାରୁ ହୋଇଲ ମକାର । ମକାରୁ ଜନ୍ମିଲ ଉକାର ।
 ଅନ୍ଧକାରଟି ଗୋପ୍ୟ ହେଲ । ଓଁକାର ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରକାଶିଲ ।
 ଏମନ୍ତେ ହୋଇଲ ଦବସ । ଦବସୁ ଜଗତ ପ୍ରକାଶ ।
 ଅର୍ଥରେ ଏବେ କହିଦେବା । ତୋ ମନୁ ସଂଶୟ ଫେରିବା ।
 ଶୁଣ ଗୋ ପାବଣୀ ! ଅନ୍ଧକାର ଯେ ହୋଇ, ସେକୁହୁକ ବର୍ଣ୍ଣଟି ।
 ଜ୍ୟୋତି ବର୍ଣ୍ଣଟି କୁହୁକ ବର୍ଣ୍ଣ । ଧୂମ୍ରବର୍ଣ୍ଣଟି ଯେ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇଲ ।
 ସେ ବନ୍ଧୁକୁ ଉକାର ଶବ୍ଦ କହି ; ସ୍ଥଳରୂପ କହି ସେ ଉକାର ଶବ୍ଦ ।
 ସକାର ଶବ୍ଦ ହେଲ । ସକାର ଯେ ଶକ୍ତି ସେ ; ଶକ୍ତି ଯେ ଅନ୍ଧମାର୍ଗ ।
 ସେ ; ମକାର ଶବ୍ଦ ହେଲ । ଏହିରୂପେଟି ଅନ୍ଧକାର ଯାଇ ଦବସ ହେଲ ।

ପାବତ୍ୟବାର

ପୁଣି ଯେ ପରୁରନ୍ତି ଉମା । ଭୋ ନାଥ କହ ତୁଳାଭାଗା ।
 ମହାମନ୍ତ୍ର ଯେ ତତ୍ତ୍ୱସାର । କହିବା ତହିଁର ବର୍ଣ୍ଣର ।
 କାହାକୁ ମହାମନ୍ତ୍ର କହି । ସ୍ୱୟଂବାଜ୍ଞତି କେ ବୋଲାଇ ।
 ମହାମନ୍ତ୍ରର ପିତା ମାତା । କେ କେ ହେକହ ଜଗଜ୍ଜିତା ।
 ସ୍ତ୍ରୀଶକେ ପୁରୁଷକେ ହେଲ । କେମନ୍ତେ କାହିଁ ଜନମିଲ ।
 ମହାମନ୍ତ୍ରର ଭେଦ ଯେତେ । ସନ୍ତୋଷେ କହ ମୋଅଗ୍ରତେ ।

ଭିକ୍ଷର ଉବାଚ

ଶୁଣ ପାବତ୍ୟ ଦେଉ ମନ । ତୋତେ କହିବା ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ।
 ମହାମନ୍ତ୍ରର ତତ୍ତ୍ୱ-ଭେଦ । ଉତ୍ପତ୍ତିସ୍ଥିତି-ତତ୍ତ୍ୱ-ବୋଧ ।
 ଯେତେକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲୁ ତୁହି । ଆନକୁ ନ କହିବୁ ମୁହିଁ ।
 ତୋତେ କହିବା ଗୋ ପାବତ୍ୟ । ତୁ କାହିଁ ନ କରକୁ ଖ୍ୟାତ ।
 ଅବ୍ୟକ୍ତ ବ୍ରହ୍ମ ଶୂନ୍ୟ ଜ୍ୟୋତି । ତା ପାଦୁ ବ୍ରହ୍ମ ଉତପତ୍ତି ।
 ସେ ବନ୍ଧୁ ସ୍ୱୟଂଭାଗ ହେଲ । ସ୍ୱୟଂବାଜ୍ଞ ସେ ବୋଲାଇଲ ।
 ସ୍ୱୟଂବାଜ୍ଞରୁ ଷଡ଼ାକ୍ଷର । ଦ୍ୱିଗୁଣ ବୋଲଣ ବର୍ଣ୍ଣର ।
 ଓଁକାର ଗୋଟିଏ ହୋଇଲ । ଅଥେ ଅଥେକ ପୁଣି ହେଲ ।
 ସେ ବନ୍ଧୁ ଶୂନ୍ୟେ ଅଛଇରହି । ଅର୍ଦ୍ଧମାତ୍ରାଟି ଅଛୁ ବହି ।
 ମାତ୍ରାର ତଳେ ସେ ଓଁକାର । ତହିଁ ସେ ଦ୍ୱିଗୁଣ ବର୍ଣ୍ଣର ।
 ଓଁକାରୁ କ୍ଳୀୟଜାତ ହୋଇ । କ୍ଳୀୟରୁ ଶ୍ଳୀୟ ଜାତକହି ।
 ଶ୍ଳୀୟରୁ ହ୍ୱୀୟ ଜାତ ହେଲ । ସ୍ୱୟଂବାଜ୍ଞ ସେ ବୋଲାଇଲ ।
 ବରାଟ ସୁରାଟ ମୁରାଟ । ଏ ତନୁକ୍ଷରେ ଯାଇଁ ଭେଟ ।
 ସକଳ ମନ୍ତ୍ର ଯନ୍ତ୍ର ଏହି । କ୍ଳୀୟରୁ କୃଷ୍ଣ ଜାତ ହୋଇ ।
 ଶ୍ଳୀୟରୁ ରାମ ବେନ କହି । ହ୍ୱୀୟରୁ ହରେ ଜାତ ହୋଇ ।
 ଏ ଷଡ଼ାକ୍ଷରର ବର୍ଣ୍ଣର । ଏମନ୍ତେ ମହାମନ୍ତ୍ର-ସାର ।
 ଏ ଷଡ଼ାକ୍ଷର ମହାମନ୍ତ୍ର । ଶୁଣ ଏହାଙ୍କ ତାତ ମାତା ।
 କ୍ଳୀୟ ଅକ୍ଷର ପିତା କହି । ଶ୍ଳୀୟ ଅକ୍ଷର ଗୁରୁ ହୋଇ ।
 ହ୍ୱୀୟ ଅକ୍ଷର ମାତା ହେଲ । ମହାମନ୍ତ୍ରକୁ ଜାତ କଲ ।
 ଶୁଣ ପାବତ୍ୟ ! ମନ ଦେଇ । କହିବା ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ଫେଇ ।
 କ୍ଳୀୟ ଅକ୍ଷର ଜଗନ୍ନାଥ । ଶ୍ଳୀୟଟି ଗୁରୁ ଜାଣ ତତ୍ତ୍ୱ ।
 ହ୍ୱୀୟ ଅକ୍ଷର ଶିଷ୍ୟ କହି । ଏମନ୍ତେ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ହୋଇ ।
 ସ୍ତ୍ରୀଶ ପୁରୁଷ ଏବେ ଶୁଣ । କହିବା ତୋତେ ବୁଝାଇଣ ।
 କ୍ଳୀୟଟି ପୁରୁଷ ବୋଲଇ । ଶ୍ଳୀୟବାଜ୍ଞତି ରାଧା ହୋଇ ।

ହୀରାକାଞ୍ଚ ଯେ ଶବ ଜାଣ । ସତ ଅକ୍ଷର ଏବେ ଶୁଣ ।
 କୁ ଅକ୍ଷର ଗୋଟି ପୁରୁଷ । ସ୍ତୁତି ଯେ ସ୍ତ୍ରୀରାଜ ସଦୃଶ ।
 ରାଅକ୍ଷର ସ୍ତ୍ରୀରା କହ । ମଅକ୍ଷର ପୁରୁଷ ବୋଲଇ ।
 ହୁଟି ଯେ ହୋଇଲ ଅଶ୍ରିର । ରେ ଅକ୍ଷର ଯେ ସ୍ତ୍ରୀରା ସାର ।
 ସ୍ତ୍ରୀରା ପୁରୁଷ ତତ୍ତ୍ୱ ସାର । ଶୁଣ ଗୋ ବିଗୁଣ ବରୁର ।
 କୃଷ୍ଣଟି ବୋଲ ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣ । ରାମଟି ବୋଲ ରଜଗୁଣ ।
 ହରେ ବେନି ଅକ୍ଷର କହ । ତମଗୁଣଟି ସେ ବୋଲଇ ।
 ଏମନ୍ତେ ଭିନି ଗୁଣ ଜାଣ । କହବା ଏସ୍ତଦେବା ଶୁଣ ।
 ଏ ଭିନି ମୂର୍ତ୍ତି ବୋଲ ପୁଣ । ଶୁଣ ପାବତ ! ଦେଇ ମନ ।
 କ୍ରିୟା ଅକ୍ଷର ବସୁ କହ । ଶ୍ରୀୟାଟି ବ୍ରହ୍ମରୂପ ହୋଇ ।
 ହୀୟାଟି ଶବ ବୋଲ ପୁଣ । ଏ ଭିନି ମୂର୍ତ୍ତି ବୋଲ ଜାଣ ।

ଗୁପ୍ତଭାଗବତ

By JAGANNATH DAS

ବିଜୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ରାଜୋବାଚ

ହେ ଶୁକ ହୁଅ ସାବଧାନ । କଥା ପରମ ତତ୍ତ୍ୱ ଜ୍ଞାନ ।
 ଗୁପ୍ତତ ଏହା ରଖିଥିଲ । ବେଳୁଁ ତା ମୋତେ ନ କହିଲ ।
 ଗୁପ୍ତତ ସଂଶୟ ଯେ ମାନ । କହବା ମୋତେ ସାବଧାନ ।
 ରବିଶତ୍ରୁ ଏକାଦଶୀ । କହ ହେ ଭୁଞ୍ଜନ ବିଶେଷ ।
 କଲେ କି କି ଧର୍ମ ହୁଅଇ । ନ କଲେ କି ଗତି ଲଭଇ ।
 ଏଥୁ ସନ୍ଦେହ ମୋତେ କହ । ମନରୁ ଫିଟୁ ମୋ ସନ୍ଦେହ ।

ଶ୍ରୀଶୁକ ଉବାଚ

ଶୁକ କହେ ପରାକ୍ଷ ଶୁକ । ଏ ଭାଗବତ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେଣ ।
 ମନ ନବେଶି କୁଣ୍ଡପାଦେ । ତରୁ ଏ ଭବପ୍ରମାଦେ ।
 ଏକାଦଶୀ-ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଶୁଣ । କହବା ଯଥାର୍ଥ ଭାବେଣ ।
 ଫାଲ୍‌ଗୁନ ମାସ ଏକାଦଶୀ । ଯେ କରେ ତା ପାତକ ନାଶି ।
 ତାହାର ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ । ସେତି ସାକ୍ଷାତେ ହରିଦେୟ ।
 ତୈଷ୍ଠରେ ସେ ହରିବାସର । କରଇ ଯେହୁ ଶୁଚନର ।
 ସେ ମଧୁମାସଟି ବୋଲଇ । ମଧୁ ସମୁଦ୍ରକୁ ଲଭଇ ।
 ବୈଶାଖ ଏକାଦଶୀ ଦିନ । ତା ପୁଣ୍ୟ ନ ଯାଇ କଲନ ।

ପୃଥ୍ବୀରେ ଯେତେ ରେଣୁ ଅଛି । ତା ପୁଣ୍ୟ ସେହି ମତ ଲେଖି ।
 ସୌରାଷ୍ଟ୍ରରଜ୍ୟେ ନୃପବର । ଥିଲା ସେ କଳଙ୍କୀ ନଗର ।
 ତହିଁ ଯେ ଏକଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ । କାଣୀ ମିଶ୍ର ଯେ ତାର ନାମ ।
 ସେ ବିପ୍ର ନୟୁକ୍ତ ଯେ ହୋଇ । ହରି ଯେ ବାସରେ ଯାଇ ।
 ସେ ଅତି ଦରଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ । ଶାନ୍ତ ପୁଣିଲ ବୁଦ୍ଧିମାନ ।
 ଭିକ୍ଷା ମାଗି ବନ କାଟଇ । ଅନନ୍ତେ ଉଦର ପୋଷଇ ।
 ଏମନ୍ତେ କେତେକାଳ ଗଲା । କାଳେ ସେ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଲଭିଲା ।
 ଯମ ଆଜ୍ଞାରେ ଦୂତେ ନେଲେ । କୃତାନ୍ତ ଆଗେ ଉଦ୍ଧା କଲେ ।
 ଏମନ୍ତେ କାଳ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ଚଣ୍ଡଗୁପ୍ତକୁ ହକାରି ।
 ପାଞ୍ଜି ଦେଖି ସେ ବିଚ୍ଛୁରିଣ । କହିଲେ ଯମ ସନ୍ଧ୍ୟାନେ ।
 ଶୁଣି ଦରବସୁତ ଭୁମ୍ବେ । ଶୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣ କଥା ଏବେ ।
 ହରିବାସରେ ନାଶ ଗଲା । ଅନେକ ପୁଣ୍ୟ ଅରଜିଲା ।
 ଏହାକୁ କି ଦଣ୍ଡ ଉଚିତ । କହୁହେ ପ୍ରଭୁ ଜନନାଥ ।
 ଶୁଣିଣ ଯମ ଯେ କହଇ । ତାଠାରେ ଅଧିକାର ନାହିଁ ।
 ବସୁ ଲୋକରେ ବେଗେ ନେଇ । ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଆସ ଯାଇ ।
 ବିମାନେ ବିପ୍ରକୁ ବସାଇ । ବୈକୁଣ୍ଠେ ଛାଡ଼ିଆସ ଯାଇ ।

ମହାଭାରତ

By SARALA DAS

ବ୍ରହ୍ମାରମ୍ଭ

(୧)

ଜମ୍ବୁଦ୍ବୀପ-ଭୂତଖଣ୍ଡେ ଉଦ୍ରାକ୍ତ-ମଣ୍ଡଳେ ।
ଉତ୍ତରେଣ ଲଙ୍ଗା ଯେ ଭୂରାଜ-ନଦୀକୂଳେ ।
ଜୟ ନାଳ-ଭବନ ଦକ୍ଷିଣ ବାରାଣସୀ ।
କୁଶସ୍ଥଳ ଦ୍ବାରକା ଯେ କ୍ଷେତ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣିବାସୀ ।
ଯମେଶ୍ବର ଲଙ୍ଗା ତହିଁ ମହୋଦଧି-ତଟେ ।
ନାଳ ସୁନ୍ଦର ପବନ ଶ୍ରୀଜଳପବତେ ।
ବଜ୍ରଧ୍ବେ ରାମ କୃଷ୍ଣ ସୁଭଦ୍ରା ମହାବ୍ରହ୍ମ ।
ବୃହଲକ୍ଷ ବଳିଶ ଶକାନ୍ଧ ମହାତମ ।
କଳିକାଳ-ଧ୍ବଂସନକୁ ଭୋଗଗୋଟି ପୂଜା ।
ପ୍ରଣମିତେ ଖଣ୍ଡର କପିଳେଶ୍ବର ରାଜା ॥
ନାଳ ସୁନ୍ଦର ଗିରି ଉତ୍ତରଦିଗ କୋଣେ ।
ସାରସ୍ବତ ଭୂମି ଭୂତଖଣ୍ଡ ଅରଣ୍ୟନେ ।
ତନ୍ଦ୍ରାଭାଗା ବୋଲିକରି ନଦୀ ଏକଗୋଟି ।
ବୃକ୍ଷ ମାତଙ୍ଗ ପାରୁଣେ ମହୋଦଧି ଭେଟି ।
ସେ ନଦୀ ଡାରରେ ପଶୁରାମ ଘାଟ ହୋଇ ।
ଜନକାବତୀ ନାମେ ପାଟଣା ପ୍ରଜାଶର ।
ତା ଉତ୍ତରେ ଅନୁଜ ଶରଳ ବୋଲି ଗ୍ରାମେ ।
ବନଧ୍ବେ ମାହେଶ୍ବରୀ ଶାରଳା ଚଣ୍ଡୀନାମେ ।
ମହା ଯୋଗେଶ୍ବରୀ ସେ ପରମ ବରଷ୍ଠବୀ ।
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବରଦ୍ୟନ୍ତ୍ର ସେ ପରମା ସାଧବୀ ।
ବାକ୍ୟ ସାତୁକ୍ୟ ଅଟେ ସେ ଦେବୀ ମହାମାତୁ ।
ପାଷାଣ ରୂପ ତା ଭାଷା ପାଷାଣ ଫୁଟଇ ।
ସବମଙ୍ଗଳା ରୂପୀ ମାତା ଯେ ମତ୍ତଭୋଜା ।
ବ୍ରହ୍ମାର୍ଥ ଶୁଣଇ ସେ ରହସ୍ୟ-କୁତୁହଳା ।
ଶାରଳା ଚଣ୍ଡୀ ନାମ ଅଟଇ ସେହି ଦେବୀ ।
ତାହାର ଦାସ ମୁଁ ଯେ ଶାରଳା ଦାସ କବି ।
ପ୍ରସନ୍ନେ ଅଜ୍ଞା ମୋତେ ଦେଲେ ସେ ଶାକମ୍ବରୀ ।
ଲଭ ଭୁ ଯଶ ମହାଭାରତ ବ୍ରହ୍ମ କରି ।

ଶୁଣିଣ ବୁଧଜନେ ନ ଧର ଅନ ମନ ।
 ଦୁହେ ପଣ୍ଡିତ ମୁଁହେ ସ୍ବଭାବେ ମୂର୍ଖଜନ ।
 ଏକଲୟ କର ଯେ ଶୁଣ ହେ ସାବଧାନ ।
 ଫୁଟିବ ଦୁଷ୍ଟତ ପାତକ ହେବ ଦହନ ।
 କୁମ୍ଭରାଶି-ନନ୍ଦନ ଅଗସ୍ତି ମହା ରାଷି ।
 ମହାବ୍ରହ୍ମ ଦେବ ସେ ଅମୃତ ରସ ଭାଷି ।
 ବୈବସ୍ବତ ମନୁ ଅଗସ୍ତିଙ୍କି ପୁଷ୍ପ କଲ ।
 କହ ମହାପଣ୍ଡିତ ଅମୃତ ରସଲଳା ।
 ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ ନାମ ହୋଇଲ କେମନ୍ତେ ।
 ଏହା ତଦନ୍ତ କରିଣ କହ ଦେବ ମୋତେ ।
 ଶୁଣ ବୈବସ୍ବତ ମନୁ ଆଗନ୍ତୁ ତରତ ।
 ଦେବତାମାନେ ଥାଇଁ ବୁଝିଲେ ସବ ଗ୍ରନ୍ଥ ।
 ଭୁଲଦଣ୍ଡ କଲେ ଦ୍ବାଦଶ ଯୋଜନ କାଠି ।
 ତିନିଶତ କର କଲେକ ବେନି ତକ୍କୁଟି ।
 ବସ୍ତ୍ର ବ୍ରହ୍ମା ପୁରାଣକୁ ଆଦି କୋଟି କୋଟି ।
 ସବୁ ପୁରାଣ ଦେଲେ ଭୁଲ ଦଣ୍ଡର କାଠି ।
 ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣ ପଞ୍ଚାଶ ଦଶ ଲକ୍ଷ ।
 ରାମାୟଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ଚଣ୍ଡି ଯୁଦ୍ଧାଦି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
 ବସ୍ତ୍ର ପୁରାଣ ମାର୍କଣ୍ଡ ପୁରାଣ ସମେତେ ।
 ଶିବପୁରାଣ ମତ୍ସ୍ୟ ନାରଦ ଯେ ଭକତେ ।
 ଏ ଚାରି ପୁରାଣ ଆଦି ସମସ୍ତ ପୁରାଣ ।
 ଏମାନ ବସାଇ ଭୁଲ-ଦଣ୍ଡ ବାଡ଼କେଣ ।
 ଆଉ ବାଡ଼େ ଅଷ୍ଟାଦଶ ପଦକୁ ଥୋଇଲେ ।
 ସମସ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥରୁ ମହାଭାର ଏ ହୋଇଲେ ।
 ଭାରତଗ୍ରନ୍ଥ ଯହୁଁ ହୋଇଲ ମହାଭାର ।
 ତେଣୁ ମହାଭାରତ ନାମ ଦେଲେ ଅର୍ଜୁନ ।
 ତେଣୁକରି ହୋଇଲ ମହାଭାରତ ନାମ ।
 ଭୁଲନ୍ତେ ହୋଇଲ ଯହୁଁ ମହାଭାର ସମ ।
 ବୈବସ୍ବତମନୁ ପାଦେ ହୋଇଲେ ପ୍ରଳୟ ।
 ତପ ପ୍ରସନ୍ନେ ଅର୍ଜୁନ ଅନେକ ସମ୍ପଦ ।
 ହସ୍ତେ ଅର୍ଦ୍ଧ୍ୟ ଘେନି ପଶାଇଲେ ପାଦବେନି ।
 ମୋକ୍ଷକୁ କାରଣ ମୋତେ କର ମହାମୁନି ।
 ବସନ ମାଳା ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ ଆଉ ଚନ୍ଦନ ।
 ଧୂପ ଦୀପ ଉପହାର ନାନା ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ।

ଏତେକ ଦେଇଣ ସେହୁ ମନ୍ତ୍ର ମହାରାଜା ।
 ଅନେକ ମତେ ମୁନିକି କଲେ ପାଦପୂଜା ।
 ଘଟକୁମର ମୋତେ ପ୍ରତିକାର କରିବା ।
 ତୋହର ପାଦରେ ମୋର ଅହର୍ନିଶୀ ସେବା ।

(୨)

ତପତୀ-ସମ୍ବରଣ-ଉପାଖ୍ୟାନ (Adi-Parva).

ବଦନ୍ତି ମହାମୁନି ଶୁଣହେ ଯୁଗପତି ।
 କନ୍ୟା ଏକ ଦେଲୁ ପୁଣି କୌଶଳ-ନୃପତି ।
 ହିନ୍ଦୁ ଦେଶରେ ସେ ପଶ୍ଚିମ ସଭରାଷ୍ଟ୍ର ।
 ତାହାର ଦୁହିତା କୃଷ୍ଣନାଥ ନାମ ଅଟଇ ।
 ପ୍ରକାଳସେନ ବୋଲଣ ସେ ହିନ୍ଦୁ ନୃପତି ।
 ଅଷ୍ଟମେ ବିବାହ ହେଲେ ତାହାର ଦୁହିତା ।
 ଏହେ ନବ ଜାତରୁ ନବକନ୍ୟା ପ୍ରଦାନ ।
 ନବପୁତ୍ର ଜନ୍ମିଲେ ଯଜ୍ଞାତି ବିଦ୍ୟମାନ ।
 ମାନବକୁଳକୁ ରାଜା ଅଟେ ବୁଦ୍ଧସେନ !
 ମାନବ କୁଳରୁ କନ୍ୟାଏ ହେଲୁ ପ୍ରଦାନ ।
 ଗୋପାଳ ନୃପତି ନାମ ରତ୍ନଧ୍ବଜ ବୀର ।
 ଯୁଗାବତୀ ବୋଲଣ ଯେ ଦୁହିତା ତାହାର ।
 ସସାଗର ପୁତ୍ରବା ସେ ନବଭାଗ କଲେ ।
 ନବଶତ୍ରୁ ମେଦନୀ ନବପୁତ୍ରକୁ ଦେଲେ ।
 ରାଜାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ନାମ ଗୁରୁନୃପତି ।
 ଓଡ଼ାଣି ଭାରିଯା ତାର ଅଟଇ ସନ୍ତତି ।
 ମାତାଙ୍କର ଭାଗ ଯେ ଓଡ଼ରାଷ୍ଟ୍ର ମଣ୍ଡଳେ ।
 ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଓଡ଼ଗଞ୍ଜ ଯେ ବୋଲିଲେ ।
 ପୁରରବୀ ନନ୍ଦନ ଯେ ପବନ ନୃପତି ।
 ତା ନନ୍ଦନ ଅନୁପମ ନୃପ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
 ଥାଟ ସୈନ୍ୟ ନ ଥାଇ ସେ ଏହାଙ୍କର କୁଳେ ।
 ଏକା ନବଶତ୍ରୁ ମେଦନୀ ସେ ସାଧକଲେ ।
 ଅପଣେ ଭିଆଇଲେ ସପତ ଦ୍ଵୀପା ପୃଥ୍ଵୀ ।
 ମହା ପୁରୁଷ ଏ ଅନୁପମ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
 ଅନୁପମ ନନ୍ଦନ ସେ ଅଟଇ ଭୂମିର ।
 ଦୁଷ୍ଟକୁ ବୋଇ କରିଣ ପୁଣ୍ୟକ ଏହାର ।

ମନର-ଦେଶ-ରାଜା କଉସୁଭ ନୃପତି ।
 ତା ଦୁହିତା ନାମ ଅଟଇ ମନ୍ଦାରବତୀ ।
 ଦୁଷ୍ଟନ୍ତର ମହିମା ଯେ ନ ଯାଇ କହିଣ ।
 ସମୁଦ୍ର ଦୁଃଖାଇଲ ସେ ଅଶିଷସ୍ତ୍ର ଯୁଗ ।
 ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟେ ନେଇ ଶୁଭ ଖମ୍ବ ପୋତିଲ ।
 ସେହିଠାବରୁ ସମୁଦ୍ର ଲଙ୍ଘି ନ ପାରିଲ ।
 ଦୁଷ୍ଟନ୍ତର ନନ୍ଦନ ଅଟଇ ବୀର ଭୃତ ।
 ସମୁଦ୍ର ଦୁଃଖାଇ ନେଲା ସେ ଯୋଜନ ସାତ ।
 ସାତ ସାତ ଯୋଜନେ ଖଣ୍ଡେ ଲେଖାଏଁ କଲ ।
 ତହିଁ ଭୃତଖଣ୍ଡ ନାମ ଏହାର ହୋଇଲ ।
 ଏଣେ ଉଆଇଲେ ସେହି ଗ୍ରାମକେଶୀ ମାୟେ ।
 ନଳ ମାପେ ମୂଳ ପୃଥ୍ବୀ ବାଣ୍ଟି କର ଦିଏ ।
 ଭୃତଙ୍କର ନନ୍ଦନ ଯେ ହୋଇଲେ ଭୂମନ୍ତ୍ର ।
 ସର୍ବ ଶାସ୍ତ୍ର ସାଧୁଲେ ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟ ଜ୍ଞାନୁ ।
 ଏ ପୃଥ୍ବୀକି ପୁଣି ଭାଗ ଭାଗ ମୂଳ କଲେ ।
 ମଣ୍ଡଳ ଖଣ୍ଡ କର ନବ ସୃଷ୍ଟି ଭ୍ୟାଇଲେ ।
 ଭୂମନ୍ତ୍ର ନନ୍ଦନ ଉପୁଜିଲେ ବୀରଭୃତ ।
 ସେହି ଉଆଇଲେ ଯୁଦ୍ଧପାଇଁ ଅମନାତ୍ୟ ।
 ଏହାଙ୍କର ନନ୍ଦନ ଉପୁଜିଲ ବଭୃଷ ।
 ଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳ କର ଉଆଇଲେକ ଦକ୍ଷ ।
 ବଭୃଷର ନନ୍ଦନ ଶମ୍ଭୁ ରାଣ ନୃପତି ।
 ଦଶପାଳମାନ ସେହି ବରଲ ସବୁନ୍ତି ।
 ବିଦଶ ଦେବତାମାନେ ବସିଲେ ଆସନେ ।
 ତାପତି ସ୍ବୟମ୍ଭର କରତ ବଦ୍ୟମାନେ ।
 ନବ ସାଗର ଆଦି ଯେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ଘେନି ।
 ମଳୟ ମଣ୍ଡଳେ ଯେ ପ୍ରବେଶ ପଦ୍ମଯୋନି ।
 ତଉଦ କୋଟି ଶିବଗଣ ସେ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ।
 ବୃଷପୁଷ୍ଟେ ବିଜେ କଲେ ବିଲେତନ ପୁଣି ।
 ଅଳଙ୍କାରୁ ବନେ ସ୍ଥିତ କୁବେର ଦେବତା ।
 ଧନପତି ଘେନି ବିଜେ ସମ୍ଭାରେ ଶକତା ।
 ଅଳଙ୍କାମଣ୍ଡଳ ସେ ତେଜଶ ଅମରାସ୍ତ୍ର ।
 ଐଶ୍ବର୍ୟ ଅଗ୍ରେହଣ ଦେବ ଜଗତ୍ସେନା ।
 ତଉଷଠୀ ପୁଣି ଘେନି ସେ ଅମରଗଣ ।
 ବିଜୟେ ସୁରନାଥ ସଭାରେ ସମ୍ଭବେଶ ।

ଅଶରୁଣ ପବନ ମୂଳେ ଯଶ ଛନ୍ଦର ।
 କାଳଗଣ ଘେନି ବଜେ କଲେ ନାଶକର ।
 ମଧୁକର ମଳୟ ଯେ ବସନ୍ତ ଅନନ୍ତ ।
 ବଜେ ସକରୁଣା ନାଥ ଗଗନାଦ ପଥ ।
 ଗର୍ଜନନାଦ କରି ନରନାଥ ନୃପତି ।
 ଏମନ୍ତେ ବଜେ ଯାଇ ମଣ୍ଡଳ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
 ମେଘମାଳ ସହିତେ ନୃପତି ହେମବନ୍ତ ।
 ସେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ମନ୍ଦର ପରବତ ।
 ଗନ୍ଧର୍ବ କନ୍ଦର ସୁର ଦକ୍ଷ ସିଂହ ମୁନି ।
 ସ୍ଵୟମ୍ଭୂର କଲେ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ଘେନି ।
 ଏସନେକ ସ୍ଵୟମ୍ଭୂର ଦେଖି ବକୁଧାଦି ।
 ଦେବତାଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କଲେକ ଅନାଦି ।
 ତ୍ରିଦଶ ଦେବ ସରବେ ବସିଲେ ଆସ୍ଥାନେ ।
 ବଚନ କରତାର ଶୁଣିମା ରାଜାମାନେ ।
 ଏ ମୋହର ଦୁହିତା ଯେ ଅଟଇ ତାପତି ।
 ସ୍ଵୟମ୍ଭୂର ନିମନ୍ତେ ବରଇଲୁଁ ସବୁନ୍ତି ।
 ଯାହାର କଣ୍ଠରେ ନେଇ ଦେବ ପୁଷ୍ପମାଳ ।
 ସେ ତାହାର ବଳ୍ଲଭ ହୋଇବ ପ୍ରତିପାଳ ।
 ତ୍ରିଦଶ ଦେବେ ଶୁଣିଣ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ।
 ବଜୟେ କୁଳାଅକେ ସବେ ପଦୁଆସନେ ।
 ବଦତି କରତାର ଶୁଣ ଆଗୋ ତାପତି ।
 ତୋହର ନିମନ୍ତେ ଆଗୋ ବରଇ ସବୁନ୍ତି ।
 ଯାହାର କଣ୍ଠରେ ତୁ ଗୋ ଦେବୁ ପୁଷ୍ପ ମାଳ ।
 ସେ ତୋ ବଳ୍ଲଭ ହେବ ଗୋ ସତ୍ୟ ପ୍ରତିପାଳ ।
 ଯାହାକୁ ଇଚ୍ଛା ତୋହର ବର ଗୋ ସ୍ଵଚ୍ଛେ ।
 ପାରଜାତ ପୁଷ୍ପମାଳା ଦଥ ତାର କଣ୍ଠେ ।
 ପିତାର ନିଷ୍ଠ ବଚନ ଶୁଣିଣ ତାପତି ।
 ମାଳା ଘେନି ମିଳଇ ସେ ସୁରନାଥ କତି ।
 ତାପତିର ତେଜ ଅଟଇ ଅନଳ ପ୍ରାୟେ ।
 ଭୟେଣ ଅନ୍ତର ତହିଁ ହେଲେ ସୁରଭୟେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଦେବ ଯହିଁ ତହିଁ ଅନ୍ତର ହୋଇଲ ।
 ମାଳା ଘେନି ସେ କୁବେର ସନ୍ନିଧେ ମିଳଇ ।
 କତିକି ଅସନ୍ତେ ସେହି ସ୍ଵର୍ଗର ଅବଳା ।
 ତାପତିର ତେଜ ଲଗି ହେଲ ମହାଜ୍ଞାଳା ।

କୁବେର ଦେବ ତହୁଁ ସଭାରେ ନ ରହିଲେ ।
 ଉଠିଣ ଆପଣାର ଭୁବନରେ ମିଳିଲେ ।
 ତହୁଁ ମାଳା ଦେନଶ ଚଳିଲେ ସୁରଯାମା ।
 ସନ୍ନିଧିରେ ଦେଖିଲେ ସେ ଦେବ ପଦ୍ମଯୋନ ।
 ତାପଞ୍ଜର ତେଜ ମନ୍ତ୍ର ଅନଳର ପ୍ରାୟେ ।
 ମରାଳ ଆଗେହୁ ପିତା ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଧ୍ୟାୟେ ।
 ପିତାକୁ ନ ଦେଖି ସେ ଦନକର-କୁମାରୀ ।
 ମାଳା ଦେନ ଯାଉଣ ଭେଟିଲୁ ଶିପୁରାଉ ।
 ସଦାଶିବ କଳକ ସେ ଚଳନ୍ତେ ଅବଳା ।
 ରୁଦ୍ରଙ୍କର ଶରୀରେ ଲଗିଲୁ ମନ୍ତ୍ରାଳାଳା ।
 ଭୟରେ ଘୁଞ୍ଚିଲେ ତହୁଁ ସେ ପଞ୍ଚମଉଳ ।
 ଶିବଗଣ ଦେନ କରୁଳାସେ ଗଲେ ଚଳି ।
 ପୁଣି ମାଳା ଦେନକର ଚଳିଲେ ତାପଞ୍ଜ ।
 ବିଜୟେ ସୁନ୍ଦରୀ ଯାଉଁ ହେମବନ୍ତ କଳି ।
 ଦେଖିଣ ଭୟ ମନରେ କଲେ ହେମବନ୍ତ ।
 ବିମାନ ଆଗେହୁ ତହୁଁ ଗଲେ ଶୂନ୍ୟପଥ ।
 ତାପଞ୍ଜର ତେଜ ଦେଖି କର ବୃନ୍ଦାଅର୍ଚ୍ଚେ ।
 ଯେ ଯାହାର ମନ୍ଦିରେ ମିଳିଲେ ଦେବଲେକେ ।
 ଆଦିତ୍ୟ ବୋଇଲେ ସ୍ବୟମ୍ବରହୁଁ ସରଲ ।
 ଜେହୁତ ଜନ୍ୟାକୁ ମୋର ବରହୁଁ ନୋହିଲ ।
 ଜନ୍ୟା ହୋଇ ପିତା ଘରେ ହେଲେ ରଞ୍ଜୋବଞ୍ଜ ।
 ପିତୃଲେକମାନେ ଯେ ହୁଅନ୍ତି ନର୍କଗର ।
 ଏସନକ ବିଘ୍ନର କରନ୍ତେ ଦେବଧର୍ମ ।
 ଅଶ୍ବିନକ ଚଢ଼ିଣ ମିଳିଲୁ ଶମ୍ଭୁରାଣ ।
 ମାଳା ଦେନ ତାପଞ୍ଜ ତାହାର ଆଗେ ମିଳି ।
 ନୃପତିର ହୃଦେ ନେଇ ଦେଲୁ ପୁଷ୍ପମାଳି ।
 ଭୁଜରେ ଶମ୍ଭୁରାଣ କଲୁକ ନେଇ କୋଳି ।
 ଦେଖିଣ ପରମ ତୋଷ କଣ୍ୟପଙ୍କ ବାଳି ।
 ଅନନ୍ଦ ହୋଇଣ ସେହୁ ପଞ୍ଚମନେ ଭାଳି ।
 ଧନ୍ୟ ଶମ୍ଭୁରାଣ ବୋଲି ଜୟ ଜୟ ବୋଲି ।
 ଅନେକ ସମ୍ଭାରେ ସେହୁ ବଜା ଅଧିପତି ।
 ତାପଞ୍ଜକ ବିବାହ ଯେ ହେଲୁ ଯଥାରୀତି ।
 ଶମ୍ଭୁରାଣ ବଳସର ସୁନ୍ଦରୀ ତାପଞ୍ଜ ।
 କୁରୁନାମେ ପୁଣ୍ୟେକ ହୋଇଲୁ ଉତ୍ତପତ୍ତ ।

ଶୁଣସି ମହାରଜା ହୋଇ ପରମଶାନ୍ତ ।
ତେଣୁ ସେହୁ କୁରୁବଣ ହୋଇଲୁ ବଖ୍ୟାତ ।

(୩)

ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର-ଗାନ୍ଧାରୀ-ସଂବାଦ (Adi-Parva).

ଗାନ୍ଧାରୀ ପୁଣିଲେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଆଗରେ ।
ଏଡ଼େ ବରଷ କପାଳ ହୋଇଲ ମନରେ ।
କଥାଏ ପରୁରଇଁ କହ ମୋର ଆଗରେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲିଲେ, ଶୁଣଆଗୋ ଗାନ୍ଧାରୀ ।
ପାଣ୍ଡୁଙ୍କ ସମ୍ପଦ ମୁହିଁ ଦେଖିତ ନ ପାରି ।
ମୁହିଁ ଆଗେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପାଣ୍ଡୁ, ମୋହର ସାନ୍ତୁକ ।
ପୃଥ୍ବୀରେ ବକାଶିଲୁ ଯେ ପାଣ୍ଡୁ ମହାତେଜ ।
ଅନେକ ସମ୍ପଦ ତାର କହିତ କି ପାରି ।
ମରଣ ଭଲ ଏହା ମୁଁ ସହିତ ନ ପାରି ।
ଭଲ ଦନ ଖୋଜି ଗୋ ପ୍ରୟାଗ-ଘାଟେ ଯିବା ।
ଦ୍ଵିବେଣୀ-ସଙ୍ଗମେ ଗୋ ସୁନ୍ଦର ହାସ ଦେବା ।
କ୍ଷତ୍ରିୟ ହୁଅଇ ଯେବେ ପରଦୋଷକାରୀ ।
ରାଜା ହୋଇ ଯେବେ ସଂଗ୍ରାମକୁ ଭୟ କର ।
ଦେବତା ହୋଇଣ ଯେବେ ନ କରିବ ଦୟା ।
ଘାତବାଣୀ ହୋଇ ଯେବେ ହୃଦେ କରେ ମାୟା ।
ସୁନ୍ଦରୀ ପ୍ରିୟା ହୋଇ ଯେବେ ହୁଏ ଦୁର୍ଭାଗୀ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଶ୍ଚୟ ନ କରେ ଯେବଣ ଯୋଗୀ ।
ଏମାନେ ନୁହନ୍ତି ଗୋ ପଣ୍ଡିତ ବଞ୍ଚକନ୍ତ ।
ଏକଥାମାନ ସେ ଆଗୋ ଜାଣଇ ତଦନ୍ତ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ବୋଲିଲେ ଏହି ତ ଯୁକ୍ତ କଥା ।
କପାଳେ ଯା ଲୁଗିତ ହୁଅଇ କି ଅନ୍ୟଥା ।
ଯାହା ଅରଜି ଥାଇ ତାହାହିଁ ସିନା ଭୁଞ୍ଜି ।
ସାଧୁ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ଦୁହେଁହି ମଣ୍ଡଳ ମହିଁ ।
ସ୍ଵାମୀ ସୁକୁନ୍ତ ବୋଲଣ ଯେବଣ ପୁରୁଷ ।
ନାନା ରୂପ ଧରଇ ସେ ନୁହଇ ବିନାଶ ।
ଖଞ୍ଜି କୁକୁଜ ହୋଇଣ ଅପାରଣ ଗୋଟା ।
କଳକନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ପୁଅଲ ରୂପ ସେଟା ।
ସୁନ୍ଦର ପୁରୁଷ ସେ କ୍ଷଣି ପଣ୍ଡିତ ବେଶ ।
କ୍ଷଣକେ ବାଲୁତ କ୍ଷଣେ ମନରେ ବରଷ ।

ଚେତନ ପୁରୁଷ ନ ଚେତଇ ତତକ୍ଷଣ ।
 ସକଳ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ସେ ପୁରୁଷ ଏକଜଣ ।
 କୁହୁଲେ ଖେଳନ୍ତି ସେ ନାନା ରୂପ ଧରି ।
 କ୍ଷଣେ କଳା କ୍ଷଣେ ଗୋରା ଶ୍ୟାମଳାଭା ଧରି ॥
 କ୍ଷଣେ ଖଞ୍ଜ ପଞ୍ଜା ଯେ କ୍ଷଣେ କୁକୁଜ ଅମ୍ବ ।
 ନାନା ବର୍ଣ୍ଣ ରୂପକୁ ଧରି ତାର ସଧ ।
 ସେ ମହାତ୍ମା ଧରି ଯେତେବେଳେ ଯେ ରୂପ ।
 ମନୁଷ୍ୟମାନେ ହୁଅନ୍ତି ରୂପ ଯେ ବିରୂପ ।
 ଛାଡ଼ି ମନାଭିମାନ ନ ଧର ଆନ ଚିତ୍ତେ ।
 ଦୁଃଖ-ସୁଖ-ଶରୀର କରୁଥାଉ ଏକତ୍ତ୍ୱେ ।
 କାହା ଆଖିର ଦେଖି ମନେ ନୁହ ବିକଳ ।
 ସୁଦଶାକୁ ଦଶା ଯେ ଅଳପ ହୁଏ କାଳ ।
 ଚେତନ ପୁରୁଷ ନାଥ ଏକତ୍ତ୍ୱ କର ।
 ପାଣ୍ଡୁ ପର ବୋଲଣ ଯେ ନ ହରା ଶରୀର ।
 ଏ ସଂସାର ଯାକ ଯେବେ କରୁ ଏକତ୍ତ୍ୱ ।
 ତେବେ ସେ ତର ଏଥୁରୁ ପାଇବୁ ମୁକତ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲେ ଗୋ ଭୁ କହିଲୁ ଯେମନ୍ତ !
 ପର ସମ୍ପଦ ମୁଁ ଦେଖି ନ ପାରେ ସଙ୍ଗାତ ॥
 ଗାନ୍ଧାରୀ ବୋଲିଲେ ସେହୁ ଅଟଇ ଅକଥା ।
 ପାପୀ ଲୋକେ ମଣନ୍ତି ଯେ ଏସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।
 ବିଚାର-ନାୟକ ସେ ଅଟନ୍ତି ଜନ୍ମପତି ।
 ଅମୃତ ବିଚାରଣ ମଧ୍ୟେ ବିଅର ଶାସ୍ତି ।
 ପଞ୍ଜା ଯେ ବସୁର ଖଞ୍ଜ କୁକୁଜ ଅଦୃଶ୍ୟ ।
 ପରମ ଶାସ୍ତି ଏମାନ ଅଟଇ ଅବଶ୍ୟ ।
 ତଙ୍ଗର ପ୍ରକୃତି ଅଉ ହିଂସା ଭବ ଘେନି ।
 ଅନିତ୍ୟ ସଂସାର ଏ ଅଟଇ ଦେବ ସ୍ୱାମୀ ।
 ପର-ହିଂସା ପରମନ ଛାଡ଼ି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ।
 ଅନିତ୍ୟ ସଂସାର ଏହି ମାୟାମୟ ପତି ।
 ଏହା ଦୂର କର ଶାନ୍ତି କର ମନୋବାହୁ ।
 ସୋଦର ସମ୍ପଦକୁ ନ କର ମନେ ହିଂସା ।
 ଅନେକ ମତରେ ସେ ଗାନ୍ଧାରୀ ବିଅରଇ ।
 ମନରେ ଶାନ୍ତି ସେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରର ନୁହଇ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର-ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କ ସମ୍ପାଦ ସମୟ ।
 ଶୁଣିକରି ଶାନ୍ତି ହୋଇଛନ୍ତି ପାଣ୍ଡୁରାୟେ ।

ଧାନ୍ୟକାରେ ବଜେ କଲେ ପାଣ୍ଡୁ ରାଜା ସାମୀ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର-ଚରଣେ ହୋଇଲେ ପରିଣମି ।

(୪)

ଭୀମର ବାଲ୍ୟଲୀଳା (Adi-Parva).

କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ଆହୋ ମହାରଥା ।
ଭୀମକୁ ଶୁଆର କୋନ୍ତ ଭୋଜର ଦୁହିତା ।
ରାଜଣୀ-ବଧୂ ଯୋଗାଡ଼ ବେଗେ କରି ସାରି ।
ପୁତ୍ରକୁ ଶୁଆର ଦେବା ଭୋଜର କୁମାରୀ ।
ମାଦ୍ରୀ କୁନ୍ତ ଦୁଇ ଦେବା ଗଲେ ତହିଁ ଗ୍ରାମେ ।
ପାଣ୍ଡୁ ରହିଛନ୍ତି ସେହି ଉଦାଳକ ବନେ ।
ରାଜଣୀଗାଳେ ବେଗେ ପଶିଲେ ମାରୁତ ।
ପାକ-ଶାଳରେ ଯାଇଁ ପଶିଲେ ତଡ଼କ ।
ଭାତ ତଥାପି ଯେତେକ ଥିଲା ପାକଣାଳେ ।
ସବୁଥିରୁ ଅଧେ ଅଧେ ଭୁଞ୍ଜିଲା ତଡ଼କାଳେ ।
ଲେଉଟି ଯାଇଁ ପେଟାବେରେ ଶୋଇଲା ।
ସ୍ନାନ ସାରି ଦେବା କୁନ୍ତ ପ୍ରବେଶିଲା ।
ପାଣ୍ଡୁ ବଜେ କଲେ ପୁଣି ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ।
ମଣୋହ କୋଠରେ ଯାଇଁ ବଜେ ଦଣ୍ଡାସୀ ।
କୁନ୍ତା ଯାଇଁ ବଜେ କଲେ ରାଜଣୀଗାଳରେ ।
ଦେଖିଲେ ଅଧେ ଅଧେ ନାହିଁ ସେହି ହାଣ୍ଡିରେ ।
ବାହୁଡ଼ି କହିଲେ ଯାଇଁ ପାଣ୍ଡୁଙ୍କ ଅଗରେ ।
ମଣୋହ ଯୋଗାଡ଼ ଅଧେ ନାହିଁ ହାଣ୍ଡିରେ ।
ପାଣ୍ଡୁ ବୋଲିଲେ ସିଂହାରୁ ପକ୍ଷ ଅନ୍ଧ ।
ବସୋଇଲେ ଅଳପ ହୁଅନ୍ତୁ ଯେ ବଧାନ ।
ଆହୁତକୁ କିଛି କିଛି ଦିଅନ୍ତି ଯତନେ ।
ଦେବତାପିତୃ ଦେଉଣୀ କଲେକ ଭୋଜନେ ।
ଏହିମତେ ବାଲୁତ ଭୁଞ୍ଜିଲା ନିତି ନିତି ।
ଦିନୁ ଦିନ ଅହାରେ ତା ବଢ଼ିଲା ପୀରତି ।
ଖାଉ ଖାଉ ଏହିପରି ଅଳପ ରହିଲା ।
ଏପରି ଭାବେ ବରଷେ ପରିଯନ୍ତେ ଗଲା ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଥୀ ଶରଣାବାର ।
ଉତ୍ତରାଷାଢ଼ା ଧନୁ ଅଟଇ ସେ ଦିନର ।

ବଞ୍ଚି ନାମେ କରଣ ବ୍ୟତିପାତ ଯେ ଯୋଗ ।
 ରକ୍ଷିତ ସଂକରାନ୍ତ କାରଦନ ଭୋଗ ।
 ସେ ଦନ ବଡ଼ ଗ୍ରାସ ବଢ଼ିଲା କାଳଶିଷି ।
 ମହାଗ୍ରାସ କରଣ ସମସ୍ତ ଗଲା ଗ୍ରାସି ।
 ଭୁଞ୍ଜି ଭୁଞ୍ଜି କୁମର ସମସ୍ତ ମନଇଚ୍ଛା ।
 ଯୋଗାଡ଼ ସରଳ ସବୁ ହାଣ୍ଡିମାନ ଭୁଞ୍ଜା ।
 ବାହୁଡ଼ି ଶୋଇଲା ଯାଇ ଶୟ୍ୟାର ଉପରେ ।
 ଘ୍ନନ ସାର କୁଳ ବଜେ କଲେ ସେହଠାରେ ।
 କେମନ୍ତ ଚରତ ବୋଲି ପୁଣି ମସ୍ତାସତ ।
 ଯୋଗାଡ଼ ବେଗେ ଯାଇ କର ଗୋ ଶୀଘ୍ର କୁନ୍ତ ।
 କୁଳ ବୋଲିଲେ ଦେବ ହେ ମଣୋହ-ଯୋଗାଡ଼ ।
 କିଛିହିଁ ନାହିଁ ଦେବ ଯେ ଭଣ୍ଡାର ଭିତର ।
 ପାଣ୍ଡୁ ବୋଲିଲେ ତୁ ସ୍ଥିର ହୁଅ ଆଗୋ ପ୍ରିୟ ।
 ତଦନ୍ତ କରଣ ଦେବ ବୁଝିବାକ ଏହା ।
 ଶୀତଳ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ନୃପମଣି ।
 ଦନଅସ୍ତ ଗଲା ପୁଣି ପାହୁଲ ରଜନୀ ।
 ପାଣ୍ଡୁ ରଜା ବୋଲେ ଅଜ ସୁଧା ବଡ଼ ଲାଗି ।
 ଦ୍ଵିଗୁଣ ରାଜିଣୀ ଯୋଗାଡ଼ କର ଗୋ ବେଗି ।
 ନିଜପତି ବୋଲେ ଦେବ ରାଜିଣୀ ଯେ କଲେ ।
 କପାଟ ପାଡ଼ି କୁଳ ମାଦ୍ରୀ ଘ୍ନନକୁ ଗଲେ ।
 କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ଅହେ ନରନାଥ ।
 ଭ୍ରମସେନ ବାଲୁତର କୌତୁକ ଚରତ ।
 ଶୋଇଲା ଠାବରୁ ଗୁଲୁଘୁଷ୍ଟା ଦେଇ ଉଠି ।
 ରାଜିଣୀ ଯଶ ପଣି ପାଗମାନଙ୍କୁ ଝୁଣି ।
 ପାଣ୍ଡୁ ଗୁପ୍ତ ହୋଇ ରହି ସଲେ ପରବନେ ।
 ଝଟିବ କପାଟ ଫେଡ଼ି ପଶିଲେ ଯୁକ୍ତେ ।
 ମହଫୁଲ ଘରେ ପଶିଲେକ ଗୁପ୍ତ ହୋଇ ।
 ଦେଖିଲେ ଭ୍ରମସେନ ପାଗ ସକଳ ଖାଇ ।
 ହାଣ୍ଡିକ ଉପରେ କର ତଳେ ଭୁଣ୍ଡ ପାତେ ।
 ପାଣ୍ଡୁରଜା ବସିଥିଲେ ସେଠାରେ ଗୁପ୍ତନେ ।
 ଏହା ଦେଖି ପାଣ୍ଡୁ କୋପ ସହ ନ ପାରିଲେ ।
 ହାଣ୍ଡିକ ବୋଲି ରାୟେ ଶୁଣି ବେଗେ ଚୋଇଲେ ।
 ହାଣ୍ଡିଗାଳକୁ ରାୟେ ଅଗନ୍ତେ ଅସିବର ।
 ବାହାର ହୋଇ ପଳାଏ ବାଲୁତ କୁମର ।

ଅସିଘ୍ର ଘେନ ପାଣ୍ଡୁ ଅଛନ୍ତି ଗୋଡ଼ାଇ ।
 ପବନହୁଁ ଖରତର ବାଲୁତ ପଳାଇ ।
 ଘନ ଅରଣ୍ୟ-ମଧ୍ୟରେ କୁମର ପଛରେ ।
 ମହାଶଗେ ଗୋଡ଼ାଇଛୁ ପାଣ୍ଡୁ ନରବରେ ।
 ଭ୍ରମ ପଳାନ୍ତି ପାଣ୍ଡୁ ଗୋଡ଼ାନ୍ତି ପଛକଡ଼ ।
 ପାଣ୍ଡୁ-ପଛେ ଅଗ୍ନି ବିଜରୁପେ ଧାଇଁ ଛନ୍ତି ।
 ପାଣ୍ଡୁ ବୋଇଲେ ଆତ୍ମର ଅବଶ୍ୟ ନିୟମ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ତୋହର ଶିର ଛେଦକରୁଁ ଭ୍ରମ ।

(୫)

କୃତୁପାଣ୍ଡବଙ୍କର ହିମାଶିଖେଳ (Adi-Parva).

କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ବୈବସ୍ବତ-ସନ୍ନିଧାନେ ।
 ଅନେକ ଭୟଙ୍କ ହେଲା ହସ୍ତିନା-ଭୁବନେ ।
 ବଳରାମଙ୍କର ତହୁଁ ଗଦା-ବଦ୍ୟା ପାଇ ।
 କାକୁ ନ ଗଣନ୍ତି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଶତେ ଭାଇ ।
 ଆଖଡ଼ାରେ ପଶିଣ ଗଦା-ସୁଦ୍ଧ କରନ୍ତି ।
 ଭ୍ରମ ଦୁଃଶାସନର ଯେ ହୋଇଲା ଅଗ୍ରୀତ ।
 କର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଜୁନ ଦୁଇର ହୋଇଲା ଅଭାବ ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଯୁଧିଷ୍ଠିର କରନ୍ତି ସୁଭାବ ।
 ଲମ୍ବପ୍ରସ୍ଥ ଆଖଡ଼ାରେ କୁତୂହଳ ବୃତ୍ତେ ।
 ରସେ ଭିଆଇଲେ ହିମିନ୍ଦ୍ର ଖେଳ ପକ୍ଷାନ୍ତେ ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହୋଇଲେ ମୂଳଗଣି ।
 ଭ୍ରମ ଦୁଃଶାସନକୁ ସେ ଦୁହେଁ ହେଲେ ମଣି ।
 ଭ୍ରମ ପଡ଼ିଲା ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବଙ୍କର କଟି ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ-ପାଶେ ଦୁଃଶାସନ ଯେ ପଡ଼ନ୍ତି ।
 କର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଜୁନ ଦୁହେଁ ହୋଇଲେ ବେନ ଭାଗେ ।
 ପଞ୍ଚା ପଞ୍ଚ ହୁଅନ୍ତି ସେ ଯେ ଯାହାର ଯୋଗେ ।
 ଶଲ୍ୟ ସହଦେବ ଦୁହେଁ ପୁଣି ଗଣି ହେଲେ ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିରେ ସହଦେବ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷେ ଶଲ୍ୟେ ।
 ନକୁଳ ଅଶ୍ବତ୍ଥାମା ଗଣି ବାଛୁଲେ ଯେ କର୍ମେ ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିର ନକୁଳ ଅନ୍ୟରେ ଅଶ୍ବତ୍ଥାମେ ।
 ଏସନେକ ଗଣି ବାଛୁଲେ ଯେ ସମକଳେ ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠି ଭ୍ରମ ଅର୍ଜୁନ ମାତ୍ର ବେନ ବଞ୍ଚେ ।

ଦୁଃଖା ବୋଲେ ଭ୍ରମ-ଭୁଲେ ପାଞ୍ଚ ଯେ ହୋଇଲ ।
 ଆତ୍ମକୁ ନାରସ ଅଶ୍ରୁମାକୁ ଯେ ଦେଲ ।
 ଭ୍ରମସେନ ହସିଲ ଦୁଃଖାସନ ବଚନେ ।
 ଭ୍ରମର କବି ହୁଅନ୍ତୁ ସବୁ ଭ୍ରମମାନେ ।
 ଶଲ୍ୟ କୃପ ଅଶ୍ରୁମା କର୍ଣ୍ଣର ସହିତେ ।
 ଭ୍ରମ କବିରେ ହୁଅ ପାଞ୍ଚଭୁବରେ ଭ୍ରତେ ।
 ପୁନଃଦିଗେ ହୋଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ପାଞ୍ଚଭୁବ ।
 ମଧ୍ୟରେ ବେନସ୍ତମ୍ଭ ଗାର କର ପୋତାର ।
 ପୁଣେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପଶ୍ଚିମରେ ।
 ଲଗିଲ ଉଚ୍ଚକାତ ଯେ ହିମାଶିର ଖେଳେ ।
 ପ୍ରଥମେ ରାଗ ଧର ଗୋଡ଼ାଏ ଦୁଃଖାସନ ।
 ପଳାନ୍ତୁ ପଞ୍ଚଭୁବ ଯେ ହରିଣ ବଧାନ ।
 ବନପତି ଦେଖି ଯେହେ ଖେଦର ହରିଣୀ ।
 ନିଃଶ୍ଵାସରେ ମାଉଲ ଦୁଃଖା କୁମରମଣି ।
 ରେ ରେ କାର କରଣ ସେ ମାଉଲକ ଶେଷି ।
 ଚରାଏକ ଶେଷିଣ ମାଉଲ ଯୁଧିଷ୍ଠିକି ।
 ଆସାନ୍ତମେ ପଡ଼ିଲେ ଦୁଃଖାର ପାଦପାତେ ।
 ନାସିକା ବେନ ପୁଡ଼ାରୁ ବାହାର ଗୋଣିତେ ।
 ମାର ଦୁଃଖାସନ ଯହୁଁ ଅଇଲ ଲେଉଟି ।
 ଆରେ ଦୁଃଖାସନ ବୋଲି ଭ୍ରମ ଯାଏ କୁଟି ।
 ମଧ୍ୟବାଣ୍ଡରେ ସେ ମାଉଲ ଦୁଃଖାସନକୁ ।
 ନାତ ପ୍ରହାରରେ ସେ ଭାଙ୍ଗିଲ ତାର ବୁକୁ ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପଳାଏ ଯେ ଗୋଡ଼ାଏ ମାରୁଛି ।
 ଏକା ଋଷୁଡ଼ାକରେ ପଡ଼ିଲ କୁରୁପତି ।
 ଦୁର୍ଜୟ ଦୁବାଳ ଅଉ ଦୁରାସର ମୂଳେ ।
 ଜଣକେ ନାତେ ଲେଖାଏ ମାରେ କୁରୁହଳେ ।
 ଶଲ୍ୟ ପଳାନ୍ତୁ ଭ୍ରମର ଅସିବାର ଜାଣି ।
 ଅସମ୍ଭାଳେ ଲେଉଟନ୍ତି ସେ ଗୁପ୍ତସ୍ଥାନ ପୁଣି ।
 ଚରାଏକ ମାରିଣ ହାବୋଡ଼ିଲ ପଛକୁ ।
 ପାଦ ପ୍ରହାର ମାଡ଼ି ବସିଲ ଶଲ୍ୟ ବୁକୁ ।
 ବାମ ପାଦ ପଡ଼ିଲ ଶଲ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟଖଣ୍ଡେ ।
 ତାହାଣ ପାଦ ପଡ଼ିଲ ପୁଣି ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡେ ।
 ଘନ ଘନ ହୋଇଣ ଯେ ବହର ଗୋଣିତ ।
 ପଡ଼ିଲେ ଶଲ୍ୟ ଗାର ଯେ ମୃତ୍ୟୁ ଶବବତ ।

ସବୁ କୁରୁ ପଡ଼ିଲେ ଯେ ଅଷାଞ୍ଜମ ହୋଇ ।
ଶଲ୍ୟ କୃପ ଅଶ୍ୱଥାମା କାର ତେତା ନାହିଁ ।
ବହନ୍ତି ମନୁରଜାଙ୍କୁ ମୁନି ଯେ ଅଗସ୍ତି ।
ଅଜଠାରୁ କୁରୁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ଅପ୍ରୀତି ।

(6)

ସ୍ୱୟମ୍ଭରର ସଭା (Adi-Parva).

ବ୍ରାହ୍ମଣ ରୂପ ତହିଁ ଧରଲେ ପାଞ୍ଚବାରେ ।
ଦିକ୍ପତି କର ବସନ ପିନ୍ଧିଲେ କଟିରେ ।
ନବଗୁଣ ପରତା ଯେ କନରେ ଉତ୍ତରା ।
ଅଧ୍ୟୟନ ମନ୍ତ୍ର ପୋଷ୍ଟ ହାତେ ଛନ୍ତି ଧରି ।
ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷରେ ଚିତା ଶ୍ରୀବତ୍ସ ଲକ୍ଷଣ ।
କାଶରେ ବେଦକାନ୍ତି ଯେ ସ୍ୱରୂପେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
କାନରେ ଛତା ପ୍ରୋକ୍ଷଣ କରେ ଶ୍ରବଣୁତ ।
ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲନ୍ତି ବାରବର ସେ ପଞ୍ଚ ।
ମାକିଲ ରତନ ଜାଣି ଦଶେ କୁଣ ବଢ଼ି ।
ଶିଳା ଶାଳଗ୍ରାମ ଦେବତା ବିଜୟ ପେଡ଼ି ।
ଗନ୍ଧତମ୍ବାପାଦି କରେ ଶୋଭେ ଜପାମାଳ ।
କଣ୍ଠେ ଶୋଭିତ ଯେ ଭୂଲକ୍ଷ୍ମୀ ଭୂଦାସ ମାଳ ।
କ୍ଷତ୍ରିଗୁଡ଼ି ଛତିକର ବ୍ରାହ୍ମଣ ସ୍ୱରୂପେ ।
ସଭାକୁ ପାଣ୍ଡବେ ତଳଯାନ୍ତି ଗୁପ୍ତରୂପେ ।
ଯଦ୍ୟପି ତଳନ୍ତି ବାରେ ଗୁପ୍ତ କର କାୟ ।
ସ୍ୱରୂପ ବିକାଶର ନିର୍ଯ୍ୟାସ ଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟ ।
ଛୟାମଣ୍ଡପ ଦକ୍ଷିଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ସଭା ।
ମହାସମ୍ଭବେ ବିଜେ ଆଦିତ୍ୟ-ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରଭା ।
ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ସଭାରେ ବିଜୟ ପାଞ୍ଚ ବାର ।
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ବିଜୟେ କି ବ୍ରତା ଲମ୍ବ କୁବେର ।
ଅନେକ ଉତ୍ସବ ହୁଏ ଦ୍ରୁପଦ-କୁବନେ ।
ରାଜା ସବେ ପ୍ରବେଶିଲେ ପଞ୍ଚଦଶ ଦନେ ।
ନିଜ ହସ୍ତେ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେନଶ ଧୃଷ୍ଣୟମନ ।
ସମସ୍ତ ନୃପତିଙ୍କ କରଇ ସମୋଦନ ।
ଶିରେ ମଣିମୁକୁଟ ହୃଦରେ ରତ୍ନମାଳ ।
କର୍ଣ୍ଣେ କୁଣ୍ଡଳ ଲେଳଇ ଗଜମୁକ୍ତା ଫଳ ।

ଭୁଜେ କଟଣୀ ବାହୁଡ଼ି ତରଣେ ନୁପୁର :
 ହାର କଙ୍କଣ ଯେ ମଣିମୟ ଦବ୍ୟସାର ।
 ଶରୀରେ ମୃଗନାଭି ଚତୁଃସମ ଲେପନ ।
 ଶିରେ ଆଭରଣ ଯେ ସୁସଜ୍ଜ ପୁଷ୍ପମାନ ।
 ଏକ ରାଜାକେ ବରଣ ଦେଲା ଏହି ବସ୍ତ୍ର ।
 ଲକ୍ଷେ ରାଜାକୁ ଦ୍ରୁପଦ ଏତୁପେ ସମୋୟ ।
 ସମସ୍ତ ରାଜାକୁ ବରଣ କରେ କୁମର ।
 ଅର୍ଦ୍ୟ ଘେନି ଦ୍ରୁପଦ ଯେ ମିଳିଲେ ସଭାର ।
 ଅର୍ଦ୍ୟ ଘେନି ଥୋଇଲ ସଭାର ମଧ୍ୟସ୍ଥାନେ ।
 ଶତସହସ୍ର ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଣାମ କରେ ବଧାନେ ।
 ଜରାସନ୍ଧ ବୋଇଲ ଶୁଣ ଆହ୍ୱା ଦ୍ରୁପଦ ।
 କେବଣ ତୋହର କହ ସେ ସବୁ ସଂବାଦ ।
 ଦ୍ରୁପଦ ବୋଲେ ଦେବ ସାବଧାନେ ଶୁଣିମା ।
 ଅଗ୍ନିରୁ ଜାତ ମୋହର ଦ୍ରୌପଦୀ ସୁଧର୍ମା ।
 କୋଟିଏ ରୁଷି ଘେନି ମହାତ୍ମା ବେଦବ୍ୟାସ ।
 ଯାଗ କରୁ ମହା ଅନଳରୁ ସେ ପ୍ରକାଶ ।
 ମୋହ ମନକାମନା କଲ ତାହାର ପାଇଁ ।
 ଦୈବବଶେ ବର ନ ପାଇଲ ମଧ୍ୟ ଭୁଲୁଁ ।
 ଜନ୍ମାର ସମାନ ବର ନ ପାଇଲ ଯହୁଁ ।
 ସ୍ୱୟମ୍ବର ଭାଷଣ ଯେ କଲୁଁକ ତହୁଁ ।
 ମୋର ପୁତ୍ର ଭାଗ୍ୟେ ଦୁହିତା ଉପୁଜାଇଲ ।
 ଲକ୍ଷେ ନୃପତିଙ୍କି କେତେ ପୁଣ୍ୟରେ ପାଇଲ ।
 ବର ଅଟ ଭୁମ୍ବେମାନେ ସମସ୍ତ ନୃପତି ।
 କାକୁ ଆସି କରବ କାକୁ କରବ ନାସି ।
 ମହାଲକ୍ଷ ପାଡ଼ିଲ ଏ ମୋ ବ୍ରତ ନିମନ୍ତେ ।
 ଇଚ୍ଛାବରେ ଦୁହିତାକୁ ନୁହଇ ଯୁକ୍ତତେ ।
 ଏ ମୋହର ଲକ୍ଷକୁ ଯେ ବିଳବ ଗୋସାଇଁ ।
 ଲକ୍ଷର ଚଉତ ଶୁଣ ସାବଧାନ ହୋଇ ।
 ରାଧାଚନ୍ଦ୍ର ବୁଲଇ ଯେ ସହସ୍ରେକ ଧାର ।
 କନକ ମସ୍ତକ ଅଛଇ ତହିଁର ଉପର ।
 କୁଶଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟ ବୁଲଇ ଅନୁବ୍ରତେ ।
 ତଳେ ଧନୁ ଏ ଅଛି ଲକ୍ଷେ ବଳ ଯୁକ୍ତତେ ।
 ରାଧାଚନ୍ଦ୍ର ବୁଲୁଅଛି ଶତେ ତାଳ ଭଜେ ।
 ତାଳେ ଭଜରେ ପଟାଏ ଅଛି ଯେ ସୁସଜ୍ଜେ ।

ଲକ୍ଷେକଳ ଧନ୍ୟର ସେ ପଟାରେ ଉଠି ।
 ତହିଁ ତଳେ ଅଛି ଖର୍ଯ୍ୟଜଳ ଘଟ ଗୋଟି ।
 ତହିଁ ଦୁଷ୍ଟ ଦେଇ ଉପରକୁ କର ମୁକ୍ତି ।
 ଚନ୍ଦ୍ରଭେଦ ମାଛ ବାମ ଚକ୍ଷୁ ଯିବ ଫୁଟି ।
 ଏହେନେକ ସ୍ବରୂପେ ଯେହୁ ଲାଖ ବନ୍ଧବ ।
 ଏ ମୋର ଦୁହିତା ଦ୍ରୌପଦୀର ବନ୍ଧା ହେବ ।
 କେଶିନୀ ନାମରେ ଯେ ଏକଇ ମୁଦୁସୁଲ ।
 କନ୍ୟାକୁ ଯୁନ କରନ୍ତି ପରବାଣୀ ମିଳ ।
 ତରଳ ଅର୍ପଣା ତମନ ଶିରରେ ବୋଳି ।
 ସୁବାସିତ ଜଳ ତାଳ କାବେରୀ ପଖାଳି ।
 ଘୋଟିକର କୁଙ୍କୁମ ଯେ ଲେପନ୍ତି ଶରୀରେ ।
 ମୃଗନାଭି କସ୍ତୁରୀ ଲେପିଲେ ତଥୁ ପରେ ।
 ଆଲଟ ଚନ୍ଦ୍ରର ଧର ସୁଖାବନ୍ତ କେଶ ।
 ଅଙ୍ଗେ ପରଧାପନ କରନ୍ତି ହିନବାସ ।
 ଜାଇ ଯୁଇ ମଲ୍ଲ ଆଉ ମାଳତୀ ସେବକ ।
 ସୁବେଶ କର କାବେରୀ ସଜାଇଲେ ହାତ ॥
 ସୁସଞ୍ଜ ପରମଳ ଗଳ କରେ ସୁବାସ ।
 ଲୁବ୍ଧ ମଧୁପ କୁରୁଲୁଛନ୍ତି ଚଉପାଶ ।
 ତହିଁର ପରେ ଖଞ୍ଜିଲେ ମୁକୁତାର ଜାଲ ।
 ଲଲାଟ ପାଟିରେ ଗୋରତନା ଚିତା ବୋଳି ।
 କର୍ଣ୍ଣରେ ତଡ଼କା ଆଉ ନାସାରେ ବଶଣି ।
 ହୃଦୟରେ ରହୁଥିବା ହୃଦୟକୁ ପୁଣି ।
 ଭୁଜରେ ଶୋଭିତ ଯେ କଳଶ ସୁନା ରୁଡ଼ି ।
 ଅଙ୍ଗୁଳରେ ଅଞ୍ଜରୁ ଜଡ଼ା ମୁଦ ଜଡ଼ି ।
 ପାଦରେ ନୁପୁର ଯେ କଳିଣୀ ତହିଁ ସ୍ଥର ।
 ନ ସହଇ ସୁନା ବହୁତ ରହୁ-ଭର ।
 ମିଳଣ ସଖିକଳାପ କରନ୍ତି ଢଳକ ।
 ବେଶ ଭୂଷଣକୁ ଦେବା ବୁଝିଲେ ବମୁଖ ।
 ଉପରେ ପରଧାପକ ଦାସୀ ନେତ ଗୋଟି ।
 ଅନଳ ତେଜ ଜାଣି ବବାଣର ତଦୁକ୍ତି ।

(୭)

ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ପ୍ରତି ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ଉପଦେଶ (Santi-Parva).

ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଆଗେ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ।
 କୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗେ ଗଲେ ଯେ ପାଣ୍ଡବ ପାଞ୍ଚମୁର୍ତ୍ତି ।
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଯେ ବୋଇଲେ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
 ଅଭିଷେକ ବିଧିମାନ କର ଆୟୋଜନ ।
 ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଇଲେ ହେ ଦେବ ହରି ।
 ଭୀଷ୍ମ କହିଲେ ସିନା ରାଜା ହୋଇ ପାରି ।
 ତହିଁ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ପାଖକୁ କଲେ ଯେ ଗମନ ।
 ସୈନ୍ୟ ସଖା ନାହିଁ କେହି ସେହି ସ୍ୱତଃଜଣ ।
 ଯହିଁ ଭୀଷ୍ମ ଦେବ କରୁଥିଲେ ଶରଣ୍ୟା ।
 ସେଠାରେ ପ୍ରବେଶ ଯାଇଁ ହେଲେ ଧର୍ମରାଜା ।
 ଭୀଷ୍ମ ଆଗରୁ ଆରତ ଥିଲେ ମୌନବ୍ରତ ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଦେଖି ପୁଣି ଫିଟାଇଲେ ନେତ୍ର ।
 ଭୀଷ୍ମଦେବ କହିଲେ ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ଚାହିଁ ।
 ସୁଖେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରାଜ୍ୟ କର ବାବୁ ଯାଇଁ ।
 କିପାଇଁ ହୋ ଧର୍ମରାଜା ଅଇଲୁ ମୋ ପାଶ ।
 ବଦନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଶୁଣ କୁରୁକୁଳ-ଭୀଷ ।
 ଅମୃତଦେବ ଦେବ ଭୃମ୍ଭୂତ ତେଜଲ ଜୀବନ ।
 ହିରୁବନେ କିଏ ଅଛୁ ଭୃମ୍ଭୂତ ସମାନ ।
 ଯୁଗଥିଲେ ଭୃମ୍ଭୂତ କିଶନ୍ତୁ ଅବା କିଏ ।
 ଅଳଙ୍କୁ ଭୃମ୍ଭୂତ ସଦା ଚିତ୍ତେ ଦୟା ଥାଏ ।
 ପ୍ରଥମ ଯୁଦ୍ଧେ ଯେ ଆଜ୍ଞା ଦେଇଥିଲ ଦେବ ।
 ଶତ୍ରୁ ମାରି ପଞ୍ଚକଟକରେ ରାଜା ହେବ ।
 ମହତ ବରନ କେତେ ନୁହଇ ଅନ୍ୟଥା ।
 ହସିଲେ ଯେ ଭୀଷ୍ମ ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ କଥା ।
 ଦୁହସିତ ହୋଇ ଭୀଷ୍ମ ଦିଅନ୍ତି ଉତ୍ତର ।
 ଏବେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେଲୁ ସୁଖେ ରାଜ୍ୟ କର ।
 ନାନା ଉପଦେଶ କର ସୁଖେ ରାଜା ହୋଇ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରସନ୍ନେ ତୋତେ କିଛି ଭୟ ନାହିଁ ।
 ନିପାତ ହୋଇଲେ ଏବେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରପୁତ୍ର ।
 ଏହା ହେବ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ ଥିଲା ମୋ ଚିତ୍ତେ ।

ଧର୍ମ ପ୍ରତିପାଦ ସୁଖେ ରାଜ୍ୟେ କର ଯାଇଁ ।
 ଅଧର୍ମ କଲେଟି ସହ ନ ପାରଇ ମନ୍ତ୍ର ।
 ଏପରି ପ୍ରଜା ପାଳକୁ ନୋହିବ କେ ଦୁଃଖୀ ।
 ପ୍ରଜା ରକ୍ଷା କଲେ ସିନା ରାଜା ଅଟେ ସୁଖୀ ।
 ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିପାଳନେ ସେ ଇନ୍ଦ୍ର କରେ ବୃକ୍ଷ ।
 ରାଜାର ପାଳନେ ସିନା ରକ୍ଷା ହୁଏ ସୃକ୍ଷ ।
 ପ୍ରଜାକୁ ପାଳିବା ଅଟେ ରାଜାର ଯେ ବଧୂ ।
 ପ୍ରଜା-ସୁଖେ ସ୍ଥିଲେ ସେ ରାଜାର ସର୍ବ ସିଦ୍ଧି ।
 ଦୋଷାଦୋଷ ବର୍ତ୍ତର କରଣ ଦଣ୍ଡ ଦେବୁ ।
 ଦେଖି ତାହା ସୁଖୀହେବେ ପ୍ରଜାମାନେ ସବୁ ।
 ଚାରି ବରଗି ଦେଖିବୁ ବଧୂ କି ଅବଧୂ ।
 ଯେ କରେ ସଦା ଅବଧୂ ପକାଇବୁ ଛେଦ ।
 ଦୋଷୀକ ଦଣ୍ଡିଲେ ତୋତେ ନ ଲାଗିବ ଦୋଷ ।
 ତେବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଶ୍ଚଳେ ରହିବେ ତୋର ଦେଶ ।
 କୋଉଏ ହାତରେ ଯେ କରୁ ଏକ କାଠି ।
 ପରଶ ଗୁଣ୍ଡରେ ମାଣେ ବଂଶମାଣେ ବାଟି ।
 ବାଟିକର ଚିନାଏ ଯେ ଘେନିଥିଲେ ସଞ୍ଜ ।
 ଆମ୍ଭ ଆମ୍ଭ ଘେନି ବଞ୍ଚି ବୋଲିବେ ଯେ ପ୍ରଜା ।
 ପ୍ରଜାମୁଖେ ଶୁଭେ ଯାର ଜୟ ଜୟ ଧ୍ବନି ।
 ଯମ ତାକୁ ଦଣ୍ଡି ନ ପାରଇ ପାଶ ଘେନି ।
 ରାଜ୍ୟ କଳ-ନିବାରଣେ ଭାର୍ଯ୍ୟ ପେଷିବୁ ।
 ରାଜ୍ୟର ଖବର ଚିନିବାର ବୁଝୁଥିବୁ ।
 ଉତ୍ତମଲୋକ ଦେଖିଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ କରୁ ।
 କିନ୍ତୁ ତାର ହାତେ ଦଣ୍ଡବଧୂ ଯେ ନ ଦେବୁ ।
 କୃଷିକାର କି ଯେ ଧନ ହାର ନ ଦଣ୍ଡିବୁ ।
 ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ଦେଖିଲେ ତାକୁ କ୍ଷମା ଯେ କରୁ ।
 ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଘୋଡ଼ା ଦେବୁ ବୃଦ୍ଧ ରାଜତର ହାତେ ।
 ପରୁଷ ବର୍ଷ ପଦାତ କରୁଥିବୁ ନିତ୍ୟେ ।
 ସତର ବରଷର ହୋଇଥିବ ଯେ ଗଜ ।
 ବଳିଷ୍ଠ ମାହନ୍ତ ତାକୁ କରୁଥିବ ସଜ ।
 ଅଣ୍ଟା ଗଜ ପଦାତ ନିରତେ ସାଜି ଥିବୁ ।
 ବେଳା ଅବସ୍ଥାରେ ଅବକାଶ ଯେ କରୁ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ-ମୁଖରୁ ଯେ ପୁରଣ ଶୁଣୁଥିବୁ ।
 ନାୟମାନଙ୍କୁ କଦାଚ ବିଶ୍ବାସ ନ ଥିବୁ ।

ଅସୁର-ଭୋଗ-ଜାତରେ ଯୁନ ନ କରୁ ।
 ଧନ ସଞ୍ଚିବାକୁ ସଦା ଲୋଭି ଯେ ନୋହିବୁ ।
 ବେଳକାଳ ଜାଣି ଧନ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ଯେ ଦେବୁ ।
 ଅନ୍ଧାର ବଜେ ନ କର ବଣ୍ଟାସ ନ ଯିବୁ ।
 ପାରିଥିବି ବରବର ନ ତେଜୁ ରାଜା ।
 ଦେବ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ନିତି କରୁଥିବୁ ପୂଜା ।
 ଧର୍ମିକଙ୍କୁ କରୁଥିବୁ ବ୍ରତ ଏକାଦଶୀ ।
 ବିଦେଶୀ ଦୂତଙ୍କୁ ନଗ୍ନେ ନ ଦେବୁ ଯେ ପଣି ।
 ପରଦାର ପରଧନେ ଲୋଭି ଯେ ନୋହିବୁ ।
 ବିବାହିତା ନାରୀ-ସଙ୍ଗେ କେବଳ କରୁବୁ ।
 ଯଥା ଯଜ୍ଞ କର ଦେଉଥିବୁ ଯେ ଆହୁତି ।
 ଦଣ୍ଡ ବିଧିକୁ ଯେ ଉପଗତ ଶତ୍ରୁ ପ୍ରତି ।
 ଦୁଷ୍ଟ ଦାନବ ଦେଖିଲେ କରୁବୁ ବିନାଶ ।
 ତହିଁରେ ରାଜାକୁ ଲେଖ ମାତ୍ର ନାହିଁ ଦୋଷ ।
 ପରଦାର ଧନ ନ କରୁବୁ ହରଣ ।
 ରଖିବୁ ଯେ ବକଳରେ ପଶିବ ଶରଣ ।
 ବଣ୍ଟାସୀ ମନ୍ତ୍ରୀକ ରାଜ୍ୟଭାର ସମର୍ପିବୁ ।
 ସମୁଦାୟ ଅଧିକାର କେକେହେଁ ନ ଦେବୁ ।
 କଷ୍ଟ ଯେପରି ନ ପାନ୍ତି ଗୋରୁ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
 ଏ କଥାକୁ ସଦା ରହିଥିବୁ ସାବଧାନେ ।
 ଜାତ୍ୟ-ଅନ୍ଧକ୍ରମ ଦେଉଥିବୁ ହେ ନୃପତି ।
 ସ୍ଥାନ ଅନୁରୂପେ ରଖିଥିବୁ ସେନାପତି ।
 ଗଜ ଅଣ ନିମନ୍ତେ ଯେ ଦେଉଥିବୁ ଧନ ।
 ଗୋତର କର ବହୁତ ଶୁଦ୍ଧଦେବୁ ସ୍ଥାନ ।
 ଗୁଣ ଜାଣି ଲୋକଙ୍କୁ ଯେ କରୁଥିବୁ ପୂଜା ।
 କବିକାରେ କୃପଣ ନୋହିବୁ ହେ ରାଜା ।
 ଏ ବିଧିରେ କହି ଶୁଣୁ ରାଜବିଧିମାନ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୁଖକୁ ଚାହିଁଲେ ବନ୍ଧନ ।

(୫)

ମହାଯାତ୍ରା (Swargārohaṇa-Parva).

ସୁଧୂଷ୍ଟର ବୋଲନ୍ତି ତୁ ଶୁଣ ବୃକୋଦର ।
 ନଦୀ ପାରି ହୋଇ ଯିବା କେମନ୍ତ ପ୍ରକାର ।
 ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ବୃକୋଦର ହେଲ ପାରି ।
 ସେ ସମୟେ କେ ଡାକିଲ ରେ ରେ କାର କର ।

ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର କାତର ହୋଇଲେ ।
 ବୃକୋଦର ଡାକ ଅର୍ଜୁନକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
 ଅର୍ଜୁନ ତାଙ୍କିଲେ ଦେବ ଆସ ହେ ବାହୁଡ଼ ।
 ନ ଆସିଣ ଭ୍ରମସେନ ଦେଲ ଏକ ରତ ।
 ପୁଣି କେ ତାଙ୍କିଲ ଉଚ୍ଚେ ଆରେ ରେ ପାଣ୍ଡବେ ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଅର୍ଜୁନ ନକୁଳ ସହଦେବେ ।
 ନୟନ ବୁଲଇ କହେ ତୁମ୍ଭେମାନେ କେ ରେ ।
 ଜାଣିବ ତୁମ୍ଭର ବଳ ଏଣିକି ଆସ ରେ ।
 ତହୁଁ ସହଦେବ ପୁଛା କଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
 କେବଣ ବୃକ୍ଷନ୍ତ ଏହା କହ ହେ ସତ୍ତ୍ୱର ।
 ତାହା ଶୁଣି ସହଦେବେ ଦୟାର ଉତ୍ତର ।
 ଆହେ ପ୍ରଭୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଶୁଣ ମୋ ଉତ୍ତର ।
 ସତ୍ୟଯୁଗେ ମାନଧାତା ଯଜ୍ଞ ଏଥୁ କଲେ ।
 ମହାମଣ୍ଡଳର ରାଜା ସବୁ ନିମନ୍ତ୍ରିଲେ ।
 ଏହି ସ୍ଥାନେ ରୁଷିଗଣେ ରାଜା ତକାଇଲେ ।
 ଅମୋକ୍ଷ ଏ ଭୂମି ଜାଣି କେହି ନ ପଶିଲେ ।
 ମାନ୍ୟ ଗଉରବ ନାହିଁ ସବୁ ଏକାକାର ।
 ଦ୍ୱିଜ ଗୁଣ୍ଡାଳ ଯେ ଏକ ନୁହଇ ଅନ୍ତର ।
 ଭୋଜନ କରିଲେ ଦେବ ନୁହଇ ଅର୍ଘ୍ୟ ।
 ମଦ୍ୟ ମାଂସ ଏକତ୍ରରେ କରିନ୍ତି ଯେ ଲଟା ।
 ଅନୁଷ୍ଠାଣେ ଏଠାବାସୀ ରମଣ କରନ୍ତି ।
 କେଉଁ ଥରେ ସେମାନଙ୍କ ନ ଥାଇ ଯେ ଭ୍ରନ୍ତି ।
 ସେହି ହେତୁ ଏ ସ୍ଥାନରେ ଯାଗ ଯେ ନ ହେଲ ।
 ଅମୋକ୍ଷ ହୋଇଣ ଏହି ସ୍ଥାନ ଯେ ରହିଲ ।
 ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଲନ୍ତି ଏ ବାଣୀ ।
 ସେହି ସ୍ଥାନେ କେଉଁ ପରି ସିବା ଅମ୍ଭେ ପୁଣି ।
 ସେହି ସ୍ଥାନେ ଗଲେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହେବ ମହା ଦୋଷ ।
 ଏହା କହି ତାଙ୍କିଲେ ସେ ଭ୍ରମ ଫେରି ଆସ ।
 ନିସ ଫୁଲଭଣ ଭ୍ରମ ବୁଲିବ ଲଭଇ ।
 ଅସ ତୁମ୍ଭେ ତାହାକୁ ମୁଁ ମାରିବ କର୍ତ୍ତ ।
 ତହୁଁ ହସି ଯୁଧିଷ୍ଠିର କହନ୍ତି ବଚନ ।
 ଲେଉଟି ଆସିବ କେଉଁ ପରି ଭ୍ରମସେନ ।
 ସହଦେବ ଅର୍ଜୁନ ହେ ଯାଅ ଏହିକ୍ଷଣି ।
 ଗାତେ ଧରି ଭ୍ରମକୁ ଯେ ଦେନିଆସ ପୁଣି ।

ତହିଁ ସହଦେବ ପାର୍ଥ ଗଲେ ଭଲ ବେଳ ।
 କୋଳକର ଭ୍ରମକୁ ସେ ଅଲ୍ଲେକ ଦେନ ।
 ଭ୍ରମସେନ ବୋଲେ ଦେବ ଏ ସ୍ଥାନେ ନ ରହ ।
 ଏହା ପାଇଁ ହେଲେ ପିତା ପୁତ୍ର ଦେଖା ନାହିଁ ।
 ଦେବ ! କଥା ଜାଣି ନ ଶୁଣନ୍ତି ଶାସ୍ତ୍ରବାଟ ।
 ରକ୍ଷାଶାଳେ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ନ ନିଅନ୍ତି ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ।
 ଗୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାରନ୍ତି ସେ ନ ଜାଣନ୍ତି ହତ୍ୟା ।
 ନ ଜାଣନ୍ତି ତହିଁ ଦେବ ହରି-ହରି-କଥା ।
 ଏହି ନଦୀ ପାଇଁ ହୋଇ ନ ଗମନ୍ତି ଜନ୍ମ ।
 ଶ୍ରବଣରେ ହସ୍ତ ଦେଇ ଏଥୁ ବାନ୍ଧୁତନ୍ତୁ ।
 ତହିଁ ସଙ୍ଗେ ଫେରି ଆସି ଏକାମ୍ବର ବନେ ।
 ଭୂତବାସ ଦକ୍ଷିଣେ ରହିଲେ ଏକଦିନେ ।
 ଭ୍ରମସେନ ଅନ୍ନପୁତ୍ରା କଲ୍ଲ ଯେ ରଜନ ।
 ବିନ୍ଦୁହ୍ରଦେ ସ୍ନାନ ସାରି କଲେ ତା ଭୋଜନ ।
 ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ପାଇଁ ହୋଇ ପାଞ୍ଚଭାଇ ଗଲେ !
 ପଶ୍ଚିମ ଦିଗକୁ ତହିଁ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭିଲେ ।
 ବୈତରଣୀ ନଦୀତୀରେ ରହି ପାଞ୍ଚଭାଇ ।
 ଚଳନ୍ତି ପାଣ୍ଡବେ ତହିଁ ପଶ୍ଚିମ ମୂରତ ।
 ତହିଁ ଯାଇଁ ପ୍ରୟାଗରେ ରହି ପାଞ୍ଚବନ ।
 ସାରିଲେ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ପିତୃକାର୍ଯ୍ୟ ମାନ ।
 ଯଥାବିଧି ସେହିଠାରେ ବାଲପିଣ୍ଡ ଦେଲେ ।
 ଶ୍ରୀଗଦାଧର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ପିତୃକାର୍ଯ୍ୟକଲେ ।
 ଗୟାଶ୍ରୀ ସେହିଠାରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କଲେ ।
 ପାପ ନାଶ ପିତୃଲୋକେ ସ୍ବର୍ଗେ ବସାଇଲେ ।
 ତାହାପରେ ପାଞ୍ଚଜଣ ସେହିଠାରୁ ଆସି ।
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ବାଘଶସୀ ।
 ମକରର କୁଷ୍ଠପକ୍ଷ ପ୍ରହପଦା ଦିନ ।
 ପୁଷ୍ପାନକ୍ଷତ୍ର ଯେ ଗୁରୁବାର ବିଦ୍ୟମାନ ।
 ବାଳକ ନାମେ କରଣ ବ୍ୟବସାୟ ଯୋଗ ।
 ମକରର ସଂକ୍ରମଣ ସେ ଦିନର ଭୋଗ ।
 ପାଣ୍ଡବେ ବିଜୟ କଲେ ଯାଇଁ କାଶୀପୁରେ ।
 ଏକମାତ୍ର ଦ୍ରୋପଦୀ ଅଛନ୍ତି ସଙ୍ଗତରେ ।
 ମଣିକର୍ଣ୍ଣିକାରେ ତହିଁ ସ୍ନାନ କରଲେ ।
 କାଶୀ ବିଶ୍ବନାଥେ ଯାଇଁ ଦରଶନ କଲେ ।

କପଟପାଶା

By BHĪMĀ DHĪVAR

ପ୍ରଥମ ସ୍କନ୍ଦ

ସଗ—ବଳିନାଗୋଡ଼ା

ଜୟ ଜୟ ବିଦ୍ମରାଜ ଗଉଡ଼ା-ନନ୍ଦନ ।
ପୃଥୁଳ ଉଦର ନାଥ ଇନ୍ଦ୍ର-ବାହନ ହେ ।
ଗଜମୁଖ ଏକଦନ୍ତ କପୋଳେ ସିନ୍ଦୂର ।
ଯୋଗେଶ୍ବର ପୁରୁଷ ତୁ କେ କରୁ ଗୋଚର ହେ ।
ଯଜ୍ଞବିଧି ଆରମ୍ଭେ ପ୍ରଥମେ ତୋର ପୂଜା ।
ଗଙ୍ଗାଧର ତାତ ତୋର ଜନନୀ ଗିରିଜା ହେ ।
କର ଅନୁଗ୍ରହ ମୋତେ ଅମ୍ବିକା-ନନ୍ଦନ ।
କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ମୋର ଭାରତ-ବିଧାନ ଯେ ।
କୁରୁପତି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ପଶାଖେଳ-ରସ ।
କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା, ଛନ୍ଦପ୍ରତିବନ୍ଧି ଭାଷ ଯେ ।
ବନ୍ଦୁ ଗୋ ଶାରଦା ହିଙ୍ଗୁତପୁର-ବାସୀ ।
ତୋର ଆଜ୍ଞା ହେଲେ ମୁଖ ପଣ୍ଡିତରେ ମିଶି ଗୋ ।
ତୋ ଚରଣେ ରହୁ ମା ଗୋ ସର୍ବଦା ଭକ୍ତ ।
ଭ୍ରମା ଧୀବରକୁ ଦିଅ ଏହି ସଦଗତ ଗୋ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍କନ୍ଦ

ସଗ—ବଳାଶା

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ବଲ୍ଲଙ୍କ ଦେଶରେ ବୈବର୍ଣ୍ଣୟମକୁ ଗଜା ।
ଅଗସ୍ତି-ଚରଣ ଧରି ନୃପରାଜ କଲେ ଧୂପ ଦୀପ ପୂଜା ।
ଉତ୍ତମ ପଦାର୍ଥ ଦେଇ ନୃପତି-ଚରଣେ ହୋଇ ବନୟୀ ।
କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ମୁନିପାଦେ ପତି ମଧୁର ବାଣୀ ଭାଷଇ ।
ତୁମ୍ଭେ ବ୍ରହ୍ମବେଦ କର୍ତ୍ତା ମୋକ୍ଷଦାତା ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ରର ଜ୍ଞାତା ।
ଭାରତ-ଚରଣ ପରମପବିତ୍ର କହ ଫିଟୁ ମନୋବ୍ୟଥା ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ଦୂର୍ଯ୍ୟୋଧନ ସଙ୍ଗେ କପଟ ପାଶାରେ ହାଉ ।
ତଦନ୍ତେ କି କଲ ଗାନ୍ଧାରୀର ବଳା କହ ମୋତେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ଵା ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ମହାପତି କହିବା ତହିଁ ଚରତ ।
ଗଜ୍ୟ ଦଣ୍ଡସିଂହାସନ ସହଚରେ ହାଉଲେ ଧର୍ମଙ୍କ ସୁତ ।

ଭ୍ରମ ଅରଜ୍ଜନ ନକୂଳ ସହିତେ ସହବେଦ ମନ୍ତ୍ରୀବର ।
 ଦୁ ପଦ-କୁମାରୀ ସହିତେ ହାତ ଅମୂଲ୍ୟ ରହୁଅଶ୍ରୀ ।
 ଅତି ଲଜ୍ଜାଭରେ ନୃପତି-ସଭାରେ ତଳେ ଛନ୍ଦି ପାଞ୍ଚଭାଇ ।
 ଭ୍ରଷ୍ଟ ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ କର୍ଣ୍ଣ ସଙ୍ଗେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବସି ଅଛଇ ।
 ଶୀଘ୍ରକର ଦୁଃଶାସନ ମୁଖ ଚାହିଁ ଅଜ୍ଞାଦେଇ କୁରୁରଣ ।
 ବାବୁଶାବନ୍ଧୁକୁ ଯାଇଁ ଦ୍ରୋପଦୀର କେଶ ଧରି ବେଗେ ଅଣ ।
 ହୋଇ ଏକନାଥ ପଞ୍ଚଭାଇ କର ଦୋଳଉଛ ମହାସଖା ।
 କେତେ ଶୋଭାବନ ଦେଖୁ ସଙ୍ଗଜନ ଘେନିଅସ ମୋର କିଛି ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ-ବାଣୀ ଦୁଃଶାସନ ଶୁଣି ଧାଇଁଲ ଅତି ପ୍ରଖରେ ।
 ବୋଲେ ଭ୍ରମା ଶୁନ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ ବାବୁଶାବନ୍ଧୁ-ନଗରେ ।

ଭୂଞ୍ଜୟ ଛନ୍ଦ

ସଗ-ଭେଷି

ଶୁଣ ଅହେ ସୁଜନର ବାବୁଶାବନ୍ଧୁ ନଗର
 ହସ୍ତିନାକୁ ବାଦଣ ଯୋଜନ ଅଟଇ ।
 ପବନହୁଁ ଖରତର ଧାଇଁଲ ସେ ଦୁଃଶାସନ ।
 ପ୍ରବେଶ ହେଲ ବାବୁଶାବନ୍ଧୁରେ ଯାଇଁ ।
 ପାଦଦାତେ ମମ୍ବା ତମକେ ।
 ଅରେ ଅରେ ପାଣ୍ଡବାରେ ବୋଲଣ ତାକେ ।
 ଭୟ ପାଇ ନଗଲେକେ ପଳାଇଣ ଗଲେ ଥୋକେ
 ସିଂହଦ୍ବାରେ ଦୁଃଶାସନ ପଶିଲ ଠେଲ ।
 ବ୍ବାରେ ବ୍ବାହମାନେ ଥିଲେ କୁନ୍ତୀଙ୍କ ଆଗେ କହିଲେ
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ-ଭ୍ରାତ ଦୁଃଶା ଅସୁଛ ପେଲ ।
 ଶୁଣି କୌନ୍ତସେଇକୁମାରୀ ।
 ଯାଇଁ ସିଂହଦ୍ବାର ମାତି ବସିଲେ ନାଥ ।
 କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେ ରେ ବାବୁ ରହ ରହ କଥା ସବୁ
 ପଚାରିବା କିପିଁ ତୁହି ଭିତରେ ପଶୁ ।
 ସିଂହର ଭୁବନେ ଅସି ଶୃଗାଳ ପଶଇ ଝାସି
 କହ ଏ ଚଉତି ମନୁ ସଂଶୟ ନାଶୁ ।
 ଦୁଃଶା କର ଯୋଡ଼ି ଜଣାଏ ।
 ମନକୁତ୍ୟ କଲେ ମାଗେ ଭୁମ୍ବର ପୋଏ ।
 ସୁସ୍ପର୍ଷ ହସ୍ତିନା ଗଲେ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଭୁଲେ
 ପଶାଖେଳ ରସେ ମାତି ହୋଇଲେ ଭେଳ ।

ବ୍ରଜ୍ୟ ଦଣ୍ଡସିଂହାସନ ନକ୍ଷତ୍ର ଭ୍ରମ ଅର୍ଜୁନ
 ଦ୍ରୋପଦୀ ସହିତେ ପୀଡ଼ କଲେ ସକଳ ।
 ହାଉଲେ ସେ ଧର୍ମକ୍ଷୁଦ୍ର ।
 ଜଣିଲେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଶୁଣ ଗୋ ମାତ ।
 ଅନ୍ଧା ମୋତେ ଛନ୍ଦ୍ର ଦେଇ ରାଜା ଭ୍ରମମଣିଆ
 ଦ୍ରୋପଦୀର କେଶ ଧରି ଘେନି ମୁଁ ସିବ ।
 ଅଗୋ ମାତଃ ଶୁଦ୍ର ବୀର ସିବର ଭିତର ପୁର
 ଭକ୍ତର ହୋଇଲେ ପରାବ୍ରତ ପାଇବ ।
 କୁଳଦେବୀ ପୁଣିଲେ ସବୁ ।
 କେଉଁ ପୀଡ଼େ ଦ୍ରୋପଦୀ ହାଉଲେ ବାଲୁ ।
 ଦୁଃଶାସନ ବୋଲେ ମାତଃ ପ୍ରଥମେ ଧର୍ମକ୍ଷୁଦ୍ର
 ହାଉଲେ ସପତଦର ଧନ ଭଣ୍ଡାର ।
 ଦ୍ଵିତୀୟରେ ପୀଡ଼ କର ଦଣ୍ଡସିଂହାସନ ହାଉ ।
 ତୃତୀୟେ ହାଉଲେ ଭ୍ରମ ଭ୍ରମ କୁମର ।
 ଚତୁର୍ଥେ ହାଉଲେ ଅର୍ଜୁନ ।
 ପଞ୍ଚମେ ହାଉଲେ ମାଗୋ ମାଦ୍ରୀନନ୍ଦନ ।
 ଷଷ୍ଠବେଳେ ପୀଡ଼କର ହାଉଲେ ଦ୍ରୋପଦୀ ନାୟା
 ସପ୍ତବେଳେ ହାଉ ଅଙ୍ଗ ହେଲେ ମଉନ ।
 କୁନ୍ତୀ ବୋଲିଲେ ଦ୍ରୋପଦୀ ପ୍ରଥମ ବିବାହୀ ସଖୀ
 ପ୍ରଥମପୀଡ଼େ ହାଉଲେ ନିଅନ୍ତୁ ପୁଣ ।
 ଭାଇ ଭାଇ କରୁଛୁ ଗୋଳ ।
 ଏ ଶୁର କଥାକୁ ଦୁଃଶା କରୁ କଟାଳ ।
 ସୋଦରେ ସୋଦରେ ଧୂଣି ହେଉଛନ୍ତି ହୁଣାହୁଣି
 କହ ଦ୍ରୋପଦୀ କି ଦୋଷ କରୁଛୁ ତହିଁ ।
 ଶୁଣି କର ଦୁଃଶାସନ ବୁଲୁଇ ବେନନୟନ ଆଡ଼
 ହୁଅ ବୋଲି କୁଳ ଦେବୀକି କହ ।
 ଠେଲି କରେ ଦେଲେ ପକାଇ ।
 ବବାଟ ଜଣରେ ଦେଖା ପଡ଼ିଲେ ଯାଇଁ ।
 ବୁଲୁ ଭାବ ଦେଲେ ହରି ଅହେ ଶଙ୍ଖ ଚନ୍ଦ୍ରଧାରୀ
 ଦ୍ଵାରକା ଶୁଭ କି ନିଜ ଧାମକୁ ଗଲ ।
 କେତେ କେତେ ଶଙ୍କଟରୁ ରଖିଛୁ ମୋହ ପୁଣ୍ୟକୁ
 ଏବେ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥିରରେ ଦୟା ଶୁଭଲ ।
 ପଞ୍ଚପୁଣ୍ୟ ମରେ କି ମୋର ।
 ସ୍ଵଲେ କର୍ପା ଦୁଃଶାସନ ପଶନ୍ତୁ ଘର ।

କୁଳ ଉଚ୍ଚେ କଲେ ହୁଏ ଦ୍ରୁପଦ ରାଜକୁମାରୀ
 ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କୁ ଘେନି ଯାଇଁ ଭିତରେ ପଶ ।
 ବଳହାରେ ଦୁଃଶାସନ ପଶିଲା ଅମ୍ଭ ଭବନ
 ଗୁପ୍ତତତ୍ତ୍ୱବରେ ରହି ହୁଅ ଅଦୃଶ୍ୟ ।
 ତାହା ଶୁଣି ସୁଭଦ୍ରାଦେବ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରଶାଳା ପୁରେ ବେଗେ ଲୁଚିଲେ ଯାଇଁ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ଯେ ଭୟ ପାଇ ଆକୁଳେ ଅଙ୍ଗ ଥରଇ
 ତରତର ହୋଇ ଉଠି ଗଲେ ପଳାଇ ।
 କେଶ ପାସ କଟିବାସ ଫିଟିବହେ ଖରଣ୍ୟାସ
 ରୋଷାଲଗାଳ ମଧ୍ୟରେ ଲୁଚିଲେ ଯାଇଁ ।
 ବ୍ୟାଧ ଭୟେ ଯେହେ ମୁଗୁଣୀ ।
 ଚଞ୍ଚଳନୟନ ମୁଖ ନ ସ୍ଥୁରେ ବାଣୀ ।
 ପୁରେ ପୁରେ ଦୁଃଶାସନ ଖୋଜଇ ସବୁଭବନ
 ନେତ୍ରପୁର ବାସପୁର ତାଳମ୍ବପୁର ।
 ଝିନପୁର ରହପୁର କଉତୁଭମଣିପୁର
 ଇନ୍ଦ୍ର ଅବକାଶପୁର ଖୋଜଇ ବାର ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଶୁଅନ୍ତ୍ର ଯେ ପୁରେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରପୁର ସମନୋହେ ତାକୁ ଲକ୍ଷରେ ।
 ଚାରିକୋଶ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ଅଟଇ ସେ ପୁର-ସ୍ଥିତି
 ସ୍ୱାସ ନାଳା ଖଞ୍ଜାଅଛି ଅଞ୍ଜରତନ ।
 ସୁଦ୍ର ମୋତି କେରା କେରା ଲମ୍ବିଛି ମୁକୁତାଝରା
 ପ୍ରକାଳର ପ୍ରମୁ ହୋଇଅଛି ଶୋଭନ ।
 ଦବ୍ୟ ପାଟବସ୍ତ୍ର ଚାନ୍ଦୁଆ ।
 ମର୍ଜିତ ଚାମରମାନ ଲମ୍ବିଛି ନୂଆ ।
 ସେ ପୁରରେ ଦୁଃଶାସନ ନ ପାଇ ଦ୍ରୌପଦୀ ଚନ୍ଦ୍ର
 ବସୁନ୍ଧା ହୋଇ ବହନ ଲେଉଟି ଆସେ ।
 ଖୋଜି ନ ପାଇଣ ଭେଟ ରୋଷାଲଗାଳ ନିକଟ
 ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭରା ଦେଇ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ପାରୁଣେ ।
 ପୁରଦଗେ ଉଦେ କି ଭାବୁ ।
 ସେହୁମତ ଦଶୁଅଛି ଦ୍ରୌପଦୀ-ତନୁ ।
 ଦେଖିଣ ଦୁଃଶା ଚକିତ ବୋଲଇ କି ଦନନାଥ
 ଅକାଶକୁ ଛାଡ଼ି ଅସି ଏଥୁ ରହିଲା ।
 କି ଅବା ସହର ଭୟେ ଶଶଧର ଏଥୁ ରହେ
 କେବଣ ଚଉତି ମୋତେ ଜଣା ନ ଗଲା ।

ପୁଣି ଗଲା ପହଣ୍ଡେ ଚାଲି ।

ନିକଟେ ଜାଣିଲୁ ଗାର ଦ୍ରୌପଦୀ ବୋଲି ।

ଶୁଣ ହେ ସୁଜନଜନ ମୁଁ ଶୁଭ ପାମର ଶୁନ

କହିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ନିଜ ମହାଭାରତ ।

ଅର୍ଥକୁ ଅର୍ଥ ମିଶାଇ ପଦକୁ ପଦ ପକାଇ

ଛନ୍ଦପ୍ରତିବନ୍ଧରେ ମୁଁ କଲି ଗୀତ ।

ସାଧୁଜନ ନ ଘେନ ଦୋଷ ।

କହେ ଶୁନ ଭ୍ରମା କୃଷ୍ଣ-ଚରଣେ ଆଶ ।

ତୃତୀୟ ଶ୍ଳୋକ

ସଗ—ରାଗବଜ୍ର, ହରିଚଉତିଶା ବାଣୀରେ

କର୍ଣ୍ଣମନ ଦେଇ, ଶୁଭମନ୍ତ୍ର ହୋଇ, ଶୁଣ ଜନେ କୃଷ୍ଣରସ ।

କଳାକର ମୟ, ଅକାର ପରାୟ, ଦ୍ରୌପଦୀ-ଦୁଃଖ ବନାଶ ହେ । ଶୁଣ ।

ଭଜ ନରତେ ପଦ୍ମଚରଣ ହେ । ଫେଡ଼ ଦ୍ରୌପଦୀର ଏ କଷଣ ହେ ।

ତୁମ୍ଭ ବନା ନାହିଁ ପରବାଣ ହେ ।

ସେଷାଞ୍ଜାଳରେ, ଦୁଃଖାସନ ଗାର, ଦ୍ରୌପଦୀ ଦେଖିଲୁ ଯାଇଁ ।

ତାହାଙ୍କର କେଶ, ଧରିବ ବୋଲଣ, ହସ୍ତକୁ ଦେଲା ବଢ଼ାଇ ସେ । ଗାର ।

ଦେଖା ଦ୍ରୌପଦୀ ଦେଲେ ଉତ୍ତର ରେ । ଦୁଃଖା ନ ଛୁଅ ଅଙ୍ଗ ମୋହର ରେ ।

ପାକାସ୍ତ୍ରରଣ ମୋହ ଶରୀର ରେ । ଏଥୁ ଛୁଇଁଲେ ଦୋଷ ଅପାର ରେ ।

ମୂର୍ଖ ଦୁଃଖାସନ, ବୋଲଇ ବଚନ, ନିର୍ଜ୍ଞାନ ହୋଇଲୁ ବାଲି ।

ମିଛେ ରଜୋବତୀ, ବୋଲଣ ଯୁବତୀ, ମୋତେ ଲେହନୁ ଶୁଣାଇ ଗୋ । କହ ।

କେଉଁ ଦୋଷ ଛୁଇଁଲେ ତୋ ଦେହ ଗୋ । ମୋତେ ଲଗିଲି ବଡ଼ ସନ୍ଦେହ ଗୋ ।

ଅଜ କାହିଁ ସିକୁ ରହ ରହ ଗୋ ।

ଦୁଃଖାସନ କହେ, ସ୍ତ୍ରୀର ମାତ୍ର ଭୂତ, ପୁଣ୍ୟକୁ ନାହିଁ ବିଶ୍ୱାସ ।

ତମାପ୍ରାୟ ବେନ, ନୟନକୁ କର, ଧରିଲୁ ଦ୍ରୌପଦୀ କେଶ ସେ । ବାଳ ।

ରହୁ ଗ୍ରାସେ କି ତନ୍ତ୍ରମଣ୍ଡଳ ସେ । ଖରେ ଘେନି ଗଲା ଅନ୍ତରାଳ ସେ ।

ସତୀ-ଚରଣ ନ ପଡ଼େ ତଳ ସେ । ବୋଲେ ରଖ ରଖ ଅଦମ୍ଭଳ ସେ ।

ରକ୍ଷା କର ପ୍ରଭୁ, ଜଗତଭୟର, କରୁଣାପିନ୍ଧୁ ମୁହର ।

ତୁମ୍ଭେ ଦାନବକୁ, ନ ରଖିଲେମୋତେ, ଅନାଥ ହୋଇଲୁ ନାହିଁ ହେ । ହରି ।

ଦୁଃଖା ବଳେ ନେଉଅଛି ଧରି ହେ । କାହା ଆଗେ କରବ ଗୁହାର ହେ ।

ଏହି ସଙ୍କଟରୁ କର ପାରି ହେ ।

ପବନହୁଁ ଖରେ, ଦୁଃଖାସନ ଗାର, ହସ୍ତୀନା ପ୍ରବେଶେ ଯାଇଁ ।

ଦ୍ରୌପଦୀ ବୋଲଣ, ସବୁକୁ ନ ନିଅ, ପରିମୁଣ୍ଡା ତୋର ଯାଇଁ ରେ । ଗାର ।

ତୋତେ ଶପଥ ଅଛି ମୋହର ରେ । ଭାଷୁ ଦ୍ରୋଣ ଅଛନ୍ତି ସଭାର ରେ ।

ଲଜ୍ଜା ହୋଇବ ମୋତେ ଅପାର ରେ ।

ସଭା ନିକଟରେ, ରଣ ଦୁଃଶାସନ, ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପାଶେ ଗଲ ।

ଭେଦେବ ନୃପତି, ଆଜ୍ଞାରେ ଦ୍ରୋପଦୀ, ଅଣିଲ ବୋଲି ବୋଲିଲ ହେ । କହ ।

ଏବେ କି କରବି ଆଜ୍ଞା ଦିଅ ହେ । ପାକାସ୍ତରଣ ହୋଇଛି ଦେହ ହେ ।

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହସେ ଟହ ଟହ ଯେ ।

ଶୁଣି କୁରୁପତି, ଶକୁନିକି ଚାହିଁ, ବୋଲଇ ହେ ମାମୁ ଶୁଣ ।

ପାକାସ୍ତରଣତ, ହୋଇଛି ଦ୍ରୋପଦୀ, ଅଣିବାର ଅକାରଣ ସେ । ନାରୀ ।

ଅଜ ହୋଇଅଛି ରଜନୀନାରୀ ସେ । ତାକୁ କୁଇଁଲେ ଭୁଟଇ ଶିରୀ ସେ ।

ଅଜ ମୁଖ ନ ଚାହିଁ ତାହାର ହେ ।

ଶକୁନି ବୋଲଇ, ଶୁଣ ନୃପସାଇଁ, ଏତେ ନିର୍ଜ୍ଜଳୀ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ।

ଏକ ସ୍ତ୍ରୀର ହୋଇ, ପାଞ୍ଚଭର୍ତ୍ତା ବହି, ବୋଲଇଛୁ ମହାସତୀ ସେ । ମୂଢ଼ୀ ।

ଅମୃତାକୁ ଆଣ ଏହି ଘଡ଼ି ସେ । ପକା ପିନ୍ଧିଲ ବସନ ଫେଡ଼ି ସେ ।

ଦୁଃଶାଶୁଣି ଗଲ ତତବତ ସେ ।

ଦ୍ରୋପଦୀର କେଶ, ଧରି ଦୁଃଶାସନ, ସଭା ଭିତରକୁ ନେଲ ।

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲେ, ପଞ୍ଚଭର୍ତ୍ତା ଥାଉଁ, ଜଣେ ତୋତେ ନ ରଖିଲ ଗୋ । ଚନ୍ଦ୍ର ।

ତୋତେ ରଖନ୍ତୁ ପାଞ୍ଚ ଗେରସ୍ତ ଗୋ । ତୋର ପରମାନନ୍ଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୋ ।

କିପି ହେଉଛି ଏତେ ଆରତ ଗୋ ।

ଅନବରତରେ, ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ, ରଖନ୍ତୁ ନନ୍ଦକନ୍ଦାର ।

କାହିଁ ଅଛି ତୋର, ଦେବଚନ୍ଦ୍ରଧର, ଚନ୍ଦ୍ରା ନ କରୁ କପାଉଁ ତା । ଶୁଣି ।

ଦେବୀ ଦ୍ରୋପଦୀ ବୋଲନ୍ତି ବାଣୀ ତା । ନିନ୍ଦା କରୁ କିପି ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ତା ।

କହୁଅଛି ପୁରତନ ବାଣୀ ତା । ଭ୍ରମା ଧାବର ଏ ରସେ ଭଣି ତା ।

ପଞ୍ଚମ ସ୍କନ୍ଦ

ସଗ—ବନବେଳା

କୁରୁ ସଭାରେ ଦ୍ରୋପଦୀ କହନ୍ତି । ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣ ନୃପତି ।

କିପି ନିନ୍ଦୁଛୁ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ । ତାଙ୍କ ମହିମା ନାହିଁ କି ଶୁଣିଣ ।

ସତ୍ୟ ସୁଗ କଥା ଗୋଟି କହୁବା । ତୁମ୍ଭ ମନରୁ ସଂଶୟ ଦହିବା ।

ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଏ ବେନି ଚଉତି । ଏକମନେ ଶୁଣ ହେ ନରନାଥ ।

ଏକ ବନ ମଧ୍ୟରେ ସିଂହ ଥାଇ । ତହିଁ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଏକ ଅଛଇ ।

ଅତି ଦୃଷାର୍ତ୍ତ ହୋଇ ଶଶୀ ଗଲ । ଜଳଘାଟରେ ସିଂହକୁ ଭେଟିଲ ।

ଯାହାଠାରୁ ଯେ କଳୀୟାର ହୋଇ । ତାକୁ ଦେଖିଲେ ପ୍ରାଣେ ତରୁଥାଇ ।

ସିଂହ ନିକଟେ ଶଶୀକୁ ଦେଖିଲ । ତାକୁ ଭବିଷ୍ୟ ବୋଲି ଗୋଡ଼ାଇଲ ।

ଶଶୀ ପଲାଇ ପବନହୁଁ ଖରେ । ଭୟେ ପଶିଲ ଶୃଗାଳ ବଳରେ ।

ତହିଁ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିଲ ଶୃଗାଳ । ଶଶୀ ପାଞ୍ଚଲ ପୁରଲ ମୋ କାଳ ।

ସିଂହ ଭୟରେ ପଶିଲ ବଳରେ । ଏବେ ପଡ଼ିଲ ଶୃଗାଳ-ମୁଖରେ ।
 ମୋର ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇଲ ମରଣ । ଶଶା ଡାକିଲ ରଖ ନାରାୟଣ ।
 ଭୁଲେ ନ ରଖିଲେ ହେଲ ଅନାଥ । ଏଥୁଁ ନାହିଁ ପ୍ରଭୁ ଅଭୟରତ ।
 ଶଶା ଆରତ ଗୋବିନ୍ଦ ଶୁଣିଲେ । ରକ୍ଷାକଲୁ ଆଜି ବୋଲି ବୋଲିଲେ ।
 ଶଶା-କଣ୍ଠେ ବଜେ କଲେ ଗୋବିନ୍ଦ । ତାକୁ ଦଶିଲ ସବୁକଥା ଛନ୍ଦ ।
 ଯହୁଁ ଶୃଗାଳ ଦେଖିଲ ଶଶାକୁ । ବଡ଼ ହରଷ ହୋଇଲ ମନକୁ ।
 ତାକୁ ଖାଇବା କଥାମୂଳ କଲ । ଭୁରେ କାହିଁକି ଅନ୍ଧକୁ ବୋଇଲ ।
 ଶଶା ବୋଲେ ଦେବ ଶୁଣ ଉତ୍ତର । ସବଜନୁ ପେଷିଲେ ଭୁମ୍ଭୁ ପୁର ।
 ମୋତେ ବୋଇଲେ ଶଶା ବେଗେ ଯିବୁ । ଗର୍ଭ ମଧ୍ୟରୁ ଶୃଗାଳ ଅଣିବୁ ।
 ସେ ଯେ ନୃପତି ହୋଇବେ ବନରେ । ସବେ ସେବକୁ ତାହାଙ୍କ ପୟରେ ।
 ସବଜନୁଙ୍କ ପରେ ହେବେ ରାଜା । ଆମ୍ଭେ ହୋଇବା ତାହାଙ୍କ ପରଜା ।
 ତେଣୁନର ଅଇଲ ଭୁମ୍ଭୁ ପାଶ । ବନେ ନୃପତି ହେବ ବେଗେ ଆସ ।
 ଶୁଣି ଶୃଗାଳ ହରଷ ହୋଇଲ । ଶଶା-ମୁଖକୁ ଅନାଦ ବୋଇଲ ।
 ଯେତେବେଳେ ରାଜାପଣେ ବସିବ । ତୋତେ ମନ୍ତ୍ରୀପଣେ ଶାନ୍ତି ବାନ୍ଧିବ ।
 ଖୁଲ ଗର୍ଭରୁ ହୁଅସି ବାହାର । ଶଶା ବୋଲେ ଦେବ ହୁଅ ଆଗର ।
 ଭୁଲେ ନୃପତିପଣକୁ ଭଜନ । ଶୁଭ ସେବକ କି ଆଗେ ଗମନ ।
 ଭୁଲେ ବଜେ କର ଦେବ ଆଗରେ । ମୁହିଁ ଯାଉଛି ଭୁମ୍ଭୁର ପଛରେ ।
 ଶଶା-କପଟ ଜାଣି ନ ପାରିଲ । ଗର୍ଭ ମଧ୍ୟରୁ ବାହାର ହୋଇଲ ।
 ସିଂହ ଜଗି ବସିଥିଲା ଦ୍ଵାରକୁ । ଶୀଘ୍ର ମାଡ଼ିବିଲ ଶୃଗାଳକୁ ।
 ଶଶା ଗୋବିନ୍ଦ ଅଶ୍ରୁ ନେବାରୁ । ପ୍ରାଣ ପାଇଲ ଦୁହିଙ୍କ ମୁଖରୁ ।
 ଭୁଲେ ହରିନନା କର ନୃପତି । ତାଙ୍କୁ ଚନ୍ଦ୍ରଲେ ନ ଥାଇ ଦୁର୍ଗତି ।
 ଶୁଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରୋଷେ କହିଲ । ଦୁଃଶାସନ-ମୁଖ ଖୁଣି ବୋଇଲ ।
 ଫେଡ଼ ଦ୍ରୌପଦୀ-ଅଙ୍ଗରୁ ବସନ । ସଭାଜନେ ଦେଖନ୍ତୁ ଯଉବନ ।
 ହରି କେମନ୍ତେ ଏହାକୁ ରଖିବ । ଫେଡ଼ ବସନ ମନୁ ପ୍ରତେ ଯିବ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଦୁଃଶାସନ ଉଠିଲ । ଯାଇ ଦ୍ରୌପଦୀ ସନ୍ନିଧେ ମିଳିଲ ।
 ଦୁଃଶା ଅଙ୍ଗରୁ କାନ୍ଦନ୍ତେ ବସନ । ସଭା ବୋଲେ ରହ ରହ ବଚନ ।
 ବସି ଅଛନ୍ତି ମୋ ପଞ୍ଚଭୂଷଣ । ଏତେବେଳେ ମୁଁ କହିବ କଥାଏ ।
 ଦେଖ ଖୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର-ବଦନ । ଅତି ଆରତେ କରନ୍ତି ଶେବନ ।
 ସଜା ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କ ଚରଣ । ଭ୍ରମା ଭ୍ରମ ନିରନ୍ତରେ ଶରଣ ।

ପଞ୍ଚ ଶ୍ରୀ

ସଗ-ବିଦ୍ୟାଦେଶାସ

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଖୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ । ଛନ ଛନ କଲେ ବେନ ଅଶି ।
 ଭେଦେବ ଭୁମ୍ଭୁର, ପରାୟେ ଠାକୁର, ଥାଉଁ ହେଲ ମୁହିଁ ନରମାଣୀ ହେ । ଭେଦେବ ।

ତୁମ୍ଭେ ବୋଲୁଅ ଯେ ଧର୍ମଭକ୍ତ । ସବୁ ନୃପତି କରନ୍ତି ପୂଜା ।
 ମହାସଭାତଳେ, ବିବସ୍ତ କରୁଛ, ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କି ନୋହିବ ଏ ଲଜ୍ଜା ହେ ।
 ପୁଣି ଅର୍ଜୁନ-ମୁଖକୁ ଚାହିଁ । ଶୋକେ ଗଦ ଗଦ ହୋଇ କହି ।
 ବାସବନନ୍ଦନ ମୋଠାରେ ବିମନ ଏବେ ପ୍ରସନ୍ନ ନୁହ କର୍ପାଇ ହେ । ବିବସ୍ତ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଦ୍ଵିତୀୟ କୁଷ୍ଠ ବୋଲୁଅ । ମୋର କଷଣ କରୁପେ ସହ ।
 ଧୃକ ବାରପଣ, ଧୃକ ତୁମ୍ଭପ୍ରାଣ, ଜାବେ ଅଛ କି ମରୁଛ କହ ହେ ।
 ଦେବା ଦ୍ରୌପଦୀ ଠାରୁ ଏ ବାଣୀ । ବାର ଅର୍ଜୁନ ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣି ।
 ନ ଜାଣି ଧୃକ୍କାର, କରୁ ଯୋଷାମଣି, ମୋର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ନାହିଁ କି ଶୁଣି ଗୋ । ସୁନ୍ଦର
 ପୁରବ ଗୋଷିଂହ ଦୈତ୍ୟ ଅଇଲ । ଗର୍ବେ ସତ୍ୟଭାମା ହରି ନେଲ ।
 ରଖ ହେ ଅର୍ଜୁନ, ବୋଲି ସତ୍ୟଭାମା, ଅତି ଉଚ୍ଚସ୍ଵରେ ତାଙ୍କ ବେଲ ଗୋ ।
 ମୋର କର୍ଣ୍ଣେ ସେ ତାଙ୍କ ସମ୍ଭାର । ପୁଣି ଶତଧନୁ ଦେଲ କହି ।
 ଶରେ ଶର ଭେଦ, ରଖିଲ ଆଜ୍ଞାଦି, ନ ପାରିଲ ଅଭ ଦୈତ୍ୟ ଯାଇ ଗୋ ।
 ଯୁଦ୍ଧେ ଗୋଷିଂହ ଦୈତ୍ୟକୁ ମାର । କର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ୟଭାମାକୁ ଉଦ୍ଧରି ।
 ରୈବତଗିରିରେ, କୁଷ୍ଠଙ୍କୁ ଭେଟିଲ, ଦେଲ ସତ୍ୟଭାମା ନେଇ କର ଗୋ ।
 ସଖି ମୋତେ ନ କର ଧୃକ୍କାର । କୁରୁ ସୈନ୍ୟହିଁ କେତେ ମାତର ।
 ଶରେ , ସବୁ, ମୋହିତ କଜନ୍ତ, ଅଜ୍ଞା ନାହିଁ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ଗୋ ।
 ବାର ଅର୍ଜୁନ-ମୁଖୁ ଏ ବାଣୀ । ଦେବା ଦ୍ରୁପଦକୁମାରୀ ଶୁଣି ।
 ନକୂଳ-ମୁଖକୁ, ଅନାଇ ବୋଇଲେ, ପଣ୍ଡୁ-ନନ୍ଦନଙ୍କ ପାଟଶାଣୀ ହେ । ନକୂଳ ।
 ଆହେ ବାବୁ ଅଶ୍ଵିନୀକୁମାର । ତୁମ୍ଭେ ବାରମଧ୍ୟେ କଳୀଆର ।
 ମୋତେ ସଭାତଳେ, ଭଲଙ୍ଗ କରୁଛ, ତୁମ୍ଭେ ପାରିଲେହେଁ ରକ୍ଷାକର ହେ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଅଶ୍ଵିନୀପୁତ୍ର ବୋଲୁଅ । କରେ ନବନିଶି କୁନ୍ତ ବହ ।
 ଧୃକ ବାରପଣ, ଧୃକ ତୁମ୍ଭ ପ୍ରାଣ, ଏହା ଦେଖି ଯା ଧରୁଛ ଦେହ ହେ ।
 ଶୁଣି ନକୂଳ ବୋଲେ ବଚନ । ସଖି କର୍ମରେ ଯାହା ଲଖନ ।
 ବଧାତା ପୁରୁଷ, କରଥାଇ ତାହା, କେହି କର ନ ପାରିବ ଆନ ଗୋ ।
 ସଖି ମୋତେ ନ କର ହିଞ୍ଜାସ । ଯେବେ ଅଜ୍ଞାଦ୍ୟନ୍ତେ ଧର୍ମଶିଷ୍ୟ ।
 କୁରୁସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ମୁଁ, କୁନ୍ତପୁତ୍ରେ ଗୁଢ଼ି, ପେଶି ଦଅନ୍ତ ଶମନପାଶ ଗୋ । ସୁନ୍ଦର ।
 ପୁଣି ସହଦେବ-ମୁଖ ଚାହିଁ । ଶୋକେ ବୋଲୁଛନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରମୁହାଁ ।
 ତୁମ୍ଭେ ମନ୍ତ୍ରୀବର ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟ ଦଅ ବତାଇ ହେ । ସୁମନ୍ତୀ ।
 ସୁମନ୍ତୀ ଅଛ ଏତେ ଅଶ୍ଵାସୀ ଶକ୍ତି । ନ ଜାଣ କି ପଡ଼ିବ ବପଡ଼ ।
 ଅଗନ୍ତୁ ମୋଠାର, ନ କଲ ଗୋତର, ଏବେ ହରିବ କିଏ ଦୁର୍ଗତି ହେ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀବର ବୋଲେ ସଖି ଶୁଣ । ଏବେ ଦେବତା କୁଟି ଭିଆଣ ।
 ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କଷଣ, ନୋହିଲେ ସୁପୁଣି, ନ ମରବେଟି ସେ ଦୁଃଖଗଣ ଗୋ । ସୁନ୍ଦର ।
 ଏ ଯେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଶତଭାର । ମହା ମହାବୀରଛନ୍ତି ରହି ।
 ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କଷଣ, ବେଲେ ଦେବଗଣ, ଏହିମାନଙ୍କର ନାଶ ପାଇଁ ଗୋ ।

ସଖି ମନରେ ବିରସ କୁହ । ଦଣ୍ଡେ ମାତ୍ର ଦୁଃଖ ସହ ରହ ।
 ଦୁଃଖେ ଜଗତ-ଜନଙ୍କର ମାତ, କିପିଁ ମନରେ କରୁଛ କୋହ ଗୋ । ସୁନ୍ଦର ।
 ଶେଷେ ସହଦେବ ମନ୍ତ୍ରୀବାଣୀ । ବାମା ଏତୁପେ ନିଶ୍ଚୁର ଶୁଣି ।
 ଅନାଥା ତରୁଣୀ, ପ୍ରାୟ ହୋଇ ପୁଣି, ବେନ ନୟନୁ ବୁଝାଇ ପାଣି ସେ । ସୁନ୍ଦର ।
 ସତ୍ତା ଚନ୍ଦ୍ରାସାଗରେ ବୁଡ଼ିଲ । ଶରୀରରୁ ଜ୍ଞାନ ହାରଗଲ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରମା ବଦନ, ହୋଇଲ ମଳିନ, ଭାମା ଦାନ ଏ ରସେ ଭଣିଲ ହେ ସୁଜନେ ।

ସପ୍ତମ ଛନ୍ଦ

ସ୍ବର୍ଗ-ବାଳା

ମୁନି କହନ୍ତି ଶୁଣ ନୃପତି କହିବା ଦିବ୍ୟରସ ।
 ହେଠବଦନ ପବନାନନ ବସିଛି ଭ୍ରାତ ପାଶ ।
 ମନେ ବିରସ ଖରନିଶ୍ଵାସ ନଖେ ଚରଇ ଗାର ।
 ବେନ ନୟନୁ ଲୋଚକ ଖସି ପଡ଼ୁଛି ଝର ଝର ।
 କପୋଳେ କର ଦେଇଣ ବାର ହୃଦରେ ଗରୁଡ଼ମୁଖ ।
 ସନ୍ତାପଜଳେ ବୁଡ଼ିଲ ତାଳେ ଦେଖି ଦ୍ରୌପଦୀ-ବ୍ୟଥା ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ବୋଲେ ଭୀମକୁ ଚାହିଁ ପବନ ସୁତ ଦେଖ ।
 ତୋପର ବାର ଥାଉଁ ମୋହର ହେଉଛି ଏଡ଼େ ଦୁଃଖ ।
 ଏ ଦୁଃଖାସନ ପାମର ସ୍ଥାନ ଧରଇ ମୋର କେଶ ।
 ତୁ ନେବି ଘେନି ଦେଖୁ ପାବନ ନ ପାଉ ମନେ ରୋଷ ।
 ବାଉନ ଭାର ଗଦା ତୋହର ନାହୁଁକି କରେ ଘେନି ।
 ସିଂହ ଘରଣୀ ଶୃଗାଳ ଆଣି କରୁଛି ସ୍ଥାନମାଳା ।
 ଭୀମ ବୋଲଇ ଶୁଣ ରେ ସହ ମୋହର କେଉଁ ଦୋଷ ।
 ମୋ ବାରପଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଟାଣ ଯୁଧିଷ୍ଠି କଲେ ନାଶ ।
 ବାରେ ଅନାଇ ଯେବେ ସେ ଠାଉ ଦିଅନ୍ତେ ମୋତେ ତକ୍ଷେ ।
 ହସ୍ତିନାସୁର କରନ୍ତି ଜୁର ତୋହର ଦେଖୁଁ ଦେଖୁଁ ।
 କଦଳିବନ ଯେହେ ପବନ-ଘାତେ ପଡ଼ଇ ଲେଟି ।
 ରଥୀ ସାରଥୀ ଗଜ ପଦାତି କ୍ଷଣକେ ଦ୍ୟନ୍ତି ପିଟି ।
 ଏ ସତ ଭାର ଗଦା ମୋହର ବୁଲଇ ବେନକର ।
 ଏ ଦୁର୍ଦ୍ଦେଶାଧନ ସହଚେ ସୈନ୍ୟ ପେଷନ୍ତି ଯମସୁର ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ବୋଲେ ଅହେ ପାବନ ଯୁକ ଭୁମ୍ବର ପ୍ରାଣ ।
 ନିର୍ଜ୍ଞାନ ହୋଇ ଜାଅ କପାଳ ପାଣ୍ଡବ ପାଞ୍ଚଜଣ ।
 ଲଙ୍କା ଭୁମ୍ବର ନାହିଁ ମୁଖର ଜଣେ ରଖିଲ ନାହିଁ ।
 ଭୁମ୍ବକୁ ଅଣେ କରଣ ମୁହିଁ ଅନାଥ ହୋଇଲଇଁ ।

ଭୁମ୍ଭେ ମହତ ବୋଲି ବହୁତ ଅଶ୍ରେ ମୁଁ କରିଥିଲି ।
 ଅନାଥା ନାଶ ପରାୟେ ହୋଇ ବ୍ୟର୍ଥେ ଦନ ନେଲି ।
 ଲକ୍ଷେ ନୃପତି ମଧ୍ୟରୁ ମୋତେ କିପିଁ ଅଣିଲ ଜଣି ।
 ପଞ୍ଚଗୁରୁସ୍ତ ଥାଉଁ ମୋ କେଶ ଧରଲ ଦୁଃଖା ପୁଣି ।
 ଥିକ ଭୁମ୍ଭର ଗଦା କୋଦଣ୍ଡ ଥିକ ଭୁମ୍ଭର ବାହା ।
 ପାମର ଦୁଃଖା ଭଲଗୁ କରେ ଜଣେ ନୋହିଲ ସାହା ।
 ଦ୍ରୋପଦୀଙ୍କର ଏ କଟୁ ଗିରଶୁଣିଣ ବୃକୋଦର ।
 ସହି ନ ପାରି ଉଠିଲ ବାହୁ ଦେଇଣ ଆଶୁ ଭର ।
 ରେ ରେ ଶବଦ କରିଣ ବାର ଛତଲ ଧାଉଁ ରତ ।
 କି ଅଦଭୂତ ହୋଇ ମନର ଗିର ପଡିଲ ହୃଦ ।
 ଲକ୍ଷଯୋଜନ ଯମଭୁବନ ଆସ୍ଥାନ ତେଜି ଗଲ ।
 ମେରୁ ସହିତେ ଭୂମି ସପତପାତାଳ କମ୍ପିଗଲ ।
 ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣହିଁ ସହିତେ ତହିଁ ସଭାରେ ବସିଥିଲେ ।
 ଭୀମ-ଉର୍ଜନ-ଗର୍ଜନ ଶୁଣି ଆସ୍ଥାନ ଛାଡିଗଲେ ।
 ଭୀଷ୍ମ କହନ୍ତି ଦ୍ରୋଣ ଶୁଣନ୍ତି ଭୋ ଗୁରୁ ଦେବ ବେଶ ।
 ଏ ଭୀମସେନ କୁପିତ ମନ ଦେଖି ଦ୍ରୋପଦୀ-ଦୁଃଖ ।
 ଏକା ଯୁଧିଷ୍ଠିରଦେବ ଆଜ୍ଞାଟି ଯେବେ ତାହାକୁ ଦେବ ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ସହିତେ ସୈନ୍ୟ କ୍ଷଣକେ ବନାଶିବ ।
 ରଣେ ଶରଣ ହୋଇଲେ ଭୀମ ଦ୍ଵିଗୁଣ କରି ମାରେ ।
 କ୍ଷତ୍ରିଜ ପରେ ଦ୍ଵିଜାୟୁ ଯମ ବୋଲନ୍ତି ବୃକୋଦରେ ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ସଭାନକଟେ ଥିଲ ଯେ ଦୁଃଶାସନ ।
 ଭୀମ-ଉର୍ଜନ-ଗର୍ଜନ ଶୁଣି ମିଳିଲ ସନ୍ନିଧାନେ ।
 କ୍ରୋଧେ ବୋଲଇ ଭୀମକୁ ଚାହିଁ କରେ ପାମର ବାର ।
 ଗତ ଅଗତ କଥାର ମତ ଜାଣିଲୁ କରେ ଭୁହି ।
 ଯେବେ ସେବକ ମତର ଲୋକ ହୋଇଲ ପାଞ୍ଚଜଣ ।
 ନିର୍ଦ୍ଦଳ ହୋଇ ଖାର କିପାଇଁ କରୁଛ ଏଡ଼େ ଟାଣ ।
 ଯେ ଯେଉଁ ସେବା ତାହା କହିବା ପାଣ୍ଡବ ପାଞ୍ଚଭାଇ ।
 ପ୍ରମାଣ କଥା ଗୋଟାକୁ କମ୍ପା ବୁନ କରୁଛୁ ଭୁହି ।
 ଧର୍ମଯୁଧିଷ୍ଠି ନ ପାରେ ଉଠି ବସିଲଠାରେ ଥାଇ ।
 ରଥ-ଦଉଡ଼ା ଯେତେକ ଲେଡ଼ା ନିତ୍ୟେ ବଳିବ ସେହି ।
 ଅର୍ଜୁନ ବାର ଶ୍ଵେଦରର ହୋଇବ ସୁପକାର ।
 ଭୁ ବୃକୋଦର ଭିତର ଧୂରେ ଦେବୁ ନରତେ ମାର ।
 ନକୁଳବାର ସିଂହଦୁଆର ଜିଣିବ ବସିଥିବ ।
 ଜାରଜାତକା ଆଶ୍ରବେ ଅମ୍ଭ ସେବାରେ ଦନ ନେବ ।

ଏମନ୍ତୀବର ପଶୁକୁମର ଆମ୍ଭର ସାନଭାଇ ।
 ଅର୍ଦ୍ଧେକ ରାଜ୍ୟ ଏହାକୁ ଦେଇ କରିବା ନୃପସାହିଁ ।
 ଭୀମ ବୋଲଇ ଦୁଃଶାକୁ ଚାହିଁ ଯୁଧିଷ୍ଠି-ଆଜ୍ଞା ନାହିଁ ।
 ନୋହଲେ ଚାପୋଡ଼େକେ ତୋ ଶିର ଦଅନ୍ତ ମୁଁ ଛଣ୍ଡାଇ ।
 ଶୁଣିଣ ଦୁଃଶା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୋଷା ହୋଇଲ ପରତଣ୍ଡା ।
 ବୋଇଲ ତୋର ଗଦାରେ ଶିର କରିବ ମସିଗୁଣ୍ଡା ।
 ତା ଶୁଣି ଭୀମ କୋପ କରିଣ ବୋଲଇ ରେ ପାମର ।
 ଗଦାପଦରେ ଆଦ୍ୟ ସମରେ ଛେଦକ ତୋର ଶିର ।
 ଏମନ୍ତ କହୁ ବୀର ଭୁଞ୍ଜଇ ଧଇଲ ବେନି ଗଦା ।
 ରେ ରେ ଶବଦ କରିଣ ବୀର ମାରିଲ ବେନି କୁଦା ।
 ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଦେଶିଣ ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵ ସଭଜନଙ୍କୁ ଚାହିଁ ।
 ବୋଇଲେ ଏବେ ନିସତ ହେଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ନୃପସାହିଁ ।
 ତା ସାନଭାଇ ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵ ଭିଆଇ ହେଉଛି ଛଟପଟ ।
 ନିସତ ହେଲେ ମୁଖେ ବୋଇଲେ ନେଉତା ରାଜ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ।
 ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠି ସଭାରୁ ଉଠି ବୋଇଲେ ଆରେ ଭୀମ ।
 କଥା ନ ଜାଣୁ ତୁ ଅକାରଣ କରା କରୁଛୁ ତମ ।
 ତୋ ମୂର୍ଖଗୁଣି ଆଜ ଅବସ୍ଥା ନ ଗଲ କିଛି ଛଡ଼ା ।
 ଜାଣିଲି ତୋର ମୂର୍ଖ ବଚ୍ଚର ତୁ ହେଲୁ ଘରକୁଡ଼ା ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ପରା ଶତେ ଯୁବକ ମିଳିବେ ଆରେ ଭାଇ ।
 ନିଜ ସୋଦର ମରାଇ ଭାଇ ପାଇବା ଆଉ କାହିଁ ।
 ଭ୍ରାତ ସୋଦର ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵ ଆମ୍ଭର କରୁଛୁ କଷ ପାଇଁ ।
 ଶୁଣି କୁପିତ ପବନସୁତ ଯୁଧିଷ୍ଠି-ମୁଖ ଚାହିଁ ।
 ଅକରାଜନ ଶତେନନ ମାରି କରିବ ପଦା ।
 କାହାର ବଳେ କି କରି ପାରେ ହସ୍ତେ ମୋ ହଲେ ଗଦା ।
 ପାର୍ଥ କହଇ ଧର୍ମ ନୁହଇ ଆମ୍ଭର ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ ।
 ତାହାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ମେଣ୍ଟାନ କଲେ ପଶ୍ଚାତେ ଦୁଃଖ ପାଇ ।
 ନୁହ କାତର ନୁହ ଅସ୍ଥିର ନୁହ ହେ କୋପ ମୂର୍ତ୍ତି ।
 ଅର୍ଜୁନ ବୋଲେ ପବନସୁତ ବସିଲ ହୋଇ ଶାନ୍ତି ।
 ନକ୍ଷତ୍ର ମଧ୍ୟେ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେସନ ବରାଜ ଦଶୁଥାଇ ।
 ଚାହିଁ ଭାଇଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୀର ସେହୁରୂପେ ଦଶଇ ।
 ଭୀମ ବୋଲଇ ଦ୍ରୌପଦୀ ଚାହିଁ ନ କର ମୋତେ ମାନ ।
 ଯେବଣ କରେ କେଣ ତୋହର ଧରଇ ଦୁଃଶାସନ ।
 ଛେଦକ ଶିର ଭୁଜ ତାହାର ଶପଥ ଦୁଧିଷ୍ଠିର ।
 ପାଇଁ ପାଶରେ ବୋଲଣ ବୀର ହୁଦେ କାଟିଲ ଜୀର ।

ଦେଖି ନିଷ୍ଠୁର ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ସଖା ମନରେ ବ୍ୟଥା ।
 ପାର୍ଶ୍ବ ଦେବା ବସିଲେ ଭାବ ସୁମର ଜଗଜ୍ଜିତା ।
 ମନ-ପବନ-ଚୈତନ୍ୟ-ଆନ ଗୋବିନ୍ଦ-ପାଦେ ଦେଇ ।
 ମନ ବିରସ କହେ ଏ ରସ ଭୀମାଧୀବର ଆଦି ।

ଅଶ୍ଳମ ଛନ୍ଦ

ରାଗ — ସଙ୍ଗମଧ୍ୟମ କାଶୀ

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ଦବ୍ୟ ବଚନ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ଡାକିଲେ ରଖ ଶ୍ରୀଭଗବାନ ।
 ଭ୍ରମେ ନ ରଖିଲେ ମୁଁ ଯେ ହେଲ ଅନାଥ
 ରଖ ରଖ ଜଗନ୍ନାଥ ଦୁଃସଙ୍ଗାତ ।
 କୁରୁସଭା-ତଳେ ମୋର ଯାଉଛି ମାନ ।
 ଏତେବେଳେ ରକ୍ଷାକର ଦୁଃଖନାଶନ ।
 ଲଗାଇଲେ ପଦ୍ମପାଦ-ତଳରେ ଆନ ।
 ଦ୍ଵାରକାରେ ଜାଣିଲେ ଯେ ଶ୍ରୀଭଗବାନ ।
 ସତ୍ୟଭାମା ସଙ୍ଗେ ପଶା ଖେଳନ୍ତି ହର ।
 ଦ୍ରୌପଦୀର ଡାକ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରବଣ କର ।
 ରଖିଲୁ ରଖିଲୁ ଆମ୍ଭେ ବୋଲି ବୋଇଲେ ।
 ଅଜାନ୍ତୁଲମ୍ବିତଭୁଜ ବେଗେ ଟେକିଲେ ।
 ସତ୍ୟଭାମା ବୋଲୁଛନ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣେ ଶୁଣି ।
 କେଉଁଠାରେ କାହାକୁ ରଖିଲ ଗୋସାଇଁ ।
 ପଞ୍ଚୁଆଇ ଦାନ ମୋର ପଡ଼ିଛି ସାର ।
 କାହାକୁ ରଖିଲ କହ ପ୍ରାଣଭୟର ।
 ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ପଶାଖେଳ ବୁଝଇ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ଡାକିଲେ କୁରୁସଭାରେ ଥାଇଁ ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ସଙ୍ଗେ ଧର୍ମ ପଶା ଖେଳିଲେ ।
 ଅବିବେକ ପଶେ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କି ହାଇଲେ ।
 ବିବସ୍ତ କରୁଛି ତାକୁ ଦୁଃଖା ପାମର ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ଡାକିଲେ ମୋତେ ରଖ ଠାକୁର ।
 ସତ୍ୟଭାମା ବୋଇଲେ ଏ ମିଥ୍ୟାବଚନ ।
 ହସ୍ତିନାକୁ ଦ୍ଵାରକା ଯେ ଲକ୍ଷେ ଯୋଜନ ।
 ଏତେଦୂର କି ପ୍ରକାରେ ଶୁଭିଲ ଡାକ ।
 ମିଛେ ମୋତେ ଭଣ୍ଡାଉଛ ପ୍ରାଣନାୟକ ।

ଯେବେ ଦ୍ରୌପଦୀର ଭୁଲ୍ଲେ ହୋଇଛୁ ସାହା ।
 ମୋ ମନେ ପରତେ କୁହେ ଦେଖାଅ ତାହା ।
 ଗରୁଡ଼କୁ ସୁମରିଲେ ରୁକୁଣୀନାହା ।
 ରମ୍ୟକବୀପରେ ପକ୍ଷୀ ଜାଣିଲ ତାହା ।
 ଗରୁଡ଼ ବୋଲିଲେ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀକି ଗୁହଁ ।
 ଅମୃତ ଭୋଜନ ମୋତେ ପିତା ଲଗଇ ।
 ମଦନା ବୋଲଇ ଶୁଣ ପ୍ରାଣଛୁର ।
 ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଲ ଅବା ଦ୍ଵାରକାପୁର ।
 ଶୁଣିକରି ଖଗବର ବେଗେ ଚଳିଲ ।
 ଲକ୍ଷେକଯୋଜନ ତେଣା ବସ୍ତ୍ରାରି ଦେଲ ।
 ଗୋବିନ୍ଦ ସୁମର ପକ୍ଷୀ ଗଲକ ଚଳ ।
 କ୍ଷଣକିଭିତରେ ଯାଇଁ ଦ୍ଵାରକା ମିଳ ।
 ଆସ୍ଥାନ ଉପରେ ବସିଛନ୍ତି ଗୋସାଇଁ ।
 ପଦ୍ମପାଦତଳେ ପକ୍ଷୀ ପଡ଼ିଲ ଯାଇଁ ।
 ଉଠ ଉଠ ବୋଲି ପ୍ରଭୁ ଧରିଲେ ତୋଳି ।
 ଦେଖିଣ ହରଷ ସଜ୍ଜାକିତ ଦୁଲ୍ଲଳି ।
 ଗରୁଡ଼ ବୋଲଇ କିପିଁ କଲ ସୁରଣ ।
 କି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବି କହ ଲକ୍ଷ୍ମୀରମଣ ।
 ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଲିଲେ ବାବୁ ପିଠି ବସ୍ତ୍ରାର ।
 ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଘେନଣ ଯିବୁ ହସ୍ତିନାପୁର ।
 ଶୁଣିକରି ଖଗେଶ୍ଵର ପିଠି ବସ୍ତ୍ରାର ।
 ସତ୍ୟଭାମା ଘେନି ପ୍ରଭୁ ବଜୟ କରି ।
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ ହସ୍ତିନାପୁରେ ।
 ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ରହିଲେ ଅନ୍ତଃସରେ ।
 ମଥା ଟେକି ଦ୍ରୌପଦୀ ଯେ ଦେଲେ ଅନାଇଁ ।
 ଗରୁଡ଼-ପିଠିରେ ବଜେ ବୈଲେକ୍ୟ ସାଇଁ ।
 ରମ୍ପନେଶ୍ଵର ଘେନି ଦେବା କଲେ ଦର୍ଶନ ।
 ନିସ୍ତୁରଲ ନିସ୍ତୁରଲ ବୋଲି ବଚନ ।
 କୋଟି କୋଟି ଜନ୍ମେ ଯେତେ ପାତକ ମୋର ।
 ଶେଷପଦ୍ମତୋଳା ଦେଖି ହୋଇଲୁ ଦୂର ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ଡାକିଲେ ପ୍ରଭୁ ପଦ୍ମଲେତନ ।
 ଭୁଲ୍ଲେକ ବଡ଼ଲେକ ପଶୁ-ନନ୍ଦନ ।
 ରାଜସୁୟ ଯାଗକାଳେ ଦେବ ଅନନ୍ତ ।
 ପ୍ରତିହାସପଣେ ଭୁଲ୍ଲେ ଧରିଲ ବେତ ।

ମଣିମା ମଣିମା ନିତି ବୋଲୁ ଯେ ଥାଅ ।
 ଏବେ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଠାରେ ଦୟା ନ ବହ ।
 କପଟପାଶାରେ ଜିଣି ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପଦ ।
 ସଭୁତଳେ ବସାଇଛୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ।
 ମୋହର ଏ ଦୁଃଖ ପ୍ରଭୁ କହିବ କେତେ ।
 କେଶ ଧରି ଦୁଃଖାସନ ଆଣିଲୁ ମୋତେ ।
 ବିବସ୍ତ କରୁଛୁ ମୋତେ ଦୁଃଖା ପାମର ।
 ତୁମ୍ଭେ ନ ରଖିଲେ ମୁଁ ଯେ ହେବ କାହାର ।
 ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଲିଲେ ଶୁଦ୍ର ମନ-ବେଦନା ।
 ଏ ଶୁର କଥାକୁ କର୍ପି କର ଭାବନା ।
 ଯେତେ ବସ୍ତୁ ଅଭ୍ୟାଗତେ ଦେଇଛୁ ଦାନ ।
 ଆଦିତ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ ରଖାଇଛୁ ସେମାନ ।
 ସମ୍ପଦକାଳେ ଯେ ଯାହା ଦାନ କରଇ ।
 ବିପଦକାଳରେ ତାହା ତାକୁ ମିଳଇ ।
 ଆଦିତ୍ୟଙ୍କୁ ସୁମରଣା କର ସରାଗେ ।
 ଶତେଶୁଣ ହୋଇ ତାହା ମିଳିବ ବେଗେ ।
 ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ଅଜ୍ଞା ପାଇ ଦ୍ରୌପଦୀ ସଜା ।
 ଆଦିତ୍ୟଙ୍କୁ ଚାହିଁ ମନେ କରନ୍ତି ସୁଦ୍ଧା ।
 ହେ ପ୍ରଭୁ ଶୁଣୁରମଣ ! ହୁଅ ପ୍ରସନ୍ନ ।
 ଅନୁଗ୍ରହ କରି ମୋତେ ଦିଅ ବସନ ।
 ଏ ମାୟାସଂସାର ପ୍ରଭୁ ତୁମ୍ଭର ଲାଳା ।
 ବାହକର ଦାନବଙ୍କୁ ବୁଡ଼ିଲୁ ଭେଳା ।
 ଏ କଷଣ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ କର ଭବାର ।
 ଶରଣ ମାଗୁଛୁ ପାଦେ ଭୀମା ପାମର ।

ନବମ ଛନ୍ଦ

ପଦ—ବଳହଂସ ବେଦାର

ଶୁଣ ସୁଜନେ ମନ ଶ୍ରବଣ ଦେଇ ।
 ଯାହା ଶୁଣନ୍ତେ କଳମସ ଖଣ୍ଡିତ ହେ ।
 କୁଣ୍ଡଳ ଚରଣ ଏହି ପୀୟୂଷରସ ।
 ନିରତେ ସାଧୁଜନେ ଏ ରସେ ରସ ହେ ।
 ଆଦିତ୍ୟ ରଥ ଶୂନ୍ୟ ଯାଇ ଯେ ଥିଲ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ-ସୁଦ୍ଧ ଶୁଣି ପ୍ରମୁଦ ହେଲ ଯେ ।

ପୁରୁଷ ଦନନାଥ ସାରଥୀ ଶୁଣ ।
 କର୍ପାୟ ଶୂନ୍ୟ ରଥ ଚଳଇ ନାହିଁ ହେ ।
 କେଉଁ ପାପିଷ୍ଠ ମୋର କୁଇଁଲ ଯାନ ।
 କର୍ପାୟ ରଥ ନ କରଇ ଗମନ ହେ ।
 ସାରଥୀ ବୋଲେ ଦେବ ଶୁଣ ଏମନ୍ତ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ଡାକୁଛନ୍ତି ହୋଇ ଆରତ ହେ ।
 ସଜାକ ଆଣି କୁରୁସଭା ମଧର ।
 ଭଲଗ୍ନ କରୁଅଛୁ ଦୁଃଖ ପାମର ହେ ।
 ଦ୍ଵାରକା ତେଜ ଆସିଛନ୍ତି ଶ୍ରୀପତି ।
 ବସନ ପାଇଁ ଦେବା କରନ୍ତି ସ୍ତବ ।
 ଶୁଣି ତା ଦନନାଥ ହୋଇ ସନ୍ତୋଷ ।
 ଛୟା ମାୟା ଦୁହିଁକି ରଇଲେ ପାଶ ଯେ ।
 ବୋଇଲେ ବେନଜନେ ଯାଅ ବନ୍ଧନ ।
 ଆମ୍ଭ ଭଣ୍ଡାରୁ ନେଇ ଦିଅ ବସନ ଯେ ।
 ପାଟପତନୀ ହୀନବସନ ଶାଢ଼ୀ ।
 ଛପନକୋଟି ବସ୍ତ୍ର ନଅ ସଜାଡ଼ ଗୋ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ-ସନ୍ଧିଧାନେ ବନ୍ଧନ ତଳ ।
 ଭଲଗ୍ନ କରୁଅଛୁ ଦୁଃଖ ପାମର ଯେ ।
 ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଦେବା-ପାଶେ ରହିବ ।
 ବିବସ୍ତ୍ର କାଳେ ବସ୍ତ୍ର ଖଞ୍ଜାଇଦେବ ଗୋ ।
 ଯେତେ ବସନ ଦୁଃଖାସନ କାଢ଼ିବ ।
 ଖଣ୍ଡକୁ ଖଣ୍ଡେ ଅଙ୍ଗେ ବେଢ଼ାଇ ଦେବ ଗୋ ।
 ଶୁଣି ସେ ଛୟା ମାୟା ବନ୍ଧନ ଗଲେ ।
 ଭଣ୍ଡାରୁ ବସ୍ତ୍ର ଘେନି ବାହାର ହେଲେ ଯେ ।
 ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଯାଇଁ ଦ୍ରୌପଦୀ-ପାଶ ।
 କହଇ ଭୀମା କୃଷ୍ଣ-ଚରଣେ ଆଶ ଗୋ ।

ଦଶମ ସ୍କନ୍ଧ

ସ୍ଵର୍ଗ-ସାହାଯ୍ୟାବେଦାର

ସଭାରେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରାଜନ । ଡାକିଲ ଆରେ ରେ ଦୁଃଖାସନ !

କର ଗମନ ଫେଡ଼ ଦ୍ରୌପଦୀ-ଅଙ୍ଗ ବସନ ରେ ।

* * * * *

କେମନ୍ତ କର ଅଜ ରଖିବେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ରେ ।

ଏମନ୍ତ ଅଙ୍ଗ ଯନ୍ତୁ ଦେଲ ରାଜନ ହେ । ଶୁଣି ଉଠିଲ ଦୁଃଖ ପାମର ଜ୍ଞାନ ଯେ ।

କରେ ଉକ୍ତ ଅଙ୍ଗ ବସନ । କାନ୍ଦଇ ଧୂତରାଜ୍ଜନନନ ।
 ଖଣ୍ଡେ କାତନ୍ତେ ଖଣ୍ଡେକ ପୁଣି ଦେଖେ ନୟନ ଯେ ।
 ଦେଖିଣ ଦୁଃଖାସନ ଚକିତ । କହଇ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ-ଅଗ୍ରତ
 ଭୋ ଦେବ ଶୁଣିମା ହେଉଦ୍ରୁମଜାର କାନ୍ତ ହେ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ-ଅଙ୍ଗରୁ ବସୁ । ଏକ କାତନ୍ତେ ଏକ ପୁଣି ଉଦିତ ।
 ଏ ଆତମ୍ବିତ କଥା ତଦନ୍ତ ବୁଝ କେମନ୍ତ ହେ ।
 ଶକୁନି-ମୁଖ ଚାହିଁ ଗାଳାଶ-ସୁତ ଯେ । ବୋଲଇ ମାମୁ କହ ଏଥୁ ତଦନ୍ତ ଯେ ।
 ଶକୁନି କହେ ନୃପତିନାଥ । ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବ ତାର ଗେରସ୍ତ ।
 ପାଞ୍ଚଙ୍କ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚପ୍ରକାର ପିଇଇ ନେଇ ହେ ।
 ଏମନ୍ତ କୂଟକପଟବାଣୀ । ପାଞ୍ଚ କହିଲ ଯହୁଁ ଶକୁନୀ ।
 ଶୁଣି ହରଷ ହୋଇଲ କୁରୁକୁଳରାଜ ଯେ ।
 ଏହି ବଚନ ଶୁଣି ରାଜନ । ଦୁଃଖାକୁ ଚାହିଁ ବୋଲେ ବଚନ ।
 ଉଠ ବହନ ହରିତ ଯାଇଁ ଫେଡ଼ା ବସନ ରେ ।
 ଶୁଣି ତା ଦୁଃଖା ଉଠିଲ ହରିତେ ଯେ । ପୁଣି କାହିଁଲ ଅଙ୍ଗବସୁ ବହୁତ ଯେ ।
 ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ ପକାନ୍ତେ କାଢ଼ି । ଦ୍ଵିତୀୟ ଖଣ୍ଡ ଅଛଇ ଜଡ଼ ।
 ଏମନ୍ତେ କାଢ଼ି ପକାଇ କ୍ଷତ୍ରି ଭାବଇ ଚିତ୍ତ ଯେ ।
 ନଟକାରଙ୍କ ପରାୟେ ହୋଇ । ତେସନ ସତ୍ୟ-ମତ ଭ୍ରମଇ ।
 କୁରୁଚକ୍ର ମୁଖିକା ଦେଇ ଯେହ୍ନେ ଭ୍ରମାଇ ଯେ ।
 ପଡ଼ୁଛୁ ପାଟପତନା ନେତ । ରଙ୍ଗ ଶୁକଳ ଅନେକ ବସୁ ।
 କୋଟି କୋଟି ବସନ ଦୁଃଖା କାଢ଼ି ପକାଇ ଯେ ।
 ବସୁ ଫେଡ଼ିଲ ବାର ହ୍ରାଦଶଯତ ଯେ । ତାଟକା ହୋଇ ଆଉ ନ ପାରେ କାଢ଼ି ଯେ
 ଅନାଇଥିଲ କୁରୁରାଜନ । ଦେଖିବ ବୋଲ ସତ୍ୟ-ବଦନ ।
 ଯହିଁକି ଚାହିଁ ତହିଁ ବସନ ଅଛଇ ଜଡ଼ ଯେ ।
 ସଭାରେ ଥିଲେ ଗଙ୍ଗାନନନ । ବୋଲିଲେ ଶୁଣ କୁରୁରାଜନ ।
 କେତେହେଁ ସ୍ଥାନମାନ କରୁଛ ନାସାରତନ ଯେ ।
 ଯାହାକୁ ସାହା ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ । ତୁ କି ତାହାକୁ ଅଟୁ ଭର୍ଜନ ।
 ଅନଳନେତ୍ରେ ଚାହିଁଲେ ଭୁଞ୍ଜି ହେବୁ ଦହନ ଯେ ।
 ଆମ୍ଭ ବଚନ କର କୁରୁରାଜନ ଯେ । ନ କାତ ଆଉ ସତ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ବସନ ଯେ ।
 ଭଦ୍ରମଜା ଯେ ତୋହର ପାଟୁ-ରାଣୀ ସେ କେତେ ପିନ୍ଧୁଛ ପାଟ
 ଏ ଅଟେ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ କପଟ ବୁଝ ରାଜନ ହେ ।
 ଭୀଷ୍ମବଚନ ଶୁଣି ରାଜନ । ତାକିଲ ଆରେ ରେ ଦୁଃଖାସନ ।
 ନ କାତ କୁଷ୍ଠା-ଅଙ୍ଗ ବସନ ଘେନ ବଚନ ଯେ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀ ଦେବୀ କୁପିତମନ । ବୁଲଇ ଯଦି ଅଗ୍ନି ନୟନ ।
 ଚାହିଁଲେ ସବୁ ହେବେ ଦହନ ଅସ୍ଥାନ-ଜନ ଯେ ।

ଶୁଣି କର ଦେଖ ସଭା-ବଦନ ଯେ । ଭାବନ୍ତି ବସିଛନ୍ତି ମୋ ଗୁରୁଜନ ଯେ ।

ପୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତି ସଙ୍ଗେ ପୁରୁଷ । ଏହାକୁ ଯେବେ କରବ ନାଶ ।

ଏଥରେ ନ ଲଭିବି ମୁଁ ଯଶ ବୁଝି ଏସନ ଯେ ।

ଏରୂପେ ମନେ ମନେ ବଢ଼ିବ । ପ୍ରଳୟ ଅଗ୍ନି ନେବି ବସ୍ତ୍ରାୟ ।

ଝୁଞ୍ଚାନ୍ତେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ-ନବରେ ପଡ଼ିଲ ଯାଇଁ ଯେ ।

ପବନବାତ ପାଇ ହୁତାଶ । ପୋତିଲ ନଗ୍ର ପୁର ଉଦାସ ।

ଦେଖା-ବଚନେ ସେ ରାଣୀହଂସପୁର ଦହଇ ଯେ ।

ସମସ୍ତ ନାଶମାନେ ସତୟ ହୋଇ ଯେ । ବ୍ୟସ୍ତେ ବସନ ତେଜ ଗଲେ ପଲାଇ ଯେ ।

ଭ୍ରମୁମଞ୍ଜର ଅଙ୍ଗରେ ଅଗ୍ନି । ବେତାନ୍ତେ ବସ୍ତ୍ର ପକାଇ ଫେଡ଼ି ।

ପ୍ରାଣଭୟରେ ସଭା ମଧ୍ୟରେ ମିଳିଲେ ଯାଇଁ ହେ ।

ସଭାରେ ଥିଲେ ବହୁ ରାଜନ । ହସିଲେ ମୁଖେ ଦେଇ ବସନ ।

ଦ୍ରୋଣ ବୋଲନ୍ତି କୁରୁରାଜନ ବଚନ ଶୁଣ ହେ ।

ପରକୁ ଯେହୁ ଚନ୍ଦ୍ରଇ ମନ । ତାହାର ମନ ଚନ୍ଦ୍ର ଗୋବିନ ।

ଅନ୍ତକାଳରେ ସେହି ଲଭଇ ଅତି କଷଣ ହେ ।

ଭୁ ନୃପନାଥ ମନେ କଲୁ ଗରବ ହେ । ଗର୍ବଗଞ୍ଜନବାନା ପ୍ରଭୁ କେଶବ ହେ ।

ସଭାରେ ତଳେ ଦ୍ରୌପଦୀ ଆସି । ବିବସ୍ତ କଲୁ ନୃପତି-ମଣି ।

ତୋହର କୁଳବଧୁ ଉଲଙ୍ଗ ଦେଖିଲେ ସବେ ହେ ।

ଏମନ୍ତ ଦ୍ରୋଣଗୁରୁଙ୍କ ବାଣୀ । ଶୁଣିଣ ସେହି ନୃପତିମଣି ।

ଜୋକ ମୁଖରେ ଲବଣ ଜାଣି ହେଲ ମଉନ ଯେ ।

ଦ୍ରୁଗ୍ରାମାନେ ବହନ ଯାଇଁ । ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରର ଅଗ୍ରେ ଜଣାଇ ।

ଭେଦେବ ଭୂମି ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ତନୟ ମହାମା ଶୁଣ ହେ ।

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ସଙ୍ଗେ ପାଶାରେ ମାଡ଼ି ହେ । ରାଜ୍ୟ ଧନ ଭଣ୍ଡାର ସମସ୍ତ କିଛି ହେ ।

ସଭାରେ ତଳେ ଦ୍ରୌପଦୀ ଆସି । ବିବସ୍ତ କଲୁ ନୃପତିମଣି ।

ଅନଳ ନେବେ ଝୁଞ୍ଚାନ୍ତେ ସଖା ପୁର ଦହନ୍ତି ଯେ ।

ଶୁଣି ବୋଲଇ ଅଳ୍ପ ରାଜନ । ମୋହର ବଣ ହେଲେ ନିଧନ ।

କୁଳବଧୁଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ଯାଏ ନରେଶ ଯେ ।

ହସ୍ତରେ ଘେନି ସୁବର୍ଣ୍ଣସ୍ଥାଳୀ । ସୁବେଶ ହୋଇ ଚଳିଲେ ବାଳୀ ।

ଜୟ ଶବ୍ଦ ଦେଇଣ ହେଲେ ଦ୍ରୌପଦୀ ପାଶ ହେ ।

ବିନାୟନା କରଲେ ମାନ୍ୟ ବିଶେଷ ହେ ।

ସାନ୍ତୁନା କର ପୁରକୁ ନେଲେ । ରହୁପଲ୍ୟଙ୍କେ ଅସନ ଦେଲେ ।

ବିବଧ ଉପହାରେ କଲେ ସନ୍ତୋଷ ଯେ ।

ସେଠାରୁ ଦେଖା ଗୌରବ ପାଇ । ରତନ ପଲ୍ୟଙ୍କୁ ଓଢ଼ାଇ ।

ଅନନ୍ଦ ମନେ ନିଜ ସଦନେ ବିଜୟ କଲେ ଯେ ।

ଅଗ ପଛରେ ତଳନ୍ତି ଦାସୀ । ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ବାରୁଣୀ ଆସି ।
 ଭିତରପୁର ରହୁଥିଲୁଙ୍କେ ଯାଉଁ ବସିଲେ ଯେ ।
 ଏଯେ କପଟପାଶା ଅମୃତରସ ଯେ । ସୁଜନଜନେ ଏହି ରସରେ ରସ ହେ ।
 ଦୁହେଁ ମହତ ଜାତି କୈବର୍ତ୍ତ । ଶୁଦ୍ଧ ଅଶୁଦ୍ଧ ନ ଘେନ ଚିତ୍ତ ।
 କହଇ ଭୀମା ପ୍ରଭୁ ତରଣେ ସବଦା ଆଶ ହେ ।

ହରିବଂଶ

BY RAJA KRṢṢNA SINHA

ଜନ୍ମେଜୟ କହିଲେ ବରଣମାୟୁ ନ ଆଶେ ।
 ବରଣମାୟୁ ନ କହିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ସରାଶେ ।
 ପୁଣ୍ୟପାପନାଶନ ହରିବଂଶ କଥା ।
 ଯେ ଶୁଣିଛୁ ତାହାର ନାହିଁ ଭବ୍ୟତା ।
 ଅବ୍ୟକ୍ତ କାରଣ ପ୍ରଧାନ ଯାକୁ କହି ।
 ତହିଁରୁ ମହାତତ୍ତ୍ୱ ସଜ୍ଜିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀସାହିଁ ।
 ମହାତତ୍ତ୍ୱକୁଟି ବୋଲନ୍ତି କୁଣ୍ଡଳଧର ।
 ମୋ କହିବାରୁ ଏହା ରାଜନ ମନେ କର ।
 ସେ ମହାତତ୍ତ୍ୱ ନାରାୟଣକୁ ଆଶେ କର ।
 ସଂସାର ସର୍ଜନା କଥାରୁ ହେଲେ ପାର ।
 ବ୍ରହ୍ମରୂପ ମହାତତ୍ତ୍ୱରୁ ଅହଙ୍କାର ।
 ଜନ୍ମେ ପଞ୍ଚଭୂତକୁ ସଜ୍ଜିଲେ ନରବର ।
 ପଞ୍ଚଭୂତରୁଟି ହୋଇଲେ ସବପ୍ରାଣୀ ।
 ବସ୍ତ୍ରାରି କହିବା ଶୁଣ ହେ ନୃପମଣି ।
 ପ୍ରାଣିଙ୍କର ସର୍ଜନା ଶୁଣଇ ଯେଉଁ ଲୋକ ।
 ଲଭଇ ସେ ପୁଣ୍ୟଧନ ଯଶ ଯାକ ।
 ବୃଷ୍ଟିବଂଶ ଜନମ କହିବା ପାଇଁ ମୁହିଁ ।
 କହିବି ପ୍ରାଣିଙ୍କର ସର୍ଜନା ବତାଇ ।
 ବସ୍ତୁ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ସରଜିବା ପାଇଁ ।
 ଆପଣ ଜଳ ସରଜିଲେ ପ୍ରାଣ ବହି ।
 ସେ ଜଳେ ଆପଣା ବାଜକୁ ରଖିଲେ ।
 ଏଣୁ ଜଳନାର ନାମ ବୋଲଇଲେ ।

ନରତ ଭଗବାନ ଜଳ ସରଜନା ।
 କରବାରୁ ତା ନାମ ନାର ହେ ମହାମନା ।
 ଜଳ ଅଶ୍ରେକର ରହିବାରୁ ହର ।
 ନାରାୟଣ ନାମ ହେଲ ତାହାକର ।
 ନାରାୟଣ ବାଜ ଜଳରେ ଉପଗତ ।
 ହୋଇବାରୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହେଲ ତହିଁ ଜାତ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରୁ ବ୍ରହ୍ମା ଜନମ ହୋଇଲେ ।
 ବରଷେ ରହି ତହିଁ ତାକୁ ଦ୍ଵିଖଣ୍ଡ କଲେ ।
 ସେ ଦ୍ଵିଖଣ୍ଡ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ସ୍ଵର୍ଗ ବୋଲଇଲ ।
 ମଞ୍ଜୁସାକ ଅକାଶ ନାମକୁ ବହଲ ।
 ତଳଖଣ୍ଡେ ମୟା ଦଶଦିଗ ଯାକ ।
 ସରଜନା କର ସାବଣୀ ନାୟକ ।
 କାଳ ମନ ବଚନ କାମଦ୍ରୋଧ ରତ ।
 ସରଜନା ଇନ୍ଦ୍ର କରନ୍ତେ ବେଦପତି ।
 ସାତ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କି କଲେ ସରଜନା ।
 କହିବା ତାଙ୍କ ନାମ ହୁଅ ଏକମନା ।
 ପୁଲସ୍ତି ଅସି କ୍ରତୁ ପୁଲହ ବଶିଷ୍ଠ ।
 ଅଙ୍ଗିର ମରୀଚି ଏ ସାତ ରୁଷି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ସମାନ ଏହାକୁଟି କହି ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ବୋଲେ ସୃଷ୍ଟିକଲେ ସେ ପ୍ରୀତି ବହି ।
 ଦ୍ରୋଧରୁ ବ୍ରହ୍ମାରୁଦ୍ର ଦେବଙ୍କୁ କର ଜାତ ।
 ସରଜଲେ ସନତକୁମାର ତପୋବନ୍ତ ।
 ସାତ ପ୍ରଜାପତି ରୁଦ୍ରଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଧରି ।
 ପ୍ରଜାସର୍ଜନାରେ ହୋଇଲେ ଅଧିକାରୀ ।
 ଉତ୍ତରରେତା ହୋଇ ସନତ କୁମାର ।
 ବ୍ରହ୍ମା ଭବନାରେ ସାରିଲେ ବାସର ।
 ବିଜୁଳ ବଜ୍ରାଶନ ମେଘେ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ।
 ପର୍କ୍ଷ୍ୟାଦ ସଜ୍ଜିଲେ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ସୁବ୍ରହ୍ମ ।
 ରୁକ୍ଷ ଯଜ୍ଞ ସାମ ବେଦକୁ ଯାଗପାଇଁ ।
 ମୁଖ୍ୟ ଜାତ କର ସେ ହେଲେ ବେଦ ସାହି ।
 ଏ ବାହାରେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଅଙ୍ଗରୁ ନାନା ପ୍ରାଣୀ ।
 ଜାତ ହୋଇ ମୟାରେ ହେଲେ ଶ୍ରେଣୀ ଶ୍ରେଣୀ ।
 ଶିଶିନାରାୟଣଙ୍କର ଭଗିନୀ ଦ୍ଵିଗର୍ଭ ।
 ରଜାଙ୍କର ଜାଣ ଅଟନ୍ତି ଦୁହିତ ।

ତାଙ୍କୁ ଗର୍ବ ମହାରୂପି ବଢ଼ା ହେଲେ ।
 ନ କର ଭୋଗତାଙ୍କୁ ଉର୍ବରେତା ହେଲେ ।
 ଏ ସକାଶୁ ଶିଶିନାଶୟଣ ହୋଇ ହୋଇ ।
 ଗର୍ବକୁ ବୋଇଲେ ହେ ନୟନସକ ଭୁବି ।
 ଗର୍ବ ତାହା ସହ ନ ପାରି ଶିବଙ୍କୁ ।
 ବହୁତ ସେବା କର ମାଗିଲେ ବରକୁ ।
 ମୋ ଗଜରେ ଯେଉଁ କୁମର ହୋଇବ ।
 ମଥୁରାବାସିଙ୍କରେ ଅଳେଖ ହୋଇବ ।
 ଶିବ ଏହା ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଭୁବୁ ସୁତ ।
 ହେବ ସେ ରୂପେ ହେ ଗର୍ବ ତପୋବନ୍ତ ।
 ଯବନ ଦେଶ ରାଜା ଏ ବର ଶୁଣି ପାରି ।
 ଗର୍ବକୁ ଦେଲେ ଗୋପାଳୁଣୀ ନାମେ ନାଶ ।
 ସେ ନାଶକ ଗର୍ବ ସଂଭୋଗ କରନ୍ତେ ।
 ଗର୍ଭ ରହି ଲଟି ଜାଣ ହେ ମହାମତେ ।
 ସେ ଗର୍ଭ ଯେଉଁ କାଳେ ଜନମ ହୋଇଲ ।
 କାଳ ଯବନଟି ତା ନାମ ବୋଲଇଲ ।
 ଯବନରାଜାଙ୍କର ହୋଇ ସେ କୁମର ।
 ହବନ ପ୍ରାଣିଙ୍କର ହେଲା ସେ ଲେଖର ।
 ଦିନେ ସଭାମଧ୍ୟେ ଯୁଦ୍ଧକାମୀ ହୋଇ ।
 କେ ମୋ ପରାଧୁ ପୁଣେ ହସି ଦେଇ ।
 ନାରଦ ବୋଇଲେ ହେ ବୃଷ୍ଟିମାନେ ଭଲ ।
 ଯୋଧା ବୋଲି ଶୁଣୁ ଥାଇ ହେ ମହାମଲ୍ଲ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଯବନ ନିଶଦୁର ମୋତ ।
 ବସିଲ ରଥବର ମଧ୍ୟକୁ ଯାଇମାତ ।
 ସଙ୍ଗତରେ ଦେନ ଅଶୋକିଣୀ ସେନା ।
 ବାହାରିଲ ମଥୁରା ଦେଶକୁ ମହାମନା ।
 ବୃଷ୍ଟିମାନେ ଶୁଣି ଯବନ ଅସିବାର ।
 ପଳାଇଲେ କୁଣ ସୁଲକ ନରବର ।
 ସେ ଦନ୍ତ କୁଣସୁଲ ଦ୍ଵାରକା ବୋଲଇଲେ ।
 ମୋ କହିବାରୁ ରାଏ ଜାଣିଥାଅ ଭଲେ ।
 କୁଷ୍ଠ ଏକା ମଥୁରାପୁର ଦ୍ଵାରେ ଥାଇ ।
 ଯବନକୁ ଦେଖି ଦେଲେ ହେ ନରସାହି ।
 ଯବନ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଅରମ୍ଭନ୍ତେ ଯୁଦ୍ଧ ।
 ପଳାଇଲେ ସେଠାରୁ ଭାବ ସେ ଅବଧ ।

କଳରରେ ମୁଦୁକୁମ ଶୋଇ ଥିଲେ ।
 ସେଠାକୁ ଯାଇଁ କୃଷ୍ଣ ଅନୁର୍ଜାନ ହେଲେ ।
 କୃଷ୍ଣ ବୋଲି ମନେ କରି ସେ ଯବନ ।
 ମୁଦୁକୁମ ଉପରେ ସେ ମାରିଲା ଚରଣ ।
 ମୁଦୁକୁମ ରଜା ଶୁଭଶ ନଦ୍ରାଷ୍ଟି ।
 ଶୁଭାନ୍ତେ ଜଳିଗଲା ଯବନ ବେଟାଷ୍ଟି ।

ମହାଭାରତ

BY RAJA KRSNA SINHA

ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ବଳାପ

ଯେଉଁ କାଳୁ ଏହା ଶୁଣିଲ ସଞ୍ଜୟ ।
 ମହାଧନୁ କରେ ହିଁକି ଧନଞ୍ଜୟ ।
 ଲଘବିକି ପୃଥ୍ବୀମଧ୍ୟେ ପକାଇଲେ ।
 କୃଷ୍ଣାଙ୍କୁ ହରିଲେ ସେ ନୃପେ ଶୁଭୂଷ୍ମଲେ ।
 ଦ୍ଵାରକାରେ ଯାଇ ବଳେ ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କୁ ।
 ବଢ଼ ହୋଇ ଅର୍ଜୁନ ଆଣିଲେ ଘରକୁ ।
 ଏମନ୍ତ ହେଲେ ରାମ କୃଷ୍ଣ ଦୁଇ ଗର ।
 ଆସିଲେ ତାହାଙ୍କର ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ପୁର ।
 ବୃଷ୍ଟି କରୁଛିଲେ କ୍ରୋଧରେ ମଦବାନ ।
 ବବ୍ୟ କାଣ୍ଡବିକି ତା ରୁଦ୍ଧିଲେ ଅରଜୁନ ।
 ଖାଣ୍ଡବ ବନ ଅଗ୍ନିମୁଖେ ଭୁଞ୍ଜିବେଲେ ।
 ଅର୍ଜୁନଙ୍କଠାରେ ବଡ଼ ସୁଖକଲେ ।
 ଜଭୁଘରୁ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବେ ମୁକ୍ତ ହେଲେ ।
 କୁନ୍ତୀ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗତରେ ଥିଲେ ।
 ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହେବାପାଇଁ ।
 ବହୁତ ଉଦ୍‌ଯୋଗ ବିଦୁର କଲେ ଯାଇଁ ।
 ମାଗଧ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ନରପତି ।
 ଜରାସକ ନାମେ ଅଟଇ ତାର ଖ୍ୟାତି ।
 ସ୍ଵପିୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଳବନ୍ତ ।
 ଜଳନ୍ତା ଅଗ୍ନି ପରି ତେଜରେ ଶୋଭିତ ।

ଭୀମ ଶୂନ୍ୟ ହସ୍ତେ ତାହାଠାକୁ ଗଲେ ।
 ବାହୁଯୁକ୍ତ କରି ତାହାକୁ ମାରଲେ ।
 ପାଣ୍ଡୁପୁତେ ଦଗବଜୟ ଆରମ୍ଭଲେ ।
 ବଳେ ରଜାମାନଙ୍କୁ ଜଣି ବଶକଲେ ।
 ଅତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟଇ ରାଜସୂୟ ଯାଗ ।
 ହେଲେ ତାହା କଲେ ପାଣ୍ଡବେ ମହାଭାଗ ।
 ଦୁଃପଦଙ୍କସୁତା ଦୁଃଖରେ କାନ୍ଦୁଥିଲେ ।
 ରତ୍ନ ହୋଇଥିଲା ଏକ ବସ୍ତ୍ର ଥିଲେ ।
 ନାଥବନ୍ତ ହେଲେହେଁ ଅନାଥ ଲୋକ ପର ।
 ସତ୍ତମଧ୍ୟେ ତାହାକୁ ଆଣିଲେ ଯେ ଧର ।
 ମନବୁଦ୍ଧି ମୋର କୁମାର ଦୁଃଶାସନ ।
 କାନ୍ଦୁଥିଲା ଦ୍ରୌପଦୀ ଦେହରୁ ବସନ ।
 ତେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗରୁ ସେ ବାସ ।
 ଶେଷ ନୋହି ବାହାର ହୋଇଲା ଅଶେଷ ।
 ଶକୁନି କପଟରେ ପଶାଖେଳି କରି ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିର ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ନେଲା ହରି ।
 ନିରୁପମ ଆଟନ୍ତି ତାଙ୍କର ଭ୍ରମାମାନେ ।
 ଅନୁଗତ ହୋଇ ରହିଲେ ମଉନେ ।
 ଧର୍ମରେ ତ ବୁଦ୍ଧି ତାଙ୍କର ଥାଏ ଭଲେ ।
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଇ ଭୁଲେ ପ୍ରୀତି କରିଥିଲେ ।
 କ୍ଳେଶ ପାଇଁ ପାଣ୍ଡବେ ବନକୁ ବାହାରିଲେ ।
 ଗଲବେଳେ ନାନା ଚେଷ୍ଟା କରି ଗଲେ ।
 ବନରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବାସ କରି ଥିଲେ ।
 ସହସ୍ତ୍ରେ ଦ୍ଵିଜ ତାଙ୍କୁ ଉଷା ମାଗି ଗଲେ ।
 ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜାଇଲେ ସେହି ।
 ଏ କଥା ଏ ମଞ୍ଚରେ କେହି କରି ନାହିଁ ।
 ଦେବତାମାନଙ୍କର ଦେବତା ଅଟନ୍ତି ।
 ଶ୍ଵୟମ୍ଭୁଜ ନାମ ତାହାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ।
 କରତ ରୂପକୁ ସେ କପଟେ ଧରିଥିଲେ ।
 ଅରଜୁନ ତାହାଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ଡୋସିଲେ ।
 ତାହାଙ୍କଠାରୁ ପାଣ୍ଡୁପତ ଅସ୍ତ୍ରସୁଖି ।
 ପାଇଲେ ଅରଜୁନ ବାରଗଣମଣି ।
 ସ୍ଵର୍ଗଲୋକେ ଯାଇ ଅର୍ଜୁନ ରହିଲେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କଠାରୁ ଦବ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା କଲେ ।

କାଳକେୟ ଯୌଲେମମାନେ ବରପାଇ ।
 ମହାଗବକୁ ସେ ହୃଦରେ ସ୍ଥଲେବହି ।
 ଦେବତାମାନଙ୍କେ ସେ ଅଜେୟ ଅଟନ୍ତି ।
 ନାଶିଲ ତାଙ୍କୁ ଶରେ ସୁଭଦ୍ରାଦେବୀ ପତି ।
 କର୍ଣ୍ଣର ଶିଖାଇବା ବୁଦ୍ଧି ଦେନ ମନେ ।
 ଦୋଷଯାତ୍ରା କରିଗଲେ ମୋ ସୁତମାନେ ।
 ଗନ୍ଧବେ ତାଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ଦେନ ଗଲେ ।
 ଅର୍ଜୁନଟି ତହିଁରୁ ଫିଟାଇ ଆଣିଲେ ।
 ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କର ଗରବ ଗଞ୍ଜନ ।
 କୁନ୍ତୀଦେବୀଙ୍କର ଅନଳ ବର୍ଦ୍ଧନ ।
 ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କରେ ଅଟନ୍ତି ଜୟକାଘ୍ନୀ ।
 ବଜ୍ରୟୁ କରୁଛି ନାମ ଯେ ତାହାଙ୍କର ।
 ଅସୁର ସଂହାରବା ପାଇଁ ସେ ବୀର ।
 ଗଲେ ଏ ମହାଦେଶ ଛାଡ଼ି ସ୍ବର୍ଗପୁର ।
 ତହିଁରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଣ ଆସିଲେ ।
 ସବୁର ମୁଖରୁ ସେ ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣିଲେ ।
 ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଅଗମ୍ୟ ସେ ଦେଶ ।
 ଭାଇଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ନରଇଣ ।
 କୁବେର ଦେବଙ୍କର ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ହୋଇ ।
 ହୋଇଲେ ଯେ ଅତିଶୟରେ ତୋଷ ସେହି ।
 ଧର୍ମରାଜାଙ୍କର ସଙ୍ଗରେ ଆହେ ସୁତ ।
 ପକ୍ଷୀରୂପେ ଧର୍ମ ହୋଇଲେ ସମାଗତ ।
 ସେ ଯେଉଁ କଥାମାନ ଏହାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ।
 ଏ ତାହାଙ୍କୁ ସବୁ ଫିଟାଇ କହିଲେ ।
 ଆତ୍ମନରୂପ ହୋଇ ପାଣ୍ଡବ ମହାବୀରେ ।
 ଦ୍ରୁପଦ ନନ୍ଦନାଙ୍କୁ ଦେନ ସଙ୍ଗତରେ ।
 ଯାଇ ରହିଲେ ଯେ ବରାଟ ଦେଶରେ ।
 ଜାଣି ନ ପାରିଲେ ତା ମୋ ସେବକନରେ ।
 ବରାଟଙ୍କ ଘରେ ଅର୍ଜୁନ ଯେବେ ଥିଲେ ।
 ମୋଲେକରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲୋକଙ୍କୁ ଜଣିଲେ ।
 ମୟା ଦେଶରେ ଯେ ବରାଟ ନୃପତି ।
 ଭଉରା ହୋଇ ନାମ ତାଙ୍କର ଦୁହିତ ।
 ତାହାଙ୍କୁ ଭୃଷଣରେ ଭୃଷିତ ସେ କଲେ ।
 ବୀରବର ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଆଣିଦେଲେ ।

ଅର୍ଜୁନ ତାଙ୍କପୁତ୍ର ଅଭିମନ୍ୟୁ ପାଇଁ ।
 ଦେନିଲେ ସେ ଅଭିଶପ୍ତ ତୋଷ ହୋଇ ।
 ଆମ୍ଭଠାରେ ପାଣ୍ଡବେ ଖେଳରେ ହାରିଲେ ।
 ଅଶ୍ୱଶକ୍ତ ମଥା ରଥ ଧନୁ ଭୁଲେ ।
 ସ୍ୱଜନ ମାନଙ୍କର ସଙ୍ଗାଛାଡ଼ି କର ।
 ରହିଲେ ସେ ଯାଇ ଅରଣ୍ୟ ବାସ କର ।
 ତେମନ୍ତ ହେଲେ ପାଣ୍ଡୁସୁତମାନେ ଭଲେ ।
 ସାତ ଅଷ୍ଟୋଦ୍ଧିଶୀ ସୈନ୍ୟ ମଧ୍ୟ କଲେ ।
 ବସୁଦେବଙ୍କର ନନ୍ଦନ ବାସୁଦେବ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀଙ୍କର ଅଟନ୍ତି ପ୍ରାଣଧର ।
 ଇନ୍ଦ୍ରାଦି ଦେବେ ତାଙ୍କ ବଳଙ୍କୁ ମାନନ୍ତି ।
 ଏ ପର ଆଉ କେହି ନୋହିବେ ବୋଲନ୍ତି ।
 ପାଣ୍ଡବଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସକଳ ପ୍ରକାରେ ।
 ସେ ହରି ପରବେଶ ନେଲେ ନିରନ୍ତରେ ।
 ନାରଦ ବଚନରେ ମୋତେ ଛନ୍ତି କହି ।
 ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ଦେଖି ଯାଇଥିଲ ମୁହିଁ ।
 ନର-ନାରୀମୂର୍ତ୍ତି କୃଷ୍ଣ ଅରଜୁନ ।
 ଏ କଥାରେ କିଛି ନାହିଁ ପରାଭିନ୍ନ ।
 ଲୋକମାନଙ୍କର ବିଚାର ଯେ ହିତ ।
 କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରରେ କୃଷ୍ଣ ହେଲେ ଉପଗତ ।
 ବହୁତରୂପେ ଶାନ୍ତି ବଚନ କହିଲେ ।
 ଶାନ୍ତ କର ନ ପାରି ବାହୁଡ଼ି ସେ ଗଲେ ।
 କର୍ଣ୍ଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଦୁର୍ବିଚାର ପଣେ ।
 କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ ବିଚାରଲେ ମନେ ।
 ସେକାଳେ ସେହର ମାଧବମୁରାରି ।
 ଗୋପୀଜନ ମଧ୍ୟେ ରାସ-ନାଟକାରୀ ।
 ଆପଣାର ରୂପକୁ ବହୁତ ପ୍ରକାରେ ।
 ଦେଖାଇଲେ କୁରୁମାନଙ୍କୁ ସଭାରେ ।
 କୃଷ୍ଣ ସିବାକାଳେ ରଥ ଆଗେ ରହି ।
 କାନ୍ଦୁଥିଲେ କୁନ୍ତୀ ବିକଳମତି ହୋଇ ।
 ତାହାଙ୍କୁ ସେ ସାନ୍ତନା କରାଇଲେ ପୁଣି ।
 କେଶବ କେଶିରସୁ ଶଙ୍ଖଚକ୍ରପାଣି ।
 ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କର ହୃଦ ମନେ ଧରି ।
 କୃଷ୍ଣ ଭୁଲେ ଶୁଣୁ ହୋଇଲେ ବିଚାର ।

ଦ୍ରୋଣମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ବର୍ଣ୍ଣନାଲେ ।
 ଅନୁବରତରେ ଆଶିଷ ତାଙ୍କୁ କଲେ ।
 ସୁତ-ସୁତ କର୍ଣ୍ଣ ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ କହିଲେ ।
 ଯୁଦ୍ଧ ମୁଁ ନ କରିବି ତୁମ୍ଭେ ଜୀର୍ଣ୍ଣଲେ ।
 ଯୁଦ୍ଧରେ ମୋର ସେନା ପାଳଣା ନ କର ।
 ଅଲଗା ହୋଇ ଗଲେ କର୍ଣ୍ଣ ଧନୁର୍ଦ୍ଧାରୀ ।
 ହେଲେ ଏକଠାବ ଅର୍ଜୁନ ନନ୍ଦସୁନୁ ।
 ଅପ୍ରମେୟ ବଳ ଗାଣ୍ଡୀବ ମହାଧନୁ ।
 ଭୀରତ-ଯୁଦ୍ଧ ଆଦ୍ୟେ ସୈନ୍ୟ ସନ୍ଧିଧାନେ ।
 ରଥେ ଥାଇ ଅର୍ଜୁନ ବକଳ ହେଲେ ମନେ ।
 ବେଳକୁ ବେଳ ମହାଶୀର୍ଣ୍ଣିତା ଭଜିଲେ ।
 କୃଷ୍ଣ ବଶରୂପ ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲେ ।
 ନିତି ନିତି ଯୁଦ୍ଧରେ ଭୀଷ୍ମ ମହାରଥୀ ।
 ମାରନ୍ତି ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଅସ୍ତ୍ରତ ସଂଖ୍ୟା ରଥୀ ।
 ପ୍ରଧାନ ହୋଇ କରି ତହିଁରେ ଯେ କେହି ।
 ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଆଡ଼ରୁ ଗୋଟିଏ ମଲେ ନାହିଁ ।
 ଧାର୍ମିକ ଗଙ୍ଗା ଦେଶାଙ୍କର ଯେ ନନ୍ଦନ ।
 କହିଲେ ଯୁଦ୍ଧେ ନିଜ ମରଣ ବଧାନ ।
 ପାଣ୍ଡୁସୁତମାନେ ତା ଶୁଣି ହୁଙ୍କ ହେଲେ ।
 ସମସ୍ତେ ସେହିରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣର ଯେ କଲେ ।
 କେଉଁଠି ଶସି ଲେକେ ଧର ନ ପାରନ୍ତି ।
 ଶୂରଙ୍କର ମଧ୍ୟରେ ଶୂର ସେ ବୋଲନ୍ତି ।
 ଶାନ୍ତନୁ ନୃପଙ୍କର ଅଟନ୍ତି ସେ ସୁତ ।
 ତାହାଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ଜଗତେ ଦେବବ୍ରତ ।
 ଶିଖଣ୍ଡିକ ଆଗ କରି ଅରଜ୍ଜୁନ ।
 ଦେନିଲେ କାନ୍ତେ ତେଡ଼େ ଲୋକର ଜୀବନ ।
 ସୋମଙ୍କ ସନ୍ଦନ୍ୟଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧେ ଶେଷ କଲେ ।
 ବୃଦ୍ଧ ଭୀଷ୍ମ ଶରଣୟାରେ ଶୋଇଲେ ।
 ଶରଣୟାରେ ଭୀଷ୍ମ ବୋଇଲେ ଅରଜ୍ଜୁନ ।
 ଜୀବନ ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଦୟାହେ ଜୀବନ ।
 ଅରଜ୍ଜୁନ ପୃଥ୍ବୀକ ଶରରେ ଭେଦିଲେ ।
 ସେ ଜଳରେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ ଚୂପମତ କଲେ ।
 ତନ୍ତ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ପବନ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସହିତେ ।
 ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଜୟ ପାଇଁ ଏ ସମସ୍ତେ ।

ଅନୁକୂଳ ହୋଇ ତାହାକୁ ରହିଲେ ।
 ଶ୍ୟାମଦେ ନିଜ ପୁଣି ଆମକୁ ଡରାଇଲେ ।
 ଅସ୍ତ୍ରଯୋଧୀ ଦ୍ରୋଣ ବିବିଧ ଅସ୍ତ୍ର ବଳି ।
 ଦେଉଥିଲେ ଯୁଦ୍ଧଭୂମିକ ସେ ରୁକ୍ମି ।
 ତେବେ ହେଲେ ପାଣ୍ଡବଦଳରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହୋଇ ।
 ଗୋଟିଏ ତହିଁରୁ କେବେ ମଲେ ନାହିଁ ।
 ମହାରଥୀ ମୋହର ସଂଶୟକମାନେ ।
 ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ମାରିବା କରୁଥିଲେ ମନେ ।
 ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣ କିଛିତ୍ର କାଣ୍ଡେ ମାରି ।
 ଅରଜୁନ ଯୁଦ୍ଧରେ ପାଇଲେ ଜୟଶିଖା ।
 ବ୍ୟୁତ୍ତ କର ଦ୍ରୋଣ ଜଣିଥିଲେ ଦ୍ଵାର ।
 ଅଭେଦ୍ୟ ଅଟଇ ସେ ଆନମାନଙ୍କର ।
 ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କ ସୁତ ଅଭିମନ୍ୟୁ ତହିଁ ।
 ପଶିଗଲେ ସମସ୍ତ ଗରୁଡ଼ ବଳିଆଇ ।
 ଯେଥେଥିଲେ ମୋହର ମହାରଥୀ ପୁର ।
 ବଜ୍ରକୁ ଜୟସେ ନପାରିଲେ କର ।
 ବାଳକ ତ ଅଟନ୍ତି ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କ ସୁତ ।
 ତାହାକୁ ମାରି ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଲେ ବହୁତ ।
 ମୋ ପୁତ୍ରମାନେ ତାହା ଦେଖିଣ ସମରେ ।
 ଆକାଶ ପୁରାଇଲେ ଗର୍ଜି ହରଷରେ ।
 ଜୁଆର ସିନ୍ଧୁଦେଶ ନୃପତିଙ୍କି ପୁଣି ।
 କ୍ରୋଧକଲ୍ଲ ଗାଣ୍ଡୀବପାଣି ଗାରମଣି ।
 ଦୁଷ୍ଟର ପ୍ରତିଜ୍ଞାକୁ କଲ ଅରଜୁନ ।
 ସିନ୍ଧୁଦେଶ ନୃପର ନେବାକୁ ଖାବନ ।
 ସମସ୍ତ ଶତ୍ରୁମାନେ ନୟନେ ବୁଝୁଥିଲେ ।
 ଅର୍ଜୁନ ସେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ସତ୍ୟ କର କଲେ ।
 ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ଘୋଡ଼ା ଯୁଦ୍ଧରେ ଶ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ ।
 କୃଷ୍ଣ ତାକୁ ପାଣି ପିଆଇ ଯେ ଗଲେ ।
 କିଛିହିଁ ଖେଦକୁ ସେ ମନରେ ନବହୁ ।
 କପିଧୂଜ ରଥେ ଏକା ଥିଲେ ରହି ।
 ତେବେ ସବୁ ଯୋଦ୍ଧାମାନଙ୍କୁ ନିବାରଲେ ।
 କେହି ତାକୁ କିଛି କର ନ ପାରିଲେ ।
 ପୁଣି କୃଷ୍ଣ ଅଶ୍ଵକୁ ବାନ୍ଧିଲେ ରଥରେ ।
 ଯୁଦ୍ଧକୁ ବାହାର ଯେ ହେଲେ ସେ ଦୁର୍ଭଗରେ ।

ଦ୍ରୋଣଙ୍କର ସୈନ୍ୟ ବହୁତ ଥିଲେ କର ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠାନ ତାହାବଳେ ମନ୍ତ୍ର କର ।
 କୃଷ୍ଣ ଅରଜୁନ ଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ।
 ପରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ ସେହିଠାରେ ।
 କର୍ଣ୍ଣ ଭୀମ ଯୁଦ୍ଧେ ହେଲେ ଭେଟାଭେଟି ।
 ମାରିଲେ ଭୀମ ପେଟେ କର୍ଣ୍ଣ ଧନୁ ଗୋଟି ।
 ବଚନ ମାତ୍ର କରେ ଭୀମକୁ ଦେଲେ ଗାଳ ।
 ନ ମାରିଲେ ଯୁଦ୍ଧରେ କର୍ଣ୍ଣ ମହାବଳୀ ।
 ଦ୍ରୋଣ କୃତବର୍ମା କୃପ କର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ରୋଣୀ ।
 ମଦ୍ରଦେଶ ଇଣ୍ଡର ଶଲ୍ୟ ଶୂରମଣି ।
 ସିକୁଦେଶ ନୃପତି ଯୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରାଣ ଦେଲ ।
 ଏ କଥା ଏ ସବୁର ଦେହେ ସୁହାଗଲ ।
 ଶଗପତି ବର ଦେଇଣ କର୍ଣ୍ଣକୁ ।
 ଶକତି ଦେଲେ ଏକ ବୀରର ବଧକୁ ।
 ସେ ଶକତି କର୍ଣ୍ଣ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମାୟାରେ ।
 ମାରିଲେ ଯେ ଘଟଉତ୍ତର ହୃଦରେ ।
 ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ ରଥ ଉପରେ ଶୟ ଥୋଇ ।
 କେବଳ ମାତ୍ରଥିଲେ ଗତପ୍ରାଣ ହୋଇ ।
 ଅପଣାର କ୍ଷତ୍ରିୟ ଧର୍ମକୁ ଲଢ଼ିଲ ।
 ଦୁପଦସୁତ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ କାଟିଲ ।
 ସହଦେବ ଅଗ୍ରଜ ଦ୍ରୋଣଙ୍କର ଭୂଲେ ।
 ଦୁର୍ରଥ ଯୁଦ୍ଧେ ସମାନ ହୋଇଲେ ।
 ଦ୍ରୋଣମଲ୍ଲଦନ ଦ୍ରୋଣୀ ମହାବୀର ।
 କଲେ ନାଗୟୁଗ ଅସ୍ତ୍ର ଅସ୍ତ୍ରୀବର ।
 ତେବେହେଁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ନୋହିଲଣି କ୍ଷୟ ।
 ନ ପାରିଲେ ଦ୍ରୋଣ କୁମର ବିଜୟ ।
 ଦୁଃଶାନନକୁ ମୋ ମାଡ଼ି ବସି ବଳେ ।
 ପିଇଲା ରକ୍ତ ଭୀମ ଚଢ଼ି ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ।
 ମୋ ଯୋଦ୍ଧାଏ ସବୁ ଆତଙ୍କେ ଚାହିଁଥିଲେ ।
 ପ୍ରତିକାର କେ କିଛି କର ନ ପାରିଲେ ।
 ଯୁଦ୍ଧେ କାହାର ସେ ନୁହେଁ ଧରଷଣ ।
 କର୍ଣ୍ଣ ମହାରଥୀ ରଥକର ରାଣ ।
 ଧନଞ୍ଜୟଠାରୁ ଜୟକୁ ନ ପାରିଲେ ।
 ଅପଣେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣଗୋଟି ହରାଇଲେ ।

ଅସହାୟ ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧଭିତ୍ତିରେ ଥିଲେ ।
 ତାହାକୁ ମାରିବାକୁ ଏମାନେ ବେଢ଼ିଲେ ।
 ଦ୍ରୋଣପୁତ୍ର କୃତବର୍ମା ଦୁଃଶାସନ ।
 ତଥାପି ଜଣିଲେ ଯେ ଧର୍ମଙ୍କ ନନ୍ଦନ ।
 ଆହେ ସୁତ ଧର୍ମରାଜ ଯୁଦ୍ଧଭିତ୍ତିରେ ।
 ପ୍ରାଣ ନେଲେ ରଣେ ମଦ୍ଧ ନୃପଙ୍କର ।
 କୁଷ୍ଠଭୁଲେ ସଂଗ୍ରାମ କରିବା ଶରଧା ।
 ବହିର୍ଯ୍ୟାନ୍ତ୍ର ମନେ ଯେ ଶଲ୍ୟ ମହା ଯୋଦ୍ଧା ॥
 ଗାନ୍ଧାର ଦେଶ ପ୍ରଜାଙ୍କର ମହାପାଳ ।
 ଶକୁନ ଶଳା ମୋର କଳହର ମୂଳ ।
 ମାୟାବଳକୁ ସେ ମାତ୍ରକ ଆଶ୍ରେ କର ।
 ପଶା ଖେଳିବାକୁ ଶରଧାଥାଏ ଧର ॥
 ସେ ପାପୀ ସଙ୍ଗେ ସହଦେବ କର ରଣ ।
 ହେଲେ ଘେନିଗଲେ ତାହାର ପରାଣ ॥
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମୋର ବିରଥୀ ହୋଇଲ ।
 ଉତ୍ସାହ-ଶକ୍ତି ଗୋଟି ମନୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଲ ।
 ଅଭିଶ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ହୃଦର ଭିତରେ ।
 ଜଳସ୍ତମ୍ଭେ ଦେଇ ଶୋଇଲ ତହିଁରେ ।
 ପାଣ୍ଡବେ ସେ ଶୋଇବା ହୃଦଠାକୁ ଗଲେ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଗଲେ ।
 ଅସହସ୍ତୁ ଅଟଇ ନୃପ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
 ତାହାକୁ ବହୁତ ସେ କଲେ ଭରସୁନ ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଭୀମସେନ ଦୁଇଗରେ ।
 ଆରମ୍ଭ କଲେ ଗଦାଯୁଦ୍ଧ ଏ ଅନ୍ତରେ ।
 ନାନା ପ୍ରକାରେ ଅଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ମଣ୍ଡଳ ।
 କରୁଥିଲେ ତହିଁ ସେ ବେନି ମହାବଳ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ଘେନି ଭୀମସେନ ।
 ନେଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନୃପତି ଜୀବନ ।
 ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ପାଞ୍ଚପୁତ୍ର ଶୋଇଥିଲେ ।
 ଦ୍ରୋଣପୁତ୍ର ଯାଇ ତାହାକୁ ମାରିଲେ ।
 ଏଡ଼େ ମହା ବିକୃତ କର୍ମ କର ଗର ।
 ଲେକରେ ଅପଳାଉଁ ପାଇଲେ ଅପାର ।
 ଭୀମ ମହାବଳୀ ମହାହୋଧ ହେଲେ ।
 ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ ପୁତ୍ର ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ ।

କ୍ରୋଧେ ଦ୍ରୋଣି ଐଷିକ ଅସ୍ତ୍ରକୁ ପେଷିଲେ ।
 ସେ ଅସ୍ତ୍ରେ ଉତ୍ତର ଗର୍ଭକୁ ନାଶିଲେ ।
 ଅର୍ଜୁନ ନାଶ ପାଇଁ ବ୍ରହ୍ମଣିର ଅସ୍ତ୍ର ।
 ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଦ୍ରୋଣପୁତ୍ର ବଳବନ୍ତ ।
 ସ୍ବପ୍ନମତ୍ତ ପତି ଦିବ୍ୟାସ୍ତ୍ର ପ୍ରହାର ।
 ଦେଲେ ଅର୍ଜୁନ ସେ ଅସ୍ତ୍ରକୁ ନିବାର ।
 ଅଶ୍ବଥାମା ଦେଲେ ମଣି ରତନକୁ ।
 ଜଣି ନ ପାରଲେ ପାଣ୍ଡବ ମାନଙ୍କୁ ।
 ଦ୍ରୋଣ ନନ୍ଦନର ପାଇଁ ଅସ୍ତ୍ରବାସ ।
 ବିରାଟ ନନ୍ଦନର ହେଲା ଗର୍ଭନାଶ ।
 ବ୍ୟାସ ମହାର୍ଷି କୃଷ୍ଣ ନରହର ।
 ଶାପଦେଲେ ଦ୍ରୋଣ ପୁତ୍ରକୁ କୋପକର ।
 ଏହା ସବୁ ଶୁଣି ସଞ୍ଜୟ ମୋ ମନରେ ।
 ବିଜୟ ହେବା ଆଶା ନଥିଲା କିଞ୍ଚିତରେ ।

ଜତୁଗୃହ ଦାହ

ବଳରେ ଅସ୍ତ୍ରକତ ହୋଇଲେ ଭ୍ରମସେନ ।
 ସେହିତୁପେ ବିଦ୍ୟାରେ ବଳିଲେ ଅରଜୁନ ।
 ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନିଜ ତାହା ଦେଖି ।
 ଅତି ସନ୍ତାପରେ ହେଉଥାଏ ଦୁଃଖୀ ।
 ଶକ୍ତି କର୍ଣ୍ଣ ଦୁହେଁ ଉପାୟମାନଙ୍କରେ ।
 ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ନାଶ ଚିନ୍ତାରେ ମନରେ ।
 ପାଣ୍ଡବମାନେ ବିପୁରଙ୍କମତେ ଥାଇ ।
 ଉପାୟ କରୁଥାନ୍ତି ତହିଁକି ଯତ୍ନ ବହୁ ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହେଲେ ଅତି ସନ୍ତପତ ।
 ଅଟନ୍ତି ସେ ଯେଣୁ ଦୁର୍ମୁଖ ଯୁକତ ।
 ବାପଙ୍କପାଶେ ଯାଇ ଏକାନ୍ତେ ଭେଟିଲେ ।
 ନାନାପରକାରେ ପୂଜାବିଧି କଲେ ।
 ପୁରଜନଙ୍କର ପାଣ୍ଡବଙ୍କରେ ପ୍ରୀତି ।
 ଶୁଣିତ ଦୁଃଖଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା ମତି ।
 ସେ କଥାବାରୁ ଅଗେ କଲେ ନିବେଦନ ।
 ଯେଣୁ ଅତି କୁମତି ଅଟନ୍ତି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
 ପୁରଜନମାନେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ ଭ୍ରମଙ୍କୁ ।
 ଅତୀବ୍ରମି ପତି ରଜନ୍ତୁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ।

ଏ କଥା ମଧ୍ୟ ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ସନମତ ।
 ରାଜ୍ୟ ଇଚ୍ଛା ତାଙ୍କର ହୋଇଛି ଦୂରତ ॥
 ହସ୍ତୀନାବାସୀ ଆମ୍ଭ ପୀଡ଼ା ଇଚ୍ଛା କର ।
 ଅଛନ୍ତି ଆହେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
 ପାଣ୍ଡୁପୁତ୍ର ଯେବେ ଏ ରାଜ୍ୟ ପାଇବେ ।
 କ୍ରମରେ ପୁତ୍ରନାତି ଭୁଲରେ ରଜାହେବେ ॥
 ରାଜ ବଣ ଆମ୍ଭେ ହୋଇବା ବାହାର ।
 ଆଦର କାହିଁ ପାଇଁ କରବେଟି ନର ॥
 ତାର ଅନ୍ଧ ଖାଇ ପାଇବା ଆମ୍ଭେ ଦୁଃଖ ।
 ଏଥିକି ବର୍ତ୍ତମାନ କର ନୃପଶିଖ ॥
 ପୂର୍ବେ ଯେବେ ରାଜ୍ୟ ପାଆନ୍ତୁ ଭୁମ୍ଭେ ।
 ଏବେ କିପି ଭୋଗ ନ କରନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେ ॥
 ପୁତ୍ରମୁଖୁଁ ଏହା ଶୁଣି ନରମଣି ।
 କଶିକଙ୍କ ବଚନ ମନେ ମନେ ଗୁଣି ॥
 ଶୋକରେ ସେ ଅତି ଆରତ ହୋଇଲେ ।
 ଆପଣାର ଚିତକୁ ଦୁଇଭାଗ କଲେ ॥
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କର୍ଣ୍ଣ ଶକୁନ ଦୁଃଶାସନ ।
 ଏକଠା ହୋଇ ବସି ଭାଲିଲେ ବହନ ॥
 ତଦନ୍ତେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ମୁଖକୁ ଚାହିଁଲେ ।
 କରଯୋଡ଼ି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଜଣାଇଲେ ॥
 ଉପାୟରେ ବାରଣାବତକୁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ।
 ପଠିଆଇ ଦିଅ ଆସୁଛି ମୋ ମନକୁ ॥
 ତେବେ ପାଣ୍ଡବ ସକାଶରୁ ଭୟ ।
 ନୋହିବ ଆତ୍ମମାନଙ୍କରଟି ଉଦୟ ॥
 ପୁତ୍ରଠାରୁ ଶୁଣି ଏଭୂପେ ବଚନ ।
 ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଚନ୍ତୁ କର ଅମ୍ବିକା-ନନ୍ଦନ ॥
 କହିଲେ ଆହେ ପୁତ୍ର ଶୁଣ ମୋ ଉତ୍ତର ।
 ଧର୍ମରେ ତ ପାଣ୍ଡୁ ଅଟନ୍ତି ତତପର ॥
 ମୋତେତ ଧର୍ମରେ ସେ ସେବା କରଥାନ୍ତି ।
 ମୋ ବୋଲରୁ କେବେ ବାହାର ନୁହନ୍ତି ॥
 ମୋଠାରେ ସେ ରାଜ୍ୟ ସମର୍ପିଥାନ୍ତି ନିତ ।
 ତାହାକି ପୁତ୍ର ସେହି ପରିତ ଅଟନ୍ତି ।
 ଗୁଣମାନଙ୍କର ଅଟନ୍ତି ଅକର ।
 ପରଦେଶେ ଖାଉଁ ଖାତ ତାହାଙ୍କର ॥

ଅମ୍ଭ ପୁରଜନେ ତା ଜାଣି ଭଲ କର ।
 ତାହାଙ୍କଠାରେ ସେହୁଥାନ୍ତି ମନେ ଧର ।
 ହେ ପୁଣି ପାଣ୍ଡୁପୁଣି ଏଭୂପେ ବଳୟାର ।
 କରୁପେ ବଳେଟି କରିବା ଅପକାର ।
 ପିତୃକ୍ରମରେ ତ ପ୍ରାପତ ରାଜ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ।
 ପାରିବା ନାହିଁ ଆମ୍ଭେ ତାଙ୍କୁ ଖେଦବାକୁ ।
 ନଃସହାୟ କୁହନ୍ତି ପାଣ୍ଡୁଙ୍କ କୁମର ।
 ବଳରେ ସେ କୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ବଳୟାର ।
 ପାଣ୍ଡୁ ଯେଉଁଜାଲେ ରାଜା ହୋଇଥିଲେ ।
 ହସ୍ତିନାବାସୀକି ସେ ସୁଖେ ପୋଷିଥିଲେ ।
 ଉତ୍ତମ ମନ୍ତ୍ରୀ ବାଛି ରଖିଥିଲେ ଜଳ ।
 ଜାଣନ୍ତି ଯେଣୁ ପାଣ୍ଡୁ ଉତ୍ତମ ରାଜନୀତି ।
 ଏହି ସକାଶରୁ ଆମ୍ଭେ ଦୂରୈଧ୍ୟାଧନ ।
 ପୂର୍ବକାଳୁ ଏ ଲୋକେ ତାଙ୍କର ଅଧୀନ ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ପାଇଁ ସେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ।
 ମାରି ପକାଇବେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ମନକୁ ।
 ବାପଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣି ଏମନ୍ତ ବଚନ ।
 ହସି ଜଣାଇଲେ ତାହାଙ୍କୁ ଦୂରୈଧ୍ୟାଧନ ।
 ଏ କଥା ମୁଁ ତାତ ଉତ୍ତମ କରି ଜାଣି ।
 ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଇ ପୁଣିଛୁ ହସ୍ତିନା ନରକ୍ଷେଣୀ ।
 ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଲୋକମାନେ ହେବେ ମୋ ସହାୟ ।
 ଏ କଥାରେ କିଛି ନାହିଁହେ ସଂଶୟ ।
 ସମସ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯାକ ମୋଠାରେ ଅଛନ୍ତି ।
 ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଭଜିଛନ୍ତି ।
 ଏବେ ପାଣ୍ଡବକୁ ଅଶାନ୍ତ ତକାର ।
 କହୁବା କୋମଳରେ କଥା ସେହୁଥାଇ ।
 ବାରଣାବତ ନାମେ ଅଛୁ ଯେଉଁ ପୁର ।
 ତହିଁକି ଯାଅବୋଲି ହୋଇଣ ସଦୃଶ ।
 ସେମାନେ ଗଲେ ଆମ୍ଭେ ନିର୍ଭୟ ହୋଇବା ।
 ମହାସୁଖେ ନୃପ ଆସନେ ବସିବା ।
 ଯେବେ ବୃହମ୍ଭଲ ହେବେ ରାଜ୍ୟଯାକ ।
 ତେବେ ପାଣ୍ଡୁପୁଣି ରହିବେ ହୋଇ ଲୋକ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଦୂରୈଧ୍ୟାନ ।
 ଏ କଥା ହୃଦେ କରିଥିଲ ମୁଁ ଅଛନ୍ତି ।

ପାପକୁ ଭୟ କରି ପ୍ରକାଶ ନ କଲ ।
 ଭୁବଂରୁ ଶୁଣି ଏହା ମୁଁ କହିଲ ।
 ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ବିଦୁର ଗୁରୁ କୃପଦ୍ବିଜ ।
 ଏହାଙ୍କର ଏମତି ନୁହଇ ତନୁଜ ।
 କୁରୁ ପାଣ୍ଡବରେ ସମାନ ତାଙ୍କ ପ୍ରୀତି ।
 ଧର୍ମକୁ ତ ସେମାନେ ଲବେ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ।
 ଏଣୁକରି ଏଡ଼େ ବିଷମ କଥାମାନ ।
 ଲଢ଼ା ନ କରିବେ ଆହେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
 ଏ କଥା ଆମ୍ଭେ ଯେବେ କରିବା ନିଶ୍ଚୟେ ।
 ଜଗତରେ ନିନ୍ଦା କରିବେ ସତ୍ତ୍ବେ ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଶୁଣି ବୋଇଲେ କୁରୁପତି ।
 ମଧ୍ୟସ୍ଥ ହୋଇ ଭୀଷ୍ମ ଦୁଇକୁଳେ ଛନ୍ତି ।
 ନ ଛାଡ଼ିବେ ମୋତେ ତ ଦ୍ରୋଣଙ୍କ କୁମର ।
 ପୁତ୍ରସ୍ନେହେ ଦ୍ରୋଣ ହୋଇବେ ମୋହର ।
 ଦ୍ରୋଣ ଅଣ୍ଟାଧାମା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବାହୁଲରେ ।
 କୃପାବୃତ୍ତି ରହିବେ ଆମ୍ଭର ପଟରେ ।
 ବିଦୁରତ ପୁଣି ଅଟନ୍ତି ଆମ୍ଭର ।
 ଆଛନ୍ନରେ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି ତାଙ୍କର ।
 ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ପାଇଁ ଆମ୍ଭର ଅଧିକାରୀ ।
 ହୋଇ ନ ପାରନ୍ତି କେବେ ସେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
 ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ବିଶ୍ବାସ ଦେଖାଇ କୁନ୍ତୀଭୁଲେ ।
 ବାରଣାବତେ ଯେସ ନୃପମଣି ଭଲେ ।
 ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସକାଶୁଁ ମୋର ଶୋକଦୁଃଖ ।
 ହୃଦରେ ବହୁଅଛି ଆହେ ନୃପୋତ୍ତମ ।
 କହି ଏହା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
 ସଙ୍ଗତରେ ଘେନି ଭାଇ ଦୁଃଶାସନ ।
 ହସ୍ତିନାପୁର ଲୋକେ ତଜାଇ ଆଣିଲେ ।
 ବହୁତ ରତ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଧନ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର କୁଶଳ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେତେ ।
 ବାରଣାବତକୁ ସେ ପ୍ରଶଂସିଲେ ନିତେ ।
 ପରସ୍ପରେ କଥା ହୋଇଲେ ଏପରି ।
 ବଡ଼ ରମଣୀୟ ବାରଣାବତ ପୁରୀ ।
 ବାରଣାବତେ ମହାଦେବଙ୍କ ଉତ୍ସବ ।
 କରୁଛନ୍ତି ଭକ୍ତିରେ ବହୁତ ମାନବ ।

ତାଙ୍କଠାରୁ ଏହା ପାଶୁପୁଣେ ଶୁଣି ।
 ଯିବାକୁ ସେହଠାକୁ ମନ କଲେ ପୁଣି ।
 କଉତୁକ ପାଇଁ ସେ କଥା କଥା ହେଲେ ।
 କରୁଥିବା ଦେଖିଯିବା ବୋଲି ବର୍ତ୍ତମାନେ ।
 ତାହା ଜାଣିପାଇଁ ଅମୃତ କୁମର ।
 ପାଶୁପୁଣେ ତାଙ୍କ କହିଲେ ଏ ଉତ୍ତର ।
 ଅହେ ବାବୁମାନେ ମୋହର ଲୋକ ଯେତେ ।
 ପ୍ରଶଂସନ୍ନ ବାରଣାବତକୁ ସମସ୍ତେ ।
 ବଡ଼ ରମଣୀୟ ହୋଇଛି ସେ ପୁର ।
 ଦେଖିବା ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଯାଅ ହେ ସତ୍ତର ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଳ୍ପ ଦାନଜନ ଯେତେ ଜନ ।
 ଏମାନଙ୍କୁ ବାବୁ ବହୁତ ଦୟା ଧନ ।
 ଯେବେ ଭୁଲୁ ମନ ଭୁଲିତ ହୋଇବ ।
 ତେବେ ହସ୍ତିନାକୁ ଲେଉଟି ଆସିବ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ମନୋରଥ ଜାଣି ।
 ଆପଣା ସହାୟକୁ ମନେ ମନେ ଶୁଣି ।
 କାହାକୁହିଁ ସହାୟ ନ ଦେଖି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
 ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ ତହିଁକି ସତ୍ତର ।
 ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ବଦୁର ବାହନୀକ ସେ ମହତ୍ତ୍ବ ।
 ଭୁରଶ୍ରବ ଆର୍ତ୍ତସୂତ୍ର ଶାରଦ୍ଧତ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ଭ୍ରମଯା ଗାନ୍ଧାରୀ ।
 ଯେତେ ଥିଲେ ହସ୍ତିନାପୁରେ ଘର କର ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁରୋହିତ ସଙ୍ଗେ ଯେତେ ଦିନ ।
 ଏମାନଙ୍କୁ ଚାହିଁ ପାଶୁଙ୍କ ତନୁଜ ।
 ମୁଖ ଶୁଖାଇବା ଏ ବଚନ ଭଣି ।
 ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ ଆଜି ହସ୍ତିନା ନରମଣି ।
 ବଡ଼ ରମଣୀୟ ବାରଣାବତ ପୁର ।
 ତହିଁକି ଆନୁମାନେ ଯିବୁ ଯାବାକର ।
 ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଭୁଲୁ ଅଶିଷ ଆଜକର ।
 ଯେ ଭୂପରେ ହୋଇବ ମଙ୍ଗଳ ଆମ୍ଭର ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ଶୁଣି ଏ ବଚନ ।
 ଅଶିଷ କଲେ ଜନେ ହୋଇଣ ପ୍ରସନ୍ନ ।
 ଅହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବାଟରେ ଭୁଲୁ ।
 ଅମଙ୍ଗଳମାନ ନାଶକୁ ସର୍ବମୁର ।

ଏହା ଶୁଣି ପାଣ୍ଡବେ ମଙ୍ଗଳ କର୍ମ କର ।
 ବାହାରିଲେ ବେଗେ ବାରଣାବତପୁର ।
 ଏମନ୍ତେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲନ୍ତେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ।
 ଦୁରାତ୍ମା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପାଇଣ ହର୍ଷକୁ ।
 ଏକାନ୍ତରେ ପୁରୋଚନକୁ ଡାକିଲେ ।
 ହାତ ଧରି ତାକୁ ବଚନ କହିଲେ ।
 ଅହେ ପୁରୋଚନ ଏ ପୃଥ୍ବୀ ମୋହର ।
 ଯେଉଁରୂପେ ସେରୂପେ ଅଟଇ ତୁମ୍ଭର ।
 ତୁମ୍ଭ ବନ୍ଧୁ ମୋହର ବିଶ୍ୱାସୀ କେହି ନାହିଁ ।
 ଏବେ ଏ ପୃଥ୍ବୀ ରକ୍ଷା କର କହୁଥାଇ ।
 ଯେରୂପେ ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କହିବି ବର ।
 ସେ କଥା ମନେ ରଖିଥିବ ମନ୍ତ୍ରୀବର ।
 ମୋ ଶତ୍ରୁମୂଳ ତୁମ୍ଭେ ଉପୁଡ଼ାଇ ଦେବ ।
 ତହିଁକି କହିବି ଯା ତାହାଟି କରବ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ରଜା ବାରଣାବତକୁ ।
 ପେଷିଲେ ଆଜି ଡାକି ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ।
 ସେମାନେ ସୁଖେ ଯାଇ ତହିଁ ବହୁରବେ ।
 ପାଣ୍ଡୁପତି ଉତ୍ସବ ଦର୍ଶନ କରିବେ ।
 ଚଢ଼ି ଗଧଯୋଗୁଁ ଦିବ୍ୟ ରଥବର ।
 ତହିଁକି ବେଗେ ତୁମ୍ଭେ ଯିବାର ବର ।
 ନଗର ପ୍ରାନ୍ତେ ତହିଁ ଚତୁଃଶାଳ ଘର ।
 ମନୋରମ କରି ନିର୍ମାଣ ବେଗେ କର ।
 ଆୟୁଧ ରଖିବାକୁ ଘର ମଧ୍ୟସ୍ଥବ ।
 ସେ ଘରେ ଛଣସର୍ଜ୍ଜରସକୁ ରଖାଇବ ।
 ଘିଅ ବସା ଜଉ ମାଲପା ମାଟିରେ ।
 ଚକଟି କରି କାନ୍ଥ ଛଟିବ ଯହରେ ।
 ସେ ଘର ଚାଣପଟେ ତରଳ ଘିଅଛଣି ।
 ଜଉ କାଷ୍ଠ ରଖାଇବ ଯହେ ପୁଣି ।
 ତା ଦେଖି ପରୁରଲେ ପାଣ୍ଡବେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
 ବନ୍ଦୀର କହିବଟି ସେ କଥା ତାହାଙ୍କୁ ।
 ସେ ଘରେ କୁନ୍ତୀ ତୁଲେ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଆଦରେ ।
 ରଖାଇବ ପୁଜା କରିଣ ବସ୍ତରେ ।
 ସେ ଘରେ ଦିବ୍ୟ ଯାନ ଅସନ ରଥର ।
 ଥୋଇଥିବ ତୁମ୍ଭେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପାଇଁ ।

ବିଶେଷ ସାବଧାନେ ବାରଣାବତ ଜନ ।
 ମାନଙ୍କୁ ଏ କଥାଟି କରବ ଗୋପନ ।
 ପାଣ୍ଡବେ ଯେଉଁ ଦିନ ସେ ଘର ଭିତରେ ।
 ନିର୍ଭୟ ହୋଇ ଶୋଇଥିବେ ବିଶ୍ୱାସରେ ।
 ସେହି ଦିନ ସେ ଘର ଦ୍ୱାରକୁଟି ଯାଇ ।
 ଜଳନ୍ତା ଅଗ୍ନିନେଇ ଦେବ ହେ ଲଗାଇ ।
 ଏଭୂପେ ପୋଡ଼ି ପାଣ୍ଡବମରେ ଗଲେମର ।
 ଅମୃତ କେବେ ନିନ୍ଦା ନୋହିବ କାହାର ।
 କହିଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଏଭୂପେ ବଚନ ।
 ପ୍ରତିଜ୍ଞା କର ଗଲ ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁରୋଚନ ।
 ଗଧଯୋଗୁଁ ରଥ ଉପରେ ବସିଲ ।
 ବାରଣାବତେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ ।
 ଯେ ଭୂପେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କହିଥିଲେ ତାକୁ ।
 ବାରଣାବତେ କଲ ସେ ଭୂପେ ଘରକୁ ।
 ଏଥୁଅନ୍ତେ ପାଣ୍ଡବମାନେ ସଜ ହେଲେ ।
 ପବନୋପର ଘୋଡ଼ା ରଥରେ ଯୋଡ଼ିଲେ ।
 ମଳିନତା ଧର ବଦନ-ନଳିନରେ ।
 ନମିଲେ ପାଣ୍ଡବୁତେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ପାଦରେ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ନୃପଙ୍କ ପାଦ ପୂଜାକଲେ ।
 ଦ୍ରୋଣ କୃପ ବିଦୁର ବୃଷ ଶ୍ରୀତି ଭୁଲେ ।
 ସମସ୍ତଙ୍କ ସରେ ଯେତେ ଲୋକ ଥିଲେ ।
 ପାଣ୍ଡବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ ।
 ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ସାନ ଯେତେ ଶ୍ରୀକଳନ ।
 ସେମାନେ ତାଙ୍କ ପାଦେ ନମିଲେ ବହନ ।
 ଯେତେ ମାତୃବର୍ଗ ନାରୀ ତହିଁଥିଲେ ।
 ସେମାନଙ୍କୁ ପାଣ୍ଡବେ ନମସ୍କାର କଲେ ।
 ଦାସଜନମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତରେ ଧର ।
 ରଥତଢିଗଲେ ବାରଣାବତ ପୁର ।
 ବିଦୁର ଭୀଷ୍ମ ଆଦି ପୁରଜନ ଯେତେ ।
 କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଗୋଡ଼ାଇଲେ ସେ ସଙ୍ଗତେ ।
 କେଉଁମାନେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ଦେଖି ।
 ଏ ବଚନମାନ ବୋଇଲେ ହୋଇ ଦୁଃଖୀ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ରଜା ହୋଇଲେ ବଡ଼ ମୂର୍ଖ ।
 ଅଧର୍ମର କଥା ମଣିଲେ ଏବେ ସୁଖ ।

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଅଟନ୍ତି ଅତି ଧର୍ମକାଣ୍ଡ ।
 ପାପକଥା ନ ରହେ ମନକୁ ତାହାଙ୍କର ।
 ବଳମାନଙ୍କରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭୀମସେନ ।
 ଅର୍ଜୁନ ତ ଧାନ୍ୟକ-ମସ୍ତକ-ମଣ୍ଡନ ।
 ମାଦ୍ରୀପୁତ୍ର ଦୁହେଁ ଧର୍ମାତ୍ମା ଅଟନ୍ତି ।
 ପାପସ୍ବପନେ ତ ଏମାନେ ନ ଜାଣନ୍ତି ।
 ପିତୃକ୍ରମ ରାଜ୍ୟ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କର ।
 ଜାଣି ହିଂସା କଲେ ଅମୃତା-କୁମର ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ଏ ଅଧର୍ମ ଶୁଣ ।
 ଜାଣି ଭୀଷ୍ମ କାହିଁକି ସମ୍ମତ କରୁଛନ୍ତି ।
 ହସ୍ତିନାରୁ ପାଣ୍ଡବେ ବାହାର ଯାଆନ୍ତି ।
 ଭୀଷ୍ମ ନିବର୍ତ୍ତର ରାଜ୍ୟ ତ ନାହାନ୍ତି ।
 ଶାନ୍ତନୁ ନୃପଙ୍କର ଅଟନ୍ତି କୁମର ।
 ବିଚିତ୍ରଗର୍ଭ୍ୟ ନାମେ ଯେଉଁ ନରବର ।
 ପୁତ୍ରପର ଆତ୍ମାଙ୍କୁ ପାଳନା କରୁଥିଲେ ।
 ପାଣ୍ଡୁ ମଧ୍ୟ ନୃପତି ହୋଇ ତା ଆଚରଲେ ॥
 ପାଣ୍ଡୁ ରାଜାଙ୍କର ହୁଅନ୍ତେ ସ୍ବର୍ଗଲଭ ।
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ରାଜ୍ୟରେ ହେଲ ଲେଭ ।
 ପାଣ୍ଡୁକୁମରଙ୍କୁ ସାନ ଦେଖି କର ।
 ସହ ନ ପାରନ୍ତି ମନେ ହିଂସା ଧରି ॥
 ଆମ୍ଭେମାନେ ଏବେ ହସ୍ତିନା ଛାଡ଼ିବା ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯହିଁ ରହିବେ ତହିଁଯିବା ।
 ଲେକଙ୍କର ମୁଖରୁ ଏଭୂପେ ଶୁଣି ।
 ଟିକିଏ ଚନ୍ଦ୍ରା କର ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଭଣି ॥
 ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମ୍ଭ ପିତା ମାନ୍ୟଗୁରୁ ।
 ତାହାଙ୍କ ଅଜ୍ଞାନି ଅମ୍ଭେ ଭାଙ୍ଗିପାରୁଁ ।
 ସେ ଯାହା ବୋଲୁଥିବେ କରବୁ ନିଶଙ୍କରେ ।
 ଏ ବ୍ରତ ଗୋଟି ଅମ୍ଭେ କରୁଁ ମନରେ ।
 ଆମ୍ଭର ମିତ୍ର ଅଟ ଭୃମ୍ଭେ ତ ସମସ୍ତେ ।
 ଏବେ ଯାଅ ଲୋଭଟି ଘରକୁ ଭରିଲେ ।
 ଯେଉଁକାଳେ ଆମ୍ଭର ଯେଉଁ କର୍ମ ହେବ ।
 କହୁଅଛୁ ସେ କଥା ଭୃମ୍ଭେ କରୁଥିବ ।
 ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ଏ ବଚନ ଶୁଣି ।
 ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କର ସେହିକ୍ଷଣି ।

ବହୁତ ଆଶିଷକୁ ତାଙ୍କର ବଢ଼ିବ ।
 ଅସିଲେ ସେ ବାହୁଡ଼ି ଘରକୁ ଯେ ଯାହାରି ।
 ପୁରଜନମାନେ ଲେଉଟି ଯହୁଁଗଲେ ।
 ପାଣ୍ଡବକୁ ବୋଧେ ବହୁତ କହିଲେ ।
 ସମସ୍ତ କଥାରେ ସେ ତ ଅଟନ୍ତି ଚତୁର ।
 ସେପରି ଚତୁର ତ ଅଟନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
 ତାହାଙ୍କୁ ସେ ଦେଖାଇ କହିଲେ ଏମନ୍ତ ।
 ମାତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ର ମତରେ ଜାଣି ପରଚୟ ।
 ବପତିରୁ ତୁମ୍ଭେ ଯେମନ୍ତେ ତରବ ।
 ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ଅନୁସର ସେରୂପ କରବ ।
 ଲେହ ନୋହି ଖଣ୍ଡ ଶସ୍ତ୍ର ବୁଦ୍ଧି ଅଟେ ।
 ପରର ମର୍ମକୁ ସେ ଗଡ଼ କରି କାଟେ ।
 ଯେଉଁ ଲୋକ ତାହା ଜାଣଇ ଭଲକରି ।
 ଶତ୍ରୁଘ୍ନେନ ନାଶ ହୁଅଇ ତାହାରି ।
 ମହାରାଣ୍ୟ ବଳେ ଯେ ଘର କରିଥାଏ ।
 ତାକୁକି ଅଗ୍ନି ନାଶ କରଣେ କ୍ଷମହୁଏ ।
 ଏହା ଜାଣି ଅମ୍ଭାକୁ ରଖଇ ଯେଉଁ ନର ।
 ସବୁକାଳେ ଜୀବନ ରହଇ ତାହାର ।
 ଚକ୍ର ବନା ଲୋକକୁ ମାର୍ଗ ନ ଦିଶଇ ।
 ସେହିରୂପେ ଦଶ ଜାଣିତ ହୁଅଇ ।
 ଏହି ସକାଶରୁ ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
 ବାରଣାବତ ବାଟ ଜାଣିବା ବଢ଼ିବ ।
 ଅଧୀର ହେଲେ ଲୋକେ ସମ୍ପଦ ନ ଲଭଇ ।
 ଏହା ବୁଦ୍ଧିଧର କହିଲ ମୁଁ ବୁଝାଇ ।
 ଅହିତ ଲୋକ ଯାହା କରୁଥିବ ହିତ ।
 ତହିକି ଜଗିଥିବ କୁନ୍ତୀଦେବୀ ସୁତ ।
 ବସୟାଭୂତ ହେଲେ ଶତ୍ରୁ ଲୋକାସୁର ।
 କରବ ହିଁକି ପର ଦମୁହାଁ ବବର ।
 ଏମନ୍ତ ବବରରେ ଯେହୁ ଥାଏ ରହି ।
 ତାହାକୁ ଅଗ୍ନି ଅବା କି କରି ପାରଇ ।
 ବୁଲିଲେ ସବୁ ବାଟ ହୋଇ ଯାଏ ବଣା ।
 ନକ୍ଷତ୍ର ଯୋଗେ ଗ୍ରହେ ଦଶକୁ ହେବଣା ।
 ଯେ ପଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ରପୁଙ୍କୁ ଯତ୍ନରେ ।
 ସଂଯତ କରି ରଖେ ଅପଣା ବୁଦ୍ଧିରେ ।

ସେହି ଲୋକ ନ ପାଏନ୍ତି ଦୁଃଖ ।
 ଜାଣ ହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ନରକର ଶିଖ ।
 ବହୁରକ୍ତଠାରୁ ଏ ସଙ୍କେତ ଶୁଣି ।
 ଜାଣିଲ ବୋଲି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ତାଙ୍କୁ ଭଣି ।
 ପାଉଛି ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଅନୁଜ୍ଞା ମାଗିଲେ ।
 ବହୁର ତାଙ୍କଠାରୁ ମେଲଣି ହୋଇଲେ ।
 ନିଜସ୍ଵରେ ଯାଇ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
 ପାଣ୍ଡବଙ୍କଠାରେ ରଖାଇ ମାନସ ।

Typical Selections from Oriya Literature

SECTION II.

EARLY MEDIEVAL PERIOD.

DURING MOSLEM RULE.

1569—1750 *A.D.*

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ-ପରିଚୟ

ଶୀତ

By SALBEG

(1)

ସତେକ ମୋଜୀବ ଥିବ ସିବ ବୃନ୍ଦାବନ ।
ଦର୍ଶନ କରିବି ଯାଇ ନନ୍ଦର ନନ୍ଦନ ॥ ଘୋଷା
ସିବ ଗୁଣେ ଶ୍ୟାମକୁଣ୍ଡେ କରିବି ସ୍ନାନ ।
ଶ୍ୟାକୁଣ୍ଡ ପଙ୍କଜଗି ମଥାରେ ଚନ୍ଦନ ॥
ରାସସୁଲ ନକଟେ କରିବି ଶୟନ ।
ଭୁଣ୍ଡେ ହରି ନ ବୋଲିଲେ ଶୁଣୁଥିବ କର୍ଣ୍ଣ ॥
ମାଧୁକର ଭକ୍ଷାମାଗି ବଞ୍ଚୁଥିବ ଦନ ।
ପରକ୍ରମା କରୁଥିବ ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ॥
କହେ ସାଲବେଗ ସ୍ଥାନ ଜାତିରେ ଯବନ ।
ଶ୍ରୀରଙ୍ଗା ଚରଣ ତଳେ ରହୁ ମୋର ମନ ॥

(2)

ଅହେ ମାଳ ଶର୍ଲ ପ୍ରବଳ ମତ୍ତ ବାରଣ ।
ମୋ ଆରତ ନକମା-ବନକୁ କର ଦଳନ ।
ଗଜରାଜ ଚନ୍ଦ୍ରା କଲ ଥିଉଁ ଘୋର ଜଳେଶ :
ରକ୍ତ ପେଶି ଗ୍ରହ ନାଶି ଉଦ୍ଧରଲ ଆପଣ ।
ଘୋର ବନେ ମୁଗୁଣୀକ ପଡ଼ିଥିଲ କଷଣ ।
କେତେ ବଡ଼ ବିପତ୍ତରୁ କରଅଛ ତାଗଣ ।
କୁରୁ-ସଭାତଳେ ପୁଣି ଦ୍ରୌପଦୀର ଜଣାଣ ।
କୋଟିବସ୍ତ୍ର ଦେଇ ହେଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାଳ ବାରଣ ।
ରାବଣର ଭାଇ ବିରାଟଣ ଗଲ ଶରଣ ।
ଶରଣ ସମ୍ଭାଳ ତାକୁ ଲଙ୍କେ କଲ ରାଜନ ।

ପ୍ରଜ୍ଞାଦ ପିତା ସେ ଯେ ବଡ଼ ଦୁଷ୍ଟ ଦାରୁଣ ।
 ସ୍ତମ୍ଭରୁ ବାହାର ତାକୁ ବଦାଉଲ ତସ୍ତ୍ରଣ ।
 କହେ ସାଲବେଗ ସ୍ଥାନ ଜାତିରେ ମୁଁ ଦମନ ।
 ଶ୍ରୀରଙ୍ଗା ଚରଣ ତତ୍ତଳ କରୁଅଛି ଜଣାଣ ।

(୩)

ଶ୍ୟାମଗୌରୀ, ଆଜିତ ବେଶ ବଡ଼ ତୋର । ଘୋଷା
 ବ୍ରିତ୍ତଙ୍ଗୀ କ୍ଷୁଦ୍ରେ ଉଦ୍ଧା କରେ ମୁରଲୀ ଶୋଭା
 ଏ କୁଳ ବୁଢ଼ାଇବୁ ପରରେ ।
 ଶିଖିଲ ପ୍ରାୟ କର ତାକୁଛି ନାମ ଧର
 ଏ ଗୋପେ ନ ରଖିବୁ ପରରେ ।
 ତୋର ଚୁଲକୁ ଅନା ଉଡୁଛି ନେତ ବାନା
 ତୁ ନନ ରଜାପୁଅ ପରରେ ।
 ଯାଉଛି ରଜଦାଣ୍ଡେ ପଡ଼ିବୁ କାମକାଣ୍ଡେ
 ତୁ କାମେ ମରାଯିବୁ ପରରେ ।
 କହେ ସାଲବେଗ ସ୍ଥାନ ରାଧା କୃଷ୍ଣ ପାଦେ ଆନ
 ମୁଁ ମୁଡ଼ ଜାତିରେ ଯବନ ।

(୪)

ସଖୀ, କୁଞ୍ଜବନେ ବଣୀ କେ ବଜାଇଲ ଗୋ । ପଦ ।
 ଶୁଣି ତରୁମାନେ ଥିଲେ ଧୁନି ଶୁଣି ପଲ୍ଲବିଲେ
 ପବନ ସୁକିତ ହୋଇ ରହିଲ ଗୋ ।
 ପାଷାଣ ହୁଅନ୍ତି ପାଣି ଯମୁନା ଟେକେ ଉଜାଣି
 ଜଳ ତେଜ ମାନ କୁଳେ ରହିଲ ଗୋ ।
 ବାଜି ଧୀରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଘଣ୍ଟି ଲଜ୍ଜାବନ ଗଲ ଫିଟି
 ବସନ ପିନ୍ଧନ୍ତେ ତର ନୋହିଲ ଗୋ ।
 ରୁଷିକ ଆସନ ଟଳ ରସରେ ପଡ଼ିଲ ଚଳ
 ବ୍ୟାପ୍ର ପଛେ କୁରଙ୍ଗୀ ଗୋଡ଼ାଇଲ ଗୋ ।
 କହେ ସାଲବେଗ ସ୍ଥାନ ଜାତିରେ ଅଟେ ଯବନ
 ରାଧାକୃଷ୍ଣ ପଦେ ପଡ଼ି ରହିଲ ଗୋ ।

କଳାକଳେବର ଚୌତିଶା

BY BHAKAT CHARAN DAS

ସ୍ବଗ ସମ୍ବେରୀ

କଳା କଳେବର କହାଇ ସଙ୍ଗେ ରେହଣୀସୁତ ।
କରନ୍ତି ମଥୁରା ବିଜୟେ ଦାଣ୍ଡେ ଦେଖ ସଙ୍ଗାତ ।
ଖସି ପଡ଼ୁଛି କି ଅକାଶ କି ଏ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ।
କ୍ଷୀର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣ ଶୋଷିଲେ ନାଶଗଲ୍ଲ ସୁତନା ।
ଯମୁନା ନିକଟ ବନରେ ଘୋର ବରଷା କାଳ ।
ଗିରି ବାମନରେ ଧରଲେ ନନ୍ଦ ଯଶୋଦାବାଳ ।
ଘରେ ନ ରହନ୍ତି ଗଉଡ଼େ ବଡ଼ ଅଧମଜାତି ।
ଘେନି ବସ୍ତ୍ରାବୃନ୍ଦ ବାଳକେ ବନେ ବୁଲନ୍ତି ନିତି ।
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଆସୁଛି କି ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଗଣୀ ମଧୁସାଗରୁ ।
ଉଠ ମଧୁସୂର-ଯୁବତୀ ଓଗାଳିବା ଅଗରୁ ।
ତନନ ବେଶ ମୁଁ କରନ୍ତି ମୋତ ହେଉଛି ମନ ।
ଚିତ୍ତ କେ ଧରବ ଯୁବତୀ ଗୁହ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ।
ଛନକା ପଶିଲୁ ଛତିରେ ଜାତି କୁଳ ଉପେକ୍ଷି ।
ଛତିବେ ଜୀବନ ଯଶୋଦା ଗୋପେ କୃଷ୍ଣ ନ ଦେଖି ॥
ଜହର ସଙ୍ଗତେ ମଥୁରା ଆସି ହେଲା ନିୟତ ।
ଯୁବତୀକୁଳକୁ ଦରବ କଲା ଏ ହନୁସନ୍ତ ।
ହୃଦି ପଡ଼ୁଛି କି ହୃଷ୍ଟିଆ ହସକେତନ ଘାତେ ।
ହାଲ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଶ୍ରୀମୁଖୁଁ ବହୁଅଛି ନିରତେ ।
ନୟନ ଉପରେ ଭୁଲତା କିଏ କାମନମାଣ ।
କୁହନ୍ତି ଏ ଯୋଏ କାହାର ସବୁ ଗୋପୀଙ୍କ ପ୍ରାଣ ।
ଟୋପି ଟୋପି ଗୋପୀ ତନନ ମଣ୍ଡିଛନ୍ତି କି ସଜେ ।
ଟେକି ବାରେ-ଗୁହ୍ୟ ମଥୁରା ଦାଣ୍ଡେ ଗୋବିନ୍ଦ ବିଜେ ।
ଠାବେ ଠାବେ ଗୋଲ ଚନ୍ଦ୍ରଲ ସିନ୍ଦା ବେଶୁ ବର୍ଦ୍ଧଣୀ ।
ଠିଆ ହୋଇ ଭକ୍ତଦାସ ତା ଦାଣ୍ଡେ ଦେଖନ୍ତି ଆସି ।
ତାକନ୍ତି ଏକକୁ ଅରେକ ଅସ ଜୀବଜୀବନ ।
ତୋଳାରେ ଏରୂପ ଦେଖିବା ବିଜେ ମଧୁସୂଦନ ।
ତଳି ତଳି କୃଷ୍ଣ ନାଚନ୍ତି ଭାରି ଦେଖ ମିତଣି ।
ତାଳନ୍ତି କରୁଥେ ତୋଳାକୁ କେଉଁ ଛଟକେ ଅଣି ।
ଅଳକାରେ ସବୁଜାଉଁର ମଣ୍ଡିଛନ୍ତି କି କରେ ।
ଅଗହେଲା ପାଉଁଶବେ ଗୋ ନନ୍ଦଗଉଡ଼ ଘରେ ।

ତଳକ ଉପରେ କସ୍ତୁରୀ ଗୋରୋତନା ରଞ୍ଜିତ ।
 ତେରଘରୁଁ ଚାହିଁ ଦେବାରୁ ତରଳାୟ ଦେଉଛ ।
 ଥକାହୋଇ ଥୋକେ ରହିଲେ ଥୋକେ ଗଲେ ଗୋଡ଼ାଇ ।
 ଥର ମଦନ ସଂଘାତରେ କାମ ଦେଲେ ଭୁଲଇ ।
 ଦୁଃଖୀଲେକଙ୍କର ସଙ୍ଗାଳ ସେତ ଦରଦୁ ଧନ ।
 ଦୟା ଦୁଧ ସରଣିଆ ଗୋ ତେଣୁ ବଡ଼ ଲବଣ୍ୟ ।
 ଧରଣୀ ମଣ୍ଡିଲ ପରାପୂ ହୋଇଛନ୍ତି କି ଭୟ ।
 ଧଳା କଳା ବେନ ଭାଉ ଗୋ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁକି ଶୋଭା ।
 ନାସା ବଳା ଅପ୍ରତିଅଣି ସେ ଗୋ ଯଶୋଦାସୁତ ।
 ନ କଲ ଦରକ ନରେନ୍ଦ୍ର ଘରେ ଏ ପୁଅ ଜାତ ।
 ପୁଅ ହୋଇ ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ନାହିଁ କାହାର ଘରେ ।
 ପାହିଲ କି ଯୋଗେ ରଜନୀ ଆଜ ମଧୁ ନଗରେ ।
 ଫୁଲରେ ଏହାଙ୍କ ଶରଧା ଫୁଲେ ବସନ୍ତି ତୋରା ।
 ଖୁବୁଡ଼ କି ବାମ ନୟନ ମୋତେ ଚାହିଁବେ ପରା ।
 କୁନ୍ଦିବଣାହେଲ ଶୁଣିଣ ଅମୃତ ଜଣା ବାଣୀ ।
 ବସି କେତେକାଳ ଗଢ଼ିଲ ତାକୁ କେଉଁ ବଳାଣୀ ।
 ଭଜିବାକୁ ହେଲ ଭଜନମାଳ କଲ ଏରୂପ ।
 ଭଜିବ କି ଭକ୍ତଦାସ ତା ଶ୍ଯ କରବ ପାପ ।
 ମନକୁଟି କଲେ ନନ୍ଦ ଗୋ ସେତ ଆମ୍ଭ କରମ ।
 ମିଛ ନନ୍ଦପୁଅ ବୋଲନ୍ତି ମଥୁରାରେ ଜନମ ।
 ଯଦୁକୁଳ ତନ୍ତ୍ର ବୋଲଣ ସେ ଗୋ ଯଦୁବିହାରୀ ।
 ଜାତି ଯଉବନ ଜୀବନ ସବୁ ନେଲ ଅମ୍ଭର ।
 ରାମକୃଷ୍ଣ ବେନଭାଇ ଗୋ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁକି ତୋରା ।
 ରଙ୍ଗେ ନାଚ ଆସୁଛନ୍ତି ଗୋ ଯେହେ ଗଗନେ ତାରା ।
 ଲଜଭୟ ତେଜ କରବା କୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗେ ପୀରଇ ।
 ଲଭ ହେଉଥିବ ଅମ୍ଭର ହସୁଥିବା ଗୋ ନନ୍ଦ ।
 ବଳୀନ ଦଶେ କି ମଳିନ ବାହୁ ଶ୍ରୀରୁଜ ସୁଳ ।
 ବଳୁକୁଳି ହସକେତନ ମିଶି ହେଲ ତରଳ ।
 ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ର ବତାଇ ଏ ପୁଅ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏହାଙ୍କ ଦାସୀ ।
 ଶ୍ରୀମୁଖ ଏ ପରା ଦଶୁଛ କିବା ପୁଣିମୀ ଶଶୀ ।
 ସର ଲବଣୀ ଗୋଟିକା ଯେ ଖାଇ ନନ୍ଦର ବସ୍ତ୍ରୀ ।
 ସବୁ ଗୋପୀଙ୍କର ମନକୁ ବଶୀଭବେ ମୋହୁଛ ।
 ସଖୀରେ ପବନ ବହଇ ସବୁ କଟିମେଖଳା ।
 ଶିବ ଜମରୁ କି କୈଳାସୁଁ ଶ୍ୟାମ ବଦନ କଳା ।

ହେଲେ ହେବୁଁ ପଛେ କୁଳଟା ହାର କରୁ ଗଲେ ।
 ହସୁଥିବୁଁ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ବସୁଥିବୁଁ ଗୋ କୋଳେ ।
 ଶୁଦ୍ଧି ଲଜ୍ଜା ଭୟ ତା ରୂପ ଦରପଣେ ମାଡ଼ିବା ।
 ଶର ଜହେ ଭକ୍ତଦାସ ତା ଆୟେ ରଜନୀ ଦବା ।

ମନବୋଧ ଚୌତିଶା

BY BHAKAT CHARAN DAS

କହଇ ମନ ଆରେ ମୋ ବୋଲ କର ।
 କଳାଶ୍ରାମୁଖ ବାରେ ଦେଖିବା ଖୁଲ ରେ ॥
 କେତେଦିନକୁ ମନ ବାନ୍ଧିଛୁ ଆଶୁ ।
 କି ଘେନି ସିନ୍ଧୁ ତୋର କୁଟିଲେ ଘଟ ରେ ।
 ଖଣି ଯେ ଖଣି ତୋର ପଞ୍ଜର କାଠି ।
 ଖାଉଣୀ ସୁବେ ଶ୍ୟାମ ଶୃଗାଳ ବାଣ୍ଟି ରେ ॥
 ଖଟ ପଲଙ୍କେ ମନ ଶେଯାଇଁ ଶୋଉ ।
 ଖଲଦୁର୍ଗନ୍ଧ ହେବ ଏ ତୋର ଦେହୁ ରେ ॥
 ଗଲେଣି ତୋ ସଙ୍ଗେ ଯେତେକ ଜନ ।
 ଗଣ୍ଡିରେ ବାନ୍ଧି ନେଲେ କେ କେତେ ଧନ ରେ ॥
 ଗୁରୁ ଗୋବିନ୍ଦ ନାମ ତୁଣ୍ଡେ ନ ବୋଲୁ ।
 ଗାଡ଼େ ମଞ୍ଜିଣ ନିତ୍ୟ ଧନ ଅର୍ଜିଲୁ ରେ ॥
 ଘର ବୋଲି ଅର୍ଜିଲୁ ଯେତେ ପଦାର୍ଥ ।
 ଘଟ କୁଟିଲେ ତୋତେ ବୋଲିବେ ଭୂତ ରେ ॥
 ଘରଘରଣୀ ଦେହ କଳାଉ ସୁବେ ।
 ଘେନି ବଳ କୁଟୁମ୍ଭ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇବେ ରେ ॥
 ଉଦାର ହେବୁ ଯେବେ ଭବସାଗରୁ ।
 ଉପାୟ କର ଭଜ ଏବେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ରେ ।
 ଉଷା ହେଉଛି ଦିନୁ ଦିନୁ ଅସୁଷ୍ଟ ।
 ଅଉ ଏଣିକି ଅଛୁ କେତେ ବୟସ ରେ ।
 ଉଦ୍‌ଘଟମା ପ୍ରାୟେ ଦଶୁ ସୁନ୍ଦର ।
 ଉତ୍ତରରେ ଦେଖ କି ନାମଖାର ରେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ବେଦିକୁ ସିନା ଚଉରାଶିକ ।
 ଚଉ ଚୁ ଦିଅ ମାଳଗିରି ବାସିକି ରେ ।

ଶୁଭ ଦେହକୁ ମନ କରନ୍ତୁ ସଜ ।
 ଛନ୍ଦ କପଟ ତେଜ ଗୋବନ୍ଦ ଭଜ ରେ ।
 କୁର୍ବେ ନାହିଁ ତୋତେ ବୋଲିବେ ମନ୍ତ୍ରା !
 ଛଣ୍ଡା କାଠ ହେବ ତୋ ପାଇଁ ଲେତା ରେ ।
 ଯମ ଯେ ନ ଜାଣଇ ବାଲୁତ ଯୁବା ।
 ଜୀବୁ ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତୁ ଅବା ରେ ।
 ଜଣେହେଁ ଏଥୁଁ କେହି ନାହିଁ ଅମର ।
 ଜଗନ୍ନାଥକୁ ଭଜ ହେବୁ ଉଧାର ରେ ।
 ହୋଲ ଗନ୍ତା ପାକୁତା ପିନାକୁ ରସୁ ।
 ହାତସଂସାରେ ମନ ନ ବୁଝି ପସୁ ରେ ।
 ହୁଣ୍ଡି ପଡ଼ିଲେ ଉଠି ପାରବୁ ନାହିଁ ।
 ହଠିଲ ପଦ ବୃକ୍ଷେ ଲଗିଛି କାହିଁ ରେ ।
 ନିଶୀ ଦବସେ ଥୟ ନୋହୁନା ମନ ।
 ନିଦ୍ରାରେ ଦେଖୁଅଛୁ ଯଥା ସ୍ବପନ ରେ ।
 ନ ସିବେ ସଙ୍ଗେ କେହି ସିବୁ ତୁ ଏକା ।
 ନାମ ମାତ୍ର ଅଟଇ ପଥକୁ ସଖା ରେ ।
 ଟାଣ କରୁଛୁ ମନ ସବୁ ମୋହର ।
 ଟଳ ପଡ଼ିଲେ କେହି ନୋହେ କାହାର ରେ ।
 ଟେରୁଇତରେ ଯେହେଁ ଅଧୁବ ନାରୀ ।
 ଟୋପ ଚଉଁରା ଅଛି ତୋ ଦେହେଁ ପୁର ରେ ।
 ଠିକେ ମୁଁ କହୁଅଛି କର ମୋ କଥା ।
 ଠିକେ ତୋ ଦେହେଁ ଅଛି ଶୂନ୍ୟ ଦେବତା ରେ ।
 ଠକ ସିବୁଟି ଠିକ ମୁଣ୍ଡ ପଡ଼ିଲେ ।
 ଠିକେଣ ଗୁରୁସେବା କର ତୁ ଭଲେ ରେ ।
 ଡାକ କହୁଛୁ ମନ ଡାକ ଗୋବନ୍ଦ ।
 ଡର ଜଞ୍ଜାଳ ଯାଉ ତୋହର ହୃଦ ରେ ।
 ଦେଉଥାନ୍ତି ଶ୍ରବଣ ଭକ୍ତ ଡାକକୁ ।
 ଡଙ୍ଗା ଯେହେଁ ଜଳରେ ଚାହିଁ ପଛକୁ ରେ ।
 ଦୋଲ ଯେସନେ ଦାଉଁ ଦାଉଁ ବାଜଇ ।
 ଦାଲେ ତହିଁ ଭିତରେ କିଛିହିଁ ନାହିଁ ରେ ।
 ଡାକି ରହିଛୁ ଦେହ ସବୁଟି ଭୁଛ ।
 ଦଇ ପଡ଼ିଲେ ସବୁ ଯେବଟି ମିଛ ରେ ।
 ଏଣେ ତୁ ଦେଇଥିଲେ ତେଣେ ପାଇବୁ ।
 ଅଣ ଅସୁର ବେଳେ କି ସେନ ସିବୁ ରେ ।

ଅଗବ୍ୟାସୀ ହୋଇ ରହିବୁ ଦିନେ ।
 ଅନେକ ଦୁଃଖ ଦେବେ ଯମକୁ ଦିନେ ରେ ।
 ତୁ ଯେ ବୋଲୁ ମୋହର ଅଜ୍ଞାନ ଧନ ।
 ତୋ ଦେହ ନୋହେ ତୋର ଦେଖ ଏମାନ ରେ ।
 ତୋହର ସଙ୍ଗ ମନ ଗଲେଣି କେତେ ।
 ତୁ ମିଥ୍ୟା କଥାକୁତ ଯାଉ ପରତେ ରେ ।
 ଥିଲେ ଏ ସଂସାରରେ ଯେତେ ନୃପତି ।
 ଥିବୁ କର କେ ଭୋଗ କଲ ଏ ପୃଥିବୀ ରେ ।
 ଥୋଇଲୁ ଧନ ତୋର ଖଣ୍ଡ ଖାଇବେ ।
 ଥାନେ ତୋହର ଘର କର ରହିବେ ରେ ।
 ଦେହେଁ ପୁରୁଛି ତୋର ଅଶେଷ ଭୋଗ ।
 ଦନାଉଛନ୍ତି ସିନା ଏ ସୁଖ ଭୋଗ ରେ ।
 ଦଣ୍ଡେହେଁ କେହି ତୋତେ ରଖିବ ନାହିଁ ।
 ଦଣ୍ଡ ଯେ ଥିବ ଯମଦ୍ବାର ନେଇ ରେ ।
 ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ କଥା ନ ଜାଣୁ ତୁହି ।
 ଧନ ହେଉଛି ଧନ ଅଜ୍ଞିତା ପାଇଁ ରେ ।
 ଧୋକା ରଖିଲେ ଧନ ଫିଟିବ ନାହିଁ ।
 ଧର୍ମରେ ଆତ୍ମାତ ହେଉଛି ମହା ରେ ।
 ନିନ୍ଦିତ କର୍ମ କଲେ ନିନ୍ଦା ପାଇବୁ ।
 ନରକେ ପଡ଼ି କେତେ ଦୁଃଖ ସହୁବୁ ରେ ।
 ନିମିଷେ ମାତ୍ର ମୁଖେ ନ ବୋଲୁ ହରି ।
 ନାଶ ହେଉକୁ କର୍ମ ଅଳ୍ପ ଆବୋଧ ରେ ।
 ପାହିଲୁ ନିଶୀ ଯେହେ ରବି ଉଦୟ ।
 ପଦ୍ମଲୋଚନ ସବୁ ଦେହେଁ ଉଦୟ ରେ ।
 ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଆଶ୍ରେ କର ତରୁ ଯେବେ ।
 ପାଦପଦ୍ମରେ ପଡ଼ି ଦୟା ତୁ ଏବେ ରେ ।
 ଫୁଲ ଯେସନେ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ବହରେ ।
 ଫୁଲ ସମୀରେ ଆଉ ନ ଦିଶେ ତାରେ ରେ ।
 ଫଳ ସଂସାରେ ଲାଭ ହରି ଭଜନ ।
 ଫାଶ ଗଳାକୁ କର୍ମ କରୁ ଧନ ରେ ।
 ବେଳକୁ ବେଳ ତୋତେ କହୁଛି ମୁହିଁ ।
 ବାନ୍ଧିଣ ନେବ ଯମ କି ଦୁଃଖ ଦେଇ ରେ ।
 ବକଲେ କାନ୍ଦୁଥିବୁ ଅକ୍ଳା ହୋଇ ।
 ବେଳହୁଁ ଆଶ୍ରେ କର ଭଜ ଗୋସାଇଁ ରେ ।

ଭେଳା ବୁଡ଼ିବ ହେଳା କଲେ କହୁଛି ।
 ରଙ୍ଗ ନାବରେ କେବେ ସିନ୍ଧୁ ତରଝି ରେ ।
 ଭବକୁ ନିକଟ ସେ ଅଭାବେ ଦୂର ।
 ଭକତ ଦାସ କହେ ଜୀବନ ସ୍ଥର ରେ ।
 ମିଥ୍ୟା-ମାୟା ସଂସାର ନୋହେ କାହାର ।
 ମଲ୍ଲ ବୋଲଣ ଦିନେ ପଡ଼ିବ ହୃଦ ରେ ।
 ମହା ଭିତରେ କେହି ଦେଖିବ ନାହିଁ ।
 ମଲ୍ଲ ବୋଲି କାନ୍ଦୁଛୁ ମରବୁ ଭୁଞ୍ଜି ରେ ।
 ଜନମ ହେଲେ ପ୍ରାଣି ଅବଶ୍ୟ ମର ।
 ଯଶ ରଖିବୁ ଯେବେ ଭଜ ଶ୍ରୀହର ରେ ।
 ଯମ ବାନ୍ଧି ନେବଟି ହେବୁ ମେଲଣି ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ମହମା ଏତିକି ଆଣି ରେ ।
 ରଙ୍ଗ ପସରା ସିନା ଭବସାଗର ।
 ରଙ୍ଗ ଭିତରେ ଅଛି କି ନାରୀଗାର ରେ ।
 ରୂପ ପ୍ରତିମାକୁତ ପରତେ ନ ଯା ।
 ରହବେ ନାହିଁ କେହି ରଜା ପରଜା ରେ ।
 ଲେଉଟେ ଦେଖି କଣ୍ଠେ ଶୁଣୁ ନିଜ ।
 ଲେଉଟି କର ଅର୍ଜୁନ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ରେ ।
 ଲେଉଟି ସବୁ ନାଶ କରଇ ମନ ।
 ଲେଉଟିଲେ ନ ପାଇବୁ ଆଉ ଜୀବନ ରେ ।
 ବ୍ୟର୍ଥେ ବହୁଅଛୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଦେହ ।
 ବ୍ୟର୍ଥାବସେ ଆଉ ନ ବଳା ସ୍ନେହ ରେ ।
 ବୁଡ଼ିଯିବଟି ମୂଳ ଲଭ ସରବ ।
 ବେଳହୁଁ ଅଶେଷ କର ଭଜ ମାଧବ ରେ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଦପଦ୍ମେ ବ୍ୟଥା ଭୁ ମନ ।
 ସରଲେ ନ ପାଇବୁ ଆଉ ଜୀବନ ରେ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନାମ ଗୋଟି କର ଭଜନ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଦପଦ୍ମେ କର ଭୁ ଧ୍ୟାନ ରେ ।
 ସନ୍ତୋଷ ପଡ଼େ ଭୁଞ୍ଜି ହରଜି ଭଜ ।
 ସଂସାରେ ପଡ଼ି ଆଉ ନ ପାଆ ଲଜ ରେ ।
 ସବୁଟି ମିଛ ହର ନାମଟି ସତ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଦପଦ୍ମେ ବ୍ୟଥା ଭୁ ପଡ଼ ରେ ।
 ସତ୍ୟ ମଣୁଛୁ ଭୁଞ୍ଜି ଭବ ସାଗର ।
 ସର ଯାଉଛି ପରମାୟୁ ତୋହର ରେ ।

ସନ୍ତୋଷ ହୋଇ ଦୃଢ଼ ଭଜ ଶ୍ରୀହରି ।
 ଶୋକ ସାଗରୁ ଯେବେ ହୋଇବୁ ପାର ରେ ।
 ହୃଦିଲେ ଯେତେ ଜନ ହରି ନାମକୁ ।
 ସ୍ଥାନଗତିକ ଗଲେ ବୁଢ଼ି ତଳକୁ ରେ ।
 ହଜିଲେ ଦେହ ଆଉ ପାଇବୁ ନାହିଁ ।
 ହାଟ ବସାଇଥିବେ ତୋ ଦେହ ପାଇଁ ରେ ।
 କ୍ଷୟ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଦେହ ହୋଏ ଅସୃଷ୍ଟ ।
 କ୍ଷୟ ନୟିବ ନାମ ହୃଦରେ ଘୋଷ ରେ ।
 ଶର ଦେହକୁ ମନ ନ ଯା ବିଶ୍ୱାସ ।
 ଶର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭି କହେ ଭକତ ଦାସ ଯେ ।

ମଥୁରାମଙ୍ଗଳ

By BHAKAT CHARAN DAS

ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦ

ସ୍ୱଗ ଚନ୍ଦ୍ରବେଳି

କଂସର ଅନୁରକ୍ତ ମଥୁରା ଗମନର ଆଦେଶ

ଜୟ ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋକୁଳ ସୁନ୍ଦର । ଜୟ ରାମଅନୁଜ ଦାମୋଦର ।
 ଜୟ କଂସାର ଜଗତତାରଣ । ଜୟ ମାଧବ ମନରଧାରଣ ।
 * * * * *
 ନାନାରୂପ ଅରୂପ ତୁହି ହେଉ । ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ହିତେ ଦୟାବନ୍ତ ।
 ଗୋରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ରକ୍ଷଣେ ତୋ ଜାତ । କେହି ନ ଜାଣେ ଅଦ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତ ।
 ସବୁ ଆତ୍ମାରେ ତୁହି ଆତ୍ମାରାମ । ତୋର ବସ୍ତ୍ରଧନ ନାହିଁ କର୍ମାକର୍ମ ।
 ତୁ ସେ ଅଦ୍ୟ ଅନାଦ୍ୟ ନିରାକାର । ଶୁଦ୍ଧ ସ୍ୱରୂପକ ନାହିଁ ଗୋଚର ।
 ତୋର ଆଜ୍ଞା ଶିରେ ଧରି ବରଷ । ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶନୁବନ ଅଛୁ ରତ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଦ୍ୟ ଦେବତା । ତୋର ସର୍ଜିଲରୁ ଏହୁ ବକତା ।
 ତୋର ନ କଲ୍ଲ ଆଉ ନାହିଁ କେହି । ତୁ ସେ ସବୁ କରତା ଭବଶାସ୍ତ୍ର ।
 ଏଣୁ ମନରେ କରଇଁ ବର । ତୋହୁ ବିନା କେ ଗତି ନାହିଁ ଅର ।
 ଯେବେ ସୁଦୟା କରବ ମୋହରେ । ମନ ରଖାଇ ପକ୍ଷପତ୍ୟରେ ।
 ଆଉ ସମ୍ପଦେ ନାହିଁ ପ୍ରୟୋଜନ । ଭକ୍ତି ବିନେ ଦରଦ୍ର ମୋ ଜୀବନ ।
 ସୁବିଜନଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶୁଣିଲି । କୁଷ୍ଠ ଭଜିଲେ ତରଣି ଜାଣିଲି ।

ଜ୍ଞାନ ସୁରାଣ ପଠନ ଶ୍ରବଣେ । ପୂର୍ବେ ତରୁଅଛନ୍ତି ମୁନିଗଣେ ।
 ସେହୁ ହୋଇଛି ପୁରାଣେ ଲଖନ । ମିଥ୍ୟା ନୁହଇ ପ୍ରମାଣ ବଚନ ।
 ନିଶି ଦବସେ ଯେ ହର ଭଜନ୍ତି । ଭବକଲୁଷ ସନ୍ତାପ ତ୍ୟଜନ୍ତି ।
 ଏଣୁ ବର୍ତ୍ତର କରଇଁ ମନରେ । କିପି ମରୁଛି ଏ ଭବଜଳରେ ।
 ଧନ ଜନ ଜୀବନ ଚର ନୋହେ । ପାପ-ଅନଳ ପିଣ୍ଡ-କାଣ୍ଡ ଦହେ ।
 ଏତ ସକଳ ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତଇ । କାମ କାମିନୀମଦରେ ମଗ୍ନଇ ।
 ମୋହ ମୋହିତ କଲ ଦବା ନିଶି । ମର୍ମେ ଘୋଷି ରହଇ ପାପରାଶି ।
 ତଳ ନୁହଇ ଯାତନାରେ ପଡ଼ି । ଦିନୁ ଦିନୁ ଅପୂଷ ଗଲ ହୁଡ଼ି ।
 ଏଣୁ ବର୍ତ୍ତର କର ମୋର ଚିତ୍ତେ । ବୁଦ୍ଧି ନ ଦିଶେ ତରବ କେମନ୍ତେ ।
 କୃଷ୍ଣଚରତ ଅମୃତବାରିୟ । କଳ କଲୁଷହୋଗକୁ ଔଷଧ ।
 ତହୁଁ କିଛି ପ୍ରସଙ୍ଗେ ମୁଁ କହିବି । ଦୁଷ୍ଟ ପାତକଭାଗକୁ ଦହିବି ।
 ଗୀତ କର ରଚବ ହରିଲାଳା । ଦୟା କର ହେ ସ୍ବାମି ନନ୍ଦକଳା ।
 ଯେଉଁ ଭୂପେ କଂସ କେଶୀ ବଧଇ । ଏଥପରେ ନାନା ଦୁଷ୍ଟ ସାଧଇ ।
 ତାହା କହିବାକୁ ମୋର ବର୍ତ୍ତର । ଗଗ ବଳରେ କରବି ପ୍ରବୃତ୍ତ ।
 ମୋର ହୃଦରେ ବସି ଦଥ କହ । ଭକ୍ତିଚରଣ ଏତେକ ମାଗଇ ।
 ଏଥୁ ଅନ୍ତରେ ଶୁଣ ହେ ସୁଜନ । ଶୁକ କହନ୍ତି ରାଜନ ଆଗେଣ ।
 ପରୀକ୍ଷିତ ଶୁଣି ହୋଏ ଉଷତ । କୃଷ୍ଣଚରତ ନାମ ଭାଗବତ ।
 ଦଶମସ୍କନ୍ଧ ଚରତ ବର୍ଣ୍ଣନ । ଯେଉଁ ମତେ କଂସ ଜନ୍ମ ମରଣ ।
 ମହାପ୍ରତାପୀ ଦୁର୍ମିତ୍ତନନ୍ଦନ । ଇନ୍ଦ୍ରମତି ଗଢ଼େଁ ହେଲ ଜନମ ।
 ଗୋରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦେଲ କଷଣ । ତରେ ଦେବତା ପଶିଲେ ଶରଣ ।
 ଧର୍ମ ନାଶି ଅଧର୍ମକର୍ମ କଲ । ଦିନୁ ଦିନୁ ଜୀବଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ଦେଲ ।
 ଦେଖି ସହ ନ ପାରିଲେ ଅମର । ସବେ ମେଳ ହୋଇ କଲେ ବର୍ତ୍ତର ।
 କଷ କରବା ବୋଲେ ସୁନାସାର । ବେଳୁବେଳ ଦୁଷ୍ଟ ହେଲ ଅସୁର ।
 କାହା ଆଗେ କହିବ ବୋଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ । ଇନ୍ଦ୍ରବତେନ ପିତାମହ କହ ।
 କ୍ଷୀରସାଗରେ ହୋଇଛନ୍ତି ହର । ଗୁଲ ଅମରେ କରବା ଗୁହାର ।
 ଅମ୍ଭ ଅର୍ଥେ ହୋଇବେ ଅବତାର । ତେବେ ଦୁଷ୍ଟ ଶାସ୍ତ୍ର ସିବ ମାର ।
 ଏଥୁ କାହାରେ ଅନ୍ୟ ଗତ ନାହିଁ । ବେଦବର ଉଠିଲେ ଏତେକହ ।
 ସବ ଦେବତା ସଙ୍ଗରେ ଘେନାଇ । କ୍ଷୀରସାଗର ତଟେ ହେଲେ ଯାଇ ।
 ଅତି ଆରତେ ତାକନ୍ତି ଅମର । ଦେବ ରକ୍ଷା କର ମନ୍ତ୍ରୀ ତୋହର ।
 ଯେବେ ନରଣିବ ନାଶ ଗଲୁଣ୍ଡି । ଦୈତ୍ୟ ସ୍ବର୍ଗଭୁବନ କଲ ଲୁଣ୍ଡି ।
 ଗୋରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସୁଜନ ନାଶିଲ । ମହା ଅଧର୍ମେ ମଗ୍ନକ ଗ୍ରାସିଲ ।
 ସୁରଗଣ ବକଳ କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି । ଦୟାସାଗର ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରପାଣି ।
 ଅଜ୍ଞା କଲେ ସକଳ ସୁରେ ଯାଅ । ଦୈତ୍ୟ ମାରିବ ଅଳ୍ପଦିନ ରହ ।
 ବସୁଦେବ ଘରେ ହେବ ଜନମ । ବଡ଼ି କଂସକୁ ନାଶିବ ବହନ ।

ଶୁଣି ଦେବେ ବାହୁଡ଼ିଲେ ସାନନେ । କହୁଦନାନ୍ତେ ପ୍ରଭୁ ଅଦବନେ ।
 ଦେବଜ୍ଞର ଭବରେ କଲେ ବାସ । ଜନ୍ମ ଲଭିଲେ ରହି ଦଶମାସ ।
 ବସୁଦେବ ଗୋପେ ଶକ୍ତି ଅଭିଲ । ତହିଁ ଯେତେ ଯେତେ ଲାଳା ହୋଇଲ ।
 ଦନ୍ତ ଦନ୍ତ ବଢ଼ିଲେ ନନ୍ଦଘରେ । ଚନ୍ଦ୍ର ଯେସନେ ଶୁକଳପକ୍ଷରେ ।
 ସାତଦିନରେ ମାରିଲେ ଧୂତନା । ଯାର ନାମ ଅଟଇ ବକ୍ରସେନା ।
 ଚାଣ ଶକଟ ବକ ଅପାସୁର । ମାରି ତାରିଲେ କୁବେରକୁମର ।
 କାଳୀ କାଳିନୀହୃଦରେ ଦଳିଲେ । ବନଅନଳ କିଣ୍ଡରେ ଗଳିଲେ ।
 ବସୁ ବାଳକ ହରିଲେ ବଧାତ । ନିଜ ଅଙ୍ଗରୁ ସବ କଲେ ଜାତ ।
 ନନ୍ଦରାଜାକୁ ହରିଲ ବରୁଣ । ତାକୁ ଆଣିଦେଲେ ରମାରମଣ ।
 ରଜ୍ଜୁ ବବାଦେ ତୋଳି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ । ଗୋପ ରଖିଲେ ଜଗତଜୀବନ ।
 ଗୁମାବନରେ କରନ୍ତି ନିବାସ । ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଅନେକ ଗୋପଶିଷ ।
 ବସୁବେଢ଼ି ଆଦି ଯେତେ ଚରିତ । କେନ୍ଦୁ କହୁବ କର ଆଦି ଅନ୍ତ ।
 ରାଷେ ରସିଲେ ଗୋପୀଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ । ଏହିମନ୍ତ ବହାର ଯେତେ ଯେତେ ।
 କେଶୀପିଶ୍ରମନ୍ତ୍ରରେ ବାହୁବଳେ । ପ୍ରାଣେ ମାରିଲେ ଯେତେଦୈତ୍ୟଗଲେ ।
 ତାହା ଶୁଣି ତରିଲ କଂସାସୁର । ରଘୁେ କର୍ମ ହୋଇଲ ଅରହର ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ଅନୁରକୁ ଘେନି ଭାଲଇ । ହୋଧେ ନୟନୁ ଲେଖକ ଗଲଇ ।
 କହେ କାତରେ ହୋଇ ଛନ୍ଦ ଛନ୍ଦ । ମିଶ୍ର ଶୁଣିମା ମୋହର ବଚନ ।
 ମୁନିବର ନାରଦ ଗଲେ କହି । ତେଣୁକର ଅସ୍ଥିର ମୋର ଦେହ ।
 ନନ୍ଦନନ ମୋହର ବରଇ । ତାକୁ କେମନ୍ତେ ପକାଇବି ମାରି ।
 ଯେତେ ଗଲେ ସଂହାରବା ନିମିତ୍ତେ । ତାକୁ ମାରିଲୁ ଗୋବିନ୍ଦ କିଣ୍ଡତେ ।
 କେତେ ଉପାୟ କଲ ତାଙ୍କ ପାଇଁ । ତହିଁ କିଛି ନୋହିଲେ ବେନି ଭାଇ ।
 ବସ ପ୍ରାଣେ ଭରି ଗଲ ଧୂତନା । ଜାଣି ତାକୁ ମାରିଲୁ ନନ୍ଦକନ୍ୟା ।
 ପୁଣି ଚାଣ ଶକଟ ବେନି ଗଲେ । ସେହି ନାଶିଲେ ବାହୁଡ଼ି ନରଲେ ।
 ବକ ଅପ ବ୍ୟୋମ ବସୁାସୁରକୁ । କେଶୀ କଦମ୍ବା ଧେନୁକ ବରକୁ ।
 ମାରି ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଛନ୍ଦି ବେନିଭାଇ । କିସ କରବ ଶୁଣ ମନ୍ତ୍ର ପାଇଁ ।
 ମୋର ବିଶ୍ୱାସୀ ତୁ ଯେଣୁ କହୁଛୁ । ଆଣି ଦେବୁ ନନ୍ଦର ବେନିବନ୍ଧି ।
 କାଲି ପ୍ରଭାତେ କରବୁ ଗମନ । ରାମ କୃଷ୍ଣ ଆଦି ନନ୍ଦରଜନ ।
 ବରଷକ କର ତାର ବସାଣ । ଏହା ଘେନାଇ ଅପଣା ସଙ୍ଗେଣ ।
 ମୋହ ଶ୍ଚମୁରେ କରାଇବ ଭେଟ । ବଳେ ଧରି ମାରିବି ନନ୍ଦବୃଟ ।
 ତେବେ ପୁଣେ ଲୁହେବି ନାନା ଭୋଗ । ଯେତେକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ସୁବିଯୋଗ ।
 ବ୍ୟାସ ଅଲପ ହୋଇ ସଞ୍ଚରଇ । ହେଲା ମାତ୍ରକେ ପରାଣେ ମାରଇ ।
 ଶୂନ୍ୟ ମଣ୍ଡଳେ ମେଘ ପ୍ରକାଶଇ । ଛନ୍ଦ ହୋଇ ବହୁତ ବରଷଇ ।
 ଉଷୁ କୋଷରେ ଅଗ୍ନି କଣା ଥାଇ । ମନ୍ଦ ପବନେ ବଳିଷ୍ଠ ହୁଅଇ ।
 ହେଲେ ସଂସାର କରଇ ଦହଇ । ସେହି ପ୍ରକାରେ ନନ୍ଦର ତବୁଡ଼ି ।

ତାଙ୍କୁ ବେଳକୁ ଉପାୟେ ମାରବା । ନ ମାରଲେ ଅପେ କାଳେ ମରବା ।
 ଦେଖୁଛଇ କହଲେ ମନ୍ତ୍ରବର । ମୋର ଅର୍ଥେ ଉପାୟ ଦୁମ୍ବେ କର ।
 ଏତେ ବୋଲି ବେନି କର ଧରଇ । ଶୋକେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି କହଇ ।
 କରେ ବହୁତ ପ୍ରକାରେ ବନଇ । କହୁଁ କହୁଁ ପ୍ରବେଶ ହେଲ ରାତି ।
 ନିଜ କରେ ଲେଖନ ପଦ ଧର । ଆଜ୍ଞାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲେଖି ଦଣ୍ଡଧାର ।
 ମୁଦ ଅକ୍ଷର କରେ ସମର୍ପିଲ । ଯାଅ ବୋଲି ହରଷେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ଗଳାରେ ଲମ୍ବାଇଲ ହାର । ଚିତ୍ରାନ୍ତନେ ହୋଇଲ ବାହାର ।
 କଂସରାଜାହିଁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ରହଇ । କାଳ ତଳେ ପଶି ମୋହ ହୋଇଲ ।
 ଶୂନ ମାର୍ଜନ ଭୋଜନ ଶୟନ । କିଛି ନ ଭୁତଇ ବସ ସମାନ ।
 ଯେଉଁ ଦଗକୁ ଦିଅଇ ଅନାଇ । ସେହି ଦିଗେ ବଜେ ନନ୍ଦ କଢାଇ ।
 ଶୋଇ ସ୍ବପନେ ତମକ ପଡ଼ଇ । କହୁ ବଚନ କ୍ଷଣକେ ଛୁଡ଼ଇ ।
 ଝାଉଁ ମାରଇ ନିଶ୍ବାସ ପ୍ରଖର । ସ୍ବପନରେ ଦେଖଇ ନିଜଶିର ।
 ଶଙ୍ଖଶବଦ ନିଶ୍ବାସ ପବନ । କଲେ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଗମନ ।
 କଣ୍ଠେ ମନ୍ଦାର ମାଳ ବଢ଼ୁଷଣ । କର ମହିଷଯାନ ଆଗ୍ରେହଣ ।
 ତରମରେ ପଡ଼ିଅଛି କବରୀ । ଫିଟି ପବନେ ଉଡ଼େ କେଉଁ କେଉଁ ।
 ଚାହିଦିଗେ ଶୁବାଳ ଯେବୁ ଶ୍ୟାମ । ଶୁଧୁ ଅସ୍ଥା ମାର୍ଜାରଙ୍କ ନିସ୍ବନ ।
 ପ୍ରାଣ ନ ରହଇ ଯେଉଁ ସ୍ବପନେ । କଂସ ଦେଖିଲ ତା ବେନି ନୟନେ ।
 ତେଜ ଉଠି ମନରେ ବରୁରଇ । ସ୍ବପ୍ନ ସତ ନୋହେ ବେଦ ଭ୍ରଷଇ ।
 ମନେ ଏମନ୍ତ ବରୁର ଶୋଇଲ । ନିଶି ପାହିଣ ପ୍ରଭାତ ହୋଇଲ ।
 ଜାଣି ଅକ୍ଷର ଉଠିଲ ଆସନୁ । ପୁରୁଷଦେବେ ଉଦେଭାନୁ ।
 ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ହେଲ ବାହାର । ଭକ୍ତ ଦାସ ସାଜେ ରଥ ତାହାର ।

ତୃତୀୟ ଛନ୍ଦ

ସଗ ବଳଲାଣୀ

ନନ୍ଦଙ୍କୁ କଂସର ପଦ

ଲେଖିଅଛି କଂସ ହୋଇ ମହାରୋଷ ଆହେ ଗୋପପତି ନନ୍ଦ ।
 ଆଜ୍ଞା ପ୍ରମାଣେ ତତକାଳେ ତଳକୁ ନୋହଲେ ହେଉବି କଳ ।
 ଜାଣୁତ ମୋହର ବଳବୀର୍ଯ୍ୟ ଯେତେ ଅଭୟକୁଳ କେତୁ ।
 ପ୍ରତିଜ୍ଞାରେ ରଣ ତେଜ ଜହ୍ନରାଣ ପୁଣ୍ୟହେଁ ଲଭନ୍ତି ମୃତୁ ।
 କୋପ କଲେ ମମ୍ବା ଦୋହଲ ଉଠଇ ମେରୁ ହୁଏ ଧରହର ।
 ରାଣ ଦେଲେ ଜହ୍ନପତି ଭୟ କରେ ଆତ୍ମମାନେ କେତେ ଶର ।
 ବଧାପାତେ ଚିତ୍ତକୃଷ୍ଣ ମସ୍ତକର କରମୁଁ ପାରଇଁ ତୁନା ।
 ଅଭୟ ନାସନବାନା ମୁଁ ବହଇ ଶରଣକୁ ବଜ୍ରସେନା ।

ଦାନପଣକୁ ସୁନାଶୀର ପରାୟେ ଗଭୀରପଣେ ଜଳୟ ।
 ପଣ୍ଡିତପଣେ ଦେବ ଗୁରୁ ହାରଇ ବେଦ ବେଦାନ୍ତର ବିଧି ।
 ଧାର୍ମିକପଣେ କେହି ସମ କୁହଇ ପରଜା ପାଳନେ ତାତ ।
 ମୋର ଦେଶରେ ଭୟ କରି ପ୍ରତାପ ହୋଇ ନ ବହଇ ବାତ ।
 ଅଗ୍ନି ଦେବତା ଶିଖାମାନ ନିଉନ ଦେଖି ମୋର ତେଜ ବଳ ।
 ସୁଜନଙ୍କୁ ରଖି ଦୁର୍ଜନ ମାରଇଁ ଏ କଥା ମୋହର ମୂଳ ।
 ଗଡ଼ ଦେଖି ବଡ଼ କ୍ଷତ୍ରିମାନେ ଆଡ଼ ହୁଅନ୍ତି ବହୁତ ଦୁରୁ ।
 ନଟକାର କଲେ ଅମରେ ପଲାଇ ଯାଆନ୍ତି ଅମର ପୁରୁ ।
 ଯାଦବକୁଳ କୁମୁଦବନ ପ୍ରାୟ ମୁଁ ତହିଁକି ନିଶାମଣି ।
 ସୁନ୍ଦରପଣେ କାମ ସର କୁହଇ ସହସ୍ର ପଣେ ଧରଣୀ ।
 ଯୁଦ୍ଧ ନ କରି ଯୋଦ୍ଧାମାନ ଜିଣିଲ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହୋଇଲ ମୋର ।
 ଏହିଠାରେଥାଇ ଦର୍ଶନେ ନ ଅସୁ ଏଡ଼େ ଗାରିମା ତୋହର ।
 ରତ ଗୋଟାକେ ସବଜନ୍ତୁ ମରବେ ତିନିପୁରେ ସ୍ବେଦ ଯେତେ ।
 ଦୟା କରି ତାଙ୍କୁ ଶରଣ ରଖିଲ ଯେଣ ଆଶ୍ରେ କଲେ ମୋତେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ତନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ଅଞ୍ଜଳୁକ ସମସ୍ତେ ମୋହର ବଣ ।
 ମହାଦୁଷ୍ଟମାନେ ଶୁଭ ପଲାଇଲେ ଶୁଣି ମୋର ଧନୁର୍ଦ୍ଦୋଷ ।
 ଶର ଗଉଡ଼ ଅଟୁ ତୁ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ନ ଦେଉ ମୋହର କର ।
 ଯେବେ ଦେବ ଧାସ ରଖିବ କେ ବାପ ଅନଳେ ଦହିବ ପୁର ।
 ଶ୍ଵଶୁର ମୋର ଜଗସବ ଦରଦ୍ୟ ସଖା ମୋର ଗରଜେଣୀ ।
 ଏକା ନିମିଷକେ ତରତର ମନ୍ଥା ପକାଇ ପାରଇ ଧୂସି ।
 ଶୁର ନାରକା ବ୍ୟୋମା ଅମ୍ବା କଦମ୍ବା ସଙ୍ଗାତ ଦୁର୍ବଳଗର ।
 ଶ୍ଵଶୁର ମୁଞ୍ଚିକ ଶଲ୍ୟ ଆଦମାନେ ଅଛନ୍ତି ମୋ ହନୁକାର ।
 କେବଳ ଶିଶୁଷ କୁସୁମକୁ ମହାପ୍ରବଳ ବରଷା ଲେତ ।
 ସେହି ପ୍ରାୟ ମୁହିଁ ସେହି ପ୍ରାୟ ତୁହି ଶିଶିରେ ଯେ ଯିବୁ ସତ ।
 ଏବେ ମୋର ଧନୁରସ୍ତବେ ଘେନାଇ ସଙ୍ଗେ ବେନି ସୁତ ଅସ ।
 ସମସ୍ତ ଦୋଷ ତୋର କ୍ଷମା ହୋଇଲ ମନେ ନ କରିବୁ ବାସ ।
 ରମ୍ଭା ଆଳୁ ଦସ ଶତେ ଭାର ନେଇ ଗୋଟିକା ଅଧାମ ଅଦ ।
 ସଙ୍ଗେ ଗୋପାଳ ଦଶଶତ ଅଶିବୁ କରିବେ ସେ ଯଥାବସ ।
 ରାମ କୃଷ୍ଣ ବେନି ଭାଇକି ଅନ୍ତର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ କରି ଦେବୁ ।
 କେଡ଼େ ହେଲେଣି ତୋର ବେନି ନନ୍ଦନ ତାହାଙ୍କୁ ଅମ୍ଭେ ଦେଖିବୁଁ ।
 ସେହି ଦେଖିବେ ମୋର ଧନୁରସ୍ତବ ଶୁଭକଥା ସିନା ତୋତେ ।
 ବଡ଼ଲେକକ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ହୋଇବେ ଭୟ ନ ରହିବ ତତେ ।
 ବୃକ୍ଷଶରୀର କେତେ ଦନ ବଞ୍ଚୁ ମିଥ୍ୟା ମାଟି କଳେବର ।
 ତୋହୁ ଥାର୍ଜି ଥାର୍ଜି କୁମର ଦୁହଇ ମୋ ସଙ୍ଗେ ପରତେ କର ।

ଶାନ୍ତିବଳୀର ରାଜନପଣ ଦେଇ ସୁଖେ ଗୃହେ ବସିଥାଅ ।
 ଅମର ଯେତେ ହାନି ଲଭ ହୋଇବ କରବେ ତୋହର ପୁଅ ।
 ନିଶି ପାହୁଲେ ଧନୁପୁରା ହୋଇବ ଅଳସ ନ କରି ଅସ ।
 ଏମନ୍ତ ବୋଲି ପଟାର ଲେଖିଅଛୁ ପଡ଼ି ହେଲେ ନନ୍ଦ ତୋଷ ।
 ବସୁଧାପୁତ୍ରରେ ହୃଦୟ ଭିତରେ କଲ ମହାଘୋର ଭାତ ।
 ଯହୁଁ ଶୁଣିଲେ ମଥୁରା ସିବେ ଦୂତ ସଙ୍ଗେ ରାମ ଶିରାପତ ।
 ପରଜନ ରାଜ ବୋଲେ ଗୋପସାହିଁ ଗୋପରେ ଘୋଷଣା ଦିଅ ।
 ନିଶି ପାହୁଲେ ମଥୁରାପୁର ସିବେ ସମ୍ଭାର ସଜାଡ଼ି ଥାଅ ।
 ଏତେକ ଭାଷି ଅକୂରକୁ ଚରଣ କରଇ ବରଜ ରାଜା ।
 ବୋଲେ ବରରାଣୀ ଭକତ ଚରଣ ଗୋପରେ ବାଜଇ ବାଜା ।

ପଞ୍ଚମ ସ୍କନ୍ଦ

ସଗ ମଧୁପ ଚଉଦଶା ବୃତ୍ତ

ଗୋପୀମାନଙ୍କ ବଳାପ

କହୁଛନ୍ତି ଗୋପୀ ଗୋବିନ୍ଦକୁ । ଚାହିଁ ଶ୍ରୀମୁଖ ଅରବିନ୍ଦକୁ ।
 ମଥୁରା ଗଲେ ଅକୂର ସଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗେ ଗୋପୀମାନଙ୍କ ଦେବ କାହାକୁ ହେ । ମୋହନ
 ଭୁବ୍ଧ ପଛେ ପଛେ ଖାବ ସିବ । କାହିଁପାଇଁ ଏ ପିଣ୍ଡରେ ଥିବ ।
 ଯାହା ବାହା ସାହା ପାଇ ବଞ୍ଚିଥିଲୁ ସେହୁ ଯେବେ କଂସପୁର ସିବ ହେ । ମୋହନ
 ବସ ଦେଇ ନାଶ କରି ଯାଅ । ନିର୍ଜଞ୍ଜାଳେ ମଧୁପୁରେ ଥାଅ ।
 ତଳେ ଅନ୍ତର ହୋଇଲେ ମରୁଥାଉଁ ଏବେ ଦୁଇ ଚାରିଦିନ କହ ହେ । ମୋହନ ।
 ଯେତେବେଳେ ଯାଅ ବୁଦ୍ଧାବନେ । ସଙ୍ଗେ ଗୋପାଳ ବାଳକ ମାନେ ।
 ବସ୍ତ୍ର ଚରାଇ ବାହୁଡ଼ି ଆସିବାକୁ ପଥ ଚାହିଁ ଥାଉଁ ଗୋପୀମାନେ ହେ । ମୋହନ ।
 ଗୋପେ ପଣ ଆସି ଯେତେବେଳେ । ପ୍ରାଣ ପଣଇ ହୃଦୟସ୍ଥଳେ ।
 ତନ୍ତ୍ର ଦେଖି ଯେହ୍ନେ କୁମୁଦବିଧିନ ମହାଅନନ୍ଦେ ଫୁଟଇ ଜଳେ ହେ । ମୋହନ ।
 ରବି ଦେଖି ଯେହ୍ନେ ଅରବିନ୍ଦ । ତସ୍ତୁ ପାଇଲେ ଯେସନେ ଅଳ ।
 ଚରକାଳଦୁଃଖୀ ରତନ ଲଭିଲେ ଯେହ୍ନେ ହୃଦୟ ସେହୁ ଅନନ୍ଦ ହେ । ମୋହନ ।
 ନବଲବଣ୍ୟ ବାରିଦତକୁ । ଦେଖି ଦୁଃଖ ଦୂର କରୁଁ ମନୁ ।
 ଖବନଜତୋଳା ଦେଖିଲେ କି ତୋଳା କେବେ ପାସୋର ପାରିବ ମନୁ ହେ । ମୋହନ
 କର୍ଣ୍ଣ ତେର ଶୁଣୁଥାଉଁ ବଣୀ । କାମକାଣ୍ଡେ ହେଉଥାଉଁ ଧୁସି ।
 ଏବେ ସେମାନ ଆହୁଁ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇବ କି କରିବୁଁ ବୁଦ୍ଧାବନ ବାସୀ ହେ । ମୋହନ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ବିବାଦୁଁ କେନ୍ଦ୍ର ରଖିବ । ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ କେ କରେ ଟେକିବ ।
 ଶର ଶବ୍ଦ ଶୁଣ ବକ ନିବାର ବନଅନଳୁଁ କେନ୍ଦ୍ର ତାରିବ ହେ । ମୋହନ ।

ନନ୍ଦଗଣୀ ବାନ୍ଧବ କାହାକୁ । ଜଳୁଁ କେ ଅଣି ଦେବ ନନ୍ଦକୁ ।
 କାଳୀଫଣାରେ କେନ୍ଦୁ ନୃତ୍ୟ କରିବ କେନ୍ଦୁ ତାରକ ମଣିରୁତକୁ ହେ । ମୋହନ ।
 ବାଟ ଜଗି କେ ମାଗିବ ଘାଟ । ତାଳ ଦେଲେ କେ କରିବ ନାଟ ।
 କେନ୍ଦୁ ଲବଣି ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରି ଖାଇଲେ ଗଣୀ କାହାକୁ ପିଟିବ ଶୁଟ ହେ । ମୋହନ ।
 ନିଶାକାଳେ କେ ବାଇବ ବଣୀ । ବନେ ନେବ ଗୋପଶୁଭୁକେଶୀ ।
 କାହା ସଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗେ ରାସମଣ୍ଡଳରେ ପୁହାଇବୁଁ ଅମ୍ଭେ ସୁଖେ ନିଶି ହେ । ମୋହନ ।
 କାହାତୁଳରେ ଖଞ୍ଜିବୁଁ କଥା । କାହା ହିଆରେ ଭିତବୁଁ ହଥ ।
 କାହା ଶମୁରେ ଅମ୍ଭେ ଲଜ ବହଣ ଅନାଇଁ ଯେ ହୋଇବୁଁ ତ ଠିଆ ହେ । ମୋହନ ।
 କାହା ନାମେ ଗାଉଥିବୁଁ ଗୀତ । କାହା ସଙ୍ଗରେ ଖେଳିବୁଁ କୃତ ।
 କାହାକୁ ସ୍ଵାରବନ୍ଧି ଧରି ଅଳପ ହସି କହିବୁଁ କହତ ସତ ହେ । ମୋହନ ।
 କେନ୍ଦୁ ନେବପ୍ରାନ୍ତେ ଠାରୁଥିବ । ନିଧବନକୁ କଡାଇ ନେବ ।
 ଶଶିଶ୍ରୀ ଗଣ୍ଡଦେଶରେ ଆମ୍ଭର କେନ୍ଦୁ ପୁଣି ପୁଣି ତୁମ୍ଭିକ ହେ ମୋହନ ।
 ଭୂତ ଛତାଇବ କେ ରାଧାକୁ । କେନ୍ଦୁ ହରିବ ଦୁଃଖବାଧାକୁ ।
 କେନ୍ଦୁ ବୃନ୍ଦାବତୀ ସଙ୍ଗେ ବିହରବ ବୃନ୍ଦାବନେ ଖୋଜିବୁଁ କାହାକୁ ହେ । ମୋହନ ।
 କେଳିକଦମ୍ବ କେନ୍ଦୁ ବଞ୍ଚିବ । ତୁମ୍ଭ ବିଛେଦେ ପ୍ରାଣ ମୁଣ୍ଡିବ ।
 ଯମରାଜିନୀ ଯମୁନା ଅଜିଠାରୁ କୃଣ ହୋଇ ସେ ଦୂରେ ଘୁଞ୍ଚିବ ହେ । ମୋହନ ।
 ଖଗ ମୁଗ ମସ୍ତୁରୁହମାନେ । ପ୍ରାଣ ହାରିବେ ତୁମ୍ଭ ବନ୍ଧନେ ।
 ଗୋପଭୁବନ ଅସୁନ୍ଦର ଦଶିବ କାନ୍ତ ନ ଥିଲେ ନାରୀ ଯେସନେ ହେ । ମୋହନ ।
 ତାପୀ ହୋଇବୁଁ ସକଳ ଭାରୁ । ଦନ୍ତ ଦନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ହେବ ଗୁରୁ ।
 ଶାନ୍ତିପୀରତକ ବାଡ଼ ହେଲୁ କଂସଦୂତ ଏମନ୍ତ ମନେ ବିଶ୍ଵରୁଁ ହେ । ମୋହନ ।
 କାହାସଙ୍ଗରେ ଫଗୁ ଖେଳିବୁଁ । କାହା କଥାକୁ କର୍ଣି ତେରବୁଁ ।
 କାହାପାଇଁ ରହୁଥଲୁ ପକାଇ ଅସିବାକୁ ଚାହିଁ ବସିଥିବୁଁ ହେ । ମୋହନ ।
 କାହା ମୁଖରେ ଦେବୁଁ ତାମୁଳ । କାହା ନୟନେ ଦେବୁଁ କଳ୍ପଳ ।
 କାହାର ରୁଚର ଚକ୍ରରକୁ ବେଶୀ କରି ସାଜିବୁଁ ରୁଣ୍ଡକୁଳ ହେ । ମୋହନ ।
 ତୁରୁ ବସୁ ସ ବାଳକ ମେଲେ । ଖେଳୁଥାଅ ଯେ ଯମୁନାକୁଳେ ।
 କାହାକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଗୋପଗୋରୁ ଜଳ ନିମିତ୍ତ ତଳିବୁଁ ମେଲେ ହେ । ମୋହନ ।
 କଥା ନ କହ କାହିଁକି ହରି । ଅନ୍ଧର କି ବଳେ ନେବ ଧରି ।
 ଦେନିବୁଁ ଜୀବନ ଛାଡ଼ିବୁଁ ତା ଯାନ କଥା ରହୁଥାଉ ଭଗସୁରା ହେ । ମୋହନ ।
 ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଗୋକୁଳ ବନ୍ଧୁ । ଦୁଃଖ ନ କର ଗୋ ବ୍ରଜଧନୁ ।
 ତୁମ୍ଭ ପ୍ରସାଦେ ଯାହା ଦେଖି ଅସିବୁଁ ହରି ରଖିବେ ସବ ଅପଦୁଁ ଗୋ । ଗୋପୀଏ ।
 ନନ୍ଦଗଣୀ କରନ୍ତି ଭେଦନ । କୋଳେ ଧରିଣ ନିଜ ନନ୍ଦନ ।
 ରେଣ ଧରି ଭକ୍ତଦାସ କାନଇ ବେଦି କାନନ୍ତି ସକଳ ଜନ ସେ । ମୋହନ ।

ପଞ୍ଚ ଶ୍ରବଣ

ସଗ ବସନ୍ତ

ଯଶୋଦାଙ୍କ ବିଳାପ

ଆରେ ବାବୁ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର, ତୁ ଗଲେ ମଧୁରୁବନ, କାହା ମୁଖ ଅନାଇ ବଞ୍ଚିବ ।
 ହେବ ଦଶବଗ ଶୂନ୍ୟ, ଅସ୍ଥିର ହେବ ଜୀବନ, ନିଶି ଦିବସରେ ଝୁରୁଥିବ ରେ । ଜୀବଧନ ।
 ଜୀବନ ବିହୀନେ ଯେହେ ଝୁପ । ଭାଜି ବନେ ଯେହେ ଗ୍ରାମଦେଶ ରେ ।
 କାହା ଅଙ୍ଗେ ଚତୁଃସମ ଲେପିବ କର ପୁଷ୍ପମ, ନିଦ୍ରାରେ କେ ହେଉଥିବ ଘାର ।
 କାହାକୁ ଅଞ୍ଜନ ଦେବ, ବସୁଧାତ ଶୂଆରବ, ପିତାକୁ ମାଗିବ କେନ୍ଦ୍ର ହରି ରେ । ଜୀବଧନ ।
 ଏ କଥା ସୁମର ସିଂ ମର, ନିଶ୍ଚୟ ଯେବେସିବୁ ମଧୁପୁରୀ ରେ ।
 ବାନ୍ଧିବ କାହାର କେଶ, କୁମ୍ଭେ କର ସୁବେଶ, କାହା ଲଲଟରେ ଦେବ ଚିତା ।
 କାହାର କର୍ଣ୍ଣେ କୁଣ୍ଡଳ, ଖଞ୍ଜିବରେ ମୋର ବାଳ, କାହା ପାଇଁ କରୁଥିବ ଚନ୍ଦ୍ରା ରେ ।
 ଜୀବଧନ ।
 କାହା ଅଙ୍ଗୁ ଥିଲ ଦେବ ପୋଛି, କାହାକୁ ବା ପିନାରବ କାହିଁ ରେ ।
 ଏଯେତେବେଳେ ବନେ ଯାଉ, ସଙ୍ଗେ ମୋର ପ୍ରାଣ ନେଉ, ନିମିଷେ ବିଚ୍ଛେଦ ନ ସହଇଁ
 ବେ ସିବୁ ମଧୁରୁକୁ ମତେ ସମର୍ପି କାହାକୁ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ନ ଦେଖିଲେ ମୁହିଁ ରେ । ଜୀବଧନ ।
 ଜୀବନ ହାରିବ ଶତ୍ରୁଜଳେ, ତୁ ମତେ ଅନ୍ତର ହେଲେ ଢିଲେ ରେ ।
 ସର ଲବଣୀ ଅଧ୍ୟାମ, ପକ୍ୱରମ୍ଭା ସୁଧାସମ, ମୁଖେ ଦେଲେ ଥୁ ଥୁ କର ଫିଙ୍ଗି ।
 ଯେତେବେଳେ ନାଲିଆଇଁ, ପରଷଇଁ ବଳିଆଇଁ, କୋପେ ଉଠି ପାକ ଭଣ୍ଡ ଭାଙ୍ଗୁ ରେ ।
 ଜୀବଧନ ।
 ଏବେ ଦୂର ହୋଇବ ସେ କଥା, କି ନ କରେ ଦାରୁଣ ବିଧାତା ରେ ।
 ଶୁଭକ ଅନାଉ ତରୁ ଧାଇଁ ମୋତେ କୋଳ କରୁ ବସନେ ଘୋଡ଼ାଇ ମୁଖଗୋଷ୍ଠି ।
 ହେଉଥାଉ ଥରହର, ଦେଖିଲେ ଅନାରସର, ଉଚ୍ଛ୍ୱାସକ୍ତ ନ ପାରୁ ଉଠି ରେ ।
 ଜୀବଧନ ।
 ମଧୁପୁରେ ହସ୍ତୀ ଘୋଡ଼ାମାନ, ଗଢ଼ିଲେ ନ ତରୁ ଶ୍ୟାମ ପୁଣ ରେ ।
 କାହେଁ ଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ରପତ୍ର, ନାନା ଭୟଙ୍କର ମୁରୁଁ, ଭୟେ ଯାଉ ସେ ଘରୁ ପଳାଇ ।
 ଏବେ କଂସପୁର ସିବୁ ରାକ୍ଷସମାନ ଦେଖିବୁ ତର କାହାକୁ ଧରୁ ଧାଇଁ ରେ । ଜୀବଧନ ।
 ମାତା ବୋଲି ତାଙ୍କୁ କାହାକୁ ସାହା ବାହା ଅହା କେ ବୋଲିବାକୁ ରେ ।
 ନିଶାକାଳେ ମୋର କେଳେ, ଶୋରଥାଉ ଶ୍ରମବଳେ, ସ୍ୱପନରେ ଦେଖୁ କିଷ କିଷ ।
 ମା ବୋଲି ଚମକ ପଡ଼ୁ କଣ୍ଠେ ଦୁଇଭୁଜ ଉଡ଼ୁ ପୁଣି ଶୋଉ ଘୋଡ଼ହୋଇ ବାସ ରେ ।
 ଜୀବଧନ ।
 ସେ କଥା ସୁମର ମରସିବ, ଉଠ ବୋଲି କାହାକୁ ତାଙ୍କିବ ରେ ।
 ପ୍ରସନ୍ନ କାଳେ କେ ମୋତେ, ତାଙ୍କିବ କ୍ଷୁଧାଅରତେ, କାହାକୁ ବୁଝାଇ ଦେବ ସର ।
 କେ ଧର ମନ୍ତ୍ରନଦଣ୍ଡ, ଭାଙ୍ଗିବ ମୋ ଦୟାଭଣ୍ଡ, କାହାକୁ ବାନ୍ଧିବ ଅଙ୍ଗୁଳ ରେ । ଜୀବଧନ ।
 କାହା ନାମେ ଗାଉଥିବ ଗୀତ, କାହାକୁ ତାଙ୍କିବେ ଗୋପପୁତ ରେ ।

କାହା ନାମେ ଗୋପନାଥ, କରବେ ମୋତେ ଗୁହାର, କାହା କରୁ ଛତାରବ ମାଟି ।
କେନ୍ଦୁ ଭୃଣ ଦେଖାଇବ, ଖେଳେ କେନ୍ଦୁ ଭେଙ୍ଗାଇବ, ଅଧାମ କାହା ଅଧରେ ଦେବ
ରେ । ଜୀବଧନ ।

କାହାକୁ ବୋଲିବି ଝୁଲି ହାତୀ, କାହାକୁ ଡାକିବି କର ପାଦ ରେ ।
ଗାଢ଼ କେ ତରାଇ ନେବ, ରାମ ସଙ୍ଗେ ବନେ ଯିବ, ନାନାରଙ୍ଗେ କେ ବାଇବ ବଣୀ ।
କରବ କେ ବାଳକେଲି, ମଧ୍ୟେ ନାଚୁଥିବ ତଳି, କାହାକୁ ଚାହିଁବେ ବ୍ରଜବାସୀ ରେ ।
ଜୀବଧନ ।

ଅସୁନ୍ଦର ଦଶିବ ଭୁବନ, ଆଉ କାହିଁ ଦେଖିବୁଁ ସେମାନ ରେ ।
କେ ଅଣି ଦେବ ପୁଅକୁ ଦାଣ୍ଡେ ଖୋଜିବ କାହାକୁ କାହାକୁ ଦେଖିବି ମାୟମୁଲେ ।
କେନ୍ଦୁ ବନେ ପଲାଇବ, ନନ୍ଦଙ୍କ ଆଗେ କହିବ, ଅଜ ମୋତେ ମାଏ ମାରୁଥିଲେ ରେ ।
ଜୀବଧନ ।

ତହିଁ ପାଇଁ ଚଳିହେବେ ତାତ, ମୋତେ କ୍ରୋଧେ ଦଣ୍ଡିବେ ବହୁତ ରେ ।
ଏତେ ବୋଲି ନନ୍ଦଗଣୀ, ନୟନୁ ବୁହାଇ ପାଣି, ତମ୍ଭ ଦେଇ ଶ୍ୟାମଗଣସ୍ତଳେ ।
ମାଳାମ୍ବର ମୁଖରୁହିଁ, ବୋଲନ୍ତି ମୋ ବାପ ଭାଇ, କାଲି ଯିବି ମଧୁରାମଣ୍ଡଳେ ରେ ।
ବଳରାମ ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେନଥିବୁ ହରି, ତରବଟି ଦେଖି କଂସପୁତ୍ର ରେ ।
ତୁ ଯେ ବଳେ ବଳିଅର, ନିବଳ ମୋର କୁମର, ନ ଜାଣଇ ଚତୁର୍ଭୁବନ ।
ନୟନ ହୋଇବ ବଣୀ, ଜାଣି ନ ପାରିବି ଠଣୀ, ଏଣୁକରି କହୁଅଛି ପୁଣି ରେ । ବଳରାମ ।
ଯହିଁ ଗଲେ ନ ଛାଡ଼ୁଛୁ କ୍ଷଣେ, ଭିତେ ନ ପଶିବୁ ବଳପଣେ ରେ ।
ସେ ନୋହେଟି ଗୋପପୁର, ଗୋପୀମାନଙ୍କର ଘର, କାହିଁ ନ କରବ ହରି ଜୁର ।
ଦାରୁଣ ନୃପତି କଂସ, ଶୁଣିଲେ କରବ ଶେଷ, ଶୁଭେ ଯାଇ ଆସି ଗୋପପୁତ୍ର ରେ ।
ବଳରାମ ।

ଅସିବାକୁ ପଥ ଚାହିଁଥିବ, ଭକ୍ତର ହୋଇଲେ ଧାର୍ଯ୍ୟବି ରେ ।
ଏ ବାଣୀ ଶୁଣି ରୋହଣୀ, କାନ୍ଦଣ ଲେଟେ ଧରଣୀ, ରାମ ରାମ ବୋଲି ବାହନଇ ।
କୋଳେ ଧରି ନିଜ ସୁତ, ବୋଲଇ ହୋଇ ଆରତ, ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ଗୋଟି ଲୁପ୍ତଯାଇ ରେ ।
ବଳରାମ ।

ମନକଂସ ବୁଦ୍ଧ ଭିଅଇଲ, ଅମ୍ଭକୁ ଏ ଦଶା ଦିଅଇଲ ରେ ।
ଶୁଣି ଅନୁର ପ୍ରଭୁଜି, ନନ୍ଦକୁ ଦେଉଛୁ ଗାଳି, ସାଜି ସାଜି ପାହୁଲ ରଜନୀ ।
ସାଜିଲେ ଯେ ବୋଲେ ନନ୍ଦ, କେବଳ ରାମ ଗୋବିନ୍ଦ, ସଜ ହେଉଛନ୍ତି ମନ୍ତ୍ରିମଣି ହେ ।
କଂସଦୂତ ।

ଶୁଣି ବୋଲେ ସାଜି ବେଗ କରି, ଭକ୍ତରେ କୋପିବ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ହେ ।
ସାଜିଲେ ଗୋକୁଳକୁଳ, ପଡ଼ିଲ ଗୋପେ ଚହଳ, ପୁର ନର ନାରୀ ଧାର୍ଯ୍ୟଛନ୍ତି ।
ଭିତରେ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ, ବସିଲେ ଅନୁର ଯାନ, ଗୋପନାଥ ଓଗାଇ ଅଛନ୍ତି ଯେ ।
ଶ୍ୟାମବକ୍ତ୍ର

ପିନ୍ଧୁଛନ୍ତି ବଡ଼ ବାଛଣିଆଁ, କୋଟିଏ କାମକୁ ପାରେ ଜଣି ସେ ।

ରାମ ସଜ ଅତିଶୋଭା, ଦେଖି ମନ ନେତ୍ର ଲେଭା, ଗୋପପୋଏ ସେହୁମତି ସଜ ।
ବେନି ମଉସିଂହ ସଙ୍ଗେ, ମଉଗଜ କିବା ରଙ୍ଗେ, ତେଲେ ଶୋଭା କରଇ ତନୁଜ ସେ ।
ଗୋପୀମାନେ ।

ତଉପାଶେ ସିଂହର ଘରଣୀ, ଦେଖି ଶୋଭା ପାଇଛୁ ଧରଣୀ ସେ ।
ଗହଳ ଗୋକୁଳ ଦାଣ୍ଡ, ଆନନ ହୋଇ କୁହାଣ୍ଡ, ବର୍ଷରୁ ସିବ ଏବେ ଭାବ ।
ମଥୁରାକୁ ସିବେ ହରି, ମାରିବେ କଂସକୁ ଧରି, ଏତେ ବୋଲି ଅନନ୍ତ ଧରା ସେ ।
ବସୁମତୀ ।

ଯହୁଁ ରଥେ ବଜେ ଗୋପୀନାଥ, ଭକ୍ତ ଦାସ ହୋଇବ ଅନାଥ ହେ ।

ନବମ ସ୍କନ୍ଦ

ଅଷାଢ଼ଶୁକ୍ଳ ବାଣୀ

କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମଥୁରା ଗମନରେ ଗୋପୀମାନଙ୍କ ଦଶା

ଗୋବିନ୍ଦବନ୍ଧେବେ ବରଜନାୟ । କୁରଙ୍ଗନୟନୁ ବହର ବାର ।
ଫିଟିଲ କବରୀ ତୁଟିଲ ହାର । ଶୁଖିଲ ରଙ୍ଗିମା-ଜବା ଅଧର ।
ଅଙ୍ଗୁ ବହେ ଝାଳ । ପାଣ୍ଡୁର ଦଶେ ହେମ-ଗଣ୍ଡସ୍ଥଳ ।
କାହା ବଦନୁ ନ ସ୍ଥୁରର ବାଣୀ । କାହାର ନ ଚଲଇ ପାଦ ପାଣି ।
କାହାର ହୁଆ ହୋଏ ଦମଦମ । କାହା ନାସାରୁ ନ ବହେ ପବନ ।
କେ ଭୂମିରେ ପଡ଼େ । କେହୁ ବେନିବାହୁ ହୃଦରେ ବୋଡ଼େ ।
କେ ନେଇ ଶିରେ ମାରଇ ପଥର । କେହୁ ବୋଲେ ସଖି ମଲି ଏଥର ।
କେ ବୋଲେ କାହିଁକି ପରାଣ ଅଛି । ଦାରୁଣ ଯମ ପକା ପାଞ୍ଜି ପୋଛି ।
ମୁଁ ହୁଅଇଁ ନାଶ । କେ ବୋଲେ ଆସ ଗୋ ଖାଇବା ବସ ।
କେ ବୋଲେ ଝାସିବା ଯମୁନାଗଣ୍ଡେ । କେ ବୋଲେ ଅନଳ ଜାଳିବା ପିଣ୍ଡେ ।
କେ ବୋଲେ କଣ୍ଠେ ଚଳାଇବା କୁହ । କେ ବୋଲେ ଅଖି ପକାଇବା ଖୋଳ ।
ଅଳ ହେଲେ ଭଲ । କେ ବୋଲେ ଅହୁର ମାରବା ଖଲ ।
କି କରବ କରୁ ନୁପତି କଂସ । ରହିବା ନାହିଁ ପଛେ ତାର ଦେଶ ।
ସମ୍ପଦେ ଅମ୍ବର ନାହିଁ ଭରସା । ଅନ୍ୟ ଦେଶେ ଯାଇଁ କରବା ବସା ।
ଅମ୍ବ କୃଷ୍ଣ ଥାଉ । ନୋହିଲେ ଅହୁର ବାହୁଡ଼ ଯାଉ ।
କାହାର ହାର ହୋଇଲ ଶିଥିଳ । କାହାର ଖସିଲ କଟି ତୁକୁଳ ।
କାହା କବରୀ ତରଣରେ ଲେଟେ । ସ୍ବରଭେଦେ କାହା କଣ୍ଠ ନ ଫିଟେ ।
କରନ୍ତ ବଳାପ । ଘୋଡ଼ି ଯାଉଅଛି ସନ୍ତାପ-ଅପ ।
କେ ବୋଲେ ରସିକସାଗର ହରି । ମାରିତ ଯାଉଛୁ କୁଳକୁମାରୀ ।
କେ ବୋଲେ ରାହୁବରବଦନ । କେ ବୋଲେ ସଖି ଶବ୍ଦମର୍ଦନ ।
କେ ବୋଲେ ବକାରି । କେ ବୋଲେ କାଳୀ ଗବଃବକାୟ ।

କେ ବୋଲେ ପୁତନା ପରାଣସିଆ । କୁ ଶ ପରାୟେ କରୁଛ ହୁଆ ।
 ଢଳରୁ ଅର୍ବେ ନ କର କରୁଣା । କୃପାସିନ୍ଧୁ ପଣ ଯାଉଛ ଜଣା ।
 ଶୁଣୁନଦୀ ମତ । ଏବେ ସେ ଜାଣିଲୁ ତୁମ୍ଭ ଚରଣ ।
 ଦାନଜନେ ଦୟା ନ କର ହରି । ଦାନବକୁ ନାମ ବହୁ କି କର ।
 ଅହଂ ଯେ ବୋଲିବ ଦାନବାନବ । ମହତ୍ତ୍ୱ ତାର ସାରିବ ମାଧବ ।
 କହୁଅଛୁ ସତ । କରତବ ବଳ ନାମ ବହୁତ ।
 ଗୋପାଳ ଆରତବଚନ ଶୁଣି । ସୁଦାମକୁ ଚାହିଁ ମୁରଲୀପାଣି ।
 ବୋଲିଲେ ଗୋପାଳି କର ସନ୍ତୋଷ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ରହିଥାନ୍ତୁ ନିଜବାସ ।
 ମୋ ଆସିବା ଯାଏ । କୁଶ ନ କରବେ କନକକାୟେ ।
 ଶୁଣି ଗୋପାଳେ କହିଲେ ଗୋପାଳି । ଅହର ରଥ ବାହଲ ଚମକ ।
 ନିରାଶେ ରହିଲେ ବରଜନାଥ । ଜଳ ଶୁଣିଲେ ଯେସନେ ସଫା ।
 ସେହୁମନ୍ତ ହୋଇ । ଏକ ଆରକେ ମୁଖ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ।
 ବସନ୍ତ ଗଲେ ଯେହ୍ନେ ଦିଶେ ବନ । ବରଷାଶେଷେ ଯେହ୍ନେ ନିଶାମାନ ।
 ଅନାରପକ୍ଷେ ଯେହ୍ନେ କଳାକର । ପଦ୍ମ ଯେସନେ ପଡ଼ିଲେ ଶିଶିର ।
 ହୋଇଯାଏ କ୍ଷୀଣ । ତନ୍ତ୍ର ବିନେ ଯେହ୍ନେ କୁମୁଦବନ ।
 କାନ୍ତ ବିପ୍ଳାବେ ଯେସନେ ରମଣୀ । ଧର୍ମ ବିପ୍ଳାବେ ଯେସନେ ଧରଣୀ ।
 ବେଦ ବିପ୍ଳାବେ ଯଥା ଦ୍ୱିଜବର । ଧନର ବିପ୍ଳାବେ ଯେସନେ ନର ।
 ହେଲେ ଗୋପନାଥ । ରାଜ୍ୟ ବିପ୍ଳାବେ ଯେହ୍ନେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
 ବିଦ୍ୟା ପାସୋରିଲେ ଯେହ୍ନେ ପଣ୍ଡିତ । ମାତା ବିପ୍ଳାବେ ଯେସନେ ବାଲୁତ ।
 ତକ୍ଷ ବିପ୍ଳାବେ ଶୋଭାବନ୍ତ ଜନ । ଭୂଷଣ ବିନେ ଯେହ୍ନେ ନାଥାଗଣ ।
 ଦିଶେ ଅସୁନ୍ଦର । କୃଷ ବିପ୍ଳାବେ ଯେହ୍ନେ ଗରିବର ।
 କୃଷ୍ଣ ବିପ୍ଳାବେ ସେହୁମନ୍ତ ଗୋପୀ । ଚନ୍ଦ୍ରା ରତ୍ନାକରେ ହୋଇଲେ ତାପୀ ।
 ଦିଶ ନ ଦିଶି ଦିଶିଲୁ ଅନାର । ଅମାବାସ୍ୟାରେ ଯେସନେ ଚକୋର ।
 ହୁଅନ୍ତୁ ଅଜ୍ଞାନ । କୁଲ୍ଲଚକ୍ର ପ୍ରାୟେ ତ୍ରମେ ମନ ।
 ସକଳ ବିଷୟ ମଣନ୍ତୁ ବିଷ । ହରଷ ତ୍ୟକ୍ତ ଲଭିଲେ ବିରସ ।
 ଶିରାଷକୁସମ ଯେସନେ ହିମେ । ବ୍ରଜେଶ ବିନୁ ବ୍ରଜନାଥମାନେ ।
 ହୋଇ ଗଲେ କୃଷ । ଭଙ୍ଗ ବିନୁ ଯେହ୍ନେ ଚମ୍ପକପୁଷ୍ପ ।
 ହାର ହେଲା ଗରୁ ବସନ ଅହି । ଚନ୍ଦନ କର୍ପୁର ରୁଚଇ ନାହିଁ ।
 କାମହତାଶନେ ଜଳଇ ଅଙ୍ଗ । କୃଷ୍ଣ ବିଚ୍ଛେଦେ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଅନଙ୍ଗ ।
 ମରମେ ସଜିଲା । ପ୍ରାଣ ନେବାକୁ ଅଧିକ ହୋଇଲା ।
 ଅରତେ କାନ୍ଦନ୍ତୁ ହରିଣୀନେତ୍ରୀ । ବାତୁଳ ପରାୟେ କନକଗାନ୍ଧୀ ।
 ଚଉଦଗଲୁ ଦଅନ୍ତ ଅନାର । ହା କୃଷ୍ଣ ବୋଲି ପଡ଼ନ୍ତୁ କୁଲାଇ ।
 ପ୍ରଣର ନିଶ୍ୱାସ । କ୍ଷଣକୁ କ୍ଷଣ ଉଡ଼ଇ ସାହାସ ।
 ବସିଲେ ନ ପାରିନ୍ତୁ ଦମ୍ଭେ ଉଠି । ଉଠିଲେ ଯାଅନ୍ତୁ ମଞ୍ଚରେ ଲେଟି ।

ଏକ ଆରକେ ଧରାଧର ହୋଇ । ବଚନ କହିଲେ ମାରଇ ଝାଲି ।
 ବହେ ଶ୍ରମହାଳ । ଫିଟି ପଡ଼ଇ କବରୀ ଅଞ୍ଚଳ ।
 କାନ୍ଦି ଲେଉଟିଲେ କାନ୍ଦି ନ ପାରନ୍ତି । ଆରତେ ଶୂନ୍ୟକୁ କୋଳ କରନ୍ତି ।
 ଶ୍ୟାମଦାନ ସଙ୍ଗ ପ୍ରସଙ୍ଗ ମାନ । ଚଢ଼େ ଚଢ଼େଇ ବୁଜନ୍ତି ନୟନ ।
 ଅରଥର ତନୁ । ବାରିଜ ଯେହେ ନ ଦେଖିଲେ ଭ୍ରମ ।
 କହଇ ଭକତଚରଣ ଦାସ । ଗୋବିନ୍ଦ ବନା ଗୋପୀଏ ନିରାଶ ।
 ସଦନେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ । ରଞ୍ଜିତାରଣଯୁଗଳ ଧାୟି ।
 ନିଶି ଦିବସରେ । ଦୁଃଖେ ରହିଲେ ଆସିବା ଆଶାରେ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ଛନ୍ଦ

ରାଗ ଜଲାରୀ - ଅବକାଶ ଚଢ଼େ

କବିର ମନ୍ତ୍ରଣା

ମନ୍ତ୍ରୀ ମେଲଣି ଅନ୍ତେ କଂସାସୁର । ଅସୁରକୁ ଗର କରେ ବନ୍ଧୁ ।
 ବୋଲଇ ଶୁଣ ହେ ବଳଶ୍ରମାନେ । ନନନନ ଅସି ମଧୁବନେ ।
 ସେହିଠି ପୁତନାକୁ ମାଇଲେ । କାଳିନୀହ୍ରଦେ କାଳକ ଦଳିଲେ ।
 ଶକଟ ଭଣ ବଜ କଲେ ହତ । ବସ୍ତ୍ରା ବ୍ୟୋମ ସଖି କେଶୀ ସହିତ ।
 ଏହିରୂପେ ଯେତେ ଦୁକୁ ଗଲେ । ତାହାକୁ ମାରି ଗୋପପୁରେ ଥିଲେ ।
 ଏବେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆଣିଲି ଧର । ତାଙ୍କୁ କେମନ୍ତେ ପକାଇବା ମାରି ।
 ସାନ ନୁହନ୍ତି ସେ ବେନି ସୋଦର । ଇନ୍ଦ୍ର ଜିଣିଲେ ତୋଳି ଗିରିବର ।
 ଧେନୁକ ଦାର କେତେ ବଳିଆର । ତାଙ୍କୁ ମାଇଲ ଭାର ହଳଧର ।
 ଏଣୁ ମୁଁ ଭୟ କରଇ ମନେ । ଭୋ କାରେ କହ ମାରିବା କେସନେ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଦୁଃଖମାନେ ବୋଲନ୍ତି । ଭୟ ନ କର ଆମ୍ଭେ ଭୋଜପତି ।
 ଶର ବାଳକେ କି ଜାଣନ୍ତି ମୁଖ । ମୁଥ ମାରି ପ୍ରାଣେ କରବୁ ବଧ ।
 ନୁହନ୍ତି ରାଜକୁମାର ସେହି । ମାଲଙ୍କ ବଧାନ ଜାଣିବେ କାହିଁ ।
 ଆଡ଼ଣ ତାଡ଼ଣ ସରଳ ସିବା । ଅବୃଣ୍ୟ ହୋଇ ଟାଣି ଧରଥୁବା ।
 ଭଲଟି ପଞ୍ଚାଶ ଡାକବାଠାର । ମୁଥ ପଞ୍ଚାଶ ପ୍ରହାର ପୟର ।
 ମୁଣ୍ଡକୁ ମୁଣ୍ଡ ମାରିବା ଗତ । ସେ କାହିଁ ଜାଣିବେ ଗଉଡ଼ଜାତ ।
 ପାଦେ ପାଦ ଛୁନା କର୍କଶ ଭଦ୍ର । ପଡ଼ି ଉଠିବା ଜଗି ପିଠି ବାଡ଼ ।
 ମର୍ମସ୍ଥାନକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବା । ସମ୍ମୁଖେ ଥାଇ ପଛକୁ ତେରୁବା ।
 ସାଧନ ଏହି ପ୍ରକାରେ ଯେତେ । ଭୋ ଦେବ ତୋ ଆଗେ କହିବୁ କେତେ ।
 ମୁଖି ଉଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ନ ମାରିବା । ଆଗେ ଦେଖାଦେଇ ପଛେ ଧରିବା ।
 ବାହାଘୋଷ ମାରି ଝାଡ଼ିବା ଅଙ୍ଗ । ପାଖେ ରଖିଥିବା ଆପଣା ସଙ୍ଗ ।
 ରଞ୍ଜନ ମାଲବିକାଶ କଥା । ଚଉପଠି ବଳେ ଯେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

ଏତେ ପ୍ରକାରେ ସାଧୁଅଳ୍ପୁ ଆମ୍ଭେ । ଆଗରେ ଗାରେ ନ ରହିବୁ ଦମ୍ଭେ ।
 ଜାଣ ପ୍ରାୟ କର ମୋଡ଼ିବୁ ଶିର । ବହନ ଆଜ୍ଞାଦିଅ ନୃପବର ।
 ଏ ବାଣୀ ଶୁଣି ବୋଲୁଲୁ କଂସ । ମୁଁ ବୁଦ୍ଧି ଦେଉଛୁ ସକଳେ ବସ ।
 ଯାହା କହିଲୁ ସେ କଥା ପ୍ରମାଣ । ଭୁମ୍ଭୁ ସଙ୍ଗରେ କେ କରବ ରଣ ।
 କେବଳ ଅଭାଗ୍ୟ ହୋଇବ ଯେବେ । ସାଧନାମାନ କେହି ନ ରହିବେ ।
 ଏଣୁ ମୁଁ କହୁଅଛି ଭୁମ୍ଭୁଙ୍କୁ । ଯେମନ୍ତେ ମାରିବ ନିଜ ଶତ୍ରୁକୁ ।
 ସିଂହ-ଦୁଆରେ କୁବଳୟୁ ଥିବ । ପାରିବ ଯେବେ ଦୁହିଁଙ୍କ ମାରିବ ।
 ସେଠାରୁ ବଳି ଆସିଲେ ଗୋବିନ୍ଦ । ଭୃତ୍ୟ ଦ୍ଵାରେ ଥିବ ମନ୍ତ୍ରବିନ୍ଦ ।
 ସାଧନା କର ସାଧୁବ ଉପୁ । ଭବିଷ୍ୟ ମୋତେ ମଲ୍ଲେ ସନ୍ତାପୁ ।
 ରଙ୍ଗସଭାରେ ବସିଥିବେ ରାଜା । ବାଜୁଥିବ ନାନାଜାତରେ ବାଜା ।
 ଦେବଜ୍ଞ ବସୁଦେବ ଆଦି ଥିବେ । ବେନପୁତ୍ରଙ୍କ ମରଣ ଦେଖିବେ ।
 ଖଡ୍ଗ ଧରି ଥିବୁ ମୁହିଁ । ଗାତ ପଡ଼ିଲେ ଯେ ପଡ଼ିବ ଧାର୍ ।
 ମଣ୍ଡିଣି କର ଯାଇ ଧନୁଘର । ପ୍ରହରା ଜଗିଥିବେ ତନୁଧର ।
 ନପୁଣୀ ଗୋପାଳେ କରନ୍ତି ଜୁର । ଧନୁମଣ୍ଡିଣି ଯାବା ହେବ ମୋର ।
 ତହିଁକି କରଥିବ ଆକଟ । ମାଛ ଗଳିବାକୁ ନ ଥିବ ବାଟ ।
 ନନ୍ଦ ଯଶୋଦାଙ୍କୁ ଘେନାଇ ଆସି । ଆସିଛନ୍ତି ଯେତେ ବରଜବାସୀ ।
 ମଞ୍ଚାରେ ବସାଇଥିବ ସଭାଙ୍କ । ସୁତଙ୍କ ମରଣ ଦେଖିବେଟିକି ।
 ଏମନ୍ତ ଯହୁଁ କହିଲା କଂସ । ଶୁଣି ଗନ୍ଧସେ ହୋଇଲେ ହରଷ ।
 ସମସ୍ତ ଜନ ମନକୁ ଅଇଲା । ଯେଉଁ କଥା ନରବର କହିଲା ।
 ଠାକେ ଠାକେ ସେହି ପ୍ରକାରେ କଲେ । ଯେ ଯାନ୍ତାମତେ ଜଗିଣ ରହିଲେ ।
 କହୁଛୁ ଭକ୍ତଚରଣ ଦାମ । ପବନକୁ ପାଉଅଛନ୍ତି ପାଶ ।

ବିଦ୍ୟୋଦଶ ଶ୍ରୀମନ୍ତ

ସ୍ଵର୍ଗ ଆହାରୀ

ଶୁଷ୍କ କଂସଭବନ ପ୍ରବେଶ

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ବରଜ ବରଜ ସଙ୍ଗେ ମଧୁବନେ ରହିଲେ ।
 ବସନ ସଦନ ସାଜିଲେ ବହନ ନାନା ରଞ୍ଜନମାନ କଲେ ।
 ଭୋଜନ କଲେ ସେ ନନ୍ଦର ନନ୍ଦନ ।
 ଗୋପସୁତମାନେ ବେଢ଼ି ରହିଛନ୍ତି ତନ୍ତ୍ର ପାଶେ ତାରା ଯେସନ ।
 ହସି ବନମାଳ ବୋଲନ୍ତି ମଧୁରା କଟକ ବୁଲଣ ଦେଖିବା ।
 ଚାଲୁ ସକଳେ ଏକମେଳ ହୋଇଣ ବହନ ଯାଇଣ ଅସିବା ।
 ଗୋବିନ୍ଦ ବଚନେ ସଜ ହେଲେ ସୁତେ ।
 ଯୋଡ଼ ଯୋଡ଼ ହୋଇ କର ଛନାଛନ ଦେଖି ହସନ୍ତି ଗୋପୀନାଥେ ।

କରେ କାଠଦାଳ ପତରକାହାଳ ବେଶୁ ବଇଁଶୀ ଶିଙ୍ଗା ବାଜେ ।
 ମଥୁରାକୁ ବନ କି ଭାଗ୍ୟ କରିଛି ଅଜ ଦେଖିବ ଦେବରାଜେ ।
 ରୋହିଣୀ ନନ୍ଦନ ହୋଇଲେ ଆଗର ।
 ଧୀରେ ଧୀରେ ବଜେ ପ୍ରଭୁ ଦେବରାଜେ ମେଦନା ଦଶୁଛି ସୁନ୍ଦର ।
 ଶିରେ ଭୁଜଙ୍ଗକୁ କପୁଟ ଶୋହୁଛି ନିନ୍ଦଇ ଇନ୍ଦ୍ରଶିଖର ।
 ଅଳକାପତ୍ର ବାଳାଅଳ ଗଞ୍ଜଇ ଦେଖି କେ ନୋହିବ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ।
 ଭୁଲିତା କି ଅବା ମଦନ କୋଦଣ୍ଡ ।
 ମନସିକ କର ଆଦରଣ ପ୍ରାୟ ଶୋଭାପାଉଛି ବେନି ଗଣ୍ଡ ।
 ତଳଫୁଲ ନାସା ଦକ୍ଷିଣ ପୁତ୍ରାରେ ଶୋହୁଛି ବର୍ତ୍ତୁଳ ମୁକୁତା ।
 କଳାକର କୋଳେ କି ଅବା ନିଶ୍ଚଳେ ଉଦେ ହୋଇଅଛି ସବିତା ।
 କର୍ଣ୍ଣରେ କୁଣ୍ଡଳ କିଏ ମାରତଣ୍ଡ ।
 ଅଞ୍ଜନଲତାକୁ ଗୁଣ କରିଅଛି କିବା ନୟନ ପଞ୍ଚକାଣ୍ଡ ।
 ପଦ୍ମପନକୁ ଉଦର ଧରିଛି ଅଧର ରକତ ମନ୍ଦାର ।
 କୁଳବତୀ ଦେଖି ଚେତା ହରାଇବେ ଘୋଷିକ ମଦନଅଳାର ।
 କଣ୍ଠରେ ମୁକୁତା ମାଳା ହଟକନ୍ତି ।
 ମଉଦନ୍ତ ଶୁଣ ଜାଣିଭୁଜଦଣ୍ଡ ଅଜାକୁ ବଳ ଦଶୁଛନ୍ତି ।
 କଟିପ୍ରଦେଶରେ କନକବସନ ଅନେକ ବଜ୍ରାଳୀ ଗଞ୍ଜଇ ।
 ଓଡ଼ିଆଣି ଠାଣି ମନ ନିଏ କିଣି ଜାନୁ ରମ୍ଭା ଠାଣି କଣାଇ ।
 ଚରଣ ଯୁଗରେ ଅଧୁନ ମଞ୍ଜରୀ ।
 ଧୀରଗମନକୁ ମଧୁର ନିଷ୍ଠନ କରଇ ଜନମନ ଚୋର ।
 ଏହି ପ୍ରକାରେ ଶୋଭାବନ ଦଶନ୍ତ ରାମ କନ୍ଦାର ଗୋପାଳାଦି ।
 ସଙ୍ଗେ ଦେବବୃନ୍ଦ ଘେନି କି ମେଦନା ମଣ୍ଡି ଆସଇ ଜମ୍ବୁଭେରୀ ।
 କି ଅବା ବିଜୟେ ମଦନରାଜନ ।
 ଦେଖି ନୟନ ମନ ବଣ ହେଉଛି ଶୋଭା ଦଶେ ମଧୁ ଭୁବନ ।
 ମଥୁରା ଗଡ଼ ସ୍ଵାରେ ଯାଇ ହୋଇଲେ ଦେଖିଲେ ଅଧୁନ ପାନେରୀ ।
 ଲୁହାର କଳଣି ତମ୍ବୁର କବାଟ ଜଗି ରହିଛନ୍ତି ପାହାଣୀ ।
 ସଦନ ଉପରେ ଉଡ଼ଇ ପତାକା ।
 ନର ଅସୁର ଅମରଗଣ ଶଣ୍ଡଦୁର୍ଭୁ ଦେଖି ହେବେ ତାଟକା ।
 ସ୍ଵାର ଦେଖି ତାମରସବଦନାୟୁ କରନ୍ତି ବହୁତ ପ୍ରଶଂସା ।
 ଧନ୍ୟ ମାମୁ କଂସ କେତେ ତପ କର ଏ ପୁରେ କରଅଳୁ ବସା ।
 ଯେସନେ କନକ ପଞ୍ଜରୀ ଭିତର ।
 କାକ ରଖିଥାଇ ପୟସାନ ଦେଇ ସେ ନିକି ଜାଣେ ସୁଖ ତାର ।
 ନାନାପ୍ରକାରେ ବିଚାର କରୁ ଥାଇ କେମନ୍ତେ ସିବ ସେ ଧଳାଇ ।
 ସେହିଭୂସେ ମଧୁନଗର ଏ ନରବର କଂସକୁ ନ ବୁଡ଼ଇ ।

ଦଇବ ବାରେ ଯେବେ ହେବ ଅନ୍ତର ।
 ପଛେ ପଛେ କାଳଚକ୍ର ଗୋଡ଼ାଇବ ବାନ୍ଧନେବ ଯମତଗର ।
 ଦୁର୍ଜନ ଲୋକକୁ ସୁଜନ ନ ରୁଚେ ମୁଖକୁ ନ ରୁଚଇବେଦ ।
 ବଟପୀ ନାଶୁକି ପତି ନ ରୁଚଇ କୋଳ ନ ଜାଣେ ରମ୍ୟାସ୍ବାଦ ।
 କୁକୁର ଯଜ୍ଞଶାଳେ ସ୍ଥଲେ ଯେମନ୍ତ ।
 ଦର୍ପିଷ୍ଠ ଦୃମିଲ୍ଲନନ୍ଦନକୁ ମଧୁକଟକ ଦଶଇ ତେମନ୍ତ ।
 ଦଇବ ବହୁଲ ଅଭାଗ୍ୟ ହୋଇଲ ମୋତେ ଅଶାଲ୍ଲ ଧରଇ ।
 କାଳବେଳ ଆସି ନିକଟ ହୋଇଲ ମରବ ସମ୍ପତ୍ତି ହରଇ ।
 କେବଳ ଅଜ୍ଞ କରୁ ବଇଭୋଗ ।
 ରାବି ପାହୁଲେ ସବ ଦୁଃଖ ହୋଇବ ଉଦ୍‌ବେଶକୁ ହେବ ଯୋଗ ।
 ଏମନ୍ତ ବରୁଣ ଦ୍ଵାରକି ପରୁର କହ ରାଜାଙ୍କ ସବଶୁଭ ।
 ଅମ୍ଭେ ଆସିଥିଲୁ ଦର୍ଶନ ନିମିତ୍ତ ଭେଟାଇବ ଯେବେ ଦଇବ ।
 କହିବୁ ଆମ୍ଭ ଦୁଃଖ ସୁଖ ଯେତେକ ।
 ଭୟ କରୁଅଛୁ କିହୁଁ ନ ଜାଣୁ ଅମ୍ଭେ ସାନ ବ୍ରଜବାଳକ ।
 ହରିବାଣୀ ଶୁଣି ଦ୍ଵାରପାଳ ଭଣି କାହିଁକି କହିଲ ଏମନ୍ତ ।
 ସାନବଡ଼ ହେଲେ କି କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇବ ଯେଉଁ ଜନ ବୁଦ୍ଧି ଯେମନ୍ତ ।
 କୃଷ୍ଣ ହେ ଭ୍ରମେତ ତେମନ୍ତ ନ ଦଶ ।
 ଜାଣିଲୁ ବୁଦ୍ଧିବଳ ଅଛି ପ୍ରବଳ ସମାନ ନୋହିବ ଗିରାଣ ।
 ଏତେ କହି ଦ୍ଵାର ଛାଡ଼ିଦେଉଁ ଧାଇଁ ପଶିଲେ ଜଗତଜୀବନ ।
 ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାମ ଗୋପାଳ ତନୁଜେ ବାଜଇ ନାନାବାଦ୍ୟମାନ ।
 ଚମକ ପଡ଼ିଲ ମଧୁରାକଟକ ।
 ବୋଲେ ବରୁଣୀ ଭକତଚରଣ ଦେଖି ମନ ହେଲ ଅଟକ ।

ଷୋଡ଼ଶ ଶ୍ଳୋ

ସଗ—ବେଦାର ବାମୋଦ

ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ପୁଷ୍ପ ଚନ୍ଦନ ଲଗି ଏବଂ କୁବୁଜାର ସୁନ୍ଦର ପ୍ରାପ୍ତି

କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବେଶ କର ସୁଦାମା ମାଳୀ ।
 ତୁଲେ ଖଞ୍ଜିଲ ନେଇ କେତକାକଳୀ ଯେ ।
 ଆସେ କି କେଶ-ରାଜ୍ଞ ରସନା ଚାଲି ।
 ମୁଖତନ୍ତ୍ରକୁ ଦେବ କଥବା ଗିରି ଯେ ।
 ବେଦାର ଦେଲ ନବବକୁଳଦାମ ।
 ଶୋଭାକୁ ଶବ୍ଦର ନୋହିବ ସମ ଯେ ।
 ରୁଜଙ୍ଗରୁକସୁତ ତଥା ଉପରେ ।
 କୋଟି ଚନ୍ଦ୍ରକା ସମ ନୋହିବ ତାରେ ଯେ ।

ରଙ୍ଗ-କୁସୁମବେଶୀ ପଛକୁ ପଡ଼ି ।
 ଯମୁନା ଜଳେ ରକ୍ତକୁସୁମଧାଡ଼ି କି ।
 ସେହି ପ୍ରକାରେ ଦଶଅଛି ଶୋଭନ ।
 ପୁଣି ଗଳାରେ ମାଳା ଜାତିକୁସୁମ ଯେ ।
 ଅତି ସୁସଜ୍ଜ ଦିଶେ ଉର ଲୁପନ ।
 ଦେଖି ରମ୍ୟ ଦେଖିବ ସ୍ବର୍ଗଭୁବନ ଯେ ।
 ରାମକୁ ସେହିଭୂପେ ବହନ ସାଜି ।
 ଭଲ ସେ ମାଳକାର ଖଞ୍ଜିଲ ହେଜି ଯେ ।
 କି ଅବା ମଉଗଜ କୁସୁମ ବେଶ ।
 ସେହି ପ୍ରକାରେ ରାମ ଗୋବିନ୍ଦ ଦୃଶ୍ୟ ଯେ ।
 ଦେଖିବା ନାହିଁ କାହିଁ ଏଡ଼େ ବିଚିତ୍ର ।
 ଦେଖି ବର୍ଣ୍ଣିବାକୁ ବା କେ ଅଛି ପାତ୍ର ଯେ ।
 କର ସୁବେଶ ମାଳୀ ମାଗିଲ କର ।
 ଅସ୍ତ୍ରହେଉ ବୋଲିଲେ ବରଜବର ଯେ ।
 ସେଠାରୁ ବିଜେ କଲେ ବେନି ସୋଦର ।
 ବେଢ଼ି ଅଛନ୍ତି ଚଉପାଶେ କୁମର ଯେ ।
 ଦେଖିଣ ମଧୁପୁର ନାରୀ ପୁରୁଷ ।
 କାହାର ମନେ ଆଉ ନାହିଁ ବିରସ ଯେ ।
 ପତି ତନୟ ଗୃହ ଲଜ୍ଜାକୁ ଏଡ଼ି ।
 କନ୍ୟାସ୍ତମ୍ଭ ପରାୟେ କାମିନୀ ଧାଡ଼ି ଯେ ।
 ଚାହିଁଲେ ହର ଆଗେ କୁରୁଜା ଅସେ ।
 ତିନିବାଙ୍କ ଶରୀର ପ୍ରପଞ୍ଚ ଦିଶେ ଯେ ।
 ଦେନିଛୁ କଂସ ଅଙ୍ଗଲଗି ଚନ୍ଦନ ।
 ଚାହିଁ ହସନ୍ତି ସର୍ବ ଗୋପନନ୍ଦନ ଯେ ।
 କୃଷ୍ଣ ବୋଲନ୍ତି ଆଗୋ ଶୁଣ କୁରୁଜା ।
 କିସ ନେଉଛୁ ଦେଖା ଦେଖୁଁ ମନୁଜା ଗୋ ।
 ଆମ୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ହେଲେ ଆମ୍ଭେ ରଖିବୁଁ ।
 ନୋହିଲେ ନେଇ କଂସ ରାଜାକୁ ଦେବୁଁ ଗୋ ।
 ରାମଅନୁଜ ବାଣୀ ଶୁଣିଲ ଯହୁଁ ।
 ବନ୍ଧୁ ନୟନେ ଚାହିଁ କହିଲ ତହୁଁ ଯେ ।
 କଂସର ଗଳକାଶ ଅଟଇ ମୁହିଁ ।
 ନିତି ନିତି ତାହାକୁ ଖଟାଏ ନେଇଁ ହେ ।
 ଦୁମ୍ଭେ ମାଗିଲ ମୋତେ ଶୁଭ ଚନ୍ଦନ ।
 ଦୁଇଭାଇ କିଛି ଦେବ କୃଷଣ ହେ ।

ମୋହର କଥା ଏକ ଅଛୁ ମାଗୁଣି ।
 ଦେବତା ମୋତେ ନଷ୍ଟ ମୁରଲୀପାଣି ହେ ।
 ହରି ବୋଲିଲେ ଅଗ ଦୟା ଗୋ ଗଳ୍ପ ।
 ଯେତା ଯେତେଲେ ହୋଇ ଅତି ଅନନ୍ଦ ଯେ ।
 ପ୍ରଥମେ ତରୁଣସମ ଅଙ୍ଗେ ଲେପିଲ ।
 ଗୋବିନ୍ଦ ଅଙ୍ଗେ ନେଇଁ ଅଗେ ବୋଲିଲ ଯେ ।
 ଶିର ଗଭୀରେ ସିଂହଦେଲ ଅଳପ ।
 ତପ ସେ କରୁଥିଲା ଶେତେ କଳପ ଯେ ।
 ଲଲଟପଟେ ଲେଖେ ଅପୁର ଚିତା ।
 ଦେଖି ବୁଦ୍ଧିବ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳରେତାଙ୍କ ତେଜା ଯେ ।
 ଗଣ୍ଡଦେଶରେ କଲ ଚାନ୍ଦ ମକରୀ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ବେଢ଼ିଲେ କି ସେ ତାରାବଳୀ ଯେ ।
 ଏହିରୂପେ ଗମ୍ଭୀର ସୁବେଶ କଲ ।
 ବସୁମତରେ ଗୋପକୁମରେ ଦେଲା ଯେ ।
 ଦେଖି ପ୍ରସନ୍ନଚିତ୍ତେ ଶକଟଭଞ୍ଜ ।
 ସଲଖିଦେଲେ ଧରି କୁକୁଡ଼ା ଖଞ୍ଜା ଯେ ।
 କର ଲଗାନ୍ତେ ତବୁ ହେଲ ସୁନ୍ଦର ।
 ନୟନ ଲଳୀବର ମୁଖଚନ୍ଦ୍ର ଯେ ।
 ନାସିକା ତଳଫୁଲ ଠାଣି ଆଶର ।
 କର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗଳ କାମପାଶ ଜଣାଇ ଯେ ।
 ଗଣ୍ଡ ଉପମା ହେମ-ଅଦରଶକୁ ।
 ବଚନ ସମ ହେବ ପିକାସେ ଶକୁ ଯେ ।
 ଓଷ୍ଠ ସୁରଙ୍ଗ ପଦ୍ମବନ୍ଧୁ କି ଅବା ।
 ଦଶନ ଲକ୍ଷ କୁଳ ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ଦେବା ଯେ ।
 କଣ୍ଠ ତାହାଶବର୍ତ୍ତ ସାରଙ୍ଗ ପରି ।
 ଉରଜ ବେନ କି ଏ ମାରବରୁଣ ଯେ ।
 ବାହୁ ବଳଶ କିଶି ହେମବତୀ ।
 ଅଶୋକକଞ୍ଚି ପ୍ରାୟ ଅଙ୍ଗୁଳପତ୍ତି ଯେ ।
 ଚାରିଅଙ୍ଗ ମଧ୍ୟମ କଟିକି ଲକ୍ଷ୍ୟ ।
 ବେନ ଜ୍ଵଳନ କି ଏ ବଦଳିବୃକ୍ଷ ଯେ ।
 ଚରଣପଦ୍ମଠାଣି ଅପୁର ଶୋଭା ।
 ଦେଖି ଭ୍ରମରଗଣେ ହୋଇବେ ଲୋଭ ଯେ ।
 ଅପଣା ରୂପଶ୍ରୀ କୁକୁଡ଼ା ଚାହିଁ ।
 ବିଘ୍ନରେ ଏହା ନେଇଁ ଥୋଇବି କାହିଁ ଯେ ।

କାହାକୁ ସମର୍ପିବି ଅପୁର ଧନ ।
 ଏ ଧନ ଦେଲେ ସିନା ନନ୍ଦନନନ୍ଦ ଯେ ।
 ଏହା ଅର୍ଜୁନ ବଡ଼ ଏହାକୁ ଦେବି ।
 ନ ନେବ ଯେବେ ଅଗ୍ନି ଜାଳ ମରବି ଯେ ।
 ଏତେ ବରୁଣ ନାହିଁ ଶୁଭିଲ ଲଜ ।
 ଧାର୍ଯ୍ୟ ଧରଇ ଯାଇଁ ଗୋବିନ୍ଦଭୁଜ ଯେ ।
 ବୋଲେ ଶୁଣିମା ହେଉ ବ୍ରଜମୋହନ ।
 ଯାହା ମାଗୁଛୁ ତାହା ଦିଅ ବହନ ଯେ ।
 ବଧୂବଦନେ ବନମାଳୀ ଭାଷନ୍ତି ।
 କି ବର ମାଗୁଅଛୁ ମାଗ ଯୁବତୀ ରେ ।
 ଦେବରୁଁ ସତ୍ୟ ମୋର ଆରେ କୁରୁଜା ।
 ବାଳୀ ବୋଇଲୁ ହେବ ତୁମ୍ଭ ଭାରିଯା ହେ ।
 ଏ ନବ ଯଉବନ ତୋହର ସିନା ।
 ଦେଖ ମୁଁ ଦଶାଧିକ କେମନ୍ତ କିନା ହେ ।
 ରୋପିଲୁ ବୃକ୍ଷ ଫଳ ଆପଣେ ଭୁଞ୍ଜି ।
 ଜାଣି ବରଷୁ ତାହା ଅଛୁର ଖଞ୍ଜି ହେ ।
 ଭୋଗ ନ କଲେ ତାଙ୍କୁ ବୋଲି ଅଯୋଗ୍ୟ ।
 ଲଜ ହୁଅଇ ପରେ ହୋଇଲେ ଭୋଗ୍ୟ ଯେ ।
 ତୁ ସିନା ରୂପବତୀ କରକୁ ମୋତେ ।
 ଏଣୁ ଯୋଗ ଏ ହରି କହୁଛୁ ତୋତେ ଯେ ।
 କହି ନ ଶୁଣୁ କର ଧର ଶ୍ରୀହରି ।
 ଦେଖି ସଙ୍କୋଚ କଲେ କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଯେ ।
 ବୋଲନ୍ତି ସଙ୍ଗେ ମୋର ଅଛନ୍ତି ହଳୀ ।
 ଲଜ୍ଜା କି ନାହିଁ ତୋତେ ମଥୁରାବାଳ ରେ ।
 ଆଗେ ମୁଁ କଂସ ଦର୍ପ କରଇ ଜୁଇ ।
 ବଳଜନମାନଙ୍କ ସନ୍ତାପ ହରି ଯେ ।
 ତେବେ ଆସିବି ତୋର ପୁରକୁ ମୁହିଁ ।
 ପୁର ମଣ୍ଡି କରୁଥାଅ ଯା ତୁହି ଗୋ ।
 ଶୁଣି କୁରୁଜା ମନେ ଆନନ୍ଦ ହେଲା ।
 ମେଲଣି ମାଗି ନିଜକୁ ବନେ ଗଲା ହେ ।
 ସାଜିଲୁ ନାନା କରତୁକେ ମନ୍ଦିର ।
 ଯେସନେ ଦିଶେ ବାରମ୍ବାର ସୁନ୍ଦର ଯେ ।
 ଗୋବିନ୍ଦ ଅସିବାକୁ ବଢ଼ାଇ ଅଣ ।
 ଆପଣେ ହେଲା ବାଳୀ ବଡ଼ ବେଶ ଯେ ।

ବାନ୍ଧିଲ କଳଦେଶେ ଲଗାଇ କୁଡ଼ା ।
 ମଲକଲକା ସଙ୍ଗେ ଜାତପାଖୁଡ଼ା ଯେ ।
 ଶିରେ ସିମନ୍ତ ଚୂର୍ଣ୍ଣକୁନ୍ତଳ ସାଜି ।
 ଭଲେ ସିନ୍ଦୂର ନେତ୍ରେ ଅଞ୍ଜନ ରଞ୍ଜି ଯେ ।
 ନାସେ ବସଣି କଣ୍ଠେ ହେମତାଟକ ।
 କଣ୍ଠେ ମୁକୁତାମାଳ କରେ ଝଟକ ଯେ ।
 ଉରଉ ପରେ ପତ୍ରାବଳୀ ଲେଖନ ।
 କଟିରେ ଅଛାଦିଲ ବସ୍ତ୍ର ସୁହୀନ ଯେ ।
 ବେନଭୁଜରେ ଶୋହେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଚୁଡ଼ି ।
 ଅଙ୍ଗୁଳମାନଙ୍କରେ ମୁଦ୍ରାଧାଡ଼ି ଯେ ।
 ପାଦେ ଯାବନ ଲେଖି ଖଞ୍ଜି ନୃପୁର ।
 ମନରଞ୍ଜକ ନାଦ କଲ ମଧୁର ଯେ ।
 ଶେଷ ଶେଯାଇ ବସି ରହିଲ ବାମା ।
 ବୋଲେ ଆସିବେ ନିଜ ବିଚାରକର୍ମୀ ଯେ ।
 ଭକ୍ତଚରଣ ଦାସ କହଇ ରସେ ।
 କୁକୁଜା ମନ ପେଷି ଗୋବିନ୍ଦ ପାଶେ ଯେ ।
 ଲୟ ଲଗାଇ ଚିତ୍ତେ ଦବସ ନିଶି ।
 ବୋଲଇ ନିଜ ହେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଦାସୀ ଯେ ।

ବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସଗ-ବସନ୍ତି, ଅଶାଢ଼ ଶୁକ୍ଳ ବାଣୀ

କଂସ ଭେଟକୁ ସିବାବେଳେ ତାକୁ ଦେଖି ମଥୁରା ରାଣୀକ ବିଚାର

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ମୋହନରାୟ । ମଥୁରା ଦାଣ୍ଡେ କରନ୍ତି ବଜୟ ।
 ଘନଘନ ଶିଖା ମୁରଲି ବାଜେ । ସମ୍ବର ଯୁଦ୍ଧେ କି ମଦନ ସାଜେ ।
 ସେହି ମନ୍ତ୍ର ଶୋଭା । ଦେଖି ନର ନାରୀ ହୁଅନ୍ତି ଲୋଭା ।
 ଧାଇଁଲେ ମଥୁରାନାଗରାମାନେ । ପ୍ରତାପ ଦେଖିଲେ ପତଙ୍ଗ ଯେଲେ ।
 କାଲିଠାରୁ ହୋଇଥିଲେ ଉଚ୍ଛନ୍ନ । ତୁଟୁ ନ ଥିଲ ଅଗନ ବସନ ।
 କରୁଥିଲେ ଧ୍ୟାନ । ଅନନ୍ତା ହୋଇ ନ କର ଶୟନ ।
 ଲଜ୍ଜା ବାଲବନ ପ୍ରାୟେ ଭାଙ୍ଗିଲ । ଅନନ୍ତଜଳ ବଳ ବହୁଗଲ ।
 କାଷ୍ଠ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟ ପତ ଚନ୍ଦ୍ର । ସମ୍ଭାଳି ନ ପାର ପ୍ରକଳ ପୟ ।
 ସେହି ଭସିଗଲେ । କେହି ନିରୋଧ କରି ନ ପାରିଲେ ।
 କାହାର ନାରୀ କାହାର ନନ୍ଦନା । କାହା ଭଗିନୀ କାହାର ଜନନୀ ।
 କାହାର ଖୁଡ଼ୀ କାହାର ମଉଳାଣୀ । ଏହି ପ୍ରକାରେ ଅନେକ ରମଣୀ ।
 କରନ୍ତି ଗମନ । ରତ କି ଧାଏଁ ଦେଖନ୍ତେ ମଦନ ।

କୁଣ୍ଡ ସମାପେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ । ମରାଳ ଦେଖି କି ମରାଳୀ ତୋଷ ।
 କରା ଦେଖି ଯେହେ କରାଣୀବୁଦ୍ଧ । ନିଶାପତକ ଭେଟିଲ କୁମୁଦ ।
 ଦେସନ ଅନନ । ଦିନେଶ ଦେଖି ଯେହେ ଅରବିନ ।
 ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ ହୋଇ ଚାହିଁନ୍ତି ତୋଳେ । ବଚନ କହି ନ ପାରନ୍ତି ଭେଳେ ।
 ଥର ଥର ହୋଇ କମ୍ପଇ ତନୁ । ମରମେ ବଳିଲ ଗାର ଅତନୁ ।
 ଶ୍ୟାମରୂପ ଚାହିଁ । ସମ୍ଭାଳି ନୁହନ୍ତି ତନୁମା ମୁହଁ ।
 କେ ବୋଲେ ଦେଖ ଗୋ ପରାଶସଖି । ଆଖି ଦେଖି ଲେହେ ରହୁଛି ଲାଖି ।
 କେଉଁ ଦରବ ଗଢ଼ୁଥିଲ ବସି । ଯୁବତୀ-ପରାଶ ନେଉଛି ଶୋଷି ।
 ଚାହିଁବାର ଭାଙ୍ଗି । ହୃଦେ ବାଜେ କି କାମ କୁନ୍ତ ଫିଙ୍ଗି ।
 କେ ବୋଲେ ଏମନ୍ତ ମଣଇ ମୁହଁ । କାମକୁ ହର ପକାଇଲେ ଦହି ।
 ଅନେକ କାଳଯାଏ ମରୁଥିଲ । ଭାଗ୍ୟବଳେ ନିଜ ପ୍ରାଣ ପାଇଲ ।
 ଉଠି ପଳାଇଲ । ରୁଦ୍ରତରେ କାହିଁ ରହି ନୋହିଲ ।
 ସେ ରୂପ ଶୁଭ ଏ ରୂପ ବହୁଲ । ନବନାଗରାଜ ମନ ମୋହିଲ ।
 ଏହା ଶୁଣି ବୋଲେ ଆଉ ସଜନୀ । ଏହା କାହିଁକି କହିଲୁ ମିତଣୀ ।
 ମନକୁ ନଇଲ । ମୁଁ ଯାହା ବୋଲୁଛି ଶୁଣ ଅବଳା ।
 କୋଟି କୋଟି କାମ ହୋଇବେ ଯେବେ । ପାଦତଳକୁ ସମାନ ନୋହିବେ ।
 କାମକୁ ଦେଖିଲେ କାମୀ ତରନ୍ତି । ଯୋଗୀମାନେ ଯୋଗ ତେଜ ତରନ୍ତି ।
 ସେ ଏତେ ଦୁର୍ଜନ । କାହିଁ ବୁଝିଯାଏ କରେ ଅଜ୍ଞାନ ।
 ଏ ନନ୍ଦ ନନ୍ଦନ ଅପୂର୍ବ ଧନ । ଜାଣିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣିର ସମାନ ।
 ଯେ ଯେଉଁରୂପେ ଭାବଇ ଅନ୍ତରେ । ସେ ସେହିରୂପେ ମିଳଇ ତାହାରେ ।
 ବାଞ୍ଛା କଳ୍ପତରୁ । କାମଶ୍ଚର ସଙ୍ଗେ ସମାନ କରୁ ।
 ଶୁଣି ଆଉ ବାଳୀ ବୋଲେ ବଚନ । କହିଲ ସିନା ନ ରସଇ ମନ ।
 ସାକ୍ଷାତ କର୍ୟ ଲକ୍ଷଣ ଅଛି । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଶୟମାନ ଥୋଇଛି ।
 ଏଣୁ ମଣିଷତ । କିପାଁ ଅମୃତ ଭାଙ୍ଗିଅଛୁ ମିତ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରା ପଡ଼ବ ବୋଲି ହରଇପୁ । ବାଳକ ପରାୟେ କରଛି ବଧୁ ।
 ସକଳ ଶୟ ଅଙ୍ଗେ ଲୁଚିରୁଛି । କାମ ନାମ ଶୁଭ ଶ୍ୟାମ ହୋଇଛି ।
 କହିଲ ମୁଁ ସତ । ଏକା ରତ ନାହିଁ ଏହି ବଚସ ।
 ଭୁଲତା ଶରାସନ ହୋଇଅଛି । ପିଠିଆତରେ ଗୁଣ ରହାଇଛି ।
 ମୁଖ କମଳ ନେବି ମାଲୋପ୍ପଳ । ଲଲଟ ଚନ୍ଦନଚିତା ବକୁଳ ।
 ଓଷ୍ଠ ଯେ ଅଶୋକ । ଦନ୍ତ କି ଅବା ନିଆଳୀ ଶାୟକ ।
 ଏଥୁ ଭରୁ ଅନ୍ୟ ଶୟମାନ । ଠାବେ ଠାବେ ଥୋଇଅଛି ଯୋଶିଣ ।
 କର୍ଣ୍ଣ ମୋହପାଶ କୁଣ୍ଡଳ ଚନ୍ଦ୍ର । ଛେଦନ କରେ ନାଶ-ମାନ ନନ୍ଦ ।
 ବସଣୀ ପିଛଡ଼ା । ନାସା କରବାଳ ସଦନଛଡ଼ା ।
 ଗଣ୍ଡ ଅବରଣ ଅଧର ଜବା । କଣ୍ଠେ ଜୟ ଶଙ୍ଖ ଥୋଇଛି କବା ।

ବେଣୀ ଅହବର ରହିଛି ପଡ଼ି । ଭୁଜବେନ କି ମୋହନ ଦଉଡ଼ି ।
 ନଖପତ୍ର ଭୁଜ । ନଗନା ନାଗରାଜଦୟ-ଶଲ ।
 ଏମାନ ଥୋଇ ନ ବଳି ମାରୁଛି । ଚାହିଁ ଚାହିଁ ତେତା ହର ନେଉଛି ।
 କେବଳ ବଚନେ ଅମୃତ ରଖି । ମାର ତାରୁଛି ଶୁଣ ଜଳଜାଣି ।
 କୁମ୍ଭକାର ଶାଠ । ଯେସନେ ତେସନ ନନ୍ଦର ଚାଟ ।
 ଏହା ଶୁଣି ବୋଲେ ଆଉ ବନତା । ଭୁମ୍ଭ ସମାନେ ନାହିଁ ନିର୍ଭୀକ୍ତିତା ।
 ଭୁଞ୍ଜିବାବେଳେ ବାରତା ପଚାର । କାନ୍ତସଙ୍ଗ ନୋହୁ ଖୋଜ ସଞ୍ଚାର ।
 ବିତମ୍ଭଗଗନ୍ତ । ବିଦ୍ୟା ନ ପଡ଼ି ସମ୍ଭାଳୁଛୁ ଯୋଥ ।
 ଶାର୍ଥ ନ ଯାଇ ଶାର୍ଥବାସୀ ହୁଅ । ଧନ ନ ଥାଇ ଖୋଲୁଅଛୁ କୁଅ ।
 ବନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ପୁଣିବଂଶ ବୋଲୁଅ । କୁମ୍ଭ ନ ଥାଇ ଜଳ ଆଣି ଯାଅ ।
 ଦାସୀପଣ କର । ସଞ୍ଜକ ନିନ ବୋଲିଣ ଦୁର୍ଗୁଣ ।
 ଶୁଦ୍ର ଏ ସକଳ ବିଷୟମାନ । ଦର୍ଶନ କର ମଦନମୋହନ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରେବଙ୍କୁ ସେବାରେ ମନାଅ । ବିନୟୀ ହୋଇ ଚରଣେ ଜଣାଅ ।
 ମାଗ ଏହି ବର । ନନ୍ଦସୁତ ହେବେ ପ୍ରାଣଭିକ୍ଷୁ ।
 କାଶୀପଞ୍ଚାସାଦେ କର ଭକତ । ଗୋବିନ୍ଦ ଯେମନ୍ତେ ହୋଇବେ ପତି ।
 ଯେବେ ପାଇବା ନ ଶୁଭବା ଶ୍ରେଣେ । ଯହିଁ ଗଲେ ତହିଁ ସିବା ଗହଣେ ।
 ଏ ଉପାୟ କର । ଘର ବର ଲକ୍ଷ୍ମୀ କର ଅନ୍ତର ।
 ଏହା ଶୁଣି ଗୁଣନାଶ୍ରୟ ଭାଷି । ଭଲ କହୁଲୁ ଧନ୍ୟରେ ସୁକେଶି ।
 ଏ ଯେଉଁ ନବଲବଣ୍ୟମୂରତି । ଦେଖିଲେ ମନ ଆଉଛି ଧୀରତି ।
 ଯେସନେ ସଫଳ । ଅନନେ ଗଣ୍ଡସଲିଳେ ବହର ।
 ବୟସ ଗଲଣି କରବ କ୍ଷୟ । ଅଙ୍ଗ ଥରଥର ଶୁକଳ କେଶ ।
 ଚକ୍ର ଦୁବଳ କହି ନ ପାରଇ । ଉଠିଲେ ପତନ ମାରଇ ହୋଇ ।
 ଦାରୁଣ ବଧାତା । ଏହି କାଳକୁ କଲ ଏ ଅବସ୍ଥା ।
 ସେ କାଳ ବୟସ ଥାଆନ୍ତା ଯେବେ । ନିଶ୍ଚୟ ହରକି ବରନ୍ତି ତେବେ ।
 ଏକାଳେ ଯାହା ହେଉଅଛି ମନ । ତାହା ଜାଣଇ ମଦନ ରଞ୍ଜନ ।
 ନ ଜାଣଇ ଅନ । ମାତା ଜାଣେ ଯେହେ ନନ୍ଦନ ମନ ।
 ଦେଖ ଏ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବଦନ ଗୋଟି । ଜଳେ କି ପଙ୍କଜ ରହିଛି ଫୁଟି ।
 ମଧୁର ବାଣୀ ବମ୍ବାଧରେ ଭାଷେ । ହରହର ମକରନ ବରଷେ ।
 ବେତନ୍ତି ମଧୁପ । କାହିଁ ତପ କଲେ କେତେ କଳପ ।
 ଏ ମୁଖେ ତୁମ୍ଭିକ ଯାହା ବଦନ । ଧନ୍ୟ ସେ ହୋଇବ ତାହାର ଜୀବନ ।
 ଏ ଗଣ୍ଡ ଯାହା ଗଣ୍ଡରେ ଲଗିବ । ଇନ୍ଦ୍ରପଦକର କି କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇବ ।
 ହେବ ଯେଉଁ ମୁଖ । ଦେଖି କାମଦେବ ମୋଡ଼ବ ମୁଖ ।
 ଯାହାକୁ ବଚନ କହିବ ହସି । ତାହାକୁ ବୋଲିବା ରମଣୀଶଣି ।
 ଦେଖ ଏ ବଳନ ବିଶାଳଭୁଜ । ଦେଖି କଣ୍ଠକର ପାଇବ ଲଜ ।

ନ ରହିବ ଦେଶେ । ରହିଲେ ଆଉ ନ ରହିବ ବାସେ ।
 ଯାହାକୁ ଏ ବାହୁଯୁଗେ ଭିତକ । ପଲ୍ଲଙ୍କରେ ନିରନ୍ତର ପଡ଼ିବ ।
 ରହସୀକୁବାସୀ ସୁଖ ଯେତେକ । ଏ ସୁଖ ପାଇଲେ ସେ ସୁଖ ଥିବ ।
 ପାଦେ ଯିଙ୍ଗିଦେବ । ଅମୃତ ପାଇଲେ ଗୁଡ଼ କି ହେବ ।
 ଅନା ସଖି ତା ବସୁଳ ହୃଦକୁ । ତହିଁ ବୋଲଛନ୍ତି ମୃଗମଦକୁ ।
 ଭଜନ ସନସାରକୁ ମିଶାଇ । କେଦେଇଅଛି ମନକୁ ରସାଇ ।
 ପାଉଅଛି ଶୋଭା । ଶଶୁ ଦେଖି ମନେ ହୋଇବ ଲୋଭା ।
 ଏ ଭର ଯାହା ଭରରେ ଲାଗିବ । କାମ ସନ୍ତାପ ଭୂରତେ ଭାଜିବ ।
 ଦେଖ ମଧ୍ୟମର ବଚସ ଠାଣି । ତହିଁରେ ଧୀରପଟ ଓଡ଼ିଆଣି ।
 ତମରୁ ଆକାର । ଦେଖି କାତର ନୋହେ କାହାଣୀର ।
 ଏ କଟି ଆଶ୍ରୟ ପାଇବ ଯେହୁ । ସଂସାର ମଧ୍ୟେ ଧନ୍ୟ ହେବ ସେହୁ ।
 ଘର ବର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିବେକ ପଣ । ସକଳ ତେଜ ହେବ ଅତେଜନ ।
 ନ ରହିବ ବୁଦ୍ଧି । ନିରତେ ବଢ଼ିବ ଭାବ ପୟୋଧୁ ।
 ଦେଖ ଶ୍ୟାମସନ ବେନଜସନ । ମର୍ଜିତରମ୍ଭା କି ବପସ୍ତାତେଣ ।
 ଏ ଜାନୁ ଆଶ୍ରେହୁବ ଯେଉଁ ନାଶୁ । ତାହା ତପସ୍ୟା କହିତ କି ପାଉ ।
 ସେ ଯୁବଜା ବର । ତାକୁ କେ ସମ ହେବ ତନୁପୁର ।
 ପାଦପଦ୍ମ ପଦ୍ମପରାୟେ ଛବି । କେହୁ ପାଉବ ସେ ପାଦକୁ ଭାବି ।
 ଯେଉଁ ନାଶୁ ତାହା ମର୍ଦ୍ଦକ କରେ । ଅନନ୍ତେ ପକାଇ ବସୁଳ ଭରେ ।
 ଧନ୍ୟହେବ ସେହୁ । ତାହା ସମ ସୁଖି ନ ଥିବେ କେହୁ ।
 ଏକାଳେ ମୋ ମନ ହେଉଛି ଏତେ । ତୁମ୍ଭ ମନମାନ ହେଉଛି କେତେ ।
 ଦାତୁଣୀ ଧାତା ବଡ଼ ଅବିବେକୀ । ମୋତେ ଏମନ୍ତ ସେ କଲ କାହିଁକି ।
 ନ ରଖନ୍ତି ଲଜ । ଧାଇଁ ଧରନ୍ତି ମୁଁ ଗୋବିନ୍ଦ ଭୁଜ ।
 ଏତେ କହି ବୁଝା ହୋଇଲୁ ଭୁଜ । ପୁଣି ବୋଲଲୁ ଏକଇ କାମିନୀ ।
 ଅମୃତ ଏମନ୍ତ କଲ୍ୟାଣ କର । ବର ହୁଅନ୍ତୁ ବରଜ ସୁନ୍ଦର ।
 ଆନେ ଗତ ନାହିଁ । ଶୁଣି ବୁଝା ବୋଲେ ପାଇବ କାହିଁ ।
 କେ ବୋଲେ ଖୁଲ ଗଙ୍ଗା ଗୟା ଯିବ । କେ ବୋଲେ ପ୍ରସାଗ ଚର୍ଚ୍ଚ କରବା ।
 କେ ବୋଲେ କାଶୀରେ ସାଧୁବା ବସି । କେ ବୋଲେ ସାଗରେ ହୋଇବା ହାସି ।
 ଯେମନ୍ତେ ଲଭିବା । କେ ବୋଲେ ହର-ଗଉରୁ ସେବବା ।
 ଏହି ପରକାରେ କରନ୍ତି ମନ । ଦେଖି ଗୋବିନ୍ଦ ମାରଜବଦନ ।
 ପଛରେ ଲେକେ ଅଛନ୍ତି ଗୋଡ଼ାଇଁ । କାମ କି ରତକ କିଏ କଡ଼ାଇଁ ।
 ସେହିପରି ଦେଶେ । କବିହୃଦୟକୁ ଏମନ୍ତ ଅସେ ।
 ଗେଲେ ଗେଲେ ରାମ ଗୋବିନ୍ଦ ବେନ । ଖୁଲନ୍ତେ ଶୋଭା ଧରଣୀ-ସରଣୀ ।
 କଂସ ସିଂହବାରେ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ । ନାତନ୍ତ୍ର ପୋଏ ମୁରଲୀ ବଜାଇଁ ।
 ଦେଖି ହସ୍ତିପାଳ । ବୋଲଇ ଗୋଲ ନ କରରେ ବାଳ ।

ରଜାଲେକ ବାଣୀ ଶୁଣିଲେ ଯହୁଁ । କୁମରେ ବାଦ୍ୟ ବୁହାଇଲେ ତହୁଁ ।
 ଅନାଇଛନ୍ତି ପୁର-ନର-ନାରୀ । ଅଗକୁ ହୋଇଲେ କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ।
 ବୋଲନ୍ତି ବଚନ । ମାହୁନ୍ତ କର୍ପି କହୁଲୁ ଏସନ ।
 ଶୁଦ୍ଧିଦଥ ପଥ ଉତରେ ଯିବୁଁ । ଯାଇଁ ରଜାକୁ ଦର୍ଶନ କରବୁଁ ।
 ଉତ୍ତର ହୋଇଲେ କରବେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ନିଶ୍ଚୟହୋଇବ ଦର୍ଶନ ଗୋରଷ ।
 ହାତୀ କାଢ଼ିନଥ । ବୋଲେ ଭକ୍ତବାସ କମ୍ପୁ ହୁ ବେହ ।

ଦ୍ଵାବିଂଶ ଶ୍ଳୋକ

ସଗ-ଅହାତ

ମଞ୍ଜୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ, ମଞ୍ଜୁଗଣ ଓ କଂସନୃପତିର ନିଧନ

କୃଷ୍ଣ ଶୁଣିବ ସମର ଗୁରୁତର ଥର ଥର ଧରା କମ୍ପିଲ ।
 କୃଷ୍ଣ ବଳବାୟୀ ଜାଣି ନିଶାଚର ବିଷ୍ଣୁରେ ମରଣ ହୋଇଲ । କାହିଁକି ।
 କଲିଟି ରାଜନ ବଚନ ।
 ହର କୋପାନଳ ଅତିହିଁ ପ୍ରବଳ ଦହିବ ମୋ ଭୃଣ-ଜୀବନ ।
 ଏତେବେଳେ ଯେବେ ନିସତ ହୋଇବି ନିନା କରବେ ଗଜାମାନେ ।
 ସମରେ ଜୀବନ ହୋଇଲେ ନିଧନ ସୁଖେ ବସିବ ସ୍ଵର୍ଗସ୍ଥାନେ । ଏମନ୍ତ ।
 ଭାଲ କରେ ଗାତ ସମର ।
 ମୁଖିକ ମୁଖି ପର ତାଳ ହୁଅନ୍ତେ ଶବଦେ କମ୍ପେ ତନପୁର ।
 ବାହେ ଭତାଭତ ମୁଣ୍ଡେ କୋତାକୋଡ଼ି ହୁୟାକୁ ହୁୟା ପ୍ରହାରନ୍ତି ।
 ଜାନୁକୁ ଜାନୁ ପଦକୁ ପାଦେ ଛଳ ପଡ଼ି ଉଠି ପୁଣି ଗଡ଼ନ୍ତି । ନାସିକା ।
 ପବନ କି ଅବା ବତାସ ।
 ଅଙ୍ଗକୁ ଅଙ୍ଗ ଠେସାଠେସି ହୁଅନ୍ତେ ବାହାର ହୁଅଇ ହୁତାଶ ।
 ଯେତେ ସାଧନ କଂସକୁ କହୁଥିଲେ ସେ କାହିଁ ହୋଇଲ ଅନ୍ତର ।
 କୁଳବତୀ ଯେହେ ବିହ୍ୱଳିତ ହୁଏ କେ କଲେ ମୋହନାମନ୍ତର । ଗୋବିନ୍ଦ ।
 ଅଙ୍ଗଲଗି ହେଲ ତେସନ ।
 ମତ୍ତ-ନକୁଳକୁ ନୟନେ ଦେଖିଲେ ମୁଖକାମାର୍ଜ୍ଜୀୟା ଯେସନ ।
 ବସୁ ରଥବାତ ପାଇଲେ ଯେମନ୍ତ ନିସତ ହୁଅଇ କୃଣ୍ଡଳୀ ।
 ମତ୍ତଦ୍ଵୀପରସ୍ଥ ସମୁଖେ ପଡ଼ିଲେ ଯେହେ କାତର ହୋଏ ଛେଳ । ମାତଙ୍ଗ ।
 ସଙ୍ଗରେ କିବା ଯୁଦ୍ଧେ ଖର ।
 ବନପତି ସଙ୍ଗେ ଶୁର ଶଶା ସମ ମୁଷିକ ମାର୍ଜ୍ଜୀର ସଙ୍ଗର ।
 ବକ ଶାମାଳ କାହିଁ ସମ ହୋଇବେ ସମୁଦ୍ର ସଙ୍ଗେ କ୍ଷୁଦ୍ରନୟା ।
 ଶ୍ୟାମ ସଙ୍ଗରେ ଅନ ଖର ଭୁଲ କି ନରେଶ ସଙ୍ଗେ ଜମ୍ବୁଭୈଷ୍ୟ । ତେମନ୍ତ ।
 କୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗେ ଦୃଷ୍ଟ ଅସୁର ।
 ବେଳକୁ ବେଳ ତନ୍ତ୍ର ଶୀଘ୍ର ନେଉଛ ନିସତରେ ଭବ ଅଗର ।

ଦେଖି ପୁରନରନାଶ ବଢ଼ିବ କିଂସଠାରୁ ନାହିଁ ଦାରୁଣ ।
କେଉଁପୁଣ୍ୟ ଶିଶୁ ଅର୍ଜିବ ଏ ନନ୍ଦନନ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମାରଣ । ଭୋ ଦେବ ।
ଧର୍ମ ଯେବେ ସତ ହୋଇବ ।

ରାମ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ସଙ୍କଟ ରଖିବ କିଂସକୁ ସମୂଳେ ଦହୁବ ।
ମଞ୍ଚାରେ ଅନାହିଁ ଜନକ ଜନନୀ ହୃଦରେ କରନ୍ତି ବଢ଼ିବ ।
କରବୁ ନାନା ଦେବମାନ ଅର୍ଚ୍ଚନା ଏଥୁରୁ ବଞ୍ଚିଲେ କୁମର । ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ମୁଖେ ଦେବୁ ମିଶ୍ରଭେଜନ ।

ଏତେ ଭଲ ନେବୁ ଅଶ୍ରୁ ବରଷାନ୍ତି ମନ୍ଥାକ ଲମ୍ବାର ଆନନ ।
ତାତ ମାତ ନର ନାରୀଙ୍କ ବିକଳ ଜାଣିଲେ ଜଗତ ଜାବନ ।
ମତ୍ସ୍ୟାଲ ଶିରେ ମୁଥେ ପ୍ରହାରଲେ ଗିରି ପରେ ବଜ୍ର ଯେସନ । ଶବଦ ।
ଶୁଭ ରଙ୍ଗସଭା ଚମକ ।

ବୀରମାନଙ୍କ ମନେ ପ୍ରତେ ହୋଇଲ ଯମରାଜ ବିଜେ କଲକ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରହାର ବାଜି ହର ହର ଶୋଣିବହେ ଫାଟି ମୁର୍ଦ୍ଧନ ।
ଜ୍ଞାନ ହାରି ମଥା ଉପରେ ଶୋଇଲ ଆନନ୍ଦ ହେଉଛି ଅବନୀ । କ୍ଷଣକେ ।
ପୁଣିଚେତା ପାଇ ଉଠିଲ ।

ଗୋପିନାଥ ହୃଦେ ବଜ୍ର ସମ କରି ମୁଖିଏ ନେଇ ପ୍ରହାରିଲ ।
ପ୍ରହାରିଲେ ମତ୍ସ୍ୟସ୍ତ୍ରୀକ କୁସୁମମଣ୍ଡା ସେ ହୁଅଇ ଯେମନ୍ତ ।
ସେହିରୂପେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଯେ ଲଗିଲ ଦୁଃଖସ୍ବସ ମୁଥଘାତ । ସେ ମୁଥ ।
ସହି ଦକ୍ଷକର ଧରଲେ ।

ଚକ୍ରଗତି କରି ବୁଲଇ ନିର୍ଦ୍ଦାତ ପ୍ରାୟେ ଭୂମିରେ କରୁଥିଲେ ।
ଶତଲ ଜାବନ ହୋଇଲ ଯେ ଲାନ ଗୋବିନ୍ଦ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଦେଶରେ ।
କାମନା ପୂରିଲ ଶାନ୍ତିକ ଭଜିଲ ପାତକ ଖଣ୍ଡିଲ ସତ୍ତର । ପାମର ।
ମରନ୍ତା ନାହିଁ କି କାଳରେ ।

ଉପୁ ଭବରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କରେ ମଲ ରହିଲ ଅପୁବ ଧାମରେ ।
ବୃଣ୍ଡର ନିଧନ ଦେଖି ତମ ତମ ହୋଇଲେ ରୋହିଣୀନନ୍ଦନ ।
ମୁଖିକ ମୁଣ୍ଡରେ ମୁଣ୍ଡ ପ୍ରହାରିଲେ ଗିରିପରେ ଯେସନ । ଫାଟିଲ ।
ମୁର୍ଦ୍ଧନ ଶତ୍ରିଲ ପ୍ରାଣକୁ ।

ପାଇଲ ସୁଗତ ପରମମୁକତି ହରଲ କଲୁଷ ବାଧାକୁ ।
ଅପୁରକୁ ମାରି ଅପୁରଅର ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ବିଶୋଇ ନାହାନ୍ତି ।
କୁକୁଟ ନାମେ ଏକ ଦୁଃଖ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ ରାମଚନ୍ଦ୍ର କଟ । ତାହାକୁ ।
ମୁଖିଘାତେ ରାମ ମାଇଲେ ।

ଅଉ ଯେତେ ମାଲେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଧାଇଁଲେ ସେହି ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗେଗଲେ ।
ଦେଖି କିଂସାପୁର କ୍ଷେପେ ଥରହର ବୋଲଇ ଶୁଣ ହେ ଜଗର ।
ନନ୍ଦ ଯଶୋଦା ଦେବୀଙ୍କ ବସୁଦେବ ବହନ ବସାଅ ଶୁଲର । ଯେତେକ ।

ଯାଦବ ସବ ନାଶ କର ।

ରାମ କୃଷ୍ଣ ଦୁଇ ଭାଇଙ୍କ ସହାତେ ମୁହିଁ ପେଶିବ ଯମପୁର ।

ଏହା ଶୁଣି ହର ଧାଇଁଲେ କେଶରୀ ଯେସନେ ଧରଇ ଗଜକୁ ।

କବା ଖଗବର ଫଣୀକି ଗ୍ରାସିଲୁ ଫଣୀ ଗ୍ରାସିଲୁ କି ବେଙ୍ଗକୁ । ତେମନ୍ତ ।

ପରାୟେ ହାସିଲେ ମୋହନ ।

ମଞ୍ଚାରେ ଉଠିଲେ ଦେଖି କଂସ ବୀର କୃପାଣ ଧରଇ ବହନ ।

ଭୁଞ୍ଚି ପୀତବାସ ବାମନରେ କେଶ ଧରଲେ ହୋଇ କୋପମୂର୍ତ୍ତି ।

ଦଇତ ଦଇତ୍ୟାଉମୁଖ ଅନାଇ ଜୀବନ ଛାଡ଼ିଲୁ ତଡ଼ିତ । ନିର୍ବାଣ ।

ମୁକତପଥରେ ପଶିଲ ।

ଅଶେଷ ଜନ୍ମର କଲୁଷ ଯେତେକ ଗୋବିନ୍ଦ ଦର୍ଶନେ ନାଶିଲୁ ।

କଂସର କେଶ ଧରି ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ତେରୁଲେ କେଶରୀ ପରରେ ।

ତଳେ ପଡ଼ିଲେ କଂସକୁ ତଳକରି ଶାମଳ କି ବକଉପର । ଯତନେ ।

ବୋଲନ୍ତି ଜଗତଜୀବନ ।

ଛତ ଛତ ମାମୁ ଉଚିତ ନୁହଇ ମୁଁ ଭୁଲୁ ଭଗିନୀ ନନ୍ଦନ ।

ଛତ ତା ବାଳ ନାଚନ୍ତି ନନ୍ଦବାଳ ସଙ୍ଗରେ ଗୋପାଳଶାବକ ।

କୃଷ୍ଣମ ବରଷି ଜୟ ଜୟ ଭାଷି ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ଭିନିଲେକ । ଗଜବେ ।

ଗାଉଲେ ନାଚିଲେ କନ୍ଦର ।

ବୈଶ୍ୟାନର ଶିଖାମାନ ପ୍ରକାଶିଲୁ ସର୍ଥରେ ବହୁଲ ସମୀର ।

ବନ୍ଦ୍ୟାଧରକୁଳ ହରଷ ହୋଇଲେ ଶୁଭ କରଇ ବେଦବର ।

ବସୁମତୀ ମତି ଯାହା ହେଉଅଛି ତାହା ଜାଣନ୍ତି ଗଦାଧର । ବରୁଣ ।

ଅରୁଣ କୁବେର ଶଶାଙ୍କ ।

ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ନିମଗ୍ନ ହୋଇଲେ ଶଙ୍କା ଛତ ହେଲେ ନିଃଶଙ୍କ ।

କୁଉବାସ ରଙ୍ଗେ ତାଣ୍ଡବ କରନ୍ତି ସରଲୁ ଯହୁଁ ଦୁଃଖଭର ।

ଅଙ୍ଗ ଭଲ୍ଲସାଇ କୁଲଶଧାରଣ ମୁଖ କଲୁ ପଦ୍ମଆକାର । ଗୋବିନ୍ଦ ।

ରଖିଲେ ସକଳ ଅମର ।

ବୋଲଇ ଭକତଚରଣ ଅଶେଷ ଜନଙ୍କ ସମ୍ପଦସାଗର ।

ସତ୍ତ୍ୱବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସଗ—ବଳଶା

ଭବବଦର୍ଶନେ ଗୋପୀଙ୍କ ବର ଓ ତାଙ୍କଠାରୁ କୃଷ୍ଣକଥା ଶ୍ରବଣ

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଗୋପୀ ଦେଖିଲେ ଭବବ ।

ଚିତ୍ତିଲେ ବୁଝନ୍ତି ପ୍ରାଣଭୟର ମାଧବ ।

ବୁଢ଼ିଲେ ଦୁଃଖସାଗରେ ହରାଇଲେ ଜ୍ଞାନ ।
 ଅମାବାସ୍ୟାନିଶି ଦେଖି ଚକୋର ଯେସନ ।
 କେ କୋଲଇ ଦେଖ ସଖି କର୍ମର ଭବିଷ୍ୟ ।
 ପିୟୂଷ ବର୍ଣ୍ଣରଥକୁ ବଦଳଇ ବସ ।
 କି ବୁଦ୍ଧି କରବା ନ ଦଶଇ ଦଶଦଶ ।
 ଭଗ୍ନଗୃହକୁ ପ୍ରହାର କଲ ଅଶଞ୍ଚାଶ ।
 ଶୁଣିଲ ସମିଧ ପ୍ରାୟ ତନ୍ତୁ ହୋଇଥିଲ ।
 ଭବିଷ୍ୟ ତହିଁକି ଅଗ୍ନି ପରାୟ ହୋଇଲ ।
 ଦଇବବିପ୍ରହ୍ନ ନନନନନ ସଲଲ ।
 ସେ ଆସିଲେ ଲିଭିଯିବ ନଇଲେ ପ୍ରବଳ ।
 ଏହା ଶୁଣି ବୋଇଲ ଆରତେ ନିତମ୍ବିନୀ ।
 ଏମନ୍ତ କହଲୁ କିଂକେ ହାଟକ-ଅଙ୍ଗିନୀ ।
 ଲଲଟପଟରେ ଯାହା ଲିହୁଛି ବରଷ ।
 କେ କରବ ଆନ ତାହା ଉପାୟ କାହିଁଛି ॥
 ସେହି ଅନୁକ୍ରମେ ଦ୍ରୋଣଘନ ଉଠାଇଲ ।
 ମାର ନ ଦେଇ ଅଶନ ନଠାର ମାଇଲ ।
 ପଡ଼ି ରୂର ହେଲ ଅମ୍ବ ମନମନ୍ତ୍ରରୁହ ।
 ଏତେ ଭାଷି ମଦାଳସୀ ଆରମ୍ଭିଲ କୋହ ।
 ଆର ପ୍ରେମଶୀଳା ବୋଲେ ଶୁଣ ରେ ଲଳନା ।
 ପୃଥ ଛଣା ସଜ୍ଜଳସ ଅଗ୍ନିରେ ଜାଳ ନା ।
 ନ ପକାଅ କୁକୁଜାକ ପ୍ରାଣପତି କଥା ।
 ଏତେ କହି କ୍ରୋଧେ ସେ ମନ୍ତ୍ରକ କଲ ମଥା ।
 ଏମନ୍ତ ଦେଖିଲ ଯହୁଁ ଆର ଖଞ୍ଜନାକ୍ଷୀ ।
 ଭବିଷ୍ୟକୁ ଅନାଇଁ ସେ କହେ ହୋଇ ଦୁଃଖୀ ।
 ବଧାତା କି କଲ ଧନ ଦେଖାଇ ହରିଲ ।
 ମୁଗହୁଣ୍ଡା ଜଳ ପ୍ରାୟେ ଆଶାରେ ମାଇଲ ।
 ଶୁଣି ତିଳୋତ୍ତମା ବୋଲେ ଶୁଣରେ ସଙ୍ଗାତ ।
 ଏକଥା ହୋଇଲ ଗଜ ଗିଳିଲ କପିଥ ।
 ସେ ଯେତେ ଶୂନ୍ୟ ଉଦର ବାହାରକୁ ତୋର ।
 ଦୃଷାଦିକ ଦୁଷ୍ଟକୁମ୍ଭ ଦେଲ ପ୍ରାୟ ହେଲ ।
 ସରଳାଙ୍ଗୀ ବୋଲେ ଅଗୋ କହୁଛି ଶୁଣିମା ।
 ଭଗ୍ନ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରାୟ କଥା ମନକୁ ଅଶିମା ।
 ହୃଦୟ ଶୀତଳ ଅଙ୍ଗ ଶୋଭା ଦଶୁଥିଲ ।
 ଫଳିବା ବେଳକୁ ମୁଖ ତଳକୁ ହୋଇଲ ।

ଏମନ୍ତ ବହୁଲ ଯହୁଁ ପୁଣି-ତନ୍ତ୍ରାନଳା ।
 ତହିଁକି ଉତ୍ତର ଦେଲ ଅଶୋକ କାମିନୀ ।
 ମୁଁ ଜାଣିଲୁଁ ପୋତକାର ପ୍ରାୟ ସଖି ହେଲ ।
 ଅଶା କର ସ୍ଥଳୁଁ ଧନକ୍ରମେ ବୁଡ଼ିଗଲ ।
 ଗୋପିଙ୍କ ବିକଳ ଶୁଣି ବରୁରେ ଉଦ୍ଧବ ।
 ଧନ୍ୟ ଏ ଗଭୀରନାଶ ମହୁଁ ମା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
 ଭବେ କିଣିଛନ୍ତି ଦାନବାନବ କୃଷ୍ଣକୁ ।
 ନ ଜାଣି କି ହରି ପେଶିଛନ୍ତି ବୋଧୁବାକୁ ।
 ଏତେ ଭାବି ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ଗୋ ବ୍ରଜବାଳୀ ।
 ବିଅର୍ଥେ କିପାଇଁ ନିନ୍ଦା କର ବନମାଳୀ ।
 ପତିତପାବନବାନ ଅଟଇ ଯାହାର ।
 ସଦାଅଙ୍ଗେ ଥାଇ ଏକା ବୁଝଇ କାହାର ।
 ଏକମନ ହୋଇ ଶୁଣ କହଇ ବୃନ୍ଦା ।
 ଯହୁଁ ପାଇଁ ପେଶିଛନ୍ତି ମୋତେ ସେ ଅନନ୍ତ ।
 ଶୁଣି ଗୋପସୀମନ୍ତନା ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ ହୋଇ ।
 ବସିଲେ ପୁର ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ଉଦ୍ଧବଙ୍କୁ ଚାହିଁ ।
 ଭଦ୍ରା ସରଣୀ କୁମୁଦ ମାନସହାରଣୀ ।
 ଘାସ ମାଳା କମଳା ବିମଳା ସୁଲକ୍ଷଣୀ ।
 କୃଷ୍ଣାକ୍ଷୀ ବିଷୟିକା ଯେ ଅଶୋକମାଳିନୀ ।
 ସମ୍ମୁଖେ ରହିଲେ ଏତେ ହାଟକବରନା ।
 ମେଧା ସୁମେଧା ଯେ ସୀତା ସରଳା ସହିତା ।
 ଲବଙ୍ଗଲତକା ତମ୍ବା ମାଧବୀ ଶ୍ରୋଣିତା ।
 ଦକ୍ଷିଣ ଅବୋର ବସିଗଲେ ଏ ନାରାୟିକା ।
 ରୂପ ଗୁଣେ ବଳଅରକେଲରେ ପତାକା ।
 ପଦ୍ମ ମଞ୍ଜୁଳା କୁଶଳା ଅବର ରଞ୍ଜିଣୀ ।
 ବଳମୂଳା ଶମ୍ଭୁକା କୁଟୁମ୍ବୀ ନିତମ୍ବିନୀ ।
 ଉତ୍ତରଦିଗେ ବିଜୟ ଯେ ନାରଦକେଣୀ ।
 ରୂପରେ ମୋହିତ କରପାରନ୍ତି ଏ କାଶୀ ।
 ତାରକା ବକୁଳା ଜାତିମାଳା ଶତାବଳୀ ।
 ଏ ଚାରି ରହିଲେ ପଛ ପାଦୁଶ ଅବୋର ।
 ମଧ୍ୟରେ ଗୋବିନ୍ଦଦୂତ କହନ୍ତି ବାରତ ।
 ବୁଦ୍ଧାଦି ଗୋପୀମାନେ ଶୁଣନ୍ତି ସମସ୍ତ ।
 ବୁଦ୍ଧା ପଦ୍ମରନ୍ତି କିସ କହୁବ ହେ କହ ।
 ଗୋବିନ୍ଦ ବିଷୟକୁ ଶୁଣାଇ ରଖ ଦେହ ।

ଆଉ କଥାମାନ ଥାଉ ତହିଁ ନାହିଁ ଲଭ ।
 ଶୁଣି ଅଶ୍ରୁନେତ୍ର ହୋଇ କହନ୍ତି ଉଦ୍ଧବ ।
 ଶୁଣ ବ୍ରଜବଧୂମାନେ ମାଧବ ଆସିବେ ।
 ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ନିକଟେ ନାଶିବେ ।
 ନୁହେଁ ଆରତ ସତ କହୁଲୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
 ଏ ଶୁଭବାରତା ଦେଉଅଛନ୍ତି ଗୋପକୁ ।
 ଶୁଣି ଭଦ୍ରା ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ହେ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ସତ କହ କେତେ ଦିନେ ଆସିବେ ଶ୍ରୀଧର ।
 ତେତେବନ ଯାଏ ପିଣ୍ଡେ ପ୍ରାଣ ରଖିଥିବୁ ।
 ଭକତଚରଣ କହେ ନଇଲେ ମରିବୁ ।

ସପ୍ତବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସଗ—ସଞ୍ଜମ ବସନ୍ତେ ବସନ୍ତେ ବା ବରଦେବୀ ବାଣୀ

ଉଦ୍ଧବ ଓ ଗୋପୀମାନଙ୍କ କଥୋପକଥନ

ଗୋପିକା ବଚନ ଶୁଣି ଉଦ୍ଧବ କହନ୍ତି ବାଣୀ ଆସିବେ ଅଳପ ଦିନେ ଶ୍ୟାମ ।
 ଆରତ କୁହ ଗୋ ବାଳ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ବନମାଳୀ ସବଂସ୍ତେ ତାହାଙ୍କ ବକ୍ଷୀମ ଗୋ ।
 ଗୋପୀମାନେ

କାହାର ନୁହନ୍ତି ସେହୁ ବଣ । ଭଜିଲୁ ଜନଙ୍କୁ ଏକାଦୃଶ୍ୟ ।
 ରୂପ ରେଖା ନାହିଁ କିଛି ତନ୍ତ୍ରମା ପ୍ରାୟ ବ୍ୟାପିଛି ସେ ଯେହେ ଦଶରୁ ଜଳଘଟେ ।
 ସେ ଘଟ ବନାଶ ଗଲେ ଶୂନ୍ୟ ହୋଏ ଶାସ୍ତ୍ର ବୋଲେ ପୁଣି ଅନ୍ୟ ଘଟେ ଯାଇ
 ଘୋଟେ ଗୋ । ଗୋପୀମାନେ ।

ଏଣୁ ରୂପ ହୋଇ ରୂପ ନୋହି । ଭବେ ଥାଇ ଅଭବେ ନ ଥାଇ ଗୋ ।
 ସେ କହୁକୁ କର ଧ୍ୟାନ କାମନା ହେଉ ଦହନ ହୃଦରେ ଦେଖିବ ନିରଞ୍ଜନ ।
 ଏ ଯେ ମିଥ୍ୟା କଲେବର କ୍ଷଣକେ ହୋଏ ଭଙ୍ଗୁର ଏଣୁ କହୁଅଛୁ ତାଙ୍କୁ ଚଳ ଗୋ ।
 ଗୋପୀମାନେ ।

ଷଡ଼ଚକ୍ର ଭେଦରେ ପାଇବ । ଚକ୍ରକୁଳ ହୃଦରେ ଶୁଦ୍ଧିବ ଗୋ ।
 ମଣିମୟ ମଣ୍ଡପରେ ରତ୍ନସିଂହାସନପରେ ପଞ୍ଚାଶଦଳ ପାଖୁଡ଼ା ପଦ୍ମ ।
 ତା କେଶର ମଧ୍ୟେ ହର ତରୁକୁଳ ରୂପ ଧର ସେହି ପ୍ରଭୁ ପାଦେ କର ସଦ୍ମ ଗୋ ।
 ଗୋପୀମାନେ ।

ତେବେ ସିନା ମିଳିବେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ । ଭୟ ନ ରହିବ ଏ ଭବକୁ ଗୋ ।

ଭବବ ବଚନ ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଗୋପରମଣୀ ଏ ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନକୁ ବୁଝାଇଲ ।
 କ୍ଷୀରଭଣ୍ଡେ ଦସ୍ ଦେଲେ ନାଶଯାଇ ସେହୁ ଭଲେ ସେ ଜ୍ଞାନ କଥା କହୁ ନ କହିଲ
 ହେ । ହରିଦ୍ରୁତ ।

ଅମ୍ଭର ଭକତି ରହାକର । ଜ୍ଞାନନଦୀ ତହିଁ ସମ କର ହେ ।
 ଅଭାଗ୍ୟ ହୋଇଲୁ ଯେଣୁ ସେ କଥା ଶୁଣିଲୁ ତେଣୁ ଅମ୍ଭ ଆଗେ ଏହା ନ କହିବ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଭବନ୍ତି ଯେହୁ ଏ ଭବ ଜାଣନ୍ତି ସେହୁ ଆମ୍ଭେ ତ ନ ଜାଣୁ ତୁମ୍ଭ ଭବ ହେ ।
 ହରିଦ୍ରୁତ ।

ଯେସନେ କପିଥ ଗଜ ଖାଇ । ପୁଣି ତାହା ବାହାର କରଇ ହେ ।
 ଦେଖିଲେ ଦଶେ ସୁନ୍ଦର ନ ଥାଇ କିନ୍ତୁ ଭିତର ସେହିପରି ରସସ୍ନାନ ଜ୍ଞାନ ।
 ସେ କଥାକୁ କେତେ ଭଣ ଏ ବେନ ଅନ ନ ଜାଣ ଶୁଭ ସଙ୍ଗେ କରକାକୁ ଗଣ ହେ ।
 ହରିଦ୍ରୁତ ।

ସେହି ପୁଣି କ୍ଷଣମାତ୍ର ସତେ । ରୂପ ରେଖା ଯାଏ କେଉଁଆଡ଼େ ।
 ତେମନ୍ତ ମୁକତିବୃତ୍ତ ପ୍ରେମ ବନେ ଦିନ ହରି ଭକତିପଙ୍କରେ ଭ୍ରମୁଥାଇ ।
 ଦାସରୁ ଅଟନ୍ତି ସ୍ଥାନ ସେ ଗୁଡ଼ାକ କେତେ ଘେନ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସେମାନ ନ ବୁଝଇ ହେ ।
 ହରିଦ୍ରୁତ ।

ଯେଉଁ ଜନ ସୁଧା ସ୍ବବ ଖାଇ । ସେ ନିଜ ମନ୍ତ୍ରୁଲ ପାଶେ ଯାଇଁ ହେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି କଣ୍ଠେ ଯାର ସଦା ହୋଇଥାଇ ହାର ସେ ନିଜ ଲେଖଇ ଅନ ରହ ।
 ଜାତିପୁଷ୍ପ ଯେ ଘେନଇ ସେ ନିଜ ବାସଙ୍ଗେ ସ୍ବେଦା ସେହି ମତ ତୁମ୍ଭ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହେ ।
 ହରିଦ୍ରୁତ ।

କେବଳ ସେ ରସର ଭଣ୍ଡାର । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ତାହାର କିଙ୍କର ହେ ।
 ଅମ୍ଭ ବୋଲକର ଏବେ ଦିନ ବଞ୍ଚ ଭକ୍ତିଭାବେ ନାମରୂପ ବୟସ ବୃଷଣ ।
 ନାନାରଙ୍ଗେ ସେବା କର ଶାନ୍ତି ଲେଉ ହୃଦେ ଧରି ଦମ୍ଭ ଲଜ୍ଜା ଖ୍ୟାତି ପରାଧୀନ ହେ ।
 ହରିଦ୍ରୁତ ।

ଏମାନ ତେଜିଲେ ପାଇ ପ୍ରେମ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନେ ବ୍ୟର୍ଥରେ ଭ୍ରମ ହେ ।
 ତଥାପି ମଧୁର ରସେ ଜ୍ଞାନ ଯେବେ ଅସିମିତେ ତାକୁ ସେ କରଇ ବେଗେ ନଷ୍ଟ ।
 ପଦବ୍ରତାମାଣୀ ରଙ୍ଗେ ଜାରପୁରୁଷର ସଙ୍ଗେ-ସଂଯୋଗ ହେଲେ ଯେମନ୍ତ ଭୁଞ୍ଜେ ହେ ।
 ହରିଦ୍ରୁତ ।

ସେହିମନ୍ତ ଭକ୍ତିରସେ ଜ୍ଞାନ । ଅମ୍ଭେମାନେ ନ ଜାଣୁ ସେମାନ ।
 ଜାଣୁ ଯାହା ଶୁଣ ତାହା ତୁମ୍ଭେତ ପବିତ୍ରଦେହା ତେଣୁ କର କହିବା ସେ କଥା ।
 ଅନ୍ୟ ଜନ ହେଲେ ତାକୁ ନ କହନ୍ତୁ ଭକ୍ତି ଯାକୁ ସେତ ଅମ୍ଭା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେ ।
 ହରିଦ୍ରୁତ ।

ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ନ ଜାଣନ୍ତି ତାହା । ଶୁଦ୍ଧନଦୀ ପ୍ରାୟେ ତାଙ୍କ ହୃଦ୍ରେ ହେ ।
 ସେହିରୂପ ତାଙ୍କ ମନ ଜାଣିଲୁ ଶୁଣ ବଚନ ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲ କହିଲ ବେଳକୁ ।

ସଚ୍ଚିଦାନନ ଅଙ୍ଗରୁ ସବୁ ବ୍ରହ୍ମ ସେହିଠାରୁ ତାଙ୍କ ବନେ କିଛି ନ ପଶୁଛୁ ହେ ।

ହରିବ୍ରତ ।

ସେହି ବ୍ରହ୍ମକୁ ନ ଜାଣୁ ଅମ୍ଭେ । ତାଙ୍କ ଭବ କଥା ଜାଣ ଭ୍ରମେ ହେ ।
କାଳିନୀ ହୃଦରେ ପଶି ଯେହୁ କାଳିଦର୍ପ ଧୁସି ଯେ ଭାଙ୍ଗିଲେ ଶକଟ ଅର୍ଜୁନ ।
ପୁତନାର ପ୍ରାଣପ୍ରାପ୍ତି ସର୍ବ ବକ ଅର୍ପ ନାଶି ସେ ନାଗର ମୂଳ ଅମ୍ଭ ବ୍ରହ୍ମ ହେ ।

ହରିବ୍ରତ ।

ଆନ ବ୍ରହ୍ମେ ନ ରୁଚଇ ମନ । ଭ୍ରମେ କିପିଁ କହୁଛ ଏମାନ ହେ ।
ଯେହୁ ଗିଳି ଦାବାନଳ ରଖିଲେ ବରଜ କୁଳ ଇନ୍ଦ୍ରଜିଲେ ଟେକି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ।
ଅମ୍ଭ ବ୍ରହ୍ମ ସେହି ଜାଣୁ ଆନ ବ୍ରହ୍ମକୁ ନ ଗଣୁ ନିତ୍ୟେ ଭଜୁଁ ତାହାଙ୍କ ଚରଣ ହେ ।

ହରିବ୍ରତ ।

ସ୍ବରୂପ କହିଲୁଁ ଭ୍ରମ୍ଭୁ ଆଗେ । କେବେହେଁ ନ ପଶୁଁ ବ୍ରହ୍ମଭାଗେ ହେ ।
ଭ୍ରମେ ଯେ ବୋଲଇ ସବୁଦୃଶରେ ବ୍ରହ୍ମରଠାବ ତେବେ ଆଉ ଭଜୁଛ କାହାକୁ ।
ଭ୍ରମର ଶରୀରେ ଅଛି ବୋଲଇ ପରମପକ୍ଷୀ କେହୁ ପୁଣି ପେଶିଛୁ ଭ୍ରମ୍ଭୁକୁ ହେ ।

ହରିବ୍ରତ ।

କାହା ବୋଲେ ଗୋପକୁ ଅଇଲ । କାହା ଅଜ୍ଞା ଅମ୍ଭକୁ କହିଲ ହେ ।
ଏତେ ଭାଳି କୃଷ୍ଣବ୍ରତ ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ଭଗତ ଆମ୍ଭେ ଆସିଥିଲୁଁ ଦୂତପଣେ ।
ବାରତା କହିବା ପାଇଁ ପେଶିଥିଲେ ଭବପ୍ରାଣୀ ଭ୍ରମେ କଳ କର ଜଣେ ଜଣେ ଗୋ ।

ଗୋପୀମାନେ ।

ଏ କଥା କି ଅଟଇ କୁଶଳ । ଏବେ ଭ୍ରମ୍ଭୁ କଥା ଭ୍ରମେ ପାଳ ଗୋ ।
ଏହା ଶୁଣି ଗୋପନାଥ କହନ୍ତି ମନେ ବର୍ତ୍ତଇ ଭ୍ରମେ ସିନା ଲଗାଇଛ ଦ୍ବନ ।
ସିଂହ ସଙ୍ଗେ ଗଜ ଲେଖ ସିଂହ ସଙ୍ଗେ ନଦୀ ଯୋଗ ଏ କାହିଁ ହୋଇବ ସମଭାବ ହେ ।

ହରିବ୍ରତ ।

ଏଣୁ ସିନା କହିଲୁଁ ଭ୍ରମ୍ଭୁକୁ । ଭ୍ରମେ ଦୁଃଖ କରୁଛ କାହାକୁ ହେ ।
ଏବେ ଅମ୍ଭ କଥା ଶୁଣ କହିବୁଁ ଗୋବନ ଗୁଣ ଯେତେ କରୁଥିଲେ ଏଥେ ଥାଇଁ ।
କହିଲେ କେ ପ୍ରତେ ସିବ ଜାଣନ୍ତି ସିନା ମାଧବ ଆନ ଜାଣିବାକୁ କେହି ନାହିଁ ହେ ।

ହରିବ୍ରତ ।

ତହୁଁ କିଛି ଜାଣିଅଛୁଁ ଅମ୍ଭେ । ଏବେହେଁ ଥୋକାଏ ଶୁଣ ଭ୍ରମେ ହେ ।
ଭବବ ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣି ପେଶିଛନ୍ତି ବେଦୁପାଣି ଭ୍ରମ୍ଭୁକୁ ପ୍ରବୋଧ ସିବାପାଇଁ ।
ଶୁଣି ହସିଲେ ଗୋପିନୀ ଏବେତ ପାଇଲୁଁ ଜାଣି ଅମ୍ଭ ବ୍ରହ୍ମ ସବୁର ଗୋସାଇଁ ହେ ।

ହରିବ୍ରତ ।

ଭ୍ରମ୍ଭୁ ବ୍ରହ୍ମ କୃଷ୍ଣ ବୋଲୁଛନ୍ତି । ଅଜ୍ଞା ପାଇଁ ସମସ୍ତ କରନ୍ତି ହେ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଲେ ଯହୁଁ ଭବବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ତହୁଁ ମନମଥେ କରନ୍ତି ବର୍ତ୍ତଇ ।
ଏଡ଼େ କଥାମାନ କିଂବେ ଜାଣିଲେ କହିଲେ ଠିକେ ନିଷ୍ଠୁ ଏ ଗୋବନ ଶରୀର ଏ ।

ଗୋପୀମାନେ ।

ସ୍ବାକ ପର ନାହାନ୍ତି ସଂସାରେ । ବ୍ରହ୍ମା ଶେଷ ଶବ୍ଦର ଅମରେ ସେ ।

ଅଶେଷ ଭୁବନେ ପୁର ରହିଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମରାଜ ଉଦ୍ଧାରଣେ ।
ସେମାନେ ଯାକୁ ନ ପାନ୍ତି ଜ୍ଞାନଯୋଗେ ଭ୍ରମିହୋନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ବଣ କଲେ ଗୋପୀମାନେ ।
ସେ । ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ।

କି ଉପମା ଦେବା ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । ଏହାଙ୍କ ସମାନ ହେବେ କେହି ହେ ।
ଏତେ ଭଲୁଁ ବ୍ରଜବାଳୀ ନୟନୁଲୋଚନ ଗଳ ଗଦ ଗଦ ହୋଇ କହେ ବାଣୀ ।
ପୂର୍ବ ଭବମାନ ଗୁଣି ଉଠେ ପ୍ରେମତରଙ୍ଗିଣୀ କୃଷ୍ଣ ବୋଲି ଲେଖିଲ ଧରଣୀ ସେ ।
କୁମରତା ।

ଦେଖି କୋଳେ ଧରଲୁ ସମ୍ଭାଳ । ହୃଦକୁ ଲଗାଇ ପ୍ରାଣଥାଳି ସେ ।
ଦେଖି ଭଦ୍ରା ଆଗସର ହୋଇଣ କହେ ଚତୁରା ଅହେ ଗୋବନ୍ଦତଗର ଶୁଣ ।
କି କହିବୁଁ ତାଙ୍କ ଗୁଣ ମନେ ପଡ଼ି ଦହେ ପ୍ରାଣ ଯେସନେ ଅନଳେ ଦହେ ଭୃଣ ହେ ।
ହରିବୃତ ।

ସେହିମନ୍ତ ହୋଇଅଛି ତନୁ । ଆଜି ଏକା ନୋହେ ଗଲବନ୍ତୁ ହେ ।
ଦିନେ ଏହି ବୃନ୍ଦାବନେ ତାକିଲେ ମୁରଲୀସୁନେ କୁଳବତୀ ଶୁଣି ହେଲୁଁ ବାଲ ।
ନିଶାକାଳେ ଗଲୁଁ ବନେ ସ୍ବରୂପ ଦେଖି ନୟନେ ବଣ ହେଲୁଁ ସବ ଗୋପଗୋରୁ
ହେ । ହରିବୃତ ।

ନାନାରଙ୍ଗେ କଲେ ରାସଲୀଳା । ଶାନ୍ତ ହେଲୁଁ ସକଳ ଅବଳା ସେ ।
ଏମନ୍ତ କହନ୍ତେ ଭଦ୍ରା ଶୁଣି କହେ ଲୋପାମୁଦ୍ରା ମୋହଠାରୁ ଶୁଣ ହେ ଉଦ୍ଧବ ।
ଏହି ନାପମୂଳେ ଦିନେ ବସିଥିଲେ ନନ୍ଦକାନ୍ତେ ଉଦୟ କି କନ୍ୟା ସମ୍ଭବ ହେ ।
ସାଧୁମଣି !

ତହିଁ ଥାଇ ଅତି ମନୋହର । ଯାହା କଲେ ରହିଛି ମନର ହେ ।
ଆହୁରି ଦିନେ ଜଳରେ ଜଳକେଳି କରବାରେ ଯାହା କଲେ କି କହିବୁଁ ତାହା ।
ଦିନଦିନକର କଥା ମନେ ପଡ଼ି ହୋଏ ବ୍ୟଥା ଦାରୁଣ ବ୍ୟାଧି କଲ ଏହା ହେ ।
ହରିବୃତ ।

କାହାକୁ କହିବୁ କର୍ମ ଉଣା । ତାଙ୍କ ପ୍ରଭୁପଣ ଗଲ ଜଣା ହେ ।
ଏତେ ଭାଷି ଚନ୍ଦ୍ରାନନା ମସ୍ତକ ଅନାଇଁ ଭୁବ ହେମମାଳା ବୋଇଲି ତହିଁକି ।
ତୁ ଯାହା କହିଲୁ ଧନ ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଏ ବାଣୀ ଉପାୟ କି ଅଛଇ ତହିଁକି ଗୋ ।
ରସବତୀ ।

କହଇଁ ମୁଁ ଶୁଣ ସାବଧାନେ । ଶୁଣନ୍ତୁ ଅଛନ୍ତି ଯେତେ ଜନେ ଗୋ ।
କୁଞ୍ଜବାସ ନିରାକାର କୃବେର କୁଳିଶଧର ବ୍ୟାସ ବିନାୟକ ଶତୀନାଥ ।
ଯେଉଁରୂପେ ତାଙ୍କ ଗତି ସଂସାରେ ତା ଜାଣିଛନ୍ତି କୃଷ୍ଣକଥା ହେଲ ସେହିପରି ଗୋ ।
ଚମ୍ପାଗାଣୀ ।

ତାଙ୍କୁ କେହୁ ବାଛବ ଶୟଳେ । ବାଛଲେ ମାରନ୍ତି ବାହୁବଳେ ସେ ।
ବଡ଼େ ସବୁ ପାର ଯାଇ ସାନରେ କେବେ କି ହୋଇ ଏହି କଥା ମନେ ଧରିଥିବ ।

ଏମନ୍ତ କହି ମହୁଳା ବାଣୀକ ମୁଦ ରହିଲ ଅଗସର ହୋଇ ଅନ ଭବ ସେ ।

କମଳାକ୍ଷୀ ।

ଅଧର କମ୍ପାଇ କହେ ରାଗେ । ବାସ ଭଢ଼ି ବସି ଦୂତଅଗେ ସେ ।

ଶୁଣ ହେ ଗୋବିନ୍ଦ ଚୂର ଯାହା କଲେ ଗିରିଧର କାହାବେଳେ କରପାରେ ତାହା ।

କଲ୍ଲ କର ଗଲେ ଚୂରଦନରେ ଆସିବୁ ଫେରି ଏବେ ହେ କୁକୁଜାଙ୍କ ନାହା ସେ ।

ନନ୍ଦବଳା ।

କେଉଁ ଗୁଣେ ରସିଲେ ତାହାକୁ । ଗଲେ ମନେ ନ କଲେ ଗୋପକୁ ହେ ।

ଏହା ଶୁଣି ସୁରଜିଣୀ ଦରହାସେ କହେ ବାଣୀ ଏହା କିପିଁ କହିଲୁ ନବନା

ଯାହାକୁ ଯେ ଦ୍ରବ୍ୟ ରୁଚେ ସେ କାହିଁ ତାହାକୁ ମୁଖେ ମଧୁକର ସ୍ବଭାବକୁ ଅନା

ଗୋ । ଶୋଭାପାଣି ।

ସେ ଯେହେନ କମଳ ତୁମ୍ଭୁଆଇ । ପୁଣି ଯାଇ ବାସଙ୍ଗେ ବସଇ ଗୋ ।

ସେହୁରୂପେ ନନ୍ଦବଳା ଆମ୍ଭ ଠାରେ କର ହେଲା କୁକୁଜାଙ୍କୁ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା କଲ ।

ତଥାପି ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗ କଲେ ଦେବ ଶିଶୁରଙ୍ଗ ଲାଗି ତନ୍ତୁ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଲ ସେ ।

କୁନ୍ଦହାସୀ ।

ଆଉ କିପିଁ ତେଜବ ସେ ମୁଖ । ଗୋପକୁ ଶୁଭଲ ଏବେ ଦେଖ ଗୋ ।

ଧନ୍ୟ ମଧନାଗ୍ରାମାନେ ଭଣ୍ଡିଲେ ଯନ୍ତ୍ର କୁଣ୍ଡାନେ ଧନ୍ୟ ସେହୁ ଜାଣନ୍ତି ଔଷଧ ।

ବଚନେ ଭୁଲଇ ଦେଲେ ସ୍ବମ୍ଭନ ମୋହନ କଲେ କାହିଁ ଏଡ଼େ ବଦ୍ୟା କଲେ ସିଦ୍ଧି

ସେ । ଯଦୁନାଥ ।

ପରଧନେ ବଡ଼ପଣ କଲେ । ଯାହାର ଧନ ସେ ଝୁରି ମଲେ ଗୋ ।

ଏତେ କହି ମନ୍ତ୍ରହାସୀ ମମ୍ବାକ ଅନାଇ ବସି କର ଭଞ୍ଜିକର କହେ ଲାଲା ।

ଭଞ୍ଜବ ଶୁଣିମା ହେଉ ଯାହା କଲେ ମହାବାହୁ ତାଙ୍କୁ ବୋଲି ସିନା ପାରଗଲ ହେ ।

ଶୁଦ୍ଧଚେତା ।

କି କହିବୁଁ ତୁମ୍ଭର ଶ୍ରମରେ । ଏ କଥା କହିବୁଁ ତାଙ୍କୁ ଥରେ ହେ ।

ଏତେ କହି ପିଙ୍କଭାଷୀ ମମ୍ବାକ ଅନାଇ ବସି କାନ୍ତିମାଳା କହଇ ବଚ୍ଚର ।

ଶୁଣ ହେ ଯାଦବ ଗର ଯାହା କଲେ ଚନ୍ଦ୍ରଧର ମନ୍ତ୍ର ନିକି ହୋଇବ ପାସୋର ହେ ।

ଶୁଦ୍ଧଚେତା ।

କହିବନ୍ତି ଗଲେ ମଧୁରାକୁ । କୁକୁଜାଙ୍କ ନାଗରବରଙ୍କୁ ହେ ।

ଦେଖିଲ ବଡ଼ବ କଥା ମୁଣି ନ ସ୍ମରଲ କଥା ପଦ୍ମରେ ବରାଜେ ତମ୍ବାକଡ଼ୀ ।

ଅନଳେ ବହୁଲ ହେଲା ଜ୍ୟେଷ୍ଠନଖରେ ବସିଲ ଦେଖି ଗୋପୀ ଚରଣ ଛୁଆଡ଼ି ସେ ।

ସଚ୍ଚପଦ ।

ଉଦୟାଇ ପୁଣ ବାହୁଡ଼ିଲ । ଗଳ ଲେଉଟେ ଚରଣ ତୁମ୍ଭିଲ ସେ ।

ଏହା ଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ରାନଳା କୁଷ୍ଠବୃତ ପ୍ରାୟେ ମଣି କ୍ରୋଧକର ବୋଲଇ ବଚନ ।

ଯାଅ ରେ କାଳଅ ଭୁଜ ଯହିଁ ସ୍ବେଦେ ତୋ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ କିପିଁ ଅଳ୍ପ ଅମ୍ଭର ଭୁବନ ରେ ।

ସଚ୍ଚପଦ ।

ତୁମ୍ଭରେ ବ୍ୟାସ ଅଉ ନାହିଁ । ଚରଣ ଧରୁକୁ କାହିଁ ପାଇଁ ରେ ।

କୋକିଳ କାଳିଆ ଫଣୀ ତୋର ଜାତି ଶୁଦ୍ଧ ଶବ୍ଦ ଗୋବିନ୍ଦ ସହିତେ ଜଣେ ଜଣ ।
କେବେହେଁ ବ୍ୟାସି ନୁହ ଅସ୍ବେପିତ ପଛେ କହ ଏବେ ତୁମ୍ଭ ଗୁଣମାନ ଶୁଣ ରେ ।

ମଧୁକର ।

ତୁ ଯେହେ ଉତ୍ତମ ପୁଷ୍ପ ଦେଖି । ମଧ୍ୟେ ବସୁ ହୋଇ ମହାପୁଷ୍ପୀ ରେ ।
ନାନାରଙ୍ଗେ ପ୍ରୀତି କରୁ ତାର ମକରନ୍ଦ ହରୁ ତୋର ମନ ହୁଅନ୍ ଚୁପଇ ।
ପ୍ରାନ୍ତେ ତାକୁ ଛଡ଼ି ଦେଉ ଅନ୍ୟ ପୁଷ୍ପ ପାଶେ ଯାଉ ସେହିମନ୍ତ କଲେ ଶିରପତ ରେ ।

ମଧୁକର ।

କାହା ଅଗେ କରୁଁ ଗୁହାରି । ନିରୋଖ ହୋଇଲୁଁ ବ୍ରଜନାରୀ ।
ଯେସନେ କଳାକୃଣ୍ଡଳୀ ଶାବକ ଦନରୁ ପାଳ ନିତ୍ୟ ପୟ ଆହାର ଖୁଅଇ ।
କ୍ରମେ ସେ ହୋଏ ପ୍ରବଳ ଉଦ୍‌ବାର କରେ ଗରଳ ପାଳକର ଜୀବନ ନିଅଇ ରେ ।

ମଧୁକର ।

ଏହି ବଷକୃଷ୍ଣି ସେ ଜାଣଳୀ । ପରଶ ମାତ୍ରକେ ଯିବ ଝୁଲ ରେ ।
ଏବେ ଶୁଣ ପିକ ଗୁଣ ସେ ଯାହା କରଇ ପୁଣ କାଳେ ନିଜ ମାତାକୁ ଛଡ଼ଇ ।
ଦ୍ରୋଣଘରେ କାଳ ବଞ୍ଚେ ବଡ଼ ହେଲେ ପୁଣ ମୁଞ୍ଚେ ଧୂବ ନିଜ କର୍ମ ଆଦରଇ ରେ ।

ସଟପଦ ।

ପାଳି କାକ ହୁଅଇ ନିରାଶ । ସେହିମନ୍ତ କଲେ ଶ୍ରୀକୃପାସ ହେ ।
ବନେଶ କରଣ ଗୁହଁ ପଦ୍ମିନୀ ଅନନ ହୋଇ ଜଳେ ଥାଇ ବକାଶଇ ରଙ୍ଗ ।
ମାନସେ ବଚ୍ଚର କରେ ସଙ୍ଗ ହେବା ଆଶେ ଝୁରେ ବୋଲେ କି ସମର୍ପି ହେବ ଅଙ୍ଗ
ସେ । ତାମରସ ।

ଦୂରେ ଥାଇ ତାର ପ୍ରୀତି ଏତେ । ସେ ପୁଣି ବାର ଶୁଣିଲେ ପୋତେ ହେ ।
ସେହିମନ୍ତ ଆଶା କର ରହିଲୁଁ ଗୋକୁଳନାରୀ ମାରତଣ୍ଡ ପ୍ରାୟ ନାଶ କଲେ ।
ପ୍ରୀତିଜଳ ଶୁଣିଗଲ ଅଙ୍ଗ-କର୍ଦ୍ଦମ ଫାଟିଲ ଗୋପୀଜନମାନେ ନାଶ ଗଲେ ରେ ।

ମଧୁକର ।

ଏହି ଗୁଡ଼ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର । ଦୂର ହୋ ତୁ ଛଡ଼ ମୋ ପୟର ରେ ।
ଏବେ ତୁ ମଧୁର ଯାଅ ମିତ୍ରଙ୍କ ପାରୁଣେ ଥାଅ ବିମୁଣ୍ଡିତାରେ ତୁମ୍ଭଧୂର ।
ଯେବେ ସେ କରବେ ଆଜ୍ଞା ଯିବୁ ନ କର ଅବଜ୍ଞା ମଧୁରନାରୀକି ଯା କହିବୁ ରେ ।

ମଧୁକର ।

ସତ ଘ୍ରାଣ କର ଅସିଅଛୁ । ଯତନେ ମୋ ଚରଣ ତୁମ୍ଭୁଛୁ ଗୋ ।
ଶୁଣରେ ଅସିତ ଅଳ ଯାହା କଲେ ବନମାଳୀ ମନରୁ ପାଶୋର ଯାଉ ନାହିଁ ।
ପ୍ରଘସ ପଛେ ଅକାର କେବେହେଁ ନେହେ ଅନ୍ତର ଛୟ । ଯେହେ ଅଙ୍ଗ ଭିନ୍ନ ନୋହି
ରେ । ମଧୁକର ।

ସେହିରୂପେ ଗୋପୀ କୁଷ୍ଠ ପ୍ରୀତି । କ୍ଷୀର ନୀର ଯେମନ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ରେ ।
ସେ ଏବେ କଲେ ଉନ୍ନତ କୁକୁଜାନାଗରବର ଯେଉଁଦିନ ଠାରୁ ସେ ହୋଇଲେ ।

କାମ ଜୁରକୁ ଔଷଧ ପାଇଲେ କରୁଣାନିଧି ଗୋପାଜୀନା ଅପଥ୍ୟ ହୋଇଲେ ରେ ।
ମଧୁକର ।

ଏ କଥା ଏମନ୍ତ ହେବ ସିନା । ଯାଅ ତୋ କୃଷ୍ଣକୁ କହ କିନା ରେ ।
ତଥାପି କହୁଛୁ ତୋତେ ଯାଅ ବା ନ ଯାଅ ପ୍ରତେ କଳାରେ ବ୍ୟାସ ସିନ୍ଧୁ ନାହିଁ ।
ବୋଲୁ ନାହିଁ ମୋ ମିଶ୍ର ଜାଣିଥା ପଙ୍କଜନେବ କି କଲେ ଆମ୍ଭର ମିଶ୍ର ହୋଇ
ରେ । ମଧୁକର ।

ଏଶ୍ବର କହୁଅଛି ତୋତେ । କଳାଜନେ ନ ସିନ୍ଧୁ ପରତେ ରେ ।
ଦେଖ କଳାନନ୍ଦକା ଆମ୍ଭ ଜାତିକୁଳ ନେଲ କାଳେ କାଳେ ରଖିଲ ଦୁଷଣ ।
ଫୁଲଗଞ୍ଜ ପ୍ରାୟେ କର ଫିଙ୍ଗିଦେଲ ଭୋଗିସାର କେ ସହବ ଏ ଦୁଃଖ କଷଣ ରେ ।
ମଧୁକର ।

ଶରଦ କୋକିଳ ପ୍ରାୟ ହେଲୁଁ । ପ୍ରୀତି କୁଳ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ତେଜିଲୁଁ ରେ ।
ତନ୍ତ୍ରକୁ ଅନ୍ତୟ କଲ ଶଶା ଯେଉଁରୂପେ ମଲ୍ଲ ସେହରୂପେ ମରବୁଁ ଗୋପିନୀ ।
କଳଙ୍କ ବହବେ ହର କଥା ସ୍ବୟମ୍ବର ପଣ୍ଡିତେ ନିଜିବେ କଣ୍ଠେ ଶୁଣି ରେ ।
ମଧୁକର ।

ଏଡ଼େ ବଡ଼ କଥା ଆଚରଲ । କରକାର ପ୍ରାୟ କରୁଡ଼ିଲ ହେ ।
ଯେଉଁଦିନୁ ଦାବାନଳ ଗିଳିଦେଲ ନନ୍ଦକାଳ ସେହଦିନୁ ଭଲୁ ଥାଉଁ ଚିତ୍ତେ ।
ଏତ ନୁହଇ ମନୁଷ୍ୟ କେଉଁ ଦେବତା ପ୍ରକାଶ ହୋଇ ଗୋପେ ରହିଛି ଗୁପ୍ତତେ ରେ ।
ମଧୁକର ।

ସର୍ପଶିରେ ନାଚେ କି ମାନବ । କାହିଁ ବୋଲେ ବସ ସୁଧା ହେବ ରେ ।
ଯେଉଁରୂପେ ତରୁଧିଲୁ ସେହରୂପେ ଏବେ ମଲ୍ଲୁ ଆଉ ତାହା କହ ହେବ କ୍ଷମ ।
ଯେଉଁ ପ୍ରାଣ ଯହିଁ ବଢ଼େ ତହିଁ ତାକୁ ନିନ୍ଦା ପଡ଼େ ଅବଶ୍ୟ ଜୀବନେ ଯାଇ ନାଶ
ରେ । ମଧୁକର ।

ବୟସଗରବେ ହେଲୁଁ ବାଲ । ଆମ୍ଭେ ନାଶ ନ ସିନ୍ଧୁ କିପାଇଁ ରେ ।
ନ ମାନିଲୁଁ ଗୁରୁଜନ ନ କଲୁଁ ପତିବତନ ନ ମାନିଲୁଁ ଭଲ ମନ୍ଦ ବୋଲ ।
ନ ଜାଣିଲୁଁ ଦିବା ନିଶି ନିରତେ ତା ସଙ୍ଗେ ରସି କୁଳଟା ହୋଇଲୁଁ ବ୍ରଜବାଳୀ ରେ ।
ମଧୁକର ।

ତହିଁରୁ ମିଳିଲ ଏହି ସୁଖ । ମିଥ୍ୟା ନୋହେ ସାକ୍ଷାତରେ ଦେଖ ରେ ।
ଜାଣିଥିଲେ ତାଙ୍କ ଘାତ ନ କରନ୍ତୁ ଏତେ ପ୍ରୀତି ବପଟିଆ ଫାନ୍ଦରେ ପଡ଼ିଲୁ ।
ସୁଧାବୃକ୍ଷ ବୋଲି ତାକୁ ଅନ୍ତୟ କଲୁଁ କାଳକୁ ଫଳିଲ ଗରଳ ଖାଇ ମଲୁ ରେ ।
ମଧୁକର ।

କର୍ମକୁ ବୋଲିବା ସିନା ମନ୍ଦ । ନୋହଲେ କି ତେଜନେ ଗୋବନ୍ଦ ରେ ।
କୃପଣସାମନ୍ତ ବାଣୀ ଶୁଣି ଯେଉଁ ଲେଉଟ ପ୍ରାଣୀ ମହାକଞ୍ଚେ ବଞ୍ଚଇ ଦନକୁ ।
କାଳେ ସେ ନିରାଶ ହୋଇ ସେହମତି ହେଲୁଁ ଗୋରୁ ଅନ୍ଧେ କର ମାଧବ ବୋଲକୁ ।
ମଧୁକର ।

ଅସିବାକୁ କରନ୍ତୁ ଭରସା । କେତେ ଦିନେ ଯିବ ଏହି ଦଶା ରେ ।
ମଧୁପ ଶୁଣିବୁ ଯେବେ କଣ୍ଠେକର ଦେବୁ ତେବେ ଯେଉଁ ଦୁଃଖ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।
କାଣ୍ଡ ପାଷାଣ ହୋଇଲେ ସତ୍ୟସିବ ସିନା ଭଲେ ନିର୍ଲକ୍ଷୀ ଗୋପୀ ଏ ଜାଇଛନ୍ତି ରେ ।

ମଧୁକର ।

କାହାବେଳେ ସହ ଏ ବେଦନା । କି କହିବୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଅନା ରେ ।
ଛାଡ଼ିଲୁ ବେଶ ଭୋଜନ ନିରତେ କରୁଁ ଶ୍ରେୟନ ବୃନ୍ଦାବନରନ୍ତ୍ର ଗଲୁଦିନୁ ।
ଗୁଣି ଗୁଣି ପୁଣି ଦିନ ନ ସରି ହୋଇଲୁଁ କ୍ଷୀଣ ପଦ୍ମ ଯେହେ ନ ଦେଖିଲେ ଭାବୁ ରେ ।

ମଧୁକର ।

ଏହି ବଡ଼ ସମ୍ପଦ ହୋଇଲୁ । କହି ବାଳୀ ଅତିହାସ କଲୁ ସେ ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ସେ ବାଳୀ ଯା ବୋଲି ତରଣ ଚାଲି ଖଣ୍ଡେ ଦୂରେ ପଡ଼ିଲ ମଧୁପ ।
ଉଠିଲ ଝଙ୍କାର ନାଦେ ଉଡ଼ିଲ ଗଗନମଧ୍ୟେ ଦେଖି ବୃନ୍ଦ ତେଜି ମନୁ କୋପ ସେ ।

ମୌଗାଶ୍ରୀ ।

ସଖୀଙ୍କି ଦେଖାଇ ଦେଲା ବାଳୀ । ଦେଖ ଅଳ ସେହି ଦିଗେ ତଳି ଗୋ ।
ଏମନ୍ତ ତରଣ ଦେଖି ଭବିଷ୍ୟ ବୁଝିଲାଅଖି ବିଚାରରୁ ଧନ୍ୟ ଏ ଗୋପିକା ।
ଏତେ ଭାବ କୃଷ୍ଣଠାରେ ନ ଦେଖିବା ଭିନ୍ନପୁରେ ଏହା ଭାଲି ହୋଇଲୁ ତାଟକା ସେ ।

ଯଦୁବାର ।

ଅସବୁ ଉଠିଲ ଗଦଗଦେ । ନମସ୍କାର କଲୁ ଗୋପୀପାଦେ ସେ ।
ଦେଖି ଗୋପୀ ଧାଇଁପଡ଼ି ତୋଳି ଧରି କରଯୋଡ଼ି ବୋଲନ୍ତି ଭବିଷ୍ୟ ହେଲ ବାଲି ।
ଭୁମ୍ଭେ ଯେ ଗୋବିନ୍ଦ ଭକ୍ତ ଜାଣ ନା ଶାନ୍ତର ତତ୍ତ୍ୱ ଏ କର୍ମ ଭୁମ୍ଭର ନ ଯୋଗାଇ ହେ ।

ଶୁଷ୍କନେତା ।

ଅମ୍ଭେମାନେ ସ୍ୱଭାବେ ଯୁବକ । ଏହା ଶୁଣି ଭବିଷ୍ୟ ବୋଲନ୍ତି ଯେ ।
ଶୁଣ ଗୋବିନ୍ଦପ୍ରିୟେ କୃଷ୍ଣଭକ୍ତି ଭୁମ୍ଭ ଦେହେ ଯେଣୁଅଛି ତେଣୁ ଭୁମ୍ଭେ ବଡ଼ ।
ଅମ୍ଭେ ନ ଜାଣୁ ସେ ରସ ଶେଷ ବିରାଜୁ ମହେଶ ଯେଉଁ ପ୍ରେମ ଅଟେ ମହାଗୁଡ଼ ଗୋ ।

ଗୋପୀମାନେ ।

ଭୁମ୍ଭେ ତା କରଛୁ ଦେହ ବହି । ଭୁମ୍ଭେ ସମ ହେବୁଁ ଅମ୍ଭେ କାହିଁ ଗୋ ।
ଏହା ଭାଷି ପ୍ରେମଭରେ ପୁଣି ଗୋପୀପାଦ ଧରେ ପ୍ରେମେ ତବୁ କମ୍ପେ ଅରହଇ ।
ଅନନ୍ଦେ ବୋଲଇ ହରି ଉଠି ନାଚେ କର ତୋଳି ପ୍ରେମମଦେ ଜଗଜ୍ଜର ସେ ।

ହରିଦତ୍ତ ।

ଗୋପୀଙ୍କ ବଦନ ଚାହିଁ କାନେ । ଜ୍ଞାନ ଛାଡ଼ି ଭକ୍ତପାଦେ ବନେ ସେ ।
ଦେଖି ଗୋପୀମାନେ ଉଠି ଭବିଷ୍ୟ କର ଗୋଟି ଧରି କୁଞ୍ଜବନେ ଦେନିଗଲେ ।
ବୋଲନ୍ତି ଦେଖ ଭବିଷ୍ୟ ଏହିଠାବରେ ମାଧବ ଘାଟ ଜଗି କେତେ ରଙ୍ଗ କଲେ ହେ ।

ହରିଦତ୍ତ ।

କହିଲେ ସରବ ନାହିଁ ତାହା । ଦାନପଣେ କଲେ ଯାହା ଯାହା ସେ ।
ଏହି ବଦନମୂଳରେ ଏହି ଯମୁନାକୂଳରେ ଏହି କୁଞ୍ଜେ ବସନ୍ତ ସମୟେ ।

କରୁଥିଲେ ଯେତେ ଲାଲ। ଏବେ ସେ ସ୍ବପନ ହେଲା ଏତେ ଭାଷି କମ୍ପାଇଲା କାୟେ
ସେ । ମନ୍ତ୍ରହାସୀ ।

ତୋଳାକୁ ପୁରାଇ ଲଲଟରେ । ପଡ଼ି ଗଡ଼େ ଯମୁନାତଟରେ ସେ ।
ଦେଖି ପାଶ କୁଜାଙ୍ଗନା ଧର କଲ ସମ୍ଭାଳଣା ଉଦ୍ଧବେ ଅନାଇଁ ଶ୍ୟାସ ଛାଡ଼ି ।
ହାହା କୁଜରାଜ ସୁନୁ ଏତେ ଦଶା ଭୁମ୍ବୁ ବନୁ ଏତେ ବୋଲି ପଡ଼ିଲା କରୁଡ଼ି ସେ ।
ନାଶିବର ।

କୃଷ୍ଣଗୁଣ ବାଉନ କାନଇ । ଭୁଜ ସଖୀ ଗଳାରେ ଛନ୍ଦଇ ସେ ।
ଉଠିଲେ ଦୁଇ ଲଳନା କେତକାଦଳବରନା ପୁଣି ଉଦ୍ଧବେକୁ ଦେଖାବନ୍ତୁ ।
ଏହି କାଳନରେ ତେଇଁ ପଶିଲେ ସଦନ ହୋଇଁ ପଦ୍ମ ତୋଳି କାଳୀ ମର୍ଦ୍ଦିଛନ୍ତି ସେ ।
ପ୍ରାଣନାଥ ।

ଏହିବନେ ଗିରିଲେ ଅନଳ । ରକ୍ଷା କଲେ ଗୋରୁ ଗୋପକୁଳ ସେ ।
ଏହି ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଟେକିଥିଲେ ଶ୍ୟାମସନ ପାସୋର ନୋହିବ ଉପକାର ।
ସାତଦିନ ସାତରାତି ଆଖିଶ୍ରମ କୋପେ ଆସି ବରଷିଲା ଶିଳା ମାରଧାର ସେ । ଶଶବର ।
ବକ୍ରାଧ ଯେତେକ ମାଇଲା । ସେ ସଙ୍କଟ କିଛିହିଁ ନୋହିଲା ।
ଦେଖ ହେ ଭକତସାର ଦିନେ ବସି ଏହିଠାର କଉତୁକ କର ବଣୀ ବାଇ ।
ଶୁଣି ଧନ କର୍ଣ୍ଣପୁଟେ ଧାଇଁଲୁ ଗୋପୀ ଉଚ୍ଛାଟେ ଘର ବର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦୂରେ ଥୋଇ ହେ ।
ହରିଦୂତ ।

ଏବେ ମନେ ପଡ଼ୁଛି ସେ କଥା । କୁନ୍ତ ବାଜିଥିଲେ ଯେହ୍ନେ ବ୍ୟଥା ହେ ।
ଏହିରୂପେ କେଳ ସ୍ଥାନ ଦେଖାଇ ଆକୁଳମନ ଏକସ୍ଥାନେ ବସିଲେ ସକଳେ ।
ସମୟ ଦେଖି ଉଦ୍ଧବ ଲେଖି ଯେ ଥିଲେ ମାଧବ ସେ ପଶିକା ବୃନ୍ଦ କରେ ଦେଲେ
ସେ । ହରିଦୂତ ।

ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ଗୋ କୁଜବାଳୀ । ପଦ ଲେଖିଛନ୍ତି ବନମାଳୀ ଗୋ ।
ଶୁଣି ଗୋପୀ ତୋଷ ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ କରେ ଦେଇ ଧର ବାଳୀ ହୃଦେ ଲଗାଇଲା ।
ତବୁ କର କମ୍ପାନ ମୁଦ ଭଜିଲେ ବନ୍ଦନ ତୁମ୍ଭ ଦେଇ ଅନନ ହୋଇଲା ସେ ।
କାଶହାଣୀ ।

ଯାହା ହେଲା କି କହିବ ତାହା । ମନରେ ସୁମର ପ୍ରାଣନାହା ସେ ।
ଖଞ୍ଜେ ଧଇଲେ ଯତନେ ପଡ଼ିଗଲେ ମନେ ମନେ ଦେଖି ସଙ୍ଗ ସଖୀମାନେ ଭାଷି ।
ବୋଲନ୍ତି ବସ୍ତ୍ରାଧ କହ ଶୁଣି ଶାନ୍ତି ହେଉ ଦେହ କଷ ଲେଖିଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମରାଣି ଗୋ ।
ଜୀବେଶ୍ବର ।

ଶୁଣି ରାଜପୁତା ଭଜେ କହ । ଭକତ ଚରଣ ନ ମୁହଁଇ ଗୋ ।

ଭୂନବିଂଶ ଶ୍ଳୋକ

ସଗ—ବଲ୍ୟାଣ ଅଢ଼ାଘ

ଗୋପୀମାନଙ୍କ ଚଟାଉ

କେତେ ଦିନେ ନନ୍ଦମନ୍ଦିରେ ଆନନ୍ଦେ ରହିଲେ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ।

ମେଲଣି ହୋଇ ଗୋପଭୂପ ଶ୍ଯମୁରୁ ସାଜିଲ ଚନ୍ଦ୍ର କର ରଥ ।

ଅନେକ ଅଳଙ୍କାର ଦେଲେ ଗୋପେଶ ।

ଗୋବିନ୍ଦ ଶ୍ଯମୁକୁ ଉଦନ୍ତ ଉତ୍ତର କହିଲେ ଯେତେ ନୋହେ ଶେଷ ।

ଉଷବ ମଥୁରା ଯିବା ସଜ ଦେଖି ବର୍ଷର କଲେ ବ୍ରଜନାରୀ ।

ଆମ୍ଭ ବେଦନା ଗିରିଧାରୀ ଶ୍ଯମୁକୁ ଲେଖିବା ସଖି କଥା ଚାରି । ଶୁଣି ସେ ।

କରିବେ ହୃଦେ ଅବା ଦୟା ।

ଏତେ ଭଲ ସବୁଗୋପୀ ସୀମନ୍ତନା ଆନନ୍ଦେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ ହୁଏ ।

ଚକୋରନୟନା ଚନ୍ଦ୍ରମାବଦନା ଚାନ୍ଦୁଚାନ୍ଦିକର ବରନା ।

କରିକୁମ୍ଭସୁନା କରକରଦନା କଳାକରହାଣୀ ନଗନା ।

କୁଟିଳା କୁନ୍ଦୁଳାମରାଳ-ଗମନା ।

ବାଣାଜିଣାଭାଷୀ ବୃଷଭାନୁଜେମା ଆଗେ କହିଲେ ବ୍ରଜଜୀନ ।

ଲେଖିଗୋ ଗୋବିନ୍ଦ ଶ୍ଯମୁକୁ ଚଟାଉ ଏ ଆମ୍ଭର ଯେତେ ବିଷୟ ।

ଶୁଣି ଗୁଣବତ୍ତା ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲ ବୋଲେ ଲେଖନ ପଦ ଦଥ ।

ଶୁଣି ସେ ସୁରଜିଣୀ ବେଗେ ଉଠିଲ ।

ତକ୍ଷଣେ କରେ ସମର୍ପଣ କରଇ ଲହ ବୋଲି ପାଦେ ଲେଟିଲ ।

ଶୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରାନନା ଧରିଲେ ଲେଖନୀ ବାମକରେ ପଦ ଶୋହଇ ।

ପ୍ରଥମେ ଗୋପୀନାଥ ପାଦେ ଶରଣ ବୋଲି ଖଞ୍ଜନାକ୍ଷୀ ଲହଇ ।

ଗୋକୁଳ ସୁନ୍ଦର ବରଜ ନନ୍ଦନ ।

ନବଜଳଧର ବରଣ ଯଶୋଦାନନ୍ଦନ ଜଗତବନ୍ଦନ ।

ଅନାଥର ନାଥ ହୋଇଣ ଅନାଥ କରିଗଲ ହଟନାଗର ।

ସାରସନୟନ ମୁରଲୀବଦନ ଦୁଃଖହର କୃପାସାଗର ।

ଦୂରତ ଦହନ ମଦନ ମୋହନ ।

ପୁତନା ସଶ୍ର ଶକଟ ଚୂଣ ବକ ଯାମଳାଅର୍ଜୁନ ରଞ୍ଜନ ।

ଏମାନଙ୍କ ଦଣ୍ଡ ଯେତେ ବଡ଼ ତାହା ଅପଣେ ଜାଣିଛ ଗୋବିନ୍ଦ ।

ତେତେ ବିପତ୍ତିମାନଙ୍କରୁ ସମ୍ଭାଳ ରଖିଛ ବୃନ୍ଦାବନଚନ୍ଦ୍ର ।

ଏବେ ସେ ଲେଉଟିଲେ କିସ କରବୁଁ ।

କେଅବା ରଖିବ ଅରକ୍ଷ ଗୋପୀକି ନରେଶ ହୋଇ ପ୍ରାଣ ଦେବୁଁ ।

ଭୁମ୍ଭ ଗଲଦବୁଁ ଯାହା ହୋଇଲଣି ତାହା ଜାଣନ୍ତୁ ନାହିଁ କେହି ।

ଭୁମ୍ଭ ବନ୍ଧୁ ଭିନିଲେକରେ କେ ଅଛୁ ଜାଣିବାକୁ ନନ୍ଦକଲାଇ ।

ଏଣିକି ଥରେ ବଜେ ହେବ ଏଥିକି ।

ଛମୁରେ ତୁମ୍ଭର ବସି ଶୁଣାଇବୁଁ ଦୁଃଖରହାକରପୋଥିକି ।

ଅଶନ ବସ ବସନ ଅଛି ସମ ଝଟକ ଗଲାନି ଅଙ୍ଗର ।

ତାଟକ ହାରଭାର ବହୁ ନ ପାରୁଁ ତୁମ୍ଭ ଅଭାବରୁ ନାଗର ।

କୃଷ୍ଣ ହେ ନ ଯାଉଁ ଯମୁନା ଜଳକୁ ।

ଯେବେ ଯାଉଁ ତେବେ ନେବ କୁଞ୍ଜିଆଉଁ ନ ଚାହୁଁ କଦମ୍ବମୂଳକୁ ।

ନିଶାକାଳେ ନିଶାକରକୁ ନ ଚାହୁଁ ନ ଘେନୁ କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନ ।

ଝର ପର ହୋଇ ନିରତେ ନୟନୁ ଲେଉଟକଣ୍ଠର ମୋହନ ।

ନାଥ ହେ ଏଣୁ ନ ଘେନୁଛୁଁ ଅଞ୍ଜନ ।

ମସ୍ତକେ ସିନ୍ଦୂର ବନ୍ଦୁକୁ ନ ଘେନୁ ନ କରୁ ମକରଲେଖନ ।

କବରୀ ନ ସାଜୁଁ ଅଙ୍ଗକୁ ନ ମାଜୁଁ କୃଣ ହେଲୁଣି ଗୋପୀକୁଳ ।

ଅଧରରଞ୍ଜିମା ବଚନ ଭଞ୍ଜିମା ତୁମ୍ଭ ବନ୍ଧୁ ସବ ନିଷ୍ଠଳ ।

ନାଥ ହେ ଦିବାନିଶି ଏକ ସମାନ ।

ସଦନ ବନ ପ୍ରାୟେକ ନ ରୁଚଇ ଶୀତଜଳ ଅଗ୍ନି ଯେସନ ।

ପ୍ରତିପଦିଶିରେ ତକୋର ଯେସନେ ହୋଇଥାଏ ଚନ୍ଦ୍ର ନ ଦେଖି ।

ତହୁଁ ଅଧିକ ଦଶାକୁ ଲଭିଲୁଣି ତୁମ୍ଭ ବନ୍ଧୁନେ ପଙ୍କଜାକ୍ଷୀ ।

ନାଥ ହେ କେଉଁ ଅଭାଗୀ ନାରୀ ଆମ୍ଭେ ।

ପ୍ରାଣ ନ ଯାଇ କେଉଁଗୁଣେ ରହୁଛ ନିର୍ଜ୍ଞାନପଣେ ମହାଦମ୍ଭେ ।

ପୁଣେ କେତେ ତପ କରୁଥିଲୁଁ ଦିନା କେତେ ସଙ୍ଗ ହୋଇ ବଞ୍ଚିଲୁଁ ।

ସେ ସୁକୃତ କ୍ଷୟ ହୋଇଲୁରୁ ଏବେ ପାଇଲୁ ନିଧି ହରାଇଲୁଁ ।

ନାଥ ହେ ଆମ୍ଭ ସମ ଦୁଃଖୀ ନ ସ୍ଥବେ ।

ଏଡ଼େ ନିର୍ଜ୍ଞାନ କେଉଁ ଜନେ ହୋଇବେ ଏତେ କଷ୍ଟେ ଦେହ ରଖିବେ ।

କା ଆଗେ କହିବୁଁ ଯାହା ହେଉଅଛି କହିଲେକେ ଅବା ଶୁଣିବ ।

ଏକା ତୁମ୍ଭ ବନା ଏଦାନ ଗୋପୀଙ୍କ କଥା କେ ମନରେ ଘେନିବ ।

ନାଥ ହେ ଏତେକ କେବଳ କରିବ ।

ମଥୁରାନାଥଙ୍କ ସଙ୍ଗ ଦିନେ ଛାଡ଼ି ଦର୍ଶନ ମାତ୍ର ଦେଇଯିବ ।

ତୁମ୍ଭ କୃପାସିଲୁଁ ପ୍ରାୟ ଘୋଷିଥିଲୁଁ ବୁଡ଼ିଥିଲୁଁ ଗୋପୀ-ସମ୍ପର୍କ ।

ସମ୍ପର୍କାନନ୍ଦନ ଅଗସ୍ତି ହୋଇଣ ଶୋଷିଲୁ ଅହଙ୍କାର କରି ।

ନାଥ ହେ କେମନ୍ତେ ବଞ୍ଚିବୁଁ ବଞ୍ଚିବ ।

ଯାହା କହିଥିଲ ତାହା ପାଷୋରିଲ ଚିତ୍ତକୁ କର୍ପି ନ ପର୍ବର ।

ଆମ୍ଭ ଭାଗ୍ୟକୁ ରସଦାନୀ ଜାମୁତ ପ୍ରବଳ ହୋଇ ଭଦେ ହେଲ ।

କଂସତରଘର ତହିଁକି ମହାବାତ ମଥୁରାବଗେ ଭତାଇଲ ।

ନାଥ ହେ ନିରାଶ ହୋଇଲୁଁ ଗୁଆଳୀ ।

ସତେ ନିକି ଆଉ ଲେଉଟି ସାଜିବ କୃପା ଜଳକୁ ଦେବ ତାଳ ।

କୁମ୍ଭନନ୍ଦନ ଯେଉଁରୂପେ ପଦ୍ମଜାନଙ୍କୁ ସତ୍ୟ କରାଇଲେ ।
ଦକ୍ଷିଣେ ଯାଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ରହି କେବେହେଁ ବାହାଡ଼ି ନଇଲେ ।

ନାଥ ହେ ସେହିରୂପେ ହେଲା ପରାୟେ ।

ଭୁମ୍ପେ ଅଗସ୍ତି ଆମ୍ବେମାନେ ଶିଖଣ୍ଡ ସତ୍ୟକୁ ବହିଷ୍କୃତ କାୟେ ।
ତଥାପି ବଡ଼ଲେକଙ୍କର ବର୍ତ୍ତର ଏମନ୍ତ ପରାୟେ ଦଶର ।
ଦଗବାସ ବଧୂ ଶଶ ପୁରପତି ଏହାଙ୍କଠାରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତର ।

ତାହାଙ୍କୁ କେ ଅବା ନିନ୍ଦକ ମଣ୍ଡରେ ।

ଅଉ ସେମାନ କହି କିସ ହୋଇବ ରହିଲ କୁକୁଜା ସେହିରେ ।
ଭୁମ୍ପେ ସେହିରୂପେ କଲେହେଁ କେ ଅବା ନିନ୍ଦା କରବ ବଡ଼ପଣ ।
ଏଣୁ କର ମନେ ବର୍ତ୍ତର କରୁଛୁ ଆମ୍ବେ ପୁଣି ଅହେ ମୋହନ ।

ନାଥ ହେ ଗାନଜନେ ଦୟା କରବ ।

ତେବେ ସିନା ଗାନବାନବ ନାମକୁ କାଳେ କାଳେ ନିଷ୍ଠେ ରହିବ ।
ଦଇବେ ଆମ୍ବେ ଆଶ୍ୱାସନାଶ ସିନା ଭଲ ମନ ଦୂର ନ ଜାଣ ।
ମହତ୍ତ୍ୱପୁରୁଷ ହୋଇଣ ଆପଣ ନିରାଶ କଲ ଜାଣ ଜାଣ ।

ନାଥ ହେ କି କରବୁ କର୍ମ ଅସାର ।

ଦଇତ୍ୟାରି ହୋଇ ଦଇତ୍ୟ ପରାୟ ମାରିବାକୁ କଲ ବର୍ତ୍ତର ।

ନାଥ ହେ କୁକୁଜା ଔଷଧ ହୋଇଲା ।

କାହାକୁ କହିବୁ ଦାରୁଣ ଦଇବ ଦେଲା ସମ୍ପଦକୁ ହରିଲା ।
ଜାଣିଅଛୁ ଯେତେ ପ୍ରକାର ବିପଦୁଁ ଆମ୍ବଙ୍କୁ ଯେ ରକ୍ଷା କରଇ ।
ଏବେ ସେହି ରୂପେ ତତକାଳେ ଅସି ଆଶା ପୁରୁଅ ନନ୍ଦବନ୍ଧୁ ।

ନାଥ ହେ ଯହିଁ ଥିଲେ ଆମ୍ବେ ଭୁମ୍ପର ।

କୁପାସିକୁ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଭୃଷାଭରେ ମରୁଅଛୁ ଗୋପୀ ନିକର ।
ପ୍ରତିପାଳିଲ ଜନଙ୍କୁ ନାଶ କଲେ ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇବ ଦୃଷଣ ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ କନିଷ୍ଠ ମଧ୍ୟମ କମ୍ବୁ ହତ କେବେହେଁ ନୁହଇ ଭୃଷଣ ।

ନାଥ ହେ ଭୁମ୍ପେ କି ନ ଜାଣ ସେମାନ ।

ଆମ୍ବେ ସିନା ବନବିରା ନାଶମାନେ ନ ଜାଣୁ କେ ଜ୍ଞାନ ଅଜ୍ଞାନ ।
ଭୁମ୍ପେ ଥିଲା ଦିନେ ବାମଦେବ ପ୍ରାୟ କାମକୁ ନିତି ଭଜୁଥାଉଁ ।
ଯହିଁ ବାମ ହେଲ ବରଜ ସୁନ୍ଦର ନିରତେ ତାକୁ ପୂଜୁଥାଉଁ ।

ନାଥ ହେ ଭୟ କର ହୃଦଦେଶରେ ।

ନ ପୁଣି ପଞ୍ଚବିଶି ପ୍ରହାରର ପୂର୍ବ କଲ କଥା ରୋଷରେ ।
ତଥାପି ଯେବଣ ସୁନ୍ଦରୀ ଭୁମ୍ପର ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ଦେଖିଥିବ ।
ବଚନମାଧୁରୀ ସୁମର ସୁମର ପ୍ରାଣ ନିଜ ରଖି ପାରିବ ।
ଅସିବାର ହେଲେ ବହନ ଅସିବ ନୋହିଲେ ଏମନ୍ତ କରବ ।
ବର୍ତ୍ତର ଲେମ୍ବୁ ପଇତ ଏକ ଦୂତ ଗୋଟିକ ହାତେ ଦେବ ।

ନାଥ ହେ କେବଳ କରବୁଁ ଗୁଆଳୀ ।

ଆମ୍ଭ ବସୟ ଏତେକେହେଁ ସରବ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବ ବନମାଳୀ ।

ପୁଣ ବରୁକୁଁ ତୁମ୍ଭ ବମାଧରୁ ଅମୀୟ ଆମ୍ଭକୁ ଦେଇଛ ।

ବସ ଭକ୍ଷିଲେ ନ ମର ଜ୍ଵାଳା କଲେ କି କରବୁଁ ହେ ନନ୍ଦବନ୍ଧୁ

ଅନଳ ଭୟରେ ଅନଳ ପଡ଼ିବ ।

କେ ସହି ପାଇବ ଏ ଘୋର ବପଡ଼ି ସ୍ବିଗୁଣେ ଶରୀର ପୋଡ଼ିବ ।

ଆମ୍ଭ ବସୟ ଭବବଳ ମୁଖରୁ ଶୁଣିବ ସେ ଯାହା କହିବେ ।

ମନେ ବରୁରବ ବରଜବନତା କେମନ୍ତୁଟି ସୁଖୀ ହୋଇବେ ।

ନାଥ ହେ ଦୁଃଖ-ସରତରେ ଭ୍ରମୁକୁଁ ।

କେବଳ ତବ ନାମ କର ଆଶ୍ରୟ ଘୋରବପଡ଼ି ବନାଶୁକୁଁ ।

ଏହି କଥାଗୋଟି ମନରେ କପର କେମନ୍ତୁ ପ୍ରକାରେ ରହିବୁଁ ।

ଦୟାକର ଯେବେ ଥରେ ଭେଟହେବ ମୁଖ ଦେଖି ପ୍ରାଣେ ବଞ୍ଚିବୁଁ ।

ନାଥ ହେ ତେବେ ସବଦୁଃଖ ସରନ୍ତୁ ।

ଦାରୁଣ ଅତନ୍ତ୍ର ଯାହା ଦହୁଅଛି ସେ କଥା କେବେହେଁ ନୁହନ୍ତୁ ।

ଜାଣିଥିଲୁଁ ବଡ଼ଲୋକଙ୍କ ବଚନ ପାଷାଣଗାର ପ୍ରାୟ ହୋଏ ।

ଏବେ ଜାଣିଲୁଁ ସଲଳଗାର ପ୍ରାୟ ସେ ଯେହେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ନ ରହେ ।

ନାଥ ହେ ଜାଣିଥିଲେ କେହୁ ଶୁଦନ୍ତୁ ।

କରତବପଣ କର ଶୁଦ୍ଧିଗଲ ନାମ ବହି ପୁଣି କରତା ।

ଏବେ ଅଜଠାରୁ ଧାନବନ୍ଧୁ ନାମ ଶୁଦ୍ଧି ପୁଣିବକୁ ହୋଇବ ।

କହୁଅଛୁଁ ସତ ଯେ ବୋଲିବ ଧାନବନ୍ଧୁ ଆମ୍ଭ ପର ସେ ହେବ ।

ନାଥ ହେ ଏ ନିଜ ତୁମ୍ଭର ବେଭାର ।

ସୁନାଘା ପରାୟ ପ୍ରୀତି କର ପ୍ରାନ୍ତକାଳକୁ କଲ କୁବରୁର ।

ସେ ଯେହେ ଧନ ଲଭିବା ପରଯନ୍ତେ ନାନାମତେ ମୁଖେ କହଇ ।

କି କରମ ତାଙ୍କ ସଞ୍ଚିଲ ପଦାର୍ଥ ସେନ ପ୍ରାସଦେଇ ତଳଇ ।

ନାଥ ହେ ସେହମତ ତୁମ୍ଭ ବରୁର ।

ତଥାପି ସୁନାଘାମାନଙ୍କୁ ରଣିଲ ଆମ୍ଭେତ ସୁନାଘା ନିକର ।

ଶୁଣିବୁଁ ଅତି ଧାର୍ମିକପଣ କଲେ ପୁଣି ଅଧର୍ମ ଅତରନ୍ତ ।

ଅଭାଗୟ ଦାନପଣ ଯେ କରନ୍ତି ସେ ପୁଣି କୃପଣ ହୁଅନ୍ତି ।

ତେଣୁ ସେ କୈତବଗୁଣ ନ ଶୁଦନ୍ତୁ ।

ଦାମା ଧାର୍ମିକ ହୋଇ କିସ ହୋଇବ ଯେଣୁ ବଚନ ନ ପାଲନ୍ତି ।

ଏବେ ତତକାଳେ ଗୋପକୁ ଅସିବ ନଇଲେ ଖାବନ ଗଲଟି ।

ପୁଣେ ପୁଣେ ପ୍ରିୟହତ୍ୟା ଦୋଷ ତୁମ୍ଭ ନାମରେ ପ୍ରକଟ ହେଲଟି ।

ନାଥ ହେ ଏହା ବରୁରବା ହୋଇବ ।

ଆମ୍ଭ ଶୁଣି ଋଷିବରହାକର ଆଉ ବଳମ୍ଭ ନ କରବ ।

ସେ ଦେଶେ କି ସତରଂଭୁଏ ନାହାନ୍ତି ନାହାନ୍ତି କି ସତରଂଭୁଏ ।

ତନ୍ତ୍ର କୋକିଳ କେଳା କେଳା ସାରସ ଜାମୁତଗର୍ଜନ ତାହୁକି ।

ନାଥ ହେ ନୟନେ କି ଦେଖି ନ ଶୁଣ ।

ସେ ଦେଶେ କି ଫୁଲଧନୁ ଧରି କାମଦେବ ନ କରଇ ଭ୍ରମଣ ।

ତଥାପି ଏ ଶ୍ରେଣୀ ଥିଲେହେଁ କି ହେବ ମଧୁପୁରନାଶୁ ଅଛନ୍ତି ।

ଯେତେ କଥା ଏହା ଦେଖି ଯାତହୋଏ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କି କରି ପାରନ୍ତି ।

ତହିଁକି ଭୟ ନାହିଁ ତୁମ୍ଭ ମନରେ ।

ଆଉ ସେମାନ କହୁ କିସ ହୋଇବ ରହିଲୁ କୁକୁଡ଼ା ଭାବରେ ।

ଏତେକ ଲେଖି ନବୀନ ମାରଜାଣୀ କଉତୁକ କରି ମଣିଲେ ।

କୁସୁମ ମଣ୍ଡାଭିତରେ ଥୋଇ ବାଳୀ କି କି ମନରେ ବଢ଼ିଲେ ।

ତା ପରେ ଭରଣ ଗୋଟିଏ ଲିହଲେ ।

ପୁଣି ଅଞ୍ଜନାନନ୍ଦନ ତନ୍ତ୍ରତୁଳ ତଥୁ ପାରୁଣେ ବସାଇଲେ ।

ଗୁପ୍ତ କରି ଭବିଷ୍ୟ ହସ୍ତରେ ଦେଲେ ସେ ଧୀନପୟାଧର ।

ଗୋପୀନାଥଙ୍କ ଶ୍ଳମ୍ବରେ ଦେବ ବୋଲି ବୋଲିଲେ ବରଜକିଶୋର ।

ମଥୁରା ନାଶ୍ୱାନେ ଥିଲେ ନ ଦେବ ।

ବୋଲେ ବରଂଗୀ ଭକ୍ତରଣ ଜଣାଗଲେ ସୁନ ହୋଇବ ।

ସଂଶ ଛନ୍ଦ

ସର-ସମ୍ପର ବସନ୍ତୀ-ବସନ୍ତୀ ବାଣୀ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଗେ ଭବିଷ୍ୟର ଗୋପସମ୍ବାଦ କଥନ

ଗୋପୀଙ୍କ ଭଦ୍ରନ୍ତ୍ର ଘେନି ଭବିଷ୍ୟ ହୋଇ ମେଲଣି ମଥୁରା ନଗରେ ପରବେଶ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାରୁଣେ ହେଲି ତରଣେ ପ୍ରଣାମ କଲି ଦେଖି ଦାନବଙ୍କୁ ହେଲେ ତୋଷ

ସେ । ବ୍ରଜବାର ।

ଅଲଜନ କରି ବସାଇଲେ । ଗୋପର କୁଶଳ ପଚାରିଲେ ସେ ।

ଶୁଣ ହେ ଭକ୍ତବର ଯାଇଥିଲୁ ଗୋପପୁର କହୁ ଗୋପୀ କି କରୁଅଛନ୍ତି ।

ସେ ଯେ ମୋର ପ୍ରାଣ ସମ ବହି କରାଇଲ ବାମ ଦବା ନିଶୀ କରୁପେ ଅଛନ୍ତି

ସେ । ଗୋପୀମାନେ ।

ଉପାତ ନାହିଁନା ବୃନ୍ଦାବନେ । ସୁଖେ ଛନ୍ଦିତ କି ଜାବମାନେ ହେ ।

ନନ୍ଦ ଯଶୋଦା ସହିତେ ମୋର ପ୍ରୀୟସଖୀ ଯେତେ କୁଶଳ ତାଙ୍କରଟିକି କହ ।

ଗୋବିନ୍ଦ ବଚନ ଶୁଣି ଭବିଷ୍ୟ ଯୋଡ଼ିଲେ ପାଣି ପ୍ରେମେ ଥରହର କମ୍ପେ ଦେହ

ସେ । ଯଦୁବାର ।

କହେ ଗୋପୀଙ୍କର କଥାମାନ । କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ବୁଝଇ ନୟନ ସେ ।

ଶୁଣ ହେ କରୁଣାସିନ୍ଧୁ ଧନ୍ୟ ହେ ବରଜବନ୍ଧୁ ଯାହା ମୁଁ ଦେଖିଲି ତାହାଙ୍କର ।
ଅଶେଷ ଭୁବନେ ପୁର ଯେତେ ଛନ୍ତି ବ୍ରତାବତୀ ସଖା ଯଥା ଶକ୍ତର ଅମର ସେ ।
ଶେଷଥକ ।

ସମାନ ବୁଦ୍ଧନ୍ତି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ । ଧନ୍ୟ ମୁଁ ଦେଖିଲି ନେତ୍ରଯୁଗେ ହେ ।
ମୋଠାରେ ସୁଦୟା । କର ଯେଣିଲ ବରଜପୁରୀ ଭାଗ୍ୟବଳେ କଲି ଦରଶନ ।
ଏବେ ଏହି କୃପାକର ଆଜ୍ଞା ଦିଅ ଶିଶୁଧର ଫେରିଯିବ ସେହି ବୃନ୍ଦାବନ ହେ ।
ଦାନବନ୍ଧୁ ।

ଗୋପୀଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ବଞ୍ଚୁଥିବ । ଏଥେ ଥାଇ କି ପୁଣି ଭୁଞ୍ଜିବ ହେ ।
କରୁଥିବ ତାଙ୍କ କର୍ମ ସାଧୁଥିବ ତାଙ୍କ ଧର୍ମ କହୁଥିବ ତାଙ୍କର ପରାୟେ ।
ହେଉଥିବ ତାଙ୍କ ବେଶ କରୁଥିବ ବ୍ରଜେ ବାସ କରୁଥିବ ତବରୂପ ଆୟେ ହେ ।
ଦାନବନ୍ଧୁ ।

କୃଷ୍ଣ ବୋଲି ଗାଉଥିବ ମୁଖେ । ଥିବ ସେ ଗୋପୀଙ୍କ ପାଖେ ପାଖେ ହେ ।
ଏତେ କହି ଯଦୁମଣି ନୟନୁ ବରଷେ ପାଣି ଦେଖି ପଶୁରନ୍ତୁ ନନ୍ଦକଳା ।
କି କହି ଅଛନ୍ତି ଗୋପୀ ତାହା ସେ କହି ସଂକ୍ଷେପେ ଶୁଣିଲେ ଭୂତିବ ଦୁଃଖକଳା ।
ହେ । ଯଦୁମଣି ।

ଗୋପୀଙ୍କ ସମାନେ ଦୁଃଖୀ ନାହିଁ । ଗୋବିନ୍ଦ ବଚନ ଶୁଣି କହି ସେ ।
କି କହିବ ଗୋପକଥା କହିଲେ ଲଗଇ ବ୍ୟଥା ଅଶୋଭା ଦଶର ବୃନ୍ଦାବନ ।
କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ଗୋପୀମାନେ କୃଣ ହୋଇ ଦିନେ ଦିନେ କ୍ଷୀର ନ ଦିଅନ୍ତି ଥେକୁମାନ
ହେ । ଦାନବନ୍ଧୁ ।

କୃଷିମାନ ନ ଫଳଇ ଭଲେ । ବୃକ୍ଷ ନ କରନ୍ତି ମେଘମାଳେ ହେ ।
କୃପେ ନ ଦିଅନ୍ତି ଜଳ ବୃକ୍ଷେ ନ ଫଳନ୍ତି ଫଳ ସୁଗନ୍ଧପବନ ନ ବହଇ ।
ଏକା ଭୁମ୍ଭୁ ବିଚ୍ଛେଦରୁ ସାହା ହେଲା ମହାଗରୁ କାହାର ମନେ ହରଷ ନାହିଁ
ହେ । ଦାନବନ୍ଧୁ ।

ରଜନୀ ଦବସେ ଝୁରୁଛନ୍ତି । ମହାକଣ୍ଠେ ଗୋପୀଏ ବଞ୍ଚନ୍ତି ହେ ।
ନ ଘେନନ୍ତି ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ନାନାଅଳଙ୍କାରେ ବେଶ ପୁସ୍ତାତୁ ପଦାର୍ଥ ନ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ।
ନ ପିନ୍ଧନ୍ତି ହୀନବାସ ଉଚ୍ଚେ ଶୁଦ୍ଧ ନିର୍ଦ୍ଦାସ ହାହା ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଲି ଶୋଦନ୍ତି
ହେ । ଦାନବନ୍ଧୁ ।

କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଗଡ଼ନ୍ତି ମଞ୍ଚରେ । ନ ଶୁଣନ୍ତି କହିଲେ କର୍ଣ୍ଣରେ ସେ ।
ବୃକ୍ଷ ନ ଥିଲର ଗିରି ଦଶର ଯେମନ୍ତ ହରି ପଞ୍ଚବ ବଞ୍ଚନ୍ତେ ଯେତେ ଲଭା ।
ଜଳ ବିନେ ଯେତେ ମାନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବିନେ ପଦୁବନ କାନ୍ତବିନେ ଯେସନେ ବଳିତା
ହେ । ଦାନବନ୍ଧୁ ।

ସେହିରୂପେ ହୋଇଛନ୍ତି ଗୋପୀ । କେ କହିବ ସେ ଦୁଃଖ ସଂକ୍ଷେପେ ହେ ।
ଶଙ୍ଖ'ର ତାମ୍ବୁଲମାନେ କାତର ବଣିବଗଣେ ସୁନାର ସହଚେ ପାଞ୍ଚଜାହା ।

ଗୋପପୁରୁଷ ଧଳାଇଲେ ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଦେଶେ ଗଲେ ଯେଣୁ ଗୋପୀ ସୁବେଶ .
ଦୁହନ୍ତି ହେ । ଗାନବନ୍ଧୁ ।

ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗଲ ମାଳାକାର । ଯହିଁ ବକା ନ ଗଲ ତାହାର ହେ ।
ପୁଣି ଦେଖିଲ ବନ୍ଧବ ଯେତେ ଦ୍ରବ୍ୟ ପଦ୍ମନେତ୍ର ବୃକ୍ଷର କୋମଳପତ୍ର ଛବି ।
ବୃନ୍ଦାବନେଶ ମିଳନ୍ତି ଶୁଣିମା ହେଉ ଶ୍ରୀପତି ତବ ବନେ ବରଜସାଧବା ହେ ।
ଗାନବନ୍ଧୁ ।

ବରହଅନଳେ ତାପୀ ହୋଇ । ଶଯ୍ୟାକର ତହିଁପରେ ଶୋଇ ହେ ।
ରଜହଂସଶ୍ରେଣୀ ମୁଗ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଗଜ ଅଶ୍ୱିନୀ ବନପ୍ରିୟ ଆଦି କଳ କଳ ।
ଶାରଙ୍ଗ ନ କରେ ସ୍ଥନ ହୋଇଣ ଅନନ୍ତମନ ଦେଖି ଦୁଃଖୀ ବରଜଯୁକ୍ତା ହେ ।
ଗାନବନ୍ଧୁ ।

କି କହିବ ଗୋପର ଉଦନ୍ତ । କୃଷ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ହେ ।
ଠମା ଜାତି କୁରୁବକ ନିଆଁଳା ମଞ୍ଜି ଅଗୋକ ଏ ଆଦି ଯେତେକ ପୁଷ୍ପମାନ ।
ଫୁଟନ୍ତି ଝୁଟନ୍ତି ତଳେ ପଡ଼ନ୍ତି ଅତି ପ୍ରକଳେ ଯେଣୁ ଗୋପୀ ଦୁହନ୍ତି ମଣ୍ଡନ ହେ ।
ଗାନବନ୍ଧୁ ।

ଗୋପପୁର ବାରତା ଏମନ୍ତ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରବଣେ ଦେବ ହସ୍ତ ହେ ।
ପୁଣିହିଁ ଅତି ବନ୍ଧବ ଦେଖିଲ ପଙ୍କଜନେତ୍ର ଯମୁନା ପ୍ରକଳ ହୋଇଅଛି ।
କ୍ଳାନ୍ତ ଲଘି ତରଙ୍ଗ ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ କହ ଏଥୁ କି ବସୟ ଅଛି ହେ ।
ଯଦୁବାର ।

ଶୁଣି କହେ ଶିରେ ଦେଇ ପାଣି । ଶୁଣ ସାବଧାନେ ସେ କାହାଣୀ ହେ ।
ତବ ବନ୍ଧେଦରୁ କର ରୋଦନ୍ତି ବରଜନାରୀ ନୟନୁ ଲୋଡ଼କ ବନ୍ଧି ଯାଇ ।
ମିଶର ଯମୁନା ସଙ୍ଗେ ତେଣୁ ସେ ବନ୍ଧୁ ରଙ୍ଗେ କୃତାନ୍ତ ଭଗିନୀ ଦୋଷ ନାହିଁ
ହେ । ଗାନବନ୍ଧୁ ।

ବୃନ୍ଦାବନ କଥା ନ ପଢ଼ର । ମନେ ପଡ଼ି କମ୍ପର ମୋ ଭର ହେ ।
ଏ ବାଣୀ ଶୁଣି ଗୋବିନ୍ଦ ବୁଦ୍ଧି ନେତ୍ରଅରବିନ୍ଦ ଦୂରରେ ସୁମର ଗୋପୀଭବ ।
ତ୍ରିକାକ ଅନ୍ତରେ ଧନ୍ୟ ସେ ଗୋପନବାସୀ ମୋହଠାରେ ଏତେବଡ଼ ଭବ ସେ ।
ଗୋପୀମାନେ ।

ସତେକ କରବେ ପୁରଞ୍ଜୟ । ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ହେବ ଭେଟ ହେ ।
ଏତେବୋଲି ଭବଶ୍ରୀ ଭବବେ ମେଲଣି ଦେଇ ନିଜପୁରେ ରହିଲେ ମାଧବ ।
ସେ ଗୋବିନ୍ଦ ପାଦପୁରେ ଯେ ଭଜଇ ଅନୁରାଗେ ସେହି ଜନ ସଂସାରୁ ତରବ
ହେ । ନରମାନେ ।

ଅନ ଦେବ ଦେବା ଦୂରେ ତେଜ । ନରବସ୍ତୁ ହରିରସେ ମଜ୍ଜି ହେ ।
ଦେଖ ଏ ଅନନ୍ତ ଅଙ୍ଗ ଶରଣେ ହୁଅଇ ଭଙ୍ଗି ଚିତ ହୋଇ କେବେହେଁ ନ ରହେ ।
ଧନ ଜନ ତାତ ମାତ ଏ ଦେନ ବିଜୁଳିମତ କେହି କାହା ସଙ୍ଗରେ ନ ଯାଏ ହେ ।
ନରମାନେ ।

ଏଣୁ ଭଜ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣ । ନ ପାଞ୍ଜିବ ଯମର କଷଣ ହେ ।

ସବ ଜାବେ ଦୟା । କହ ମୁଖେ ହରେକୃଷ୍ଣ କହ କାମ ହୋଧ ଅବ ଲେଉ ମୋହ ।
ମଦ ମାସ୍ତାୟିଏ ସଂହର ତେଜ ଏ ଷଡ଼ାୟର ସଦାକାଳେ କରନ୍ତି ଏ କୋହ ହେ
ନରମାନେ ।

ବାସୁଦେବ ସୁରଣେ ଘୁଞ୍ଚନ୍ତି । ଯେ ଭଜନ୍ତି ତାହାକୁ ମୁଞ୍ଚନ୍ତି ହେ ।
ଦେଖୁଅଛତ ସାକ୍ଷାତେ ମରଯାଉଛନ୍ତି ଯେତେ କେହି କିଛି ସଙ୍ଗେ ନ ନିଅନ୍ତି ।
ବିଅର୍ଥେ ହେଉଛୁ ବଣା ତକ୍ଷୁ ଆର୍ତ୍ତ ହୁଅ କଣା ଭଜ ଯାହା ଗୁରୁ କହିଛନ୍ତି ହେ ।
ନରମାନେ ।

ଯେବେ ଭୟ ଅଛଇ ଯମକୁ । ତେବେ ଆଶ୍ରେ କର ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ହେ ।
ନିର୍ଦ୍ଦୟ ସେ ଜନ୍ମଭଜା କରଇ ଯେତେ ତରଜା ତିଳେ ସେ ଉପୋଧ ନ କରଇ ।
ଶୁଣୁ ଅଛତ ପୁରାଣେ କୃଷ୍ଣ ନ ଭଜିଲ ଜନେ ନରକରେ ତାହାକୁ ବୁଢ଼ାଇ ହେ ।
ନରମାନେ ।

ଏହା ଜାଣି ଶୁଦ ସର୍ବମାନ । କର ରାଧା ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଆନ ହେ ।
ଭକତ ତରଣ ଦାସ ହୋଇଲ କହ ନିରାଶ ଯେଣୁ ନ ପାଇଲ ସାଧୁସଙ୍ଗ ।
ସଂସାରସାଗରେ ଜଡ଼ ନରତେ ରହିଲ ବୁଢ଼ି ମଲ୍ଲ ବାଜି ବସମ ତରଙ୍ଗ ହେ ।
ସାଧୁମାନେ
ଦେଖି ଦୟା । ଅଧମକୁ କର । ଦୁମ୍ଭ ପାଦ ଦିଅ ମୋଅ ଶିର ହେ ।

ଆରତ ଶ୍ରୀ ଚୌତିଶା

BY DINAKRISHNA DAS

ସଙ୍ଗ—କାମୋଦୀ

କୃପାସିନ୍ଧୁ ବଦନ କର ଅବଲୋକନ କେଉଁ କରମସ୍ଥାନ ଜନ ।
କାକୁସୁତର ହୋଇ କରଯୋଡ଼ି ଜଣାଇ ଗରୁଡ଼ସ୍ତମ୍ଭ ସନ୍ନିଧାନ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
କୃପାସରତପଦ ହୋଇ । କରମସ୍ଥାନଜନ ତହିଁ ।
କରୁଣା କଲ ନାହିଁ କର୍ପା ହେ ଭବଗ୍ରାସୀ କହ ମୁଁ ବିପଦ ମଣାଇଁ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
ଶିଳ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡୋଦରେ କର୍ମସ୍ଥାନ ଜନରେ ଯେଣୁ ମୋ ସମ ଅନ ନାହିଁ ।
ଖଗଡ଼ଳବିକାନ୍ତ ସେ କାରଣୁ ଏମନ୍ତ ଖେଦଅରତେ କହିଲଇଁ ହେ ମହାପ୍ରଭୁ ।
ଖଣ୍ଡିତ ନାହିଁ ଯେଣୁ ମୋର । ଖେଦକରୁଣାରୁହାକର ।
ଶିଳବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଧର ଖଣ୍ଡି ନାହିଁ କାହାର କେଉଁ ବିପଦ ବିଶ୍ୱମୂର ହେ ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଗଜରାଜକୁ ଜଳେ ଶ୍ରୀହ ଶ୍ରୀସବାକାଳେ ତାକିଲ ରଖି ଅବମୂଳ ।
 ଗୁରୁତର ଅତଙ୍ଗ ଜାଣିଣ ତା ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ରଥାଙ୍ଗ ପେଷି ତତକାଳ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଗ୍ରାହ ଜୀବନେ ନିବାରଇ । ଗଜ ବଧୂରୁ ତାରଇ ।
 ଗରୁମ୍ଭାନକେତନ ମମ କର୍ମକୁ ଘେନ ନରାଣ ନରବଧୁ ହେଲ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଘନଶ୍ୟାମ ହେ ଘନବପବବନାଶନ ବର୍ଷୁ ଥାଇ ମନେ ମୋର ।
 ଘୋର ବଧୂର ଶୁର କେତେ ମାତ୍ର ଯାହାର ପ୍ରଭୁ ମହିମା ଅକ୍ଲପାର ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଘନେ ଏ କଥା ମନେ ଥିଲା । ପୁଣି କି କାରଣେ ହୋଇଲା ।
 ଘୋର ବଧୂର ମୋର ହୋଇ ଘଟକୁମର ମହିମାବାହୟ ଶୋଷିଲା ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ମାରଣ-ନିସ୍ତାରଣ କାରଣେ ପ୍ରହରଣ କରକମଳରେ ବହିଛ ।
 ନିଧନ ସମୟରେ ମାରଣଜନଠାରେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦୟ ହେଉଛ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ମାଲତୀରେ ଭୁମ୍ବେ ଥିବ । ମାରଣ ଜନ ନାଶ ସିବ ।
 ନିଶିଳ-ନକେତନ ନବପଞ୍ଚଭୁବନ ମଧ୍ୟରେ କେମନ୍ତ ଶୁଭିବ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଚତୁର୍ବର୍ଗ ଯାହାର ଚରଣେ ପରବର ଚଞ୍ଚଳା ଯାର ଆଜ୍ଞାକାନ୍ତ ।
 ଚାହିଁ ଯାହା ଶ୍ରୀମୁଖ ଦ୍ଵାର ଦୁଇତ ଦୁଃଖ ସେ ପ୍ରଭୁ ଭ୍ରାତ୍ୟହିଁ ଭଣାଉ ହେ
 ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶଭୁବନ-ପ୍ରାଣୀ । ଚକିତ ହେବେ ଏହା ଶୁଣି ।
 ଚପ ନୋହେ କି ଏହି କଥା ହେ ମହାବାହୁ ମାଳଗରଲଚୂଡ଼ାମଣି ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଛନ୍ଦି ସକଳ ଆଶ ଭୁମ୍ବେ ପଦ-ସାରସ ଭରସା କରଛ ସନ୍ତତେ ।
 ଷୋଭସାଗରେ ପଡ଼ି ମରବାକାଳେ ବୁଡ଼ି ଛନ୍ଦିତ ଦେଉଅଛ ମୋତେ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଷ୍ଟିମଣ୍ଡଳେ ଭୁମ୍ବେ ବନା । ଷ୍ଟିମଣ୍ଡଳେ ନାହିଁ କ୍ରନ୍ତସେନା ।
 ଛନ୍ଦୁ ନୋହେ ଉପତ କହୁଛ ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟ ନିଷ୍ଠେ ଏତେବେଳକୁ ସିନା ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଜଗତ ଅନୁରାଗେ ଜାତ ଅବମାତ୍ରାରେ ଦଇବେ ଜଗତର ନାଥ ।
 ଜଗତଜନଙ୍କର ଭିତରୁହିଁ ବାହାର ମୁହିଁ କି କାରଣେ ଅନାଥ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ବହିଛ । ଜନଆରତ ନ ସହିବ ।
 ଜଗତପତି ହୋଇ ଅମାତ କଲଠାରୁ ଅଭ କେ କା ଆଗେ କହିବ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ହରିଛ ଏ ବଚନ ନବପଞ୍ଚଭୁବନ ଆରତଭଞ୍ଜନ ଶ୍ରୀହରି ।
 ହଞ୍ଜକା ମଣ୍ଡ ଅଛ କର୍ପି ମୋ ବସୟରେ ବନାଶକାଳେ ଦଇତାର ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ହାତେ ତାକିଲ ଗର୍ଭାଏଣୀ । ହଠାତ୍ରେ ତା ତାକି ଶୁଣି ।
 ହିମିଟେ ସେ ବଧୂର ହରିଲ ହେ ଶ୍ରୀପତି ଜନେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ କର୍ପି ପୁଣି ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ନିର୍ଦ୍ଦୟ । ଥିଲେ ତତ୍ରେ କହ ହେ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ମୋ ଜୀବ ପ୍ରଥମାଶା ଫିଟୁ ।
 ନିଷ୍ଠେ କରୁଣାନିଧି ହେଲେ ନିର୍ଦ୍ଦୟନିଧି ବୋଲି ବିରୁଦ୍ଧେ ପ୍ରକଟ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ନିଷ୍ଠେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହେବ ଯେବେ ନିଶିଲେ ଆଉ ନିଜ ଥିବେ ।
 ନାଗନୁପତି ପୁର ସମୀର ନିଧୁଧର ଯେ ଯାହା ସତ୍ୟକୁ ଲଢ଼ିବେ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଟିକାଏ ବଳସିଦ ନ କର ପାଶୁସୁତ ଯୋଷିତ ସଙ୍କଟ ତାରଇ ।

ଟେକ ଦୁଃସହ ଘୋର ଦାରିଦ୍ର ସୁଦାମାର ଦର୍ଶନ ମାତ୍ରେ ହରିଲ ହେ । ସଦାପ୍ରଭୁ ।

ଟେକ କରୁଣା କଟାକ୍ଷରେ । ଟିକାଏ ବିଲେକିଲେ ମୋରେ ।

ଟଳକଳ ମହମାସାଗର ସୁଖସୀମା ଏମନ୍ତ ବର୍ଷର ମନରେ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଠାକ ନ କଲ ପତ୍ନୀ କେଉଁ ଦୋଷକୁ ମୋତେ ନିର୍ଦ୍ଦଶ କରୁଛ ଗୋସାଇଁ ।

ଠାକୁର ହୋଇ ଛତ୍ୟଠାରେ କଲେ ଏମନ୍ତ ଆଉ କା ଅଗେ କହିବଇଁ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଠୁଳବପତ୍ର ଦେଖି ମୋର । ଠିକେ ବା କରୁଛ ଅନ୍ତର ।

ଠଣ ପଦ୍ମଚରଣ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରତିକାରଣ ଅଛି କେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତରେ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ତେରସିଲ ଶ୍ରବଣ ଗଜ ଅଦ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଡାକିଲ ମାତ୍ରେ ଶୁଣିଲ ।

ତୋଳା ଗୋଚରେ ଥାଇ ତାକିଲେ ନ ଶୁଭଲ କର୍ଣ୍ଣେ କି କୁହର ମୁଦିଲ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ତାକି ବାଜୁଛ ଜଗତରେ । ତାକିଲେ ନ ଶୁଣ କର୍ଣ୍ଣରେ ।

ତଉଲ କି ମୋହର ବପଦ ଦେଖି ଘୋର ତେଣୁ ବା ନ ଶୁଣୁଛ ବାରେ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ତାଲେ ତୁମ୍ଭ ବାହାରେ ଅଛି କେ ଜଗତରେ କା ଅଗେ ଜଣାଇବି ଆଉ ।

ତାଲେ ବପଦାଶିବେ ବାସୁଛ ଛତ୍ୟ ଏବେ ତୁମ୍ଭ ପରାଏ ପ୍ରଭୁ ଆଉଁ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ତମାକି ପ୍ରାୟେ ମୋ ଉତ୍ତର । ତାଲେ ନ ମଣ ଚକ୍ରଧର ।

ଲତ ନ ଯାଉ ଜୀବ ଦେଇ କରୁଣାନାଦ ଉଦ୍ଧରଧର ବଞ୍ଚେମୂର ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଆହେ ହେ ମହାବାହୁ ବପଦଚନ୍ଦ୍ରବନ୍ଧୁ ଆଜ୍ଞା ଯେ ଦେଇଛ ଶ୍ରୀମୁଖେ ।

ଆରତୀ ଜନ ହେଲେ ଆରତରେ ତାକିଲେ ମୁଁ ତାହା ନ ସହଇ ରେଖେ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଆଉ ଆରତୀ ମୋହପରେ । ଅଛି କେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତରେ ।

ଆରତବାଣ ତାହା ଜାଣ ହେ ଚଉବାହା ପ୍ରତ୍ୟୟ ନାହିଁ ମୋ ମନରେ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ତୁମ୍ଭେ ବିତାପହର ବିଭୁବନ ଇଶ୍ବର ଆରତଜନ ନିସ୍ତାରଣ ।

ତେଣୁ କର ମୋହର ଭରସା ନିରନ୍ତର ଯେଣୁ ମୁଁ ପଡ଼ିତଭୂଷଣ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ତଥାପି କରୁଣାନିଧାନ । ସାହି ନ କଲେ ଘନଜନ ।

ତେଣୁ ତୁମ୍ଭର ଘନବନ୍ଧ ନାମ କେତନ ତେଜ ବିଭୁବନମୋହନ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଥୟ ନୋହୁଛ ମନ ଯେତେ ବଜୁଳା ଘନ ନଳିନୀଦଳବନ ପ୍ରାୟ ।

ଥଲ ଯେଉଁ ପ୍ରଭୁକୁ ଅଣା ଉଦ୍ଧାରକାକୁ ଦେଖି ସେ ପ୍ରଭୁକୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଥୁଲେ କେ ଅଛି ଜଗତରେ । ଥୟ ବା କେ କରବ ମୋରେ ।

ଥୁଲ ଅଦ ପ୍ରଳୟେ ଯାହା ଅଜ୍ଞାରେ ହୁଏ ସେ ପ୍ରଭୁ ନ ରଖିଲଠାରେ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଦୟାସାଗର ବୋଲ ଦମ୍ଭ ତେଜ ଭଜିଲ ଅମୃତ-ଚରଣେ ତୁମ୍ଭର ।

ଦେଲେ ଯାହା ବିଷୟପରିପଦ ବଣ୍ଟି ମୋ କର୍ମେ ଦୟାହିଁ ଦୁସ୍ତର ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଦାନବକୁ ନାମ ଭୁମ୍ଭର । ଦ୍ଵିଷପ୍ତ ଲୋକରେ ବସ୍ତାର ।

ଦେଖ ଦେଖ ଦୁର୍ଗତି ଦେଉଛନ୍ତି ଦଣ୍ଡ ଅତି ଏ ଶପା ହୋଇବ କାହାର ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଧରନ୍ତି ଏହି ସୁଖ ମନେ ହେ ପଦ୍ମମୁଖ ଅଭୟ ପଞ୍ଜରେ ପଶିଲେ ।

ଧର ଦାରୁଣ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ସନ୍ତୋଷ ଅତି ବିଷମ ବିପଦ ପ୍ରାପ୍ତିଲେ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଧର ଯାହା ନାମ ମନରେ । ଧ୍ରୁବ ପ୍ରଜ୍ଞାଦ ନିସ୍ତାରଲେ ।

ଧର ହୁଏ ଭରସା ପତିତ ପ୍ରତିଅଶା କରନ୍ତି ରଜନୀ ବାସରେ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ନିଗୂଢ଼ ସଙ୍କଟକୁ ପେଷ ସୁଦର୍ଶନକୁ ଏବେ କି କାରଣେ ନ ପେଷ ।

ନିଶ୍ଚୟ ମାରଣ ନାଶ ଗଲେ ହେ ଦୁଷ୍ଟୀକେଶ ଏଥୁ କି ହୋଇବ ପୌରୁଷ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ନ ସହ ଆରତ ବଳମ୍ଭ । ନିସ୍ତାରନ୍ତି ନୃତ କଦମ୍ଭ ।

ନିଧନ ସମୟରେ ମାରଣ ଜନଠାରେ ଏବେ କି କାରଣେ ବଳମ୍ଭ ହେ ! ମହାପ୍ରଭୁ ।

ପରହର ସକଳ ଅଶା ହେ ଆଦମ୍ଭଲ ପଶିଛି ଶରଣ ଭୁମ୍ଭର ।

ପ୍ରଭୁ ତ ଅବିଚାର କର ଦେଉଛନ୍ତି ଘୋର-ବିପଦ ସଙ୍କଟ ମୁଖର ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ପରାପର ଭୁମ୍ଭର ନାହିଁ । ପରମ ଦୟାଳୁ ଗୋଷାହିଁ ।

ପତିତଗତି ହୋଇ ପତିତଜନ ଠାହିଁ ଏଡ଼େ ନିର୍ଦ୍ଦୟ କାହିଁ ପାଇଁ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଫେଡ଼ି କହିବ କେତେ ଭରସା ଅଛି ଯେତେ ଭୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀଚରଣେ ମୋହର ।

ଫୁଲେଲୀବରେକ୍ଷଣ ଭୁମ୍ଭେ ତ ତାହା ଜାଣି ଜାଣି କରୁଛନ୍ତି କର୍ମ ଦୂର ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଫିନା ମୁଁ କରୁଛି ଭୁମ୍ଭକୁ । ଫାହିଁ ଦୁସ୍ତରୁ ତରିବାକୁ ।

ଫଣିଶୟନ ଦାନବାଳକ ହୋଇ ଭିନ୍ନ ନ କର ମାରଣଜନକୁ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ବନଜ-କର ଯାନ-ତରଣ ବଲ୍ଲେକନ କର ପ୍ରମୋଦ ହେଉଥାଉ ।

ବିଷମ ସମୟରେ ମୋହ ପକ୍ଷପାତରେ ପ୍ରତିକାର କରବା ପାଇଁ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ବିଷମ ସଙ୍କଟ ପଡ଼ିଲା । ବାରେ କି ଚନ୍ଦ୍ର ନ ରେଦିଲା ।

ବିନାଶିବାରୁ ଗାଢ଼ ବିପତ୍ତିମାନ ଦାଢ଼ ଚନ୍ଦ୍ର ବା ବନ୍ଦକୁ ଭଜିଲା ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଭୂମିଭାଗ ହରଣେ ପତିତ ନିସ୍ତାରଣେ ଛାଡ଼ିଲୁ ଉଦ୍ଧାରବା ପାଇଁ ।

ଭାବେ ମାଳକନରେ ବିଜେ କରୁଛନ୍ତି କରେ କମ୍ପନ୍ନ ଚନ୍ଦ୍ର ଭୂଷିତ ହୋଇ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ଭକ୍ତବତ୍ସଳ ଭୁମ୍ଭ ବାନା । ଭବଭୟକୁ ବଜ୍ରସେନା ।

ଭବସାଗରେ ଯେବେ ଛାଡ଼ିବ ଛାଡ଼ିବ ଏବେ ସେ ନିନା ଭୁମ୍ଭକୁହିଁ ସିନା ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତର କରଲେହେଁ ମୋହର ଭୁମ୍ଭ ବିହୁନେ ଅନ୍ୟ ନାହିଁ ।

ମୃଗ ଯୁଦ୍ଧ ଚକୋର ଶୂଦ୍ର ଜଳଧର ମାନ ଜୀବନ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ମୋରେ ଯେବେ ଦୟା ନୋହୁବ । ମୋ ଜୀବ ଶ୍ଵଣେ ନ ରହିବ ।

ମହତ କର କହୁଅଛି ହେ ମହାବାହୁ ସବୁର ସଂଶୟ ରହିବ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଯାହା ନାମ ସ୍ମରଣେ ମରଣଭୟ ଜିଣେ ନେହେ ଦଣ୍ଡଧର ଦଣ୍ଡକୁ ।
 ଜଗତ ନିସ୍ତାରଣ ଥାଉଁ ଏତେ ଦାରୁଣ ହୋଇବ ବିପତ୍ତିକାଳକୁ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଜୀବ ଯିବାର ବଡ଼ ସୁଖ । ଜାଇବା ସମ ନାହିଁ ଦୁଃଖ ।
 ଯାହା ସାମନ୍ତ ରତ୍ନବର୍ଗରେ ଅଧିକାରୀ ତାହା ସେବକର ଏ ଦୁଃଖ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ରାଜବପଦ ଯାର ପାଷାଣ କରେ ନର ଶୋକ କଲୁଷ ନିବାରଣ ।
 ରଜ ପ୍ରାୟେ ତାହାର ପରବର ହେବାର ଏ ନିଜ ପ୍ରଭୁକୁ ଭୁଷଣ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ରମା ଯାହାର ପ୍ରିୟବତୀ । ରସାଦି ବୈଲେକ୍ୟର ପତି ।
 ରତି ଏତ ସୁନ୍ଦର ନୋହିଲ ମୋ ଭଉଁର ଏମନ୍ତ ପ୍ରଭୁର ଏ ଶାନ୍ତି ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଲଲିତର ଲିଖନ କେ କର ପାରେ ଆନ ଏମନ୍ତ ଅଜ୍ଞା ହେବ ଅବା ।
 ଲଭି ତୁମ୍ଭକୁ ପତି ପଣେ ହେ ରମାପତି କର୍ମକୁ କର୍ମ ଆଦରବା ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଲୁଲି ମାସକେ ଏ ସଂସାର । ଲୁତା ପ୍ରାୟେ କର ସଂହାର ।
 ଲୋକ କର୍ମକୁ ଏହୁ କଥା ହେ ମହାବାହୁ ଏହା କି ବିଚାର ମନରେ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ବିଦିବ କର ଗୁରୁପୁତ୍ର ଶରଣପୁରୁ ଉଷିତ ମାସକେ ଅଶିଳ ।
 ବିଂଶକର ଅମରବର କରଣ ଦୂର ବିନାଶି ବିଧିକ ଜିଣିଲେ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ବିଷମ ସଙ୍କଟ ଉଦ୍ଧର । ବିଶ୍ଵସଂସାରୁ ପାରି କର ।
 ବିଶେଷ ବାଞ୍ଛାନିଧି ବାଞ୍ଛ କର ପ୍ରସିଦ୍ଧି ବୋଲି ଅନେକ ବାଞ୍ଛ ମୋର ହେ ।
 ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ସେବକ ହୋଇ କର ପ୍ରଭୁ କୋପକୁ ତର ଭରସି ଯେବେ ନ କହିବ ।
 ଶୁଣ ମହିମାମେରୁ ଏ ଦୁଃଖ ଜଳଧରୁ କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ତରବ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ସଙ୍ଗଳ ପୁରୁଷ ଗୋସାଇଁ । ସକଳ ଜୀବ ହୃଦେ ଥାଇ ।
 ସେବକ ଦୁଃଖ ଜାଣି ଦୟା ନ କଲେ ପୁଣି ଅଭ ଜାଗନ୍ତା ଅଛି କେହି ହେ ।
 ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଶେଷ ବିରଞ୍ଚି ଶିବ ସୁର ଅଦି ବାସବ ଶୁକ ସନକ ସନାତନ ।
 ସେବେ ଯେଉଁ ପୟରେ କୋଟି ଅଂଶଲକ୍ଷରେ ମୁଁ ଦାସପଣେ କି ଭଜନ ହେ ।
 ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ସବୁ ଭରସା ଅଛି ଏଣୁ । ଶରଣ ନିସ୍ତାରଣ ଯେଣୁ ।
 ଶୁଣିଅଛି ଅହର କଥାଏ ଚିତ୍ତ କର ସୁମେରୁସମ କର ରେଣୁ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ଶୁଣି ତୁମ୍ଭ ଭରସା-ବିଶ୍ଵାସ ନାମେ ଅଶା ନିବେଶି ଅଛି ଶ୍ରୀଚରଣେ ।
 ସୁଖ-ସାଗର ହୋଇ ଦୁଃଖ-ସାଗରେ ନେଇ ମେଲି ଦେଉଛୁ ଅକାରଣେ ହେ ।
 ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ସେବକ ତୁମ୍ଭ ପାଦ ଦୁଇ । ଶୋକପିତ୍ତ ତରବା ପାଇଁ ।
 ଶ୍ରୀବତ୍ସଲ୍ୟାନ ହେ କର ପ୍ରତ୍ୟାକାରଣ କରୁଣା କଟାକ୍ଷେ ଅନାଇଁ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ହୃଦୟେ ଅଛି ମୋର ଏ ସଂସାର-ସାଗର ତରବ ତୁମ୍ଭ ମହିମାକୁ ।

ହେଉଅଛି ସଂଶୟେ ଯେଣୁ ମୋର ବସୟେ ଅକରୁଣା ମହମାମେରୁ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

ହୋଇଲ କର୍ମ ମୋ ବରଣ । ହୃଦୟ ନୁହଇ ମୋହର ।

ହେତୁ କର୍ମର ତୁମ୍ଭେ ତେଣୁକରି ଅଦମ୍ଭେ ଗୁହାର କଲ ଦରଦାର ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

କ୍ଷମାସାଗର ବୋଲି ଶୁଣୁରେ ସିନା ମୁହିଁ ଜଣାଉଅଛି ଏଣୁବାରେ ।

କ୍ଷଣେହେଁ ମୋହ ମନ ନ ରହେ ତୁମ୍ଭେ ଆନ ଗୁଣ ଗାୟନମାନଙ୍କରେ ହେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ।

କ୍ଷୋଭ ଯେବେ ମନେ ବୁହନ୍ତୁ । କ୍ଷଣେହେଁ ନାମ କେ ଜପନ୍ତୁ ।

ଶୁର ଦାନପାମର କୃଷ୍ଣ କର୍ପାନ୍ତର ଶୁର ରବସାଗରକୁ ତରନ୍ତୁ ହେ । ମହାପ୍ରଭୁ ।

ନାବକେଳି

BY DINAKRISHNA DAS

ଏମନ୍ତ ବର୍ଷର କରନ୍ତେ ଏଣେ । ନାବ ଗୋଟାଏକ ଦଶିଲ ତେଣେ ।

କୃଷ୍ଣ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ନ ଜାଣ କେହି । ମାୟାଭୂଷେ ଛନ୍ଦି କେଉଁଟ ହୋଇ ।

ଅହାଲ ଦଉଡ଼ି ବାଜିଛି ଟାଣି । ଦଦର ନାବରୁ ବହୁଛି ପାଣି ।

ପାକଲ ଦଉଡ଼ି କଳରେ ପାଡ଼ି । ନାବ ଧୂଳିମଂଗେ ବସିଛି ମାଡ଼ି ।

କରେଣ ବଇଁଶି କଙ୍କଣ ଆଉ । ମୟୂରଖୁଲର ମଥାରେ ଶୋଭା ।

ମାନ ଖାଲୁଆଏ ଅଛି ପାଖର । ଜାଲ ପଡ଼ିଅଛି ନାବ ଭିତର ।

ତମାଲ କର ଗୀତ ପଦେ ଗାଇ । ସ୍ଥିର କରି ନାବ ଦେଉଛି ବାହି ।

ଏଡ଼େ ହୁଟିୟା ଗୋ ନନ୍ଦର ବନ୍ଧି । ବୃକ୍ଷରୂପ ଧର ନାବ ବାହୁଛି ।

ଅତି ପରପଞ୍ଚ ଖାଇର କେଶ । ଦେଖି ନ ଯୋଗାଏ ଏମନ୍ତ ବେଶ ।

ବେନିନୟନରୁ ଯେତଡ଼ା ବହେ । ବାକନୟନେ ଟେରିଆଇଁ ଚାହିଁ ।

ଗୋଦଡ଼ ହୋଇଛି ତାହାଣ ଗୋଡ଼ । ବୁକୁରେ ପଡ଼ିଛି ପାକଲ ଥୋଡ଼ ।

କଳା ଦେହ ତାର ବସ୍ତ୍ରର ମୋଟା । ଦନ୍ତନାହିଁ ବୁଡ଼ା ପାକୁଆ ଗୋଟା ।

ବଚନ କହିଲେ କୋମଳ ଭାଷେ । ହସିଲେ ବୁଡ଼ା ପରପଞ୍ଚ ଦଶେ ।

ତାହା ଦେଖି ଅମ୍ଭେ ଉସତ ହୋଇ । ନାବ ଅଣ ବୋଲି ତାଙ୍କିଲୁଁ ଗୋଇଁ ।

ଜଣେ ଜଣେ ତୋତେ କଉଡ଼ି ଦେବୁଁ । ପାଉଁ କରଦେଲେ ମଥୁରା ସିବୁଁ ।

ଆମ୍ଭିଲି ହୋଇଲୁଁ ବକା ଗୋରସ । ଅଉ ଦଡ଼ିକେ ସବୁ ସିବ ନାଣ ।

ସକାଳପହରୁ ଅଛୁଁ ଅନାଇଁ । ବେଗେ ନାବ ଅଣ କେଉଁଟ ଭାଇଁ ।

ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ତାଙ୍କିଲୁଁ ତାକୁ । କେତେ ନ ଅସିଲ ଅମ୍ଭପାଖକୁ ।

ବଦନ ଟେକି କଣିଆଇଁ ଶୁଣେ । ଏଣିକି ବୋଇଲେ ଦେଶିକି ଯାଏ ।
 କାଲି ଯେସନେ ଥାଇ ପାଶେ ରହି । ତାକି ତାକି ମଲେ ଶୁଣଇ ନାହିଁ ।
 ମନେ ତାପ କର ଅତି ସୁକାରେ । ଗାଳିଦେଲୁଁ ତାକୁ ନାନାପ୍ରକାରେ ।
 ପଡ଼ି ନ ମଲୁରେ ଜାତୁଆଗୋଟା । କାଲି ହୋଇଲୁଁ କି ଆରେ କେଉଟା ।
 ତାକି ତାକି ଅମ୍ଭେ ମରୁକୁଁ ଏଣେ । ସର୍ପ ଖାଉ ତୋର ବେନି ଶ୍ରବଣେ ।
 ଦଇବ ଯେମନ୍ତ ହୋଇବ ସତ । ବୁକୁରେ ତୋର ମାଡ଼ିବୁ ଭୂତ ।
 ନାବ ମଂଗଣଶ୍ରୀ ପଡ଼ିବ ଛୁଡ଼ି । ମହିନଇରେ ତୁ ମରବୁ ବୁଡ଼ି ।
 ଅହାଲ ଦଉଡ଼ି ଛୁଡ଼ିଣ ଯାଉ । ନାବ ବୁଡୁ ତୋତେ କୁମ୍ଭୀର ଖାଉ ।
 ଏକମୁଖ ହୋଇ ସବୁ ଗୁଆଳୀ । ନାନାପ୍ରକାରେ ଦେଉଅକୁଁ ଗାଳି ।
 ଏମନ୍ତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତ ଲୟ କଲେ । କେ ତୁମ୍ଭେ ବୋଲଣ କୋପେ ବୋଇଲେ ।
 ଦଦର ନାବରେ ଅଛୁଇଁ ତଡ଼ି । କାହିଁକି ମରୁଛୁ ବୋବାଳ ପାଡ଼ି ।
 ଆମ୍ଭେତ ତୁମ୍ଭର ତରାଇ ନୋହୁ । ମୀନ ମାରିବାକୁ ନଦୀରେ ଥାଉଁ ।
 ଭାତ ବରତନ ଦେଇଛୁ କେତେ । ତହିଁକି ତେଜ ଲୋ କାଟୁଛୁ ଏତେ ।
 ଗୋପୀଏ ବୋଇଲେ ତରାଇ ଭାଇ । ଉପତ କଥାକୁ ଚଳୁ କପାଉଁ ।
 ତୋହ ଦୁଃଖ ମୁଲ କଉଡ଼ି ଦେବୁଁ । ପାଉ କରଦେଲେ ମଥୁରା ସିବୁଁ ।
 ପଣେ ପଣେ ଦେଲେ ଅଶ୍ବର ସିନା । କାହିଁକି ଭଲୁକୁ କେଉଟ ନନା ।
 ତୋହ ପେଟଭାତ ନ ଦେବୁ ନିକି । ବେଗେ ପାରିକର ସବୁ ଗୋପୀକି ।

ଅଲଙ୍କାରବୋଲି

BY DINAKRISHNA DAS

ଦିନେ ହୋଇଲେ କାତରାମୁରତି । ଦିନେ କୁଞ୍ଜବନେ ହେଲେ ନୃପତି ।
 ଦିନେ ମୁଷା ହୋଇ ଖୋଷା କାଟିଲେ । ଦିନେ ମାର୍କାଘାସରୂପ ଧରଲେ ।
 ଦିନେ ଗୁଣିଆ ହୋଇଲେ ଗୋପରେ । ଦିନେ ଭୂତ ହେଲେ ରାଧାମନ୍ଦିରେ ।
 ଦିନେ ମାଳୀ ହୋଇ ଫୁଲ ଗୁଡ଼ିଲେ । ଦିନେ ଶଙ୍ଖାରମୁରତି ଧରଲେ ।
 ଦିନେ ହୋଇଲେ ଅପୁରୁଷମୁରତି । ଦିନେ ଦିନେ ନଟକର ହୁଅନ୍ତୁ ।
 ଦିନେ ରଙ୍ଗଶୀମୁରତି ଧରଲେ । ଦିନେ ଦାଟୁଆଲବେଶ ହୋଇଲେ ।
 ତହିଁ ବରୁର କରନ୍ତି ଶ୍ରୀହରି । ଅଳ ରାଧାକୁ ରେଡ଼ିବ କପର ।
 ଯେଉଁ କଥାରେ ରସନ୍ତ କାମିନୀ । ଅଳ ସେହି ପଦାର୍ଥ ସିବ ଦେନ ।
 ଏତେ ବରୁର ମନରେ ଶ୍ରୀପତି । ରଙ୍ଗେ ହୋଇଲେ ସୁନାର ମୁରତି ।
 କପଟରେ ରପିଲେ ଅଲଙ୍କାର । ଯହିଁ ଶରଧା ହେବ ରାଧାକାର ।

ରଙ୍ଗବସ୍ତ୍ର ପାଶ ମୁଣ୍ଡେ ବାନ୍ଧିଲେ । ସୁନାଜର ଫେର ତହିଁ ଭିତ୍ତିରେ ।
 ଭଲେ ଚନ୍ଦନତା ମନୋହର । ନାସାସ୍ପଷ୍ଟ ସୁନାଦଣ୍ଡି ବୁଡ଼ର ।
 କର୍ଣ୍ଣତଟେ ମୁକୁତା ବାରବନ୍ଧୀ । ଦେଖି ପାଷାଣ ସିବଦ ତରଳ ।
 ଦନ୍ତ ପାନେ ପାତ ଶୋଭା ଦଶୁଛୁ । ତହିଁ ସୁନାଶିଲମାନ ମରୁଛୁ ।
 କଣ୍ଠତଟରେ ସୁନାକଣ୍ଠିମାନ । କରେ ସୁନାକଙ୍କଣ ଶୋଭାବନ ।
 ସୁନାମୁଦ ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗୁଳରେ । ନାନା ରତନ ବସିଛୁ ଯହିଁରେ ।
 କାଶେ ନିଜିତ କାଠି ଶୋଭାବନ । ତନ୍ମୁ ନିନ୍ଦର କୋଟିଏ ମଦନ ।
 ରଙ୍ଗ ହଂସାବଳୀ ଫେଟା ପିନ୍ଧିଲେ । ଖାପ ଖଣ୍ଡିଆ ଅଙ୍ଗୁଳରେ ବାନ୍ଧିଲେ ।
 ଯଷ୍ଠି ଘେନିଅଛୁଛି ବାମକରେ । କମ ବଉଦିଆ ଛତା କାନ୍ଧରେ ।
 ବେନି ଗୋଡ଼େ ମଞ୍ଜମଲ ପାଶୋଇ । ଜର କାମରେ ସୁନ୍ଦର ଦଶର ।
 ରଥା ବୋଲନ୍ତି କୃଷ୍ଣକୁ ଉତ୍ତର । ବାବୁ ଆଣିଛୁ କି କି ଅଳଙ୍କାର ।
 କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ କହିଲେ କି ହେବ । ନ ଦେଖିଲେ କି ମନକୁ ଆସିବ ।
 ଯେବେ ଥୋକାଏ ଶୁଣିବ କହିବା । କାହାପାଇଁ ତୁମ୍ଭ ବୋଲ ଭାଙ୍ଗିବା ।
 ମୁହିଁ ଯେତେ ଅଳଙ୍କାର ଆଣିଛୁ । ବାହନବାକୁ ତହିଁ ନାହିଁ କିଛି ।
 ସବୁ ମୋହର ଗଡ଼ା ଅଳଙ୍କାର । କମ ବାହାର ଭିତର ସୁନ୍ଦର ।
 ଅଛି ହମ୍ପକ ହୁଣ୍ଡିଆ ଅପାର । କମ ଶକ୍ତି ବଳା ନାନାପ୍ରକାର ।
 ଅଛି ବାଜେଣି ନୃପୁର ଅପାର । ପାଦେ ଥିଲେ ମୋହୁଥବ ସଂସାର ।
 ବଳା ବହୁତ ଅଛି ଅଂଞ୍ଚା । ପାଦେ ନାହିଁଲେ ପାଇବ ପ୍ରଶଂସା ।
 ଅଛି ବହୁତ ରତନ ପାନ୍ଥୁଡ଼ । କେତେ ଯତନେ ହୋଇଛି ନିବାଡ଼ ।
 କମ ଚକ୍ରବାକି ଅଛି ଅପାର । ବାମ ପାଖକୁ ଦିଶିବ ସୁନ୍ଦର ।
 ଅଛି ଗୁଞ୍ଜର ଅଭୁର ଅନେକ । ତାକୁ ଘେନିବ ନ ଘେନିବ ଲୋକ ।
 ଅଛି ବହୁତ କମ ନୂଆ ରୁଡ଼ । ହରା ବସିଛୁ ତହିଁ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ।
 ଅଛି ଅପାର କମ ନୂଆ ତାଡ଼ । ରସବତୀ ଧର୍ଯ୍ୟ୍ୟ ବଳ ଗଡ଼ ।
 ଅଛି ଅପାର ଜାତି ବଦମାଳ । ଭୁଜେ ବାନ୍ଧିଲେ ପଡ଼ବ ଉଚ୍ଛଳ ।
 ଅଛି ତେଉଁରଥ ମାଳ ଅପାର । ତାଡ଼ ତଳକୁ ଦିଶିବ ସୁନ୍ଦର ।
 ଅଛି କାଞ୍ଚନ ସୁନାସୁତାମାନ । ଯେହ୍ନା ମନକୁ ଠୁଲେ ବାଛି ଘେନ ।
 ଅଛି ବହୁତ ଗଠନ କଳିଣୀ । ବାଛି ଘେନ ଗୋ ବରଜତରୁଣି ।
 ମାଳ ଅପାର ଅଛି ଶୁଭସର । ତାକୁ ଘେନିବାକୁ ନାହିଁ ସୁନାଶ ।
 ମାଳ ଅପାର ଅଛି ସୋରଷିଆ । ତହିଁ ସୁନ୍ଦର ମଥୁରାପୁରୀଆ ।
 ମାଳ ବଉଳ ମଞ୍ଜିଆ ଅପାର । ମାଳ ଲମ୍ବ ଅଛି ହାତ ଏଗାର ।
 ଅଛି ଯୋଡ଼ିମାଳ ଅତି ଯତନ । ସାନ ବଡ଼ ନାହିଁ ସବୁ ସମାନ ।
 ସବୁ ନକ୍ଷତ୍ର କଣ୍ଠିମାଳ ଅଛି । ମାତ୍ର କଥା କହୁନାହିଁ ହସ୍ତୁଛି ।
 ଅଛି ଗରଗଡ଼ିଆ ଗଣ୍ଡି ମାଳ । ଗଣ୍ଡି ପଡ଼ନାହିଁ ସୁନାଶିକୁଳ ।
 ଅଛି ରସୁଣିଆମାଳ ଅନେକ । ସୁନା କୋଉଏମାଡ଼ରୁ ଅଧିକ ।

ସୁରମୋହିନୀ ଗୋ ବାଛି ରୁ ଘେନ । ଓଷା ବରତକୁ ଲେଉଟା ସେମାନ ।
 ଛେବୁ କଣ୍ଠିମାଳ ଅଛି ଯତନ । ତହିଁ ଲଗିଛି ହେହିମାଛମାନ ।
 ମାଳ ଦଶଅବତାର ଅପାର । ମାଳ ହୁମ୍ମାବକା ନାନାପ୍ରକାର ।
 ମାଳ ଅର୍ପାମଞ୍ଜିଅ ବହୁତ । ସେହି ମାଳକ କଉଡ ନାହିଁ ।
 ଅଛୁ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ରଗୁଣା ଅନେକ । ତହିଁ ମାଣିକ୍ୟ ହୋଇଛି ନାୟକ ।
 ଅଛୁ ବଜ୍ରଲ ପର ଗୁଣାମାନ । ନାକ ତଳକୁ ଦଶିବ ଯତନ ।
 ଅଛୁ ବଜ୍ରଲ ଗୁଣା ଗୋ ସୁକେଶି । ବାଛି ଘେନ ତା ସମସ୍ତେ ପ୍ରଣୟି ।
 କମ ପଦ୍ମକେଶରୀ ଗୁଣା ଅଛୁ । ବାହୁନିବାକୁ ତହିଁ ନାହିଁ କିଛି ।
 ଅଛୁ ଗଣନା ନାହିଁ ନୂଆଗୁଣା । ଗୁଣା ଗୋଟିଏ ନୁହଇ ପୁରୁଣା ।
 ଅଛୁ ସିଲେତନ ଗୁଣା ଅନେକ । ତହିଁ ଶରଧା ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ।
 କମ ସିନ୍ଦୂରା ଗଢ଼ିଅଛି ଆଣି । ତହିଁ କର ଦେବ କେଉଁ ବନ୍ଧାଣୀ ।
 ବଳା ଗୁଣାକୁ କେହି ନ ପଡ଼ିବ । ଗୁଣା ଭାଙ୍ଗିଲେ ନାଡ଼ ରହିଥିବ ।
 ଅଛୁ ବହୁତ କମ ଘଷା ଗୁଣା । ଗୁଣା ଗୋଟିଏ ନୁହଇ ପୁରୁଣା ।
 ଅଛୁ ନୂଆ ଫୁଲଗୁଣା ଅପାର । ମନହାସୀକ ଦଶିବ ସୁନ୍ଦର ।
 ଅଛୁ ଓଲଟମୁହଁ ନାକଚଣା । ଥଣ୍ଡା ମାଣିକ୍ୟ ଆଣି ଦୁଇତେଣା ।
 ଅଛୁ କଣ୍ଠି ନାକଚଣା ଅପାର । ସବୁ କମ ଭିତରୁ ସେ ବାହାର ।
 ଅଛୁ ସବୁ ନାକଚଣା ଅପାର । କହ ଶରଧା କାହିଁକି କାହାର ।
 ଅଛୁ ସବୁ ନାକଚଣା ଅନେକ । ଶ୍ରୀରା ମାଳା ଦୁଇଗୋଟି ମାଣିକ ।
 ଅଛୁ ବଉଳକୋଳ ନାକଚଣା । ସେଘେ ନାଗରାମାନଙ୍କର ଗୁଣା ।
 ଅଛୁ କେଉଁଥା ନାକଚଣା ଅଛି । ସବୁ ଏକାତୁଲେ ଗତା ହୋଇଛି ।
 ଅଛୁ ମୁକୁତା ଥୋପି ନାକୁଅସି । ଆଗ କର ଘେନିବ ତା ପ୍ରଣୟି ।
 ଅଛୁ ଅପାର କମପଟିଆମ । କଣ୍ଠି ପୁଟକୁ ହେବ ଅଭିରାମ ।
 ଅଛୁ ନୂଆ କମକାପ ଅନେକ । ଖସା ବସିଛି ବୃନ୍ଦାଖ୍ୟାକ ।
 ଅଛୁ ଗଣ୍ଡିଆ କମ ବୃନ୍ଦାକାତ । ଠୁଳ ତଉପମାଡ଼ ତେର ରତ ।
 ଅଛୁ ବଗଡ଼ାଏ ନିଦାବନ୍ଧ୍ୟା । ଶବ୍ଦବରଷେ ହୋଇଥିବ ନୂଆ ।
 ଅଛୁ ମାଣିକ୍ୟ ତାଟଙ୍କ ବହୁତ । ମହେ ବେଦରେ ବସିଛି ମର୍ଦ୍ଦତ ।
 ଅଛୁ ଅପାର କମ ଫିରଫିର । ଫଳକାନକୁ ସେହି ସିନା ତୋର ।
 ଅଛୁ ଦକ୍ଷିଣୀ କଳାବଳଗୁଣା । ମୂଳ ବାରସୁନଥା ତେରଅଣା ।
 ଅଛୁ ହରାବସା ପେଡ଼ି ଝଲକା । ସୁନା ସାତମାଡ଼ ଦୁଇପଦକା ।
 ଅଛୁ ଫୁଲ ଭିଜିକାତ ଅନେକ । ଫୁଲ ମହେରେ ବସିଛି ମାଣିକ ।
 ଅଛୁ ସୁନ୍ଦର ଝଲକା ଅପାର । କାନେ ଥିଲେ ମୋହୁଥିବ ସଂସାର ।
 ଅଛୁ ଶ୍ରୀ ମାଣିକ୍ୟ ମଞ୍ଜିକଦୀ । ମୂଲ ସହସ୍ରସୁନଥା କଉଡ଼ ।
 ଅଛୁ ଗଠନ ଦାନ୍ତୁଅ ଅପାର । ତହିଁ ଶରଧା ହାଟୁଆଣିକର ।
 ଅଛୁ ବହୁତ କମ ଚନ୍ଦ୍ରହୁମ୍ମା । ଲଗାଇଲେ ସେ ଯୁବାଦୁବକମ୍ପା ।

ଅଛି ଅଳକାପାଣି ଘେନ ବାଛି । ଘଷା ତୁନି ଚାରିପାଖେ ବସିଛି ।
 ଅଛି ସରକିଆ କମ ପତର । ସେସେ ଲେଟଣୀ ଯୁଦ୍ଧକୁ ସୁନ୍ଦର ।
 ଅଛି ଅନ୍ଧୁର ହାତ ସୁନା ଦୂବ । ତାକୁ ଦେଖିଲେ ଘର ପାଶୋରବ ।
 ଅଛି କମ ଚଉର ମୁର୍ତ୍ତିମାନ । ଖୋଷା ତଳକୁ ଦଶିବ ଶୋଭନ ।
 ଅଛି ଗଛିଆଣି କମ ଅପାର । କହ କାହିଁକି ଶରଧା ଭୁମ୍ବର ।

ରସକଲ୍ଲୋଳ

BY DINAKRISHNA DAS

ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦ

ସଗ-ସଙ୍ଗମଅସାର

କର ସାଧୁଜନମାନେ ମନକୁ ଏକ ।
 କର ଧୀରେ ଧ୍ୟାନ ମାଳାରଳନାୟକ ।
 କମଳାୟ ଶ୍ରୀମୁଖ ତନ୍ତ୍ରରୁ ଅସ୍ତକ ।
 କଲେ ଦର୍ଶନ ନ ରହେ କଲୁଷ ଶୋକ ।
 କମଳନୟନ କୋଟି ସୁଖଦାୟକ ।
 କଳାତୋଳା ତୁମ୍ଭିଲେ ଭ୍ରମର ପ୍ରାୟକ ।
 କପାଳେ ସୁବର୍ଣ୍ଣରାଜ୍ୟରେଖା ଝଲକ ।
 କେଉଁ ଲୋକ ଅଙ୍ଗ ନ କରଇ ପୁଲକ ।
 କହି ନୁହଇ ପୁରଙ୍ଗଅଧର ଚେକ ।
 କବି ଜଡ଼ ହୋଏ ଯାହା କର ବଲେକ ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ମକରକୂଶଳ ଭଲେ ଢଳକ ।
 କରେ କଚଟୀ ବାହୁଟୀ ଦୃଢ଼େ ପଦକ ।
 କମ୍ପ କଣ୍ଠେ କଉତୁଭମଣି ନାୟକ ।
 କଲୁଷ ଅଳଙ୍କାରକୁ ଦନ-ନାୟକ ।
 କଳିତ ଲଳିତ ଫୁଲମାଳ ଅନେକ ।
 କରଇ ଅବଶ୍ୟ ବଶ ସୈଲେକ୍ୟ-ଲେକ ।
 କଳ୍ପବୃକ୍ଷେ ନାନାରହ ଫଳ ପ୍ରାୟକ ।
 କଳାପି-କଳାପେ ଶୋଭା ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗଯାକ ।
 କରେ ଶଙ୍ଖ ତନ୍ତ୍ର କଷ୍ଟ ଦୁଷ୍ଟମାରକ ।
 କର୍ପୁର ଚନ୍ଦ୍ରୁ ଅହାଲଦକାରକ ।

ଜନକକିଶୀ ପୀତାମ୍ବରଧାରକ ।
 କରୁଣା-କଟାକ୍ଷେ ସୁର ନର ତାରକ ।
 କମ୍ବୁକଟକ ମଧ୍ୟରେ ନାଗର ଏକ ।
 କଉତୁକ କଥାମାନଙ୍କରେ ରସିକ ।
 କମଳ-ନେତ୍ର କମଳା-ପ୍ରାଣନାୟକ ।
 କଳାପଦ୍ମରେ ଲାଳା-କର ଅନେକ ।
 କଲେ ଲୁହ ମନେ ହେବ କଂସଅନ୍ତକ ।
 କରବ ଉଦ୍‌ୟ ମମ୍ବାସ୍ତ୍ର ଅନେକ ।
 କପଟେ ହୋଇବ ନନ୍ଦକୁଜବାଳକ ।
 କଉତୁକେ ବୋଲଇବ ପଣ୍ଡିତାଳକ ।
 କର ଏ ବର୍ଣ୍ଣ କରବଲ୍ଲଦାୟକ ।
 କଂସ ଆଦି ମାରିବାକୁ ହେଲେ ଉତ୍ସୁକ ।
 କଳ୍ପ ଆଦି ମନ୍ତ୍ର ଅବତାର ଯାକ ।
 କରବାକୁ ଜାତ ଜଗନ୍ନାଥ ଜନକ ।
 କହି ନୋହେ ତାହାଙ୍କ ମହିମା ଯେତେକ ।
 କରନ୍ତୁ କୃତାର୍ଥ ଜୀବ ହରି ପାତକ ।
 କମଳସମ୍ଭବ ଭବ ସୁରନାୟକ ।
 କଉଶଳ ଆଦି ଲୋକ ଯାହାର ଲୋକ ।
 କରୁଣାସାଗର ସାଗରଜା-ନାୟକ ।
 କର ଅଭୟ ଅଭୟ କରଦାୟକ ।
 କଷ୍ଟ ମମ୍ବାଧର ମମ୍ବାଧର-କଣ୍ଠକ ।
 କଳମସ ବାରଣ ବାରଣ ଅନ୍ତକ ।
 କର ଆଜ୍ଞା ସୁର-ସୁର ପ୍ରଭୁ ଏତେକ ।
 କହୁ ଦାନକୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣକଥା ଅନେକ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଛନ୍ଦ

ସଗ-ସେଷି

କର ଅହେ ସାଧୁ-ଜନମାନେ ମନେ ଏକଧ୍ୟାନ କରି ଦେଇଁ କମଳନୟନକଥାକୁ ।
 କଳକଲୁଷ ସଂଘାତ ଉପରେ କର ସଂଘାତ,
 ସଂଶୟ ନ ଥାଉ କାଳଦଣ୍ଡ ବ୍ୟଥାକୁ ।

କଳାକରେ ଅକାର ପ୍ରାୟେ । କୃଷ୍ଣକଥାଶ୍ରବଣରେ ଦୂରତ କ୍ଷୟେ ।
 କଉଶଳକୁଳେ ଭାସି ହୋଇ ଧରଣୀ-ସୁନ୍ଦରୀ ବନୟ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଆଗେ କହିଲ ।
 କଂସପ୍ରତାପରେ ଦେହ ହୋଇଲ ଅତି ଦୁଃସହ,
 କି କରବି ଏବେ କହ ବୋଲ ବୋଲ ।

କୁଣ୍ଡଳେ ଶୁଣି ଏ କଥା । କହିଲେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଅବନୀ ବ୍ୟଥା ।
 କମଳ-ମୁଖୀ-କମଳା-କଣ୍ଠ-ମରକତମାଳା ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ କରୁଣାକଟାକ୍ଷେ ଅନାଇଁ ।
 କିଛି ନ ବର୍ତ୍ତେ ତୁମ୍ଭେ ଯଦୁକୁଳେ ଯାଇ ଅମ୍ଭେ,
 ଜାତ ହେବୁଁ କଂସ ପ୍ରାଣ ଦେନବ ପାଇଁ ।
 କର ତୁମ୍ଭେ ଏବେ ଗମନ । କରବାକୁ ଗୋପକେଳ ଅମ୍ଭର ମନ ।
 କୃପାପିନ୍ଧୁ ଅଜ୍ଞା ପାଇ ପରମ ଅନନ୍ଦ ହୋଇ ପଦ୍ମ-ଯୋନ ପରବେଶ ହୋଇଲେ ପୁରେ ।
 କିଛିଦିନ ଅନ୍ତେ ହରି କୋଟିକାମ ରୂପ ଧରି,
 ରହିଲେ ଯାଇଁ ଦେବକୀ ଦେବୀ ଗର୍ଭରେ ।
 କେତେ ଦିନେ ହୋଇଲେ ଜାତ । କେଅବା କହିବ ତାହାଙ୍କର ଚରଣ ।
 କରେ ଶଙ୍ଖ ଚନ୍ଦ୍ର ଧରି କଂସଠାରେ କ୍ରୋଧ କରି ବାଳ-କାଳୀ ଗରବେଶ କଲେ ପ୍ରକାଶ ।
 କଣ୍ଠେ କଉତୁହମଣି କୋଟି ଶଶଧର କିଣି,
 କରଣ ପ୍ରକାଶ ପାପଅନ୍ଧାର ନାଶ ।
 କଟିତଟେ ପୀତବସନ । କଳାମେଘକୋଳରେ ବଜ୍ରଲ ଯେସନ ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ମକରକୁଣ୍ଡଳ ଝଟକେ ଗନ୍ତମଣ୍ଡଳ ମସ୍ତକରେ ମଣିମୟ ମୁକୁଟ ଶୋହେ ।
 କଳିତ ଲଳିତ ହୃଦ-ଦେଶରେ ଶ୍ରୀବତ୍ସପଦ,
 ଭବଗ୍ରାସ୍ତ୍ର ନାଥ ଭକ୍ତଭବରେ ବସେ ।
 କୋଟିକାମ ନିନେ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ । କରେ କଙ୍କଣ ଚରଣେ ନୃପୁର ସଙ୍ଗ ।
 କର ଏରୂପ ଦର୍ଶନ କଲେ ଶୁଭ ନିବେଦନ ଜନକ ଜନନୀ ଅତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ
 କହୁଁ କହୁଁ ମାୟା କର ସେରୂପ ସଂହର ହରି,
 ବାଳମୁକୁନ୍ଦସରୂପ ହେଲେ ଗୋଷାଇଁ ।
 କଂସର ଯେତେକ ପ୍ରହରୀ । କାଳନଦୀରେ ତେଜନ ନାହିଁ କାହାର ।
 କଲ୍ଲକାଳେ କନ୍ୟାଦାନ ବସୁଦେବେ ଉଦ୍ଭାସେନ କଉତୁକେ କଂସ ରଥ ବାନ୍ଧୁ ଯେ ଥିଲ ।
 କୋମଳ ଗଞ୍ଜର ବାଣୀ ଆକାଶମଣ୍ଡଳ ଶୁଣି,
 ଭଗ୍ନୀ ଭିଶୋଇକି ନେଇ ଶାକୁଳୀ ଦେଲ ।
 କାଳେ ସେ ଚରଣ ଫିଟିଲ । କରବାକୁ ବଜେ ଶୁଭଲଗ୍ନ ଘଟିଲ ।
 କରେ ଧରି ପୁତ୍ର ଧୀରେ ଗମନ କରନ୍ତି ଖରେ ଉଦ୍ଭାସେନ ଅସି ଓଗାଳିଲ ଅଗରେ ।
 କରେ ଶଙ୍ଖ ଚନ୍ଦ୍ର ଧରି ଦରଶନ ଦେଇ ହରି,
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଗୋପେ ନନ୍ଦମନ୍ଦିରେ ।
 କି କି ହୋଇ ଦଇବଯୋଗେ । କୁମାରୀ ହୋଇଲ ନନ୍ଦଙ୍କର ସେ ଲଗେ ।
 କର ତାହା ପ୍ରତିଦାନ ସତ୍ତ୍ୱରେ କର ଗମନ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ବସୁଦେବ ମନ୍ଦିରେ ।
 କୁଅଁ କୁଅଁ ବାଣୀ ଶୁଣି ଉଠିଲେ ରକ୍ଷକଣ୍ଠେଶୀ,
 କହିଲେ କଂସକୁ ଯାଇ ନିଶୀଶେଷରେ ।
 କଠୋର ହୃଦୟ ଦଇତ । କରବାକୁ ନାଶ ତା ଅଇଲ ଭୂଇତ ।

ହୋଧରରେ ବୋଲେ ବାଣୀ ଦିଅ ସେ ବାଳକ ଆଣି କାଳ ମୋର ଜନମିଛ,
ଭୂମୁକୋଳରେ ।

କହିଛନ୍ତି ଦେବଗଣ ଅବଶ୍ୟ ଭୂମୁର ପ୍ରାଣ,

ନେବ ଏହାର ଅଶ୍ଳମଗର୍ଭ ବଳରେ ।

କରଇ ମୁଁ ତାହାକୁ ନାଶ । କଲେ ହେଲା ଶଶୁଠାରେ ନ ପାଇ ଯଶ ।
କରଯୋଡ଼ି ବସୁଦେବ କୋଲଇ ଶୁଣ ହେ ଦେବ କୁମର ନୁହଇ ସେ ହୋଇଛ କୁମାରୀ ।

କରୁଣାହୁଏ ଦୁଃଖ ମୋତେ ସେ ଦୁହିତା ଦିଅ,

ବଞ୍ଚିରଲେ ଭୂମୁର ଏ ନୋହେ ବରଇ ।

କଲେହେଁ ଅନେକ ଯତନ । କଲା ଧଳା କରବାକୁ କେବା ଭ୍ରଜନୀ
କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନ ଦେଇ ଲାଶୁନ ରୋପିଲେ ନେଇ କେତେବେଳେ ନ ଶୁଭେ କୁସ୍ତିତବାସନା ।

ଲୁଣିଲ ଦୁଷ୍ଟ ନାସ୍ତିକ ମହାପାତ୍ରୀ ଅବବେକ,

ଲୋକଙ୍କ ସ୍ବଭବ ସେହି ପ୍ରକାର ସିନା ।

କୋକିଳ ବରନ ମଧୁର । କରଇ ବୟୋଗିଜନ-ମନ ବଧୂର ।

କଲ ମନରେ ବଞ୍ଚିବ ବଞ୍ଚୁମାୟ । ଅଗୋଚର କାମିନୀରୂପେ ମାରିଛ ବରବୋଧନ ।

କରଇ ଶିବଙ୍କୁ ଯାହା କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣିଅଛି ତାହା,

କେମନ୍ତେ ମୁଁ ଏହାକୁ କରବ ମୋଚନ ।

କାତ୍ୟାୟିନୀ ଯୁବତୀ ହୋଇ । ଜଉଗପକୁଳକୁ ସେ କି କର ନାହିଁ ।

କରେ ଧରି କୁମାରୀଙ୍କ କରୁଡ଼ନ୍ତେ ଶିଳେ ଟେକି ଆକାଶମଣ୍ଡଳେ ଦେବା ଯାଇଁ ରହିଲେ ।

କାରଣ ନ ଥାଇ ମୋତେ କୋପ ଯେ କଲୁ ତୁ ଚିତ୍ତେ,

କାଳେ କାଳକୁ ଦେଖିବୁ ଏତେ ବୋଇଲେ ।

କହି ହେଲେ ଅନ୍ତରହିତ । କୁଲ୍ଲଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟୁକ ଭ୍ରମିଲୁ ଚିତ୍ତ ।

କଲ ଶୁଣି ସୁବର୍ଣ୍ଣର କେଶୀ ଅଦା ବକାସୁର ଶକଟା ଶୁଣାବର୍ତ୍ତକ ଧୂତନା ତାକ ।

କରବ ତୁମ୍ଭେ ଏତେକ କଅଁଳାପୁଅ ଯେତେକ,

ମାରିବାକୁ ଯେ ଯାହାରେ ରହିବ ଟାକ ।

କଂସ ଆଜ୍ଞା ପାଇଣ ଦୂତେ । କଲେ ବାଳକନାଶନ ଉପାୟ ଚିତ୍ତେ ।

କମଳନୟନ ହରି ଗୋପପୁତ୍ରେ ବଜେ କର କଲେ ନାନା ଉତ୍ସବ ଆନନ୍ଦ ଭିଆଣ ।

କେତେଠାରେ କେତେ ଗୀତ କେତେରୂପେ ହୋଏ ନୃତ୍ୟ,

କହିବାକୁ ବଚନେ କେ ଅବା ସିହାଣ ।

କଲେ ସୁତଗୁହ ବଧାନ । କେ କହିବ ନନ୍ଦ ଦେଲେ ଯେତେକ ଦାନ ।

କନକଦୀପ ଅବଳୀ ବେନ ପାରୁଣରେ ଜାଲ ଚୁରୁ ଚନ୍ଦ୍ରାତପମାନ ନେଇ ମଣ୍ଡିଲେ ।

କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନ ଛବି ପକାଇ ସେ ପୁର ତୋରୀ,

କରଇ ଅଳଙ୍କାର ପର ମଣ୍ଡିଲେ ।

କନ୍ୟା ପ୍ରମ୍ଭେ ଖଟାଇ ଦୋଳୀ । କୁମରକୁ ଶୁଅଇ ଦେଲେ ହୁଲହୁଲୀ ।

କାମପାଳ ଅଶ ହୋଇ ଜନମି ଯେ ଥିଲେ ତହିଁ କ୍ରମେ ବେନଭାଇ ଯାଇଁ

ହୋଇଲେ ସଜ ।

କାଳିନ୍ଦୀ ସୁର-ସରତ ହୋଇଲୁ ପ୍ରାୟେ ଏକତ୍ର,
 କମଳାୟ ଦଶେ କଳା ଧଳା ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ।
 କରବାକୁ କଲୁଷ ନାଶ । କଲୁ ବହୁ ମନେ ବେନି ଖ୍ୟାତି ପ୍ରକାଶ ।
 କରୁ ପବନ ସ୍ଥାନ ଖ୍ୟାତି ଜଳେ କଲେ ସ୍ନାନ ଏ ଖ୍ୟାତି ନାମରେ ନାନା ଦୂରତ ନାଶ ।
 କରବଲ୍ଲ ଲଭି ହେଲେ ନ ପଡ଼ି ଜଠରଜାଳେ,
 ବରକୁଣ୍ଠେ ବସି ବରକୁଣ୍ଠ ସଦୃଶ ।
 କର ଏହିକଥା ଜାଣିନ । କରୁଥାଉ ଜନକୁଣ୍ଠ ଦନ କର୍ତ୍ତନ ।

ତୃତୀୟ ଶ୍ଳୋକ

ସ୍ବର୍ଗ-ବେଦାର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

କେଣି ନୟନୁତ ହେବା ଶୁଣିଲେ । କଳାକରମୁଖୀ ଗୋପୀ ଧାର୍ଯ୍ୟଲେ ।
 କୋଟିନିଧି ପାଇଲୁ ପରା ହୋଇ । କେଉଁ ଗୋପୀ ଅନଳରେ ଗମନ ।
 କରୁଥିଲୁ କେ ଗୁହକର୍ମମାନ । କଲୁ ଶ୍ରବଣମାତ୍ର କରେ ଅନ ।
 କଲୁ ଭୂଷଣ କେନ୍ଦ୍ର ବିପତ୍ତିତ । କରୁଲୁ ବରମ୍ଭ ସେହି ଚିତ୍ତ ।
 କରୁଥିଲୁ କେ କୁନ୍ତଳ ମାର୍ଜନ । କରୁଲୁ ଉଚ୍ଛାତ ତା ବର୍ଜନ ।
 କେଶମାର୍ଜନୀ କରେ ଧର କର । କରବଞ୍ଚିତ ଦେଲୁ ବିପ୍ରାହ ।
 କେତେବୃଥେ ଧାର୍ଯ୍ୟଲେ ଶୋଧକାଳୀ । କେ କହିବ ଅବା ତା ମନେ ଭାବ ।
 କାଦମ୍ବିନୀ କୋଳେ ଯେହେ ବଜ୍ର । କରେ ହୃଦୟ ସବୁ ଦଶେ ମିଳ ।
 କଳଧରଦଳତା ବାଦେ ଯେହେ । କାମିନୀଙ୍କ ଗମନେ ଅଙ୍ଗ ତେହେ ।
 କାହାକିବସୁ ଫୁଲ ଖସଇ । କବିମନକୁ ଏମନ୍ତ ଅସଇ ।
 କଳାକର କି ରହି କବଳରୁ । କ୍ରମେ ଗଲ ପଦ୍ମଅଙ୍ଗ ଗଳରୁ ।
 କଳାମେଘ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋଏ ବାହାର । କରେ ଚରମରେ କିବା ବିହାର ।
 କାହାନିତମ୍ବୁରୀ ଅଭିଗୁରୁ । କଟି ସରୁ କେଶରୀମଧ୍ୟରୁ ।
 କଳହଂସ ପ୍ରାୟେ କରେ ଗମନ । କରେ ହଂସକ ହରଷରେ ସ୍ବନ ।
 କାବ୍ୟ ତାର ମୁକୁତାହାର ଛଳେ । କ୍ରତୁ-ଭୁଜ ସରତ ସେ ଉଠୁଲେ ।
 କେତେବୃଥେ ଧାର୍ଯ୍ୟଲେ ଶୋଧନାଶ । କହିବାକୁ ତା ବଚନେ ନ ପାଶ ।
 କାନ୍ତାବଦନ ହୋଇ ଏକମେଳ । କଲେ ଦର୍ଶନ ଯାଇ ନୟନାଳ ।
 କଳାମେଘ ପାଶରେ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟେ । କୁମାରଙ୍କ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଶୋଭାପାଏ ।
 କେଉଁ ଗୋପୀ ଅନାର୍ଯ୍ୟ ପୁତ୍ରକତ । କେନ୍ଦ୍ର ହୋଇଲୁ ଚିତ୍ତପଥ ମତ ।
 କାହା ଅଙ୍ଗ ହୋଇଲୁ ପୁଲକିତ । କଲୁ ଅନଳ ଅଶ୍ରୁଜଳ ଜାତ ।
 କେ ବୋଲଇ ଯଶୋଦା ଭାଷ୍ୟବନ୍ତ । କୋଳେ ଧରି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଅନନ୍ତ ।
 କେ ବୋଲଇ ନନ୍ଦ କି ତପ କଲୁ । କେତେ ପ୍ରକାରେ କେତେ ଦାନ ଦେଲୁ ।
 କେ ବୋଲଇ ବଳ୍ଲଭରୁ ଅବୁର । କେ ବୋଲଇ କନ୍ଦର୍ପ ଅବତାର ।

କରୁଥିଲେ ଯେ କପର୍ଦ୍ଦ ଅନଙ୍ଗ । କ୍ରମେ ଧରୁଲେ ଏତେକାଳେ ଅଙ୍ଗ ।
 କେ ବୋଲଇ ଚାହିଁ ସଖୀ ନିଶ୍ଚଳେ । କେତେ ଲକ୍ଷଣ ଅଛି ପାଦତଳେ ।
 କମ୍ପ ଚନ୍ଦ୍ର ମୀନ ପଦ୍ମ କୁଳିଣ । କଲଣାଦି କାମୁକ ଅସ୍ଥାବଣ ।
 କେ ବୋଲଇ କବିବାଟ ପଡ଼ିଲ । କ୍ରମେ ବଧାତା ତାହାକୁ ଛାଡ଼ିଲ ।
 କରୁଥିଲେ ଯହିଁକି ଯାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ । କାଳେ ସବୁ ଅସି ହେଲ ଅଲକ୍ଷ୍ୟ ।
 କରୁଥିବାରୁ ଜଳରେ ତପସ୍ୟା । କେତେ ଥିବ ପଦ୍ମର ପ୍ରତିଆଶା ।
 କଳାନିଧି ମହେଶକୁ ସେବନ୍ତି । କିଛି ହୋଇବ ଅବା ସେହୁ ଲକ୍ଷି ।
 କଣ୍ଠୀରବ ଭଜିଅଛି ଶିବାକୁ । କର୍ମେ ଥିଲେ ପାଇବ ଉପମାକୁ ।
 କଳାକମଳ କଞ୍ଚଳ ତମାଳ । କଳାମେଘ ମଦକା-ମଣି-ମାଳ ।
 କଳନ କନ୍ୟା କମଳ ଅତସୀ । କୁନ୍ତନଶ୍ରୀ ନବତ ତମସୀ ।
 କଳାମଥେ ଏ ହୋଇଥିଲେ ଗୁରୁ । କୁମାରଙ୍କ ରୂପ ନ ଦେଖିବାରୁ ।
 କୁନ କର୍ପୁର କୁମୁଦ ଗୋଷୀର । କମ୍ପ ଶମ୍ଭୁ ପଦ୍ମତ ଗଙ୍ଗା-ମାର ।
 କଳଧରତ ସ୍ଫୁଟିକ ତୁଷାର । କାଶ ସାଗରଫେନ ଶଶଧର ।
 କର ଏଥୁଁ ପୁଣ୍ୟରୂପ ଲୋକନ । କହୁଁ କହୁଁ ଏ ଦିଶିଲ ନିଉନ ।
 କବି ଏହାକୁ ଏହାକୁ କାନ୍ଦୁକି । କଲେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବୋଲିବା ଅବବେଳା ।
 କାତ କାଞ୍ଚନେ ଭୁଲିଲପରାଏ । କବିବାଣୀ ନିକଟରେ ସେ ହୋଏ ।
 କାଞ୍ଚକୁ ଯେ ସୁନାସଙ୍ଗେ ଭୁଲି । କ୍ରମେ ମୂଲ ବେଳକୁ ପଡ଼େ ବଳି ।
 କବିବଚନେ କରେ ତାରତମ । କୁବେରକୁ ବୋଲଇ କୋଟିକାମ ।
 କେଉଁଠାରେ କନ୍ଦର୍ପ ହୋଏ ନନ୍ଦା । କେତେ କହିବ ତାଙ୍କ ମିଛ ଫନ୍ଦା ।
 କହୁଁ କହୁଁ କୁମାର ଯେ ରୋଦନ୍ତି । କଳକଣ୍ଠ କଣ୍ଠ ହେଲେ ନିନନ୍ତି ।
 କହି ଶେଷ କେ କରବ ସେ ସୁଖ । କବି ହୋଇଲେ ଦଶଶତ ମୁଖ ।
 କହି ଯାହାର ମହିମା ଅନନ୍ତ । କର ନାହାନ୍ତି ଅଜୟାଏ ଅନ୍ତ ।
 କୁମାରଙ୍କ ଶୋଭାକୁ ମନେ ଘେନି । କଷ୍ଟେ ଗମିଲେ ବରଜକାମିନୀ ।
 କମଳାୟ କୃଷ୍ଣ-କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗ । କାଳସର୍ପକୁ ସେ କଥାପ୍ରସଙ୍ଗ ।
 କାଳକାନ୍ତାରକୁ ଯେ ସୁନାସୀର । କରେ ଯାହାକୁ ଚନ୍ଦ୍ରା ସୁନାସୀର ।
 କଲେ ଜାତ ତ ସବତୋମୁଖକୁ । କଲେ ଭ୍ରମରେ ସବତୋମୁଖକୁ ।
 କଳ୍ପସରତକୁ ଯେ ପାଥରଥ । କାଳେ ଯେ ବାହୁଥିଲେ ପାର୍ଥରଥ ।
 କୁମ୍ଭୀର ଯେ ମାରିବାରେ ବାରଣ । କଳ୍ପ କଲେ ଯେ କୃପାରେ ବାରଣ ।
 କଲେ ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ଯା ନାମ ସଂଘାତ । କାଳେ ପାର୍ଥୀ ନ ଦେଖଇ ସଂଘାତ ।
 କରୁଣାରେ ଯେ ବରୁଣଶରଣ । କରେ ଅଶରଣ ଲୋକ ଶରଣ ।
 କାମିଲୋକର ଯେ ପାରିଜାତକ । କଲେ ହରଣ ଯେ ପାରିଜାତକ ।
 କର ଫଣିମଣିବର ଶୟନ । କର ଅଛନ୍ତି ସୁଖେ ଯେ ଶୟନ ।
 କରେ ଶୋଭିତ ଯାହାର ଶଙ୍ଖାଗ୍ର । କୃଷ୍ଣ କଳ୍ପ ହରିବେ ସେ ଶଙ୍ଖାର ।

ଚତୁର୍ଥ ଛନ୍ଦ

ସଗ ଅହାରୀ

କର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ଶୁଣ ଆହେ ସାଧୁଜନେ ।
 କୁମାରଙ୍କ ଜନମିଲ କେତେଦିନେ ।
 କୁକୁକୁମ୍ଭେ ଦେଇ କାଳକୁଟ ବସ ।
 କୁରକର୍ମଣୀ ପୁତନା ପରବେଶ ।
 କଳା କୁଟିଳ କୁନ୍ତଳେ ଖୋସା ଖୋସି ।
 କମଳାୟ ଫୁଲମାଳ ଅଛି ମିଶି ।
 କପାଳରେ ସିନ୍ଦୂରମଣ୍ଡଳ ଚିତା ।
 କଟାକ୍ଷରେ ମୋହୁଅଛି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବରେତା ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ତାଟକ ଭ୍ରମରୀ ଫୁଲ ଶୋହେ ।
 କଣ୍ଠେ କଣ୍ଠ-ଆଭରଣମାନ ବହେ ।
 କର ତାମ୍ବୁଲବୋଳରେ ଓଷ୍ଠ ରଙ୍ଗ ।
 କରୁଅଛି ପୁରୁଷଙ୍କ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଭଙ୍ଗ ।
 କର ନାସା ଆଭରଣ ନାସାପୁଟେ ।
 କଞ୍ଜଳ ପରପୁରତ ନେତ୍ରତଟେ ।
 କର୍ଣ୍ଣସର ଯାଏ ଲଗିଅଛି ଲଞ୍ଜି ।
 କାମୀ ଦେଖିଲେ ହୋଇବେ କାମେ ଗଞ୍ଜି ।
 କରେ ତାଡ଼ ଚୁଡ଼ୀ କଳିଆରୀ ଗଞ୍ଜେ ।
 କଣି କଣି ପାଦୁଡ଼ ତରଣେ ବାଜେ ।
 କରତଟେ ତରୁଣିଆ ମାଳ ବାନ୍ଧି ।
 କଳାମେଘି ଶାଢ଼ୀଏକ ଅଛି ପିନ୍ଧି ।
 କରବରଗତ ପ୍ରାୟେ ଗତଭଙ୍ଗୀ ।
 କି ସେ ମନମଥମହାନଦା-ତଙ୍ଗୀ ।
 କେତେବେଳେ କୋଣିଆଁ ଚାହିଁ ବାଳୀ ।
 କାଖେ ଘେନି ଅଛି ବସନ୍ତ ଥାଳୀ ।
 କେନ୍ଦୁ କାହାକୁ ପଶୁରେ ତାଙ୍କ କର ।
 କାହାର ଏ ଅପୁରୁଷ ସୁବାନାରୀ ।
 କେ ବୋଲଇ ହୋଇବ ଏ ଅପସରୀ ।
 କେଉଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନୋହିଲେ ଏଡ଼େ ତୋରୀ ।
 କେ ବୋଲଇ ଧନ୍ୟ ଏହି ଭୂପରୀ ।
 କାହିଁ ବହୁ ଏହା ଗଢ଼ିଥିଲା ବସି ।

କିଏ ସୁମନ ମୋହନ ବଶବନ୍ତ ।
 କରତବରେ ହୋଇଛି ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ନନ୍ଦପୁରେ ପରବେଶ ।
 କୁମାରକୁ ଦେଖି ହୋଏ ହସ ହସ ।
 କାଶୁଁ ବିଷଲଜ୍ଜୁଆଳୀ ଥୋଇ ତଳେ ।
 କଥା ହୋଏ ନନ୍ଦଯୁବକଙ୍କ ମେଳେ ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣିଲ ବେଳୁଁ ପୁଣି ଜନନ ।
 କରୁଥାଉଁ ଆସିବାକୁ ନିତ ମନ ।
 କଲ ଏତେଦିନେ ଯୋଗ ଆସିବାକୁ ।
 କୁମାରକୁ ଦେଖି ଫୁଲୁ ଅଛି ବୁକୁ ।
 କରରବ ମୁଁ ଏହାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀରପାନ ।
 କଲେ ସନ୍ତୋଷରେ ଭୁଲେ ଅବଧାନ ॥
 କରତୁକକଥା ଶୁଣି ନନ୍ଦରାଣୀ ।
 କୋଳେ ଦେଲ ନବଦାନରୂପ ଆଣି ॥
 କଳାବଦନେ ଦିଅନ୍ତେ ସୁନ ନେଉଁ ।
 କବଳମାତ୍ରକେ ପାଶ ଦେଲେ ପିଉଁ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ନିଜରୂପ ପ୍ରକାଶିଲ ।
 କାୟା ବିସ୍ତାର କରି ଅସୁର ମଲ ।
 କୃତାର୍ଥ ହୋଇ ସେ ବିଷ୍ଣୁଲେକେ ଗଲ ।
 କାଳଦଣ୍ଡିଆତରେ ସେ ନ ପଡ଼ିଲ ।
 କୃଷ୍ଣନାମ ସବୁଆଡ଼େ ବାଜିଗଲ ।
 କେତେ ଭକ୍ତିରେ କେ କେତେ ପୂଜାକଲ ॥
 କଞ୍ଜ ଶିବ ଆବିର୍ଭବ ଯେଉଁ କୃଷ୍ଣ ।
 କୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ସେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମହାଭୃଷ୍ଣ ।

ପଞ୍ଚମ ଛନ୍ଦ

ରାଗ—ପୁଲ୍ଲୀ—ପଡ଼ିତାଳ

କୃଷ୍ଣ ବାଳକଲୀଳା ଏକମନେ । କର୍ଣ୍ଣ ନିବେଶି ଶୁଣ ସାଧୁଜନେ ।
 କଳିକଳୁଷମାନ କ୍ଷୟ ଯାଉ । କାଳ ଦଣ୍ଡିବାକୁ ଭୟ ନ ଥାଉ ।
 କୃତାର୍ଥ ; କର ମାନବଜନ୍ମ । କର୍ଣ୍ଣରେ ନିରନ୍ତର ଧର ନାମ ।
 କଳାକର-କଳା ବଢ଼ିଲ ପ୍ରାୟେ । କ୍ରମେ ବଢ଼ିଲେ ଯଶୋଦାଙ୍କ ପୋଏ ।
 କର ଜାଗୁରେ କରନ୍ତେ ଗମନ । କଟିତଟେ କରେ କଳିଣୀ ସ୍ଥନ ।
 କୃତୀଳ ; ନୀଳକୁନ୍ତଳ ଲୁଲେ । କମଳେ ଯେସନ ଭ୍ରମରମାଳେ ।

କମ୍ପୁକଣ୍ଠେ କଣ୍ଠଭୂଷଣ ଗୋହେ । କରେ କଙ୍କଣ ଜଗଜ୍ଜନ ମୋହେ ।
 କଙ୍କଳେ ପୁରତ ବେନି ଲେଚନ । କୋକିଳକୁ ଜିଣେ କଳବଚନ ।
 କୁଙ୍କୁମେ ; ଶୋଭା କଳା ଶ୍ରୀଧର । କରେ ଉପହାସ କୋଟିଧନ ।
 କେତେବେଳେ ନନ୍ଦପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ବୁଲ । କରକଲର ପରା ହୋଇ ଝୁଲ ।
 କେତେବେଳେ ଧୂଳି ହୁଅନ୍ତି ବୋଲ । କରେ ହାଡ଼ି ମାଏ ହୁଅନ୍ତି ତଳ ।
 କାନ୍ଦନ୍ତି ; ବାଣୀ କକଣ ଧାର । କପଟେ ଯଶୋଦା ଶାନ୍ତି କରାର ।
 କେତେବେଳେ ପଙ୍କେ ପଡ଼ନ୍ତି ଯାର । କର ହୃଦେ ମାର ଯଶୋଦା ଧାର ।
 କର କର ହୋଇ ଗୋପୀ ହସନ୍ତି । କରେ ତୋଳ ଯଶୋଦାଙ୍କୁ ଦୟନ୍ତି ।
 କହନ୍ତି ; କ୍ଷୀରସାନ ଜନନୀ । କଉତୁକରେ କେ ଯାଆନ୍ତି ଦେନ ।
 କରନ୍ତି ଗେଲ ନାନା ମୁଖ ଧାର । କେନ୍ଦୁ ବୋଲଇ ମୋର ବାପ ଭାର ।
 କଞ୍ଜଲେଚନାୟା । କଳାକନ୍ଦାର । କଳାମୁଖରୁ ଲୁହ ହୋଇ ଯାର ।
 କାହିଁକି ; କାନ୍ଦୁଥାଏ ମୋ ଧନ । କେ ଏତେ ଭ୍ରମକୁ କରବ ମାନ ।
 କେ ବୋଲେ ନବଦନଶ୍ୟାମଳୀୟା । କୁଟିଳ-ମାଳ-ଚୂର୍ଣ୍ଣକୁଳୁନୀୟା ।
 କଣ୍ଠର ଅମୂଲ୍ୟ ମର୍କତମାଳ । କୋଟିଦୁଃଖହାତୀ ସୁଧସଂକଳ ।
 କପଟୀ ; ଧାୟୀ-ପରାଣଶିୟା । କୃଷ୍ଣମନ୍ଦର ଏ ବାଦନଶିୟା ।
 କେ ବୋଲେ ମୋହର କୁସୁମଗନ୍ଧା । କଙ୍କଳରେଖା ମୋ-ନୟନଶୋଭା ।
 କପାଳର ଚାକ୍ଷୁ କସ୍ତୁରୀଚିତା । କୁଳଭାରୀ ଯଶୋଦା-ମାତା ।
 କାହିଁରେ ; ନନ୍ଦ କଲେ କି ତପ । କେଉଁଭାଗ୍ୟରୁ ପାଇଲେ ଏହୁପ ।
 କାହା-କାଖରୁ କେ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ । କୋଳେ ଧରି ମୁଖେ ନୁହେଁ ଦେଇ ।
 କରେ ତୋଳ କୁଡ଼ିଶିରେ ଲଗାଇ । କମଳ-ଚରଣଶୀତଳ ପାଇଁ ।
 କରଇ ; ନନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦାନ । କରୁଣରୁ ଏହା କର ବନ୍ଦନ ।
 କରନ୍ତି ଏହିଭୂପେ ଭାବ କେତେ । କହିବାକୁ ସେ ଅଗୋଚର ମୋତେ ।
 କଳି ନୁହଇ ସମୁଦ୍ରତରଙ୍ଗ । କମଳନେତ୍ର ବାଳକାଳାରଙ୍ଗ ।
 କଲେ ସେ ; ଦିନେ କିଭୂପେ ଗୋଳ । କ୍ରୋଧେ ଯଶୋଦା ଖଟାଇଲେ ଗେଳ ।
 କମଳକୁମାର-କୁମାର ଶାପେ । କୁବେରପୋଏ ଥିଲେ ବୃକ୍ଷଭୂପେ ।
 କରବଲ୍ଲଦାନା ଯଶୋଦାସୁତ । କଲେ ତାଙ୍କୁ ଲାଳାମାତ୍ର ସୁକୃତ ।
 କେନେହେଁ ; ଦିନେ ଚାଲିଲେ ହର । କର ଅନନ୍ଦ ଜାତ ଗୋପପୁତ୍ର ।
 କ୍ରମେ କର ସଖାମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗ । କଉତୁକେ ଦିନ ନେଲେ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ।
 କେଉଁ ପୁରେ ପଶି ଲବଣୀ ହର । କାହିଁ ଦହି ଦୁଧ ଏକତ୍ର କର ।
 କେ ଯାଇଁ ; ଯଶୋଦାଙ୍କୁ କହନ୍ତି । କେ ଅବା ସେହିଭାବରେ ସହନ୍ତି ।
 କେଉଁ ଗୋପୀ କ୍ରୋଧେ ବୋଲଇ ଗୋକେ । କେମନ୍ତେ ଅଭି ରହିବା ଏ ଲେକେ ।
 କୃଷ୍ଣ ପ୍ରତାପ ତ ନୋହିଲ ସହ । କେ ଅବା ଶୁଣିବ କହିବା କାହିଁ ।
 କଂସକୁ ; ଯେବେ ନୋହିଲ ଭୟ । କେଉଁ ଲେକ ଏଥୁ ହୋଇବ ଥୟ ।
 କାଳଯାକ ହେଲ ଗୋପରେ ତକା । କଅଁଳା ପୁଅର ଚୋରା ଜୀବକା ।

କେଉଁ ଛଟକେ ମନ୍ଦିରେ ପଶଇ । କି କର ସର ଲବଣୀ ରକ୍ଷଇ ।
 କାହିଁ ମୁଁ ; ଦେଖି ନାହିଁ ଏପୁଅ । କୋଥରେ ହସାଇ ଅରମ୍ଭ କୁଅ ।
 କନ୍ଦାଇ ହସାଇ ବନା କାରଣେ । କି କର ଶୁଣେ ନୟନକୋଣେ ।
 କଳକଣ୍ଠିତ ଭାବକୁ ବଢ଼ାଇ । କହୁଁ କହୁଁ ମୋଟାଟାଉତକୁ ପାଇଁ ।
 କାଲିତ ; ଆମ୍ଭ ଆଗରେ ଜାତ । କାହୁଁ ଶିଖିଲେ ଏ ଏତେ ତରତ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ଗୋପୀ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ । କି କି ହୋଇ ମିଳିଗଲେ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ।
 କରେ ଧର ନବନାଥ ସମ୍ବଳ । କରୁଛନ୍ତି କଲେ କଲେ କବଳ ।
 କୁଟିଳ ; ନାଳ ଅଳକା ଲୁଲେ । କମଳେ ଶୋଭା ଯେହେ ଶରଦାଳେ ।
 କଳାକଳେବର ଧୂଳିଧର । କଟିରେ କିଛିଣୀ ନାହିଁ ଅମର ।
 କାକର ଛାୟା ହୀଳ ବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧୁ । କଳିତ କରୁଛୁ ଶ୍ରୀମୁଖ ଇନ୍ଦ୍ର ।
 କମଳେ ; ଛଟା ଖେଳିଲୁ ପ୍ରାୟେ । କଳାତୋଳା ତଳେ ଅପାଙ୍ଗପାଏ ।
 କୁଣ୍ଡଳ ଦେଖି ତାକିଲେ ଯୁବତ । କେ ବୋଲେ ଆସ ହେ ସୁଖସଖି ।
 କଞ୍ଜନୟନ ଅଳକା-ବଳୀୟା । କୁମୁଦଦାନୀ ଦନଶ୍ୟାମଳୀୟା ।
 କଣ୍ଠର ; ଦିବ୍ୟ ମର୍ଦ୍ଦମଣି । କର ନାଟ ଆମ୍ଭେ ଦେବୁଁ ଲବଣୀ ।
 କରେ ଗୋପୀମାନେ ଧଇଲେ ତାଳ । କମଳନୟନ ନାଚନ୍ତି ତଳ ।
 କଟିକିଛିଣୀ କଣି କଣି ବାଜେ । କନକନୟୁର ତରଣେ ସାଜେ ।
 କହିବ ; କେତେ ସେ ନାଟଛବି । କବି ଜଡ଼ ହୋଇ ରହେ ଯା ଭାବ ।
 କେ ନେଇ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଦିଅନ୍ତି ସର । କରନ୍ତି ମଣୋହ ଶ୍ରୀଦାମୋଦର ।
 କେ ବୋଲଇ ମୁଁ ଲୁହୁଯାଇଁ କିନା । କେ ବୋଲେ ଶ୍ରୀଅନ୍ତ ଫୁଟିବ ସିନା ।
 କର ଯା ; ବଜେ ଘରକୁ ଏବେ । କାତର ହୋଇ ମାଏ ଲେହୁଧିବେ ।
 କେଉଁ ଗୋପୀ କରେ ଲବଣୀ ଦେଇ । କାଶରେ ବସାଇ ପୁରକୁ ନେଇ ।
 କରେ ଯଶୋଦାଙ୍କ ଆଗରେ ଭାବ । କେ କହିବ ଅବା ସେକାଳ ଶୋଭା ।
 କୋଳରେ ; ମାଏ ଧଇଲେ ନେଇ । କାହିଁଥିଲୁ ବୋଲି ତମ୍ଭୁନ ଦେଇ ।
 କର ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ ତଲଳ ମର୍ଦ୍ଦନ । କଲେ ହୀନବସନରେ ମାର୍ଜନ ।
 କରଷେୟାକା ଧିରାଇ ଦେଇ । କରପଦ୍ମେ ଦିବ୍ୟ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜାଇ ।
 କରୁର ; ଆତମନ ସଖୀରେ । କଲେ ଶ୍ରୀମୁଖପୋଷ୍ଟ ବସନରେ ।
 କେତେ କହିବ ବାଳଲୀଳା-ଭାବ । କହିଲେ ପଦ ବହୁତ ହୋଇବ ।
 କଳପେ ବସି କଳପିଲେ ଯାହା । କହି ନ ପାରିବେ ଗରିଜାନାହା ।
 କୋଟିଏ ; କୋଟି ଜାଣେ ମୁଁ ଏକ । କେତେ ମୋର ବୁଦ୍ଧି କେତେ ବେଦକ ।
 କେ ଅବା ଲେଖିବ ଗଗନତାରା । କେ ଅବା ଗଣିବ ବରଷାଧାରା ।
 କେ ସଂଖ୍ୟା କରବ ସିନ୍ଧୁଲହରୀ । କେ ପାରିବ ପୟୋନୟ ପହିର ।
 କେ ଅବା ; ଏହା କର ପାରିବ । କୁଣ୍ଡଳମୁଁନା କହି ନ ପାରିବ ।
 କୁଣ୍ଡଳମରେ ପାପ କ୍ଷୟ ଯେତେ । କର ନ ପାରେ ପାପୀ ପାପ ତେତେ ।

କୁସରପ୍ରମାଣେ ଭୁଳାକୁ ଶିଖି । କଣମାତ୍ରକେ ନ ଦିଅଇ ରଖି ।
 କରହେ ; ଜନେ କୃଷ୍ଣ କାର୍ତ୍ତନ । କର୍ଣ୍ଣରେ ଶୁଣ କୃଷ୍ଣକଥାମାନ ।
 କୃଷ୍ଣବିଷମମୁଖୀ ଏମନ୍ତ । କର ଅମୃତବନ୍ଧୁ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ।
 କମ୍ପୁ ତହିଁ ଧର ହୃଦେ ବହର । କରନ୍ତି ଜଠରଜ୍ଞାଳାରୁ ପାର ।
 କରଇ ; ନାହିଁ ଯେ ତାଙ୍କୁ ସେବା । କୃତୟ ସେହି ଲେକକୁ ବୋଲିବା ।
 କୃଷ୍ଣକଥାରେ ଯାର ସ୍ନେହ ନାହିଁ । କାଳେ ସଂଘାତକୁ ଦେଖିବ ସେହି ।
 କାଳଦଣ୍ଡେ ସଂଘାତ ସେ ହୋଇବ । କଷ୍ଟସଂଘାତକୁ ନିଶ୍ଚୟ ପାଇବ ।
 କହଇ ; ଘନକୃଷ୍ଣ ସେ କଥା । କେବେହେଁ ହୋଇବ ନାହିଁ ଅନ୍ୟଥା ।

ପଞ୍ଚ ଛନ୍ଦ

ସଗ—ବୌଦ୍ଧିକ

କର୍ଣ୍ଣ ମନ ଦେଇ ଶ୍ରଦ୍ଧାବନ୍ତ ହୋଇ ଶୁଣ ଜନେ କୃଷ୍ଣଚେତ ।
 କଳାକରକରେ ଅନ୍ଧକାର ପ୍ରାୟେ କ୍ଷୟ ଯାଉ ସବୁଦିନେ ।
 କଞ୍ଜନୟନ, ଅଞ୍ଜନବରନ କେଶବ ।
 କାମପାଳ ସଙ୍ଗେ ଘେନ ନାନା ରଙ୍ଗେ କରନ୍ତି ବାଳିଲାଭାବ ।
 କେତେବେଳେ ବଳେ ଗୋପସୁତମେଳେ ନବମାତ ଘେନ ପଳାନ୍ତି ।
 କେତେବେଳେ ଗୁହକର୍ମର ବିଗ୍ରହ କର ଜନମାଙ୍କି ଲୋନ୍ତି ।
 କେତେବେଳେ ସେ, କୋଳକ ଗୋଳକର ରାଗେ ।
 କେତେବେଳେ କାନ୍ଦି କଣ୍ଠେ କଣ୍ଠ ଛନ୍ଦି କାଖରେ ବସନ୍ତି ସରାଗେ ।
 କେତେବେଳେ ନନ୍ଦକାନ୍ତେ ବସି ଚନ୍ଦ୍ର ମାଗନ୍ତି ରଜନୀସମୟେ ।
 କର ମନ ତୋଷ ଜନମାମୁ ଆସ ଆସ ବୋଲନ୍ତି ନନ୍ଦରାୟେ ।
 କେତେବେଳେ ସେ, କଉତୁକେ ହୋଇ ଉତ୍ସାହ ।
 କାମି କାମଦୁହା ଗୋଧନସୋରେହା ହୋଇ ଶିଖିଲେ ଗାରୁଡ଼ୁଆଁ ।
 କମଳନୟନ ନୟନ-ମଣ୍ଡନ କ୍ରମେ ପାରିଲେ ବସ୍ତ୍ରା ରଖି ।
 କଳାକରମୁଖୀ ଗୋପୀମାନେ ଦେଖି ମନେ ହୁଅନ୍ତି ମହାସୁଖୀ ।
 କେଉଁ ଗୋପିକା, କାରୁଣ୍ୟରସକୁ ବୁଝାଇ ।
 କୃଷ୍ଣସ୍ନେହ ଘେନ ଯଶୋଦାଙ୍କ ମାମା ହୋଇ ସଖୀଆଗେ କହଇ ।
 କେଉଁ ପୁଣି ନାହିଁ ନନ୍ଦଘରେ ଏହି ପୁଅ ଯାଏ ବୃନ୍ଦାବନକୁ ।
 କରୁଣାହୃଦୟ ବୁଝନ୍ତି ନିର୍ଦୟ ଥକ ଏହାଙ୍କର ଧନକୁ ।
 କେଉଁ ବଧାତା, କଲ୍ଲ ଏମନ୍ତ ଅବିଚାର ।
 କୋଟିଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯାହା ସେବାକୁ ଉତ୍ସାହୀ ସେ କରେ ବନକୁ ସଞ୍ଚାର ।
 କୋମଳଚରଣ ନନ୍ଦର ଅରୁଣ କେତେ ଲକ୍ଷଣ ଅଛି ଦେଖ ।
 କେମନ୍ତ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ନକ୍ଷତ୍ରମଣ୍ଡଳ ପରାୟେ ତାରତର ନଖ ।

କେଉଁ ଉପମା, କର ଜାକୁ ଜଙ୍ଘ ଯୁଗକୁ ।
 କରକଲରର କରକୁ ଥିକ୍କାର ଶିଶୁ ମରକତ-ରମ୍ଭାକୁ ।
 କେମନ୍ତ ମଧ୍ୟମ ଅତି ମନୋରମ ଦଶେ ବସୁଳବକ୍ଷସ୍ତଳ ।
 କୁବଳୟମାଳେ କୋକନଦ ଝୁମ୍ପାପ୍ରାୟେ ଶୋଭା ବାହୁ ଯୁଗଳ ।
 କେବେ ନୋହିବ, କଥନ କଣ୍ଠ କଣ୍ଠ ନାସା ।
 କବି କବି ହୋଇ କହିବ ବୋଇଲେ ମୁଖରୁ ନ ଅସିବ ଭାଷା ।
 କଳଙ୍କ ରହିତ କଳାକରଜିତ ଶ୍ରୀମୁଖ ସୁଖ-ନିକେତନ ।
 କେତେକାଳ ବହି କଉତୁକ ବହି ଗଢ଼ିଲ ଏ ରୂପ ରତନ ।
 କରଥିଲେ ହେଁ, କୁମାର ଦରବ ଆମ୍ବର ।
 କରନ୍ତା ଲକ୍ଷ ଦେବତାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବସାଉଁ ପଲଙ୍କ ଉପର ।
 କେମନ୍ତ ସୁନ୍ଦର କଳା-କଳେବର କେମନ୍ତ ସୁରଙ୍ଗ ଅଧର ।
 କେମନ୍ତ ନୟନ କଟାକ୍ଷର ଧନ ଲଲିତପାଣି ମନୋହର ।
 କେତେ ଯତନେ, କହିବା ହସି ଚତୁରତା ।
 କେମନ୍ତପ୍ରକାରେ ନାଚଇ ସର୍ଥୀରେ କାମଧନୁ ଜଣି ଭୁଲତା ।
 କମଳସମ୍ଭବ ଭବ ଆଦି ଦେବ ସ୍ତବ ଯାହାକୁ ଭୁଞ୍ଜିମାସ ।
 କମଳା ଧବଳୀ ମାଳୀ କୁଞ୍ଜଗଳୀ ଗାର ତାଳିବାକୁ ସେ ପାସ ।
 କାଳ ବଳରେ, କାହାର ଅପୂର୍ବ ନ ଥାଇ ।
 କେମନ୍ତ ନୋହିଲେ ଶ୍ରୀବନ୍ତ ହୋଇ ସେ କଳେ ପଶୁରକୁ ବହଇ ।
 କେ ବୋଲଇ ବଡ଼ ହେଲେହେଁ ଗଉଡ଼ଘରେ ବଢ଼ିଲେ ଯେତେବେଳୁ ।
 କଠାଉ ଦଉଡ଼ୀ ଶିକା ଭାର ବାଡ଼ୀ ଆସୁ ହେଲଣି ତେତେବେଳୁ ।
 କାହୁଁ ଖାଇବେ, କହ ନ ରଖିଲେ ଗୋଧନ ।
 କେ ବୋଲେ ଯେ ଯାହା ଜାଣିକା ସେ ତାହା ନ କଲେ କେହି ନେବ ଦନ ।
 କମଳନୟନ ବନକୁ ଗମନ କରନ୍ତେ ପଡ଼େ ଏହି କଥା ।
 କେ ହୋଏ ହରଷ କେ ହୋଏ ବିରସ କେ ଲଭେ ମନେ ମହାବ୍ୟଥା ।
 କାମପାଳଙ୍କୁ, କେଶବ ଘେନ ସଙ୍ଗତରେ ।
 କଉତୁକେ ବସ୍ତ୍ରା ରଖୁଁ ରଖୁଁ ବସ୍ତ୍ରାସୁରକୁ ପିଟିଲେ ବୃକ୍ଷରେ ।
 କେତେଦିନେ ହରି ବକଥଣ୍ଡା ଚରି କାଳ-ସଦନ ଦେଖାଇଲେ ।
 କର ଗୋପସୁତମାନଙ୍କୁ ଚକିତ ବିଚିତ୍ର ମନେ ରଖାଇଲେ ।
 କ୍ରମେ ବିନାଶ, କଲେ ସେ ଅଘା-ଅସୁରକୁ ।
 କଳୁଷ ପକାଇ ସୁରପୁରେ ଯାଇ ସମାନ ହୋଇଲୁ ସୁରକୁ ।
 କଳା ଧଳା ବେନ ଭାର ବଡ଼ ଦାନା ଧାର୍ମିକ ବିବେକ ସୁଖୀଳ ।
 କାଳକୁ କବଳ କରଦେଲେ ତାଳ ପତ୍ର ଧାବ ତାଳବନପାଳ ।
 କର ଅସୁର, କୁଳକୁ ନିର୍ମୂଳ କେଶବ ।
 କୁଞ୍ଜକାନନରେ ବରଜସଙ୍ଗରେ କରନ୍ତୁ ନାନାରୂପେ ଭବ ।

କେ କେଜା ପରାୟେ ନାହିଁ ନାହିଁ ଯାଏ କେ ବକ ପରାଏ ବସନ୍ତ ।

କେ ଭୁଞ୍ଜି ହଜାର ଶୁଣି ଅହଙ୍କାର କରି ହଜାର ବସ୍ତ୍ରାରନ୍ତ ।

କେନ୍ଦୁ ସାବରେ, କେକଶିଶୁ ପଛେ ଗୋଡ଼ାନ୍ତ ।

କେ କାହା କରରେ କର ମାରି ଖରେ ପଲାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରନ୍ତି ।

କେତେବେଳେ ବାହୁ ଯୁଦ୍ଧ କରି କେନ୍ଦୁ ଭାବେ ହୁଅନ୍ତି ଧରାଧର ।

କେତେବେଳେ ଫଳ ସମରେ ଚଞ୍ଚଳ କେତେବେଳେ ଆଖିବୁଜାଇ ।

କେତେବେଳେ, କୃଷ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି ନରପତି ।

କରେ ପୁଷ୍ପଛତ ଧରି ସଖାପନ୍ତ ମଣିମା ମଣିମା ବୋଲନ୍ତି ।

କଉତୁକେ ଖେଳ ଖେଲୁଁ ଖେଲୁଁ ବଳଦେବଙ୍କୁ ନିଅନ୍ତେ ପ୍ରଳୟ ।

କି କି କରି ଜାଣି ଭାଙ୍ଗି ତାର ଆଖି ପରାଣ ନେଲେ ଅବଳୟ ।

କୁଞ୍ଜବିହାର, କଥା ଅଭୁତ ପୁଣି କଲେ ।

କରଳୁଁ କରଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରବଳ ତମଦାବାନଳ ଗିଳିଲେ ।

କୁଶକେତୁ ମନ ଭ୍ରମାଲ୍ଲେ ବନଭୋଜନ ବଞ୍ଚାହରଣରେ ।

କଲେ ଅତି ଖଟ ସୁରପଦଗନ୍ତ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଉଦରଣରେ ।

କରି ଉତ୍ସାସ, କଲଜାକ ନନ୍ଦବାଳ ।

କଉତୁକେ ବନବିହାରୀ ଗୋଧନ ରଖନ୍ତି ଘେନି କାମଧାଳ ।

କୁମୁଦ ପ୍ରମୋଦ କମଳଙ୍କ ନିଦ-ସମୟେ ଘରକୁ ଆସନ୍ତି ।

କମଳାୟୁ ବେଶ ଧରି ପୀତବାସ ସୁନ୍ଦରୁ ସୁନ୍ଦର ଦଶନ୍ତି ।

କେକିକଳାପ, କଳାପେ ରଞ୍ଜିତ ମୁକୁଟ ।

କାଦମ୍ବିନୀକାଳେ କଳାମେଘ କୋଳେ ଲୁହଧନୁ ଯେତେ ପ୍ରକଟ ।

କଣ୍ଠେ କମଳାୟୁ ମହାମଣିମୟ ମକରକୁଣ୍ଡଳ ଲେନ୍ତି ।

କମଳ ଉତ୍ତୟ ପାଶେ ସୁଖୋଦୟ ଯୁଗଳ ମିଶ୍ରି କ ଖେଳନ୍ତି ।

କାବ୍ୟ ତାରରୁ, କାନ୍ତ ମୋତି ନାସେ ଲୁଲର ।

କରିବାରୁ ସଙ୍ଗ ଅଧର ସୁରଙ୍ଗ ଲେହିତ ଅଙ୍ଗକୁ ବନ୍ଦନ ।

କଣ୍ଠେ ତାର ହାର କାଳିନୀ-ବିହାର କରେକ ରାଜହଂସ ପନ୍ତି ।

କାଳିକା କୋଳରେ ନାଦ ରହୁତରେ ବଳାକା-ବଳକ ତଳନ୍ତି ।

କଟିତଟରେ, କମଳାୟୁ ପୀତବସନ ।

କନକ କଙ୍କଣାଶ୍ରେଣୀ ତହିଁ ପୁଣି କରନ୍ତି ମଧୁର ନିଷ୍ଠନ ।

କରେ ସୁବଳୟ ଫୁଲ କୁବଳୟ ଅଙ୍ଗେ ମଣ୍ଡିତ ଗୋରୁଧନ ।

କଦମ୍ବକୁସୁମ ଶୋଭାକୁ ସୁସମ ଦଶର ରଙ୍ଗ ଜାମୁଡ଼ାଇ ।

କଳେ ଉତ୍ତରୀ, କୁତ ବନମାଳା ଲୁପ୍ତିତ ।

କୁସୁମରସରେ ମାତ ମଧୁକରେ ମହାସୁଖ ଭରେ ତୁମ୍ପିତ ।

କେ ବେଶ ଶୁଙ୍ଗରେ ବବଧ ରଙ୍ଗରେ ଗୀତ ଶବ୍ଦମାନ କରେ ।

କେ କାହାକୁ ବଳି ପତରକାହାଳୀ ବଜାନ୍ତି ମହାମନୋହରେ ।

କଉତୁକେ କେ, କରେ କରତାଳି ବଜାଇଁ ।
 କରେ କେ ଗଉଡ଼ ନାଟ କେ ଗଉଡ଼ଗୀତ ଆନନ୍ଦ ମନେ ଗାଇଁ ।
 କର ଅଗ୍ରସର ସୁରଭୀ ନିକର ପଛେ ବିଜେ ଯଦୁଚନ୍ଦ୍ରମା ।
 କର ଏହି ଲୟ ବରଜତନୟ ଗ୍ରହଗଣ ପ୍ରାୟେ ଉପମା ।
 କଳାନିଧାନା, କି ଗୋପୀ ଭୃଷିତରକୋରା ।
 କରନ୍ତି ନୟନ ଚଞ୍ଚୁ-ଦ୍ଵାରେ ପାନ ଶୋଭା-ଅମୃତ ପୂର୍ଣ୍ଣ କର ।
 କେ ତାକେ ଧବଳୀ କେ ତାକେ କମଳୀ କେ ତାକେ ମାଳୀ ପରମଳୀ ।
 କେ ବୋଲଇ ହଂସୀ କେ ବୋଲଇ ବଂଶୀପ୍ରିୟ ବଉଳୀ କୁଞ୍ଜଗଳୀ ।
 କେତେ ପ୍ରକାରେ, କେ ତାକେ କେତେ ନାମଧର ।
 କେ କହୁବ ଶୋଭା ଜନ-ମନଲୋଭା ଯେମନ୍ତ ସମୁଦ୍ରଲହର ।
 କଳାପୀ କଳାପ କଳାପ କଳାପେ କମଳାୟ ବେଶ ଯାହାର ।
 କଲେ ଅଦାଶିରେ ଅବସ୍ଥ ଦୁଆରେ ଗୋପସୁତ କଲେ ବହାର ।
 କଉତୁକରେ, କଳ୍ପି ଅତି ମନ ହରଷେ ।
 କଲ ତାଙ୍କୁ ପାନକୃଷ୍ଣ ଦରଶନ କବାଟିଫିଟା ଅବକାଶେ ।

ସପ୍ତମ ଛନ୍ଦ

ପ୍ରଗ-ପଞ୍ଚମବସନ୍ତୀ—ବଳସାବାଣୀ

କମଳ ନୟନ କୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀନନ୍ଦନନନ ।
 କିଶୋରୀ ଗୋପୀଙ୍କ କୁଟ କର୍ପୂର ତନନ ।
 କୋଟି କାମରୂପଧର ବୈଲେକ୍ୟବନନ ।
 କାମିଜନମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀହରତନନ ।
 କାଳିନ୍ଦୀଜଳକଲ୍ଲୋଳ କଉତୁକକାରୀ ।
 କଦମ୍ବତଳବିହାରୀ କଳ ବେଶୁଧାରୀ ।
 କେକିପୁଷ୍ପମଣ୍ଡନ ଜନକନିଭ ବାସ ।
 କାମକେଳି କରବାକୁ କଲେ ଅଭିଳାଷ ।
 କପଟକୁଶଳ କାମରୂପୀ ଯଦୁପତି ।
 କେତେବେଳେ ଧରୁଥାନ୍ତି କେମନ୍ତ ମୂରତି ।
 କେତେବେଳେ କାତର ଶଙ୍ଖାର କରବର୍ତ୍ତ ।
 କେତେବେଳେ ମାଳୀ କେତେବେଳେ କଳାଭୂତ ।
 କେତେବେଳେ ହୋଇଥାନ୍ତି କଳାମେଘ ପ୍ରାୟେ ।
 କଳାପ ମୁକୁଟ ଇନ୍ଦ୍ରକୋଦଣ୍ଡ ପରାୟେ ।
 କାବ୍ୟଦାର ମୋହିତାର ବଳାକାମଣ୍ଡଳୀ ।
 ଜନକ-ନିଭ ବସନ ହଠକ ବିଢ଼ଳ ।

କିଛିଣୀ ମଞ୍ଜୁଳ ରବ ମଧୁର ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ।
 କହୁବା ଶୁଭୁଣୀ ବରଷଇ ସନରସ ।
 କାହାର ନୟନବଦନକୁ ନ ରୁଚଇ ।
 କେଉଁ ଗୋପୀ ମନ ମତ୍ତ-କେଳୀ ନ ନାଚଇ ।
 କେଉଁ ଦିନ ହେଉଥାନ୍ତି ନଟବରବେଶ ।
 କପାଳେ କସ୍ତୁରୀଚିତା କର୍ଣ୍ଣେ ଅବତଂସ ।
 କଟାକ୍ଷେ ସୁମୁନ ବଶ ଉଚ୍ଛାଟକୁ ରଖି ।
 କଥାପ୍ରସଙ୍ଗେ ମୋହନ୍ତି କଳାନରମୁଖୀ ।
 କେଉଁ ଦିନ ସଙ୍ଗାଙ୍ଗତମନ ପାତବାସ ।
 କସ୍ତୁରୀ ତଳକ ଗଜକପାଳେ ପ୍ରକାଶ ।
 କୃକାଟିକା ନିକଟକୁ କମନାୟୁ ଜୁଡ଼ା ।
 କେତଳା ପାଖୁଡ଼ା ବେଢ଼ା ନାଶ୍ନାସରକୁଡ଼ା ।
 କେତେବେଳେ ବିହର ତନୁ ମାରଜନରେ ।
 କରନ୍ତି ଜଗତ ବଶ ପାଶ୍ବତୀ ସ୍ଵାରେ ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ଗୋପସୁତେ ହୁଅନ୍ତି ବାହାର ।
 କରଇ ଯେହେନ ନାଗକୁ ନାଗେଶ୍ଵର ସ୍ଵର ।
 କେଉଁ ଗୋପୀକି ଅନାଇ ପରିହାସ କର ।
 କୁତକୁମ୍ଭେ ଜୀବନତ ନେଉଅଛୁ ହର ।
 କହଇ କୁରଙ୍ଗଦୁଶା ଯେ ଯାହାର କର୍ମ ।
 କଲେ ସେ ତାହାର ଧର୍ମ ନ କଲେ ଅଧର୍ମ ।
 କାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ତୋର କଟି ଅଳସରୁ ।
 କୁତ ତୋ ମେରୁପଦତାରୁ ଅଳଗରୁ ।
 କରବର ପ୍ରାୟେ ଏଥୁ ଗମନ ଭୁଲୁ ।
 କେଉଁ ଲୋକ ତୋତେ ଏଥୁ ବୋଲୁଥାଇ ଭୁଲୁ ।
 କୁବଳୟଦୁଶା ହସି ବୋଇଲି ହେ ନର ।
 କେତେବେଳେ ଫଳକ ଲତାକୁ ହସ ଭାସି ।
 କରେ ଧଇଲ ପଦତ ନୋହିଲ ସେ ଚନ୍ଦ୍ର ।
 କହୁଥାଅ କି କର କଥା ହେ ପଦ୍ମନେସ ।
 କୁଷ୍ଠ ହସି ବୋଇଲେ ମୁଁ ପାଇଲି ପାଇଲି ।
 କି କହୁବ ଅଧିକ ତୋ କୋୟର ହୋଇଲି ।
 କାମିନୀ ବୋଇଲି ମୁହିଁ ଭୁଲୁ ଦାସୀ ସିନା ।
 କରଥବ କୃପା ମୋତେ ଲୁହ ଯାଇ କିନା ।
 କୁସୁମଲତ କଠିନ କାଠକୁ କାଟଇ ।
 କୋମଳ ଭବରୁ କର ଫୁଲକୁ ଖଟଇ ।

କରଇ ଯେ ନାଶକ ଏରୂପେ ଆଶ୍ୱାସନା ।
 କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ନାଗରବର ସେହି ସିନା ।
 କୁସ୍ତ୍ର ଗୋପୀଙ୍କର ଯେଉଁ ଘେନାଘେନି ବାଣୀ ।
 କହୁ ଶେଷ କରବାକୁ କେ ଅଛି ଧରଣୀ ।
 କଠୋର ରସିକେ ଏଥୁ ଭାବ ନ ଜାଣନ୍ତି ।
 କମଳ ମଣ୍ଡକ ପ୍ରାଏ ତାହାଙ୍କର ଗତି ।
 କଳାକର ଉଦେ ହେଲେ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଦୁବେ ।
 କେତେବେଳେ ଅକର୍ମଶିଳାରୁ ନୀର ସ୍ରବେ ।
 କୋମଳ କର ଗାଢ଼ଲେ ପଦ୍ମତୋଳା ଗୀତ ।
 କରେ କି ମାଃମର୍ଜାର ଫଣିଫଣା ନୃତ୍ୟ ।
 କାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ହରି କି ଭାଷା ତୋହର ।
 କୁତ ଛଳେ ବାହୁମୂଳେ ରଖିଛୁ ଶଙ୍କର ।
 କାବ୍ୟ ତାର ମୋତିହାର ଗଙ୍ଗାଧାରେ କର ।
 କି ଶୋଭା ଦଶନ୍ତ ଆହା ଅନଙ୍ଗବର ।
 କମଳପାଣି ଲାଗି ହୁଅନ୍ତି ଟିକି ନିତ ।
 କହ କହ ରସବତୀ ବରଜଯୁବତୀ ।
 କେବଳ କଥାଏ ମୁଁ ଦେଖିଲି ବସନ୍ତ ।
 କର ନାହିଁ ଅର୍ଦ୍ଧଲମ୍ବ ଅମ୍ବରେ ଶୋଭିତ ।
 କଳ୍ପନା କରୁଛି ନାହିଁ ସୋମସୁନ୍ଦ ପ୍ରାୟେ ।
 କେଉଁ ମହେଶ୍ୱରର ତ ଆଗରେ ନ ଥାଏ ।
 କେବଳ ଏ ଦିନେ ମୋତେ ହୋଇଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ।
 କରନ୍ତି ମୁଁ ପାଣିଲଗି ହେଲେ ତୋଷମନ ।
 କନ୍ଦର୍ପପଦ୍ମା ଆଗେ କହି କର ମୋତେ ।
 କରୁ କି ନା ନୂଆମାନ କୃପାସ୍ଥରେ ଚିତ୍ତେ ।
 କେଶରମଧ୍ୟମା ବୋଲେ କରୁରବା ସେବା ।
 କଲ ଯେବେ ମନୋରଥ ସ୍ୱପ୍ନମ୍ ସେବବା ।
 କନ୍ଦର୍ପକେଳିକୁଶଳା ହୋଇଥିବ ବାଳା ।
 କରୁଥିବ ଗତି ଭୁଭୁଜ କଟାକ୍ଷ ଲାଳା ।
 କର୍ଣ୍ଣରେ କୁଣ୍ଡଳ ହେଉଥିବ ଦୋଳାୟିତ ।
 କଲେ ତା ଦର୍ଶନ ନୋହେ କେଉଁ ସୁଖ ଜାତ ।
 କୋଣିଆଇଁ ଗୁହ୍ୟୁଥିବ ନାସିକା ଫୁଲଇ ।
 କହୁଥିବ ବନ୍ଧୁବାଣୀ ଅଳପ ଗେଲଇ ।
 କର୍ଣ୍ଣ ତାହା ଶୁଣୁଥିବ ଦେଖୁଥିବ ନେତ୍ର ।
 କଲେ ତାରତମ ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ କେତେ ମାତ୍ର ।

କେବଳହିଁ ନୋହିଥିବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍ଧତ ।
 କେତେବେଳେ ନୋହିଥିବ ଅତି ଲଜ୍ଜାବନ୍ତ !
 କହିବାରେ କହୁଥିବ ସ୍ନେହଗର୍ଭିବାଣୀ !
 କି କରବ ଲମ୍ବସୁଖ କର୍ଣ୍ଣେ ତାହା ଶୁଣି ।
 କବ ହୋଇ କରୁଥିବ ନିର୍ମଳ କବିତ୍ବ ।
 କର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ଶୁଣୁଥିବ ରସିକ ପଣ୍ଡିତ ।
 କିଷ୍ଟତ କର ଆସାଦ କରୁଥିବ ତାହା ।
 କହେ କୃଷ୍ଣ କି ମଧୁରେ ଲେଖିବ ମୁଁ ଏହା ।

ନବମ ସ୍କନ୍ଦ

ସ୍ବଗ - କଉଶିକ

କର ସାଧୁଜନମାନେ ଏକମନ କର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ କୃଷ୍ଣକଥାକୁ ।
 କାଳେହେଁ ସଂଶୟ ନ ଥାଉ ଏ ଭବ-ଭୟ କାଳଦଣ୍ଡ ବ୍ୟଥାକୁ ।
 କୁଞ୍ଜବିହାରୀ, ବିହରନ୍ତେ ଗୋପନଗର ।
 କଂସ ଆଜ୍ଞା ଅସି ଲାଗିଲା ନନ୍ଦକୁ ଦେବ କମଳ ଶତେଭ୍ରତ ।
 କଲେ ନନ୍ଦ ଭୟ ନ ଦଶେ ଉପାୟ କେ ପିବ ପଦ୍ମଫୁଲତୋଳି ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣିକରି ଭୟ ପରହର ଆଗ ହୋଇଲେ ବନମାଳୀ ।
 କାଳୀଭୟରେ, ଜେହି ନ ପଶେ କାଳିନୀରେ ।
 କୃଷ୍ଣ ଆନନ୍ଦରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ନଟ ଯେହେ ନାଟମନ୍ଦିରେ ॥
 କମଳ-ନୟନ କମଳକରରେ କମଳ ତୋଳନ୍ତି ସର୍ପୀରେ ।
 କାଳୀଫଣୀ ଅସି ଦଂଶିଲ କମଳପାଦରେ କୁଟିଳକୁଟିରେ ।
 କ୍ରମେ ଛନ୍ଦିଲା, ଅଙ୍ଗକୁ ଅଙ୍ଗ ଆବଳରେ ।
 କଲା ବିଧାତା ମର୍ତ୍ତତସ୍ତ୍ରମୁକୁ କି ଶୋଭା ଲମ୍ବାବରମାଳରେ ।
 କଳ୍ପପଦ୍ମେ କଳାମେଘପ୍ରାୟେ ଶୋଭା ପାଇଲା ବେନ ଅଙ୍ଗ ।
 କି ହୁଅନ୍ତୁ ଅବା ନୟନେ ଦେଖିଲେ କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣିମାକୁ ଏ ରଙ୍ଗ ।
 କାଳବଳରେ, ଉଠି ତା ଉତ୍ତମ ଅଙ୍ଗରେ ।
 କଲେ ନଟବର ପରାସ୍ତ ତାଣ୍ଡବ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀରେ ।
 କିବା କାଳୀ ହତ କାଳେ ଉଦ୍ଧାତ ଲମ୍ବଧନୁ ଉଦେ ଜଳରେ ।
 କାଦମ୍ବିନୀ କୋଳେ କି ନବତମାଳେ କେଶୀ ନାଚେ ମଉଡ଼େଳରେ ।
 କାଳୀ ଉପରେ, ସେହୁରୂପରେ ବନମାଳୀ ।
 କରନ୍ତେ ମଜନ କାଳିନୀ କର୍ଦ୍ଦମ କଲେ ଗୋପାଳପୋଏ ମିଳି ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣିକରି କେଉଁ ଗୋପନାୟ ତାକି କହେ ପ୍ରିୟଅଲୀକି ।
 କାଳିନୀରେ ପଦ୍ମଫୁଲ ତୋଳୁଁ କୃଷ୍ଣ ଦଳିଲେ ଯେମନ୍ତ କାଳୀକି ।

କର ଗମନ, ଦେଖିଯିବା ବନମାଳିକ ।

କୁଶଳେ ଅସନ୍ନ ବୋଲି ଆରତରେ ଧର୍ମକୁ ହୁଅନ୍ତୁ ଓଳିକ ।

କହେ କମଳା ବମଳା ପରମଳା ଆଦି ଯେତେ ସବୁ ଆଳାଙ୍କି ।

କରବାକୁ ଆଗ ବନ୍ଦାପନା ବେଗ ସଜାଡ଼ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଥାଳିକ ।

କେଉଁ ଗୋପୀକା, ବୋଲେ କହ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀକି ।

କନକ-କ୍ରମ୍ପୁର ବେଲପତ୍ରିମାଳ ମାନନ୍ତୁ ସେ ଆଗ ଶୂଳିକି ।

କେ ବୋଲେ ଆତ୍ମକୁ ଆଜଠାରୁ ଭଲ ହୋଇଲଣି ଜଳକେଳିକ ।

କୃଷ୍ଣପାଦପଦ୍ମ ଧୂଳି ଲାଗିଥାଉ ଆମ୍ଭ ସବୁର ମଉଳିକ ।

କେଉଁ ଗୋପୀକା, ବୋଲେ ତାକୁ କହି ତୁଳିକ ।

କରବାକୁ ପୂଜା ଦେବେ ରହିଥାନ୍ତୁ ସେନ କୁମୁଦ ଅଞ୍ଜଳିକ ।

କେ ବୋଲଇ କାଳୀମନ୍ଦିର ଉପରେ ନାଚୁଛନ୍ତି କରତୋଳିକ ।

କେ ବୋଲଇ ସଖୀ ପାଦ ସେ ଜୀବନ ମନ ନେବ ନିଉଁଛଳିକ ।

କେଉଁ ଗୋପୀକା, ବୋଲେ ତହିଁ ଅଛୁ ବଳିକ ।

କରଲୁଁ କରଳ ମହାଦାବାନଳ ଆନବଳେ ହୋଏ ଗଳିକ ।

କେ ବୋଲେ କାଳ ଦନ୍ତପାତ କେମନ୍ତ ବାଧୁଛୁ ପାଦଅଙ୍ଗୁଳିକ ।

କେ ବୋଲେ କିଛି ନ ବର୍ତ୍ତୁ ଆତ୍ମର ନାହାନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରମଉଳିକ ।

କେଉଁ ଗୋପୀକା, ବୋଲେ ସେ ସିଂହାଣ କଳିକ ।

କୃଷ୍ଣ ନ ଥିଲେ ଆନବଳେ ଗୋମତପଦ୍ମ ହୁଅନ୍ତୁ ତୋଳିକ ।

କେ ବୋଲଇ ବହିକ କରୁଥିଲ ମୋ କଣ୍ଠ-ମରକତ-ମାଳିକ ।

କେ ବୋଲଇ ମୋତେ ଅଳ୍ପ କର ନେଉଥିଲ କେ ନେବପିତୁଳିକ ।

କେଉଁ ଗୋପୀକା, ବୋଲେ ସେବଥାରୁଁ କାଳୀକି ।

କୃପାକଟାକ୍ଷୀ କୃପାରେ ସିନା ଦେଇଅଛନ୍ତି ସୁଖସଙ୍ଗୀଳିକ ।

କେ ବୋଲଇ ପ୍ରତି ନାହିଁତ ଦେଖିବା ଯାଏ ମକରକୁଣ୍ଡଳିକ ।

କେ ବୋଲଇ ସଖି ତାଙ୍କଠାରେ ଏହି କଥା ଛର ପାରୁଁ ଭୁଲିକ ।

କେଉଁ କଥାଏ, କେତେ କେତେ କଥା ଗଲଣି ।

କଅଁଳାସୁଅ ବେଳରୁ ଆମ୍ଭ କାନ୍ଧୁ କେଉଁ ବରଷ ନ କଲଣି ।

କଣ୍ଠେ ଶୁଣି ଗୀତ ବୋଧନୋହେ ଚିତ୍ତ ଯେମନ୍ତ ଗୁଆଁର ମୁଖର ।

କେଶବ ଚଉତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଖିତ ହେଉଥାଅ ଏଡ଼େ ଅସ୍ଥିର ।

କହୁଅଛୁ ମୁଁ, ଶୁଣ ସମସ୍ତ ସଖୀଜନ ।

କାଳୀମର୍ଦ୍ଦନ-ନାମ ଧର ପ୍ରବେଶ ହୋଇବେ କଳାମେଘବର୍ଣ୍ଣ ।

କାଳୀପୁରମଣି ସୁତବାଣୀ ଶୁଣି କରୁଣାସିନ୍ଧୁ କରୁଣାରେ ।

କଲେ ଅଭୟ ମହାସୁଖ ଉଦୟ ବରୁଣଦେବ ଶରଣରେ ।

କଲେ ଗୋପକୁ, ବଜୟ କମଳଲେଟନ ।

କଲେ ନନ୍ଦଗପ୍ତେ ଅନନ୍ଦ ହୃଦୟେ ଅନେକ ଦାନ ପୁଣ୍ୟମାନ ।

କଲକତ୍ତା ମହାବିଷକ୍ତାରୁ ସେହିଦିନୁ ହେଲୁ ମୁକତ ।
 କ୍ରୀଡ଼ା କଲେ ହଂସ ବକ କାରଣେ କୋକ ହଂସରାଜୀ ସନ୍ତତ ।
 କଞ୍ଜ କୁମୁଦ, କୁବଳୟ ଗୋଞ୍ଜ ଦିଶିଲେ ।
 କମଳାମୁଖ ହାସ ଧୁନେଶ ପର ମନ ନୟନକୁ ତୋଷିଲେ ।
 କରପ୍ରସଙ୍ଗୀତମନ୍ଦର ପରାୟେ ତଟନିକଟ ବୃନ୍ଦାବନ ।
 କମ୍ପିତପବନେ କୁସୁମିତ ଲତା ନର୍ତ୍ତକୀ କରନ୍ତି ନର୍ତ୍ତନ ।
 କହେ ଆନନ୍ଦ-ମନେ ଘନକୃଷ୍ଣ ଏ ରସ ।
 କର ସାଧୁଜନମାନେ ଏକମନ ରସକଲ୍ଲୋଳଗୀତେ ରସ ।

ଦଶମ ସ୍କନ୍ଦ

ସ୍ତବ—ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ

କୁମୁଦନନ୍ଦନା ସଖୀଗଣ ଘେନି ଗମନ କରନ୍ତେ ରଙ୍ଗେ ।
 କମଳ-ସୁବାସ ଅଙ୍ଗ ଚାରିପାଶ ବେଢ଼ି ଉଡ଼ୁଛନ୍ତି ଭ୍ରଙ୍ଗେ ।
 କି ଦେବା ଉପମା ସହଜେତ ବାମା ବିଭୁବନେ ନରୁପମା ।
 କମଳନୟନ ମଦନମୋହନ ପ୍ରିୟତମା ମୁଖସୀମା ।
 ଜଳାରେ କଞ୍ଜୁଳ ସୁଷ୍ମେ ଶରବାଳ ତରଙ୍ଗ ପ୍ରାୟେ କୁଟିଳ ।
 କଟି ସର ଲମ୍ବି ମହା ମନୋରମ କୁସୁମବାସ କୁନ୍ତଳ ।
 କଞ୍ଜୁ ପରମଳ ଦର୍ପଣ ନିର୍ମଳ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତି ପ୍ରାୟେ ମୁଖ ।
 କେ କହିବ ତାହା ଅନାର୍ତ୍ତଲେ ଯାହା ଜାତ ହୋଏ ମହାସୁଖ ।
 କୁରଙ୍ଗ ଚଞ୍ଚଳ ସୁରଙ୍ଗ ଅଞ୍ଚଳ ଶର୍ପଣ ଅକୃତ ଅଂଶ ।
 କନ୍ଦର୍ପ ବଶିଷ୍ଠ ଠାରୁ ମହାତୀକ୍ଷ ତୁଳସେ ରହଇ ଲକ୍ଷି ।
 କାମ କୋଦଣ୍ଡରୁ ବନ୍ଦି ମୁଦୁ ସର ମାଳ ଭୁଲତା ସୁନ୍ଦର ।
 କାମଜୟ ପାଶ ପରାୟେ ପ୍ରକାଶ କର୍ଣ୍ଣ ଅତି ମନୋହର ।
 କମଳାୟ ଚଳଫୁଲର ମଞ୍ଜୁଳ ଅଭୁଲ ଅମୂଲ୍ୟ ନାସା ।
 କବିବଚନରେ ଉପମା ଦେବାକୁ ନାହିଁ ଅତି ପ୍ରତିଅଶା ।
 କୁଳଭୁବକ୍ତୃଳ ମୋତିରୁ ବର୍ତ୍ତୁଳ ତାଳମୁକୁ ବଳ ଜ୍ୟୋତି ।
 କୁଳ ଶ୍ରୀରାମାର ବସାଇଲା ପ୍ରାୟେ ସଞ୍ଜ ଘଞ୍ଜ ଦନ୍ତପତ୍ନୀ ।
 କଶଳୟ ବନ୍ଦୁ ବଧୂକ ବିତମ୍ବ କରଇ ଯେଉଁ ଅଧର ।
 କୃଷ୍ଣମୁଖବନ୍ଦେ କ୍ରୀଡ଼ାରସେ ତୁମ୍ଭେ ତହିଁକି କି ପଟାନ୍ତର ।
 କେତକାର୍ ଗୋରା ଦେହକାନ୍ତି ତୋରା କୋମଳେ ଶିରୀଷ ପର ।
 କେ କହିବ ସୁଧା-ତନ୍ତ୍ରମୁଖୀରୁପ କୃଷ୍ଣ ମନ ଯହିଁ ଧର ।
 କୋକିଳୁଁ ସୁସର ଗାଣାକୁ ମଧୁର ପଦାସାଦ-କଥା କଣି ।
 କର୍ଣ୍ଣମୁଖକର କୃଷ୍ଣମନୋହର କୋମଳ ବଚନ ବାଣୀ ।

କମ୍ପା ଆକୃତିର କଣ୍ଠ ଦିଶେ ଚାରି ମୃଣାଳରୁ ବଳି ଭୁଜ ।
 କରପଦ ଶତ-ପଦକୁ ନିନ୍ଦଇ କୁସୁମକାନ୍ତି କରଜ ।
 କରଣରେ କରକୁମ୍ଭ ସମ କର ରୂପେ ହେମସଂପୁଟକ ।
 କି କହିବା ତାଳପାଳରୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଯେଉଁ କୁଟକୁମ୍ଭ ଟେକ ।
 କାମ କର କାଳୀ ବର୍ଣ୍ଣ-ବଳୀ ବଳ ବରଜଇ ରୋମାବଳୀ ।
 କେଶରୀ ତମ୍ବୁରୁ ମଧୁ ମଧ୍ୟ ସବୁ ପୁନିନ୍ଦ୍ରଜୟନ ବଳ ।
 କନକକଦଳୀ ଜାମୁସଙ୍ଗେ ଭୁଜିବାକୁ ନ ବଳଇ ମନ ।
 କାମ ଉଦୀପନ ବଦାଇ ବହନ ତହିଁକି କେବା ସମାନ ।
 କମଳୁଁ ଅରୁଣ କୋମଳ ଚରଣ ନଖ ମଣିଗଣ ପ୍ରାୟେ ।
 କରନ୍ତେ ଗମନ ଗଜଗତି ମନ ମହ-ମନାକ୍ଷକୁ ପାଏ ।
 କାଳିନୀକୁଳରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ସକଳ ଗୋପବନ୍ଦିତା ।
 କଳେବରମାନ ଦଶଇ ଶୋଭନ ଯେମନ୍ତ କନକଲତା ।
 କଳ୍ପଳ ପରାୟେ ନେତ୍ରକୁ ସୁନ୍ଦର ଦଶଇ ଯମୁନାଜଳ ।
 କୁଳବତୀ ପରା ପରତେ ହୁଅଇ କୁଳକୁ କର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।
 କୃଷ୍ଣପ୍ରିୟଲେକ ହୃଦୟ ପ୍ରାୟେକ କମଳ ମହା ନିର୍ମଳ ।
 କର୍ପୁର ତନୁ ତନ୍ତ୍ରମା ସମାନ ସନ୍ତାପ-ହର ଶୀତଳ ।
 କୃଷ୍ଣ ହୃଦସ୍ଥଳ ପରାୟେ କମଳମାଳରେ ମଣ୍ଡିତ ହୋଇ ।
 କରଜ ରଞ୍ଜନା ସମାନକୁ ପାଇ ପୁନର୍ଭବକୁ ଛେଦଇ ।
 କରଣୀ ପରାୟେ ପଦ୍ମ ଧରବା ଏ କାଳୀପ୍ରାୟେ ତନ୍ତ୍ର ଧର ।
 କି ଅବା ନାଗରୀ ଫୁଲବେଶ ଧର ଘନରସକୁ ବସ୍ତ୍ରାର ।
 କି ଅବା ପକ୍ଷିଣୀ ବେନିତଟ ପାଣି ଦୁଇଦିନ ଏକରାତ୍ନ ।
 କି ସୁରସରଣୀ ଉତ୍ତୁପ ତରଣୀ ହୋଇବାରୁ ଗତାଗତ ।
 କେ ବୋଲେ ପ୍ରୋଷିତ ପ୍ରିୟତମା ପ୍ରାୟେ ହୋଇଥିଲ ମଳିନତା ।
 କୃଷ୍ଣ ଅଙ୍ଗସଙ୍ଗ ଲୁଗିବାରୁ ଅଙ୍ଗ ହେଲ ଏଡ଼େ ନିର୍ମଳତା ।
 କେ ବୋଲେ ବାସକଶକ୍ତି ପରାୟେକ ହୋଇଅଛି ଏବେ ଦେଖ ।
 କୃଷ୍ଣ ଆଗମନ ଅଶାରେ ପ୍ରସନ୍ନ କରଅଛି ପଦ୍ମମୁଖ ।
 କଉତୁକେ ଏହି କଥାମାନ କହି ପଶିଲେ ଯାଇଁ ଜଳରେ ।
 କନକ ରସାଣ ହେଲ ସୁର-ରାଣ-ମାଳ ରତନ ସ୍ଥଳରେ ।
 କର ଅବଗାହ ଗୋପିକାସମୂହ ଜଳରୁ ବାହାର ହୋଇ ।
 କର ଅଙ୍ଗ ପୋଛା ଯାହାର ଯେ ଇଚ୍ଛା ବସନ ପିନ୍ଧିଲେ ଯାଇଁ ।
 କଲେ ଧୀରଗତ ଗୋକୁଳଯୁବକ ହସ ରସ କଉତୁକେ ।
 କଳହଂସପତ୍ର ଯେମନ୍ତ ଗମନ୍ତ ମହାମତ୍ କଳତାକେ ।
 କେ କହିବ ଗୋପଯୁବକଙ୍କ ତପ ମାନବଶରୀର ବହି ।
 କୃଷ୍ଣ ଭଗବତ୍ରେ ଢେଲ ନିରନ୍ତରେ କୃଷ୍ଣ କଥାମାନ କହି ।

କଳ୍ପାନୁରେ ଯୋଗୀ ଯୋଗବାଟ ଜଗି ପାରବାକୁ ଯା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
 କି ଭାଗ୍ୟ ବଳରେ ଗୋପୀ ଗୋପାଳରେ ସବୁକାଳେ ସେ ସୁଲଭ ।
 କଲେ ବେଦପଢ଼ି ଯେତେବେଳେ ସ୍ତବ୍ଧ ବଶ ନୁହନ୍ତି ତାହାକୁ ।
 କର୍ଣ୍ଣ ଦେଉଥାନ୍ତି ବରଜୟୁବତ କଉତୁବେ ଡାକିବାକୁ ।
 କହେ ଧାନକୃଷ୍ଣ ହୋଇ ମହାଭୃଷ୍ଟ ଗୋପୀ ଗୋପୀନାଥ କଥା ।
 କରବାକୁ ହୃଦ ଅଶେଷ ଦୁଇତ ଦଣ୍ଡଧର ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟଥା ।

ଦ୍ଵାଦଶ ଶ୍ଳୋକ

ଗୁଣ — କଲ୍ୟାଣଅହାରୀ

କୃଷ୍ଣମ ସମୟ ହୋଇଲ ଉଦୟ ଦକ୍ଷିଣପବନ ବହିଲ ।
 କାମଦେବଦୂତ ହୋଇ ମହାମତ୍ତ ପଞ୍ଚମସ୍ଵରରେ କହିଲ ।
 କଳପ, ଦର୍ପ ହୋଇଲ ଅଳଗୟ ।
 କୃଷ୍ଣମବିଶିଷ୍ଟ କରବାକୁ ଲଖ କାମୀ କି ମିଳି କଲେ ଭୟ ।
 କମଳ ରସାଳ ନୀଳଭୂତପଳ ନିଆଁଳା ଅଶୋକ ବକାଶ ।
 କାମ ପଞ୍ଚବାଣ କାମୀ ପଞ୍ଚପାଣ ଘେନିବାକୁ କଲେ ପ୍ରକାଶ ।
 କେତଳା, କୁନ୍ତ କି ହୋଇଲ ପ୍ରକଟ ।
 କାନ୍ତା କାନ୍ତ ଭେଟ ଅଭେଟ ହୋଇଲ ଜୀବ ଯିବା ହେଲ ନିକଟ ।
 କୃଷ୍ଣମବନ୍ତ ମାଧବ ଧନ୍ତ ଶୋଭା ଭ୍ରମର କଦମ୍ବ ଗୁଣରେ ।
 କଉତୁକ କର କାମକୁ ବସନ୍ତ ଦେଇଅଛି ମଖାପଣରେ ।
 କିଂଶୁକ, ପାଟକରବାଳ ତାହାର ।
 କରବାରୁ ରଙ୍ଗକୋଷେ ତାହା ସଙ୍ଗେ ମୁଖ ନୋହୁଅଛି କାହାର ।
 କେଶର କୃଷ୍ଣ ଅତି ମନୋରମ କାମନୁପତି-ଶ୍ରେତଛବି ।
 କିଶଳୟ ପତ୍ର ପତାକା ଭେଦେ ବଶ କରନ୍ତି ମନ ନେତ୍ର ।
 କରୁଣା, କେଶର ମଞ୍ଜି-ଗନ୍ଧ ଧୂପ ।
 କେଳକଦମ୍ବେ ଶଙ୍ଖଧ୍ଵନି କରନ୍ତି ସର୍ପରେ ଶଙ୍ଖଥା ମଧ୍ୟପ ।
 କୋକିଳ କୁହୁ କୁହୁ ଭବ ବଜାର୍ଜ ବାଜିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରବଳେ ।
 କଲେ ପ୍ରସାଣ କୃଷ୍ଣମବାଣବାଣ ବସନ୍ତ ପ୍ରାଣସଖାମେଳେ ।
 କହିବ, କେ ଅବା ସେକାଳସମ୍ପତ୍ତି ।
 କର ମହାରୟେ କଙ୍କର ପରାୟେ କାମବଶ ଯୁବା ଯୁବତ ।
 କେମନ୍ତ କୃଷ୍ଣ ଅତି ମନୋରମ ହୋଇଛି ବସନ୍ତ ପବେଶେ ।
 କାନ୍ତ ବିଦେଶରୁ ଆଇଲେ ରମ୍ଭେରୁ ଅବଶ୍ୟ ଶୋଭା ପାଇବେ ସେ ।
 କରବା, ଅମ୍ଭେ ଶୁଭ ବନବିହାର ।
 କୁହାକୁହି ହୋଇ କୁହୁ ମୁଖଦାୟୀ ସଦୃଶେ ହୋଇଲେ ବାହାର ।

କେବଳ ଆକାଶ ପରାସ୍ତେ ପ୍ରକାଶ ନୟନେ ମାଣି ଦେଖିବାକୁ ।
କେ କେଉଁ ବେଶେ ଗମନ କରନ୍ତି ସେ ନୂଆ ସେ କବି ଲେଖିବାକୁ ।

କଥା, ବୋଲିବା ସ୍ୱର୍ଗାଧର ।

କ୍ରିଡ଼ା ଅର୍ଥରେ ନନ୍ଦନକୁ ଗମନ୍ତି ତାଙ୍କର କାହିଁ ଏଡ଼େ ତୋର ।
କବି କଳ୍ପିତାରେ ଭୂଲେ ଭୁଲିବାରେ ଭୂଳାପ୍ରାୟ ହେଲେ ଉଦ୍‌ୟ ।
କଳାକେ ସମାନ ନୋହି ନୃତ୍ୟ ଗାନ କରି ସ୍ୱର୍ଗେ କଲେ ନିବାସ ।

କେମନ୍ତେ, ବୋଲିବା ତାହାଙ୍କ ପରାସ୍ତେ ।

କୃତାର୍ଥ ହୋଇଛି ରମ୍ୟାପର ନାହିଁ ଯାହାଙ୍କ ଜାକୁ ଉପମାଏ ।
କିଛି ପ୍ରତିଆସ ଥିବାରୁ ସୁରେଶ-ଆସନ ହେଲ ଗଜରାସ୍ତେ ।
କଳହଂସ ଏହି କାରଣରୁ ବହୁବାହାନ ହୋଇ ପୁଜା ପାଏ ।

କେତେହେଁ, ଥିବାରୁ ଚନ୍ଦ୍ରେ ମୁଖଅଂଶ ।

କପର୍ଦ୍ଦୀ କରେ ଧରି ତାଙ୍କ ନାଚନ୍ତି ମସ୍ତକେ କରି ଅବତଂଶ ।
କୁଚ ସଦୃଶରୁ ଦେବତାଏ ମେରୁପଦ୍ମ କଲେ ନିକେତନ ।
କଣ୍ଠକୁ ଅନାଇଁ ମହାତୋଷ ହୋଇ ବସ୍ତ୍ର ବହିଲେ ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ ।

କାହିଁକି, ଦେବେ କରନ୍ତି ସୁଧାପାନ ।

କୁଟିଳକେଶୀ ଚଟୁଳବେଶୀ ଗୋପୀକଥାକୁ କାହିଁ ସେ ସମାନ ।
କାହିଁ ପାଇଁ ଅଙ୍ଗେ ମଣ୍ଡି ହୁଅନ୍ତି ସେ ପାରିଜାତକକୁସୁମକୁ ।
କେତେ ତପ କରି ପାଇଁତି ଯହଁ ସେ ମନୋହରହାସ ସମକୁ ।

କାନ୍ତିକି, ସମାନ ନୋହେ କ୍ଷଣକାନ୍ତି ।

କାଦମ୍ବିନୀକୋଳେ ଥାଇଁ ସେ ଚଞ୍ଚଳେ ଦେଖାଇଁ ନ ଦେଖାଇ ଜ୍ୟୋତି ।
କଳଧଉତ ଅନେକ ଲଜ ପାଇଁ ଅନଳେ ଅଙ୍ଗକୁ ଦହିଲ ।
କି ବର୍ଷ ପୁଣି ଅମରଧରଣୀଧରେ ନୟା ହୋଇ ବହିଲ ।

କରଜ, ସମାନ ନୋହି ତାରାଗଣ ।

କଲେ ଶୂନ୍ୟଗତି ଦିବସରେ ଜ୍ୟୋତି ନ ଦେଖାଇ ଲଜ ପାଇଣ ।
କହିଲ ଯେତେକ ସ୍ୱର୍ଗବାସୀଯାକ ଭୁଲରେ ସମସ୍ତେ ଉଦ୍‌ୟ ।
କୁଷ୍ଠପ୍ରିୟତମା ଗୋପୀଙ୍କ ଉପମା କଲେ ହୋଇବ କେଉଁ ଯଶ ।

କେବଳ, କବିତା ବନିତା ବୃତତୀ ।

କରିଅଛି ବହି ବିରଚିତ କେହି ଅଶ୍ରେ ନ ଥିଲେ ନ ବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।
କନକବନ୍ଧୁ ଫଳ ଫୁଲ ଧରି ତଳେ ଯେମନ୍ତ ବରଷ ।
କାମକଳାବତୀ ଗୋପୀ ସେହିମନ୍ତ ଚାଲନ୍ତେ ମୋହେ ମନ ନେବ ।

କ୍ରମେ ସେ, ବୃନ୍ଦାବନେ ହୋଇ ପ୍ରବେଶ ।

କଲେ ସେ ଶ୍ରବଣ ନାନା ପକ୍ଷିଗଣାଦେ ପୁରୁଷ ଦଶଦଶ ।
କାଳିନୀ-ଶୀତଳ ପୁଷ୍ପପରମଳ ଘେନି ବହେ ମନପବନ ।
କୁରଙ୍ଗମଦ ସଉରର କରନ୍ତେ ବହେ କନ୍ଦର୍ପ ଭ୍ରାମର ।

କୁସୁମ, ତୁମ୍ଭ କରେ ଢଳି ଝଙ୍କାର ।

କନ୍ଦର୍ପ ଧନୁ ଟଙ୍କାରିଲ ପରସ୍ତେ ପ୍ରତେ ହୁଅଇ ଗୋପୀଙ୍କର ।

କପୋତହୁଙ୍କାର କାମ ଅହଙ୍କାର ଢଳିଲ ପରସ୍ତେ ମଣନ୍ତୁ ।

କେ ରତ୍ନକୁଜିତ କଥା ତେଜ ଚିତ୍ତ ଚଞ୍ଚଳ କରିଣ ଗୁଣନ୍ତୁ ।

କୁଞ୍ଜର-ଗମନା କୁଞ୍ଜମାନ ଦେଖି ।

କଞ୍ଜନୟନ କୁଞ୍ଜକଥା ସୁମର ଧରଣ୍ୟ ନ ପାରନ୍ତୁ ରଖି ।

କିଂଶୁକ ଅଶୋକ ଚମ୍ପା କୁରୁବକ କରୁଣା କେଶର କେଶର ।

କୁବେଳା ମଲ୍ଲୀ ମାଧବୀ କୁଣ୍ଡାଳନା ହେମକେତକୀ କରଗାର ।

କରକ, ଆଦି କୃତ-ମାଳ ତମାଳ ।

କୁସୁମଭରେ ମନୋହର ମନ୍ଦାର ବକ୍ସଳ ରସାଳର ଶାଳ ।

କେଉଁ ଗୋପୀ ଦେଖି ବୋଲଇ ଗୋ ସଖି ଦେଖ ଦେଖ ଏ ନାଗେଶ୍ଵର ।

କାନ୍ତବିହେଦରେ ବରହଣୀଠାରେ କେବଳ ହୋଏ ନାଗେଶ୍ଵର ।

କନ୍ଦର୍ପ, କରତଟି ଏହି କେତକୀ ।

କରତ ବରହଣୀ ପ୍ରାଣ ନେବା କଥାହିଁ ଏହାକୁ କେତେକ ।

କୁସୁମ ଉତ୍ତମବାସ ମନୋରମ ନାମ ମାତ୍ରକ କୁଣ୍ଡାଳନା ।

କର୍ଣ୍ଣପଥେ ଶୁଣି ପ୍ରବାସି-ରମଣୀମାନେ ହୁଅନ୍ତୁ କ୍ଷୁଣ୍ଣମନା ।

କୁଞ୍ଜରେ, କୁଞ୍ଜ ସମ ଦେଖି ତମାଳ ।

କାନ୍ତବିଯୋଗରେ ବରହଣେଗରେ ପ୍ରତେ ହୋଏ କାମତମାଳ ।

କିଂଶୁକକୁସୁମ ନୁହଇ ଏ କାମ-ଅର୍ଚ୍ଚିତନୁବାଣ ପରସ୍ତେ ।

କାନ୍ତାର୍ଥୀନା ନାରୀ ଅଙ୍ଗକୁ ବଦାଇ ହୋଇଛି ମହାରଙ୍ଗମସ୍ତେ ।

କରଇ, ଯହିଁ ବିଯୋଗିନୀ-ପଳାଶ ।

କହିଲ ଗୋ ସହ ଜାଣିଥାଅ ସେହି ଘେନ ଏହା ନାମ ପଲ୍ଲଶ ।

କନକକୁସୁମ ବୋଲ ଏହା ନାମ ବଧାନ କରିଅଛି ବହୁ ।

କେଉଁ ଅବଗୁଣେ ଅବବେକ ପଣେ ଢଳି ଏହାକୁ କଲ ଦ୍ରୋଣ ।

କୋମଳେ, ଶୁଣାଇଲେ ସୁଧା ଆଳାପ ।

କାଳ ଅପ୍ରାପତ ହୋଇଥିଲେ ଜାତ କରଇ କୁସୁମକଳାପ ।

କେମନ୍ତ ବଶାଳ ନେତ୍ରସୁଖଶାଳ ସଖି ଏ ପ୍ରମାଣ ରସାଳ ।

କାନ୍ତ କୋଳଗତ ନୋହିଲେ ସାକ୍ଷାତ ହୁଅଇ ଏକା ଏ ରସାଳ ।

କୋକିଳ-ଠାରୁ ସବୁର ସ୍ନେହପାତ୍ର ।

କାମବିରେପାଣୀ ହେଲେ ବାମନେଶୀମାନଙ୍କୁ ବାମ ହୋଏ ମାତ୍ର ।

କରୁଣାକଟାକ୍ଷେ ଅନାଇଁ ଫୁରୁଣା ହୋଇ କେ ବୋଲେ ଏ କରୁଣା ।

କରୁଣାକର କରୁଣା ବାହାରେ ଏ ହୁଅଇ ଅପୂର୍ବ କରୁଣା ।

କେ ବୋଲେ, ଦେଖ ଦେଖ ସଖି ମାଧବୀ ।

କେତେହେଁ ସ୍ନେହ ଏହାଠାରେ କରନ୍ତୁ ମିଶ୍ର ଭବ ଘେନ ମାଧବୀ ।

କେଉଁ ଗୋପି ହସି ବନ୍ଧବାଣୀ ଭାଷି ବୋଲେ ଦେଖ ଏ କାମଦୂତ
କାମ କାର୍ଯ୍ୟସିଦ୍ଧ କରିବାରୁ ବୁଦ୍ଧମାନେ ବୋଲନ୍ତି କାମଦୂତ ।

କେ ବୋଲେ, ଶୁଣ ଗୋ ସମସ୍ତେ ସୁନାହି ।

କୃତମାଳ ନାମ ଥିବାରୁ ଏ କାମଦୂତମାନେ ସୁନାନ୍ତି ।

କରନ୍ତି କୃଷ୍ଣ କପଟେ ସୁସମ ତପନୀୟ କର୍ଣ୍ଣମାଳାକୁ ।

କନ୍ୟାକୁ ଭୟେ ନ ଥିଲେ ଥୋକାଏ ନେଇଥାଆନ୍ତେ ଜେହା ଗଲାକୁ ।

କେ ବୋଲେ, ସୁଖ ଲେଭେ ଦୁଃଖ ପାଇବ ।

କେତୁ ମୁଣ୍ଡ ପ୍ରାୟେ ଭୃଗୁଆଦିରୁ କାଳେ ଦଣ୍ଡ ସିନା ହୋଇବ ।

କୃଷ୍ଣକରୁଣାରେ ମନଫୁରୁଣାରେ ଆମ୍ଭେ ବୋଲୁ ଥାଇଁ ନିଆଳ ।

କେଉଁ ରସବତୀ ବିରହବିଧି ପାଇଁ ବୋଲୁ ଥିବ ନିଆଳ ।

କେ ବୋଲେ, ଦେଖ ଦେଖ ସଖି ଅଶୋକ ।

କେଉଁ ରସିକମାନ କାନ୍ତବିଯୋଗିନୀ ହେଲେ ନ କରାଏ ସଶୋକ ।

କେଶବପ୍ରସାଦେ କାମ ଅପ୍ରମାଦେ ଆତ୍ମକୁ ହୋଇଛୁ ସୁନାଗ ।

କାନ୍ତ ସଙ୍ଗେ ଛାଡ଼ା କାମରସପୀଡ଼ା ହୋଇଲେ ହୋଏ ଏ ସୁନାଗ ।

କେବଳ, ଭଲକାଳେ ଭଲ ସଭିଏଁ ।

କେ ଅବା ଅଭଲେ ଅଭଲ ନୋହିଛୁ ବିଚାର କହିଲ ସଭିଏଁ ।

କେଉଁ ଗୋପୀ ଦେଖି କରୁଣା ଭରକ ବୋଲଇ ସଖି ଦେଖ ଦେଖ ।

କର୍ପା ବୃଦ୍ଧନାଶ ସୁନପ୍ରାୟ କରି ତଳକୁ ନଇଅଛି ମୁଖ ।

କେବଳ, ମନକୁ ଏମନ୍ତ ଘଟିଲ ।

କମଳାୟ ଦନ୍ତପନ୍ଥ ଦେଖି ଅନ୍ତସରକ ହୃଦୟ ଫାଟିଲ ।

କେ ବୋଲଇ କୃତ ଅନାହିଁ ସଙ୍କୋଚ ପାଇଁ ମୁଖ କରି ତଳକୁ ।

କରଇ ତପସ୍ୟା କରି ପ୍ରତିଆଶା ଲଗାଇ ସମାନ ଭୁଲକୁ ।

କେ କାହା, କୃତେ କର ଦେଇ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।

କାହିଁ ଏହା ପରା ହୋଇବ ଏ ତୋରା ବୋଲି ମନହାସ ମୁଣ୍ଡଲ ।

କହିଲେ ବହୁତ ହେବ ଏ ତରତ ଶୁଣ ହେ ରସିକ ନାଗର ।

କେବଳ ଅମୃତ ଖାଇଲେ ବହୁତ ମନକୁ ନୋହେ ସୁଖକର ।

କହିଲ, ଘନକୃଷ୍ଣ ବନ ଭ୍ରମଣୀ ।

କର୍ଣ୍ଣେ ଏହା ଶୁଣି ସୁକୁଚ ପରାଣୀ ତର ସଂସାର ତରଙ୍ଗଣୀ ।

ପଞ୍ଚଦଶ ଛନ୍ଦ

ସଦ-ଅହାରୀ

କ୍ରମେ ମଧ୍ୟଶେଷ ହୁଅନ୍ତେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ ଶ୍ରୀଷମ ସମୟ ।

କରମାଳ କରି ମହା ଶରତର କମଳକୁମାର ପଦ୍ମ ।

ସୁଜନେ । କି କହିବି ମହାଦେବ ।

କରୁଛନ୍ତି ନୃତ୍ୟ ପଥକପାଦକୁ ସଂସ୍ଥାପନେ ଅବଦାନ ।
କୁଶଳନର୍ତ୍ତକୀ ଭ୍ରମର ପରିଭ୍ରମେ ଭ୍ରମିଲେ ବାତରକ୍ରମାନ୍ତେ ।
କୁଟୁମ୍ବ-ଦାନଜନ-ମନ ପରିଭ୍ରମେ ସନ୍ତାପି ହେଲେ ଏକାଦିନେ ।

ସୁଜନେ । କୁଣ ହୋଇଲେ ନିପାତଳ ।

କାନ୍ତ ଦନରସ ବିସ୍ମୟେ ଯେମନ୍ତ ଦଶନ୍ତ ବିରସାଣୀ-କୁଳ ।
କୁରଙ୍ଗ-ନୟନ-ନୟନ-ଦରଙ୍ଗ ବଳ ମୁଗଦୃଷ୍ଟି ଦଶିଲେ ।
କଳାମେଘକୋଳେ ବିଜୁଳୀ ପରିଭ୍ରମେ ବନେ ବନଅଗ୍ନି ହସିଲେ ।

ସୁଜନେ । କାହିଁ ଦୃଶ୍ୟରୂପେ ଫଟନ୍ତି ।

କାମିନୀ-ସୁରତକାଳ ମନମଥ ଶବଦ ପରିଭ୍ରମେ ଘଟନ୍ତି ।
କୃପଣସାମନ୍ତ ସେବକ ପରିଭ୍ରମେ ତାପେ ଜଳର ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ।
କାନ୍ତରହିତ କାନ୍ତା ପ୍ରାୟେ ହୋଇଲେ ସରସୀମାନେ ବେଶଅନ୍ତ ।

ସୁଜନେ । କେବଳ ଭକ୍ତ-ରକ୍ତ ପ୍ରାୟେ ।

କହୁ ପ୍ରାୟ ମଣ୍ଡଳ ମଣ୍ଡଳମାନଙ୍କର ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଗଲେ କାୟେ ।
ମଳ ବିରହେ କରବର ରହେ ମହାଗହନ ଅଶ୍ରେ କର ।
କର୍ମରେ ପଡ଼ି ଫେନିପୁଣେ ରହି ଶୁଦ୍ଧ ଗନ୍ଧବ-ବନ୍ଧର ।

ସୁଜନେ । କୁଞ୍ଜଭିତରେ ପକ୍ଷମାନେ ।

କେବଳ ଯୋଗୀ ଧ୍ୟାନ କଲେ ପରିଭ୍ରମେ ନିଶ୍ଚଳେ ରହିଲେ ମଉନେ ।
କରବାକୁ ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷା ନିଜ ପ୍ରାଣ ପରକୁ ଦେଲେ ପ୍ରାୟେ ହୋଇ ।
କୋକ ମୃଗ ଯାଇଁ ଭୟକୁ ପକାଇଁ ସିଂହସ୍ଥୟରେ ହେଲେ ଶାୟୀ ।

କୋବିଦେ । କୁଣ୍ଡଳୀକୁଳ ଏହିଭୂପେ ।

କଳାପିକଳାପତଳରେ ରହିଲେ ପାଇଁ ବିପତ୍ତିକ ଅତପେ ।
କାହିଁ ଗଲେ ବନଲତା ଶୋଭାବନ କାନ୍ତହୃତ କାନ୍ତା ପରିଭ୍ରମେ ।
କରୁଛନ୍ତି ସିନା ବସନ୍ତ ତାହାକୁ ନବପଲ୍ଲବେ ତୋର ମୟେ ।

କୋବିଦେ । କାଳେ ସେ ଅନ୍ତର ହୋଇଲେ ।

କନ୍ଦର୍ପ ଦର୍ପ ରହିତ ହୋଇ ସଖା ଅଭାବେ ହୃଦରେ ଶୋଇଲେ ।
କୁଞ୍ଜେ କୁଞ୍ଜେ ବସି ହିଙ୍ଗାରା ତାଳିଲେ କାମଜେନବାଟ ପଡ଼ିଲେ ।
କୁସୁମକାଣ୍ଡ ମଣ୍ଡି ହୋଇ ଅର୍ଜୁନ ବିଯୋଗୀ ହୃଦୟ ତାଡ଼ିଲେ ।

କୋବିଦେ । କେଉଁ ପଥକ ତାପକଳେ ।

କରନ୍ତେ ଗମନ ଶ୍ରମ ପାଇଁ ଯାଇଁ ବସନ୍ତ ବନ୍ଦୁ-ପାଦ-ଘୋଳେ ।
କୃପଣ ଧନ ସଞ୍ଚଳ ପ୍ରାୟେ ମଧୁ ସଞ୍ଚଳେ ମଧୁକରମାନେ ।
କେ ଜଳଛନ୍ଦ୍ର ପବନମାନ ଦେଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣକରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ।

କୋବିଦେ । କେଉଁ ଉତ୍ସର ଅନୁଗ୍ରହ ।

କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନ ଅଙ୍ଗେ ବୋଇହୋଇ ଧାସମଣ୍ଡିତସୁହେ ରହ ।

କେ ଗୀତ କବିତା ବେଶୁ ବାଣୀ ନୃତ୍ୟରଙ୍ଗେ ଦିନମାନ ହରନ୍ତି ।

କେ ବସି ଏକାନ୍ତେ କାମିନୀସଙ୍ଗରେ ଚନ୍ଦନପିତ୍ତକା ମାରନ୍ତି ।

କୋବିଦେ । କେ କରେ ନଉକା ବହାର ।

କେ ସ୍ୱେଦ ଭୟରେ କରତଲୁଁ ତାଳବୃନ୍ତ ନ କରଇ ବାହାର ।

କେ ଦିନଶେଷରେ ଦିନକରକରେ ତାପ ପାଇଁ ଜଳେ ବୁଡ଼ନ୍ତି ।

କେ ମହାବଳେ ବସି ଶୀତସ୍ଥଳେ ଶୀତଳ ପବନ ଲେଉଟନ୍ତି ।

କୋବିଦେ । କେତେ କହିବ ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗ ।

କେବଳ ଶୀତକାରକଦ୍ରବ୍ୟ ବନ୍ଧୁ ଆନ ଲେଉଟିଲୁ ନାହିଁ ଅଙ୍ଗ ।

କାନ୍ତପ୍ରବଳ ଶ୍ରୀଷ୍ଟମରେ ବଳ ହୋଇ ସକଳ ଗୋପାଙ୍ଗନା ।

କରବେ ବୋଲି ଜଳନ୍ତୀତା ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇଲେ ଚପଳ-ଲେଉଟନା ।

କୋବିଦେ । କମଳା କୁଣ୍ଡିଳକୁନ୍ତଳା ।

କାମକେଳି କଳା-କୁଶଳା ସୁଶୀଳା କେତଳାଗୋଲା ପ୍ରେମଶୀଳା ।

କରି-କୁମୁଦିନୀ କୋକିଳ-ବଚନା କୁନ୍ଦକଳୀରୁ ଦଶନା ।

କୁଣ୍ଡିଳଦର୍ଶନା ପ୍ରସନ୍ନବଦନା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର-ସ୍ନେହ-ଘେନା ।

କୋବିଦେ । କପକ ନିତମ୍ବଶୋଭନା ।

କେଶଭମଧ୍ୟମା କଉତୁକସୀମା କୁଞ୍ଜବନକେଳି-ଲେଉଟନା ।

କଳାକରହାସୀ କମଳସୁବାସୀ କ୍ରୀଡ଼ା-ମାନସ କଳହଂସୀ ।

କୃଷ୍ଣମନମାନ-ଆକର୍ଷ-ବଡ଼ଣୀ କନ୍ଦର୍ପ-ଦର୍ପ-ତମ-ଶଶୀ ।

କୋବିଦେ । କାମରେଈଶୀ ତରଣୀ ।

କରନ୍ତେ ଗମନ ଅତିଶୋଭାବନ ଦଶର ଧରଣୀ-ସରଣୀ ।

କଲରବ କରେ କନକକିରଣୀ ବାଜଇ ବାଜେଣି ନୃପୁର ।

କାମ ପହଣ୍ଡ ମଣାଇ ନେଲପ୍ରାୟେ ଶୁଭର ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁସ୍ୱର ।

କୋବିଦେ । କମଳ ବିଞ୍ଚିଲ ପରାୟେ ।

କିଶଳୟ ପନ୍ଥ ପାଦ ବକାଶନ୍ତି ପଦ ପଦକେ ସୁଖମୟେ ।

କାଳିନ୍ଦୀ-କୁଳରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ସକଳ ବରଜବାଲିକା ।

କଲେ ଅବଲେକ କଳାରେ ନିନ୍ଦୁଛୁ ଦଳିଲୁ କଞ୍ଚଳ କାଳିକା ।

କାମିନୀ-କଟାକ୍ଷ ପରାୟେ ତରଙ୍ଗ ।

କବିତା ପରାୟେ ମହା ମନୋହର କୁସୁମମାନଙ୍କରେ ସଙ୍ଗ ।

କଳହଂସକୁଳ ସ୍ତନ କରୁଛନ୍ତି ହଂସକନିଷ୍ଠନ ପରାୟେ ।

କାନ୍ତା-ଉଚ୍ଚକୃତ ପ୍ରାୟେ ବସିଛନ୍ତି କୋକମିଥୁନ ଏକଠାୟେ ।

କେବଳ । ବ୍ରହ୍ମଧାନ-ଯୋଗୀ ପରାୟେ ।

କଲେବର ସ୍ଥିର କରି ବକମାନେ ମୀନଙ୍କୁ କରୁଛନ୍ତି ଲୟେ ।

କମଳେ କମଳବଦନା ପଶନ୍ତେ କମଳେ ହୋଇଲେ ଚଞ୍ଚଳ ।

କୁବଳୟ ଅଦ କଞ୍ଜାର ସହଦେ କେ ତହିଁ ନୋହଲେ ନିଷ୍ଠଳ ।

କେବଳ । ଯେ ଯାହାକୁ ଗୁଣେ ବଳଇ ।
 କଳକର ପାଶେ ଦେଖିଲେ ତାକୁ ସେ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ତରଳଇ ।
 କମଳାୟ ମୁଖ ସୁନେଶ ସୁନଖ ଶୋଭାକୁ ସମ ନୋହିବାକୁ ।
 ନିଖିଲ ସବୁର ଶରୀର ସୁମର ମରବା ଭଲ ଲଜଠାରୁ ।
 କାଦମ୍ବ । କୂଳପାଶରେ ନ ରହିଲେ ।
 କରବାକୁ ଚୋରା ଗମନ-ଚତୁରା ମନରେ ଭୟକୁ ବହିଲେ ।
 କନକଲତା ମାଳମଣିସ୍ଥଳରେ ପବନେ ଭଲ ପରାୟେ ।
 କେ କାହାକୁ ପାଣି ପାଣିରେ ପୁରାଇ ଅନନକୁ ମାରି ପଳାଏ ।
 କେ ଜଳ-କରଟ ପରାୟେ ବୁଡ଼ଇ ।
 କାହିଁ ଯିବୁ ବୋଲି କର କେ ପାଣିରେ ପାଣି ଘେନିକରି ଲେଉଟଇ ।
 କରେ କର ଦେଇ ଚନ୍ଦ୍ରବାଳ ହୋଇ କମଳ କମଳ ତୋଳନ୍ତି ।
 କେ କରକମଳେ କମଳକୁସୁମ ତୋଳି କାହାକୁତେ ତାଳନ୍ତି ।
 କେ ବୋଲେ । କୁତପନ୍ନ ସଖି ଶଙ୍କର ।
 କର ଏହାକୁ ଜଳଶୟୀ ସମସ୍ତେ ହେଲାଇଁ ଏହାଙ୍କ କିକର ।
 କି ବର ମାଗିବ ମାଗିଥାଅ ଏବେ ଯେ ଯାହାର ଦୁଃଖ ଜଣାଇଁ ।
 କେ ବୋଲେ କୁଷ୍ଠକୁ ଏକାଳରେ ଯେବେ ଦେବେ ଅମୃତପାଶେ ଅଣାଇଁ ।
 କରବା । ତାକୁ ଘେନି ଜଳବିହାର ।
 କହୁଁ କହୁଁ ଏହା କମଳନୟନ ବୁଲାଇବୁଁ ହେଲେ ବାହାର ।
 କଲେ ବିଚାର ଗୋପିକା ଯମୁନାରେ କରୁଅଛନ୍ତି ଜଳକ୍ରୀଡ଼ା ।
 କର ଅନ୍ତର ଅଙ୍ଗବାସ ସମସ୍ତେ ଛାଡ଼ି ଅଛନ୍ତି ମନୁ ବ୍ରୀଡ଼ା ।
 କରବା । ସବୁର ବସନ ହରଣ ।
 କଦମ୍ବବୃକ୍ଷରେ ଦୋଳକର ବସି କରବା କଉତୁକପଣ ।
 କେଶବ ମନରେ ଏମନ୍ତ ବିଚାର ସୁମର ଜଗତପ୍ରାଣକୁ ।
 କଲେ ଆଦେଶ ଅମର ଘେନିଅସ କେଳିକଦମ୍ବର ପାଶକୁ ।
 କେଶବ-ଅଙ୍ଗରେ ପବନ ବହିଲ ।
 କୁରଙ୍ଗାନେତ୍ରୀଙ୍କ ଅମର ଅମରେ ଉଡ଼ାଇଁ ବୃକ୍ଷରେ ଥୋଇଲ ।
 କୁଞ୍ଜବନୋଦୟା ବଶାବଦନାୟା ବସିଲେ କଦମ୍ବ ଉପରେ ।
 କେବଳ ନୟନ ସଖା ସଙ୍ଗେ ଘେନି ରହିଲ ଗୋପୀଙ୍କ ଉପରେ ।
 କାମିନୀ-ମାନେ ଜଳକ୍ରୀଡ଼ା ବଢ଼ାଇଁ ।
 କୁଳକୁ ଯାଇଁ ସମସ୍ତେ ଅନାଇଲେ କାହାର ପିଲାବାସ ନାହିଁ ।
 କେ ଚକିତ ହୋଇ ରହିଲ ଚଞ୍ଚଳକୁରଙ୍ଗୀ ପ୍ରାୟେ କେ ଚାହିଁଲ ।
 କେ ବୋଲେ ଅମର ଜଳକ୍ରୀଡ଼ାସୁଖ ଅମର କିପରି ନ ସହିଲ ।
 କେ ବୋଲେ, କେ କଲ ଏଡ଼େ ଅବିଚାର ।
 କେ ଅଛ କାହାକୁ ପରାୟେ ଏହା କାହାରୁ ନାହିଁ ସଞ୍ଚାର ।

କେ ବୋଲେ ପବନ ଘେନିଗଲା ଅବା କେ ବୋଲେ ହେବେ ନନ୍ଦପୁତ ।
କେ ବୋଲଇ ମୋର ମନକୁ ଅଇଲା ଅନର ନୋହେ ଏ ଚରତ ।

କହନ୍ତେ, କେଉଁ ଗୋପୀ ଦେଲା ଅନାଇଁ ।

କଦମ୍ବବୃକ୍ଷରେ ଦୋଳ କର ବସିଅଛନ୍ତି ନାଗର କହାଇ ।

କୋଟିଏ ଶରଦତନ୍ତୁ ଜିଣି ମୁଖ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଅଭିନବଦନ ।

କଟିତଟେ ପୀତବସନ ବସୁଜେ ବଳାହକ ବଞ୍ଚି ସମାନ ।

କଣ୍ଠରେ, ମୁକୁତାମାଳ ବକପନ୍ତ ।

କଳାପିକଳାପ କଳାପ ମୁକୁଟ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ସମ ଦିଗନ୍ତ ।

କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅନାଇ ମନାକ୍ଷକୁ ପାଇଁ ଯେ ଯାହାମତେ ଭ୍ରାତ ହୋଇ ।

କଳହଂସୀ ପ୍ରାୟେ ସକଳ ଗୋପୀଏ ବେଗେ ପଶିଲେ ଜଳେ ଯାଇଁ ।

କେ ବୋଲେ, କି କରବା କହ ସଂଗୀତ ।

କୁଟୁଣୀ ପ୍ରତିମା ପରାୟେ ଅଜ୍ଞତ ଆତ୍ମକୁ କଲେ ନନ୍ଦପୁତ ।

କର ଭୁବ୍ କର ବରଜସୁନ୍ଦରୀ ତାକଲେ ହେ ହଟନାଗର ।

କର୍ପା ଆତ୍ମନାଟ ନେଇ ଏଡ଼େ ହଟ କରଇ ରସିକସାଗର ।

କୃଷ୍ଣ ହେ, କରୁଣାହୃଦ ଏବେ ହୁଅ ।

କରୁଛୁ ବିନତି ଗୋକୁଳଯୁକତ ଆତ୍ମ ଅମ୍ବରମାନ ଦୟା ।

କରୁଣାକର ନାଗର ଗିରିଧର ଦେଲେ ଯେ ଯାହା ଅମ୍ବରକୁ ।

କନକଦର୍ପଣ-ବଦନମଣ୍ଡଳ ଗଲା ପ୍ରସାଦ ତମ୍ବରକୁ ।

କୁରଙ୍ଗ-ତରଙ୍ଗନୟନ ନରୁଇଁ ।

କଲେ ହରଷେ ଗୋକୁଳକୁ ଗମନ ଭଜକୁଚବାସେ ଲୁଚୁଇଁ ।

କାଳିନ୍ଦୀକୁଳୀୟା କଦମ୍ବମୁଲୀୟା କେକପୁଛୁରୁରୁଲୁଲୀୟା ।

କଞ୍ଜକାଳୀୟା କାଇଁତମାଳୀୟା ମଣିମକରକୁଣ୍ଡଳୀୟା ।

କଳିତ । ଲଳିତ ପୀତଦୁକୁଳୀୟା ।

କଳକରହତ କଳାକର ଜିତ ସୁନ୍ଦର ମୁଖମଣ୍ଡଳୀୟା ।

କୁଟିଳ ମାଳ ଅଳକାଅବଳୀୟା ନବଲବଣୀକବଳୀୟା ।

କେତେ କେତେ କଉତୁକ କରୁଥାନ୍ତି ବ୍ରଜସୁଦକ୍ଷିଣମେଳୀୟା ।

କଦମ୍ବ-ବୃକ୍ଷରୁ ଓଢ଼ାଇ ବଜୟେ ।

କୃଷ୍ଣଦାସ ମନ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଛୁ ସେହରୁପକୁ କର ଲୟେ ।

ବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସ୍ତବ - ବେଦାରବାମୋଗ

କୁଟିଳକେଶୀ କଳାକର ସୁହାସୀ ।

କି ବୋଲି ତୋତେ ମୁଁ ତାକବି ଫେୟସି ଗୋ

କୁସୁମ ଗଭା ବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ଅବା ।
 କରନ୍ତି ବହୁ ତାକୁ ପକାଇ ଦେବା ଗୋ ।
 କପାଳ ଚଳକତ ବୋଲିବ ନାହିଁ ।
 କାଳ ଯାକତ ସେହି ନ ଥାଏ ରହି ଗୋ ।
 କଳାତୋଳା ପ୍ରତିମା ନ ଦେଖି ଯନ୍ତୁ ।
 କଣ୍ଠ କଣ୍ଠ ବାହାର ନୁହଇ ତହିଁ ଗୋ ।
 କଣ୍ଠଭୂଷଣ ହାର ନାମ ନ ଥିଲେ ।
 କଣ୍ଠମଣ୍ଡନା ବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ଭଲେ ଗୋ ।
 କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନତ ଶୁଖିଲେ ହୁତେ ।
 କି କର ବୋଲିବ ତା ଦୁଦୟ ପୋଡ଼େ ଗୋ ।
 କିବା ବୋଲିବ ଜାମତଣିମା ଭେଳା ।
 କେ କର ନାହିଁ ନଦୀ ତରଲେ ହେଳା ଗୋ ।
 କୃତ୍ୟ ନ ଥିଲେ ବିକେ ନିର୍ଦ୍ଦିନ ଧନ ।
 କି କର ଅବା ବୋଲିବ ଏ ବଚନ ଗୋ ।
 କୁମୁଦ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରୀତି ଥୟ ନୁହଇ ।
 କାହିଁ ପୁଷ୍କର କାହିଁ ପୁଷ୍କର ଯାଇ ଗୋ ।
 କ୍ରୀଡ଼ା କରଇ ତହିଁ ଭେନିଶ ରକ୍ଷ ।
 କି କର ଲକ୍ଷିବ ଦେଖୁଛି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଗୋ ।
 କମଳ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରୀତି ନୁହଇ କହି ।
 କମଳକୁ ଛାଡ଼ିଲେ ପକାଏ ଦହି ଗୋ ।
 କୁକର୍ମ କରିବାରେ ଏହି କୁଶଳ ।
 କାନୁ ଅଗେ ମାତର ଭେନ ଭ୍ରଷଳ ଗୋ ।
 କୁସୁମ ଚନ୍ଦ୍ର ମଧୁକର ଛାଡ଼ଇ ।
 କଳା ମାଣିକେ ଆନ ଫୁଲ ଲେଉଟଇ ଗୋ ।
 କରଇ ନାହିଁ ଆଉ ଲେଉଟି ପ୍ରୀତି ।
 କମଳ କୁଟଜରେ ସମାନ ମତି ଗୋ ।
 କୋଟି କୋଟି କଳ୍ପାନେ ତୋ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ।
 କେତେବେଳେହେଁ ହୋଇ ନାହିଁ ଏ ଭଙ୍ଗ ଗୋ ।
 କାମ ଅଭୁରେ କାମୀ କାମିନୀ ସଙ୍ଗେ ।
 କହୁଥାନ୍ତି ଏ କଥା ସୁଅନୁଗଣେ ଗୋ ।
 କେ ବୋଲେ ତୁ ମୋହର କଣ୍ଠଗ୍ରୀବକ ।
 କେ ବୋଲେ ତୁ ମୋହର ପ୍ରାଣୁ ଅଧିକ ଗୋ ।
 କେତେ ପ୍ରକାରେ କେତେ କହନ୍ତି ଲୋକ ।
 କେହି ନାହିଁ ସଂସାର ମଧ୍ୟେ ବିବେକ ଗୋ ।

କେତେ କହିବି ଏହି ପ୍ରକାରେ ଯେତେ ।
 କୋଟୀବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ସମ ନାହାନ୍ତି ତୋତେ ଗୋ ।
 କବି ସେ ସତ ମିଛ କର କହନ୍ତି ।
 କବିତା ଗୁରୁତ୍ଵରେ ମନ ମୋହନ୍ତି ଗୋ ।
 କହନ୍ତି ରାଧା ଶୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବାଣୀ ।
 କୃପାସିନ୍ଧୁ ନାମର ଏହିକି ଆଣି ହେ ।
 କର୍ପି ନୋହିଲେ ଦାସବଞ୍ଚଳବାନ ।
 କରେ ପରଶମଣି ଲୁହାକୁ ସୁନା ହେ ।
 କୁସୁମ ସ୍ଵରଗରେ ପଟ ନୟନରେ ।
 କେଉଁ ବଡ଼ଲୋକର ନ ବସେ ଶିରେ ଯେ ।
 କେଉଁ ମହତଗୁଣ ଅଛି ଭସ୍କର ।
 କି ନ କରନ୍ତି ତାକୁ ପାଦଦ୍ଵାର ହେ ।
 କଳାନିଧି ଅମୃତ ଶରୀର ହୋଇ ।
 କଳଙ୍କକୁ କୋଳରେ ସେହେ ବସାଇ ଯେ ।
 କରନ୍ତି ନାହିଁ ଆନ ହେଲେ ଲକ୍ଷଣ ।
 କହିବୁହର ପ୍ରଭୁମାନଙ୍କ ଗୁଣ ହେ ।
 କେତେ କୁମୁଦ କେତେ ତାରକା ପନ୍ଥ ।
 କାଳକେ ଥିଲେ ଚକୋରକୁ ତୋଷନ୍ତି ଯେ ।
 କେଉଁ ଲୋକର ନାହିଁ ମେଘକୁ ଆସ ।
 କିଛିତେ ଗୁଡ଼କର ଲଭଇ ଯଶ ଯେ ।
 କୃଷ୍ଣ କହନ୍ତି ଆରେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୁଖି ।
 କାହିଁ କାହାକୁ ଲକ୍ଷ ଶାବନ ସଖିରେ ।
 କଲେ ଅସ୍ତ୍ର ଉପରେ ରତନ ଉଭା ।
 କି ଶୋଭା ନୁହେଁ ନଟକେଇ କି ପ୍ରଭାରେ ।
 କର ତୋ ନାମ ଆଗେ ମୋ ନାମ ପଛେ ।
 କହୁ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁ ଲୋକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଗୋ ।
 କଳି କଲୁଷ ଭବ ଭୟକୁ ହର ।
 କୃତାର୍ଥ ହୋଇ ଯାଉଅଛନ୍ତି ତର ଗୋ ।
 କହି ଅନେକ ଅନୁରାଗ ବଚନ ।
 କୋଳକର ସଖୀରେ ଦେଇ ତୁମ୍ଭେ ।
 କଉତୁକେ ସେଠାରୁ କଲେ ଗମନ ।
 କନ୍ଦର୍ପରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଛୁ ମନ ଯେ ।
 କନକଲତା ନବ ତମାଳ ସଙ୍ଗେ ।
 କାମମତ୍ତ ବଳରେ ଚଳଇ ରଙ୍ଗେ ଯେ ।

କଳାମେଘ ଆଗରେ ଉଠେ ବଜ୍ରଲୀ ।
 କାନନ ଗଗନରେ ଯାଉଛି ଖେଳି ଯେ ।
 କମଳକୁ କମଳ ବଞ୍ଚିଲା ପ୍ରାୟେ ।
 କାନ୍ତ କାନ୍ତା ତରଣ ଶୋଭାକୁ ପାଏ ଯେ ।
 କି ତପ କଲ ମହା କି ଭାଗ୍ୟବଳେ ।
 କମଳ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ ହେଉଛି ସୁଲେ ଯେ ।
 କୁସୁମିତ ବଞ୍ଚିଲା ପବନେ ଚଳେ ।
 କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କି ଚୁମର ତାଳେ କି ।
 କେଉଁ ଲତାରୁ ଫୁଲ ପାଖୁଡ଼ା ଖସେ ।
 କୁସୁମ ବରଷିଲା ପରାୟେ ଦିଶେ କି ।
 କେଉଁ ବଞ୍ଚିଲା ଫଳେ ନମ୍ରତା ହୋଇ ।
 କୃଷ୍ଣ ଗୋପୀଙ୍କି ନମସ୍କାର କରଇ ଯେ ।
 କେନ୍ଦୁ ଚଳେ ସଖୀରେ ଡାର୍ଯ୍ୟଗ ହୋଇ ।
 କଳ୍ପି ମନରେ କି ପହଞ୍ଚି ମଣାଇଁ ଯେ ।
 କୃଷ୍ଣ କହନ୍ତି ସଖୀ ! ଦେଖ ଏ ଲତା ।
 କୁସୁମଭରେ ହୋଇ ମହା ଶୋଭିତା ଯେ ।
 କମଳାୟୁ ଦଶଇ ତରୁ ଉପରେ ।
 କାନ୍ତା ପୁବେଶ ଯେତେ କାନ୍ତ ଅଙ୍ଗରେ ଯେ ।
 କଉତୁକେ ଏମନ୍ତେ ବନେ ଭ୍ରମନ୍ତେ ।
 କହେ ଗୋପିକା କୃଷ୍ଣ ଆଗରେ ଶ୍ରୀମନ୍ତେ ।
 କେମନ୍ତ ହୋଇ ସିବି ନ ତଳେ ପାଦ ।
 କୃଷ୍ଣ ହସିକହନ୍ତି ନ କର ଖେଦ ଗୋ ।
 କଳକଣ୍ଠବଚନ ! କୁଳଦଶନ ।
 କଳେ ମୋହର ବସ ମନମୋହିନି ଗୋ ।
 କହି ଏମନ୍ତ କଳେ ବସାଇ ଧୀରେ ।
 କଙ୍କର ପ୍ରାଏ ହେଲେ ମଦନଭରେ ଯେ ।
 କେମନ୍ତ ଦଶିଲା ସେ ବେନ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ।
 କଳାପଦ୍ମେ ଯେତେ ଜନକଶୃଙ୍ଗ ଯେ ।
 କଥକା ନୀଳମଣି ପ୍ରାସାଦେ ରାଜେ ।
 କଳଧଉତ ନିକେତନ ବିରାଜେ ଯେ ।
 କହଇ ଦାନକୃଷ୍ଣ କନ୍ଦର୍ପରସ ।
 କରପାରଇ ସେ କି ଏମନ୍ତ ବଶ ! ଯେ ।
 କରହେ ସାଧୁଜନମାନେ ବିଚାର ।
 କାମ ବ୍ରହ୍ମସଂସାରେ କେମନ୍ତ ସାର ଯେ ।

ଏକବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସଗ ବନ୍ଧୁ

କେଶବ ଅଂସରେ ବସି ମାନସରେ ବାବୁରେ ବରଜରମଣୀ ।
 କଲେ କି ସ୍ନେହ ମୋତେ ବେଶୁପାଣି ।
 କଲି ଦକ୍ଷିଣାୟୁକ ଅନକୂଳ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ମୋର ଆଣି ମୁଁ । ଏମନ୍ତ ।
 କେତେ ନାହାନ୍ତି ଅବା ପ୍ରିୟତମା । କେହି ନୋହିଲେ କୃଷ୍ଣ ମନୋରମା ।
 କଲେ ଫୁଲଗଢ଼ା ପ୍ରାୟେ ମୋତେ ଶୋଭା ସୁରସିକ ସୁଖସୀମା ସେ । ମୋହନ ।
 କୃଷ୍ଣ ଗୋପୀ ଗବ୍ ଲାଣି ତାହା ଖବକରବାକୁ କଲେ ଉପାୟେ ।
 କଲୁ ଓଢ଼ାଇ ପ୍ରଭୁ ଦେବରାୟେ ।
 କହିଲେ ବିଜୟ କର ଏହିଠାୟେ ମାନବତା ପ୍ରାଣପ୍ରିୟେ ଗୋ । ସୁନ୍ଦର ।
 କିଛି କରବନାହିଁ ମନେ ଭୟ । କରଇ ମୁଁ କୃପୁମ ଅପରାୟ ।
 କହି ଏ ବଚନ ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାମୀ ମାୟାମୟ ସେ । ମୋହନ ।
 କୃପଣସାମନ୍ତ ବୋଲୁ କୁମେନୁ ଆଶାକର ଲେଖ ବଞ୍ଚଇ ।
 କାଳେ କଷ୍ଟକୁ ହୃଦରେ ସଞ୍ଚଇ ।
 କୃଷ୍ଣଆଶରେ ଗୋପୀ ସେହିରୂପରେ ନିଶାସ ଦୀର୍ଘେ ମୁଞ୍ଚଇ ସେ । ସୁନ୍ଦର ।
 କହୁଁ କହୁଁ ହୋଧ ହୁଏ ପ୍ରବଳ । କଷ୍ଟେ ସୁରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ଦନ୍ତଚେଳ ।
 କୋକନଦଳିତ ନୟନୁ ଗଳିତ ଶୋକଭରେ ଅଶ୍ରୁଜଳ ସେ । ସୁନ୍ଦର ।
 କୃତରାସମାନ ବଢ଼ାଇ ରୋଦନ ବୋଲେ ହେ କରୁଣାସଦନ ।
 କର୍ପା ଦେଲ ମୋତେ କାମକଦନ ।
 କିଛି କିଛି ପୁଥାସମ ବୋଲ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ପଦ୍ମବଦନ ହେ । ମୋହନ ।
 କରସିଲି ମୁଁ ବହୁତ ଭରସା କାଳେ ନାଶକଲ ସେ ପ୍ରତିଆଶା ।
 କରୁଣାବୃକ୍ଷେ ଫଳାଇଲ ନରାଣଫଳ ମୋ କେଉଁ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ହେ । ମୋହନ ।
 କିଣିଲି ଲେକକୁ ଏମନ୍ତ ଶୋକକୁ ଦେବରତ ନୁହେଁ ବେଭାର ।
 କଲ ପ୍ରଭୁ ହୋଇତ ଅବେଭାର ।
 କିଣିତ ସେବାତ ସେନବା ଭରତ ଗୁଣଗ୍ରାମୀନକର ହେ । ମୋହନ ।
 କାହିଁ ଯିବି ଏ ଘୋର ବନସ୍ତରେ । କେହି ନାହାନ୍ତି ମୋର ସଙ୍ଗତରେ ।
 କପାଳରେ କର ମାରି ଚକ୍ରଧର ଚନ୍ଦ୍ରା କରଇ କାତରେ ସେ । କାମିନୀ ।
 କୃଷ୍ଣକୁ ନ ଦେଖି କଳାକରମୁଖୀ ଗୋପୀକଦମ୍ବ ହୋଇ ଦୁଃଖୀ ।
 କୁଞ୍ଜେ କୁଞ୍ଜେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ଦେଖି ।
 କରନ୍ତି ରୋଦନ ହେ ପଦ୍ମବଦନ କାହିଁକି ଗଲ ଉପେକ୍ଷି ହେ । ମୋହନ ।
 କର ନାହିଁତ ଆମ୍ଭେ କିଛି ଦୋଷ । କାହିଁ ପାଇଁ କଲ ଏଡ଼େ ନିରାଶ ।
 କରୁଣା କୃପଣ ହେଲେ ପ୍ରଭୁପଣ ଲକ୍ଷଣର କେଉଁ ଯଶ ହେ । ମୋହନ ।

କ୍ଷୋଧେ ଗଦଗଦ ନ ଚଳଇ ପଦ କାନ୍ଦରେ କଞ୍ଚେ କଲେବର ।
 କେତେବେଳେ ବହଇ ସ୍ଵେଦମାର ।
 କେତେବେଳେ ସୁର ହୁହଇ ବାହାର କଣ୍ଠକେ ଶ୍ଵେମ ନିକର ହେ । ସୁଜନେ ।
 କେତେବେଳେ କେ ମନ୍ଥାରେ ପଡ଼ଇ । କୃଷ୍ଣ ନାମଧର ଉଚ୍ଚେ ଗଡ଼ଇ ।
 କେଶବ ସେନେନ୍ଦ୍ର ଘେନିବାରୁ ଦେହ କାମ ଅଧିକେ ଯୋଡ଼ଇ ହେ । ସୁଜନେ ।
 କେ ବୋଲେ ଧୂତନା କେଣୀ ପ୍ରାଣଘେନା କେ ବୋଲେ ହେ ଗନ୍ଧ-ଉପୁତା ।
 କେ ବୋଲଇ ଆହେ କାଳୀ-ଘଉଡ଼ା ।
 କର୍ପା ଏତେଦୁଃଖ ଦେଉଅଛୁ ଦୁଃଖହର ! ଅଘା-ଶିର-ଫୋଡ଼ା ହେ । ମୋହନ ।
 କେବୋଲଇ ହେ ଭୃଣା-ତୋଟୀ-ପଥା । କାହିଁ ରଖିଲ ଭ୍ରମ ଅନୁକମ୍ପା ।
 କଞ୍ଚୁକାଳେ ଆମ୍ଭ ପାଶକୁ ନଇଲ୍ଲ ତାହାକୁ ବଢ଼ିଲ କର୍ପା ହେ । ମୋହନ ।
 କେବୋଲେ ମନରଥର ପୁରନର-ଗର୍ବଗଞ୍ଜନ ହେ ବକାର ।
 କାମିନୀଙ୍କି କାନନ ମର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ମାର ।
 କମଳପଦ୍ମା ଏତେକେ ଲଭୁଛୁ କେତେବଡ଼ ଯଶ ଶିଖା ହେ । ମୋହନ ।
 କେତେ କେତେ କଞ୍ଚୁରୁ ଉଦ୍ଧାରିଲ । କଥାକେହ୍ନେ ସବୁସୁଖ ହରିଲ ।
 କରବର ଫୁଲ କୃପଣଙ୍କ ଧନ ପ୍ରାୟେ ପ୍ରଶଂସା ବାରିଲ ହେ ।
 କେ ବୋଲେ କରୁଣାକର ନାମ ଜଣାଗଲ ଏହିଠାରେ ଗୋସାଇଁ ।
 କଞ୍ଚୁକାଳେ ଯାହା ଦେଲ ଭସାଇ ।
 କେକିପୁଛୁଖୋସା କଲ ଲେକହସା କାମବରଣ ବସାଇ ହେ । ମୋହନ ।
 କର୍ପା ବୋଲଅ ହେ ଦାସବଞ୍ଚଳ । କିଛି ଘେନିଲ ନାହିଁ ମନେ ଛଳ ।
 କାମିନୀ ବଜଳ ନ ସହଇ କଳ-କଣ୍ଠ ଥିଲେ ଖମଣିକ ହେ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ଏହା ହୋଇଲେ ଉତ୍ସାହା ଜାତକ ଧୀର ନାଦ ଶୁଣି ।
 କୃଷ୍ଣ ମୁରଲୀ ଧ୍ବନି ପ୍ରାୟେ ମଣି ।
 କୋଦଣ୍ଡ କାଣ୍ଡ ବାହାର ହେଲ ପ୍ରାୟେ ଧାଇଁଲେ ଗୋପତରୁଣୀ ହେ । ସୁଜନେ ।
 କୃତ ନିତମ୍ବ ଯାହାର ବିପୁଳ । କରଇଲ ତାହାକୁ ସେ ବଜଳ ।
 କହେ ଦାନକୃଷ୍ଣ ରସିକ ଅଭାବେ ଯେମନ୍ତ ଗୁଣି ପଟଳ ହେ । ସୁଜନେ ।

ଦ୍ଵାବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ବଗ-ମୁଣାରୀ

କଲେ ଯାଇଁ ଅବଲେକ । କେ ବୋଲେ ଏତ ବାତକ ।
 କଲ ଅମୃତ ଉତ୍ସୁକ । ବଣୀ ପ୍ରାୟେକ । ସଜନି ଗୋ ।
 କେ ବୋଲେ ଏହି ସେ ବଣ । କେବଳ ସେ ପାଞ୍ଚବସ ।
 କୁପାରୁଁ କର ବିଶେଷ । କରେ ଉଦ୍ଧାସ । ସଜନି ଗୋ ।

କେ କାହାର କରଦେଶେ । କରତାଳି ମାରି ହସେ ।
 କେ ଶୋକ ଅକୁଳେ ବସେ । ମନ ବିରସେ । ବିରହେ ।
 କୁଷ୍ଠ ସଙ୍ଗେ ଯେଉଁ ବାଳା । କୁଞ୍ଜେ କରୁଥିଲା ଲାଳା ।
 କାଚକନାଦେ ସେ ଭୋଳା । ହୋଇ ମିଳିଲା । ସେଠାରେ ।
 କରତାକୁ ବିଲେକନ । କେ ବୋଲେ ରେ ପ୍ରାଣଧନ ।
 କାହିଁ ରଖିବୁ ମୋହନ । କହ ବହନ ସଜନ ।
 କହ ତୁ କି ମନ୍ତ୍ର କଲୁ । କି ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲୁ ।
 କିଶୋରକୁ ମୋହି ନେଲୁ । କି ପୁଣି ହେଲୁ । ସଜନ ।
 କେ ବୋଲେ ଆରେ ସଜନ । କୁଷ୍ଠକୁ ସଙ୍ଗେତେ ଘେନ ।
 କଳାକର ଏ ରଜନୀ । ବଞ୍ଚିଲୁ ଧନ ମୋହନ ।
 କହଇ ସେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ । କର ମୋତେ ମହାଦୁଃଖୀ ।
 କହି ଗଲେ ସେ ଉପେକ୍ଷି । କୁଞ୍ଜରେ ରଖି । ସଜନ
 କେ ବୋଲେ ଆତ୍ମକୁ ଶୁଦ୍ଧି । କେଶବ ସଙ୍ଗେତେ ପଡ଼ି ।
 କାମେ ଗଲୁ ସୁଖ ଲେଉଟି । ବେଳରେ ହୁଡ଼ି । ସଜନ ।
 କଲା ବିହୃ ତହିଁ ଫଳ । କଲୁ ଯା ଗୋପୀ ବକଳ ।
 କି ଭାଗ୍ୟେ ପାଇଲୁ ମେଳ । ଏହି ମଙ୍ଗଳ । ସଜନ ।
 କେ ବୋଲେ ପୁରୁଷ ପ୍ରୀତି । କେବେହେଁ ନୁହଇ ସ୍ଥିତି ।
 କେତେଟା ରଖି ଅଛନ୍ତି । ପାଦପଥ । ସଜନ ।
 କେ ବୋଲେ କ୍ଷୀରସାଗର । କି ହୃଦ ପୁରୁଷଙ୍କର ।
 କଳିତ ନୁହେଁ ଗଞ୍ଜର । ନୁହଇ ସ୍ଥିର । ସଜନ ।
 କପର୍ଦ୍ଦୀ ଯୁଦେ ଯେମନ୍ତ । କଦାଚିତେ ନୁହେଁ ସ୍ଥିତ ।
 କରଇ ହରଷ କେତେ । ବିରସ କେତେ । ସଜନ ।
 କେ ବୋଲେ ଭାଗ୍ୟ ନ ଥିଲେ । କି ରହଇ ଭାବ ଭଲେ ।
 କି ହେବ ପୁବର୍ଣ୍ଣ ଫୁଲେ । ବାସ ନ ଥିଲେ । ସଜନ ।
 କୁସୁମ ଲଟ ନ ରସେ । କିଂଶୁକ, କୁଟଜେ ବସେ ।
 କେଉଁ ବିବେକ ପଶେ ସେ । ବଥାକୁ ଆସେ । ସଜନ ।
 କେତକାଦଳ ପରାୟେ । କାହାର ଦଶିଲା କାୟେ ।
 କେ ନେହୁଁ ଲୁହ ପକାୟେ । କେ ପ୍ରମୁହୋଏ । ବିରହେ ।
 କମ୍ପେ କାହା କଲେବର । କେ ଶୁଦ୍ଧିଲା କହିବାର ।
 କାହାଅଙ୍ଗେ ସେଦମାର । ବହେ ପ୍ରଖର । ବିରହେ ।
 କଦମ୍ବଫୁଲ ଆକାର । କଞ୍ଚକ କାହା ଗଞ୍ଜର ।
 କେ ଚେଷ୍ଟା କର ଅନ୍ତର । ହୋଇଲା ସ୍ଥିର । ବିରହେ ।
 କେ ତପନ ଭାବ ପାଇ । କହେ ସଖି କାହିଁ ପାଇ ।
 କଦର୍ଯ୍ୟରେ ଅଛି ରହ । ପ୍ରାଣ ନ ଯାଇ । ସଜନ ।

କେ ବୋଲଇ ଚନ୍ଦ୍ରବାଳା । କଷ୍ଟ ଆମ୍ଭ ପାଇଁ ନିଜ ।
 କରୁଥିଲ ଅବବେଶ । ବହୁ ରାସିକ । ସଜନ ।
 କେ ବୋଲେ ଏ କଳାକର । କର୍ପା ଦନ୍ତୁଛି ଶରୀର ।
 ଜଣନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେ ଏହାର । ଥରେ ପଢ଼ିବ । ସଜନ ।
 କେବୋଲେ ଗରଳ ଭାରି । କର୍ପା ପ୍ରାଣ ନେବ ନାହିଁ ।
 କେ ଶୁଦ୍ଧେ କାହା ବଡ଼ାଇ । କୁଟିଳା ହୋଇ । ସଜନ ।
 କାହିଁକି ଓଷଧ ଇଶ । କଲେ ନାମ ଯେ ଲେକେଶ ।
 କା ବରହ ବ୍ୟାଧିନାଶ । ନ କରେ ଲେଶ । ସଜନ ।
 କଳଙ୍କୀ ହେଲେ ବେଭାର । କେବେହେଁ ନୁହଇ ସାର ।
 କେତେ ଲେକର କୁମାର । କି ଅବେଭାର । ସଜନ ।
 କରଇ ପଦ୍ମନାଶ । କରେ ବାବୁଣୀକି ଆଶ ।
 କୁହାଇ ଏହିଜଗତ । ନ ପାଇ ଲଜ । ସଜନ ।
 କେ ବୋଲେ ଅମୃତକର । କର୍ମକୁ ଅବା ଆମ୍ଭର ।
 କଲ ବଧାତା ଅକାର । ବର୍ଷି ବାହାର । ସଜନ ।
 କରବାଳପୁଣୀ ପ୍ରାୟ । କରରେ କାଟୁଛି କାୟ ।
 କେମନ୍ତ ଯିବ ଏ ଭୟ । କହ ଉପାୟ । ସଜନ ।
 କେ ବୋଲଇ ଭୁଷପତି । କେତେ ଭୁଷ ବରଷନ୍ତି ।
 କପଟେ ସିନା ବୋଲନ୍ତି । ହିମପାତ୍ର । ସଜନ ।
 କନ୍ଦର୍ପରେ ହୋଇ ବଶ । କଲେ ଗୁରୁପତ୍ନୀ ନାଶ ।
 କହ କେ କରବ ଶେଷ । ଏହାଙ୍କ ଦୋଷ । ସଜନ ।
 କେ ବୋଲେ ଆମ୍ଭ ଗୋବିନ୍ଦ । କଲେ ଆମ୍ଭଠାରେ କ୍ଳନ୍ଦ ।
 କର୍ପାଇ ଏହାଙ୍କୁ ନନ୍ଦ । କରମ ମନ୍ଦ । ସଜନ ।
 କହ ଏମନ୍ତ ରଜିଲେ । କାଳିନୀକୂଳେ ମିଳିଲେ ।
 କେ ଯାଇଁ ପଶିଲେ ଜଳେ । କାମ ବକିଲେ । ସଜନ ।
 କେ ବୋଲେ ଆଗୋ ଯମୁନା । କହ ଭୁମ୍ଭେ ହେଲେ କିନା ।
 କାହିଁ ଛନ୍ତି ଗୋପାଳନା, ଜୀବନଭେନା । ସଜନ ।
 କୁସୁର ଭୁମ୍ଭେ ସୁଭାଗା । କେବଳ ଆମ୍ଭେ ଦୁର୍ଭାଗା ।
 କଲେ ଏଭେନ ଅଲଗା । ସୁରଭିଜଗା । ଯମୁନା ।
 କଷ୍ଟତରୁ ପ୍ରଭଞ୍ଜନ । କୋଟି କନ୍ଦର୍ପ ଶଞ୍ଜନ ।
 କାମିନୀ-ନେତ୍ର ଅଞ୍ଜନ । ମନ ରଞ୍ଜନ । ମୋହନ ।
 କରନ୍ତେ ଗୋପୀ କାରୁଣ୍ୟ । କୃପା କଲେ ନାରାୟଣ ।
 ଭକ୍ତ ମାନ ଭବାରଣ । ଗତି କାରଣ । ମୋହନ ।
 କାନନ୍ଦ ହେଲେ ବାହାର । କିଶୋରବର ନାଗର ।
 ବର ମନ୍ଦହାସ ଧୀର । ରଙ୍ଗଅଧର । ମୋହନ ।

କହିଲେ ହେ ଗୋପୀମାନେ । ବଶାହେଲୁଁ ବୃନ୍ଦାବନେ ।
 କି ବନ୍ଧୁରୁଥିଲ ମନେ । ଆମ୍ଭ ବନ୍ଧୁନେ । ସମସ୍ତେ ।
 କହେ ଦାନକୃଷ୍ଣ ଦାସ । କଞ୍ଚନେଶ୍ୱରୀ ପୀତବାସ ।
 କେବଳ ଜାଣ ଏ ରସ, ତୁମ୍ଭେ ବିଶେଷ । ମୋହନ ।

ସିଂହାସନ ଶୂନ୍ୟ

ସ୍ୱର୍ଗ-ଅବନତୈରବ-ପଡ଼ିତାଳ

କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖି ଗୋପୀ ହେଲେ ଯାହା । କେ କହିବ ଅବା ବଚନେ ତାହା ।
 କଳାକର ଦର୍ଶନ । କଲେ କୁମୁଦବନ ।
 କୋଟିନିଧି ପାଇଲ ମହା ଦରଦୁଜନ ।

କମଳ ଦେଖିଲ ରବିମଣ୍ଡଳ । କୋକିଳ ପାଇଲ ବନ୍ଧନୁକାଳ ।
 କୃଷ୍ଣମେଘ ଉଦୟେ । କେଳୀ ଯେମନ୍ତ ହୁଏ ।
 କୃଷ୍ଣ ଚାହିଁ ଗୋପୀଏ ସେହି ପ୍ରକାର ହୁଏ ।

କେ ବୋଲଇ ଆହେ ପକ୍ଷଜମୁଖ । କେତେ ଦେଲ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ।
 କୃପାସାଗର ହେଲେ । କର ଏକଥା ଭଲେ ।
 କୋଟିବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡନାଥ କାହିଁ ପାଇଁ ନୋହିଲେ ।

କଲେ ଦାସୀଙ୍କ ଠାରେ ଏତେ ନିରାଶ । କେଉଁପ୍ରକାରେ ନ ରହିଲ ଯଶ ।
 କୃପାବନ୍ତ ହୃଦୟ । କଲେ ଏତେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ।
 କରାଇଲ ଏ ଭୟ କେତେ ପାଇଲ ଜୟ ?

କେଶବ ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭ ନିମିତ୍ତେ । କୁଞ୍ଜବନ ଯାକ ବୁଲିଲୁଁ କେତେ ।
 କରବାକୁ ସୁବେଶ । କଲି କୁସୁମ ଅଶ ।
 କର୍ପା କରୁଛୁ ଶେଷ କିଛି ନାହିଁ ମୋ ଦୋଷ ।

କହନ୍ତି ଗୋପୀ ତୁମ୍ଭେ ହେଲ ବାମ । କାମ ଏଣେ ପୁଣି କଲ ତା କାମ ।
 କଲ ରୋମକେ କାଣ୍ଡେ । କେ ରଖିବ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ।
 କାନ୍ତ ଥାଉଁ କାନ୍ତାକୁ କେ ଦେଇଅଛି ଦଣ୍ଡେ ।

କୁସୁମଗର ମୋହ ତେଜ ବସି । କୃଷ୍ଣ ଗୋପୀଙ୍କ ସ୍ନେହ ଦେଖି ହସି ।
 କାଣ୍ଡ କୋଦଣ୍ଡ କରେ । କରଦେଇ ନିସରେ ।
 କରେ ଇଚ୍ଛା ମନରେ । କଟାଳବାକୁ ଥରେ ।

କୁରଙ୍ଗ ଯେହେ ମୃଗବୃକ୍ଷ ଚାହିଁ । କି ନ କରେ ତାକୁ ପତଙ୍ଗ ଧାଇଁ ।
 କାଳେ ହୋଏ ଯେମନ୍ତ । କାମ କଥା ତେମନ୍ତ ।
 କରେ ପ୍ରାଣ ଯେ ହତ । କରେ ତହିଁ ମମତ ।

ହମେ ଦନମୁଖ ଶୋଭାକୁ ଘେନ । କଲେ ଗମନ ବରଜକାମିନୀ ।
କଳାକର ଅନନ । କାନ୍ତି ଦିଶେ ନିତୁନ ।
କିଛି ଦୃଶ୍ୟ ହୁଅଇ ତାର ତାରକାମାନ ।

କେଳ ସୁମର ମନ ପଦ୍ମ ହସେ । କୁଂକୁମବର୍ଣ୍ଣ ଅମ୍ବର ପ୍ରକାଶେ ।
କୁଚ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ । କହେ କୃଷ୍ଣ ଏ ରସ ।
କାମଦମ ବିନାଶ କହୁଥିଲେ ଅଶେଷ ।

ତତ୍ତ୍ୱବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସ୍ୱଗ-ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ

କରକରକର ମର୍ଦ୍ଦନ୍ତୁ ଅନ୍ତର ହେଲ ପଦ୍ମଲତା ପ୍ରାୟେ ।
କାମସିଦ୍ଧି ଲାଗି ନିଧୁବନ ଭାଗି ଦିଶେ କେଉଁ ବଧୂକାୟେ ।
କେଶରୀ ମୁଖରୁ ପଲ୍ଲବ ତମୁରୁ ହୁଅଇ ଯେହେ ତରଙ୍ଗ ।
କଟାକ୍ଷ ଖେଳାଇ ଗମନ ବଳାଇ କେଉଁ ଗୋପୀ ଛନ୍ଦି ସଙ୍ଗ ।
କେତୁଭୂଷ ମୁଣ୍ଡ ଗ୍ରାସୁଁ ସୁଧାପିଣ୍ଡ ବାହାର ହେଲ ପରାୟେ ।
କାନ୍ତିରୁ ବାହାର ହେବାରୁ କାହାର ମୁଖ ମାରସକୁ ପାଏ ।
କୁବଳୟୁଦଳ ସିନ୍ଦୂରରେ ମେଳ ହେଲ ପ୍ରାୟେ କାହା ନେତ୍ର
କାର ଚଞ୍ଚୁଦାତ ବିମ୍ବଫଳ ଖ୍ୟାତ ସୁରଙ୍ଗ ଦଶନ ପଥ ।
କରକୁମ୍ଭେ ମୁନ ଅଙ୍କୁଶର ଘେନ ଲାଗିଲେ ଯେମନ୍ତ ଦିଶେ ।
କାହାର ଉରଜସ୍ୱଳ କରଜ ଘାତରେ ଶୋଭା ପ୍ରକାଶେ ।
କାହା ଗଣ୍ଡସ୍ଥଳ ତମୁନେ ତାମ୍ବୁଲବୋଳ ହୋଇଛି ପ୍ରକଟ ।
କନକମୟରେ ରହିଲେ ସର୍ପରେ ଶୋଭା ଯେହେ ତାମୁକଟ ।
କାହାର ଅମ୍ବର ନୋହେ ଅତମ୍ବର ତମୁରୁମଧ୍ୟଦେଶରେ ।
କଶଲୟୁପଦ ନ ଧରଇ ପଦ ମାରମଦ ଅବଶରେ ।
କନକବନ୍ଧୁର ମନ୍ଦବାତେ କର ଭଲଲ ପରାୟେ ହୋଇ ।
କଳହଂସୀ ପ୍ରାୟେ ଚରଣ ପକାଏ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗକୁ ଦୋହଲଇଁ ।
କାହା ଇଶି ଇଶି ଶ୍ରୀମୁଖକୁ ଶଶି କଳା ହାରି ପଳାଇଲ ।
କୁଧର ନରେନ୍ଦ୍ର ଶିଖରେ ପାଶୁନ୍ତୁ ଶିରେ କାନ୍ତି ଖେଳାଇଲ ।
କାହା କଣ୍ଠହାର ସୁହରୁ ବାହାର ହୋଇ ଗୋଟୀ ଗୋଟୀ ଖସେ ।
କୁତବାସ ଶିରେ ବସୁକର ମାର ମଣ୍ଡିଲ ପରାୟେ ଦିଶେ ।
କଞ୍ଜେ କଞ୍ଜେ ଯାଇଁ କୁଷ୍ମପୁଷ୍ପଦାୟୀ ଗୋପେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
କମଳ ହରଷ ଘେନ ବାସରେଶ ଉଦୟ ମୂର୍ତ୍ତି ହୁଇଲେ ।
କରତୁଳ୍ୟ ପଣେ କରଣ ସଞ୍ଚାଣେ ମିଲିଲେ ଗଗନ ପଥେ ।
କି ଛଟକେ ପ୍ରାଣ ବିକଳେ ପ୍ରୟାଣ କଲେ ଉଦ୍ଭୟ ତରସ୍ତେ ।

କୁକ ବାସ କାକ ଚନ୍ଦ୍ରବାକ ତାକ ଶୁଭଲ ଶୁଭଆତ୍ମରେ ।
 କେଉଁ ରସନିଧି ବରହେ ଅବଧି ଗାର କାଟିଲ ବାଡ଼ରେ ।
 କମ୍ପ କଟକରେ ମାଳାଦୁ ନଗରେ ପାହାନ୍ତି ଶଙ୍ଖ ବାଜିଲ ।
 କମ୍ପ ଚନ୍ଦ୍ରଧର ଦେବରାଜଙ୍କର ନିଦ୍ରା ଭୁରତେ ଭାଜିଲ ।
 କନକ ପଲ୍ୟଙ୍କ କମଳାଙ୍କ ଅଙ୍କ ତେଜ ସିଦ୍ଧାସନେ ବିଜେ ।
 କବାଟ ଫିଟାଇ ତୋର ହୋଇ ଯାଇଁ ଖଟିଲେ ସେବକଦ୍ବିଜେ ।
 କୁସୁମମାଳକୁ ପକାଇ ତଳକୁ ତଡ଼ପ ଲାଗି ହୋଇଲେ ।
 କାଠିଲଗି ପାଇଁ ଚଉକରେ ଯାଇ ଭୁରତେ ବିଜୟ କଲେ ।
 କର ସିଂହାଜିଲେ ମୁଖ ପଖାଳ କାଠିଲଗି ସ୍ଥାନ ସାରି ।
 କମଳାୟ ବାସ ଲାଗିହୋଇ ବେଶ ହେଲେ ମାଳାଦୁକେଶବ ।
 କରେ କଚଟୀ ବାହୁଟୀ ମଧ୍ୟଦେଶେ ରହୁ ଓଡ଼ିଆଣୀ ଶୋହେ ।
 କଣ୍ଠରେ ଶାଢ଼ିଲନଖ କଣ୍ଠିମାଳ ଜଗଜ୍ଜନ ମନ ମୋହେ ।
 କଣ୍ଠରେ କୁଣ୍ଡଳ ଶିରେ ଦନ୍ତପୁଲ ହୃଦରେ କୁସୁମମାଳ ।
 କରନ୍ତି ଦର୍ଶନ ତାହା ଯେଉଁ ଜନ ଜନ୍ମ ତାହାର ସଫଳ ।
 କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଏମନ୍ତ ଠାକୁର ସ୍ଥବାର ଶୁଣିଛ କାହିଁ ?
 କିଷ୍ଟତ ଲୋକହିଁ ପରମ ପଦହିଁ ଲଭନ୍ତି ଯାହାକୁ ଚାହିଁ ।
 କଳାପଦ୍ମରେ ବିଜୟ ସଧାରେ କରୁଣାହୃଦୟ ହୋଇ ।
 କଳାସୀ ଲୋକଙ୍କୁ କଳମସପଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରବା ପାଇଁ ।
 କଥା ନ କହନ୍ତି ଜଗତ ମୋହନ୍ତି ସବୁଠାରେ ସମ୍ବେଦନା ।
 କାଳଦଣ୍ଡଭୟ କରବାକୁ କ୍ଷୟ ନରନ୍ତରେ ଉଦ୍ଧୃତାହା ।
 କରନ୍ତି ମଣୋହି ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ତହିଁ ମହିମା ଅତି ବିପଦ ।
 କୁଶକେତୁ ନେଇ ଆନନ୍ଦେ ଉଷର ସ୍ଥଳେ ନାଚକରପାଦ ।
 କରୁଥିଲେ ଗତି ପରମ୍ପରା ମତି କଳହ ପୁତ ପରାୟେ ।
 କରନ୍ତେ ଆମିଷ ଆଦି ଦ୍ରବ୍ୟ ଗ୍ରାସ ହବିଷ୍ୟକର୍ମକୁ ପାଦ ।
 କଲେ ନନ୍ଦା ଯହିଁ ଦଣ୍ଡପ୍ରଣାମହିଁ ଫଳ ହୁଅଇ ପ୍ରାପତ ।
 କଳାଦ୍ରବ୍ୟୁତ ଘେନକରି ଭୃତ୍ୟମାନେ ଜୀବନ ମୁକତ ।
 କରୁଥିଲ ଅଣ ସେ କ୍ଷେତ୍ରେ ନିବାସ କରବାକୁ ଦାନକୁଷ୍ଠ ।
 କି ଅଭାଗିନୀ ତହିଁ ନ ପାରିଲ ରହି ପ୍ରଭୁ ନୋହିଲେ ସଦୃଶ ।
 କର୍ମେ ଥିଲ ଯାହା ଭୋଗକଲ ତାହା କେ ତାହା କରବ ଅନ ।
 କରମକରତା କରବଲ୍ୟଦାତା ଯେବେ ନୋହିଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ।
 କଣ୍ଠରେ କୃଷଣ କର ତାଙ୍କ ଗୁଣ ଗାଉଥାଇଁ ନାମମାନ ।
 କୁପଣ ଗୁଣର କୁବୁଦ୍ଧିକ ଦାନ ମାଗି ପାଉଥାଇ ମାନ ।
 କରେ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ପାଇଁ କର ଅଣି ନ ରହିଲ ମୋର ଚିତ୍ତି ।
 କରଇ ବିଚାର କେତେବେଳେ ଶରଣାବନ କାହିଁକି ଅଛି !

କୃଷ୍ଣ ଅଶ୍ୱେକର ସୁବଦ୍ୟା ଅଚର ପାଷଣକୁ ଯାହା ସୁନ୍ଦର ।
କୃଷ୍ଣଦାସ କହେ କିଛି ଭଲ ନୋହେ କେବଳ ଛବିକି କାତ ।

ପଞ୍ଚବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ରାଗ — ବାମୋଦୀ ରବ୍ଧୀଗୀତାଂଶୁ ବାଣୀ

କର ସାଧୁ ବିବେକଜନେ ମନକୁ ଏକ କୃଷ୍ଣକଥାକୁ ଚିତ୍ତ ଦେଇ ।
କଂସ-ତମକୁ ହଂସ ହେବେ ଯେ ହୁଷୀକେଶ ସେ କଥା କିଛି କହିବଇଁ ହେ ।
ଆହେ ଜନେ । କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ସାରି ରାସ ।
କେତେ ଦିନ । ଗୋପେ ରହିଲେ ପୀତବାସ ।
କଂସ ନୃପତି ଭୟ କେବେ ନୋହିଲୁ କ୍ଷୟ ଭାଇର ରଜନୀ ଦବସ ହେ ।
କରୁଲୁ ହରା ସମସ୍ତ ରାଜା ତାରାମାନଙ୍କୁ ଅତି ଉତ୍ସାହରେ ।
କହ ତୁମ୍ଭେ ବରୁର କାଳ ନନ୍ଦକୁମର କେମନ୍ତେ ପଡ଼ିବେ ହସ୍ତରେ ହେ ।
କୋବିଦେ ହେ । କଲିତ ଶ୍ରବଣ ସଭୁଏ ।
କଲେ ଯେତେ । ଯେତେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରାମ ଦୁହେଁ ।
କେଶୀ ଆଦି ମୋହର ମାରି ସମସ୍ତ ବାର ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ଗୋପେ ରହେ ହେ ।
କରବି ପ୍ରାଣେ ନାଶ ଅଇଲେ ମୋର ପାଶ କେ ରକ୍ଷା କରବି ଜାଣିମା ।
କେ ତହିଁ ପ୍ରଭୁ ମନ ଦେନିମାକୁ ବନ୍ଦନ ବୋଲଇ ମଣିମା ମଣିମା ସେ ।
କେ ବୋଲଇ । କେ ତୁମ୍ଭେ ତହିଁ ଅଛୁ ବଡ଼ ।
କେ ବୋଲଇ । ଯେତେ ହୋଇଲେ ସେ ଗଉଡ଼ ।
କର ଆଜ୍ଞା ତୁରନ୍ତ ଶମ୍ଭୁରୁ ଯାଉ ଦୂତ ଦେନି ଆସୁ ସେ ତଡ଼ବଡ଼ ସେ ।
କହେ ଯେଉଁ ପଣ୍ଡିତ ସଭାରେ ପକ୍ଷପାତ ପ୍ରଭୁ ଆଶୟ ଅନୁସରି ।
କରେ ତହିଁ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ନୃପତି ଚିତ୍ତେ ସେହିଟି ଅବିବେକପୁରୀ ହେ ।
ଆହେ ଜନେ । କାଳେ ସେ ଦେଖନ୍ତି ସଂଘାତ ।
କାଳଦଣ୍ଡେ । ଅବଶ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ସଂଘାତ ।
କଟୁଛନ୍ତି ମଧୁର ଦ୍ରବ୍ୟଠାରୁ ବରୁର ଅଦ୍ୟପ୍ରାନ୍ତେ ହିତ ଅହିତ ହେ ।
କର୍ପୁର, ନାରକେଳ, ଲେମ୍ବୁ କେଡ଼େ ଶୀତଳ ଯାନକୁ ମହା ସୁଖକର ।
କହଁ କହଁ ଯେମନ୍ତ କରଇ ପ୍ରାଣ ହତ ସେହିଭୂପେଟା ଖଲଗିରହେ !
ଆହେ ଜନେ । କଲିନାହିଁ ବରୁର ଚିତ୍ତେ ।
କ୍ରୋଧସିନୀ । ପ୍ରାଣିକି ନାଶୁଛି ସକ୍ଷତେ ।
କେବଳ ଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟ ଲୋକଙ୍କର ଏମାନ ମରଣ ବଳାଇ ଅଗ୍ରତେ ହେ ।
କେଶବ ଦେଖିକର ଗ୍ରାମସିଂହ ଫୁଟାଇ ହେଲେ ସେ ନିକ ବଡ଼ ହୋଏ ।

କେବେହେଁ ଦନମଣି ଆଗେ ଖଦ୍ୟୋତ ଶ୍ରେଣୀ ଜ୍ୟୋତି ଦେଖାଇ ଯଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହେ ।
ଆହେ ଜନେ । କରନ୍ତୁ ଶ୍ରବଣ ମହିମା ।

କହୁଅଛୁ । କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଗାଉମା ।

କାଳ ଘୋଡ଼ିଲେ ପ୍ରାଣୀ କହେ ବକ୍ତବ୍ୟାଣୀ ସହଜେତ ଏ ଦୁଃଖୀମା ହେ ।

କହିଲୁ ବଚସଣ ମାନେ ମୋଠାରୁ ଶୁଣ ବୁଦ୍ଧିଏ ଦିଶୁଅଛି ମୋତେ ।

କରବ ଧନୁଜାତ ଆଶିବ ନନ୍ଦପୁତ ଜନକ ଜନନୀ ସହିତେ ହେ ।

କୋବଦେ ହେ । କରତ ଥିବ ରଙ୍ଗସଭା ।

କାମପାଳ । କୃଷ୍ଣ ଦେଖି ହୋଇବେ ଲୋଭ ।

କପଟବୁଦ୍ଧି କର କରେ ଆୟୁଧ ଧରି ଯୋଦ୍ଧାଏ ହୋଇଥିବେ ଉଭା ହେ ।

କୁବଳୟ । ଆହେହି ମାହୁନ୍ତ ଥିବ ରହି ସିଂହଦ୍ବାର ଆଶ୍ରୟକର ।

କୁଳଶ-ଦୁଦ ମାଲେ ଉଦ୍ଭବେତେ ଭଲେ କାହା ମୁଣ୍ଡୁ ବଞ୍ଚିବ ହରି ସେ ।

କହି ଏହା । ମନ୍ତ୍ରକି ଗୁହଁ ହସ ହସ ।

କର ନିଶେ । ପକାଇ ଶୁଭର ନିଶାସ ।

କଲ ପୁଣି ଆଦେଶ ଅକ୍ଷର ରାଜ ପାଶ ରାମ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଘେନିଆସ ହେ ।

କର ଯୋଡ଼ି ଅକ୍ଷର କର ଶିରଉପର ବାହାର ହେଲେ ରଥେ ବସି ।

କେତେରୂପେ ମଙ୍ଗଳ ହୋଇଲେ ଆସି ମେଳ କେତେ ତା କହିବ ବଶେଷି ହେ ।

ଆହେ ଜନେ । କେଶବ ଶ୍ରବଣ ମଙ୍ଗଳ ।

କାଟି ଯାହା । ନାମ ଧରିଲେ ଅମଙ୍ଗଳ ।

କଲେ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରବାକୁ ଗମନ ତହିଁ ନୋହିବ କେଉଁ ଫଳ ହେ ।

କର୍ମେ ଦକ୍ଷିଣେନେବ ଆଦି ଦକ୍ଷିଣେନାବ କେତେ ଆନନ୍ଦ ହୋଏ ଜାତ ।

କଲ କି ତପ କାହିଁ କଳତ ପାରୁ ନାହିଁ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖିବ ସାକ୍ଷାତ ସେ ।

କଳ୍ପାନୁରେ । ଯୋଗିଏ ଜାଗି ଯୋଗବାଟ ।

କେହି ପାଇ । ନାହାନ୍ତି ଆଜ୍ଞାଯାଏ ଭେଟ ।

କେଉଁ ସୁକୁତବଳେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବ ତୋଳେ ବୋଲି ଆନନ୍ଦେ କରେ ନାଟ ସେ ।

କନକଗିରିଚରମାନଙ୍କ ମସ୍ତକର ମୁକୁଟ ମର୍ଜିତମଣି ଏ ।

କମ୍ପୁ ରକ୍ତାବଧର ପାଦପଦ୍ମେ ଯାହାର ଦଶନ୍ତ ମଧୁକର ପ୍ରାପ୍ତେ ସେ ।

କରଲାସ । ଶିଖରବାସୀ ପଞ୍ଚାନନ ।

କରୁଛନ୍ତି । ଯାହାପାଦଜଳରେ ସ୍ନାନ ।

କରବାକୁ ଅପାର ଭବସାଗରୁଁ ପାର ଯାହା ନାମ ନଉକା ଯାନ ସେ ।

କଲେବର ଫୁଲର ନେତ୍ର ନୀର ଗଲଇ ଭବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକଥାମାନ ।

କଣ ହୋଏ ଗଦୁଦ ଉଚ୍ଚାର କୃଷ୍ଣପଦ ପ୍ରବେଶହେଲେ ବୃନ୍ଦାବନ ସେ ।

କଲେ ଅବା । ଲେକନ ପାଦପଦ୍ମପଦ୍ମ ।

କମ୍ପ, ଚକ୍ର, ପଦ୍ମରେ ହୋଇଛି ଶୋଭନ ।

କୁଳଶ, ଅଳ୍ପକୋଶ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବରେଖା, ବିକୋଶ, ଧନୁ, ଧୂଳ, ସ୍ଵପ୍ନିକ, ମୀନ, ସେ ।

କଲଶ, ଯବ, ବନ୍ଧୁ, ଅକ୍ଳଶ, ଅର୍ଦ୍ଧବନ୍ଧୁ, ଗୋଷ୍ଠବ, ଅମର ନରେଶ ।

କୃଷ୍ଣମଲ୍ଲିଷ୍ଠପ୍ରାୟେ ପକାଇ ତହିଁ କାୟେ ଭବରେ ନ ପାରେ ଉପେକ୍ଷି ସେ ।

କଞ୍ଚେ କଞ୍ଚେ । ଉଠି କହିବୁରକୁ ଯାଇ ।

କଳେବର । ବେଶରେ ହୋଇଅଛି ଶୁଭ ।

କଲେ ଅବଲେକନ ଜଗଜ୍ଜନଜୀବନ ଶ୍ରୀରାମ, କୃଷ୍ଣ ବେନଭାଇ ସେ ।

କୁଳ, ଇନ୍ଦ୍ର, କର୍ପୁର, କଳରବ, ଗୋକ୍ଷୀର, କମ୍ପ, ଶମ୍ଭୁପଦ ଗବ ।

କାଶ, ସାଗରଫେନ, କଳଧରତବର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରୀରାମ ଛବିକ ଏ ଖବ ସେ ।

କଟୀତଟେ । ମାଳପତନା କାଳୁ ଶୋହେ ।

କଇଲାସେ । ମାଳମେଘ ଯେମନ୍ତ ରହେ ।

କମନୀୟ ଉଷ୍ଣୀଷ ଗୋଧନଦୁର୍ଦ୍ଦାବେଶ ସୁରନର କନ୍ଦର ମୋହେ ସେ ।

କୋକନଦଅକୃତ ଦଶେ ନୟନ ଜ୍ୟୋତି ଶ୍ରୀମୁଖ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଜଣି ।

କ୍ରତୁରୁଜସରତ କଳମଜନ୍ୟା ଯୁତ ପରାୟେ ପାଶେ ବେଶପାଶି ସେ ।

କି ଉପମା । ଦେବା ସେ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗଛଟାକୁ ।

କଳା ମଧ୍ୟ । ମନ ନ ବଳଇ ଗୋଟାକୁ ।

କାଳିନୀ ଜଳ ପାନ କର ଅଇଲେ ମନ ନ ସିବ ଜଳଦୟାଟାକୁ ସେ ।

କେଶରୀକଟୀତଟେ ପୀତପତନା ଘଟେ ତଥ୍ଵ ମୋହନବେଶ ଖୋସି ।

କୋମଳେ ଗୀତ ପଦେ ପଦେ ଗାର୍ ପ୍ରମୋଦେ ଗାଈକି ତାକନ୍ତ ଆଶାସି ସେ ।

କେଉଁ ଧେନୁ । ଚରଣେ ଛନ୍ଦଲେ ଛନ୍ଦଣୀ ।

କର ଜାନ୍ତୁ । ସୁଗଳେ ସଂଯୋଗ ଦୁନ୍ଦୁଶୀ ।

କାମୀ କାମ ଦୋହନ କରନ୍ତୁ ଗୋଦୋହନ କଲଣେ ରଣ ପୁଣ ପୁଣି ସେ ।

କଳା ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ କ୍ଷୀରବନ୍ଧୁ ପଡ଼ି ସୁନ୍ଦର ଦଶେ ଗଗନେ ତାରା ପ୍ରାୟେ ।

କରେ କଳତବାସ ମନ ନୟନ ପାଶ ରହୁପାଦୁକା ପଦ୍ମପାୟେ ସେ ।

କଲ୍ଲ ଏହି । ସମୟେ ଅହୁର ଦର୍ଶନ ।

କୃପାସିନ୍ଧୁ । ଅନାଇଁ ହୋଇଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ।

କରପୁଗଳେ ବେଶେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁରାଗେ କୋମଳ କଲେ ଆଲଙ୍ଗନ ସେ ।

କଉତୁକେ ହସନ୍ତ, କୁଶଳ ପରୁରନ୍ତ, କି କାର୍ଯ୍ୟେ ଅଇଲ ଏଥୁକି ।

କର ଯୋଡ଼ି ଅହୁର ବୋଲଇ ମୋହୋ ଶୁଭ କି କହିବ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିକି ସେ ।

କଂସ ପେଶି । ଅଛି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନେବାପାଇଁ ।

କରଛି ସେ । ଧନୁ ଉତ୍ସବ ସୁଖଦାୟୀ ।

କୃତ କରଛି କ୍ଷେତେ ତାହା କହିବ କେତେ ସେତ ମନକୁ ଥିବ ଯାଇ ସେ ।

କେଶବ ହସି ଧୀରେ ବୋଲିଲେ ଯିବା ଥରେ ଦେଖିବା ମାମୁ ଧନୁ ଜାତ ।
କରତକ କଥାକୁ ମାମୁ ମନବ୍ୟଥାକୁ ସବୁ ବୁଝିରେ ସନମତ ସେ ।

କହ ଯାଇଁ । ଗୋପରେ ଭ୍ରମେ ଏ ବାରତା ।

କି ବୋଲନ୍ତି । ଜନକ ଜନନୀ ଶୁଣି ତା ।

କେବେହେଁ ରାଜା ଆଜ୍ଞା ନ କରିବ ଅବଜ୍ଞା କରିବ ନାହିଁ ନିର୍ଜନତା ସେ ।

କେଶୀନାବନହର-ଆଜ୍ଞା ପାଇଁ ଅକ୍ଳୁର ଗୋପରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।

କଂସ ଭଲୁ ର ନେଇ ନନ୍ଦଙ୍କ କରେ ଦେଇଁ ସକଳ ସନ୍ଦେଷ କହିଲେ ସେ ।

କେ କହିବ । ଶୁଣି ତା ହୋଇଲେ ସେ ଯାହା ।

କହିବାକୁ । ବଚନେ ଅସୁ ନାହିଁ ତାହା ।

କହୁଁ କହୁଁ ଗୋକୁଳଯାକ ଶୁଭିଲ ଗୋଳ ମଥୁରା ଯିବେ ବ୍ରଜନାହା ସେ ।

କେ ବୋଲେ କି କରିବା କାଳ କେମନ୍ତେ ନେବା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗଲେ ମଥୁରାକୁ ।

କୁଣିଳ ଦୁଷ୍ଟ କାମ ପୁଣି କରିବ କାମ ଫୁଲଗରେ ବଦାରି ବୁକୁ ଯେ ।

ଆଗୋ ସଖି । କଳାକର କରିବ ଯାହା ।

କହି ଶେଷ, ଶେଷ କରିବେ ନାହିଁ ତାହା ।

କୋକିଳ କଳତାକେ ରହିଁ ନୋହିବ ଲୋକେ କାଳ କରିବ ପୁଣି ଏହା ଗୋ ।

କଉତୁକ ସମ୍ପାଦ କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନାଦ କେହି ନୋହିବେ ସୁଖକର ।

କଳେବର ବସନ ଆଶୀର୍ଷ ସମାନ ହୋଇବ ମହାଭୟଙ୍କର ସେ ।

ଆଗୋ ସଖି । କ୍ରୀଡ଼ାମନ୍ଦିର ହେବ କାରା ।

କଣ୍ଠ ମୋତି । ହାରା ହୋଇବ ଅତି ଭାରା ।

କାମ-ଦଶମଦଶା ଭାଙ୍ଗିବ ସବୁ ଆଶା ବୋଲି ଛାଡ଼ିଲେ ଅଶ୍ରୁଧାରା ସେ ।

କେ କରେ ମହାଶୋକ କେ ହୋଏ ଦକ ଦକ କେ ଘାବେ ଶ୍ଵତ୍ତ୍ଵ ନିର୍ଦ୍ଦାସ ।

କେ ଦନବୁଦୁ-ପିକ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଲ ମୃକ କେ ବୋଲେ ଶ୍ଵତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରତିଅଶ ସେ ।

କେ ବୋଲଇ । କୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗତେ ଅମ୍ଭେ ଯିବା ।

କେଉଁ ସୁଖ । ପାଇବା ପାଇଁ ଗୋପେ ଥିବା ।

କୁମୁଦ ଶଶଧର ପ୍ରାପ୍ତ ଭୋଗ ଅନ୍ତର ହେଲେତ ଶ୍ରୀମୁଖ ଚାହିଁବା ଗୋ ।

କୁପଶଜନ ଧନ ଭୋଗ ନୋହିଲେ ମନ ହୁଅଇ ଅନନ୍ଦରେ ସୁଖୀ ।

କୁସ୍ତିତନ୍ତ୍ରାମେ ଥିଲେ ମହାପଣ୍ଡିତ ହେଲେ କିକ ହୋଇ ହୁଅଇ ଦୁଃଖୀ ସେ ।

ଆଗୋ ସଖି । କେଶବ ରସିକଶେଖର ।

କରୁଛନ୍ତି । ଅମୃତମାନଙ୍କୁ ଏତେଦୂର ।

କେଉଁ ଗୁଆଁର ସଙ୍ଗେ ଦନ ବଞ୍ଚିବା ରଙ୍ଗେ ଏକଥା କରତ ବନ୍ଧୁର ଗୋ ।

କହୁଁ କହୁଁ ଏମନ୍ତ ଶ୍ରୀଦେବୀଙ୍କ କାନ୍ତ ଅପ୍ରାପ୍ତରେ ଅସ୍ତ ହେଲେ ।

କାମପାଳଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସୁରଭି ଦେନ ରଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୋପକୁ ଅଇଲେ ସେ ।

କ୍ରମଶଃରେ । ମାଜଣା ବସ୍ତ୍ର କରି ଶେଷ ।
 କରନ୍ତୁକେ । କଲେ ମଣୋହିଁ ଧୀରବାସ ।
 କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗେ ବସି ଅକ୍ଷର ସଙ୍ଗେ ନିଶି ଥୋକାଏ କଲେ ଅବଶେଷ ସେ ।
 କ୍ରମମୟ ପଲ୍ଲବ ହଃସ୍ମିଲ ଭୂଳୀଅଙ୍କଦେଶରେ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
 କ୍ରମେ ରଜନୀ ଶେଷ ହୁଅନ୍ତେ ଆତ୍ମସୋଷ ଚରଣ-ଆୟୁଧ ରହିଲେ ସେ ।
 କୃପାସିନ୍ଧୁ । ନିନ୍ଦା କାମିନୀଙ୍କେ ଶୁଣିଲେ ।
 କଂସଦୂତ । ଅକ୍ଷର ରଥ ସଜାଡ଼ିଲେ ।
 କସେ ଗୁଣ୍ଡିଚାଦ ପ୍ରାୟେ ଲୋକ ବହୁତ ଦେଖୁଁ ଦେଖୁଁ ମାଡ଼ି ପଡ଼ିଲେ ସେ ।
 କାମପାଳ ଶ୍ରୀହରି ପ୍ରାତଃସଙ୍ଗୋହ ସାରି ରଥେ ଯାଇଁ ବିଜୟ କଲେ ।
 କାନ୍ତ ଯୁବକମାନେ କାନ୍ତ ଆନନମନେ ଉଚ୍ଚରେ ହୁଲହୁଲି ଦେଲେ ସେ ।
 କଲେ ନନ୍ଦ । ଅନେକ ସମ୍ଭାର ଛିଆଣ ।
 କେତେ ଭୂସେ । ସଜ ହୋଇଲେ ଗୋପଗଣ ।
 କାହାକୁ ଦେବା ସମ ସହଜେ ନିରୂପମ କ୍ରମଳନୟନ ଗହଣ ସେ ।
 କୃଷ୍ଣଦାସ ମାନସ ହୋଏ ଅତି ବିରସ ହରସ କେତେବେଳେ ହୋଏ ।
 କିଶୋରୀ ଗୋପୀଙ୍କର କଂସ ଦୁଷ୍ଟ ପାମର କଥା ମନରେ ପଡ଼ିଯାଏ ସେ ।
 କି ନିଶ୍ଚର । ପ୍ରଭୁ ମାନଙ୍କର ହୃଦୟ ।
 କି ସ୍ଥଳେ । କେତେ ପ୍ରକାରେ ସେ ଅଭୟ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ସେ ଏବେ ମଧୁପୁରକୁ ଯିବେ ପ୍ରୀତଠାରେ କର ନିର୍ଦ୍ଦୟ ସେ ।

ଷଷ୍ଠବିଂଶ ଛାନ୍ଦ ।

ସ୍ବର୍ଗ - ବାମୋଦୀ

କୃଷ୍ଣ ଜଂଷ ନଗର ଯିବା ଶୁଣି କାତର ସଜଳ କଳାକରମୁଖି ।
 କାକୁସ୍ଥ ହୋଇ ଧୀରେ କହନ୍ତି କୋମଳରେ କଙ୍କଣ ନୟନରେ ରଖି ସେ ।
 କୃପାନୟ । କେମନ୍ତେ ମୂର୍ତ୍ତିବୁଁ ଭୁମ୍ଭୁକ୍ତ । କହ ଏ ବିଚାର ଅମ୍ଭକୁ ।
 କେଉଁ ମନ୍ତ୍ରବଳରେ ହୃଦୟକମଳରେ ଧରିଲ ଏମନ୍ତ ଦମ୍ଭକୁ ହେ ।
 କୁର କୁସୁମଧନୁ କୁଶ କରଇ ତମ୍ଭୁ କାନନୁ ଅସିବା ସରିକ ।
 କେମନ୍ତେ କର ଦେହ କରିବ ସେ ଅଦେହ ଗଲେ ମଥୁରାନଗରକୁ ହେ ।
 କୃପାନୟ । କଲ ଯେତେରୂପରେ ପ୍ରୀତି । କରୁଛ ତେଜକ ଅମାତ ।
 କମଠପୁଣ୍ଡ ପ୍ରାୟ ନ କର କୃପାମୟ କୋମଳକେତନସ୍ଥତି ହେ ।
 କାନ୍ତା କାନ୍ତ ଅଭାବେ କନ୍ଦର୍ପପରାବେ କୁଶକୁ ଭଜଇ ବିକଳେ ।
 କେ ବା ତାହା ନ ସହେ କଲେବରକୁ ଦହେ ପ୍ରବଳ ଜଳନ୍ତା ଅନଳେ ସେ ।
 କୃପାନୟ । କାହାକୁ କହୁବୁଁ ଏକଥା । କେବା ଶୁଦ୍ଧ ମନବ୍ୟଥା ।
 କୃପାଲୁ ହୋଇ ଯେବେ କୃପାଶୁଣି ଅଭାବେ ତୁମ୍ଭେ ତ ପୋତଲଣି ମଥାହେ ।

କଲୁଁ ହତାଦର କୁଳ-ଶୀଳ-ବେଢ଼ାରଠାରେ ଭୂମ୍ବୁ ମନ ଦେଇ ।

କାଳ ହେଉଛି ଏବେ ଚରଣ ବେନିନାବେ ଦେଲୁ ଲୋକପରାୟେ ହୋଇ ହେ ।

କୃପାନିଧି । କୁଳିଶ ହୃଦୟ ଭୂମ୍ବର । କର୍କଶ ଉରଜ ଅମ୍ବର ।

ନେ କାହା ସ୍ମରଣରେ କଠୋର ଭାବ ଧରେ ଏକଥା ନୋହୁଛି ଗୋଚର ହେ ।

କରୁଛୁ ଭୂମ୍ବେ ଗଢ଼ ରହିଛି ଆତ୍ମହତ କେହି କାହାକୁ ନୋହେ ଉଣା ।

କାକ ପୋଷିଲୁ ପିକ ପରାୟେ କଥା ଲୋକମଧ୍ୟରେ ଯାଉଅଛି ଜଣା ହେ ।

କୃପାନିଧି । କାହାକୁ କରବୁଁ ଗୁହାରି । କଂସତ ଅମ୍ବର ବରୁଣ ।

କି କହିବା ଅମାତ୍ୟ, କୃଷି ରଖିବା ଭିତ୍ତି କୃଷି ଯାଉଛି ଯେବେ ତହିଁ ହେ ।

କଣ୍ଠରେ ଥିବା ମାଳା କାଟି ଦେଉଅଛି ଗଳା କହିବାକୁ ଏକଥା ଲଜ ।

କେତେ ସଙ୍କଟୁଁ ରଖି ଏବେ ତାହା ଉପେକ୍ଷି ଯିବାକୁ ହେଉଅଛି ସଜ ହେ ।

କୃପାନିଧି । କରେ ଲଗାଇ ବସବୃକ୍ଷ । କାଟିବା କଥା ନୋହେ ମୁଖ୍ୟ ।

କେଉଁ ମାତ୍ର ନ ଜାଣ ବୋଲି ଏତେ ଦୂଷଣ କଥାହିଁ ଭୂଷଣ କରୁଛୁ ହେ ।

କି କରୁଥିଲୁ ବିଧି କି କରୁଅଛି ସେହି କି କରୁଛୁ ଭୂମ୍ବେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।

କର୍ମବାମ ବେଳକୁ ବଧାତା ଅବଳକୁ ବସ ଉପୁଜେ ସୁଧାବୃକ୍ଷେ ହେ ।

କୃପାନିଧି । କୃପଣଜନେ ଲୋଭୁ କେହି । କେବେହେଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇ ନାହିଁ ।

କେବଳମାତ୍ର ଯାହା ହୁଅଇ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାତା ତେତେବେଳର ଫଳ ସେହି ହେ ।

କେତେବେଳରେ ଆଖି ପିଛୁଡ଼ିବା ଉପେକ୍ଷି କରଣା ବଲ୍ଲେକନ କର ।

କେତେବେଳରେ କର ଯୋଡ଼ି କହିଲେ ଶିର ଲୁଆଁ ନ ଦିଅ ଉତ୍ତର ହେ ।

କୃପାନିଧି । କରନ୍ତି ପ୍ରଭୁମାନେ ଯାହା । କର ନ ପାରେ ଆନ ତାହା ।

କେତେଭୂପେ ମଣ୍ଡନ୍ତି କିଷ୍କିତରେ ଦଣ୍ଡନ୍ତି କହିବାକୁ ନ ଥାଇ ଯାହା ହେ ।

କରୁଥିଲୁଁ କାମନା ସକଳ ଗୋପାଙ୍ଗନା ଭୂମ୍ବେ ଗୋପରେ ଶୁଭେ ଥିବ ।

କଉତୁକ ହରଷରସେ ପାଦସାରସ-ସେବାରେ ଆତ୍ମ ଦିନ ଯିବ ହେ ।

କୃପାନିଧି । କଲୁ ସେ କଥା ଆନ ବଧୂ । କରୁଛୁ ଭୂମ୍ବେ ଏ ଅବଧୂ ।

କଳାନିଧିକି କରେ ଧରବାକୁ ମନରେ ବର୍ତ୍ତୁଲେ କି ହୋଏ ସିଦ୍ଧି ହେ ।

କେତେ କେତେ ବସନ୍ତ ମାନରୁ କର ଗଢ଼ ଯଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦେ କରୁଛୁ ।

କର୍ପା ନିଗଣ-ଅସ୍ତ୍ର-ଗିରିରେ ତାହା ଅସ୍ତ୍ର କରବା ବର୍ତ୍ତର କରୁଛୁ ହେ ।

କୃପାନିଧି । କାମଅଳଙ୍କାରରେ ପକାଇ । କୁଳାର୍ଥୀ ପତାକା ଟେକାଇ ।

କରତବ ଅନୁର ସଙ୍ଗତରେ ବାହାର ହୋଇଛୁ କେଉଁ ସୁଖ୍ୟାଁଇ ହେ ।

କର ଭର୍ଷିଲୁ ଦଧିଫଳ ପରାୟେ ବଧୂ ଆମ୍ବର ଆକାର ରଖିବ ।

କମଳ ନିଜକୋଷ କଲୁ ପ୍ରାୟେ ତା ଗ୍ରାସ କେବଳ ଭୂମ୍ବେ ନ ଦେଖିବ ହେ ।

କୃପାନିଧି । କର୍ମରେ ଅଛି ଏତେ ଯୋଗ । କରବୁଁ କେତେ ଦଶା ଭୋଗ ।

କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରୀପ୍ରାୟେ ଝୁରୁବାକୁ ଏକାଏ କରୁବୁଁ ଭୂମ୍ବେ ବ୍ୟୟୋଗ ହେ ।

କଣ୍ଠୁ ତରବାର୍ଯ୍ୟା ଶ୍ରୀତ ବୋଇତ ନେଇ ଭୃଷ୍ଟସିନ୍ଧୁରେ ମେଲ ।
କୁଳଶୀଳ ବେଢ଼ର ସବୁ ଏକପ୍ରକାର ଆତ୍ମର କର ତା ଅହାଲ ହେ ।
କୃପାନୟ । କିଛିକାଳ ବାଣିଜ୍ୟ କଲୁ । କେତେ ସୁଖରେ ଦନ ନେଲୁ ।
କଂସଦୂତ ବତାସ କଲତ ଏବେ ନାଶ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଦୁଃଖକୁ ଗଲୁ ହେ ।

କାହାପାଶେ ରହିବୁଁ କାହାକୁ କି କହିବୁଁ କେ ଜାଣିବ ଆତ୍ମର ମନ ।
କିଛି ହୋଇ ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଗଲେ ବିଷାଦ ହୁଏ କେ ରଖିବ ଜୀବନ ହେ ।
କୃପାନୟ । କହିବାର ଅଧିକ ସିନା । କାହିଁ କେତେ, ନୋହିଲୁ ସେଜ୍ଞା ।
କର୍ମ ଫାଟିଲ ବେଳେ କିନ୍ତୁତୁ ନ ଫାଲେ ସବୁ ଭୟ ଇଥାଣ ସିନା ହେ ।

କୁଞ୍ଜବନ ବିହାରୀ ମୋହନ ବେଶ୍ୟାହା କୁଞ୍ଜର-ଗମନା କି ଚାହିଁ ।
କହିଲେ କୃଷ୍ଣଭୂଷମାନଙ୍କର ସେ ଦୋଷ ଗୁଣ ଯହୁଁ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ସେ
କୁଶୋଦର । କେତେ ମଧୁର ନୁଆଗୁଡ଼ । କରଇ ଅବିଗୁଣ ବଡ଼ ।
କାଳ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଯାଇ କେତେ ଗୁଣ କରଇ ଏଠାରେ ପିତା-ଭବ ଶୁଭ ଗୋ ।

କେତେବେଳରେ ଗୁଣବ୍ରତ୍ୟର ଅବିଗୁଣ ଥିଲେହେଁ ନୁହଇ ଦୁଷଣ ।
କଳଙ୍କ ଥିଲେ ଶୀତ-କର ସବୁର ହିତ କପର୍ଦ୍ଦି ମସ୍ତକ ଭୂଷଣ ଗୋ ।
କୁଶୋଦର । କଳ ହେଲେ କୋକିଳ ବାଣୀ । କେତେ ଆଦରେ ତାହା ଶୁଣି ।
କୁଣ୍ଡଳ ପ୍ରାଣହର ହେଲେମଣି ତାହାର ବ୍ରହ୍ମଣ କରୁଛନ୍ତି ପ୍ରାଣୀ ଗୋ ।

କୁଟଜ ନିମ୍ବପିତା ତନନ ହୋଇଲେ ତା ତଳକ କର ହୃଦେ ବୋଲି ।
କୁବଳୟ ଫଳତ ଶାମୁକରୁ ସମ୍ଭବ ହେଲେ କଣ୍ଠରେ କର ମାଳି ଗୋ ।
କୁଶୋଦର । କେତେ କହିବା ତାହା ବସି । କେବଳ ଗୁଣ ଥିଲେ ରସି ।
କେହି କେହି ଅପଣା-ସୁଖନମିତ୍ତେ ଉତ୍ତା-ଦ୍ରବ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ଅଭିଳାଷୀ ଗୋ ।

କର ମନ ଫୁରୁଣା କର ଏବେ କରୁଣା ଅନାଥ ସରଗନୟନେ ।
କର ଧର ଯେତେହେଁ କହୁଅଛି ସେନେହେଁ ଅବଶ୍ୟ ପଡ଼ୁଥିବି ମନେ ଗୋ ।
କୁଶୋଦର । କଲୁଁ ଗମନ ପିଠିଆଇଁ । କର ଯେ ଯାହା କର୍ମ ଯାଇଁ ।
କନକମସ୍ତାକର କମଳନାଥଙ୍କର ପାଦେ ମନ ଭୁଲୁକୁ ଦେଇ ଗୋ ।

କପଟ କୁଟେ ହର ଏମନ୍ତ କହି କର ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ତର ହେଲେ ।
କନ୍ୟାସ୍ତମ୍ଭ ପରାୟେ ହୋଇ ସବୁ ଗୋପୀଏ ଅପଲକରେ ଚାହିଁ ଥିଲେ ସେ ।
କୁଶୋଦର । ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲ ମାତ୍ର ରଥ । କପାଳରେ ମାଇଲେ ହାତ ।
କେ ବୋଲେ ଆହେ ନାଥ କରଗଲ ଅନାଥ ହର ସକଳ ମନୋରଥ ସେ ।

କଳ୍ପ କଳ୍ପରେ ଗୋପୀ ହୋଇ ମହାସନ୍ତାପୀ ଯେ ଯାହା ମନ୍ଦରେ ପ୍ରବେଶ ।
କେ ହୁଅଇ ବକଳ କେ ଶୁଦ୍ଧ ଅଶୁଦ୍ଧ କେ ଶାସ୍ତ୍ର ଯକାର ନିୟାସ ସେ ।
କେଉଁ ଗୋପୀ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରୂପ ପଟେ ଲେଖି । କେତେ ହୋଇଲ ମନେ ସୁଖୀ ।
କେ ସଙ୍ଗେ ଦେନ ସଖୀ ବୋଇଲ ଅରେ ସଖି କାମ ନ ଦେବ ଅଭି ରଖି ସେ ।

କାଳୀ ଶିର-ମର୍ଦ୍ଦନ-ରଥ-ପଛରେ ଘାନକୃଷ୍ଣମାନସ ଗୋଡ଼ାଇଲ ।
 କରୁଥିଲା ଯେତେକ ଜନ୍ମକାଳୁଁ ପାତକ କିଣ୍ଡହମାସେ ପୋଡ଼ାଇଲ ସେ ।
 କଲ୍ଲ ପୁଣି । ମନରେ ଶରଧା ଅନେକ । କରବେ କେତେ କରତୁକ ।
 କରେ ହାଣି ରଜନମୟକ ତୋଷିଲେକ ଜୁର କରବେ ବସ୍ତ୍ରପାକ ସେ ।
 କୁକୁଜାକୁଜ ହର କୁବଳୟ ସଂହାର ମାହୁନ୍ତ ମାଲକୁ ମାରବେ ।
 କଂସଜୀବନ ହର ମାଲକୁ ବୋଧକର ଜନକ ଜନନୀ ତାରବେ ସେ ।
 କୃପାନୟ । କରଇ ଅଜାକୁ ରାଜନ । କରବେ ତୋଷ ଦେବଗଣ ।
 କାଳମୁଖରେ ନେଇ କାଳଦମନ ଦେଇ କୁମୁଦ କରବେ ଜୁମୁଣି ସେ ।
 କୁବଳୟ ମଧ୍ୟରେ କନକମୟ ପୁରେ ଦ୍ଵାରକା ନାମରେ କରବେ ।
 କୁଣ୍ଡିନୃପତି-ସୁତା ଆଦି ରାଜପୁତ୍ରତାମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବହରବେ ସେ ।
 କୃପାନୟ । କୁରୁକୁଳକୁ ସଂହାରବେ । କଷ୍ଟୁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ତାରବେ ।
 କଉଶଳ ରମଣୀମାନଙ୍କ କର ମଣିକଙ୍କଣ ଅବଶ୍ୟ ହରବେ ସେ ।
 କଉତୁକରେ ଆସି ଅନୁରଥେ ବସି ମଥୁରାତୋଟାରେ ରହିଲେ ।
 କଂସନୃପତି ଆଗେ ଅନୁର ସେହିଲେଖେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ବଜୟ କହିଲେ ସେ ।
 କୃପାନୟ । କମଳଚରଣକୁ ଆଶ । କରଇ ଘାନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ।
 କୃତାନ୍ତ-ଦଣ୍ଡରୟ ହେବାରେ କର କ୍ଷୟ କାଟିବ ଭବତାପ-ପାଶ ସେ ।

ସପ୍ତବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ବଗ-ଗୁହରୀ

କର୍ଣ୍ଣଦେଇ କୃଷ୍ଣକଥା ଶୁଣ ସୁଜନେ ।
 କେବଳ ମନକୁ ସ୍ଥାପି ସ୍ଥିର ଆସନେ ।
 କଳାକରକରେ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ପରାୟେ ।
 କଳେବର ଦ୍ରବି ଯାଉ କଲୁଷ କ୍ଷୟେ ।
 କ୍ରୋଧମାନ ଛାଡ଼ି ଭବଭକତି ଘେନ ।
 କରୁଛନ୍ତି ଦାନ ଦେବେ କୈବଲ୍ୟ ଦାନ ।
 କଂସ କଟକରେ ରାମ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରବେଶ ।
 କରନ୍ତି ଦର୍ଶନ ଲୋକେ ହୋଇ ହରଷ ।
 କେ ବୋଲେ କାହିଁ ସଲେ ଏ ଅପୁର ରୂପ ।
 କାନ୍ତି ନନ୍ଦୁଅଛି କୋଟି କୃଷ୍ଣମୟ ।
 କେଉଁ ବହି କେତେକାଳେ ଗଢ଼ିଲା ଏହା ।
 କି କହିବା ଦେଖି ମନ ହେଉଛି ଯାହା ।
 କି ଅପୁର ଏ ତରୁଣ-କଳପତର ।
 କାମପୁଣି କରବାକୁ ଅସେ ସ୍ଵର୍ଗରୁ ।

କିବା ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ମହାଗତ ହୋଇଛି ।
 କି ଶରଦମେଘ ପାଶେ ଶୋଭା ପାଉଛି ।
 କାହିଁ ବିଶ୍ରାମ କରିବ ଏ ଭରପାତ ।
 କେ ବୋଲେ ସେ ଏହିଠାରେ ହେବ ବିଦତ ।
 କେ ବୋଲେ ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ଯୁଗଳ ଖ୍ୟାତ ।
 କରବାକୁ ମଥୁରାଲୋକକୁ କୃତାର୍ଥ ।
 କଂସରଜା-ଘଣ୍ଟାପଥେ ଆସନ୍ତି ବହୁ ।
 କଉତୁହ ପାଇ ଲୋକେ ଦେଖନ୍ତି ରହି ।
 କିଅବା କନ୍ୟା ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲିନ ରାତି ।
 କରାଉଛି ରୂପା ମାଲ ପ୍ରତିମା ନାଟ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ଲୋକେ ଏହା ପଡ଼ିଲେ ମାଡ଼ି ।
 କାମିନୀ ଧାଇଁଲେ ଗୃହକର୍ମକୁ ଛାଡ଼ି ।
 କେଶ ବାସ ଅସମ୍ଭାଳେ ପଡ଼ୁଛି ଖସି ।
 କେ ଏକକରରେ ଧର ଦେଉଛି ଖୋସି ।
 କାମ ବାର କଲ କାହାମାନକୁ ତହିଁ ।
 କରୁଁ କରୁଁ ଗତି ବୋଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କାହିଁ ।
 କାହା—ଭରରୁ ଅନ୍ତର ହୋଇ ସୁନାସ ।
 କମ୍ପାନ-କୁଚକୁମ୍ଭ ହୋଏ ପ୍ରକାଶ ।
 କରେ ଧରି ଆହ୍ୱାନିତ କରନ୍ତେ ନେଇ ।
 କି କି ହୋଇ ଭ୍ରାତୃମନେ ସେ ଖସଇ ।
 କବିମନେ ଅନୁମାନ ହୁଅଇ ଏହି ।
 କକୁଭାସ ଅମ୍ଭର କରନ୍ତି ନାହିଁ ।
 କାହାକୁତ ରତ୍ନବତ-ନଳିନୀ ପ୍ରାପ୍ତେ ।
 କୁଷ୍ଠବାସେ ମଣ୍ଡିହୋଇ ଶୋଭାକୁ ପାପ୍ତେ ।
 କାହାକୁତ କମଳା ପରାପ୍ତେ ଶୋଭନ ।
 କରୁଅଛି ଅର୍ଜୀକାର ପୀତବସନ ।
 କାହାକୁତ ପୁଲୋମତନୟା ସଦୃଶ ।
 କରବାକୁ ସହସ୍ର ନୟନକୁ ବଶ ।
 କୁଳବଧୂମାନେ ଥାଇଁ ବଡ଼ଭାସୁରେ ।
 କରନ୍ତି ଅବଲୋକନ ଜଳାବିବର ।
 କନକକାନ୍ତି-ଦେହରେ ରତନବେଶ ।
 କିଷ୍କିନ୍ଦେ ହିରଣ୍ୟ ହୋଏ ଦୃଶ ଅଦୃଶ ।
 କରବାକୁ ଏତେ ଆସେ ସେବେଲରୂପ ।
 କାର୍ତ୍ତିକମାସରେ ଯେତେ ଅକାଶଦୀପ ।

କେ ମେଲଗବାଣେ ଦେଇ ସୁନ୍ଦରମୁଖ ।
 କରୁଛି ଦରତହୁଦମାନଙ୍କୁ ସୁଖ ।
 କଳାନିଧି ଶ୍ଵେତମେଘୁଁ ବାହାର ପ୍ରାୟେ ।
 କଲରୁ ଉପମା ସୁଧାପୁରେ ଥିବାଏ ।
 କୃଷ୍ଣବଜ୍ରରଜନୀ କରୁଛି ଏହା ।
 କାମିନେଶ୍ଵର-ଚକୋର ହେଉଛି ଉତ୍ସାହ ।
 କାହାନେଶ୍ଵର କଳାକବାଟିରେ ଚଞ୍ଚଳ ।
 କବିଙ୍କି ବଣା କରାଏ ଶୋଭାଚଞ୍ଚଳ ।
 କେତେହେଁ କହିବ ଏହିପ୍ରକାରେ ଯେତେ ।
 କେତେତୁପେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଯେ ଯାହା ମତେ ।
 କେ ବୋଲେ ଧନ୍ୟ ଏ କଳା, ଧଳାମୁରତି ।
 କର ମନଗତ ମଣ୍ଡୁଅଛନ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ।
 କି ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲେ ଗୋପଯୁକ୍ତ ।
 କରୁଥିଲେ ଦରଶନ ଏତୁପ ନିତି ।
 କାଖି କୋଳ କର ନେଲେ ବାଳକଭବ ।
 କିଶୋରବେଳେ ବିଚ୍ଛେଦ କଲା ଦରବ ।
 କେମନ୍ତ କର ସେମାନେ ଧରବେ ଧୃତି ।
 କୋଟିସୁଗ ସମ ହେବ ଆଜର ରାତି ।
 କାମକାଣ୍ଡେ ଜର କରୁ ହୋଇବ ଛାତି ।
 କଉତୁକ କଥାମାନ ହେବ ଅଗାଧ ।
 କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନ ବିଷ ସମ ମଣିବେ ।
 କୋକିଳବଚନ ବଜ୍ରଘାତ ଗଣିବେ ।
 କମଳ-ନୟନ ବିଚ୍ଛେଦକୁ ଏ କେତେ ।
 କଟାଶେ ଆମ୍ବର ମନ ହେଲାଣି ଯେତେ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ଏହା ମଧୁପୁର-ତରୁଣୀ ।
 କରନ୍ତି ଗମନ ପ୍ରଭୁ ମୁରଲୀପାଣି ।
 କଉତୁକେ ପୁଣି ରଜକକୁ ଅନାଇ ।
 କହିଲେ ଅମ୍ବର କିଛି ଦେବୁ କି ଭାଇ ।
 କଲେ ଏତେକ ଭୁବରେ ଅମ୍ବର ହୋଇ ।
 କଂସରାଜ-ରଙ୍ଗସଭା ଦେଖନ୍ତୁ ଯାଇ ।
 କହଇ ରଜକ ଜାତି ଗଉଡ଼ ହେଲ ।
 କାହିଁ ଏତେ ଅପାଟପଦେଶେ ବଢ଼ିଲ ।
 କଂସରାଜ-ଅମ୍ବରକୁ କରୁଛ ମନ ।
 କରେ ମେଲିଥାଏ ଅରକଲ କି ଧନ ।

କର ଯେଉଁରୂପେ ତକା ଗୋପନଗରେ ।
 କର ଅଛୁ ତାହା ଏବେ ମଧୁସୂଦରେ ।
 କଣ୍ଠୀରବ ପୁରେ ଏବେ କୁରଙ୍ଗ ନାଟ ।
 କାହା-ବଳ ପାଇ ଏଡ଼େ କରଛୁ ଆଶ୍ଚ୍ୟ ।
 କହୁଛୁ ଏତେ ହେ ବେଳାବେଳି ଲେଉଟ ।
 କାଳଦେବତା ସଙ୍ଗରେ ହେବଟି ଭେଟ !
 କାଳଯାକବସ୍ତୁ ଦୁଧ ଖାଅ ଛଡ଼ାଇ ।
 କଟକେ କରଛୁ ଆସି ସେହି ବଡ଼ାଇ ।
 କେଶବ ବୋଲିଲେ ଆମ୍ଭେ ରାଜାଭଣ୍ଡା ।
 କରୁଅଛୁ ଆମ୍ଭେଆଗେ ଏଡ଼େ ତରଜା ।
 କୋପେ ଚାପୋଡ଼େ ମାଲିଲେ ଛଡ଼ିଲ ପ୍ରାଣ ।
 କଳୁଷ ପକାଇ ପାଇଗଲ ନିବାଣ ।
 କୃପାନୟ କୋପ, କୃପା ଏକପ୍ରକାରେ ।
 କରୁଥାଉଁ ଅନୁମାନ ମୁକତିସ୍ଵାରେ ।
 କେ ତକିତ ହୋଇ ବୋଲେ କି କଲେ ପୋଏ ।
 କରେ ମୁଣ୍ଡ କାଟିଲେତ ଦେଖୁଁ ଦେଖୁଁ ଏ ।
 କେ ବୋଲେ ଶୁଣିନାହିଁ କି ଏହାଙ୍କ ଗୁଣ ।
 କବଳ କଲେ ଯେ ପୁତନାର ପରାଣ ।
 କଣ୍ଠରୂପି ଚୂଣାକର୍ତ୍ତ କଲେ ବିନାଶ ।
 କୁମାରବୟସ କାଲୁଁ ଏଡ଼େ ସାହସ ।
 କରୁଛି ବହାସୁରକୁ ମାଲିଲେ ବ୍ରହ୍ମେ ।
 କାଳାଶିରେ ତାଣ୍ଡବତ କଲେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।
 କେଶୀଭୂଣ୍ଡେ କର ଦେଇ ମନ୍ତ୍ରିଲେ ପିଣ୍ଡ ।
 କପଟି ଅଦାସୁରର ଫୋଡ଼ିଲେ ମୁଣ୍ଡ ।
 କରେ ଏକା ଧଇଲେ ସେ ଗୋମତ ଗିରି ।
 କୁଳିଶଧର କଣ୍ଠେତେ ଗଲଟି ହାର ।
 କାନନଦହନ ପାନ କଲେ କିକର ।
 କୁବେରପୁଅକୁ ଦେଲେ ଶାସ୍ତ୍ର ଉଦ୍ଧାର ।
 କୃପାରେ ଅନୁକୁ ଦେଲେ ଲେଟନ ଦାନ ।
 କେ କହିବ ଏହାଙ୍କର ଚରଣମାନ ।
 କେହି ନାହିଁ ଏ ସଂସାରେ ବବେକା ସଖି !
 କଅଁଳାପୁଅ କର କି ଏହାଙ୍କୁ ଲେଖି ।
 କରଣି ଯାହାର ଧରଣୀରେ ଏମନ୍ତ ।
 କରୁଛନ୍ତି ବୃତ୍ତାନ୍ତ କରବେ ଅନ୍ତ ।

କହୁ ନାହାନ୍ତି ଏମନ୍ତ ଉତ୍ତମଲୋକ ।
 କହିଲେ କି ହେବ ଯହିଁ ନାହିଁ ବବେକ ।
 କାଳ ପୋଡ଼ିଲେ ପ୍ରାଣିକ ନ ଦଶେ ବୁଦ୍ଧି ।
 କରଅଛି ବହୁ ଏହା ପୁରୁଷ ସିଦ୍ଧି ।
 କଲେ ରଜକ ବନାଶ ବସନ ଜର ।
 କୃଷ୍ଣ ରାମ ନେଲେ ପୀତ, ମାଳ ଅମ୍ବର ।
 କଂସଗନ୍ତାରତ ଦେଖି ସୁଖୀ ହୋଇଲ ।
 କମଳାୟ କର ବସୁ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲ ।
 କଲେ ଆନନ୍ଦେ ବିଜୟ ସୈଲେକ୍ୟଶୋଭା ।
 କଲ ନେଇ ମାଳାକାର କୁସୁମ ଗଭା ।
 କେଶ ବେଶ କର ରାମ ଗୋବିନ୍ଦ ଗଲେ ।
 କୁକୁଜା ନାଗରୀ ଅସୁଅଛି ଦେଖିଲେ ।
 କାଶ୍ୟ ଗନ୍ଧପେଟୀ କୁଜ ତରମଦେଶେ ।
 କମଳ-ନୟନ ପର୍ବରଲେ ହରଷେ ।
 କହ କହ କୁକୁଜା ତୁ କାହା ଭାରିଯା ।
 କରବା ତୋତେ ନାଗରୀମାନଙ୍କ ଧୂଜା ।
 କହଇ କୁକୁଜା ରାଜାନପୋଗୀ ମୁହିଁ ।
 କର୍ପୁର ତମନ ଦେଇ ନିତି ସେବଇଁ ।
 କୁଜ କଳଙ୍କରୁ କର ହେଲ ଅଶୋଭା ।
 କେହି ଏହି ଘେନ ମୋତେ ନୋହିଲେ ବଢ଼ା ।
 କୃତାର୍ଥ ହୋଇଲ ଆଜି ତୁମ୍ଭକୁ ଦେଖି ।
 କେହି ନାହିଁ ଆଉ ମୋହୋ ପରାୟେ ଦୁଃଖୀ ।
 କେବଳ ଏତେ ଶରଧା ହେଉଛି ମନେ ।
 କଳା ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ମଣ୍ଡିବ ତନ୍ତ୍ର ତମନେ ।
 କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ କୁକୁଜା ତୋହୋର ରହା ।
 କରଅଛି ଏହି ଘେନ ଦେହକୁ ଭୁଡ଼ା ।
 କହିବାରୁ ସ୍ନେହବାଣୀ ବରଜରାଜ ।
 କୁକୁଜା ଅଙ୍ଗରେ ପୀଡ଼ା କଲ ମନୋଜ ।
 କାଶ୍ୟରୁ ସୁଗନ୍ଧପେଟୀ ବାହାର କର ।
 କେ ବଡ଼ କେ ସାନ ହୃଦୟରେ ବର୍ତ୍ତର ।
 କାମଧାଳୁଲେ ଗନ୍ଧଜଳକ ଦେଲ ।
 କାମକର-କୁପାଶ କି ତନ୍ତ୍ର ପାଇଲ ।
 କେଶବକପାଳେ ଦେଲ ଲେନ-ଚିତା ।
 କଳାମେୟ ବାହାର କି ତନ୍ତ୍ର ଦେବତା ।

କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନ ଗନ୍ଧ କୁକୁମ ଗୋଲ ।
 କୁସୁ ସମ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ସଧାରେ ବୋଲ ।
 କୁପାସିକ୍ଷ ଶାନ୍ତିବନ୍ଧୁ ହୋଇ ଫୁଲୁଣା ।
 କୁକୁଜାଭିଜ୍ଞ ଦେଖି କଲେ କରୁଣା ।
 କମଳଚରଣ ତାର ଚରମେ ଦେଲେ ।
 କର ଚକ୍ରରେ ଦେଇ ଟେକିଲେ କଲେ ।
 କାହିଁ ଗଲ କୁଜ ଲେକେ ଦେଖି ନକିତ ।
 କରୁଥିଲ କେଉଁକାଳେ କେତେ ସୁକୁତ ।
 କାମିନୀକୁଳମଣ୍ଡନ କୁକୁଜା ହେଲ ।
 କରେ ପୀତାମ୍ବର—ପୀତାମ୍ବର ଧରୁଲ ।
 କହିଲ ମୋପୁରକୁ ବଜୟ କରବ ।
 କାମସୁଖିନର ଭବକର୍ମ ତାରବ ।
 କମଳ-ନୟନ ମନ ହସିଲ ହୋଇ ।
 କହିଲେ ସିବୁ ରଜାଙ୍କ ଭେଟ ବଢ଼ାଇ ।
 କୁକୁଜାକୁ ବୋଧ କର ବଜୟ କଲେ ।
 କାମୁକ ମନ୍ଦିରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ।
 କର ଅବଲୋକନ ଧନୁକୁ ବୋଇଲେ ।
 କେତେ ବଳ ଅଛି ବୋଲି କରେ ଧରୁଲେ ।
 କରକରେ ଇଷ୍ଟର ଶ୍ରୀ ପଡ଼ିଲ ପ୍ରାୟେ ।
 କହିଲେ ଭାଙ୍ଗିଲେ କରେ ଓଠାଇବାଏ ।
 କର ଶୁଭକାର୍ଯ୍ୟ ବଜେ ବରଜ-ରୁଟ ।
 କଲେ ଆନନ୍ଦେ ଗୋପାଳେ ଗଉଡ଼ନାଟ ।
 କେ ବେଶୁ ଶୁଙ୍ଘ କେ ମୁଖେ ବଶୀ ବଜାଏ ।
 କେ ଖେଳଟାବଳେ ଗୀତ ସୁସ୍ରେ ଗାଏ ।
 କୁଶିମବନରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ନେଲେ ।
 କର ଶୀତଳମଣୋହ ସୁଖେ ଶୋଇଲେ ।
 କୁକୁ ଟେ ଡାକିଲେ ରାତ ହେଲ ପାହାନ୍ତି ।
 କାତରେ ଜାରପୁରୁଷମାନେ ବୁଝାନ୍ତି ।
 କୁକୁମବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶିଲ ବାସବଦନ ।
 କରବାକୁ ସୁନ ବସେ ହେଲେ ଉଦ୍‌ବେଗ ।
 କମ୍ପ ଶବଦ ପୁରୁଲ ଦେବଙ୍କ ପୁରେ ।
 କହେ କି କାରଙ୍କୁ ସିବା ପାଇଁ ସଦୃଶେ ।
 କରୁରବେ ଶୋଇଲେ କମଳେ ହସିଲେ ।
 କୋକମିଥନ ବୟୋଗ-ଦୁଃଖ ନାଶିଲେ ।

କଟୁଆଳ, ତସକର ଶୋଭା ନିର୍ଜନ ।
 କଳାକରପ୍ରିୟ ରରେ ହେଲେ ମଉନ ।
 କବାଟ ଉଲ୍ଲଗ୍ନ କଲେ ମାଳାଦ୍ରୁପ୍ତରେ ।
 କୃପାପିନ୍ଧୁ ଅପହୃତ ହେଲେ ସଦ୍‌ରେ ।
 କର ନିତ୍ୟକୃତ୍ୟ ଶେଷ ଗୋପବନ୍ଧୁ ।
 କଉତୁକେ ସାରିଲେ ଗୋପାଳବନ୍ଧୁ ।
 କର ଦେଉଁ ସୁବଳ ସୁଦାମକରରେ ।
 କ୍ରୀଡ଼ାନ୍ତ ଉପକନରେ ନାନାରଙ୍ଗରେ ।
 କେ ବୋଲେ ଆଶ୍ରମ ରାମଚୈନ୍ୟ ପରାୟେ ।
 କଞ୍ଚନ, ତାଳମ୍ବ, ସୁଷେଣାଦି ସ୍ୱବାପ ।
 କେତେରୂପେ କେତେ ପ୍ରତି ଅଛନ୍ତି ଦେଖ ।
 କାହାର ଆହାବ ନାହିଁ ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖ ।
 କହ ଏମନ୍ତ ବାହାର ହେଲେ ସମସ୍ତେ ।
 କାହାକରେ ବେଶ, ଶିଳ୍ପୀ କାହାର ହସ୍ତେ ।
 କଳାନିପୁଣ ନକ୍ଷତ୍ର ବେଢ଼ିଲେ ପ୍ରାୟେ ।
 କେ ଆଗେ କେ ପଛେ ମଧ୍ୟେ କୃଷ୍ଣ ବିଜୟେ ।
 କାମପାଳହିଁ ଅଛନ୍ତି କୃଷ୍ଣପାରାୟେ ।
 କହ ହୋଏ ସେ ଶୋଭା କି ଶେଷ-ମହେଶେ ।
 କଟକେ ଛଟକ ଠାଣିମାନ କରନ୍ତି ।
 କୃଷ୍ଣଦାସ ମନ ଅଳପକେ ହରନ୍ତି ।

ଅଞ୍ଜାବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସଗ ଶୁଦ୍ଧିଅର

କୃଷ୍ଣ ବିଜୟ ମଧୁରାଦାଣ୍ଡେ । କାନ୍ତି କୋଟିକାମରୁବି ଖଣ୍ଡେ ।
 କଳାମେଦେ ଇନ୍ଦ୍ରକୋଦଣ୍ଡ ପରାୟେ କଳାପିକଳାପ ସୁଣ୍ଡେ । ହେ ଜନେ ।
 କାବ୍ୟ ତାର ମୋତିବର ନାସେ । କବି ଉପମାକୁ ଏହି ଅସେ ।
 କଳାକରକୋଳେ ମହାସୁଖଭୋଳେ, ରୋହିଣୀ ରାମା କି ବସେ । ହେ ଜନେ ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ଶୋହେ ମକରକୁଣ୍ଡଳ । କରେ ନିନ୍ଦା ରବିମଣ୍ଡଳ ।
 କଲେ ଅବଲୋକ ହେଲେ ହେବେ ଲୋକ ସୁର ମୁନି ଆଶ୍ରମ ।
 କର୍ଣ୍ଣେ କଳିତ ନକ୍ଷତ୍ରମାଳ । କଉସୁଭ ଶୋହେ ବସସ୍ଥଳ ।
 କିବା ମାଳମଣିସ୍ଥଳେ ନିଶାମଣି ରମଣୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୋଳ ।
 କରେ କଳ୍ପଣ ବାହେ ବାହୁଟୀ । କାହିଁମାଳାମଧ୍ୟେ ଅଛୁ ଏହି ।
 କନକନିଭ ପଦମା ପାଗ ଲଞ୍ଜି ମଞ୍ଚରେ ଯାଉଛୁ ଲେଟି ।

କଟାକ୍ଷରେ କର ପୁଧାବୃକ୍ଷି । କରୁଅଛନ୍ତି କୃତାର୍ଥ ସୃକ୍ଷି ।
 କି ପୁଣି ସଂସାର ଅବତାର-କର ଅଭିନବ ପରମେଷ୍ଠୀ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ଏହା ନରନାରୀ । କଂସସିଂହଦ୍ୱାରେ ବିଜେ ହରି ।
 କୁବଳ କରବର ଦେଖିକରି ରହିଲେ ଆଗେ ଉଦ୍ଧର । ହେ ଜନେ ।
 କୋମଳରେ କହିଲେ ହେ ଯନ୍ତ୍ର । କୁବଳୟ ବଡ଼ ବଳବନ୍ତ ।
 କଲେ ଆଡ଼ ଥରେ ପଶନ୍ତୁ ଭିତରେ ତୋଉପକାର ଦିଶନ୍ତୁ ।
 କହେ କର୍କଶ କର ମାହନ୍ତ । କୁହାଉଯେ ଥାଅ ବଳବନ୍ତ ।
 କେଶୀ ଆଦା ବକା ନାଶକଲ ଏକା ଏବେତ କହ ଏମନ୍ତ ।
 କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ହସ୍ତିପାଳକ । କଥା କହୁତ କର ଚାଳକ ।
 କାଳଯାକ ଦେଶେ ରହିଲୁଁ ବିଦେଶେ ଭୟାଲୁ ବ୍ରଜବାଳକ ।
 କରବରକଳେ ଅଛୁ ଚଢ଼ି । କହୁଅଛୁ ଏହିଦେନ ବଢ଼ି ।
 କର ଅବଲମ୍ବ କରବାକୁ ଲମ୍ବ ହେଲେ ଉଡ଼ନ୍ତା ନ ଦଢ଼ି ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ଯହୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଲ । କୋପରେ ମାହନ୍ତ କମ୍ପିଲ ।
 କରାବଦନ ବୁଲଇ ନୟନ, ଗଜ ଆଗଭର କଲ ।
 କୋପେ ମାଉଲ ମାତଙ୍ଗ ଦନ୍ତ । କଲେ ବିଚିତ୍ରଗତ ଅନନ୍ତ ।
 କୁଣ୍ଡଳୀ-ପ୍ରବଳଦାତରେ ନକୁଳ ବଞ୍ଚାଇ ରହେ ଯେମନ୍ତ ।
 କଣ୍ଠୀରବପ୍ରାୟେ ଗଢ଼ କର । କରେ ଚାପୋଡ଼େ ମାଉଲେ ହରି ।
 କରବର ଲଞ୍ଜି ଧରି ଦେବରାଜ ପଛକୁ ନେଲେ ଓଟାଇ ।
 କି କହିବା ସେ ସମୟ ଶୋଭା । କରେ ଜନମନ ଅତି ଲୋଭା ।
 କଣ୍ୟପତନୟ ମହାବିଳେଶୟ ଧରଲେ ଯେମନ୍ତ ପ୍ରଭା ।
 କୁମ୍ଭକାରତକ ପ୍ରାୟେ ହୋଇ । କଣ୍ଠୀରବ ବରଇ ବୁଲଇ ।
 କୁମାରକରରେ ବନ୍ଦନେ ସୁନ୍ଦରେ ଗୁଞ୍ଜୁରା ଯେନେ ଭ୍ରମଇଁ ।
 କଲେ ସମର ନାନା ପ୍ରକାରେ । କଉଡୁକେ ଦେଖନ୍ତି ଅମରେ ।
 କର ଅଦଭୁତ ବିରହସଂଜାତ ନୋଇଛନ୍ତି ନିରନ୍ତରେ ।
 କେଶୀ-ହତ ବେଗେ ଦେଲେ ଛଡ଼ି । କୋପରେ ଦଶନ ଉପାଡ଼ି ।
 କୁଧରେ କୁଳଶ ପ୍ରାୟେ ଶିରଦେଶ ଉପରେ ନେଇ କରୁଡ଼ି ।
 କର ହତ କୁମ୍ଭୀ ହସ୍ତୀ-ପକା କଲେ ପ୍ରକାଶ ଜୟପତାକା ।
 କର ଅବଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ-ଲୋକମାନେ ହୋଇଲେ ତାଟକା ।
 କରେ ଦଶନ ଧରି ଗୋବିନ୍ଦ । କଉଡୁକେ ବିଜେ ମନ ମନ ।
 କୁସୁମ ବରଷି ଜୟ ଜୟ ଭାଷି ଅନନ୍ଦ ଅମରବିନ୍ଦ ।
 କ୍ରମେ ରଙ୍ଗସଭାରେ ପ୍ରବେଶ । କୋଟିକର୍ମ ଲବଣ୍ୟବେଶ ।
 କୁଟିଳ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ସରଳହୃଦୟ ମନ ଅନୁରୂପେ ଦୃଶ ।
 କାମି-କାମିନୀଙ୍କ କାମଦାତା । କଂସନୃପକୁ କାଳଦେବତା ।
 କୁଳଶ ପରାୟେ ମାଉଙ୍କ ହୃଦୟେ ପ୍ରକାଶନ୍ତି ଜଗଜ୍ଜିତା ।

କେ କୋଲର ଏଠାରେ ନ ଥିବା । କିଆଁ ବାଳକବଧ ଦେଖିବା ।
 କାହାରିତ ଧର୍ମ ନାହିଁ ଏ ଅଧର୍ମସତ୍ତା ବେଗେ ଉପେକ୍ଷିବା ।
 କ୍ରୋଧ କରି ଜନକ ଜନନୀ । କଞ୍ଜଦଶାତ ଅଛନ୍ତି ଦେନ ।
 କରନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରା ନିଜ ଇଞ୍ଜଦେବତା ଆନନ କରି ଅବନୀ ।
 କହେ ମାଲ ବାହାଣ୍ଡୋଟ ମାରି । କାହିଁ ଯିବ ଆଜ ହଳ ହରି ।
 କେଶରୀ ପରାୟେ କରିବରାୟେ ମାଲଲ ବିଚାର କରି ।
 କର ଅମୃଷଜାତେ ସମର । କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଆରେ ମୁଖର ।
 କାଳଦେବତାକୁ ବାର୍ତ୍ତା କହିବାକୁ ତୋତେହେଁ କରିବା ଗୁର ।
 କହୁଁ କହୁଁ ଏମନ୍ତ ଗୁଣୁର । କଲ କୃଷ୍ଣକୁ ମୁଥେ ପ୍ରହାର ।
 କର ତାହା ଶୂନ୍ୟ କଲେ ପ୍ରତିଦାନ ବ୍ରହ୍ମସିଂହ ବାରବର ।
 କାମସାଳ ମୁଖିକର ଯୁଦ୍ଧ । କଉତୁକେ ଦେଖନ୍ତି ବନ୍ଧୁଧ ।
 କୃପାଣ ତୋମର କିଛି ନାହିଁ କର ମାତ୍ର କେବଳ ଆୟୁଧ ।
 କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣଅଗ୍ରଜ ସିଂହାଣ । କଲେ ବିଚାର ମାଲବିକାଣ ।
 କଞ୍ଜନବାରଣ ମାଲକ ପରାଣ ଦେନଲେ ଦେଇ ନଦୀଶ ।
 କଂସନୃପତି ତାହା ଦେଖିଲ । କଞ୍ଜିକାତରେ ମୁଖ ଶୁଖିଲ ।
 କଲେବର ଛାଡ଼ି ପ୍ରାଣ ଗଲ ଉଡ଼ି ଭବଭୟ ଉପେକ୍ଷିଲ ।
 କେଶ କେଶବ ଧରଲେ ଯାଇଁ । କରୁଡ଼ିଲେ ମହାତଳେ ନେଇଁ
 କୁମ୍ଭକାରୀକାଟ ପ୍ରାଏ ନନଗୁଟ ମାରଇ ପୁଣ ତାରଇ ।
 କୃପାସାଗର ସେ ଜଗଜ୍ଞେୟାତି । କଲେ ଉପସେନେ ମହାପତି ।
 କହେ ଦାନ କୃଷ୍ଣଦାସ ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଗତଲେକର ଗତି ।

ଉନ୍ନବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସ୍ତବ ଦେଶାକ୍ଷ

କର ଦେବତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଣାନୟ ।
 କରୁଛବେ ମାର୍କି କହିଲେ ପ୍ରବୋଧ ।
 କି କହିବ ମାର୍ଦ୍ ମୋର କର୍ମ ଅଭାଗ୍ୟ ।
 କରୁଲ ନାହିଁ ମାର୍ମ ସଙ୍ଗତେ ଯୋଗ୍ୟ ।
 କର ବଡ଼ ପ୍ରତିଅଶା ଅଇଲ ଧାଇଁ ।
 କଉତୁକେ ମାମୁମୁଖ ଦେଖିବା ପାଇଁ ।
 କରଥାଇ ମାମୁ ମୋତେ କେଡ଼େ ସେନେହ ।
 କର ତା ଭବନା ଦହ ହେଉଛି ଦେହ ।
 କାହାର କି ଗଲ ମାର୍ଦ୍ ମୋହ ବାହାରେ ।
 କର୍ମ ଅବଳକୁ କୁ ନୋହିଲୁ ନାହାରେ ।

କାହିଁ ଥିଲା ଅକାଳତଡ଼କ ମାମୁକୁ ।
 କି ହେଉଛି ଏତେବେଳେ ସୁମର ବୁକୁ ।
 କରୁଥିଲ ମୋ-ମନରେ କି ମନୋରଥ ।
 କୁଣକେଭୁବଲେ ସବୁ ହେଲା ବ୍ୟର୍ଥ ।
 କି ଅପୁର ଆଦର ସେ କରଇ ମୋତେ ।
 କେତେହୁଏ କେତେ ବୃତ୍ତ ପେଷେ ଗୁପ୍ତତେ ।
 କାଳଯାକ ଚନ୍ଦ୍ର ମୋ ଅପୁର ଶୁଭ ।
 କିଛି ନ ପାଇଲା ମୋହଠାରୁ ସେ ଲଭ ।
 କର୍ମରେ ତାହାର ନାହିଁ ନାହିଁ ମୋ ଯଶ ।
 କହି ଏମନ୍ତ ମାରି କଲେ ସନ୍ତୋଷ ।
 କପଟକୁଶଳ କୁଷ୍ଠ ସେଠାରୁ ତଳ ।
 କଟାଇଲେ ଜନକ ଜନନୀ-ଶାଙ୍କୋଳୀ ।
 କରଇ ପରମାନନ ଆନନ୍ଦଜନ ।
 କହିଲେ ନନ୍ଦକୁ ବୋଧ କର ଗୋବିନ୍ଦ ।
 କହିବ ମାତାଙ୍କୁ ମୋର ଦଣ୍ଡପ୍ରଣାମ ।
 କରୁଥିବେ ଏକା ଚନ୍ଦ୍ର ମୋହର ନାମ ।
 କିଛିଦିନ ରହି ପଛହୋଇ ମୁଁ ଯିବି ।
 କାଳଦମନକୁ କାଳମୁଖରେ ଦେବି ।
 କୋଳକର ସୁଦାମ, ସୁବଳ ସଖାଙ୍କୁ ।
 କୋମଳେ କହିଲେ ଭୁବେ ଯାଅ ଗୋପକୁ ।
 କରୁଥିବ ଯହୁ ମୋର କଦମ୍ବମୂଳ ।
 କ୍ରୀଡ଼ାକୁଞ୍ଜକେତନ ଯେତେକ ସୁଲ ।
 କମଳୀ, ଧବଳୀ, ହଂସୀ, ବଶୀପ୍ରିୟାକୁ ।
 କରବ ନାହିଁଟି ଅଯତନ ଏହାଙ୍କୁ ।
 କ୍ରୋଧେ କେଉଁ ସଖା ବୋଲେ ହେ ପଦ୍ମତୋଳା ।
 କାଟି ଦେଲ ଏକାବେଳେ ସବୁର ଗଳା ।
 କେଉଁବେଳେ ପ୍ରାଣ ଅଛି ନ ଜାଣୁ ତାହା ।
 କୁଣକେଭୁ ହଟ ଅବା କରଛି ଏହା ।
 କେଶବ ବୋଇଲେ ଚନ୍ଦ୍ରା କିଛି ନ କର ।
 କେବେହେଁ ଭୁଲୁଙ୍କୁ ନ କରବି ଅନ୍ତର ।
 କର ରାଜଧାନୀ ସ୍ଥୟ ଯିବି ଅବଶ୍ୟ ।
 କୁଷ୍ଠ-ବୋଲେ ବୋଧ ହେଲେ ବରଜବଶ ।
 କଷ୍ଟ କଷ୍ଟ ହୋଇ ଗୋପପୁରକୁ ଗଲେ ।
 କଂସତନୁହଂସ ମଧୁପୁରେ ରହିଲେ ।

କାମପାଳ ସଙ୍ଗେ ରହିଲେ ତାଙ୍କର ।
 କେତେଦିନ ଏମନ୍ତେ ହୋଇଲୁ ଅନ୍ତର ।
 କୁକୁଜା ଯେ ହୋଇଥିଲା ବାସକଶକ୍ତ୍ୟା ।
 କଲେ ତହିଁକି ବଜୟ ରସିକରାଜ ।
 କର ପଇଠ ଉଦ୍‌ବିକରରେ ଦେଇ ।
 କୁକୁଜାପୁରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ ।
 କୁବେର ଅଳକାପୁର ଶୋଭାକୁ ଜଣି ।
 କରନ୍ତି ମନ୍ଦର ଅଭିଶପ୍ତ ମଣ୍ଡିଣି ।
 କମଳାୟ ଚନ୍ଦ୍ରାତପ ପାଟ ପତନା ।
 କି ଶୋଭା ଦଶନ୍ତ ଫୁଲ ଗୁମର ଘେନି ।
 କାନ୍ଥମାନଙ୍କରେ ନାନାପଦପ୍ରତିମା ।
 କଥା ନ କହୁ ହସନ୍ତି ଯେମନ୍ତ ବାମା ।
 କର୍ପୁର ତଳନ ଛୁଇଁ ବିଜେବାଟରେ ।
 କରନ୍ତି ପାଦପା ସବୁ ରଙ୍ଗପାଟରେ ।
 କନକପାଶମାନଙ୍କେ ଅଗୁରୁ ଧୂପ ।
 କେତେ କେତେ ଜଳୁ ଅଛି ରତନଦୀପ ।
 କରଦନ୍ତପଲଙ୍କରେ ହଂସୁଲୀ ଭୁଲୀ ।
 କେଶରମାନଙ୍କେ ମନୋହରମୁଚୁଲୀ ।
 କୁସୁମପାଖୁଡ଼ା ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ପକାଇ ।
 କର୍ପୁରତାମୁଲ ରହୁ ବଟାରେ ଥୋଇଁ ।
 କରରେ ସଜାଡ଼ି ଦିବ୍ୟ ତରୁଣସମକୁ ।
 କଉତୁକେ ଥୋଇଛି ପୁରାଇ ପ୍ରେମକୁ ।
 କୁଞ୍ଜବିହାରଙ୍କ ଅଙ୍ଗେ ବୋଲିବା ପାଇଁ ।
 କୁଜ-କଳଙ୍କ ଯାଇଛି ଯାହା ଲଗାଇଁ ।
 କେଉଁ କାଳେ କି ତପସ୍ୟା କର ସେ ଥିଲା ।
 କୋଟିବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡନାଥକୁ ପୁରକୁ ନେଲା ।
 କହେ ଦାନକୃଷ୍ଣ ଆହେ ରସିକରାୟେ ।
 କୋଟିକେ ଗୋଟିଏ ନାହିଁ ଭୁମ୍ଭ ପରାୟେ ।

ଶିଂଶ ଶ୍ରବ

ସଗ—ବାସୀ

କମଳନେତ୍ର କଂସକଟକେ ଥାଇ ।

କରନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରା କାନ୍ତାକଥା ଚିତ୍ତେଇ । ଅହା କୁନ୍ଦଦଶନା ।

କମଳାୟ ବଧୂଲ୍ଲ ବନ୍ଦୁ ଦନ୍ତବନ୍ଧନ ।
 କାମକାଣ୍ଡଧାଡ଼ି-ଘାତରେ ହୋଇ ବମନ ।
 କେଉଁରୂପେ ବଞ୍ଚୁଥିବ ସେ ମୋସଙ୍ଗ ବନ ।
 କି କଲ୍ଲ ବହି ମୋତେ ତାକୁ କି କଲ୍ଲ ।
 କପାଳେ ଏହିଦଶା ଲେଖି ସେ ଥିଲ୍ଲ । ଆହା କନକଗୋର ।
 କରବରଗମନ ମୋର ପ୍ରାଣ ଉଣ୍ଡା ।
 କଞ୍ଜଅନୁଭବ ଯେ କର ନାହିଁ କଶୋରୀ ।
 କପାଁ ଅଲ୍ଲ ତାକୁ ଶୁଦ୍ଧି ବିଦେଶ କର ।
 କାଳ କି ନ କରଇ କି ନୋହେ ଦେହ ।
 କେଉଁ ଦରବ କରଇଲ୍ଲ ବିରହ । ଆହା କୁଟିଳକେଶି ।
 କରକମଳେ ଗଣ୍ଡ ଦେଇ ଥିବ ଯେ ବସି ।
 କି ବନ୍ଧୁରୂପେ ସେ ମୋର ପ୍ରାଣପ୍ରେୟସୀ ।
 କମେ ଥିଲ୍ଲ କାମଅନଳେ ହେବାକୁ ହାସି ।
 କରୁ ଅଛୁ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଗମନ ।
 କି ବକଳ ହୋଇଲ୍ଲ ପରାଣଧନ । ଆହା କାନ୍ତାରତନ ।
 କଲ୍ଲ ଲେତକେ ପଦ୍ମଦଳନେବ ଆଜ୍ଞନ ।
 କର ଧର ବୋଇଲ୍ଲ ଆହେ ବନ୍ଧୁ ଅଭିନ ।
 କି କହିବି ମୁଁ ଏବେ ତୁମ୍ଭେ କରୁଛୁ ଭିନ ।
 କାହିଁ ପାଇଁ ରହିଛୁ ପାପିଷ୍ଠ ପ୍ରାଣ ।
 କଠିନ ହୃଦେ ଗୁଣ ସୁମୁଖୀଗୁଣ । ଆହା କୋମଳଅଙ୍ଗି ।
 କୃଷଦଶାକୁ ପାଇଥିବ ତଳଅପାଙ୍ଗି ।
 କାହିଁ ପାଇଁ ଥିବ ସେ ମନୋହର ଭ୍ରୁଭଙ୍ଗି ।
 କାମବ୍ୟାଧକରକୁ ହେଲ୍ଲ କ୍ରୀଡ଼ାକୁରଙ୍ଗି ।
 କଳାନିୟତି ହସେ ଯେଉଁ ବଦନ ।
 କରୁଥିବ ଲେତକଜଳେ ମଳନ । ଆହା କୁଟିଳକେଶ ।
 କେଶ ଗର୍ଭକ ବନ୍ଧୁ ନୋହିଥିବ ସୁବେଶ ।
 କେହି ପଡ଼ିଥିବ ତାହାର ତରମଦେଶ ।
 କାହିଁ ପାଇଁ ତହିଁରେ ଥିବ କୁସୁମବାସ ।
 କମ୍ପ ଯେ ଥିବ କେତେବେଳେ ତା ଅଙ୍ଗ ।
 କେତେବେଳେ ରୋମାଞ୍ଚ ବଦନ ଭଙ୍ଗ । କେତେବେଳେ ରୋଦନ ।
 କେତେବେଳେ ହୋଇଥିବ ସେ ହାଲେ କର୍ଦ୍ଦନ ।
 କେତେବେଳେ ନ ରୁଦୁଥିବ ନିଜସଦନ ।
 କଥା ଗୋଟିକେ ନାଶ କଲ୍ଲ ଗୁରବଦନ ।
 କରନ୍ତାନାହିଁ ଯେବେ ଦୁହିକି ଭିନା ।

କାହିଁକି ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ହୁଅନ୍ତୁ ଦାନ । କିପିଁ କାମ ହସନ୍ତୁ ।
 କୋଦଣ୍ଡରେ କାହିଁକି ଫୁଲଶର ବସାନ୍ତୁ ।
 କଳକଣ୍ଠ-କଣ୍ଠୀ ଅଙ୍ଗକୁ କିପିଁ ପେଷନ୍ତୁ ।
 କଳ୍ପସାଗରେ ଶଶିମୁଖୀ କିପିଁ ଭାସନ୍ତୁ ।
 କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନହିଁ ନୁହନ୍ତୁ ବସ ।
 କୋକିଳରବ ଅବା କରନ୍ତୁ କିଷ ? କି କରନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରମା ।
 କୋଳଗତେ ଥାଆନ୍ତୁ ଯେବେ ମୋ-ପ୍ରିୟତମା ।
 କାହାଣ୍ଡର ଦେଖାନ୍ତୁ ଅବା କେଉଁ ଗାରମା ।
 କରଛନ୍ତି ସବୁଟି ଏହା ବିଚାରକର୍ମୀ ।
 କଳାନିଧାନା ନାନା ସୁବେଶ ହୋଇ ।
 କଉତୁକରେ ଯେତେବେଳେ ଆସଇ । କାମ ଥାଇ ଗୋଡ଼ାଇଁ ।
 କିଶାଲେକପରାୟେ ଅନୁଗତକୁ ପାଇ ।
 କାନ୍ତା-ନୁପୁରନାଦେ ପହଣ୍ଡକୁ ମଣାଇ ।
 କାହାରତ ନ ଥାଇ ସେ କାଳରେ ବଢ଼ାଇ ॥
 କୁଟିଳକୁନ୍ତଳରେ ଲେଟଣୀ ଜୁଡ଼ା ।
 କରଇ ସବୁରୂପେ ଧର୍ଯ୍ୟ୍ୟଗୁଡ଼ା । ଆହା କାମଦାୟିନୀ ।
 କଲ କେଉଁ ଦରବ ମୋର ସେସୁଖ ହାନି ।
 କାମଦେବ କେବଳ ହେଲ ବଜୟମାମା ।
 କଳ୍ପ ଦେଇ ଯାଉଛୁ ଏବେ ଜୀବନ ଘେନି ।
 କୁରୁବକକୁସୁମ ତୋରରେ କର ।
 କି ଶୋଭା ଦିଶୁଥାଇ କେତଜାପୋଷା । ଆହା କମଳମୁଖି ।
 କେତେପ୍ରକାରେ ନ କରଇ ମନକୁ ସୁଖୀ ।
 କେଉଁ ଅଭାଗ୍ୟରୁ ଅଇଲ ତାକୁ ଉପେକ୍ଷି ।
 କାମହସ୍ତରେ ପଡ଼ି ଏବେ ହେଉଛୁ ଦୁଃଖୀ ॥
 କର ଯେ ଥାଇ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଗନ୍ଧତଳକ ।
 କଲେ ଦର୍ଶନ ନ ରହଇ ବିବେକ । ଆହା କୁରଙ୍ଗନେତ୍ରି ।
 କୃଷ୍ଣଉଦର କାମକଳାକଳାପପାଦି ।
 କୃପାନିଧାନା ସେ ମୋର ପରମପବିତ୍ରୀ ।
 କେଶ ପାଇଲ ମୋହ ଘେନି କୋମଳଗାନ୍ଧୀ ।
 କେତେ ଜାଣଇ ହାବ ଭାବ ଚାହୁଁ ।
 କଟାକ୍ଷେ ଚାହିଁଥାଇ କେମନ୍ତ କର । ଆହା କେଳିଲୁଲସୀ ।
 କାମଶର ଆଶେ ମୋହର ପାଶକୁ ଆସି ।
 କହେ ଚନ୍ଦ୍ରବରନ ମନମଧୁର-ହାସୀ ।
 କଉତୁକ ଉପରେ ସ୍ନେହ ସୁଧାବରଷି ।

ଏକଦିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସ୍ତବ-ବସନ୍ତୀ

କିଶୋରୀରତନ ରାଧା ବରହେ କନ୍ଦର୍ପବାଧା ପାଇଁ ବାବୁ ଅତିଶୟ କର ।
କଳାକରକଳା ପ୍ରାୟେ କୃଷିକୁ ଭଜିଲ କାୟେ କରପାଠ ପ୍ରାୟେ କାନ୍ତାନାମ
ଧର ସେ । କଞ୍ଚନେନ୍ଦ୍ର ।

କାହ୍ନୁସମ ସଦନ ମଣନ୍ତି । କେଳି କଉତୁକ ଖେଳରେ ଗଢ଼ନ୍ତି ।
କାମଅନଳ ପ୍ରବଳ କରେ ମଳୟ ଅନଳ କଲେ ଶୀତ ଉପରୁ ତହିଁ ।
କୋଟିଏ ଗୁଣେ ତପତ କହୁଁ କହୁଁ ହୋଏ ଜାତ ଜଳ ଦେଲେ ଯେହେ ଶାମୁକକୁ
ଦହି ସେ । କଞ୍ଚନେନ୍ଦ୍ର ।

କଞ୍ଜେ କଞ୍ଜେ ସହନ୍ତି ସେ ବାଧା । ହୋଧ କର ବୋଲନ୍ତି ଉଦ୍ଧର ରାଧା ସେ ।
କମଳାୟ ଫୁଲମାଳ ନ ବହନ୍ତି ବସନ୍ତ ଫଣିମଣିଷମାନରେ ଗଣି ।
କଳକଣ୍ଠ-କଣ୍ଠ ଶୁଣି କଣ୍ଠରେ ବାଧନ୍ତି ପାଣି କାମ-କୁଳିଶ-ଘାତ ପରାୟେ ମଣି ସେ ।
କଞ୍ଚନେନ୍ଦ୍ର ।

କଳକଣ୍ଠ ଡାକିଲେ ବଠକେ । କାନ୍ତାମଣିବାଣୀ ଚେତଣା ତମକେ ସେ ।
କେତେବେଳେ ଅଭିଳାଷ କରନ୍ତି ସୁମନ୍ତପାଶ, କେତେବେଳେ ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ଅରତ
କେତେବେଳେ ସୁମରନ୍ତି, ଗୁଣ ଲାଭନ କରନ୍ତି, କେତେବେଳେ ଭୁବ୍ବେ ଚାହିଁ-
ଭ୍ରମରତ ସେ । କଞ୍ଚନେନ୍ଦ୍ର ।

କେତେବେଳେ କରନ୍ତି ବଳାପ । କେତେବେଳେ ବ୍ୟାଧ ହୁଅଇ ଅମାପ ସେ ।
କେଉଁଲେକ କହିବ ତା, କାନ୍ତା କାନ୍ତ ବରହତା କେବଳ ଜାଣଇ ଏକା ମନ ।
କୁମର ଗୁଆଁରଜନ ତହିଁକି ନୋହେ ଭଜନ ଗତ ହୋଇଛୁ ଯାହାର ଯତ୍ନବନ
ହେ । କବିମାନେ ।

କମଳନେନ୍ଦ୍ର ନାଗରବର । କପାଁ ନୋହିବେ ବରହେ କାତର ସେ ।
କୁଣ୍ଡଳୀ ଯେମନ୍ତ ଥାଇ ନିଶାସ ପକାଇ ସେହି ସେହିରୂପେ ପକାନ୍ତି ନିଶାସ ।
କରନ୍ତି ବରୁ ମନେ କି କାର୍ଯ୍ୟ ଶରଣାବନେ ପାଶବଚ୍ଛେଦ ଯେବେହେଁ ନାହିଁ ପାଶ
ସେ । କଞ୍ଚନେନ୍ଦ୍ର ।

କଥାକେ କଥାକେ ନରୂପମ । କେଉଁ ଗୁଣେ କେଉଁନାହିଁ ହେବ ସମ ସେ ।
କମଳପଦ୍ମବଶେଷେ ଶୋଭିତ ଏବେ ସେ ଯେ କୃଷି କର କୃଷୋଦହ କାୟେ ।
କରମାଳ ଅସ୍ତ୍ରକାଳେ ଯେମନ୍ତ ନଭେମଣ୍ଡଳେ ଶୁକ୍ଳହୃଦୟା ଚନ୍ଦ୍ରମା ଶୋଭା ପାଏ
ସେ । କୃଷୋଦହ ।

କୃଷିପାଶେ ବେଢ଼ି ସଖୀଗଣ । କରୁଥିବେ କେତେ ପ୍ରକାରେ କାରୁଣ ସେ ।
କରୁବ-ନନ୍ଦନାକୁ ଜଗନ୍ନବନନାକୁ କେତେବେଳେ ପକାଇ ଅଙ୍କରେ ।
କର ଅପଲକ ଆଖି ଚାହିଁଥିବେ ପ୍ରିୟସଖୀ ବସି ଭଲୁଥିବେ ପାଶେ ଅତଳରେ
ସେ । କେଉଁଆଳୀ ।

କରତଳେ ଦେଇ ଗଣ୍ଡପାଳ । କାଳ ନେଉଥିବ ଅହ-ନିଶି ଭଲ ସେ ।

କେ ଉଣିର ଗୋଲୁଥିବ କେ ପଲ୍ଲବ ତୋଲୁଥିବ କେ ତମନ ବୋଲୁଥିବ ନେଇ ।
କେ ଆଲଟେ ବଞ୍ଚୁଥିବ କେ ପମାର ସିଞ୍ଚୁଥିବ ଘେନ ଶ୍ୟାସ ମୁଞ୍ଚୁଥିବ ପାଇଁ ଫାଇଁ
ସେ । କେଉଁ ସଖୀ ।

କହୁଥିବ ଶିବ ରକ୍ଷା କର । କୋଳାହଳନାଦେ ପୁରୁଥିବ ପୁର ସେ ।

କି କଲ କି କଲ ବହୁ କର୍ମେ ଏହା ଥିଲା ଲହୁ ପାକେ ପ୍ରତିଫଳ ହେଲା ଏହି ।

କୁମ୍ଭର ଗୁଆଁର ଆଗେ ଗୁଣବନ୍ତ ଅନୁରାଗେ ଗୁଣ ଦେଖାଇ ଯେମନ୍ତ ହୋଏ ଦହି
ସେ । କୃଣୋଦୟ ।

କେତେଭାବେ କର ମୋତେ ସୁଖୀ । କାଳେ ଏବେ ଦୁଃଖୀ ହେଲା ତନ୍ମୁଖୀ ସେ !

କାମ କଳାବନ୍ତ ହୋଇ କାମିନୀଙ୍କି ଦୁଃଖ ଦେଇ ବୋଲାଇ ମୁଁ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ ।

କହିବାକୁ ବଡ଼ ଲଜ ଏଥୁଁ ଅବା କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଜଳେ ଚିତ୍ତ କି ଉତ୍ତଳ କୁମ୍ଭ
ସେ । କୃପାନୟ ।

କହି ଏହା ପକାଇ ନିଶାସ । କୃପା କର ଉଦ୍ଧବକୁ ତାଙ୍କ ପାଶ ସେ ।

କହିଲେ ଗୋପକୁ ସିବ ତାତ ମାତାଙ୍କୁ କହିବ ଆମ୍ଭର ଶୁଭ ସନ୍ଦେଶମାନ ।

କଳାବତୀ କଳାନୟ କହିବ ଗୋପୀଙ୍କି ବୋଧ ଭ୍ରମ ଅଭାବେ ନ ସରେ ତାଙ୍କ ଦନ
ସେ । କୃଷ୍ଣବାଣୀ ।

ଶୁଣି ଉଦ୍ଧବ ଆଗେହି ରଥ । କଲେ ଗୋପୀଙ୍କ ଦର୍ଶନେ ମନୋରଥ ସେ ।

କି ଭାଗ୍ୟ ମୋହର ଅଜି କରବ ପ୍ରଭୁଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ତେଣେ ହେବ ସାଧୁ ଦରଶନ ।

କୃଣକେତୁ ପରସନ ନୋହିଲେ ନୋହେ ଏମାନ ସବୁଠାକୁ କର୍ତ୍ତା ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ
ସେ । କୃଷ୍ଣ ଦୂତ ।

ଏହି କଥା ବର୍ତ୍ତୁ ମନରେ କଲେ ଗୋପକୁ ଗମନ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ।

କଦମ୍ବଫୁଲ ପରାୟେ କଳେବର ଶୋଭା ପାଏ ନୟନୁ ଗଳଇ ଅଶ୍ରୁଜଳ ।

କୃଷ୍ଣକାନ୍ତନରେ ଭୋଳ ନାନାରଙ୍ଗରେ ମଙ୍ଗଳ ଆଗେ ପ୍ରକାଶ ହୁଅଇ ମାଳ ମାଳ
ସେ । କୃଷ୍ଣ ଦୂତ ।

ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଗୋପେ ଯାଇ । କଲେ ରଥ ଉଦ୍ଧବ ନନ୍ଦବାରେ ନେଇ ସେ ।

କୋଟୀଏ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପାଇ ଦଉନ୍ତ ଯେମନ୍ତ ହୋଇ ସେହିମନ୍ତ ହେଲେ ନନ୍ଦବାଣୀ ।

କଲେ ଆସନ ପ୍ରଦାନ ନାନାଭୂଷେ ସନମାନ କୃଷ୍ଣ ସମାନରେ ପୂଜା କଲେ ପୁଣି
ସେ । କୃଷ୍ଣ ଦୂତ ।

କହି କୃଷ୍ଣସନ୍ଦେଶ-ବଚନ । କଲେ ଶୟନରେ ନିଶି ଅବସାନ ସେ ।

କେଶବନାମ ସୁମର ଶୟନରୁ ଉଠିକର ନିତ୍ୟକର୍ମ ଭୁରିତେ ସାରିଲେ ।

କିଶୋରୀ-ଗୋପୀଙ୍କ ପାଶେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ହରଷେ କୃଷ୍ଣଉଦନ୍ତ କହିବ ।

ବର୍ତ୍ତୁଲେ ସେ । କୃଷ୍ଣ ଦୂତ ।

ଉଦ୍ଧବଙ୍କୁ ଦେଖି ଗୋପବାଳୀ । କି ଅନନ ହେଲେ କେ କହିବ ଭଲ ସେ ।

କଲ ସନ୍ତାପ ଅନ୍ତର ଭଗତଭେଟ ମନ୍ତ୍ରର ଭକ୍ତ ଦର୍ଶନରେ ଯେହେ ଭୋଗୀ ।

କାଳକା ଉଦୟ ଦେଖି ଯେମନ୍ତ ଚାତକପକ୍ଷୀ ସେହିମନ୍ତ ହେଲେ ଗୋପୀ

ପଦ୍ମମୁଖୀ ସେ । କୃଷ୍ଣ ଦୂତ ।

ଉଦ୍ଧବ, ଗୋପୀଙ୍କ କଥା ଶୁଣି । କୃଷ୍ଣଦାସର ବହିବ ପୁଣ୍ୟଶ୍ରେଣୀ ସେ ।

ଦ୍ଵାବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସଗ-ଚିନ୍ତାବେଶମା

କୃଷ୍ଣଦୁତକୁ ବସାଇ ପାଶେ । କଉତୁକେ ପଢ଼ିରନ୍ତି ତୋଷେ ।
 କୃଷ୍ଣ କାମପାଳ, ସମସ୍ତ କୁଶଳ କହ କହ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ହରଷେ ହେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କହ କପଟୀ ଅନ୍ଧର କଥା । କରାଇଲ ଯେ ଏତେ ଅବସ୍ଥା ।
 କଂସ ମନ୍ଥାପତି ଅତିହିଁ ଅମାତ କର ପରଗଲ ଦେଇ ବ୍ୟଥା ହେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କହ କୁକୁଜାଙ୍କ ସବ ଶୁଭ । କଣ୍ଠେ ଶୁଣିମାକୁ ସେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
 କଂସକଟକରେ ପ୍ରବେଶ ହେବାରେ କୃଷ୍ଣ ପାଦଛନ୍ତି କେତେ ଲଭ ହେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କୋମଳରେ କହନ୍ତି ଉଦ୍ଧବ । କୁଶଳର ମନ୍ଦର ମାଧବ ।
 କେବଳ ତୁମ୍ଭର ବିରହେ ବଧୂର ଭାବ-କଥାହିଁ ତାଙ୍କୁ ଅଭାବ ଗୋ । ସୁନ୍ଦର ।
 କର ଜପାମାଳୀ ତୁମ୍ଭ-ଗୁଣ । କରଅଛନ୍ତି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଶୀଳ ।
 କହଲେ ପରତେ ନ ଯିବ ସେ ଯେତେ ପାଉଅଛନ୍ତି ମହାକଷଣ ଗୋ । ସୁନ୍ଦର ।
 କଣ୍ଠେ ଉଦ୍ଧବ ବଚନ ଶୁଣି । କ୍ରୋଧ କର ବରଜରମଣୀ ।
 କହଲେ ସେବକବହଳକୁ ଲେକ ଲେକମଧ୍ୟେ ନିଜ ତାଙ୍କୁ ଗଣି ହେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କେତେ ବିପତ୍ତିରୁ ନ ରଖିଲେ । କେତେ କେତେ ମୁଖ ସେ ନ ଦେଲେ ।
 କର୍ମ-ଅବଳକୁ କୁକୁଜା-ଫଳକୁ କଂସ ନୃପତିବଧୂକୁ ଗଲେ ସେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କଂସ ପାଇଲ ଦୀର୍ଘାୟୁନ । କର୍ପା ନଇଲେ ପଦ୍ମଲେଚନ ।
 କହିଥିବା କଥା କରବା ଅନ୍ୟଥା ପ୍ରଭୁପଣକୁ ଏହି ଦୃଷଣ ହେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କେଉଁଲେକ ଆମ୍ଭେ ଗୋପନାଥ । କଲେ ସେହି ମିନା ଏତେ ସର ।
 କେବେହେଁ ବିନାଶ ନ କରତ ବିଷବୃକ୍ଷ କରରେ ଲଗାଇ କର ମେ ।
 କୃଷ୍ଣ ନ ଜାଣନ୍ତି କେଉଁ ମାତ । କଲେ ଆମ୍ଭଠାରେତ ଅମାତ ।
 କୁଳରୁ ଛଡ଼ାଇ ଦୁଃଖରେ ସଡ଼ାଇ ଏଥୁ ପାଇଲେ କେଉଁଙ୍କା ରତ ମେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କୃପାସିଦ୍ଧ ନାମ ବହି କର । କର୍ପା ଦାସୀଙ୍କି କୃପା ନ କର ।
 କୁସୁମମାର୍ଗଣ ଠାରେ ଆମ୍ଭ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ରହିଲେ ମଥୁରାପୁର ହେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଲେ ଯେଉଁ ପୁରୁଷ । କାମିନୀଙ୍କି କରନ୍ତି ନିରାଶ ।
 କେବେହେଁ ବିଶ୍ଵାସ ନ ଯିବ ପିୟୂଷ ବୋଲି ଦେଲେ ସେ ସାକ୍ଷାତେ ବିଷ ମେ ।
 କୋମଳରେ ସେ କହିଲେ ଯେତେ । କେତେବେଳେ ନ ଯିବ ପରତେ ।
 କାଳେ ମନୋଭବଜଞ୍ଜ ଅନୁଭବ କର ଭାବିବ ଅନୁବରତେ ହେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କରାଇଲେ ଯେତେ ପର ଅଶା । କଲୁଁ ସେହି ପ୍ରକାରେ ଭରଷା ।
 କହୁଛି ନୋହିଲ କେବଳ ହୋଇଲ ଯେହେ ଶରଦେ ଗୁଡ଼ିକ ଦଶା ହେ ।
 କଥା ଅମୃତଠାରୁ ମଧୁର । କର୍ପୁରରୁ ଅତି ଶୀତକର ।
 କରୁଣା କପଟ କର୍କଶର କୁଟ ତାଙ୍କୁ ହୃଦୟକୁ ନମସ୍କାର ହେ । ଉଦ୍ଧବ ।
 କୁଳ କରରେ ଭାଙ୍ଗିଲ ଦନ୍ତ । କର୍ମ ରୁମ୍ଭିଲ କି ଅମୃତକୁ ।
 କୁନ୍ତଳବଚନ ପ୍ରାୟେ ସେ ମୋହନ ଏତେବେଳେ ଯାଉ ନାହିଁ ମନୁ ହେ । ଉଦ୍ଧବ ।

କି କରନ୍ତି ବଡ଼ ପ୍ରଭୁମାନେ । କିଛି ବଞ୍ଚେଇ ନାହିଁ ମନେ ।
 କଲେ ଅବେଶର କି ବୋଲିବେ ନର ମାତବନ୍ତ ବଚସମାନେ ହେ । ଭବିବ ।
 କହେବାର କଲପ୍ରାୟେ ବନ୍ଦୀ । କେତେ କହିପାରନ୍ତି ସେ ଛନ୍ଦ ।
 କେଉଁ-ନାହିଁ ଦେହ ନୋହିବ ଅଦେହ ମୋହ ଅମୋହପାଶରେ ବନ୍ଦ ହେ । ଭବିବ ।
 କାନନରୁ କିର ଧର ଆଣି । କହୁ ଅନେକ ଯତନେ ବାଣୀ ।
 କି କି ହୋଇ ଗଲେ ନ ଆସଇ ଭଲେ ସେହିପ୍ରକାରେ ମୁରଲୀପାଣି ହେ । ଭବିବ ।
 କାକ କୋକିଳକୁ ପ୍ରତିପାଳ । କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଛି କି କହ ଭାଳ ।
 କୁସୁମକୁ ଅଳ କଲପ୍ରାୟେ କଳ ଗୋପବାଳାଙ୍କି ଶ୍ରୀବନମାଳ ହେ । ଭବିବ ।
 କହିବାକୁ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । କୁଜପିଠେ ଅଛି ସବୁ କହି ।
 କୁକର୍ମ କରବା କେତେ ତାଙ୍କୁ ଅବା କହିବାକୁ ଯହୁଁ ଆନ ନାହିଁ ହେ । ଭବିବ ।
 କଳଧଉତ କୁଟିଳ ହେଲେ । କେଉଁଠାରେ ନ ବକାର ଭଲେ ।
 କି କହିବୁଁ ଆମ୍ଭେ କି ନ ଜାଣ ଭୁମ୍ଭେ ସବୁ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରଭୁରୁ ଥିଲେ ହେ । ଭବିବ ।
 କୃତ୍ୱବାସ ହେଲେ ଦଗବାସ । କେହି କରନ୍ତି କି ଉପହାସ ।
 କମଳନୟନ କୁଣ୍ଡଳୀଶୟନ କଲେ ସମସ୍ତେ ତାହାଙ୍କୁ ଦାସ ହେ । ଭବିବ ।
 କେଉଁ ଯାନ ନ ମିଳେ ଶିବଙ୍କୁ । କେଉଁ ଭୂଷଣ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ତାଙ୍କୁ ।
 କେତେ ଅସ୍ଥିମାଳ ପକାଇ ସେ ଭୋଳ ହୋଇ ଆସେହୁଁ ବୃଷଭଙ୍କୁ ହେ । ଭବିବ ।
 କହିବ ଅବା ଭୁମ୍ଭେ ଆଉଁସ । କଲେ ସେ ଭୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଏଡ଼େ କର ।
 କାଶେ କୋଳେ ଧରି ନାନା ସେବା କର ତାହାଙ୍କର ଆମ୍ଭେ ପରବ୍ରାହ୍ମଣ ହେ । ଭବିବ ।
 କଥାପ୍ରସଙ୍ଗେ କହିଲୁଁ ଏହା । କରନ୍ତୁ ସେ ଯାହା ଲଜ୍ଜା ତାହା ।
 କୁମ୍ଭକାର-ଉହ ପ୍ରାଏ ଅନ୍ତର୍ଦାହ କଲେ କୁବୁଜାଙ୍କ କାମ-ଦୁହା ହେ । ଭବିବ ।
 କୁଳ-ଶୀଳ ଲଜ ଭୟ ଶୁଦ୍ଧି । କରତବ୍ୟାଞ୍ଜରେ ପଡ଼ି ।
 କୃପଣକୁ ଲେଉଟି ପ୍ରାୟେ ତାଙ୍କୁ ଲଭି ଆଶାଅନଳେ ମରୁକୁଁ ପୋଡ଼ି ହେ । ଭବିବ ।
 କପିଳ-କୋପେ ସଗରପୋୟେ । କରୁଥିଲେ ଯେଉଁଭୂପେ କାୟେ ।
 କାଳେ ସେହିଭୂପେ ହେଲୁଁ କାମକୋପେ ଭୁମ୍ଭେ ହୁଅ ଭଗୀରଥପ୍ରାୟେ ହେ । ଭବିବ ।
 କୃଷ୍ଣ ଗଙ୍ଗା ଆଣି ବେଗେଁ ଦଥ । ଶାନ୍ତି ସମସ୍ତଲୋକରେ ପାଥ ।
 କରୁକୁଁ ବନର ଗୋକୁଳଯୁବକ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅ ହେ । ଭବିବ ।
 କରେ ବହି ଯାହାକୁ ବବେକ । କହିବାର ତାହାକୁ ଅଧିକ ।
 କି ନ ଜାଣ ଭୁମ୍ଭେ କି କହିବୁଁ ଆମ୍ଭେ ପରଉପକାରୀ ବଡ଼ଲୋକ ହେ । ଭବିବ ।
 କୃଷ୍ଣେ ଅଛି ଭୁମ୍ଭର ଭଗତ । କେଉଁପ୍ରକାର ନ ଜାଣ ମାତ ?
 କଲେ ଧର୍ମ କର୍ମ ଲଭି ସର୍ବସମ ଶୁଦ୍ଧ କହିଅଛି ଏହିମତ ହେ । ଭବିବ ।
 କହିବାକୁ ଏତେକ ଭୁମ୍ଭଙ୍କୁ । କୃପା କରବ ବାରେ ଆତ୍ମଙ୍କୁ ।
 କୃଷ୍ଣ ସତ୍ୟବାଦୀ ହେଲେ ସତ୍ୟବାଦୀ ହୋଇ ନାଶିଲେ ଆତ୍ମ ଦମ୍ଭକୁ ହେ । ଭବିବ ।
 କୃଷ୍ଣବାସ ଏହି ଘେନ କର । କୃଷ୍ଣପୀଠ ମରୁଅଛି ଝୁର ।
 କେତେବେଳେ ଆଶ କରଇ ନିରାଶ ନ କରବ ଧର୍ମକୁ ବଞ୍ଚେଇ ହେ । କୋବିଦେ ।

କବି-ବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସଗ-ସୁରୁବ

କହନ୍ତି ଉଦ୍ଧବ କେବେହେଁ ମାଧବ କରନ୍ତି ନାହିଁ ନିରାଶ ।
 କଲେ ଶମ୍ଭୁଗଣ କରନ୍ତି ନିବାଶ ଏ ଭୂପରେ ପୀତବାସ ସେ ।
 କିପି ଉତ୍ସୁକ କରବେ ଅନ । କାହିଁ ପାଇଁ କରୁଅଛୁ ମାନ ସେ ।
 କଂସ, କେଶୀ ଆଦି ଅମରବବାଦୀ କାହାର କେଉଁ ଭଗତ ।
 କୃପାକୁ ଏମନ୍ତ କଲେ ତାକୁ ଅନ୍ତ କରନ୍ତି ପରମ ଗତ ସେ ।
 କଲେ ସେବା ସେ କରନ୍ତି ଯାହା । କେତେ ବଚନେ କହିବ ତାହା ସେ ।
 କୁକୁଜା ତମନଟୀକାକେ ବନ୍ଦନ କର ପାଇଲ ସେ ସୁଖ ।
 କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ମନ, ବଚନ, ଦେଲ ଲୋକ କଥା କାହିଁପାଇଁ ଲେଖ ସେ ।
 କୃଷ୍ଣ ମହିମା ଅତି ଅପାର । କହି କେ ଅବା ପାଇବ ପାର ସେ ।
 କଲେ କଲେ ଯୋଗୀ ଯୋଗବାଟ ଜଗି ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ ଯାହାକୁ ।
 କେଉଁ ଭାଗ୍ୟବଳେ ଏତେକାଳ କୋଳେ ଘେନି ଖେଳିଲ ତାହାକୁ ସେ ।
 କୃଷ୍ଣ କଲେ ଏତିକି ସୁଦୟା । କହ କଲେ ଆତ୍ମକୁ ନିର୍ଦୟା ସେ ।
 କେଉଁ ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ଅମର ନରେନ୍ଦ୍ର ଉତ୍ସୁକ ହେବେ ସମାନ ।
 କର୍ମ କର ନର୍ମକାଣ୍ଡ କର ଚର୍ମ କିପି କର ଅଭିମାନ ସେ ।
 କୃଷ୍ଣ ଉତ୍ସୁକରେ କଲେ ଯାହା । କେଉଁ ଲୋକ ପାଇ ନାହିଁ ତାହା ସେ ।
 କହେ କେଉଁଗୋପୀ ବରହରେ ତାପୀ ହୋଇ ଉଦ୍ଧବକୁ ବୁଝି ।
 କେବଳ ଆତ୍ମର ପରାୟେ ଉତ୍ସୁକ ଅନୁଭବ ଯହିଁ ନାହିଁ ସେ ।
 କୃଷ୍ଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ ନିରାଶ । କଲେ କରନ୍ତି ଏମନ୍ତ ବେଶ ମେ ।
 କରତବଧାର କାଳକୃତ ଦେଇ ପାଇଲ ଅମୃତଧାନ ।
 କଳେବର ଦେଇ କୃଷ୍ଣଦଶା ପାଇ ଆତ୍ମେ ହେଲୁ ସ୍ଥାନମାନ ସେ ।
 କୃଷ୍ଣ କଲେ ଏମନ୍ତ ଅମାତ । କାହା ଆଗେ କହିବୁଁ ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସେ ।
 କେଶୀ, ଅଘା, ବକା, ଶକଟା ଧେନୁକା ପ୍ରାଣ ନେବାକୁ ଆଇଲେ ।
 କୃପାକୁ ଏମନ୍ତ କୁକୁଜାଙ୍କ କାନ୍ତ କୃତାର୍ଥ ତାହାକୁ କଲେ ସେ ।
 କରେ ଯେ ତାହାକୁ ଅପକାର । କରନ୍ତି ସେ ତାକୁ ଉପକାର ସେ ।
 କଟିରେ ଦଉଡ଼ି ବାନ୍ଧିଥିଲେ ଭାଙ୍ଗି ଯାମଳା ଅର୍ଜୁନ-ବୃକ୍ଷେ ।
 କଞ୍ଚୁରେ କର ପରାୟେ ଉପାଡ଼ି ଦେବତା କଲେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ସେ ।
 କରୁଁ କରୁଁ ସେ ଅବଲୋକନ । କଲେ ସ୍ବର୍ଗକୁ ଶୀଘ୍ର ଗମନ ସେ ।
 କାଳିନ୍ଦୀତଳରେ ପାଦ-କମଳରେ ଜାଳି କୁଣ୍ଡଳୀ ଦଂଶିଲ ।
 କଳି କର ସୁଦ୍ଧ କର ତା ସୁବଳ ଜଳନଧରେ ପଶିଲ ସେ ।
 କେତେ କହିବା ତାଙ୍କ ଚରଣ । କହି ବସିଲେ ହେବ ବହୁତ ସେ ।

କାଖେ କୋଳେ ଧରି କେତେ ସେବା କରି କାହିଁରେ ଆମ୍ଭେ ନୋହିଲୁ ।

କୃଷିକାର ପ୍ରାୟେ କ୍ଳେଶ କରି କାୟେ ଶ୍ରମ ଲଭିଲୁ ପାଇଲୁ ସେ ।

କଳକ୍ରମରେ ଗଲୁ ମନ । କରି ହୃଦୟ ମାତ୍ର ବିକଳ ସେ ।

କେ ବୋଲଇ ଦେଉଥିଲୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଇ ତାଙ୍କୁ, ଦେଲୁ ଆମ୍ଭେ ମନ ।

କମଳନୟନ କରୁଣାନିଧାନ କଷ୍ଟ କଲେ ଅବଧାନ ସେ ।

କାହିଁ ରହିଲୁ ଦୁଷ୍ଟଙ୍କ ବୋଲ । କହ ସମସ୍ତେ ପୁରୁଷ ଭଲ ସେ ।

କେତେ କଷ୍ଟେ ମଧୁମାଛି ସଞ୍ଜେ ମଧୁ ଶ୍ରମ ପାଇ ନାନା ଦୁଃଖେ ।

କିଛି କରି ଆନ ତାହା କରେ ପାନ ହୃତାଶନ ଦେଇ ମୁଖେ ସେ ।

କାଳେ ଆମ୍ଭର ହେଲୁ ସେ ଫଳ । କଲୁ ଭୋଗ କନ୍ଦର୍ପ ଅନଳ ସେ ।

କୁସୁମ ମିଳନ ହରି ମକରନ ନାମ ବହେ ମଧୁକର ।

କୁଷ୍ଠ ଗୋପୀନାଥ ବୋଲନ୍ତି ଅନାଥ ହୋଇଲେ ଗୋପୀନକର ସେ ।

କାହିଁ ଶୁଣିଛୁ ଏ ବିପତ୍ତି ? କେତେ କହିବା ଏଥି ଚରିତ ସେ ।

କରବକାନୁ ବୋଲଇ ଯେମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର, ତାହା କରେ ଭୋଗ ।

କେଶବ ଆମ୍ଭର କୁକୁଜାବେଢ଼ର ସେହିଭୂପେ କଲୁ ଯୋଗ ସେ ।

କରବଠାରୁ ଆମ୍ଭେ ଦୁଃଖୀ । କୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ନୟନେ ନ ଦେଖି ସେ ।

କୋକମିଥୁନରୁ ବିଛେଦରେ ଗୁରୁ କଲୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଦରବ ।

କାହା ଅଙ୍ଗସଙ୍ଗ କରିଥିଲୁ ଭଙ୍ଗ କହିଲେ ତାହା କି ହେବ ସେ ।

କଲୁ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ପରି ବିହ । କାଳ ନୟନୁଁ ଦବସେ ଚାହିଁ ସେ ।

କାର୍ଯ୍ୟ ଘେନା ପ୍ରୀତି ଶକ୍ତି ଖାରଜ କେବେହେଁ ରହଇ ନାହିଁ ।

କରଗତ ଖାର କହିବା ମଧୁର କାନନେ ପଶିଲେ କାହିଁ ? ସେ ।

କେତେ କହିବୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଏହା । କଣ୍ଠେ ଶୁଣୁଥିବ ମାତ୍ର ଯାହା ସେ ।

କୃପା କଲୁ ଲୋକ ନୋହିବ ବିବେକ ଆପଣାଲୋକରେ ଯେବେ ।

କାକୁସ୍ଥେ କହିବା ପରେ କୁହାଇବା କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ତେବେ ସେ ।

କଥା କହାକରେ ଲେଖା ନୋହିବ । କେତେ ଅଧର୍ମ ମାତ୍ରକ ରହେ ସେ ।

କତି କୁସୁମକୁ ଫୁଟାଇ ବାସକୁ ପ୍ରବେଶ କରିଛୁ ? କେହି ।

କରତା ବିମନ ହେଲେ ତାହା ଆନ କରିବା କଥାହିଁ କାହିଁ ସେ ।

କର ଓଟାଇ ଯେଉଁ ପୀରତି । କଷ୍ଟ ତହିଁ ବଡ଼ ନାହିଁ କ୍ଷିତି ସେ ।

କୋଟି କୋଟି ଦଣ୍ଡବତ ପୁଣ୍ୟାକନେଶଙ୍କୁ ଆମ୍ଭ କହିବ ।

କୁକୁଜା ପାଶରେ ଥିବା ସମୟରେ ଦୁଃଖ ଏକା ନ କହିବ ସେ ।

କଟୁ ନୋହିଲେ ତାହାଙ୍କ ବୋଲ ? କଲେ ଏହା ସେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଶଲ୍ୟ ସେ ।

କଣୋହାରତନ ଗୋପୀଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ଭବିଷ୍ୟ ହରଷ ।

କଲେ ସେ ଗମନ ତୋଷ କରି ମନ ମଥୁରା ହେଲେ ପ୍ରବେଶ ସେ ।

କୁଷ୍ଠ ଶ୍ମଶ୍ରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ । କୁଷ୍ଠବାସକୁ ଅନନ୍ତ ଦେଲେ ସେ ।

ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଛନ୍ଦ

ଶବ୍ଦ-ଅଷ୍ଟାଦଶକ

କଂସ-କର-କଣ୍ଠୀରବ କେଶବ । କହନ୍ତି ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଉଦ୍ଧବ ।
 କହ କହ ଗୋପପୁରସନ୍ଦେଶ । କେମନ୍ତେ ହୋଇଛନ୍ତି ଗୋପୀବନ୍ଧ ।
 କହନ୍ତି ଉଦ୍ଧବ । କର ଅବଧାନ ପ୍ରଭୁ ମାଧବ ।
 କି କହିବି ଗୋପୀମାନଙ୍କ କଥା । କହିଲେ ଜାତ ହେବ ମହାବ୍ୟଥା ।
 କେଶ ବାସ କେଶ ଅତିମଳନ । କୁଞ୍ଜଟୀସମୟେ ଯେହେ ନଳନ ।
 କାହାର ଶରୀର ॥ କୃଷ୍ଣ-ବସାଦୁଁ ନୋହିଛି ବାହାର ।
 କାହାର ବଦନେ ନାହିଁ ପ୍ରସନ୍ନ । କାହାର ନାହିଁ ବସୟଦର୍ଶନ ।
 କହିବାକୁ ଶକ୍ୟ ନାହିଁ କାହାର । କାହିଁକି ଥିବ ଆହାର ବହାର ।
 କେବଳ ବରଷ । କରୁଛି ସବୁ ହୃଦୟରେ ବାସ ।
 କାହା-କଳ୍ପଣ ହୋଇଛି କେୟୁର ॥ କେ ଉରେ କରୁଛି କଳ୍ପଣ ନୀର ।
 କେ କଣ୍ଠେ ବସାଇ ଭୃମ୍ବ-ନାମକୁ । କଳେବର ଦେଇ କାମକାଣ୍ଡକୁ ।
 କରୁଛି ଶୟନ ॥ କିଷ୍କତ କର ଫେଡ଼ିଛି ନୟନ ।
 କାହାର ସ୍ଵର ହୋଇବାରୁ ହତ । କାଦମ୍ବିନୀକାଳ-କୋକିଳ ମତ ।
 କେ ତହିଁ ଶରଦରତ୍ନ ସମାନ । କେତେକା ପରାୟେ ହେବାରୁ ବର୍ଣ୍ଣି ।
 କେ ନିଦାଘକାଳ । କେତେ ବହୁଛି କଳେବରୁଁ ଝାଳ ।
 କେ ତହିଁ ହୋଇଛି ବରଷା ପ୍ରାୟେ । କମଳନେତ୍ରୁଁ ମାର ବହି ଯାଏ ।
 କେତେ କହିବି ତାହାଙ୍କ ବେଦନା । କହିଲେ ଶୋକ ଜାତ ହେବ ମିନା ।
 କେବଳ ଏ ଦେହ । କେତେ ଅବା ନ ସମ୍ଭର ଦୁଃସମ୍ଭ ।
 କେତେ କହିବି ଏହିରୂପେ ଗୋଳ । କେତେପ୍ରକାରେ ପୁରୁଛି ଗୋକୁଳ ।
 କୋମଳପତ୍ର ହୋଇଛି କଉଡ଼ି । କେ କେତେ ଅବା ଆସୁଛନ୍ତି ଲେଡ଼ି ।
 କାସ ରମାନଙ୍କେ । କମଳପତ୍ର ଅବା ପାଇବ କେ ।
 କର୍ପୁର ତନୁକୁ ଆଗ ହୋଇ । କପର୍ଦ୍ଦିନୀ ପଡ଼ିଅଛି ଯାଇଁ ।
 କୁସୁଦନ୍ତବ୍ୟ ଶବ୍ଦବେଶାମୂଳ । କର୍ମକୁ ସେହି ହୋଇଛି ଦୁର୍ମିଳ ।
 କୁସୁମମାନଙ୍କୁ । କେହି ଆଶୁ ନାହିଁ ନେଷପଥକୁ ।
 କେତେରୂପେ ଫୁଟି ଅଛନ୍ତି ଗଛେ । କେହି ତୋଳିବାକୁ ମନେ ନ ଲାଗେ ।
 କାମଦୂତକୁ ଦେଖି ଘଉଡ଼ନ୍ତି । କଣ୍ଠ ଶୁଣି କଣ୍ଠେ କର ଦୟାନ୍ତ ।
 କୁଞ୍ଜବନ ହର । କହିଲ ଏହା ମୁଁ ଅଳପକର ।
 କେବଳ ଭୃମ୍ବଲୋକ ବୋଲି ମୋତେ । କହିଲେ ମଧ୍ୟସ୍ଥରେ ଯେତେ ଯେତେ ।
 କିଛି ପ୍ରବେଶ ହୁଅଇ କର୍ଣ୍ଣରେ । କିଛି ରହଇ ତାହାଙ୍କ ଅଧରେ ।
 କାମକରବାଣୀ । କୁଶଳ ସେକାଳେ ହୋଇବ ଉଣା ।

କହିଛନ୍ତି କୋଟୀଦଣ୍ଡପ୍ରଣାମ । କର ତୁମ୍ଭ-ଆଜ୍ଞା ଆଶା ବନ୍ଧାମ ।
 କେଉଁ ଭାଗ୍ୟରୁ ରହିଅଛି ପ୍ରାଣ । କରୁଣାପିଣ୍ଡ ତୁମ୍ଭେ ତାହା ଜାଣ ।
 କଣ୍ଠେ ଶୁଣି ହର । କମଳନେତ୍ରୁ ପକାଇଲେ ବାର ।
 କହିଲେ ଶାସ ପକାଇ ମାଧବ । କହିଲେ ଯେଉଁ କଥା ହେ ଭବବ ।
 କହୁତ ବଛେବ ଯୁଗ ଯାହାକୁ । କାଳେ ହେଲ ନାହିଁ ଭେଟ ତାହାକୁ ।
 କଷ୍ଟ ଅବା କେତେ । କରନ୍ତି ହେଲେ ମୋ ଆଶାକରତେ ।
 କରମାଳର କରଣ ଯେମନ୍ତ । କେବେହେଁ ନ ଶ୍ଚିତେ ମେରୁପବତ ।
 କିଶୋରୀ-ଗୋପୀକାରେ ମୋ ମନ । କରନ୍ତି ସେହିଭାବେ ଅବଧାନ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ଏହା । କଲ ରାଜଭୋଗ ରଜମାନାହା ।
 କରୁଣାକର ଚାହିଁ ଭବବକୁ । କଲେ ମେଲଣି ପୁରକୁ ପିବାକୁ ।
 କର ମଣୋହିଁ ପହଞ୍ଚିଲେ ଯାଉଁ । କଳାକରମୁଖୀ ଗୋପୀକି ଧାଉଁ ।
 କ୍ରମେ ନିଶୀ ଶେଷ । କୁକୁଟଧ୍ବଜ ପୁରେ ଦଶଦଶ ।
 କେଶୀମଥନ ଅପହୃତ ହୋଇ । କର୍ମ ଧର୍ମ ବସ୍ତ୍ରମତେ ବହାଇ ।
 କଲେ ବଜୟ ବଡ଼ଅବକାଶେ । କଲେ ଲୋକ ଦରଶନ ହରଷେ ।
 କୃଷ୍ଣଦାସ କବ । କୃତାର୍ଥ ହେଲ ଏହିକାଳ ଭାବ ।
 କୋଟୀବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ-ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ । କରନ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜନମନୋରଥ ।
 କଲ ମୁଁ ଏହିଘେନି ଅଭିମତ । କରବାକୁ ରସକଲ୍ଲୋଳଗୀତ ।
 କହିଲେ ସେ ଯେଣୁ । କରରେ ମାବ ଲେଖିଲ ମୁଁ ତେଣୁ ।
 କଥ ଅକ୍ଷରେ ହୋଇଛି ନିୟମ । କଥା ନୋହେ ଦବ୍ୟ ଅଦବ୍ୟ ସମ ।
 କେତେ କଉତୁକ ଅଛଇ ଏଥୁ । କେବଳ କ୍ଷୀରପିଣ୍ଡ ପ୍ରାୟେ ମନ୍ତ୍ରି ।
 କର ରସ ଜାତ । କର ଧୃଷଣା ମନ୍ଦରପବତ ।
 କୋବିଦ ଦେବମାନେ ଲଭୁ ସୁଖ । କରନ୍ତୁ ବାଳଶ-ଅସୁରେ ଦୁଃଖ ।
 କୃଷ୍ଣସେବକ ଗୋପୀଭକ୍ତି ଯାର । କରନ୍ତୁ ସେମାନେ କଣ୍ଠରେ ହାର ।
 କୃଷ୍ଣ ସେ ମଙ୍ଗଳ । କପଟିଲୋକକୁ ଏ ଅମଙ୍ଗଳ ।
 କୃତ୍ତିକବର୍ଣ୍ଣାବଳରେ ଅଭୂତ । କବିହୃଦଅବଲମ୍ବକୁ ଜାତ ।
 କୋବିଦମନ ଘନାଘନ ବିନ୍ଦୁ । କେବେହେଁ ନ ଦଶଇ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ।
 କର ସୁବର୍ଣ୍ଣର । କବିତ୍ବ ଶାନ୍ତିଜଳ ଏକାକାର ।
 କବିତା ବନିତା, କବି ତାପିତା । କହିବାଲୋକ ତାର ଉପମାତା ।
 କଲେ ତାକୁ ଭୋଗ ରସିକ ନେତା । କେତେହେଁ ଅବା ରହଇ ଯୋଗ୍ୟତା ।
 କୁମତି ଗୁଆଁର । କେବଳ ବରମାଣ୍ଡୁର ତାର ।
 କବିତା ମଳୟପବନ ବତ । କରେ ରସିକତରୁ ପଲ୍ଲବତ ।
 କର୍ଜଣ ମୂର୍ଖ ଶୁଷ୍କତରୁ ମତ । କେତେବେଳେହେଁ ନ ଧରଇ ପଦ ।
 କାମିନୀ-ବିଭାବ । କରଇ ନିଜ ନୟନପଦ ପ୍ରବ ।
 କବିତ୍ବରସ ଭ୍ରମ ଗୋକ୍ଷୀର । କର ତହିଁ ସଙ୍ଗ ସ୍ନେହ ସାକର ।

କର୍ଣ୍ଣ-ଭୃଣ୍ଡରେ ଯେ କରଇ ଯାନ । କିଛିହୁଁ ସ୍ବାଦୁ ଜାଣଇ ସେ ଜନ ।
 କୁସ୍ତିତ ଯା ବୁଦ୍ଧି । କରେ ତା ବଚନ ଆମ୍ବିଲ ଦୟ ।
 କବିତ୍ବକୋଷେ ନାନା ଦ୍ରବ୍ୟ ଥାଇ । କିଛି ଯାର ଜ୍ଞାନ କୁହୁଁ ନ ଥାଇ ।
 କରନ୍ତି ଯାହିଁ ତହିଁ ଅଧିକାର । କିଛିତେ ଲଜ ନ ଥାଇ ତାଙ୍କର ।
 କାର୍ଯ୍ୟ ପଡ଼ିଗଲେ । କେବଳ ବେଢ଼ାର ସରଇ ଭଲେ ।
 କର ଧର କହୁଅଛି ହେ ଜନେ । ହୋଧ ଅଭିମାନ ନ ଧର ମନେ ।
 କରୁଣାହୁଏ ନରତେ ହୁଅ । କୃଷ୍ଣକଥାରେ ଏକା ମନ ଦିଅ ।
 କର ଖାନେ ଦାନ । କହୁଁ କହୁଁ ସିବଟୀ ଏ ଜୀବନ ।
 କେବଳ ସାଧୁସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ହୁଅ । କୃଷିଲେଖ-ପାଖକୁ ନ ଯାଅ ।
 କୋମଳ କରି କଥାମାନ କହ । କୃଷ୍ଣଭଗବତ୍-ମନ ମୋହ ।
 କୃଷ୍ଣ କର ଧ୍ୟାନ । କୃଷ୍ଣଚରଣମାନ କର ଧ୍ୟାନ ।
 କାଳିନୀଜଳକଲ୍ଲୋଳରଜୀୟା । କଦମ୍ବତରୁତଳବିଭଜୀୟା ।
 କଳାକମଳ-କଞ୍ଚନକାଳୀୟା । କେଶା-ବରହ-କଳାପତ୍ମଲୀୟା ।
 କାନ୍ତକୃଣ୍ଡଳୀୟା । କାମୁଦବନ୍ଧୁ - ମୁଖମଣ୍ଡଳୀୟା ।
 କୃଷିନୀଳାମ୍ବଳକାବଳୀୟା । କମଳାୟତନଫୁଲମାଳୀୟା ।
 କଳଧରତଳାନ୍ତ୍ରଦୁକୁଳୀୟା । କିଶୋରାବରଜସଙ୍ଗମେଳୀୟା ।
 କୃଷ୍ଣଦାସ ମନ । କମଳଭଗିନୀକର ତପନ ।

ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ

BY BHUPATI PANDIT

ଶ୍ରୀହରେକୃଷ୍ଣ ରାମନାମ ! ଶୁଭବେଦରେ ଅନୁପମ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନାମ ପୂର୍ଣ୍ଣମୟୀ । ନାମ ଶବ୍ଦଦ ବୃଥେଥାତ ।
 ସେ ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ ନିରୂପମ । ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମ ନିଜଧାମ ।
 ଜୀବ ଅଜୀବ ଠୁଣ ଶୂନ୍ୟେ । ସର୍ବତ୍ର ସମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣେ ।
 ଦଶଦିଗରେ ସମେ ବ୍ୟାପୀ । ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମ ନାମରୂପୀ ।
 ବର୍ଣ୍ଣରେ ନାମ ନ ମିଶଇ । ସର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣ ନାମମୟୀ ।
 ଯେସନେ ପଂଶୁ ବ୍ୟାପୀ ପ୍ରାଣ । କେବଳ ମୂଳ ବୁଦ୍ଧେ ସ୍ଥାନ ।
 ସର୍ବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ ରହୁ । ସମ୍ଭବ କହୁ ନୋହେ କେହି ।
 ସକଳ ରୂପ ନାମୁ ଜାତ । ନାମଟି ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟବ୍ରତ ।
 ଅବ୍ୟୟ ଅକ୍ଷୟ ଅଥୟ । ନାମଟି ଠୁଣୁ ଶୂନ୍ୟମୟ ।

ନାମରୁ ପ୍ରଣବ ସମୃଦ୍ଧ । ପ୍ରଣବୁଁ ଚାହିଁ ବେଦ ଜାତ ।
 ଶୁଦ୍ଧ ଯେ ମାତା ରୂପ ଧରି । ଅଠର ପୁତ୍ର ଜାତ କରି ।
 ଶତ ଦୁହିତା କଲେ ଜାତ । ଏ ରୂପେ ବଣ ଅଗ୍ରମିତ ।
 ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଭଗବାନ । ନାମ ପରମ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ।
 ମାତା ଯେ ବୋଇଲେ ଏମତ । ପୁତ୍ରଙ୍କ ବାକ୍ୟେ ସନମତ ।
 ପ୍ରଣାମ କରି ତାଙ୍କ ମତେ । ସେମତ ବଣାକୁ ଚରିତେ ।
 ଏଣୁ ଯେ ଭଜେ କୃଷ୍ଣନାମ । ସର୍ବସମ୍ପତେ ସେ ଭରମ ।
 ଯେ ସୁରନର ନାଗଭ୍ରଷା । ବିବିଧ ବାକ୍ୟ ଦେଶଭ୍ରଷା ।
 କୃଷ୍ଣ-ମହିମା ଯହିଁ ଶୁଣି । ସେ ସର୍ବବାକ୍ୟରେ ମୁଦିନି ।
 ଯେବେ ନ ଥାଇ କୃଷ୍ଣରସ । ସେ ସଂସ୍କୃତେ ବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷୟ ।
 ପାଠ ବସନେ ଗୁଞ୍ଜିଫଳ । ସେ ଯେ ନୁହଇ ବହୁମୂଲ୍ୟ ।
 ଶରବନରେ ମୋଡ଼ବର । ମୂଲ୍ୟ ଯେ ନ ଭୁଟେ ତାହାର ।
 ସୁରଭାଷାହିଁ ରସମୟେ । ସେ ନାହିଁକେଳ ଫଳ ପ୍ରାୟେ ।
 କୈଣେ ହୁଅଇ ରସଭୋଗ । ସବୁକୁ ନୋହେ ଉପଯୋଗ ।
 ଭାଷା ସୁପକ୍ଷ ରମ୍ୟାପ୍ରାୟେ । କୋମଳ ସ୍ବାଦୁ ରସମୟେ ।
 ଅକୈଣେ କରି ତାକୁ ଭୋଗ । ସବୁକୁ ନୋହେ ଉପଯୋଗ ।
 କି ପରାକୃତ କି ସଂସ୍କୃତ । ସେ ଭାବଗ୍ରାସ୍ତ୍ରୀ ନନ୍ଦସୁତ ।
 ଗାଳି ଗୁଣାଇଁ ଗୋପୀମୁଖେ । ବେଦ ନ ଶୁଣେ ତେଡ଼େ ମୁଖେ ।
 ଏ ଭାବ ମନରେ ବିଚାର । ଭାଷାକୁ ଅବଜ୍ଞାନ ନ କରି ।
 ସୁଜନେ ଶୁଣ ଦେଇ ଚିତ୍ତ । ନିର୍ମଳ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରିତ ।
 * * * * * । * * * * *
 ଯେସନେ ଗଉଡ଼ାନାୟକ । ହସ୍ତରେ ଧରି ଫଳ ଏକ ।
 ସୁନ୍ଦର ସୁଗନ୍ଧ ସୁମାଦ । ଦଶନେ ବଢ଼ଇ ଆନନ୍ଦ ।
 କୋଳରେ ଛନ୍ତି ଗଣନାଥ । ଅମୃତଫଳ ଘେନି ହସ୍ତ ।
 କାର୍ତ୍ତିକ ବିଚାରନ୍ତ୍ର ମନେ । ଏ ମୁହଁ କେଉଁବଡ଼ ପଣେ ।
 ବିଅର୍ଥେ ମୋତେ ବୁଲାଇଲ । ଅମୃତଫଳ ତାକୁ ଦେଲ ।
 ମତେ କରଇ ଅପମାନ । କୋଳରେ ଧରିଛୁ ନନ୍ଦନ ।
 ଏକାକୀ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭିଲେ । ପଳାଇ ପଶିବ ପାତାଳେ ।
 ପିତାହିଁ ତାର ପାଶେ ହେଉ । ଯେ ବୁଦ୍ଧଗଣେ ଛନ୍ତି ଆଉ ।
 ସାକ୍ଷୀସ୍ବରୂପେ ଦେଖୁ ମାତା । ମୋତୁଲେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁ ପିତା ।
 ଯୁଦ୍ଧେ ଜିଣିଲେ ଫଳ ନେଉ । ନୋହିଲେ ମତେ ଫଳ ଦେଉ ।
 ନିଷ୍ଠେ କରିବ ଆଜ ରଣ । ମୁଁ ଯେ ନ ସହେ ଅପମାନ ।
 ଏମନ୍ତେ ବିଚାର କୁମାର । ହୃଦେ ବସିଲ ଅହଙ୍କାର ।
 ଶ୍ରେଷ୍ଠେ କମ୍ପଇ ତାର ଦେହ । ଗହ୍ବର ହୋଇ ଭେଦେ କୋହ ।

ବୋଇଲେ ନମୋ ମହେଶ୍ୱର । ନମାମି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଠାକୁର ।
 ଫଳେ ମୋ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ତୋ ଆଜ୍ଞା ଝଲଇ କପାୟ ।
 ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଶୁଲପାଣି । ଗଣେଶେ ଦେଲେ ସେ ମେଲଣି ।
 କାର୍ତ୍ତିକେ କୋଳରେ ବସାଇ । କହନ୍ତି ବାକ୍ୟ ଚାଟୁଆଇ ।
 ଚୁଇଁଲେ ରୂପ ମନୋହର । ଆସ୍ତ୍ରାଣେ ହୁଅନ୍ତି ଅମର ।
 କାର୍ତ୍ତିକ ଗଣପତି ଦୁଇ । ମାଗିଲେ ଏକା ବେଳେ ଯାଇ ।
 ଏକଇ ଫଳ ଏକେ ଦେବା । ଆରକ ମନ ନ ପାଉବା ।
 ଏମନ୍ତ ବଢ଼ଇ ଶଙ୍କର । ପୁଷ୍ପକୁ ବୋଲନ୍ତି ଉତ୍ତର ।
 ପୃଥ୍ୱୀ କର ପର୍ଯ୍ୟଟନ । ଯେ ଆଗେ କରିବ ଦର୍ଶନ ।
 ସେ ଏ ଅମୃତ ଫଳ ନେବ । ଅନ୍ୟଥା ଏ ବାକ୍ୟ ନୋହବ ।
 ଏ ଆଜ୍ଞା ଶୁଣନ୍ତେ କୁମାର । ମୟୂର ଚଢ଼ି ତହପର ।
 ପୃଥ୍ୱୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କଲେ । ଶୁଣ ଗଣେଶ ଯାହା କଲେ ।
 ଶିବଙ୍କୁ କର ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ । ଛମ୍ପୁରେ କଲେକ ଜଣାଣ ।
 ବୋଇଲେ ନମୋ ମହେଶ୍ୱର । ତୋ ଦେହେ ଅଶେଷ ସଂସାର ।
 ପୃଥ୍ୱୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନେ କ୍ଷମ । ତୋ ତହିଁ ମହିମା ବଶେଷ ।
 ତୋହର ବନ୍ଧୁରୂପେ ହର । ଲେମକେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଗୋଚର ।
 ଏ କଥା ମିଥ୍ୟା ଯେବେ ବୋଲ । ନୋହଲେ ବ୍ୟଥା ମୋତେ ଫଳ ।
 ଏ ବାକ୍ୟ ଶୁଣନ୍ତେ ଶଙ୍କର । ଗଣେଶେ ବସାଇ କୋଳର ।
 ଅମୃତ ଫଳ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ । ସୁବୁଦ୍ଧି ବୋଲ ପ୍ରଶଂସିଲେ ।
 ପୃଥ୍ୱୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କର । ମନ ହରଷେ ଶକ୍ତି ଧର ।
 ଶିବଙ୍କୁ କଲେ ଦରଶନ । ଏମନ୍ତ ବେଳେ ସନ୍ତାନନ ।
 ସୁନ୍ଦର ଶୂର ବାରପଣେ । ତୋ ସଙ୍ଗେ କେନ୍ଦ୍ର ବିଭୁବନେ ।
 ପୃଥ୍ୱୀ ଯେତା ଗଜାନନ । ବଶେଷେ ମୁଷିକ ବାହାନ ।
 ତୋ ସଙ୍ଗେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ପାରିଲ । ବରଷ ବୁଦ୍ଧି ଭିଆଇଲ ।
 ଅମୃତ କଲ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ । ଛମ୍ପୁରେ ଦେଇ ଦରଶନ ।
 ବୋଇଲେ ନମୋ ମହେଶ୍ୱର । ତୋ ଦେହେ ଅଶେଷ ସଂସାର ।
 ପୃଥ୍ୱୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନେ କ୍ଷମ । ତୋରେ ମହିମା ଶେଷ ।
 ଏ କଥା ମିଥ୍ୟା ଯେବେ ବୋଲ । ନୋହଲେ ମତେ ବ୍ୟଥା ଫଳ ।
 ଏମନ୍ତେ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବଳେ । ଫଳ ମୋତହିଁ ନେଲ ଛଳେ ।
 ବାଙ୍ଗର ମାନବ ଉପାୟ । ଯହିଁ ହାତରେ ବଳରାୟ ।
 ଏଣୁ ବାଙ୍ଗର ଲେକଙ୍କର । ହୃଦୟ କୁହଇ ଗୋଚର ।
 ମୋର ସଦୃଶେ ତୁ କୁମର । ତୋତେ କି ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଗୋଚର ।
 ଏମନ୍ତ ବାକ୍ୟେ ବୋଧ କଲେ । ଫଳତ ଗଣପତି ନେଲେ ।
 ଏ ପଥେ ସେହି ଫଳମତ । ଦୂରତେ କୃଷ୍ଣ ପରାତତ ।

(୨)

ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ମନ ଶୁଣ । ରାଜାଙ୍କୁ କହେ ତପୋଧନ ।
 ଚଢ଼େ ଶୁଣ ମହାଭୂଷ । ଶ୍ରୀଗୋପୀ ଗୋବିନ୍ଦସ୍ବରୂପ ।
 ପରମ ଆତ୍ମା ଭଗବାନ । ରାଧିକା ଜୀବ ଆତ୍ମା ଜାଣ ।
 ରାଧିକା ଅଂଶେ ଯେତେ ଗୋପୀ । ସେ କୃଷ୍ଣ ଜୀବନ ସ୍ବରୂପୀ ।
 ପରମେ ମିଶିପାରେ ଜୀବ । ଆନକୁ ଅଟେ ଅସମ୍ଭବ ।
 ଜୀବ ପରମ ଏକ ଜାଣ । ଭୋଗ ସଂଯୋଗ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ।
 ଯେସନେ ବାଜି ବେନିଫାଳ । ଏକେ ସେ ନୁହେଁ ବେନିଫାଳ ।
 ଦ୍ବେ ଅର୍ଦ୍ଧ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ । ଏଣୁ ସେ ଏକ ଅଙ୍ଗଦୁଇ ।
 ଯେ ପାରେ ଗୋପୀ ଅଙ୍ଗେ ପଶି । ସେ ପାରେ କୃଷ୍ଣ ଅଙ୍ଗେ ମିଶି ।
 ବେଦ ଯେ ବ୍ରହ୍ମରୁ ପ୍ରକାଶି । ବ୍ରହ୍ମ ରହିଛି ବେଦେ ମିଶି ।
 ବେଦର ଆତ୍ମା ଭଗବାନ । ବେଦ ତା ଚିହ୍ନର ପ୍ରମାଣ ।
 ଦେହରେ ଆତ୍ମା ଯେହ୍ନେ ଥାଉ । ଦେହ ତହିଁରେ ନ ମିଶଇ ।
 ଏଭୂପେ ବେଦେ ବ୍ରହ୍ମ ପୁର । ବେଦ ନ ଜାଣେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକର ।
 ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବେଦମୟୀ ବ୍ରହ୍ମ । ବେଦ ନ ଜାଣେ ତାର ମର୍ମ ।
 ଏଭୂପେ ବ୍ରହ୍ମ ବେଦାନ୍ତର । ଦେହରେ ଆତ୍ମା ଯେ ପ୍ରକାର ।
 ଯେ ବେଦ ଅଂଶୀ କନ୍ୟାଗଣ । କୃଷ୍ଣର ବନିତା ବଧାନ ।
 ନିଜ ଭାରିଜା ପାଟବଂଶୀ । ଜାନ୍ତୁରେ ଥାନ୍ତି କୋଳେ ବସି ।
 ହୃଦେ ଜଡ଼ିତ ରହି ସ୍ନେହ । କେବଳ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦେହ ।
 ଅଙ୍ଗେ ଯେ ଅଙ୍ଗ ନୋହେ ଲୀନ । ଏଣୁ ଏ ବନିତା ବଧାନ ।
 ଯେ କନ୍ୟାଗଣ ମୁନି ଅଂଶୀ । କୃଷ୍ଣର ଦେହଲଗା ଦାସୀ ।
 ନିଜ ଭାରିଜା ସମସର । ତାହାଙ୍କ ଭୂଲେ ପ୍ରୀତି କର ।
 କୃଷ୍ଣ କରନ୍ତି ସ୍ନେହ ଅତି । ସେ ଦାସୀଭାବ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ।
 କୃଷ୍ଣ ଆସନେ କୃଷ୍ଣ ଶେଯେ । ଭରସି ନ ପାରନ୍ତି ସେଯେ ।
 ଜଣାନ୍ତି ଶିରେ କର ଦେଇ । ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ଉଭାହୋଇ ।
 ଆଦ୍ରାଣ ପୁଷ୍ପ ନ ଦୟନ୍ତି । ମୁକତ ମୁଖେ ନ ହସନ୍ତି ।
 ମିଳନ୍ତି ଶୟନ ଭୁବନେ । ବସନ୍ତି ଚରଣ ସେବନେ ।
 କୃଷ୍ଣ ତାହାଙ୍କୁ ବଳେ ନେଇ । ପଲ୍ୟଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ ଶୁଆଇ ।

* * * * *

ତତ୍ତ୍ୱ ଅଧ୍ୟାୟ

ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ । ମୁନି କହନ୍ତି ହେ ରାଜନ ।
 ଶୁଣି ହେଲେ କୃତ କୃତ । ବିଚିତ୍ର ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣ ।

ଗୋପୀଏ ବଣୀବଟ ତଳେ । ବର୍ଷର ହୃଦୟ-କମଳେ !
 ଏକ ଗୋପୀ କହେ ଶୁଣ । ଏଗଲ୍ଲ ଏକାଦଶୀ ଦିନ ।
 ସୁଜ୍ଞାନ ପଣ୍ଡା ଏହା କହି । ଏ କୃଷ୍ଣ ସବ ଘଟେ ରହି ।
 ଏ ଗୋ ସବୁକୁ ଦେଖୁଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ କେହି ନ ଦେଖନ୍ତି ।
 ଏ କଥା ତାର ମୁଣ୍ଡୁ ଶୁଣି । ମୁଁ ଆଜ ମନେ ମନେ ଗୁଣି ।
 ଏମନ୍ତ ଶ୍ରେର ଘୋର ବନେ । ଆମ୍ଭେ ଗୋ ଧରବା କେମନେ ।
 ସୁତେତା କହେ ଏହା ଶୁଣି । ମୁଁ ବସ୍ତ୍ର ମୁଣ୍ଡୁ ଅଛୁ ଶୁଣି ।
 ପୂର୍ବେ ଯେ ହରଣ୍ୟ କୁମର । ସେହି ସେବକ ଗୋବିନ୍ଦର ।
 ତାହାକୁ ଧର ତା ବରଷା । ବୋଇଲ୍ଲ କାହିଁ ତୋର ହର ।
 ସେ ତାକୁ ବୋଇଲ୍ଲ ରେ ଶୁଣ । ଜଗତେ ପୃଷ୍ଠି ଭଗବାନ ।
 ରଖିବ ବୋଲି ନିଜ ଦାସ । ଏ ପ୍ରମେ ହୋଇବେ ପ୍ରକାଶ ।
 ସେ ପ୍ରମୁ ସ୍ବଭାବେ ପଥର । ତହିଁ ସେ ହୋଇଲେ ବାହାର ।
 ଏଭୂପେ ମଲ୍ଲ ତା ବରଷ । ପ୍ରକାଶ ସେହି ଭୂପ ଧର ।
 ସେ ମନ ପ୍ରମେ ଦୃଢ଼ କଲ୍ଲ । ପ୍ରମେ ଗୋବିନ୍ଦକୁ ପାଇଲ୍ଲ ।
 ଆମ୍ଭର ମନ ଯେବେସତ । ଯାଇଛୁ ଗୋବିନ୍ଦ ସଙ୍ଗତ ।
 ସେ ଧର ଅଶିମ ପ୍ରମାଣ । ଏ କଥା ମୂଳ କର ଜାଣ ।
 ସୁଧର୍ମ ବୋଲନ୍ତି ବର୍ଷର । କାୟା ବଚନ ମନେ ଧର ।
 କୃଷ୍ଣକୁ କେ ଧର ପାରିବ । ବ୍ରହ୍ମା ବାସୁକୀ ବାସଦେବ ।
 ଯଜ୍ଞାଦ ନାନା ଧର୍ମେ ସତ । କୃଷ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି ପରପତ ।
 ପୂର୍ବେ ଯେ ବଳ ଦଣ୍ଡିଆଣ । ଯଜ୍ଞାଦ ନାନା କର୍ମକର ।
 ତା ନିଜ କର୍ମ ଦେଖ । ଭିଖାଣ ହେଲ ପଦ୍ମମୁଖ ।
 ଏବେ ଗୋ ଦେଖ ଧର୍ମବଳ । ଗୋବିନ୍ଦ ତାର ସ୍ବାରପାଳ ।
 ଏଣୁ ଜାଣିଲୁଁ କଥାସତ । କୃଷ୍ଣଟି ଧର୍ମର ପ୍ରାପତ ।
 ଯେବେ ଆମ୍ଭର ଧର୍ମଧର । ତାହାର ଇଚ୍ଛାରେ ଅସିବ ।
 ସୁଧର୍ମ ମୁଣ୍ଡୁ ତାହା ଶୁଣି । ବୋଲନ୍ତି ଗୁଣ ଠାକୁରଣୀ ।
 ଶୁଣ ସୁଧର୍ମ ଅଗେ ଅସ । କହିବା ତତ୍ତ୍ବ ଉପଦେଶ ।
 ଏ ନାନା ମତେ ଧର୍ମ କର । ପ୍ରାପତ ହୁଅନ୍ତି ଶ୍ରୀହର ।
 ଏ ଧର୍ମପାଳ କର ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଅନ୍ତର ହୋନ୍ତି ଭଗବାନ ।
 ଏ ପରପତ ଚର ନୁହେ । ପୁଣି ପଡ଼ଇ ମାୟାମୋହେ ।
 ଖାତକ ଶୁଣିଗଲେ ବୁଣ । ସାହୁର ନାହିଁ ପ୍ରୟୋଜନ ।
 ତଦତ ଶୁଣି ଧର୍ମବୁଣ । ଅନ୍ତର ହୋନ୍ତି ଭଗବାନ ।
 ନବଧା ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟେ ଜାଣ । ସବୁର ପ୍ରେମଟି ପ୍ରଧାନ ।
 ପ୍ରେମେ ଅବଶ୍ୟ କୃଷ୍ଣ ପାଇ । କୃଷ୍ଣ ଯେ ନାହେଲେ ରହି ।
 ଅସ୍ତାବ ପ୍ରୟୋଜନେ ତାର । ଗୋବିନ୍ଦ ସହଜେ ଅନ୍ତର ।

ଅମ୍ବର ପ୍ରୟୋଜନ ପ୍ରେମ । ଏଣୁ ଏ ନୁହଇ ଉତ୍ତମ ।
 ଅମ୍ବର ନିଜ ପ୍ରୟୋଜନେ । ଅସିଲୁ ତୋର ବେଶସ୍ବନେ ।
 ପ୍ରୟୋଜନରେ ପ୍ରେମ ଦେଖି । ଗୋବିନ୍ଦ ଗଲେଣି ଉପେକ୍ଷେ ।
 ଏବେହେଁ ନିଜ ପ୍ରୟୋଜନେ । ତାହାଙ୍କୁ ଖୋଜୁଅଛୁ ବନେ ।
 ଅପ୍ରୟୋଜନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନର । ନିଶ୍ଚୟ ଛାଡ଼ିଯିବ ହର ।
 ଛାଡ଼ିଲୁ ଉତ୍ତରେ ଅମ୍ବର । ହୋଇବ ପ୍ରେମ ବଳୟାର ।
 ଦର୍ଶନ ବାଞ୍ଛା ମାତ୍ର ଥିବ । କାଳେ ଦର୍ଶନ ଯେ ନୋହିବ ।
 ଦର୍ଶନେ ନ ରସିକ ମନ । ଏକାନ୍ତ ପ୍ରେମରେ ନିମଗ୍ନ ।
 ଦର୍ଶନ ସ୍ବର୍ଗନରେ ଉଚ୍ଛା । ନଥିବ କିଛି ମନ ବାଞ୍ଛା ।
 ତେବେ ଲଭିବ କୃଷ୍ଣରସ । କୃଷ୍ଣ ହୋଇବେ ଅମ୍ବ ବଣ ।

(3)

ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ମନ ଶୁଣ । ଶ୍ରୀଶୁକ ଦେବଜୀବତନ ।
 କହନ୍ତି ଶୁଣ ନୃପମଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସକଳ ଗୋପିନୀ ।
 ସମେ ହୋଇଲେ ଚାରିଭାଗ । ଖୋଜିଲେ ବନ ଚାରିଦିଗ ॥
 ପୂର୍ବେ ଯେ ଗୋପାଙ୍ଗନା ପଣି । ପଶ୍ଚିମ ଦିଗେ ମୁନି ଅଂଶୀ ।
 ଉତ୍ତରେ ଅମର ବୁଦ୍ଧତା । ଦକ୍ଷିଣେ ନଗମ ବନତା ।
 ଯେ ଯାହା ଭାବ ଅନୁସାରେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ତାକନ୍ତି ବନରେ ।
 ଚତୁର୍ଥ ଦଶା ବିରହର । ଗୁଣ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଉଚ୍ଚସ୍ବର ।
 ବେଦ କନ୍ୟାଏ ବନେ ଢାଳି । ସେ ନିଜ ଶକତି ସୁମର ।
 ଜ୍ଞାନ ପାଇଲେ ଛାଡ଼ି ଭ୍ରମ । ଜାଣିଲେ କୃଷ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମ ।
 ଅମ୍ବେ ସକଳ ବେଦ ଅଂଶୀ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀଗୋଲକବାସୀ ।
 ଚେତଲେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଚେତାଇ । ତାକିଲେ ବେଦାନ୍ତ ମିଶାଇ ।
 କୃଷ୍ଣର ଦେହେ ସେ କାମିନୀ । ବେଦାନ୍ତ ମତ ତତ୍ତ୍ବଜ୍ଞାନୀ ।
 ସୁପରିଚିତ ଶୁଣ ନୃପଗଣ । ଯେ ବେଦ କନ୍ୟାଙ୍କ ବଚନ ।
 ହେ ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ ତତ୍ତ୍ବଅଜ୍ଞ । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ବୁଦ୍ଧବାଜ ।
 ହେ ନିରଞ୍ଜନ ନିରାକାର । ନିରବଲଗ୍ନ ନିରାଧାର ।
 ତୋହର ଆଦି ଅନ୍ତ ନାହିଁ । ନୁହେଁ ପୁରତନ କାହିଁ ।
 ବାଳ ଯୁବାକ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧ । ତୋହର ଯହିଁ ଜନ୍ମବଧ ।
 ଦୀର୍ଘ ବା ପ୍ରତି ପୁଞ୍ଜ ଶୀତ । ଉଚ୍ଚ ବା ଭୁକ୍ତ ମଧ୍ୟମାନ ।
 ଭୁ ନୋହୁ ଅଳ୍ପ ବହୁତ । ଅବ୍ୟୟ ଅପୂର୍ବ ଅଜାତ ।
 ତୋତେ ନ ଦେଖଇ ନୟନ । ଶୁଣି ନ ପାରଇ ଶ୍ରବଣ ।
 ଭୁବର୍ଣ୍ଣ ବେଦରୁ ବାହାର । ଭୁଲ ଶୂନ୍ୟରୁ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ।
 ତୋ ମଧ୍ୟେ ଅଶେଷ ସଂସାର । ଭୁ ନୋହୁ ବାହାର ଭିତର ।

ଦ୍ଵିଗୁଣ ଦିବେଦ ଦିପ୍ତର । ଅନନ୍ତା ଶକ୍ତି ଏ ତୋହର ।
 ତୋର ଅନନ୍ତା ଶକ୍ତି କର୍ମ । କର୍ମେ ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବେ ଭ୍ରମ ।
 କର୍ମେ ଅଧୀନ ଏ ଜଗତ । କର୍ମର ପଥେ ଆତ୍ମାତ ।
 ଉତ୍ପତ୍ତି ସ୍ଥିତି ପୁଷ୍ଟି କ୍ଷୟ । ଏ ଚକ୍ର କଥା କର୍ମମୟ ।
 କାୟା ବଚନ ମନେ ଧର । ଏ ଚକ୍ର ପଥେ କର୍ମ କର ।
 ଏ ଚକ୍ର ପଥେ ଅଗୋଚର । ଏଣୁ ତୁ କର୍ମରୁ ବାହାର ।
 କର୍ମ ନ ପାରେ ତୋତେ କୁହ । ଜଳେ ନ ଚିନ୍ତେ ଯେହେ ଶୁଭ ।
 କର୍ମ କେବଳ ତୋର ମାୟା । ଦେହୁଁ ଜନ୍ମର ଯେହେ ଶୁଭ ।
 ଦେହର ତହିଁ ଶ୍ରମ ନାହିଁ । ଏତୁପେ ସୃଷ୍ଟି ତୋର ତହିଁ ।
 ନିଶ୍ଵାସ ଆତ୍ମାତ ପ୍ରାୟେ । ଅକ୍ଳେଶେ ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଳୟେ ।
 ହୁଅଇ ଅଶେଷ ସଂସାର । ଏମନ୍ତ ମହିମା ତୋହର ।
 ତୋର ଭୁଲଣା ଅଟୁଛି । ଆନ ଉପମା ତୋର ନାହିଁ ।
 କର୍ମର କର୍ମରୀ ତନନ । ବିବିଧ ଫଳ ଫଳମାନ ।
 ତାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଥାଇ ବାସ । ଅବୃତ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ପ୍ରକାଶ ।
 ବାସନା ଅବଲମ୍ବେ ଥାଇ । ପବନ ସଙ୍ଗତେ ଚଳଇ ।
 ଏଣୁ ଏ ବାସନା ବିଚାର । ତୋତେ ନୁହଇ ପଟାନ୍ତର ।
 ରବି ଶଶାଙ୍କ ଅଗ୍ନି ମଣି । ତାରା ଜଡ଼ିତ ଜ୍ୟୋତିର୍ମଣି ।
 ଜ୍ୟୋତି ଏ ଅବଲମ୍ବେ ଥାନ୍ତି । ଉଦୟ ଅସ୍ତ ସେ ହୁଅନ୍ତି ।
 ଏଣୁ ଏ ଜ୍ୟୋତିର ବିଚାର । ନୁହଇ ଉପମା ତୋହର ।
 ଜୀବ ପରମ ବେନ ଅଂଶ । ଏ ବନ୍ଧ ମୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ ।
 ତୋହର ବନ୍ଧ ମୁକ୍ତି ନାହିଁ । ତଳ ପ୍ରତଳ ଅବା କାହିଁ ।
 ଏଣୁ ଏ ଆତ୍ମାର ବିଚାର । ତୋତେ ନୁହଇ ପଟାନ୍ତର ।
 ମହାଧୀନ ଅବତାର ମାନ । ଏଥିରୁ ଭିନ୍ନ ଭଗବାନ ।
 ଭାଉତ ଯେହେ ରଣେ ଯାଇ । ଶରୀରେ କବଚ ତାଙ୍କଇ ।
 ସଂଗ୍ରାମେ ଶତ୍ରୁ କ୍ଷୟ କର । କବଚ ବେଶେ ପରିହର ।
 କବଚ ନୋହେ ତା ଶରୀର । ଏତୁପେ ତୋର ଅବତାର ।
 ଅନାଦି ଅନନ୍ତ ଅପାର । ଶୂନ୍ୟ ଅବ୍ୟୟ ନିରକାର ।
 ତା ରୂପ ଅରେଖ ଅଟଇ । ଶୂନ୍ୟକୁ କାଳ ନ ଘୋଟଇ ।
 ଶୂନ୍ୟର ଅସ୍ତି ନାସ୍ତି କହ । ଏଣୁ ତୋ ଭୁଲଣା ନୁହଇ ।
 ନାସ୍ତିରେ ତୋର ଅସ୍ତି ଅଛି । ନାସ୍ତିକ ତୋର ଭୁଲେ ଗଛି ।
 ଏଣୁ ଏ ଶୂନ୍ୟର ବିଚାର । ନୁହଇ ସମାନ ତୋହର ।
 ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଭବ ଚିନ । ଦେହ ଆତ୍ମାରେ ଅନୁମାନ ।
 ଯେଠାରେ ଦେହ ଆତ୍ମା ନାହିଁ । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଭବପ୍ରାପ୍ତ ।
 ଏଣୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଭବ । ଏଥୁ ତୁ ଅନେକ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।

ଶବଦ ବ୍ରହ୍ମ ତୋର ନାମ । ସେ ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ ନିରୂପମ ।
 କାହ୍ନୁ ଶୁଭର କେବା ଶୁଭରେ । ନିରବଲମ୍ବ ନିରାଧାରେ ।
 ସେ ନାଦ ଅନ୍ତର ବାହାରେ । ସମାନ ଦଶ ଦିଗନ୍ତରେ ।
 ଅବ୍ୟୟ ନାଦ ଅନନ୍ତତ । ସର୍ବଦା ଶୁଭେ ଏକମତ ।
 ଅବର୍ଣ୍ଣ ଅବନାଶ ଥିଲ । କର୍ଣ୍ଣ ମୁଦଲେ ତାହା ଶୁଣି ।
 ପ୍ରଳୟ ସୃଷ୍ଟି ପୁଷ୍ଟି କ୍ଷୟ । ତୋ ନାମ ନାଦରୁ ଉଦୟ ।
 ଯେସନେ ଶିଶିର ପ୍ରବେଶେ । କାକର ଆକାଶରୁ ଖସେ ।
 କାରୁଣ୍ୟ ସିନ୍ଧୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ । ତୋ ନାମ ଅମୃତ ନ ଗଲେ ।
 ବ୍ରହ୍ମ ଆୟୁଷ ଦେହ ବହି । ମନହୁଁ ବେଗେ ଯେବେ ଯାଇ ।
 ନ ପାଇ ତାର ସ୍ଥଳକୁଳ । ଏତୁସେ ସେ କାରୁଣ୍ୟ ଜଳ ।
 ସେ ଜଳେ ଆଦି ନାରାୟଣ । ନାମ ବ୍ରହ୍ମରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ।
 ତୁମ୍ଭଙ୍କ ଲେହ ପ୍ରାୟେ ହୋଇ । ସେ ନାନା ଅବଲମ୍ବେ ଥାଇ ।
 ଯେସନେ ତୋର ବେଶସ୍ଥନ । ନଦୀକ କରେ ଉଦାସ ।
 ତବତ ତୋର ନାଦସ୍ଥନ । କାରୁଣ୍ୟ ସିନ୍ଧୁକୁ ମନ୍ତ୍ରନ ।
 ଅନନ୍ତ ନିଶ୍ଚୟ ସମୀର । ତରଙ୍ଗ ଧର ଏ ସାଗର ।
 ତରଙ୍ଗ ମଧୁ୍ୟ ଜାତ ହୋଇ । ତାହାକୁ ମହାବିଷ୍ଣୁ କହି ।
 ଅନନ୍ତ ନାଗ କୋଳେ ଯାଇ । ସେ ମହାବିଷ୍ଣୁ ସୁଖେ ଶୋଇ ।
 ନାଦ ଶବଦେ ଦେଇ ମନ । ସେ ବିଷ୍ଣୁ କରନ୍ତି ଶୟନ ।
 ଶୟନ ବେଳ କାଳ ଜାଣି । ତହିଁ ଜନ୍ମିଲେ ଦ୍ଵି ତରୁଣୀ ।
 ପଦ୍ମିନୀ ଚିତ୍ତିଣୀ ସେ ବେନ । ସପତ ସଙ୍ଗୀତ କୁଞ୍ଜେନ ।
 ନାମ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ଵତୀ । ସେ ବିଷ୍ଣୁ ଚରଣେ ସେବନ୍ତି ।
 ଶୟନେ ବିଷ୍ଣୁ ଅଚେତନ । ନାଉରୁ ଜନ୍ମିଲ ନଳନ ।
 ଅଶେଷ ମେରୁରୂପ ହୋଇ । ଗଗନେ ବଢ଼ି ଯାଉଥାଇ ।
 ତେବେହେଁ ନାଗ ଫଣା ଯାଏ । ସେ ପଦ୍ମ କେବେହେଁ ନ ଯାଏ ।
 ଫଣାର ତଳେ ଅଳ୍ପ ଦୂରେ । ଫୁଟଇ ଅଶେଷ ଦଳରେ ।
 ତହିଁ ସହସ୍ରଦଳ ସାର । ତା ମଧ୍ୟେ ପୋଡ଼ଣ ବର୍ତ୍ତର ।
 ପୋଡ଼ଣେ ସାର ଅଳ୍ପଦଳ । କର୍ଣ୍ଣିକା କେଶର ଅନୁଲ୍ୟ ।
 କେଶର ମଧ୍ୟେ କଳ୍ପବୃକ୍ଷ । ମଣି ମଣ୍ଡପ ସୁପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
 ମଣ୍ଡପ ମଧ୍ୟେ ରହ ବେଦୀ । ସେ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣିରେ ଆଛାଦି ।
 ବେଦୀ ଉପରେ ସିଂହାସନ । ସେ ପଦ୍ମାବତୀ ସୁଗଂନ ।
 ସିଂହାସନର ପ୍ରଭା ଦିଶେ । ଚନ୍ଦ୍ରମଣ୍ଡଳ ପ୍ରଭା କସେ ।
 ମଧ୍ୟରେ ସିଂହାସନ କାନ୍ତି । ନିର୍ଯ୍ୟମ ଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟେ ଜ୍ୟୋତି ।
 ଜ୍ୟୋତିର ମଧ୍ୟେ ସୁଶୋଭନ । ବିଚିତ୍ର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଅସନ ।
 ସେ କଳ୍ପ ବୃକ୍ଷ ଅଛାଦନ । ସମତା ଚତୁର ଯୋଜନ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ବୃନ୍ଦାବନ ଭେଦ । ବହେ କାଳିନୀ ନାମେ ନଦୀ ।
 ଶ୍ୟାମ ରାସକା ବେନକୁଣ୍ଡ । ଯହିଁ ପାଲଟେ ନିଜ ପିଣ୍ଡ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଦି ବୁଦ୍ଧ କୁଣ୍ଡ ଯହିଁ । ଶୁକ ସନକାଦି ଯେ ତହିଁ ।
 ତା ମଧ୍ୟେ ସପ୍ତ ଅବରଣ । ନବମ ଭେଦା ବର୍ଣ୍ଣରଣ ।
 ଅଶେଷ ଲାଳା ପୁର । ସତେ କି ପାସୋରକୁ ହର ।
 ଯେଣୁଟି ମହିମା ତୋହର । ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବେ ଅଗୋଚର ।
 ବସୁର ଲେମ୍ପ ଅତି ଲମ୍ବ । ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡକୁ ପ୍ରମ୍ବ ।
 ହେ କୃଷ୍ଣ କେଳୀ ଅବତଂସ । ସେ ମହାବସୁ ତୋର ଅଂଶ ।
 ତୁ ପରମ ବଳ୍ଲ ଅବନାଶୀ । ଅମ୍ବେ ତୋହର ନିଜ ଦାସୀ ।
 ଏ ବ୍ରଜଭୂମି ବୃନ୍ଦାବନ । ଗୁପ୍ତତେ ପ୍ରେମ ମର୍ମସ୍ଥାନ ।
 ଏ ପ୍ରେମେ ମିଶି ନାହିଁ ଭୟ । ଏଣୁ ତୁ କରବୁ ସଞ୍ଜୟ ।
 ନଗନ ରମିକ ନାଗର । ସୁନ୍ଦର ସୀମା ନଟବର ।
 ସଙ୍ଗୀତ ବିଦ୍ୟାରେ ବୁଦ୍ଧପନ୍ଥ । ଅପୁର ପୁରୁଷ ରତନ ।
 ସଦାକ୍ଷ ଚତୁର ଚନ୍ଦ୍ରମା । ସକଳ ଗୁଣେ ଅନୁପମା ।
 ଧ୍ୟାନ ବିଧାନ ରୂପ ଧର । ବଣୀ ବିନୋଦ ନାଦ କର ।
 ଗୋଲକ ବାଞ୍ଛା ବୃକ୍ଷ ମୂଳେ । ମଣି ମଣ୍ଡପ ମଧ୍ୟସ୍ଥଳେ ।
 ପାଦରେ ପାଦ ଛନ୍ଦ ଦେଇ । ଦ୍ଵିଭଙ୍ଗୀ ଭଙ୍ଗେ ଉଦ୍ଭା ହୋଇ ।
 ଅବଲମ୍ବନ କଳ୍ପତରୁ । ବଣୀବିନୋଦ ନାଦ କରୁ ।
 ପ୍ରଥମ ବଣୀ ଉଚ୍ଚାଟନ । ପ୍ରକାଶେ ବେଦ କନ୍ୟାଗଣ ।
 ସ୍ତମ୍ଭନ ବଣୀ ନାଦ ଶୁଣି । ଉଦତ ଦେବତା ନନ୍ଦନା ।
 ବଣୀକରଣ ନାଦ ବଣୀ । ତହିଁ ଜନ୍ମିଲେ ମୁନି ଅଂଶୀ ।
 ମୋହ ନାଦ ଯେ ମୂରଲୀ । ତହିଁ ବିଦତ ବ୍ରଜବାଳୀ ।
 କନ୍ୟାଙ୍କ ଜନ୍ମ ଏ ବିଧାନ । ଶୋଳ ସହସ୍ର ଚତୁର୍ଗୁଣ ।
 ରାସକା ସଙ୍ଗେ ଚତୁର୍ବିଧ । ଦ୍ଵିଆଡ଼ୁ ଜନ୍ମଇ କଟାକ୍ଷ ।
 କଟାକ୍ଷ କାମ ପ୍ରେମ ଜାତ । ସୁରତ ରସେ ବନେ ଚିତ୍ତ ।
 ରଣ ମୃଦଙ୍ଗ ଗାଣା ତାଳ । ବିବିଧ ବାଦ୍ୟ ପୁର ଆଳ ।
 ନାନା ବିନୋଦ ଅଭିଳାଷେ । ରହ ସନ୍ନାସ୍ୟ ପରହାସେ ।
 ଏହାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ତୁମ୍ଭେ ଥାଇ । ବିରହ ବିକାର ଦେଖାଇ ।
 ସମସ୍ତେ ହୋଇଲୁଁ ଚକିତ । ଏ ଲୋକେ ଏକ ବିପରୀତ ।
 ଏ ନିତ୍ୟେ ଅରଣ୍ୟସ୍ୟ ସୁଖ । ଏଠାରେ ନାହିଁ ଦୁଃଖ ସୁଖ ।
 ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଏକମେଳେ । ପଡ଼ିଲୁଁ ତୋର ପାଦତଳେ ।
 ସବୁକୁ କର ଶାନ୍ତ ଚିତ୍ତ । ବୋଇଲୁଁ ଶୁଣ ଏ ବୃକ୍ଷନ୍ତ ।
 ଏ ଯେ ଶୃଙ୍ଗାର ରସସାର । ବିଶ୍ଵରେ ଏ ଗୁରୁ ପ୍ରକାର ।
 ସ୍ଵକ୍ରିୟା ସମାନ ବିଷୟୀ । ଚତୁର୍ଥେ ଶୁଦ୍ଧା ପ୍ରେମାଭ୍ୟାସୀ ।

ପ୍ରକ୍ରିୟା ରସ ଭେଦ ଦୁଇ । ବଟପୀ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମାହ୍ୱାୟ ।
 ଶୁଣ ଏ ଶୁଭଙ୍କ ପ୍ରକାର । ଯେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଭୁର ।
 ସ୍ୱକ୍ରିୟା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନାହିଁ । ତାହାକୁ ଆଣି ବଢ଼ କର ।
 ତହିଁ ନିର୍ମଳ ପ୍ରେମ କିବା । ଦଇବ ଯୋଗେ ସିନା ବଢ଼ ।
 ବର କନ୍ୟାର କି ଆୟତ୍ତ । ସେ କୁଳାଚାର ବସ୍ତ୍ରମତ ।
 ଔଷଧ ଯେହେନ ନ ରୁଚଇ । ବ୍ୟାଧି ସଂଯୋଗ ବଳେ ଖାଇ ।
 ଏଭୂପେ ଭୋଗ କନ୍ୟାବର । ଅବା ମିଳଇ ପରସ୍ପର ।
 ଲଜ୍ଜା ଏହାର ମୂଳଧନ । ଏ କୁଳବଧୂଙ୍କ ଲକ୍ଷଣ ।
 ଏଥରେ କି ପ୍ରେମ ପ୍ରଧାନ । ସମାନ ରସ ଏବେ ଶୁଣ ।
 ଯେ ନାହିଁ ଧନ ଲେଉଟ ପାଇ । ଧନେ ସୁରତ ରସ ଦେଇ ।
 ସେ ନାହିଁ ଶଶିକା ସଦୃଶ । ତାକୁ ରମନ୍ତି କୁ ପୁରୁଷ ।
 ରସିକ ପୁରୁଷ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ସେ ନାହିଁ ଛତାଇ ବହନେ ।
 ବଟପୀରସ ଏବେ ଶୁଣ । ପାଇଲେ ପୁରୁଷ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।
 ଗାତ ସୁରତ ଯହିଁ ପାଇ । ତା ମନ ତାହାକୁ ରମଇ ॥
 ସୁରତ ଆଶାରେ ବଶେଷ । ତା ତହିଁ ପାଇଲେ ପୁରୁଷ ।
 ତା ବୋଲେ ତାକୁ ନାଶ କରେ । ତା ସୁଖେ ଏକାନ୍ତ ବହରେ ।
 ଏଭୂପେ ବଟପୀଙ୍କ ରସ । ତୁ ଯେ କହିଲୁ ଧୀରବାସ ।
 ପୁଣି କହିଲୁ ଏବେ ଶୁଣ । ଯେ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମାର ଲକ୍ଷଣ ।
 ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟେ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମା । କେ କହୁ ତାହାଙ୍କ ମହିମା ।
 ପ୍ରେମ କପୋତ ଲଜ୍ଜାକର । ପୁଜନ୍ତି ଶଙ୍କରଗଉଡ଼ା ।
 କାର୍ତ୍ତିକ ମକର ସ୍ନାନ । ଶକ୍ତି କ୍ରମରେ ଦ୍ୟନ୍ତ ଦାନ ।
 ପ୍ରେମିକ ପୁରୁଷ ପାଇବୁ । ଏ ଯଉବନ ତାକୁ ଦେବୁ ।
 ଏମନ୍ତେ ବାଣୀ କର ମନେ । ପୁଜନ୍ତି ପାଦତଳ ତରଣେ ।
 ଯେବେ ବ୍ୟାତା ବଶେ ଥାଇ । ଅନୈମିକ ପତି ବଢ଼ ହୋଇ ।
 ତା ସଙ୍ଗେ ଥାନ୍ତି ଲଜ୍ଜାଭରେ । ବନ୍ଦୀ ଯେସନେ ବନ୍ଦି ଘରେ ।
 ପ୍ରେମିକ ପୁରୁଷ ରତନ । ତାହାକୁ ହୁଅଇ ପ୍ରସନ୍ନ ।
 ନିର୍ମଳ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମ ମୋହେ । ତକ୍ଷଣେ ପାସୋରନ୍ତି ଦେହେ ।
 ପରମ ଜୀବ ପ୍ରାୟେ ମିଶେ । ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଶୂନ୍ୟ ଦଶେ ।
 ଦର୍ଶନ ମାତ୍ରକେ ଏ ଗତ । ଏମନ୍ତ ନିର୍ମଳ ପୀରତ ।
 ପ୍ରେମ-ପୀୟୂଷ ରସ ଖାଇ । ବସୟ ରସ ନ ଲଗଇ ।
 ପ୍ରଭୁ ସେବକ ବଡ଼ ସାନ । ସେ ପ୍ରେମେ ନ ମିଶେ ଏମାନ ।
 ପ୍ରେମଙ୍କ ପୁରୁଷଟି ମୁହିଁ । ମୋ ତହିଁ ପ୍ରେମଜ୍ଞାତା ନାହିଁ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଯେ ନିତ୍ୟ ନାୟକ । ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରେମ ମିଶି ଭୟ ।
 ନିଶ୍ଚା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଶୁଦ୍ଧାଶୁଦ୍ଧ । ମିଶିଛି ଏ ବସ୍ତୁନିଷେଧ ।

ପ୍ରେମରେ ଭୟ ମିଶେ ଯହିଁ । ଭୟ ଉଦାତ୍ତେ ମୁଁ ରହଇ ।
 ଏ ପ୍ରେମେ ମୋତେ ନ ଲଭଇ । ଦର୍ପଣ ପିଠି ପ୍ରାୟେ ହୋଇ ।
 ଛଡ଼ ହେ କୃପଣ ପଣ । ପ୍ରେମ-ପୀୟୂଷ ଦଥ ଦାନ ।
 ଏମନ୍ତ କହୁଁ କହୁଁ ଭୋଲେ । ସେ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ପାସୋରଲେ ।
 ଏକାନ୍ତ ପ୍ରେମେ ଦେଇ ମନ । ଅଧ୍ୟେୟ ଦେବ କନ୍ୟାଗଣ ।
 କାନନ୍ତି ସକତ ବଦନେ । ହା କୃଷ୍ଣ ଛଡ଼ି ଗଲୁ କେଣେ ।
 ଦେଖାଅ ପ୍ରସନ୍ନ ବଦନ । ପରମ ଆନନ୍ଦ ସଦନ ।
 ଏଭୂପେ ନାନା ବାକ୍ୟଭଣି । ଖୋଜିଲେ ନିଗମ-ନନ୍ଦନା ॥

ବିଚିତ୍ର ରାମାୟଣ

BY BISHWANATH KHUNTIA

ଅଦ୍ୟ କାଣ୍ଡ

ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦ

ବୃଣସାଗର ବାଣୀ

ଶ୍ରୀ ନାଳଗିରିଶିଖରେ ବିଜେ ହର ଦ୍ଵାଦଶ ଯାତ୍ରା ବିନୋଦେ ।
 ମୁନି ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ଅୟନ ଶୟନ ପାରଣ ପାଲଟ ମୋଦେ ।
 ଦେବଭ୍ରମାପନ ଓଡ଼ିଶ ମକର ଦୋଳ ଦମନକ ଚୋରୀ ।
 ତଳନ ତମ୍ବକ ଉତ୍ସବ ସମ୍ବତେ ଏ ବସ୍ତ୍ର ଲାଳା ଆଚର ।
 ଦ୍ଵାଦଶ ଯାତ୍ରା ରୁଚନଯାତ୍ରା ସାର ଦୋଳ ମୁନି ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ।
 ସକଳ ଜୀବର ଅବଲୋକନରେ ପାତକସମୁଦ୍ର ମୁଣ୍ଡା ।
 ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଚଢ଼ିଣ ନିଯୋଷ ଗୁଣ୍ଡିଚାରେ ବିଜୟ ।
 ଦେଖି ନାଗ ନର ଗନ୍ଧର୍ବ କନ୍ଧର କରୁଥାନ୍ତି ଜୟ ଜୟ ।
 ରତ୍ନକୁଣ୍ଡଳ ମୁକୁଟ ବ୍ୟାଘ୍ରନଖ ଗରୁଡ଼ିନି କର୍ଣ୍ଣମାଳ ।
 ହୃଦୟ ପୁର ପଦକ ଘଣ୍ଟାଘଣ୍ଟ ପଦ୍ମମାଳ ପାଦଳ ।
 ହେମ ଶ୍ରୀପୟରେ ହେମ ଯେ ଭୁଜରେ ଶୋହେ ହେମ ଧନୁନାଶ ।
 ଯେବଣ ଦକ୍ଷିଣମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନକୁ ଟାକିଥାନ୍ତି ବିଭୀଷଣ ।
 ସିଂହଦ୍ଵାରେ ହର ରଥରୁ ବିଜୟ କରନ୍ତେ କମଳା ରେଟ ।
 ସେହି ସମୟରେ ଜନସମୁହରେ ଫିଟିଲ ମୁଦକବାଟ ।
 ଠାକୁର ଠାକୁରଣୀ ତନ୍ତ୍ର ଅଳଙ୍କାର ଦୁର୍ଘାଣ୍ଡ ବନ୍ଦାପନା ।
 ଜୟଧ୍ଵନି ଜଗତରେ ଯେ କରନ୍ତି ହୋଇଣ ଅନନମନା ॥

ଜୟ ବିଜୟ ହାରେ ହରି ବିଜୟ କବାଟ ପଡ଼ିବା ଲାଲା ।
 ଅନେକମତେ ପ୍ରବୋଧେଣ ପ୍ରିୟାକୁ କହିଲେ କମଳତୋଳା ।
 ତଦନ୍ତରେ ହରି ପ୍ରିୟାଭେଟ ସାରି ରହୁଥିବି ସାଧନେ ବିଜେ ।
 ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାସିଂହ ଗଜପତି ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଶ୍ରୀ ଚରଣେ ଭଜେ ।
 ଶୁଣ ହେ ସୁଜନେ ଶ୍ରୀରାମ ଚରଣ ଶତକୋଟି ଗ୍ରନ୍ଥ ସାର ।
 ସୁଧାସାଗରୁ କୁଣ୍ଡଳରେ ଆଶନ୍ତେ ଅଛନ୍ତି ସେତେକ ନାର ।
 ବାଲମାଳିନୀ ରାମାୟଣ କରି କଲେକ ତାହା ରଚନା ।
 ଚବିଶସହସ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ କଲେ ମୁନ ହୋଇବ ଆନନ୍ଦମନ ।
 ସେ ରାମାୟଣ ଶତଭାଗ କରି ଭାଗେ ତହିଁରୁ ଆଣିଲେ ।
 ବିବିଧ ଭାଗରେ ଉତ୍କଳଭାଷାରେ ଗୀତ କରି ଗାଇଲେ ।
 ହେ ବୁଧଜନେ ! ନ ଘେନ ମୋର ଦୋଷ ଶ୍ରୀରାମ ଭକତ ଘେନ ।
 କବିର ଦୋଷକୁ ବଢ଼େ ନ କର ନ୍ୟାସି ହେ କବିଜନ ।
 ରାମନାମ ମହା ପାତକନାଶନ ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ ବିନାଶନ ।
 ତେଣୁ ଏହି ନାମ ଗାୟନ କରନ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱର୍ଦ୍ଧି ଲୋକମାନ ।
 ତତ୍ତ୍ୱରାଜନ ଶିବ ସନକାଦି ଜପୁଛନ୍ତି ଏହି ନାମ ।
 ନାମ ଆଶ୍ରୟ କଲ ଜନକୁ ଦେଖିଣ ଦୂରୁଁ ଅପସରେ ଯମ ।
 ଏକା ରାମନାମ ବଞ୍ଚୁ ସପ୍ତନାମ ଫଳ ଅଟଇ ସମାନ ।
 ଏଣୁକରି ରାମଚରଣ ବଖାଣ କରିବାକୁ ହେଲା ମନ ।
 ଶ୍ରୀରାମଚରଣେ ତରୁଣ ଅରୁଣ କମଳରେ ନିରନ୍ତର ।
 ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ମକରନ ପାନ କରଇ ବିଶିମତି ମଧୁକର ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍କନ୍ଦ

ସ୍ତବ—ଚନ୍ଦ୍ରବେଳି

ଏକଦିନେ ନାରଦ ମହର୍ଷି । ବାଲମାଳି ଆଶ୍ରମେ ହେଲେ ଆସି ।
 ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ବହୁ ଧୂଜାକଲେ । ମନ ସଂଶୟ ତାଙ୍କୁ ପଶୁଥିଲେ ।
 କେଉଁ ପୁରୁଷଠାରେ ସବ ଗୁଣ । ଅଛୁ କାହାଠାରେ ସବ ଲକ୍ଷଣ ।
 ରବି ପ୍ରାୟ ହୋଇବ ତେଜୋବନ୍ତ । ପବନ ପ୍ରାୟ ହେବ ବଳବନ୍ତ ।
 ସତ୍ୟ, ଶାନ୍ତି, ଦୟା, କ୍ଷମାସାଗର । କୃତାନ୍ତକ ପ୍ରାୟ ହୁଏ ନିଷ୍ଠୁର ।
 ମହା ପ୍ରାୟକ ହୋଇବ ସହଣି । ଧନବନ୍ତରେ କୁବେରକୁ ଜଣି ।
 ଶତ୍ରୁ ଅଧିକ ହେବ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର । ବିଦ୍ୟାରେ ହେବ ବୃହସ୍ପତିବର ।
 କ୍ରୋଧେ ହୋଇବ ଅନଳ ପ୍ରଖର । ଶାନ୍ତିଗୁଣେ ଶରଦଶୀତକର ।
 ଧାତା ପ୍ରାୟେକ ହୋଇବ କରତା । ତମୋଗୁଣେ ଶିବକୁ ଅଧିକତା ।
 ମନମଥ ଜଣି ହେବ ସୁନ୍ଦର । ସବ ଗୁଣରେ ହୋଇବ ଉଦାର ।

କିନ୍ତୁ ନଥିବ ତାର ଅବଗୁଣ । କେଉଁ ପୁରୁଷ ଅଛି ଏଡ଼େ ଜଣ ।
 ଶୁଣି ନାରଦ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦଶରଥ ନନ୍ଦନ ।
 ତାଙ୍କଠାରେ ଅଛନ୍ତି ସବୁଗୁଣ । ଅବତରବେ ସ୍ବୟଂ ନାରାୟଣ ।
 ତାଙ୍କ ଚରଣ ଅପାରୁଁ ଅପାର । ତାଙ୍କୁ ଉପାସନା କର ନିୟତ ।
 ସବୁ କିଛି ନାରଦମୁନି ଗଲେ । ବାଲମୀକି ରାମଙ୍କୁ ଲୟ କଲେ ।
 ତାଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ ଜଗନ୍ନାଥ । ବୋଲେ ବଣି ପୁରୁଷ ମନୋରଥ ।

ତୃତୀୟ ଛନ୍ଦ

ସଙ୍ଗମତରଙ୍ଗ ବାଣୀ

ତମସାନଦୀ ତଟରେ ଗମନେ ମୁନି ।
 ସଙ୍ଗତେ ଗୋଡ଼ାଉଅଛନ୍ତି ଶିଷ୍ୟ ବେନି ।
 ନିତ୍ୟକର୍ମ ସମସ୍ତେ ନଦୀରେ ସାରିଲେ ।
 ଆଶ୍ରମକୁ ଯିବାକୁ ବାହାର ହୋଇଲେ ।
 କ୍ରୈଷ୍ଣ କ୍ରୈଷ୍ଣୀ ବୋଲି ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ପକ୍ଷୀବେନି ।
 ବ୍ୟାଧ ସେ କ୍ରୈଷ୍ଣପକ୍ଷୀଙ୍କ ଗଳ୍ପକ ଘେନି ।
 କ୍ରୈଷ୍ଣୀକାନ୍ତ ଗୁଣ ଗୁଣି ରୋଦନ କଲ ।
 ବାଲମୀକି ମୁନି ଶ୍ରବଣକୁ ଶୁଭିଲ ।
 ବ୍ୟାଧକୁ ଶାପ ଦିଅନ୍ତେ ହେଲ ଶୋଲକ ।
 ଦଶିଲ ତାହାଙ୍କୁ ପଦ୍ୟ ପାଦ ଅନେକ ।
 ମନେ ମନେ ଭାବି ମୁନି ମଠକୁ ଗଲେ ।
 ଆସନ କରଣ ଧ୍ୟାନ କର ବସିଲେ !
 ମର୍କଳ ଚଢ଼ିଣ ପିତାମହ ପ୍ରବେଶ ।
 ଦେଖି ବାଲମୀକି ପୂଜା କଲେ ବିଶେଷ ।
 ଧାତା ବୋଲନ୍ତେ ସୁନ୍ଦର ରାମଚରଣ ।
 ଶ୍ଳୋକ ବନ୍ଧରେ ସ୍ମରଣ ମୁନିଙ୍କ ଚିତ୍ତ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଧ୍ୟାନ ବଣୀ ବର୍ଣ୍ଣ କଲେ ।
 ଗୀତବନ୍ଧ କର ରାମାୟଣ ରଚିଲେ ।

ଚତୁର୍ଥ ଛନ୍ଦ

ସଗ-ଗୋପବେନି

ଶିଶୁ ବାଲମୀକି ମହର୍ଷି କ୍ଷଣକ ମଧ୍ୟରେ ରାମ ଚରଣ ।
 ଭବିଷ୍ୟତ କଥା ପବିତ୍ରର ପ୍ରଥା କହିନ୍ତି ଅତି ପବିତ୍ର ।

ସରସ୍ବତୀ ନୀଳ ଅଳ୍ପ ସେ ମଧୁର ପାତଳ ଶୀତଳକର ।
 ପୁରାଣ ନିର୍ମଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗମ୍ଭୀର ବେନତଟ ମନୋହର ।
 କାଦମ୍ବେ କଦମ୍ବକଦମ୍ବେ ମଣ୍ଡିତ ଖଣ୍ଡିତ ପାତଳ ଓଢ଼ ।
 କମଳ କୁମଦ ଲମ୍ବୀବର କୋକନଦ ଜଳପ୍ରଭା ବେଶ ।
 ତହିଁର ତଟର ଅଯୋଧ୍ୟାନଗର ବଗର ଅଳ୍ପ ସୁନ୍ଦର ।
 ଉପମା ଦେବାକୁ ଚନ୍ଦ୍ରପୁରେ ନାହିଁ କି ଅବା ସ୍ବର୍ଗସୋଦର ।
 ସୁମେଢ଼ ମଣ୍ଡପପୁର ବ୍ୟବହାର ବଚନ ଅଟ୍ଟାଳୀମାନେ ।
 ପ୍ରାଚୀର ପ୍ରାସାଦ ପ୍ରାକାରେ ବସ୍ତ୍ରାର କାଙ୍କାଲରେ ବ୍ୟବସାନେ ।
 କି ଧବଳମୟ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଉଦୟ ପ୍ରାୟୁକ ବଗର ଶୋଭା ।
 ମୁଖ ରାବ ଧ୍ବନି ଉତ୍କଳ ପତ୍ରୁଛ ସିନ୍ଧୁମନ୍ତନ କି ଅବା ।
 ତହିଁରେ ନିବାସ ଯେ ପ୍ରିୟ ପୁରୁଷ କାମଦେବ ରଜ ପ୍ରାୟ ।
 ହରଷ ବଦନ ସଦାନନ୍ଦ ମନ ଦେବ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ବିନୟ ।
 ଦ୍ବିତୀୟ କୁବେର ପ୍ରାୟ ଧନେଶ୍ବର ବାରେଶ୍ବର ବରଷ୍ଟବ ।
 ଯୁବଜା ଯେମାନେ ନ ଭକ୍ତିଶୀଳ ଆନେ ସେବନ୍ତି ଯେ ଯାହା ଧବ ।
 ଅଷ୍ଟମୁନିବର ପୁରୁଷିଷାଗର ଜଣେ ଜଣେ ବୃହସ୍ପତି ।
 ପାରନ୍ତି ସେ ଜଳ ଜାଣନ୍ତି ସେ ନୀଳ ଭୃଷିତ ହୋଇଛୁ ଶିଳ ।
 ତହିଁରେ ରାଜନ ଦ୍ବିତୀୟ ତପନ କୁଳରେ ଅଟଇ ଜାତ ।
 ନୃପତିମାନଙ୍କ ରୂପାମଣି ଏକ ଦଶରଥ ନାମେ ଖ୍ୟାତ ।
 ସକଳ ଗୁଣରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସେ ନିପୁଣ ରଣେ ବୀର ଧ୍ରୁବଜୟୀ ।
 ସମରେ ଶମନଭ୍ରାତାକୁ ଜିଣିଣ ତେଣୁଟି ଅଳ ନିର୍ଭୟୀ ।
 ଅସଂଖ୍ୟ ବଳ ମେଦନା ଟଳ ଟଳ ଜିଣନ୍ତୁ ନାହିଁ ତାହାଙ୍କୁ ।
 ଅନେକ ଅଶ୍ବ ରଥ ଗଜ ପଦାତ ଜିଣି ସେ ନାହିଁ କାହାକୁ ।
 ହରିକି ରାଜନ କରନ୍ତି ପୂଜନ ପୁଣି ପ୍ରାପତ ନିମନ୍ତେ ।
 ନୃପବର ନବସହସ୍ର ବରଷ ପୂଜା କଲେ ଏହି ମତେ ।
 ପୁଣି ନୋହିଲା ବୋଲଣ ଏକଦିନେ ରାଜା କଲେ ବହୁ ଶୋକ ।
 ପ୍ରବୋଧ କରିଣ କହିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ସୁମନ୍ତମନ୍ତ୍ରୀ ଅନେକ ।
 ବୋଲନ୍ତି ସୁମନ୍ତ ଶୁଣ ନୃପବର ସନତକୁମାର ବାଣୀ ।
 ବରାହଜସ୍ତୁତରଂଗପଦ କଲେ ପୁଣି ହେବ ଅଛୁ ଶୁଣି ।
 ଅନେକ କାଳଯାଏ ଅଙ୍ଗ ଦେଶରେ ଅନାବୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ।
 ଲେମପାଦ ରାଜ୍ୟେ ବରାହଜସ୍ତୁତ ଅସନ୍ତେ ବୃଷ୍ଟି ହୋଇଲା ।
 ତେଣୁକରି ତାଙ୍କୁ ଶାୟନ୍ତୁ କନ୍ୟାକୁ ବିଭା କରାଇଲେ ରାଜା ।
 ବୋଲେ ବଣି ରଞ୍ଜ୍ୟଶୃଙ୍ଗ ଏବେ ତାଙ୍କ ପୁରେ ପାଉଛନ୍ତି ପୂଜା ।

ପଞ୍ଚମ ସ୍କନ୍ଦ

ସଗ—ମଙ୍ଗଳଗୁଣ୍ଡରୀ

ବୋଲନ୍ତି ରାଜନ ଶୁଣିଥିଲ ଅବା କାହିଁ ।
 କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ବଜେ କରାଲେ ନେଇ ।
 ଶୁଣିଣ ସୁମନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ କହେ କର ଯୋଡ଼ି ।
 ବଢ଼ାଶ୍ରମରେ ଥିଲେ ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ।
 ଲେମ୍ପପାଦ ନୃପ ବେଶ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ପେଟିଲେ ।
 ସେମାନେ ଯାଇଣ ତାଙ୍କ ବନେ ପ୍ରବେଶିଲେ ।
 ମଠ ଯଗାଇ ତପକୁ ଗଲେ ବଢ଼ାଶ୍ରମ ।
 ତାହା ଜାଣି ବାରନାଶ ମିଳିଲେ ଅନେକ ।
 ରୁଷି ପ୍ରାୟ ଜାଣି ରୁଷ୍ୟଶଙ୍ଖ ଧୁଳା କଲେ ।
 ତାଙ୍କ ଭୂପ ଶୋଭା ଦେଖି ରୁଷି ହୁଷ୍ଟ ହେଲେ ॥
 ପରୁରନ୍ତି କେବଣ ବନରେ ଭୁମ୍ଭ ମଠ ।
 କରୁଅଛୁ କେବଣ ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ଭୁମ୍ଭେ ପାଠ ॥
 ଧନ୍ୟ ଅଟେ ଭୁମ୍ଭ ବନ ଧନ୍ୟ ଭୁମ୍ଭ ପୁଣ୍ୟ ।
 କେବଣ ବୃକ୍ଷର କ୍ଷୀର ନରୁଛୁ ଲେପନ ।
 କେବଣ ତରୁକୁସୁମ ହୋଇଛୁ ଭୂଷଣ ।
 କେବଣ ବନ୍ଧୁ ଆଶିଷ ଏ ବଜ୍ର ପ୍ରଣ ।
 ସେମାନେ ବୋଲନ୍ତି ଆମ୍ଭ ବନରେ ଏମାନ ।
 ନାନା ପଦ୍ମଫଳ ଆମ୍ଭେ କରୁଁ ଯେ ଅଗନ ।
 ଆମ୍ଭେମାନେ ରଜଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଣ ପଣିତ ।
 ଅନବରତରେ କରୁଥାଉଁ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ॥
 ଆମ୍ଭ ସଙ୍ଗରେ ଆସ ଯିବ ଆମ୍ଭ ବନ ।
 ଏତେ ବୋଲି ଭଣ୍ଡିଣ ଆଶିଲେ ତପୋଧନ ।
 ନଭୁକା ଉପରେ ବୃକ୍ଷମାନ ସେ ଶେପିଲେ ।
 ତହିଁରେ ବସାଇ ତାଙ୍କୁ ଘେନଣ ଅଇଲେ ॥
 ଭୁମ୍ଭର ମଉଣ୍ଡ ଲେମ୍ପପାଦ ନୃପବର ।
 ତାହାଙ୍କ ଦେଶକୁ ଏବେ ଅନୁକୂଳ କର ।
 ଶୁଣି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ଅଯୋଧ୍ୟା ଭୂପାଳ ।
 ସାଜିଲେ ସେ ସମଦଣ୍ଡ ତରୁରଙ୍ଗ ବଳ ।
 ଅଙ୍ଗଦେଶ କଟକରେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
 ପାଣ୍ଡେଟି ଅଇଲେ ଅଙ୍ଗଦେଶର ନରେଶ ।

ବହୁ ହୁଷ୍ଟ ହୋଇ ବେନ ମିଶି ଅଲଙ୍ଗନ ।
 ଘେନଣ ତାହାଙ୍କୁ ଗଲେ ଆପଣା ଭୁବନ ।
 ରୂଷ୍ୟଶୂଳ ଦେଖି ରାଜା ନମସ୍କାର କଲେ ।
 କୁମାରୀକ ଦେଖି ରାଜା ବହୁହୁଷ୍ଟ ହେଲେ ।
 ମିଶ୍ରଙ୍କୁ କହିଲେ ସେ ମନ ବେଦନାମାନ ।
 ପୁତ୍ରକାମ ଯଜ୍ଞ ସେ କରିବେ ତପୋଧନ ।
 କୁମାରୀ ସହଚେ ଆମ୍ଭେ ଯିବୁଁ ବେନ ଘେନି ।
 ଶୁଣି ରାଜା ସମର୍ପିଲେ ସନ୍ତୋଷରେ ବେନ ।
 ଲେମ୍ପପାଦ ଅନେକ ଅନେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଲେ ।
 ବହୁ ଉପହାର ଦେଇ ମନ ତୋଷ କଲେ ।
 କୁମାରୀସହଚେ ମୁନି ଘେନଣ ଆରଲେ ।
 ବୋଲେ ବଣି ପୁତ୍ରକାମ ଯଜ୍ଞ ଆରମ୍ଭଲେ ॥

ଷଷ୍ଠ ସ୍କନ୍ଦ

ମନୁବର ବାଣୀ

ରୂଷ୍ୟଶୂଳ ଯାଗ କଲେ । ଦେବତା ସନ୍ତୋଷ ହେଲେ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆହୁତିର ଶେଷେ । ଜାତପୁରୁଷେ ।
 ଦାହପୁବର୍ଣ୍ଣ ଶରୀର । ପାର୍ଶ୍ଵ ଘେନିଛୁ କର ।
 ମୁନିଙ୍କ କରେ ସେ ଦେଲେ । ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲେ ।
 ମୁନି ଦେଲେ ରାଜାକର । ଘେନଣ ସେ ନୃପବର ।
 କୌଶଲ୍ୟା କୈକେୟୀ ରାଣୀ । ଦେଲେ ସେ ଆଣି ।
 ବେନରାଣୀ ବେନଭାଗ । ସୁମିତ୍ରାଙ୍କୁ ଅନୁରାଗ ।
 କରିଣ ତାହାଙ୍କୁ ଦେଲେ । ତରୁ ଖାଇଲେ ।
 ଉଦେ ନୋହୁଁ ରବିପ୍ରଭା । ଯେହେ ପ୍ରାଣ ଦଶେ ଶୋଭା ।
 ସେହୁରୂପେ ସେ ସୁନ୍ଦର । ରହି ଗର୍ଭର ।
 ଗଲ ବେନ ପାଞ୍ଚମାସ । ହେଲ ପ୍ରସବ ଦବସ ।
 ତରୁଣ ଶୁକ୍ଳନବମୀ । ପୁତ୍ର ଜନମି ।
 ଯେତେ ସେ ଲକ୍ଷଣମାନ । କହିଥିଲେ ତପୋଧନ ।
 ତହିଁକି କୋଟିଏ ଗୁଣେ । ଜାତ ଲକ୍ଷଣେ ।
 ତନୁ ମରକତଶ୍ରେଣୀ । ସକଳ ଦେବ ଅଗ୍ରଣୀ ।
 କୌଶଲ୍ୟା ଉଦରୁଁ ଜାତ । ଅଖିଳତାତ ।
 କୈକେୟୀ ଉଦରୁଁ ପୁତ୍ର । ଦୁର୍ବାଦଳ ପ୍ରାୟ ଗାବ ।
 ଅବତରଲେ ନନ୍ଦନ । ତାହାଙ୍କ ସାନ ।

ସୁମିତ୍ରା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ । ହୋଇଲେ ସେ ବେନସୁତ ।
 ଶୁକ୍ରସୁବର୍ଣ୍ଣ ଶରୀର । ଅତି ମଧୁର ।
 ଦେଖି ଦଶରଥ ତୋଷ । ରାଜଲେ ଦ୍ଵିଜ ବଶେଷ ।
 ଅଶ୍ଵ ଗଜ ଗାବ ଦାନ । ଦେଲେ ହିରଣ୍ୟ ।
 ହେଲେ ହାଟ ଭୁଞ୍ଜୁର । ନେଲେ ସେ ଇନ୍ଦର ନର ।
 ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ତୋଷ । କର ସନ୍ତୋଷ ।
 କରାଇଲେ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ । ଉତ୍ସବ ହେଲା ବହୁତ ।
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବାଜେ ସ୍ଵର୍ଗରେ । ଦୁଷ୍ଟ ଅମରେ ।
 କଲେକ ନାଭି ଛେଦନ । ସୁଗନ୍ଧ କଲେ ଲେପନ ।
 ଉଷ୍ଣଜଳରେ ଯେ ଧୁନ । କଲେ ବସନ ।
 ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ପୋଛି ବସନ । କରାଇଲେ କ୍ଷୀରଧାନ ।
 ରତ୍ନଦୋଳ ପରେ ତୋଳି । ଶୁଅନ୍ତି ବାଳୀ ।
 ଯେବଣ ରାମଚରଣ । ସକଳ ଲୋକ ଶରଣ ।
 ସେ ପ୍ରଭୁ ଜନମ ଆସି । ଭଣିଲେ ବଣି ।

ସପ୍ତମ ଛନ୍ଦ

ପଞ୍ଚୁଆତି ସଖୀଘର ଉତ୍ସବ ଗଲା । ଏକବିଂଶ ଦିବସ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ।
 ବଣିଷ୍ଠଆଦି ସକଳ ବ୍ରାହ୍ମଣଗଣ । ଦଶରଥ କରାଇଲେ ନାମ କରଣ ।
 ରାମନାମ ଜ୍ୟେଷ୍ଠର ଭରତ କନିଷ୍ଠ । ବିଚ୍ଛନ୍ନ ନାମ ଦେଲେ ମୁନି ବଣିଷ୍ଠ ।
 ସୁଲକ୍ଷଣ ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାମ ଦେଲେ । ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ତାଙ୍କ ସାନ୍ତୁକକୁ ବୋଇଲେ ।
 ଦନ୍ତ ଦନ୍ତ ବଢ଼ିଲେ ସେ ଚନ୍ଦ୍ରନନ୍ଦନ । ଦେଖି ଦଶରଥ ରାଜା ଅନନ୍ଦ ମନ ।
 ପାଳନ୍ତି ଦୋଳୀରେ ସୁତ ଗାନ୍ଧାରୀ ଗୀତ । ବଜାନ୍ତି ଯୁବତୀ ବାଣୀ ବାଦ୍ୟ ନିରତ ।
 ଗୁଲୁଗୁଲୁରେ ଅଧରୁ ବହଇ ନାଳ । ହାଲବନ୍ତ ଗଳିତ ଶ୍ରୀମୁଖମଣ୍ଡଳ ।
 କମଳଦଳ ଲେଟକୁ ବସେ କଞ୍ଚଳ । ହୃଦୟରେ ଧନ ଜରେ ମେଖଲାମାଳ ।
 କୁଟିଳ କୁନ୍ତଳମାଳ ମୁକୁତା ଫଳ । ବାଜିଣୀ ନୃପର ବାଜେ ଚରଣ ତଳ ।
 କଚଟୀ ବାହୁଟୀ ହେମସୁବେ ଛନ୍ଦଣୀ । କଟିତଟେ ପୀତାମ୍ବର ସୁମଣିଷ୍ଠେଣୀ ।
 ଅଶ୍ଵତ୍ଥର ଭରା ଦେଇ ପୁଣି ଉଠନ୍ତି । କେତେବେଳେ କାନି ଧରଣୀରେ ପଡ଼ନ୍ତି ।
 ଯୁବତୀ ବେଢ଼ି ନଈକୁ ବଜାଇ ତାଳି । କର ଶାବକ ମଣ୍ଡି କି କରନ୍ତି କେଳି ।
 ଚନ୍ଦ୍ରକୂମରେ ଯେ ଧୂଳି ଖେଳେ ତପ୍ତର । ଲାଲାଭାବେ ଆବୋରନ୍ତି ବାଲି ନଅର ।
 ପାଞ୍ଚବରଷ ପୂରନ୍ତେ ହୁଏ କୂମର । ଅଶ୍ଵେତ୍ସଣ କଲେ ଅଶ୍ଵ ଗଜ ନିକର ।
 ସୁବେଶେ ବଳିଲା ଚିତ୍ତ ହୋଇଲା ଧୀର । ସମସ୍ତଗୁଣେ ନିପୁଣ ବିରଜବର ।
 ଶୁକ୍ରପକ୍ଷ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟ ବଢ଼ନ୍ତି ରାମ । ଚନ୍ଦ୍ରାଦି ବେନ ପାଞ୍ଚ କଲେ ବୃତକର୍ମ ।
 ପଡ଼ିଲେ ବେଦ ପୁରାଣ ଶାସ୍ତ୍ରାଗମ । ଦଣ୍ଡା ଖଣ୍ଡା ଧନୁବିଦ୍ୟା କ୍ଷତ୍ରିୟ ଧର୍ମ ।
 ବଣିଷ୍ଠଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷା କଲେ ସକଳ । ତପୁରତ୍ନ ରବି ପ୍ରାୟ ତେଜ ପ୍ରବଳ ।

ମୁଗୟା । କରଣ ମୁଗମାନ ମାରନ୍ତି । ଶରଧା କରଣ ମୁଗପତ୍ନୀ ଧରନ୍ତି ।
 ହରନ୍ତି କରମୁଥରୁ କରଣାବକ । ମାରନ୍ତି ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ଗଣ୍ଡ । ଜୀବ ଅନେକ ।
 କୁଆସିଂହ ପ୍ରାୟେ ଗଢ଼ ଦଶେ ଲବଣ୍ୟ । ସପ୍ତମ ବରଷ ଆସି ଦୁଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
 ନବତନ କିଶୋର ବୟସ ଶ୍ରୀରାମ । ଛବି ଦେଖି ମୁରୁଛନ୍ତି ହୁଅଇ କାମ ।
 କାମଶାସ୍ତ୍ର ପଠନରେ ବଳିଲ ମନ । ସୁବେଶ ଯୁଗଳରେ ନିଶ୍ଚଳ ନୟନ ।
 ସଙ୍ଗୀତେ ଶରଧାପତି ଶୁଣନ୍ତି ଗୀତ । ବୋଲେ ବଣି ମନସିକ ମନରୁ ଜାତ ।

ସପ୍ତଦଶ ଛନ୍ଦ

ଶଗ—ଅନନଭୈରବ

ଧନୁ ଧର ରାମ ହୋଇଲେ ଉଦ୍ଧା । ଲକ୍ଷ୍ମେ ନୃପତିରେ ଦଶନ୍ତି ଶୋଭା ।
 ବାମଦେବ କୋଦଣ୍ଡ । ହୋଇଲେ ବେନଶଶ୍ରୁ ।
 ଧନ କଲ ପ୍ରଚଣ୍ଡ । ମୋହେ ସକଳ ପିଣ୍ଡ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ କରେ ଦେଇ ଧନୁଶର । ରାଜସଭାକୁ ବୋଲନ୍ତି ଉଦ୍ଧର ।
 ପାରିଲେ ସକଳେ ଧନୁକୁ ଧର । ଧନୁ ଭଙ୍ଗ ଯଶ ରଖ ମହାର ।
 ଶୁଣି ରାଜାମାନେ ରାମ ଉଦ୍ଧର । ଭୂମିକ ଗୁହଁ ନମ୍ର କଲେ ଶିର ।
 ବାମକରେ ଧନୁ ଧରଣ ରାମ । ତଡ଼ାଇ ଟଙ୍କାରିଲେ ଗୁଣଦାମ ।
 ଯେତେ ଲଞ୍ଜିଆଇ ଶର ଆସନ । ତେତେ ଲଞ୍ଜିଆଇ ମୁକୁଟମାନ ।
 ଯେତେବେଳେ ରାମ ଟାଣିଲେ ଗୁଣ । ଟାଣିଲେ କି ନୃପତି ପ୍ରାଣ ।
 କର୍ଣ୍ଣସରକି ଆଣିଲେ ଓଟାରି । ହସ୍ତିକି ଯେହେ ଧରଇ କେଶରୀ ।
 ଯେତେବେଳେ ଭଗ୍ନ କଲେ କୋଦଣ୍ଡ । ହସ୍ତି ଭଙ୍ଗିଲେ ଏ ଲକ୍ଷ୍ମଦଣ୍ଡ ।
 ନୃପତିଙ୍କର ଯେତେ ଆଶା ଥିଲା । ଧନୁ ସଙ୍ଗତେ ସେ ଭଗ୍ନ ହୋଇଲା ।
 ଧନୁ ଭଙ୍ଗି ରାମ ବଜେ ଆସ୍ଥାନେ । ଦେଖିଣ ବରଷ ନୃପତିମାନେ ।
 କନ୍ୟାକୁ ଆଣି ମୁଦୁସୁଲ୍ଲ ଗଲେ । ବୋଲେ ବଣି ଜନକ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।

ସତବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ଶଗ—ମୁଖାରୀ ବହୁପଠ

ପଶୁରାମ-ଧନୁ ରାମ ଧରବାର ଦେଖି ।
 ମନୋହୁଃଖେ ମାନଭର ହେଲେ ତନ୍ତ୍ରମୁଖ ।
 ଟେକ ସଖି ଟେକ ଏବେ ଶଶିକିତ-ମୁଖ ।
 ଜଣିବାକୁ ଆସିଥିଲେ ପଶୁଧର ଦେଖ ।
 ବମ୍ବାଧରା ତୋ-ବମ୍ବାଖ ମୋତେ ବହୁ ଦୁଃଖ ।
 ସୁଖ ଦାୟିନି ତୋ ବହୁ ଅଛୁ କାହିଁ ସୁଖ ।
 ପ୍ରଦୀପ କୁଆଁ କରଇଛୁ ଯେଉଁ ସତ୍ୟ ।
 କରଥାଅ ସଖି ସେହି କଥା ଭୁଲି ତଥ୍ୟ ।

ଶୁଣି ରାମ ରମ୍ୟବାଣୀ ରମଣୀରତନ ।
ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ଟେକିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରମାବଦନ ।
ହାସ ରସ ପରିହାସେ କଲେ ବହୁ ଲଳା ।
ରସସିନ୍ଧୁରେ ବୁଡ଼ିଲେ ରସିକମାଣୀ ।
ଅଯୋଧ୍ୟା ପ୍ରବେଶ ଦଶରଥ ମହାପତି ।
ବୋଲେ ବଣି ରାମକୀର୍ତ୍ତି ଶୁଭ କଲ ଶିଳି ।

ଅଷ୍ଟବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ଦତ୍ତିକାମୋଦ

ଜାନକା ସଙ୍ଗତେ ବହୁ ବିନୋଦ । କମଳ ଚନ୍ଦ୍ର କି ଷଟପଦ ।
ରତ୍ନଭୂଷଣ ଅଙ୍ଗେ । ମୁଗମ୍ଭା କରେ ରଙ୍ଗେ । ଘେନ ଜାନକା ସଙ୍ଗେ ।
ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଶୁଣି ଶ୍ରବଣେ । ଭୟେ କମ୍ପନ୍ତ ବର ନୃପଗଣେ ।
ତାଙ୍କ ତେଜ-ତପନ । ଦହଇ ଉଷ୍ମ-ବନ । ଶତଚନ୍ଦ୍ର ସମାନ ।
ରାମଙ୍କ ବନ୍ଧନ ଶୁଣି ରାଜନ । ଆନନ୍ଦ ହେଉଥାନ୍ତି ପ୍ରତିଦିନ ।
ବିଚାର କରେ ନିତି । ରାମ ହେବେ ନୃପତି । ସୁଖେ ପାଳିବେ ଶିଳି ।
ଏମନ୍ତ ବିଚାର ନୃପତିର । ରାମ ଅଭିଷେକ ତତପର ।
ରାମ-ଚରିତରସ । ବଣି କଲ ପୀୟୂଷ । ପ୍ରଥମକାଣ୍ଡ ଶେଷ ।

ଅଥ ଅଯୋଧ୍ୟାକାଣ୍ଡ

ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦ

ସ୍ବଗ-ବନ୍ଧନା

ଗୁରୁ ଗଉରବ ଶ୍ରୀ ଯେ ଅମାତ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରିମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ।
ରାମ ରାଜ୍ୟକୁ ଯୋଗ୍ୟ କି ହୋଇବେ ।
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ରାମ ଯୁବରାଜ ହୋଇ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ବୋଇଲେ ହେ ।
ସୁଜନେ, ରାମ ସକଳ ଗୁଣରେ ନିପୁଣ । ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶ କଞ୍ଜବନ-ଅରୁଣ ।
ଉଷ୍ମନୃପ-କରି ନିବାସବାପାର୍ତ୍ତି ଜାତ ମୁଗେନ୍ଦ୍ର ତରୁଣ ହେ । ଭେଦେବ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ନୃପତିଚୂଡ଼ାମଣି ମନ୍ତ୍ରିକି ଚାହିଁ ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
ନଗ୍ନେ ଉତ୍ସବ କରାଅ ବୋଇଲେ ।
ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅଯୋଧ୍ୟା ଯୁବରାଜ ହେବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଲେ ହେ ।
ସୁମନ୍ତ, ଏବେ ଅଭିଷେକ ବସ୍ତ୍ର ଉତ୍ଥାଅ । ଆମ୍ଭ କଟକେ ଘୋଷଣା ଦଥାଅ ।
ନକ୍ଷତ୍ର, ବାର, ଚନ୍ଦ୍ର ଯୋଗ ହୋଇଛି ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅଶାସ୍ତ୍ର ହେ । ସୁମନ୍ତ ।
ଅଜ୍ଞା ପ୍ରମାଣରେ ନଗ୍ନରେ ସୁମନ୍ତ ଉତ୍ସବ ମଣ୍ଡଳୀକ କଲେ ।
ଅଭିଷେକର ବସ୍ତ୍ର ଉତ୍ଥାଅଲେ ।

ରାବ ପାହଲେ ରାମରାଜା ହୋଇବେ ଏ ଘୋଷଣା ଦିଆଇଲେ ସେ । ସୁମନ୍ତ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ରଥରେ ବସାଇ । ଘେନି ଅଇଲେ ରାଜା ଆଜ୍ଞା ପାଇ ।

ରାମ ନୃପତିଙ୍କି ଦର୍ଶନ କରିଣ ବସିଲେ ଶିରଲମ୍ବାଇ ସେ । ସୁମନ୍ତ ।

ରାମଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଆନନ ହୋଇ ରାଜା ବୋଲନ୍ତି ଆହେ ରାମ ଶୁଣ ।

ତୁମ୍ଭେ ସକଳ ଗୁଣରେ ନିପୁଣ ।

ବଶେଷେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ରାଣୀଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର କୁଳକୁ ଅଟେ କାରଣ ହେ । ଶ୍ରୀରାମ :

କାଲି ହୋଇବ ତୁମ୍ଭେ ଯୁବରାଜା । ଆଜ ଅଧିବାସରେ ପାଅ ଧୂଜା ।

ପୁଷ୍ୟାନକ୍ଷତ୍ରରେ କକଟାଚନ୍ଦ୍ରମା କହିଲେ ବଶିଷ୍ଠ ଦ୍ଵଜା ହେ । ଶ୍ରୀରାମ ।

ଏମନ୍ତ ବାଣୀ ଅନ୍ତଃସ୍ଵରେ ଶୁଭିଲ ଶୁଣି ଆଇଲ ଯେ ମନ୍ତ୍ରତୀ ।

କୈକେୟୀକି କହିଲ କରଯୋଡ଼ ।

ଶୁଣିଣ ସେ ତାକୁ ଆପଣା କଣ୍ଠରୁ ରହମାଳା ଦେଲ କାଢ଼ି ସେ । ସୁମନ୍ତ ।

ଦେଖି ଚକିତ ହୋଇଲ ମନ୍ତ୍ରତୀ । ମାଳା ଧକାଇ ବୋଲେ ନାହିଁ ଲେଜା ।

ନୃପତି ସଉଦାଗୀ ରାଣୀ ବୋଲଇ ଶୁଣି ନ ପାଅ କି ବ୍ରୀଡ଼ା ଗୋ ।

ପୁଣିହିଁ ମନ୍ତ୍ରତୀ ବୋଲଇ ତାହାଙ୍କୁ ବଧାର ବଧ କାହିଁ ପାଇଁ ।

ତୁମ୍ଭେ ପୁତ୍ରତ ରାଜା ହେଲେ ନାହିଁ ।

କଉଶଳା ରାଜ-ମାତା ବୋଲଇବେ ତୁମ୍ଭର ହର୍ଷ କର୍ପାଇ ଗୋ । ସୁମନ୍ତ ।

ଏବେ ଶୟନ କର କ୍ରୋଧପୁର । ରାଜା ଅଇଲେ ମାଗ ବେନବର ।

ରାମ ବନେ ଯିବେ ଭ୍ରତ ରାଜା ହେବେ ପୁରକଥା ମନେ କର ଗୋ । ସୁମନ୍ତ ।

ମନ୍ତ୍ରତୀ ବାଣୀ କୈକେୟୀରାଣୀ ଶୁଣି କ୍ରୋଧମନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ଦୃଢ଼ କରିଣ କବାଟ ପାଡ଼ିଲେ ।

ଗୁରୁକ୍ରୋଧ ବହୁ ଧରଣୀରେ ଶୋଇ ଆଉରଣ ଦୂର କଲେ ସେ । ସୁମନ୍ତ ।

ରାଜା ରାମଙ୍କୁ ଦେଉଣ ମେଲଣି । ନିଜ ସଦନେ ପ୍ରବେଶ ରଜନୀ ।

ମଦନବଶେ କୈକେୟୀରାଣୀ ପାଶେ କହେ ନାନାବୃତ୍ତ ବାଣୀ ସେ । ରାଜନ ।

ଉଠି ଉଠି ଆରେ ନରେନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦନା କର୍ପାଇ କରୁ ଏଡ଼େ ମାନ ।

କହ କହ ମୋତେ ପ୍ରିୟ ବଚନ ।

ଯାହା ମାଗିବୁ ତାହା ଯେବେ ନ ଦେବ ନାଶିବ ସୁକୃତମାନ ଗୋ । ସୁମନ୍ତ ।

ଶୁଣି ଧୂଳି ବର ମାଗେ ତରୁଣୀ । ସତ୍ୟ କରଇ କହେ ପୁଣିପୁଣି ।

ଭ୍ରତରାଜା ହେବେ ରାମ ବନେ ଯିବେ ଏହା ଦେବ ନୃପମଣି ହେ । ଭୋଦେବ ।

ଶୁଣି ତା ନୃପତି ଶିରରେ କୁଳିଶ ପଡ଼ିଲ ପ୍ରାୟୁକ ହୋଇଲ ।

ଅଉ ଦେହରେ ଜ୍ଞାନ ନ ରହିଲ ।

କେତେବେଳେ ପୁଣି ସ୍ଵପ୍ନପ୍ରାୟ ମଣି କଇକେୟୀକି କହିଲ ସେ । ରାଜନ ।

ଏହା ମୋତେ ନ ବୋଲ ରେ ତରୁଣୀ । ପ୍ରାଣ ମାଗିଲେ ଦେବ ଏହିକ୍ଷଣି ।

ବୋଲେ ବଣି ରାଜାଙ୍କର କ୍ରୋଧରେ ବେନନେଶୁଁ ବହେ ପାଣି ହେ । ସୁଜନେ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଶ୍ଳୋକ

ସ୍ଵର୍ଗ-ଅନ୍ତରାଳ

କରୁଣା । ଆଦି ଯେତେକ ନାଶ । ନ ଚାହାନ୍ତି ତୋର କୋପକୁ ତର ।
 ଶ୍ରୀରାମକୁ ଯେବେ ପେଶିବୁ ବନେ । କି ବୋଲିବେ ମୋତେ ସକଳ ଜନେ ।
 ଆରେ କୋପନାବର । ଏବେ କୋପ ସଂହର ।
 ସେନ ବନୟ ମୋର । ଧରୁଅଛୁ ତୋ କର ।
 ରାମକୁ ନ ଦେଖି ଶୁଭବି ପ୍ରାଣ । ଏ କଥା ମୋହର ସତ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ।
 କରୁଥିଲି ତୋତେ ଗଲାର ମଣି । କାଲେ ହୋଇଲୁ ତୁ କାଳସର୍ପିଣୀ ।
 କି ଦୋଷ କଲେ ତୋତେ ମୋର ରାମ । କିପାଇଁ ତାହାକୁ ହୋଇଲୁ ବାମ ।
 କାଲେହେଁ ନ ଥିଲୁ ତୋର ଏ ଗାନ୍ଧୀ । ଶିଖାଇଲୁ ତୋତେ କେଉଁ ଯୁବଣୀ ।
 ଚାହୁଁ କହୁଁ ହେଲୁ ରଜନୀ ଶେଷ । ଶଙ୍ଖଶବଦ ଶୁଭିଲୁ ବିଶେଷ ।
 କେବେହେଁ ତା ମାନ ନୋହୁଲୁ ତୋଷ । ବୋଲେ ବଣି କଲି ଉକ୍ତ ଅଶେଷ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଶ୍ଳୋକ

ସ୍ଵର୍ଗ-ସିନ୍ଧୁ

ରାଜାଙ୍କ ବନୟ ଦେଖିଣ କୈକେୟୀ ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ନୃପତି ।
 ଶୁଣିଛନ୍ତି ସତ୍ୟ ପାଇଁ ଧୂବେ ରାଜାମାନେ କଲେ ଯେତେ ଗତି ।
 ଆହେ ସତ୍ୟବକ୍ତା । ସତ୍ୟ ତେଜଲେ ମୋହର ହୃଦୟ ।
 ଶୁଭିବ ସତ୍ୟସ୍ଥାନ ବାରତା । କିପାଇଁ ହେଉଛୁ ଏଡ଼େ ସାନତା ହେ ।
 ପିତା ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ସାବୁଜ ସହିତେ ଅଇଲେ କୋଦଣ୍ଡଧର ।
 ନୃପତିଙ୍କି ଚାହୁଁ ନମସ୍କାର କଲେ କୁର୍ବଣ ବେନ ପୟର ।
 ଦେଖି ପିତା ବିକଳ । ନୟନରୁ ବହେ ଅଶ୍ରୁଜଳ ।
 ‘ରାମ’ ବୋଲି ହୋଇଲେ ବିକଳ । ତଳପଡ଼ିଲେ ଅବନୀତଳ ।
 ଓଲଗି ହୋଇ କୈକେୟୀକ ପୁତ୍ରନ୍ତ୍ର ଏଥର ଚରତ କହ ।
 କେଉଁ କାରଣେ ପିତାଙ୍କ ଶୋକ ଏଡ଼େ ଲଗିଲୁ ମୋତେ ସନେହ ।
 କିବା ମୋ ଅଭିଷେକ । ସୀତକାରକୁ କରନ୍ତି ଶୋକ ।
 ନାଗଗଲେ କିବା ଜ୍ଞାନ ଲୋକ । ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କି ହୁଏ ଏତେକ ।
 କୈକେୟୀ କହନ୍ତି ଶୁଣ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଯହିଁପାଇଁ ଏ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ।
 ସେତ ନ କହିବେ ମୁଁ ତାହା କହିବି କଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋ ସନମତ ।
 ଶୁଣି ଜାନଙ୍କାକାନ୍ତ । କହୁଛି ଏହା କର ପୁରୁଷ ।
 ପ୍ରାଣ ମାଗିଲେ ଦେବ ଦୁରତ । ଅଗ୍ନି ଜାଳଣ ହୋଇବି ହତ ।
 ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଣ ବୋଲନ୍ତି ଜନନୀ ଧୂବେ ଦେଇଛନ୍ତି ବର ।
 ତାହା ମାଗିବାକୁ ନସତ ହୋଇଣ ଶୋକ କରନ୍ତି ପିଅର ।

ତୁମ୍ଭେ ବନକୁ ଯିବ । ଅଭିଷେକ ଭରତ ହୋଇବ ।
 ଆଉ କ୍ଷଣେ ବଳମ୍ବ ନୋହିବ । ତେବେ ପିତାଙ୍କ ସତ୍ୟ ରହିବ
 ଚଉବବରଷଯାଏ ତୁମ୍ଭେ ଆହେ ଧରଥୁବ ଯଦିବେଶ ।
 ଫଳ ମୂଳ ଖାଇ ଗ୍ରାମେ ନ ପଶିବ ବକଳ କରିବ ବାସ ।
 ତାର ନିଶ୍ଚର ବାଣୀ । ରାମ ସନମତ କଲେ ଶୁଣି ।
 ସେହିକ୍ଷଣି ହୋଇଲେ ମେଲଣି । ଘାନ ବଣି ଶୋକ ଭରେ ଭଣି ।

ଚତୁର୍ଥ ଛନ୍ଦ

ସଗ—କୁମ୍ଭାମୋଦୀ

ମାତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ରାମଚନ୍ଦ୍ର କହନ୍ତି ବଚନ ।
 ଭୂତ ରାଜା ହେବ ଆତ୍ମଙ୍କୁ ବନକୁ ପେଶିଲେ ରାଜନ ।
 ଶୁଣି କଉଶଲ୍ୟା ମୂର୍ଚ୍ଛିତା ହୋଇଣ ପଡ଼ିଲେ ମସ୍ତୁର ।
 ଯେସନ ମୂଳ ଛେଦନ କଲେ ପଡ଼େ ଶୁଷ୍କ ତରୁବର ।
 ରାମଚନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କୁ ସଚେତ କରନ୍ତେ କରନ୍ତି ରୋଦନ ।
 ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କେମନ୍ତେ ମୁରୁଛୁ ରହିବ ଥିକ ମୋ ଜୀବନ ।
 ବଞ୍ଚୁଥାଇଁ ମୋ ରାମ ରାଜା ହେଲେ ଯିବ ମୋ ସନ୍ତାପ ।
 ବହୁ ଏବେ ତାହା ଦେଖାଇ ଦିଅଲ କଲ ମୁଁ କି ପାପ ।
 ଏହା ଶୁଣି ରାମ ଫାଟିତ ନ ଗଲ ମୋହର ଶରୀର ।
 ବେଦନା ସହିବାକୁ ଏବେ ହୋଇଲ କୂଳଶୁ ନିଷ୍ଠୁର ।
 ଚାଲ ରାମ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗତରେ ମୁହିଁ ଯିବି ବନକୁ ।
 କେ ନିନ୍ଦା କରବ ବହୁ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ ଯେ ଧେନୁକୁ ।
 କୈକେୟୀ ଭୟରେ ଦର୍ଶନ କରିଣ ନ ଯାଇ ନାହାକୁ ।
 ଏବେ ସେହି ମୋତେ ଉପହାସ କଲେ କହିବ କାହାକୁ ।
 ଶୁଣି ରାମଚନ୍ଦ୍ର କହନ୍ତି ଜନନି କହତ ଅମାତ ।
 ଯୁବଞ୍ଜମାନଙ୍କର ସକଳଧର୍ମ ପଢ଼ିଙ୍କ ଭକତ ।
 ବନବାସ ସାରି ଦୂରତେ ଆସିବ କର ସୁକଲ୍ୟାଣ ।
 ଶୁଣି ତାହା ସୁକଲ୍ୟାଣ କଲେ ମାତା ଦେଖଣ କାତୁଣ୍ୟ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବହୁତ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଣ ବୋଲନ୍ତି ରାମକୁ ।
 ତୁମ୍ଭେ ରାଜା ହୁଅ ଭୂତ ସହିତେ ମୁଁ ମାରବ ରାଜାକୁ ।
 ବନ ଗଲେ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗତରେ ଯିବି ହୋଇଣ ସେବକ ।
 ଫଳ ମୂଳ ଖୋଳ ଦେଉଥିବ ଆଣି ହେ ରଘୁନାୟକ ।
 ହେଉ ସଜ ହୋଇ ଆସ ବୋଲି ଗଲେ ଜାନଙ୍କା ପାଶ ।
 ବୋଲେ ବଣି ସୀତା ଦେଖିଲେ ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀମୁଖ ବରଷ ।

ପଞ୍ଚମ ଛନ୍ଦ

ସ୍ବଗ - ସିନ୍ଧୁବାମୋଦୀ

ବାନ୍ତର ବମନ ଜାଣି, ପଶୁରନ୍ତ ଠାକୁରାଣୀ,
ଦଶୁଛୁତ ଶ୍ରୀମୁଖ ବରଷ ।
ଆଜ ହେବ ଅଭିଷେକ, ନେତ୍ରେ ପୁରୁଛୁ ଲେତକ,
ମୁଁ ଅବା କଲ କେବଣ ଦୋଷ । ହେ ପ୍ରାଣନାଥ ।

ପୁଣେ କୈକେୟୀଙ୍କି ବର, ଦେଉଣ ଥିଲେ ପିଅର,
ରଖିଥିଲେ ଗୁପ୍ତରେ ସେ ମନେ ।
ଆମ୍ଭ ଅଭିଷେକ ଶୁଣି, ମାଗିଲେ ସେ ସତ୍ୟ ବାଣୀ,
ଭ୍ରତ ରାଜା ରାମ ସିବେ ବନେ । ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି ।

ନ ଧର ମନେ ବରଷ, ନୋହିବ ଦବ୍ୟ ସୁବେଶ,
ସେବି ଥିବ ମାତାଙ୍କର ପାଶ ।
ଘରୁ ନୋହିବ ବାହାର, ସଙ୍ଗ ନୋହିବ କାହାର,
ଯେମନ୍ତେ ଭ୍ରତ ନ କରେ ରୋଷ । ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି ।

ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀମୁଖୁଁ ବାଣୀ, ଶୁଣି ସୀତା ଠାକୁରାଣୀ,
ବୋଲନ୍ତି ଜାଣିଲି ତୁମ୍ଭ ମନ ।
ତୁମ୍ଭେ ଯେବେ ସିବ ବନେ, ମୁଁ କର୍ପି ଥିବି ସଦନେ,
ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ କରବି ଗମନ । ହେ ପ୍ରାଣନାଥ ।

ଯେବେ ନ ନେବ ସଙ୍ଗରେ, ନ ଥିବ ପ୍ରାଣ ଅଙ୍ଗରେ,
ତୁମ୍ଭେ ମୋ ପରାଣ ପଞ୍ଚଭୂତ ।
କରୁଥିବ ବନେ ସେବା, ଶତ ବରଷ ହେଉ ବା,
ତେବେ ମୋର ତୋଷ ହେବ ଚିତ୍ତ । ହେ ପ୍ରାଣନାଥ ।

ଶୁଣି ରାମାରମ୍ୟବାଣୀ, ବୋଲନ୍ତି କୋଦଣ୍ଡପାଣି,
ତୁମ୍ଭେ ମୋର ପିଣ୍ଡର ଜୀବନ,
ଜାଣିବାକୁ ତୁମ୍ଭ ମନ, ବୋଲିଲି ସଖି ଏସନ,
ଜଳବନ୍ଧୁ ନ ବଢ଼ନ୍ତି ମାନ । ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି ।

ଏହି ସମୟେ ଲକ୍ଷଣ, ସଜ ହୋଇ ସେହିକ୍ଷଣ,
ଶ୍ରୀରାମ ଛମ୍ପୁରେ ପରବେଶ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଚାହିଁ ତୋଷ, ହେଲେ ବନବାସୀ ବେଶ,
ବୋଲେ ବଣି ସବୁର ବରଷ । ହେ ସୁଜ୍ଞଜନେ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ଛନ୍ଦ

ସ୍ତବ—କଳ୍ୟାଣ

ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଭ୍ରତ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ । ଦେଖିଲେ ସବୁର ମୁଖ ବରଷ ।
 ଅନ୍ତଃସ୍ଥରେ ମାତା ଚରଣେ ପଡ଼ି । ପଶୁକୁଛନ୍ତି ବେନି କରଯୋଡ଼ି ।
 ଗୋ ଜନମା, ଆମ୍ଭ ପିଅର କାହିଁ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ କନିଷ୍ଠକୁ ଦେଖୁତ ନାହିଁ ।
 ଅଯୋଧ୍ୟାସ୍ଥର ଦଶେ ନାରଖାର । ମଙ୍ଗଳ ଦିଶୁନାହିଁ ଆମ୍ଭସ୍ଥର ।
 ପଥେ ଦେଖିଲ ଅଶଙ୍କୁନମାନ । କି ଅବା ନାଶଗଲା ଆମ୍ଭ-ପୁଣ୍ୟ ।
 ଗୋ ଜନମା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଶୁଣି ଜନମା କହନ୍ତି ବରନ । ରାମଙ୍କୁ ରାଜା କରନ୍ତେ ରାଜନ ।
 ନୃପତିଙ୍କି ମୁଁ ସତ୍ୟ କରାଇଲି । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବନକୁ ଯେଣିଲି ।
 ରେ କୁମର, ଏବେ ହୁଅ ନୃପତି । ତୁ ମୋର ଭୋଗ କର ଏ ବିଭୂତି ।
 ରାମଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ତୁମ୍ଭ ପିଅର । ଦେହ ଛାଡ଼ିଣ ଗଲେ ସ୍ଵର୍ଗସ୍ଥର ।
 ମୃତ୍ୟୁ ଶବ ଏବେ ଅଛନ୍ତି ରଖି । ଦହନ ନ କଲେ ତୋତେ ନ ଦେଖି ।
 ରେ କୁମର ଇତ୍ୟାଦି ।

ଶୁଣିଣ ମୁହଁ ଗଲେ ଭ୍ରତବାର । ମାତାଙ୍କୁ କଲେ ବହୁତ ଥକ୍କାର ।
 ମନ୍ତ୍ରାଦି କେଣ ଶବ୍ଦସ୍ଥନ ଧର । ବନନ କଲେ ଅବଧି ବର୍ଷର ।
 ଛାଡ଼ିଣ ଦେଲେ ରାମଙ୍କ ତରଣ । କୈକେୟୀରେ ସେ ପଶିଲା ଶରଣ ।
 ଶବ ଦହିଣ କଲେ ପ୍ରେତ କର୍ମ । ବୋଲେ ବଞ୍ଚି ରାଜାଙ୍କର ଯେ ଧର୍ମ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଛନ୍ଦ

ସ୍ତବ—ବୌଦ୍ଧିକ ପଦ୍ଧତୀ

ଭକ୍ତକୁ କୁଳ ସିଦ୍ଧି ଚଳମା ହେ ମୋର ଜନମା ଏହା ଅର୍ଜିଲେ ।
 ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ପିଅର ହେ ରାମ ବୋଲଣ ପ୍ରାଣ ତେଜିଲେ ।
 ଦୁଃଖ ପାମସ୍ତ ମନଭାଗୀ ହେ କ୍ଷମାଶୀଳ ଦୋଷ କର କ୍ଷମା ।
 ଅଯୋଧ୍ୟାସ୍ଥରେ ଅଭିଷେକ ହୁଅ ହେ ଘେନଣ ଜନକଜେମା ।
 ଭରତ ଶବ୍ଦସ୍ତ ଏମନ୍ତ ଯେ କହି ଚରଣ ତଳ ପଡ଼ିଲେ ।
 ଉଠ ଉଠ ବୋଲ ଶ୍ରୀକରେ ଯେ ବେନି ଭାଇଙ୍କି ତୋଳି ଧଇଲେ ।
 ପିତାମୁଖୁ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୀତା ଯେ ଶୁଣିଣ ବଳାପ କଲେ ।
 ମଦାଗ୍ରୀ ଜଳେ ଘ୍ନନ କରି ସେ ଲଙ୍କାଦାମ୍ଭଳ ପିଣ୍ଡାନ୍ତ ଦେଲେ ।
 ବଞ୍ଚିଷ୍ଠାଦି ସକଳଙ୍କର ବଚନରେ ନୋହିଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ।
 ଯେ ଯେତେବୁଝେ ମଣାଇଲେହେଁ ରାମ ନୋହିଲେ ସଦୟ ମନ ।
 ଭରତଙ୍କୁ ରାଜମାତ କହି ସେ ପାଦୁକା ଦେଇ କଲେକ ଦୋଷ ।
 ବୋଲେ ବଞ୍ଚିଭ୍ରତ ନନ୍ଦଗ୍ରାମେ ଯେ ସୈନ୍ୟ ଘେନି ହେଲେ ପ୍ରବେଶ ।

ଅଥ ଅରଣ୍ୟକକାଣ୍ଡ

ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦ

ସଗ—ବଞ୍ଚଳାଣୀ

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ମହାବନାନୁରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଶ୍ରାବମ ।
ଦଣ୍ଡକ ଅରଣ୍ୟ ସୀତାଙ୍କୁ ଦେଖାନ୍ତି ଦେଇଣ କଳେ ଭୁଜ ବାମ ।

ଗୋ ସଜନୀ । ତରୁମାନେ ଯେ ଅଭିରାମ ।

ଫଳ ପୁଷ୍ପେ ଲତା ଅତି ଅପ୍ରମିତା କି ଅବା ଶନ୍ଦର ଆରାମ ।
ଶୁକ ସାରା ସଙ୍ଗେ ଅଛନ୍ତି ବହୁଙ୍ଗେ ଫଳ ଲେଉଟେ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ।
ବହୁଙ୍ଗ ସଙ୍ଗରେ ଛାଡ଼ା କରିବାରେ ବ୍ୟବଧାନ ଥିବୁନି ।

ଗୋ ସଜନୀ । ଦେଖାଇ ଶ୍ରାବମ ସନ୍ତୋଷ ।

ତମାଳରମାଳ ତଳରେ କମ୍ବୁରୀ ଜୀବ ଚରନ୍ତି ଯେ ବଶେଷ ।
ସିଂହ, ଶାର୍ଦୂଳ, ଗଣ୍ଡା, ଗଜ ଗୟଳ, ମରୁଟ, ଭଲୁଙ୍କର କୁଳ ।
ମୁଗ, ଶୁକର, ଶଅମ୍ବର ହରିଣୀ, କୁଷ୍ମାନ୍ତର ସଙ୍ଗେ ମେଳ ।

ସେ ଜାନକୀ । ସହିତେ ରାମ ଯେ ସନ୍ତୋଷ ।

ଏହି ସମୟରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ବରାଧ ନାମରେ ରାକ୍ଷସ ।
ମହାଗିରି ପ୍ରାୟ ଦଶର ତା କାୟ ଧରିଛୁ କରେ ଦବ୍ୟ ଶୂଳ ।
ରୁଧିରେ ଶରୀର କର୍ଦ୍ଦନ ହୋଇଛୁ ମୁଖ ଦଶର ବକରାଳ ।

ହେ ସୁଜନେ । ସୀତାଙ୍କୁ ଘେନିଣ ସେ ଗଲ ।

ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶର ବୃକ୍ଷ କରନ୍ତେ ଭୟ ତହିଁକି ଯେ ନ ଜଳ ।
ଛାଡ଼ିଣ ସୀତାଙ୍କୁ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ନେଉଥିଲେ ସେ କାଳ କର ।
ସୀତାଙ୍କୁ ରୋଦନ ଦେଖି ବେନି ଭଲ ବାନ୍ଧୁକୁ ଭଗ୍ନ ତାର କର ।

ହେ ସୁଜନେ । ଦଳ ଦହିଲେ ତାର ପିଣ୍ଡ ।

ପ୍ରାଣ ତେଜ ଦୈତ୍ୟ ଗନ୍ଧର୍ବ ହୋଇଲେ ପାଇଣ ରାମଭୁଜଦଣ୍ଡ ।
ବରାଧ ବନାଶି ବନେ ବନେ ପଶି ଦେଖନ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ।
ସମସ୍ତ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କ ମଠ ଦେଖି ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ଯେ ରାମ ।

ହେ ସୁଜନେ । ଶରଭଙ୍ଗରକ୍ଷିଙ୍କ ପାଶେ ।

ଶ୍ୟାମପତି ତାଙ୍କୁ ବନୟ କରନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଲୋକକୁ ଯିବା ଆଶେ ।
ଶ୍ରାବମଙ୍କୁ ଦେଖି ଅନୁରାଗ ହୋଇ ଗଲେ ଯେ ଦେବ ସୁନାଶିର ।
ସୀତାଙ୍କୁ ସହିତେ ଶ୍ରାବମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପଡ଼ିଲେ ମୁନିଙ୍କ ପୟର ।

ହେ ସୁଜନେ । ରାମଙ୍କୁ କରଣ ସେ ସୁଜା ।

ଅଗ୍ନିରେ ପଶିଣ ଶରୀର ଧୂସିଣ ବ୍ରହ୍ମଲୋକକୁ ଗଲେ ଦୁଃଖ ।
ରକ୍ଷି ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ଯିବା ଶୁଣି ରକ୍ଷିମାନେ ଯେ ହେଲେ ତହିଁ ରୁଣ୍ଡ ।
ଦେଖିଲେ ଅଗ୍ନିରେ ଭସୁ ହୋଇ ଗଲେ ରକ୍ଷିଙ୍କ ପବତର ପିଣ୍ଡ ।

ହେ ସୁଜନେ । ରାମଙ୍କୁ ସେହିଠାରେ ଦେଖି ।

ବୋଲଇ ବଣି ସମସ୍ତ ରକ୍ଷିମାନେ ହୋଇଲେ ଯେ ପରମ ସୁଖୀ ।

ଦଶମ ସ୍କନ୍ଦ

ସଗ—ବୃଷସ୍ୟ ପତିତାଳ

ମାଘାତ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ବଂଶପାଣି କ୍ରୋଧେ କହଇ ବଚନ ।
 କହ ମୁଁ କାହାକୁ ରଣେ କିଣି ନାହିଁ ଏ ସର୍ବୋଦଗ ଭୁବନ ।
 ଏବେ କର ତୁ ମୋହର ବୁଦ୍ଧି । ରହମୁଗ ହୋଇବୁ ଅବସ୍ଥ ।
 ରାମ ଅଶ୍ରମନିକଟେ ତରୁଥୁକୁ ଦେଖି ଲେଉଟାଇବେ ବସ୍ତ୍ର ।
 ରାମ ତୋତେ ଲେଉଟ କରି ଗୋଡ଼ାଇଲେ ବହୁ ଦୂର ଘେନି ଯିବୁ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବାହୁ ଜାନକା ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ସ୍ଵସ୍ଵରେ ତାକ ତାକିବୁ ।
 ତହିଁ ଅବା ସିନା ତୁ ମରବୁ । ମୋର ଆଜ୍ଞା ଯେବେ ନ କରବୁ ।
 ଖଡ୍ଗ ଘେନି ହାଣିବ ତୋର ଶିର ଏହିକ୍ଷଣି କି କରବୁ ।
 ମନେ ବଞ୍ଚିରଲ ମାଘାତ ଅସୁର ନିଶ୍ଚୟ ହେବ ମରଣ ।
 ଏହା ହାତୁ ତାହା ହାତେ ପ୍ରାଣ ଗଲେ ହୋଇବ ସିନା କାରଣ ।
 ବୋଲେ ମାଘାତ ଶୁଣ ରାବଣ । ତୋର ନିକଟେ ହେବ ମରଣ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଆସୁଥାଅ ମୁଁ ଏବେ ଯାଉଛି ହୋଇବ ହେମ ହରଣ ।
 ଶୁଣି ରାବଣ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଣ ରହୁବରେ ବସାଇଲ ।
 ଆକାଶମାର୍ଗରେ ଘେନି ଆସି ତାକୁ ପଞ୍ଚବଟୀରେ ଛଡ଼ିଲ ।
 ଦେଖ ମାଘାତ ରାମଅଶ୍ରମ । ଶୋଭା ଦିଶୁଛି ରମ୍ୟ ଉଦ୍ୟାନ ।
 କଦମ୍ବ କର୍ଣ୍ଣିକାର ବେଦି ସୁନ୍ଦର ଦିଶଇ ତା ଅନୁପମ ହେ ।
 ଏମନ୍ତ କହି ତାକୁ ଦେଖାଇ ଦେଇ ଲୁଚିଲ ବନଭିତର ।
 ମାଘାତ ଦବ୍ୟ ହେମମୁଗ ହୋଇଲ ରାବଣେଶ୍ଵର ହିତର ।
 ଶୂଙ୍ଗ ମଣି ଶାସ୍ତ୍ର ବରଜୁୟି । ମୁଖ ମାଣିକ୍ୟେ ହୋଇଛି ଉଜ୍ଜ ।
 ନୟନ ମାଳମଣି ପେଟ ରଜତ ମରକତ ପ୍ରାୟ ଲଞ୍ଜ ।
 କାନ୍ତି ପ୍ରକାଳ ଦବ୍ୟହେମ ସଙ୍ଗୀନ ବନକୁ କରେ ଉଦିତ ।
 ପେଣି ପେଣି ହୋଇ ତନୁଯାକ ତାର ମୁକୁତାଚୟ ବଦିତ ।
 ପୁଣ୍ୟ କ୍ଷେପର ପୁଣ୍ୟ ତରଇ । ପୁଣ୍ୟ ସେ ଅବୟବ ଦେଖାଇ ।
 ନାନା ଶାଢ଼ିରେ ନାନା ଗନ୍ଧ କରନ୍ତେ କେ-ଅବା ନୋହିବ ମୋହି ।
 ରାମଅଶ୍ରମର ନିକଟେ ତରନ୍ତେ ପଡ଼ିଲ ଜାନକା ବୃକ୍ଷି ।
 କୁସୁମବନରୁ କୁସୁମକୁ ତୋଳୁଥିଲେ ଯେ ପଦ୍ମବିମୋହୀ ।
 ହରିଲ ମୁଗ ତାଙ୍କର ମତି । କରୁଅଛି ସେ ବିବିଧଗତି ।
 ଆହେ ଅର୍ଯ୍ୟପୁତ୍ର ଆସ ଆସ ଦେଖ ଏ କନକମୁଗ ଗତି ।
 ଶୁଣିଣ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଧନୁ ଶର ଘେନଣ ହେଲେ ବାହାର
 ଦେଖିଲେ ବିପଦମୁଗ ତରୁଅଛି କୁସୁମବନଭିତର ।
 ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରାମକୁ କହେ । ଦେବ ମାଘାତ ଏମନ୍ତ ହୋଇ ।
 ନ ଜାଣି ଅସୁରମାନଙ୍କ କପଟ ଲଗିଲିତ ବଡ଼ ଭୟେ ଯେ ।

ଶୁଣି ଜାନକୀ ବୋଲନ୍ତି ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଏହା ବର୍ତ୍ତନ ନ କର ।
 ଧରି ଅଣିଲେ ସେ ରତନକୁ ଦେବା ଧର ନ ପାରିଲେ ମାର ।
 ରାମ ଶୁଣି ସୀତାଙ୍କର କଲେ । କୋଦଣ୍ଡରେ ଗୁଣ ବସାଇଲେ ।
 ବୋଲେ ବଣି ସୀତା ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯଗାଇ ରାମ ତାକୁ ଗୋଡ଼ାଇଲେ ।

ଏକାଦଶ ଛନ୍ଦ

ରାଗ—ମୁଖାଶ୍ଵ ପଦଗାଳ

ହେମହରଣୀ । ଧୀରେ ଧାମନ୍ତେ ସୁନ୍ଦର ଧରଣୀ ।
 ଧରୁ ଧରୁ କରୁ ମୁଗ ପଳାଉଛୁ ଗୋଡ଼ାଇଛୁ ରଘୁମଣି ।
 କେତେବେଳେ ମୁଗ ଦୁଷ୍ଟକି ନ ଦିଶେ କେତେବେଳେ ଦୁଷ୍ଟ ଗୋଚର ।
 କେତେବେଳେ ଦୂରେ କେତେବେଳେ ପାଶେ ରାମକୁ ହେଲୁ ଅଗୋଚର ।
 ରାମକୁ ବହୁତ ଦୂର ଘେନିଯାଇଁ ଗଲୁ ଅବୃଣ୍ୟ ହୋଇ କାହିଁ ।
 ଫୁଟିଣ ରାମ ତରୁତଳେ ବସନ୍ତେ ପୁଣି ଛମୁରେ ହେଲୁ ଯାଇଁ ।
 ମାରିବା ବୋଲି ମନରେ ବର୍ତ୍ତନେ କୋଦଣ୍ଡରେ କାଣ୍ଡ ସଜିଲେ ।
 ବକ୍ତ୍ରଘାତ ପ୍ରାୟ ଶବଦ ଶୁଭିଲ ଯେତେବେଳେ ଶର ବଜିଲେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବାହୁ ସୀତା ବାହୁ ବୋଲଣ ରାମସ୍ଵରେ ଉଚ୍ଚେ ଡାକିଲ ।
 ମୁଗଦେହ ଛଡ଼ି ନିଜତନ୍ତୁ ଧରି ପ୍ରାଣ ହାରି ତଳେ ପଡ଼ିଲ ।
 ଦେଖି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଚକିତ ହୋଇଣ ବୋଲନ୍ତି ହେଲୁ ପରମାଦ ।
 ମୁଗଦେହ ଛଡ଼ି ଅସୁରଦେହରେ କିଣିଟ କୁଣ୍ଡଳ ଅଙ୍ଗଦ ।
 ଏ ବାଣୀ ଶୁଣି ଅମ୍ବର ପ୍ରାୟ ମଣି ଅସର ନ ପୁଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
 ଛଡ଼ି ଅଇଲେ ସୀତାଙ୍କୁ ନ ପାରବ କି ବୋଲିଲୁ ଦୁଷ୍ଟ ଦାରୁଣ ।
 ଏହା ବର୍ତ୍ତନେ ବାମ ଭୁଜ ବାମ ନୟନ ଡାକିଲୁ ସ୍ଫୁରିଲ ।
 ବୋଲେ ବଣି ରାମ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ ଶୃଗାଳ ଘୋରଧ୍ଵନି କଲ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ଛନ୍ଦ

ରାଗ—ମଧୁବେଶ୍ଵ ପଦଗାଳ

ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବାହୁ ଜାନକୀ ବାହୁ ବାଣୀ ଶୁଣିଣ ତରୁଣୀ ।
 ଚକିତ ହୋଇ ଠାକୁରଣୀ ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭ ଭ୍ରତାଙ୍କର ବାଣୀ ହେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ବପତ୍ତ ପଡ଼ିଲ ହେ ।
 ଏହା ଶୁଣି ମୋର ସବୁ ଅବସ୍ଥାକୁ ଜାବନ ଛଡ଼ିଲ ହେ ।
 ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ତଳ ଧନୁଶର ଧରି ବଳମ୍ଭ ନ କର ।
 ଭ୍ରତାଙ୍କୁ ତୁମ୍ଭର ସାହା ହୋଇ ଏବେ କର ଯାଇଁ ପ୍ରତିକାର ହେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଶୁଣିଲ ନାହିଁ କି ।
 କେଉଁ କୋଥ କରି ମନେ କି ବନ୍ଧୁର ନ ଗଲ କାହିଁକି ହେ ।
 ସାବତଜନନୀ ସୁତ ସିନା ତୁମ୍ଭେ ଆସିଛୁ କପଟେ ।
 ଭ୍ରାତାଠାରେ ଯେତେ ସେନେହ ସବୁ ସେ ପଡ଼ିଗଲଣିତ ବାଟେ ହେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଭଲୁଥିଲ ଯାହା ।
 ମାନସ ପୁରୁଷ ଦରବବଗରୁ ହୋଇଗଲ ତାହା ।
 ସଉମିତ୍ରୀ ଭଣି ଶୁଣ ଠାକୁରାଣୀ ନୁହସି ବକଳ ।
 ଗମଙ୍କୁ ବପଞ୍ଚ ଦେବାକୁ ନାହାନ୍ତି ବାର କେହି ରବିତଳ ଗୋ ।
 ସୁମୁଖି । ନ କର ସେ ଚନ୍ଦ୍ର ।
 ମୃଗ ଦେନିଶ ଏହିକ୍ଷଣି ଆସିବେ ବାର ବଳବନ୍ତ ।
 ସଜା ଶୁଣି ପୁଣି ବୋଲେ କଟୁବାଣୀ ଏମନ୍ତ ଜାଣୁ କି ।
 ଅନ୍ତରେ ମୁହଁ ତୋତେ ଭଜିବ ଏମନ୍ତ ମନେ ମଣୁ କି ରେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ନ ଯାଉ ମୋ ପାଶୁଁ ।
 ରାମ ଅନ୍ତେ ମୋତେ ଭରଜା କରିବୁ ଏମନ୍ତ ବଳସୁରେ ।
 କିବା ମୋତେ ନେଇ ଭରତଙ୍କୁ ଦେଇ ଭୁଞ୍ଜିବୁ ବିଭୂତି ।
 ମୁଁ ପୁଣି ଜୀବନ ଧରି ଧରଣୀରେ କରିବି କି ଅନ୍ୟ ପତି ରେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ । କୁହଁ ଭୂମି ଶୁଦ୍ଧ ।
 ଧନୁଶର ଧରି ବାହାର ହୋଇଲେ ହୋଇ କୋପମୁର୍ତ୍ତି ।
 ରାମ ମୋର ପିତା ତୁମ୍ଭେ ମୋର ମାତା କହିଲ ଅମାତ ।
 ଦରବ ପ୍ରତିକୂଳର ସମୟରେ ହୁଅନ୍ତ ଏହେ ଏ ଗୁହ ।
 ପ୍ରଭୁଙ୍କ । ଆଜ୍ଞା ପାଳୁଥିଲ ।
 ଯାଉଅଛୁ ମୁହଁ ମୋର ଦୋଷ ନାହିଁ ଆଥ ମଉଥଲ ।
 ଏମନ୍ତ ବୋଲି ବନଦେବମାନଙ୍କୁ କରୁଥିଲେ ସାକ୍ଷୀ ।
 ଅମ୍ଭ ବାହୁଡ଼ିବା ଯାଏ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରାକ୍ତୁଥବ ରଖି ।
 ଯେ ଦିଗେ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ସ୍ଵର ।
 ବୋଲେ ବଣି ସେହିଦିଗକୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହୋଇଲେ ବାହାର ।

ଦୟୋଦୟ ଛନ୍ଦ

ବନ୍ଧ—ବମଦାସକ ବୋଇଲି ବୁଝ

କରୁଥବ ବେଶେ ଦଶଶିର । ଛତା କମଣ୍ଡଳୁ ବେନ କର ।
 କଷା ବସନ ଶିଖା ପରତା । ଅଙ୍ଗରେ ମଣ୍ଡିଛୁ ଦ୍ଵାଦଶ ଚିତା ।
 ରାବଣେଶ୍ଵର ହୋଇ ହିନ୍ଦୁଣୀ । ଏହି ବେଶେ ନେବ ସୀତାକୁ ଭଣି ।
 ପଶିଣାଲା ଦ୍ଵାରେ ପରବେଶ । ମଉଥଲୀକି ଦେଖି ହରଷ ।

ପରୁର ଭ୍ରମର କେ ବର । ଏମନ୍ତ ବନେ କର୍ପା କଲ ଘର ।
 ଭ୍ରମର ପ୍ରାୟ ସୁନ୍ଦରୀ ନାହିଁ । ଦେନି କର୍ପାରେ ହେଲେ ବନବର ।
 ଶୁଣି ଜାନକୀ ସନ୍ତୋଷ ମନ । ଭିକ୍ଷୁକ ଦେଖି ଦେଲେ ଅସନ ।
 ଜଳ ଫଳ ମୂଳ ଅଣିଦେଲେ । ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ।
 ବୋଲନ୍ତି ଆସନ୍ତୁ ମୋର ପତି । ପ୍ରତିଦିନ ପୂଜା କରିବେ ଯତି ।
 ଶୁଣି ବୋଲଇ ଦୁଃଖ ରାବଣ । ଜାଣିଲି ଭ୍ରମ ପତିର ଗୁଣ ।
 ଯେଉଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜଗତେ ଶୋଭା । ଯାହା ଦେଖିଲେ ମୁନି ହେବେ ଲେଭା ।
 ତାହାକୁ ରଖିଅଛୁ ବନରେ । ତଳେହେଁ ଭାତ ନାହିଁ ତା ମନରେ ।
 ଆଗୋ ଆସ ଅସ ବରାଙ୍ଗନେ । କଷ୍ଟ ନ ପାଆ ଭ୍ରମେ ଏ ବନେ ।
 ପାପ ଦଶାରୁ ଥିଲା ଏ ଯୋଗ । ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁରୀ ତୁ କରିବୁ ଭୋଗ ।
 ମୋହର ହୋଇବୁ ତୁ ବନିତା । ରାବଣ ମୁହିଁ ବିଶ୍ୱାସ ମୋ ପତି ।
 ତାର ଏ ବଚନ ଶୁଣି ସଖା । ମନେ ପାଇଲେ ସେ ବଡ଼ ଭାତ ।
 ଦମ୍ଭ ହୋଇ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ । ଶ୍ୟାମ ଭକ୍ଷିପାରେ ସିଂହ ଅଶନ ।
 ଅଇଲେ ରାମ ପ୍ରାଣେ ମାରିବେ । ଯତିକି ଉପରୋଧ ନ କରିବେ ।
 ଶୁଣି ଅସୁର କେପିତ ହୋଇ । ନିଜରୂପ ସୀତାଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ।
 ଭୟ କରିବୁ ପୁଣି କହିଲ । ରାମଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ ବଳେ ଧରିଲ ।
 ନେଇଣ ରଥରେ ସେ ବସାଇ । କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ସଖା ବିକଳ ହୋଇ ।
 ରାମ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ରାମା ଭଜେ କରନ୍ତି କାରୁଣ ।
 ଖସି ପଡ଼ିଲ କୁସୁମମାଳା । ସୁବର୍ଣ୍ଣମାଳା ଥିଲା ସଖା ଗଳା ।
 ଛୁଡ଼ିଣ ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ସେ ଗଲା । ତନ୍ତ୍ର କରୁ ଅବା ପୁଅ ପଡ଼ିଲ ।
 ପଥେ ରେଡ଼ି ବୋଲଇ ଜଟାୟୁ । ରାମବନିତା କର୍ପା ତୁ ନେଉ ।
 ଅଧର୍ମକୁ ନାହିଁ ତୋର ତର । ଚୋରା କର୍ପା ନେଉ ଦଶଶିର ।
 ଆଜି ମୁଁ ପଥ ଛାଡ଼ି ନ ଦେବ । ସୀତା ନ ଛାଡ଼ିଲେ ରଣ କରିବ ।
 ଏହା ବୋଲଣ ସଂଗ୍ରାମ କଲ । ରାବଣହୁଁ ଅନେକ ଯୁଦ୍ଧିଲ ।
 ରଥ ଭାଙ୍ଗିଣ ଅଣ୍ଟ ସାରଥୀ । ମାରିଣ ସେନା କାଟିଲ ବିକର୍ତ୍ତୀ ।
 ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଭାଙ୍ଗିଲ ଧନୁ । କ୍ରୋଧରେ କମ୍ପିଲ ରାବଣ ତନୁ ।
 ଖଣ୍ଡା ଦେନି କାଟିଲ ତରଣ । ତେଣା କାଟି କଲ ରଣଭଣ ।
 ରଣ କରନ୍ତେ ସୀତା ଖସିଲେ । ଲତା ଭିତରେ ଯାଇଣ ଲୁଚିଲେ ।
 ଜାଣିଣ ତହୁଁ ଅଣିଲ ଧରି । ଗୁଗଣୀ ଅବା ଧରିଲ କେଶରୀ ।
 ସୀତାଙ୍କୁ କୋଳରେ ସେ ଧରିଲ । ଆକାଶରେ କ୍ଷେପିଣ ସେ ଗଲା ।
 ଗଲା ମୋହହାର ପଡ଼େ ଛାଡ଼ି । କେତେଦୂରେ ପୁଣି ନୃପୁର ପଡ଼ି ।
 ବାମାର ସବୁ କୃଷଣ ଗଣ । ଉଭୟରେ ବାନ୍ଧିଲେ ସେହୁକ୍ଷଣ ।
 ଗିରିଶିଖେ କପିରାଜ ଚାହିଁ । ତାଙ୍କ ଅଗକୁ ଦେଲେ ପକାଇ ।
 କ୍ଷୟ ବୋଲି ଫିଟାଇ ରଖିଲେ । ଯତନ କରି ତା ରଖାଇ ଦେଲେ ।

ରାବଣ ନେଉଛି କାହା ନାହିଁ । ଏମନ୍ତ ବୋଲିବୋଲି ହେଲେ ହର ।
 ସିନ୍ଧୁ ତେରଣ ରାବଣ ଗଲ । ଲଙ୍କାଗଡ଼ରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲା ।
 ସୀତାଙ୍କ ରଖି ସେ ନିଜ ପୁଅ । ତାଙ୍କଲ ସବ ବରୁପ ଅପୁର ।
 ସୀତାଙ୍କ ମନେ କରଇ ଭାବ । ବୋଲଇ ବଣ ଦେଖାଅ ବରୁଣ ।

ଅଥ କଷ୍ଟିକ୍ୟାକାଣ୍ଡ

ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦ

ସଗ-ମଙ୍ଗଳଗୁଣରୀ

ପ୍ରବେଶ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପଞ୍ଚାସରଞ୍ଜର ।
 ଦେଖନ୍ତି ନିର୍ମଳ ଜଳ ଅତି ମନୋହର ।
 କମଳ କୁମୁଦ କୋକନଦ ମାଳୋତ୍ପଳ ।
 ମଧୁପାନେ ମଉଁ ହୋଇ ଚମୁନ୍ତି ଭୁଷଳ ।
 ଚଉପାଶେ ବେଢ଼ିଛନ୍ତି ପୁଷ୍ପତରୁଣୟ ।
 ବରଜାନକୁ ସେ କରଇଛନ୍ତି ଭୟ ।
 ଦେଖ ଦେଖ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଏ ସରୋବର ଶୋଭା ।
 ଏହା ଦେଖି କେବଣ ଦେବ ନୋହିବ ଲୋଭ ।
 ବବିଧ ହଂସମାନଙ୍କେ ଦଶର ସୁନ୍ଦର ।
 ତାହୁକ ଛଉର କାକ ବକେ ଶୋଭାକର ।
 ବକାଶନ୍ତି ନବ ନବ ତୁତାଙ୍କୁର ମାନେ ।
 ପ୍ରକଟି ବାସନ୍ତି ବାସ ସବସନ୍ଧ୍ୟାନେ ।
 କାମତୁଣି-ଗରପ୍ରାୟ ଦଶନ୍ତି ଅଶୋକ ।
 ସୀତାଙ୍କ ବଛେଦ କରଇଛନ୍ତି ବହୁ ଶୋକ ।
 ପାଟଳୀପଟଳ କାମାନଳ ପ୍ରାୟ ଦଶେ ।
 କେତକାକଲକା ମନସିଞ୍ଜ-କୁନ୍ତ କି ସେ ।
 ମଞ୍ଜିକା ସଉରଭେ ମଧୁକର ନିକର ।
 ଧ୍ବଜ କର ଖୋଜୁଛନ୍ତି ସବଦଶନ୍ତର ।
 ମଦଗନ୍ଧ ସୁଶୀତଳ ପ୍ରସରେ ମରୁତ ।
 କୋକିଳ ଧ୍ବଜ କରନ୍ତି ହୋଇ ମହ ମତ୍ତ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲନ୍ତି ଦେବ ଏ ଶିଶିରଅନ୍ତ ।
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଛନ୍ତି ବରୁଜନ ବସନ୍ତ ।
 ଦେଖନ୍ତି ସେ ପଞ୍ଚାସରୋବରକୁ ବୁଲଣ ।
 ସୀତାଙ୍କ ବରହେ ପୁଣ କରନ୍ତି କାରୁଣ ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କରନ୍ତି ପ୍ରବୋଧ ।

ବୋଲେ ବଣି ଶୁଣି ରାମ ଦୁଇଗୁଣ କୋପ ।

ପଞ୍ଚମ ଛନ୍ଦ

ସ୍ବଗ-ସ୍ବଜବଜେ ଧନାଶ୍ରୀ

ସର୍ବେବର ତଟୁଁ ବଜେ ରାମ । ବୋଲନ୍ତି କହ ଏ ଗିରି ନାମ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଜଣାନ୍ତି ରୁଷ୍ୟମୁକଗିରି ସୁଗ୍ରୀବର ଏ ଆଶ୍ରମ । ହେ ଦେବ ।
 ଏହି ଗିରି ତଳେ ଆମ୍ଭେ ଥିବା । ତାର ବ୍ୟସ୍ତମାନ ଗୁହ୍ୟବା ।
 ବଶ୍ୟ ଅମୃତକୁ କଲେ ସିନା ଆମ୍ଭେ ତା ସଙ୍ଗେ ମରୁଣ ହେବା ।
 ଏହା ବରୁରନ୍ତେ ସୁଗ୍ରୀବର । ଦେଖୁଥିଲୁ ସେ ଗିରିଶିଖର ।
 ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ରୂପକୁ ଅନାଇ ଦୁରାନ୍ତ ସେ ସୁଗ୍ରୀବର । ହେ ଦେବ ।
 ଆସେହିଲୁ ଆନ ଗିରିଶିର । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ମିଳିଲେ କତର ।
 ହନୁ ବୋଲଇ କାହାକୁ ଭୟ କର ପଳାଇଲ ଏତେ ଦୂର ।
 ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ବାନରରାଜ । ବାଳୀ ଦୂତ ହୁଅନ୍ତୁ ଗୁହ୍ୟ ।
 ହର ହର ପ୍ରାୟ ଶୋଭାପାଉଛନ୍ତି ଧନୁଶର ଧର ସଜ । ହେ ହନୁ ।
 ଶୁଣି ହନୁ ହେଲେ ଭୀଷ୍ମସଜ । ଦେଖି ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ତେଜ ।
 ତରଣତଳେ ପଡ଼ିଣ ପରୁରଇ ତୁମ୍ଭେ କେଉଁ ଦେବରାଜ ।
 ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ । ରାମଚନ୍ଦ୍ରଟି ଏହି ବୋଲିଲେ ।
 ସୁଗ୍ରୀବର ସଙ୍ଗେ ମରୁଣ ହୋଇବେ ତାଙ୍କର ଦୟା ହୋଇଲେ । ନେ ଭୀଷ୍ମ ।
 ସେହି ବୋଲନ୍ତି ମୁଁ ଗର ହନୁ । ମୁହିଁ ଅଟଇ ପବନ-ସୁନୁ ।
 ମୋର କଳେ ବସ ସୁଗ୍ରୀ ଭେଟାଇବ ବୋଲି ବସ୍ତ୍ରାୟଲ ତନୁ ।
 ହନୁ ଚିହ୍ନିଲ ନିଜ ଗୋସାଇଁ । ବେନ ଭାଇଙ୍କି କଳେ ବସାଇ ।
 ରୁଷ୍ୟମୁକଗିରି ଶିଖରେ ମିଳଣ ଗଲ ତାହାଙ୍କୁ ବସାଇଁ । ସେ ହନୁ ।
 ଯାଇଁ କହିଲ ସୁଗ୍ରୀବ ପାଶ । ଆଜ ଭୟ ଗଲ ତୋର ନାଶ ।
 ବୋଲେ ବଣି ତୁମ୍ଭେ ପାପ ନାଶ ସିବ ଦର୍ଶନ କରିବ ଆସ ।

ଦଶମ ଛନ୍ଦ

ସ୍ବଗ-ସ୍ବଜିଅରୀ ପଡ଼ିନାଳ

ହୃଦରେ ବାଜଣ ଶର, ପଡ଼ିଲ ସେ କପିବର,
 ଦେଖିଲ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରୂପ ।
 ଦିବୁ ବନ ନାଥ ହୋଇ, ଅନାଦ କଲ କପାଇଁ,
 ମୋତେ ବନା ଦୋଷେ କଲ ଏଡ଼େ କୋପ ହେ ।

ରଘୁନାୟକ । ଲୁଚି ବନ୍ଧିଲ କପାଉଁ ଏଡ଼େ ସାୟକ ।
 ମୁଁ ଯେ ଶୁଣିଥିଲ ତୁମ୍ଭେ ବଡ଼ ବିବେକ ।
 ଇଷ୍ଟାକୁଳେ ଲଗାଇଲ କଳଙ୍କ ।
 ଗଜକୁ ବନ୍ଧିଲେ ଦନ୍ତ, ଗଜମୋଡ଼ା ପାଇଥାନ୍ତୁ,
 ସିଂହକୁ ବନ୍ଧି ଦଶନ୍ତା ବଳ ।
 ମୃଗକୁ ବନ୍ଧିଲେ ମୃଗମାଂସ ହୋଇଥାନ୍ତା ଭୋଗ ।
 ମୃଗକପି ବନ୍ଧି କି ଲଢ଼ିଲ ଫଳ ହେ ।
 ତେଡ଼େ କୁଳେ ଜାତ ହୋଇ, ଏଡ଼େ ଅନାଦି କପାଉଁ,
 କ୍ଷତ୍ରିଙ୍କର ନିକି ଏ ବ୍ୟଭାର !
 ମୋର ଭ୍ରତା ସଙ୍ଗେ ମୁହିଁ ସମର କରୁଥିଲୁ,
 ତୁମ୍ଭେ କପାଉଁ ମୋତେ କଲ ପ୍ରହାର ହେ ।
 ଅସିବା ବେଳରେ ତାଗ, ଲେଉଟାଇ ନେଉଥିଲା,
 ଜାଣି ତୁମ୍ଭେ ଅବିବେକ ପଣ ।
 ମୁଁ ବୋଇଲି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଧର୍ମକୁଳେ ଜାତ ହୋଇ,
 ମୋତେ ଅଧର୍ମ କରବେ କି କାରଣ ହେ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ତାଙ୍କୁ, ନୃପ ପେଷିଲେ ଆତ୍ମକୁ,
 ଅଧର୍ମକି ଦଣ୍ଡ ଦେବାପାଇଁ ।
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ ହୋଇ କନିଷ୍ଠଭାଇ ଭାରିଯା ହର,
 ଏ ପାପ ମନେ ବଢ଼ିର କର ନାହିଁ ହେ ।
 କପିରାଜନ ।
 ଏହି ଦଣ୍ଡକୁ ଅଟ ତୁମ୍ଭେ ଭ୍ରଜନ ।
 ଆଉ ଦଣ୍ଡ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନ ଦେବ ଶମନ ।
 ବୋଲେ ବଣି ହୋଇଲା ସେ ମଉନ ହେ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ଛନ୍ଦ

ସ୍ତବ—କାମୋଦୀ

ଭାଗ କହଇ ବାଣୀ, ଶୁଣ ହେ ରଘୁମଣି, ଏଡ଼େ ଅଧର୍ମ କପାଁ କଲ ।
 ବନବାସକୁ ଆସି, ମୋର ପଡ଼ିକି ନାଶି, ଏଥରେ କି ଯଶ ପାଇଲ ହେ ।
 ରଘୁନାଥ । ଆଜି ମୁଁ ହୋଇଲ ଅନାଥ ।
 ଥକ ଥକ ହେ ପଣ, ଥକ ହେ ରଘୁରାଣ, ଥକ ଏ କୋଦଣ୍ଡ ଭରତ ହେ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଅଧର୍ମ ପଣ, ଦେଖି ହେ ରଘୁରାଣ, ଦଶରଥହିଁ ତଡ଼ି ଦେଲେ ।
 କୈକେୟୀସୁତ ଭ୍ରତ, ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ରାଜତ୍ଵ, ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ ହେ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଉପର ବଂଶ, ଭଗୀରଥ ନରେଶ, ଗଙ୍ଗାକୁ ଶୂନ୍ୟରୁ ଅଣିଲେ ।
 କପିଳ କୋପାନଳେ, ଦଗ୍ଧ ହୁଅନ୍ତେ ବାଲେ, ତାଳି ଶୀତଳ ତାଙ୍କୁ କଲେ ହେ ।

ପୁଣେ ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲି, ବଡ଼ ଧାର୍ମିକ ବୋଲି, ଏବେ ଦେଖିଲି ବଡ଼ମନ ।
ଏଡ଼େ ପ୍ରାକର୍ମ ଯେବେ, ବହୁତ ଭୁଜଦଣ୍ଡେ, କିପି ହାଉଲ ଦଶକକ ।
ରାମ ବୋଲନ୍ତି ସଖା, ମୋର ଦୋଷ ନାହିଁଟି, ତାଙ୍କ ଅଧର୍ମେ ସେହି ମଲେ ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ ହୋଇଣ କନିଷ୍ଠ ଭାଉସାକୁ, ବଳତକାରରେ ହରଲେ ଗୋ ।

ମହାସଖା । ଆଜି ମୁଁ ଫେଡ଼ିବ ଦୁର୍ଗତ ।

ଅଭସ୍ୟ ଦେଇଣ, ରଖିବ ତାର ପ୍ରାଣ, ଜିଆଇ ଦେବ ତୁମ୍ଭ ପତି ।
ତାର ରାମର ବାଣୀ, ଶୁଣି ସେ କପିମଣି, ସତେଇ ହୋଇ ଉଠି ବସି ।
ରାମ ମୁଖକୁ ଚାହିଁ, କହଇ ବିକଳାଇ, ଶୁଣ ଧାର୍ମିକ ରଘୁବଂଶି ହେ ।

ରଘୁନାଥ । ଆଜି ମୁଁ ହୋଇଲି କୃତାର୍ଥ ।

ସକ ସକ ହେ ପଣ, ସକ ହେ ରଘୁରାଣ, ସକ ଏ କୋଦଣ୍ଡ ଭାରତ ।
ଏତେ ବୋଲଣ ବାଳୀ, ପଡ଼ିଲି ମନ୍ଥାସୁଳୀ, ଅନ୍ତରାକ୍ଷରେ ପ୍ରାଣ ଗଲ ।
ବୋଲଇ ବିଶି ଶୁଣ, ଦେଖ ବାଳ ମରଣ, ବୈକୁଣ୍ଠ ପୁରରେ ମିଳିଲ ।

ରଘୁନାଥ । ଆଜି ମୁଁ ହୋଇଲି କୃତାର୍ଥ ।

ସକ ସକ ଇତ୍ୟାଦି

ପଞ୍ଚବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସଗ—ଗଡ଼ମାଳିଆ ବୃହ

ଭଦ୍ରା ମୁଥପତି ଗଣ । ନାମ ଧରି ଧରି ଚନ୍ଦ୍ରାଇ ଦ୍ୟନ୍ତି ଯେ ।
ରାମକୁ ତାରାମଣ । ଦେଖ ଦେବ ହେ ।
ଅଜାଦ ହୁକୁ ସୁଷେଣ । ଗଜ ଜାମୁବନ୍ତ କେଶରୀ ବୀର ହେ ।
ଭ୍ରମଯାନର ରମଣ । ଦେଖ ଦେବ ହେ ।
ପଞ୍ଚବିଂଶ ନସନା ଏହି । ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କୋଟି କୋଟି କପି ହେ ।
ଜଳନା ହେବାକୁ ନାହିଁ । ଦେଖ ଦେବ ହେ ।
ବିନୋଦ ସେନାକୁ ରାଇ । ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ କପିକୁଳର ସାଇଁ ଯେ ।
ଧୁବଦଣେ ଖୋଜି ଯାଇଁ । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।
ଭଦେଗିରି ଯାଏ ଯିବ । ବନ ଗିରି ଗ୍ରାମ ପୁର କଟକ ଯେ ।
ସମସ୍ତ ବୁଲି ଖୋଜିବ । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।
ଜନକରାଜା ଦୁଲଣୀ । ବାରତା ମାସକେ ନ ଦେଲେ ଆଣି ଯେ ।
ପକାଇବି ଶିର ହାଣି । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।
ଗବୟ, ଗବାକ୍ଷ, ଗଜ । ଦୁର୍ବିନ୍ଦ, ତାର, ନଳ, ନାଳ, ସୁଷେଣ ଯେ ।
ହନୁମତ ଯୁବରାଜ । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।
ଜାମୁବ ଗଜମାଦନ । ବୋଲେ କପିରାଜ ତୁମ୍ଭେ ସେ ବେଗେ ହେ ।
ଦକ୍ଷିଣେ ଯାଅ ବହନ । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।

ମାଷେ ନ ପୁରୁଁ ଅସିବ । ଦକ୍ଷିଣସିନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟେ ଯେତେ ଗିରି ହେ ।
 ସବୁ ବୁଲଣ ଖୋଜିବ । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।
 କେଶରୀ ବରକୁ ଚାହିଁ । କହନ୍ତି ତାହାକୁ ପାଶକୁ ଶୁଭ ଯେ ।
 ଖୋଜିବ ପଶୁମେ ଯାହିଁ । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।
 ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଘରଣୀ । ବାରତା ମାସକେ ନ ଦେଲେ ଅଣି ଯେ ।
 ଦଣ୍ଡ ଦେବ ସତ୍ୟବାଣୀ । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।
 ଶତବଳ ସେନାପତି । ତାହାକୁ ଶୁଭ କହନ୍ତି କି ଯେ ।
 ଉତ୍ତରେ ଯାଅ ତଡ଼ିତ । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।
 ପୁଷ୍ପଗରେ ସ୍ଥାନ ଯେତେ । ସୁଗ୍ରୀବ ତାହାକୁ କହଲେ କେତେ ଯେ ।
 ବଣି କି କହିବ ଗୀତେ । କି ମୋ ବନ୍ଧୁ ହେ ।

ଅଥ ସୁନରାଜାଣ

ଚତୁର୍ଥ ସ୍କନ୍ଦ

ସଗ—ସିନ୍ଧୁତା

ରାବଣର ବାଣୀ ଶୁଣି ଠାକୁରାଣୀ ବୋଲନ୍ତି ଅରେ ପାମର ।
 ରାମ ଜାଣିଥିଲେ ଜୀବନେ ନ ଥାନ୍ତି ନ ଥାନ୍ତି ଏ ଲଙ୍କାପୁର ରେ ।
 ନାଶ ସିବ ସମ୍ପଦ । ରାମ ସଙ୍ଗେ ଯେ କଲୁ ବିବାହ ରେ ।
 ଶୁଣି ନାହିଁ ଧନୁର୍ଗୁଣ ନାଦ ରେ । ନିକଟରେ ଅଛି ତୋ ବିସଦ ରେ ।
 ତୁ ଶୁଭ ପାପିଷ୍ଠ ଦୁରାଚାର ନଷ୍ଟ କୁଣ୍ଡକୁ ମୋର ଶରୀର ।
 ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଥାଅ ତୋତେ ମାରି ମୋତେ ନେବେ ଏଥୁଁ ରଘୁବୀର ରେ ।
 ପୋଡ଼ି ସିବ ଏ ଲଙ୍କା । ପର ଯୁବତୀକ ନାହିଁ ଶଙ୍କା ରେ ।
 ମରବାକୁ ନାହିଁ ତୋର ଦକା ରେ । ରାମ ପାଇନାହାନ୍ତି ଅଶଙ୍କା ଯେ ।
 ଯାହା ତୁ କହୁଛୁ ଅସ୍ଥାୟ ପାଉଛୁ ଛଡ଼ି ନ ପଡ଼େ ରସନା ।
 ଛଡ଼ିବ ଏକାବେଳକେ ଦଶଶିର ରାମ ହେଲେ କୋପମନା ସେ ।
 ରଘୁକୁଳକରତା । ପାଇ ନାହାନ୍ତି ମୋର ବାରତା ସେ ।
 ଖୋଜୁଥିବେ ବନଗିରି ଲତା ସେ । ହୁଁ ତୁ ଥିବେ ପାଇଣ କୁଣତା ସେ ।
 ଜାନକା ବଚନ ଶୁଣି ଦଶାନନ କୋପେ ବୋଲଇ ବଚନ ।
 ବେନିମାଷେ ମୋତେ ରାମ ଦେଖାଇବୁ ନୋହିଲେ ହେବୁ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଯେ ।
 ଏହି ସମୟ ଜାଣି । ମିଳିଗଲ ମନୋଦୟ ଶୁଣି ଯେ ।
 କହେ ସିନ୍ଧୁତା ହୋଇଣ ବଣ ଯେ । ଦେବ ମନ ନ କର ବିରସ ସେ ।
 ରକ୍ଷା-ଅପୁରୁଷ ଶିଖାର ରାବଣ ମନ୍ଦରକୁ ବାହୁଡ଼ିଲ ।
 ମନୋଦୟକ ଘେନି ପୁଣି ପୁଷ୍ପକଦାନପରେ ପହଞ୍ଚିଲ ଯେ ।

ବେଢ଼ି ରକ୍ଷାଦଳୁଣୀ । ଭୟ କରନ୍ତି ବହୁ ଗରଜ ଯେ ।
 କି କାରଣେ ରାବଣେ ନ ଭଜି ଗୋ । ତୋର ମାଂସକୁ ଖାଇବୁ ଭଜି ଯେ ।
 ସମସ୍ତ ରାବଣୀ ତୋହର ମାଂସକୁ ବାଣ୍ଟି ଖାଇବୁ ଗୋ ସୀତେ ।
 କିପି । ରାବଣର ଭାରିଯା ଭୁ ନୋହୁ ବଞ୍ଚୁଛ ଭୁଞ୍ଜୁ କେତେ ଯେ ।
 ଶୁଣି ଦେବା କାତର । ନୟନରୁ ବହେ ମାରଧାର ।
 ମନେ ଚନ୍ଦ୍ରା କଲେ ରଘୁବୀର ଯେ । ବଣି ଭଜଇ ସୀତା ପୟର ଯେ ।

ସପ୍ତମ ଛନ୍ଦ

ରାଗ—ତୋଡ଼ୀ ଏକତାଳୀ

ଶିଶୁପାଳୁକ୍ଷର ତାଳେ, ହନୁ ମନେ ମନେ ଭାଳେ,
 ନିଶ୍ଚୟ ଜାନକୀ ଜନକନନ୍ଦିନୀ ଦେଖିଲି ବେନିତୋଳେ ।
 କି ଭାବ୍ୟବଳେ ।
 ଶୁଣିଛୁ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ, ନିରତେ ମାରଲେଚନ,
 ତେବେହେଁ ଶୋଭାକୁ ଉପମା ଦେବାକୁ ନାହିଁ ନା ସମ୍ଭବନ ।
 ନାମ୍ନରତନ ।
 ବହୁ କି ନ କରେ ପୁଣି, ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଘରଣୀ,
 ଆସୁରପୁରେ ଅସୁରା ଜଗିଛନ୍ତି ଜଗତର ଠାକୁରଣୀ ।
 ରମଣୀମଣି ।
 କହନ୍ତେ ବଶାନ୍ତଗୁଣ, ଶୁଭନ୍ତେ ସଖା ଶ୍ରବଣ,
 ତରୁକୁ ଚାହିଁଲେ ମଜିଟ ଗୋଟିଏ କହେ ରାମକାରି ଗୁଣ ।
 ସେ ପୁଣ ପୁଣ ।
 କିପି ତୁ କାହିଁ ଅଇଲୁ, ଶ୍ରୀରାମ ନାମ ଧଇଲୁ,
 ହୃଦୟ ମୋହର ଦହନକାଳରେ ଚନ୍ଦନ ଲେପନ କଲୁ ।
 ଯାହା ବୋଇଲୁ ।
 ହନୁ ବୋଲନ୍ତି ଗୋ ମାତ, ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦୂତ,
 ଏମନ୍ତ କହିଣ ଚରଣ ତଳରେ ପଡ଼ିଲ ଯାଇଁ ଭୂତ ।
 ସେ ରାମ ଦୂତ ।
 ଶ୍ରୀରାମ-ମୁଦ୍ରା ଦେଲେ, ସଙ୍କେତମାନ କହିଲେ,
 ଭୁବଙ୍କୁ ପୃଥିବୀଯାକ ଖୋଜୁଅଛି ଆଜ୍ଞାନାସୁତ କହିଲେ ।
 ପ୍ରତିତ ଗଲେ ।
 ରାମ କଲେ ବାଳୀ ହତ, ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କେ ହେଲେ ମିତ,
 କୋଟି କୋଟି କିପି ମୋହର ସମାନ୍ତେ ହୋଇଛି ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଭାବ ।
 କହିଲ ସତ୍ୟ ।

ସମୁଦ୍ର ତେଇଁ ଅଇଲି, ଲଙ୍କାଗଡ଼ରେ ପଶିଲି,
ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀଚରଣ ଦର୍ଶନ ନ ପାଇ ପ୍ରାଣ ମୁଁ ହରାଇଥିଲି ।
ଭଲ ଦେଖିଲି ।

ରାମ ମାଲବନ୍ତ ଗିରି, ଶିଖେ ଛନ୍ଦି ବଜେ କର,
ସୁଗ୍ରୀବ ସହିତେ ଅନେକ ମର୍ଦ୍ଦ ବନ ଗିରି ଛନ୍ଦି ପୁର ।
ସେ ରୁଷ ହର ।

ଆସ କଳେ ମୋର ବସ, ଦେନ ସିବ ରାମପାଶ,
ରାବଣ ସହିତେ ମାରନ୍ତି ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପ୍ରଜଣା ହୋଇବ ନାଶ ।
ଦେଖ ସାହସ ।

ଶୁଣିଣ ଦେବା ହରଷ, ହନୁକୁ ବସାଇ ପାଶ,
ବୋଲଇ ବାଣି ବଞ୍ଚାସ କଥା ଶୁଣି ସଂଶୟ ହେଲ ବନାଶ ।
ଏ ରାମରସ ।

ନବମ ସ୍କନ୍ଦ

ସଗ—ଅହାଶ—ଅଦ୍ୟମାଗୁଣୀର ବାଣୀ

କହ ହନୁ ମୋର କାନ୍ତର କୁଶଳ ଲକ୍ଷ୍ମଣର ସବ କୁଶଳ ।
ମରକତ ହେମ ବେନି କଳେବର ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ନା ତୁଳା ।
ହନୁ ହେ, ବେନି ଭାଇଙ୍କର କୁଶଳ ।

କୁଶଳ କର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସେବା କରଥାନ୍ତିଟିକ ପାଦକମଳ ।
ମୋର ବଛେବ ହୋଇଲ ବନ୍ଧୁ ତନୁ ତୁଳା ହୋଇଥିବ ପରା ।
ଅର୍ଥେର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ତାହାକୁ କରଇଥାନ୍ତିଟିକ ଧାର ।
ହନୁ ହେ, ମୋତେ ଏଥୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନେବେ କି ।

ବାନରବଳ ଦେନ ସିନ୍ଧୁ ପାରି କି ହୋଇ ଏଥକୁ ଆସିବେ କି ।
ବୋଲଇ ଯେ ହନୁ କଳରେ ବସାଇଁ ଶ୍ରୀରାମ ପାଶେ ଦେନସିବ
ସ୍ବଇଚ୍ଛାରେ ମୁହିଁ କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ପୁରୁଷ ଅଙ୍ଗକୁ ଛୁଇଁବ ।
ହନୁ ହେ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାବଣ ଅଶିଳ ।

ତୁମ୍ଭେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେନଗଲେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଯଶ ଆଉ କାହିଁ ରହିଲ ।
ବଞ୍ଚବାନନ୍ଦନ ଆସିଣ ଏଠାକୁ କଣ୍ଡା ଯେ ବେନିମାସ କଲ ।
ବେନିମାସେ ମୋତେ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେଖାଇବୁ ବୋଲି ବୋଇଲ ।

ହନୁ ହେ, ଏକମାସ ଥିବ ପ୍ରାଣ ହେ ।
ପ୍ରାଣ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶୀଘ୍ରକର ତୁମ୍ଭେ ଅଣ ହେ ।
କର୍ପା ହନୁ ମୋରପାଇଁ ରାମ ଦେଲେ କରପଞ୍ଚବର ମୁଦ୍ରକ ।
ଶୂନ୍ୟ ଯେ ଦଶୁଥିବ ମୋ ପ୍ରଭୁଙ୍କର କରକମଳ ଅନାମିକା ।

ହନୁ ହେ, ଏ ମୁଦ୍ରା ନୋହେ ଅନ୍ତର ।
 ପ୍ରଭୁଙ୍କ କରେ ଥାଇଣ ମୋର ତନୁ ଭ୍ରମୁ ଯେ ଥାଇ ନରନ୍ତର ।
 ମୁଦ୍ରା ମସ୍ତକେ ଲଗାଇ ଆପଣା-ପଣନ୍ତରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଲେ ।
 ମସ୍ତକୁଁ ମଣି ବାହାର କରି ପୁଣି ହନୁ କରରେ ସମର୍ପିଲେ ।
 ହନୁ ହେ, ମୋଠାରେ କରୁଣା କରିବେ ।
 ଦାନଜନଠାରେ କରୁଣା କଲେଟି କରୁଣାପିନ୍ଧି ବୋଲାଇବେ ।
 କହିବ ହନୁ ହେ ଏତେକ ମାତ୍ରକ ମୋହର ବିନୟ ଉଦନ୍ତ ।
 କେବଳ ମୋହର କଲ ଅପରାଧ କ୍ଷମା କରିବେ ମୋର କାନ୍ତ ।
 ହନୁ ଯେ, ପ୍ରବୋଧ କରିଣ କହଇ ।
 ବୋଲେ ବିଶି ରାମ ଶ୍ଚମ୍ଭରେ ଜଣାଇ ନକଟେ ଆଶିବ ବୋଲଇ ।

ଉନବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ଶଶ-ଅହାରୀ

ଜାନକାକାନ୍ତ, ହନୁ ସଙ୍ଗେ ଏକାନ୍ତ । ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଣ ପୁଣି ଉଦନ୍ତ ।
 କିଷ ବାରତା, ଦେଇଅଛି ବନତା । କହ କହ ହନୁ ପ୍ରତେ ସିବର ମୁଁତା ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବାଣୀ, ମରୁତସୁତ ଶୁଣି । ବସନ ଫେଡ଼ିଣ ଦେଲେ ମସ୍ତକ ମଣି ।
 ଦେଖିଣ ରାମ, ହୋଇଲେ ପୁଣିକାମ । ଗନାରେ ତାହା ଗୁଞ୍ଜିଣ କଲେକ ଦାମ ।
 ଆହା ସେ ରାମା, ମୋ-ନୟନପ୍ରତିମା । ବିଧାୟକ ଗଉଡ଼ା ସବୁସୁଖଧାମା ।
 ଅସୁରାଦୟ, ତାଙ୍କୁ କରନ୍ତି ଭୟ । ଭୟାଳୁ ସେ ମୋତେ ମନେ ରଖି ନିର୍ଭୟ ।
 ଜନକଜେମା, ସେ ମୋର ପ୍ରିୟତମା । ହୋଇଛି କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଥୀ ଚନ୍ଦ୍ରମା ।
 ଯେତେ ଅସୁର, ସ୍ବେଦେ ସେ ଲଙ୍କାପୁର । ମାରିଣ ଆଶିବ ନିର୍ଦ୍ଦେ ଜାନକା ମୋର ।
 ଶ୍ରୀରାମରାଜ, ହନୁ କଳେ ଶ୍ରୀଭୁଜ । ଦେଇଣ ହନୁରାଲେ ସେ କପିରାଜ ।
 ସଖେ ପୁଣିବ, ଆମ୍ଭ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ଲଙ୍କା ବିଜୟ କରିବା ସୈନ୍ୟ ସାଜିବ ।
 ଶୁଣିଣ ମିତ, ସୈନ୍ୟ ସାଜେ ଭୟତ । ବୋଲେ ବିଶି ସୁନରାଜାଣ ସମାପତ ।

ଲଙ୍କାକାଣ୍ଡ

ପଞ୍ଚମ ଛନ୍ଦ

ଶଶ-ସରସବସନ୍ତ

ରାବଣ ଶ୍ଚମ୍ଭରେ ଜଣାଇଲକ ତଗର ।
 କେ ଦେବ ଶିରୁବନ ବିଜୟୀ ଲଙ୍କେଶ୍ବର ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କପିରାଜ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ।
 ବିଜୟ କଲେ ମଞ୍ଜୁଗିରିର ମୂର୍ଦ୍ଧନି ।

ଲଙ୍କାପୋଡ଼ା କପି ଦେବ ବାରତା କହିଲ
 ସେହିଦିନୁ କପି ସୈନ୍ୟ ଦେନଶ ଅଇଲ
 ଗଜସମ କୋଟି କୋଟି ଅଛନ୍ତି ମର୍ଜିତ ।
 ବବଧ ବର୍ଣ୍ଣରେ ହୋଇଛନ୍ତି ସେ ପ୍ରକଟ ।
 ବଳ କଳିବାକୁ ନ ଦଶିଲକ ଉପାୟେ ।
 କପ୍ତିକ୍ୟାରୁ ଲାଗିଛନ୍ତି ସିନ୍ଧୁକୂଳୟାଏ ।
 ଶୁଣି ଚାରି ମୁଖରୁ ବାରତା ଲଙ୍କେଶ୍ଵର ।
 ବୋଲେ ବଶି ଶୁଣାଇଲ ତା ଦଶ ଅଧର ।

ଅଶ୍ଵାଦଶ ଶ୍ଳୋକ

ସଗ—ସିନ୍ଧୁବାମୋଦା ନନ୍ଦାବାହୁ ଚଉଦଶା ବାଣୀ

ରାବଣକୁ ଦର୍ଶନ କରିଣ ବେନଜନ ରାମଙ୍କ ବୃତାନ୍ତ କହିଲେ ।
 ବଞ୍ଚିଷଣ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଚିନ୍ତି ବନ୍ଧନ କରି ରାମ ଶ୍ଵମୁରେ ଉଭା କଲେ ସେ ।
 ଆହେ ଦେବ । ସେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁ ଫେର ।
 ଛାଡ଼ି ଦେଲେ । ସକଳ ସୈନ୍ୟନ୍ତ ଦେଖାଇ ।
 ଭାଗ୍ୟବଳରେ ଆମ୍ଭେ ଜୀବନରେ ଅଇଲୁଁ ଚିନ୍ତିଲୁଁ ପୁଥପତ ତହିଁ ଯେ ।
 ଶୁଣି ତାଙ୍କ ବଚନ ନୃପତି ଦଶାନନ ସେ ବେନ ସଙ୍ଗେ ଦେନଗଲ ।
 ଉଠନ୍ତେ ମହାଭୟ କେବଳ ହେମମୟ ଉଚ୍ଚ ଜଗତ ଆହୋହିଲ ସେ ।
 ଲଙ୍କାପାଳ । ଦେଖିଲେ ରାମ କପିବଳ ।

ପୁରୁଛନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ର ଆବର ବନାଚଳ ।

ସିନ୍ଧୁ କି କୂଳ ଲାଘି ଆସଇ ମହାଜଳ ଅନାଇ ହୋଇଲ ତରଳ ସେ ।
 ସାରଣକୁ ପୁଛଇ କହ ମୋତେ ଚିନ୍ତାଇ ଏମାନେ କେଉଁ କେଉଁ କପି ।
 ଆମ୍ଭ ଲଙ୍କାକୁ ଚାହିଁ ତନ୍ତୁରୁହ ଫୁଲଇ ହେଉଛନ୍ତିତ ମହାକୋପୀ ଯେ ।
 ହେ ସାରଣ । କହ ଏମାନଙ୍କର ନାମ ।

କେମନ୍ତେ ସେ । ଦେଖା ମୋତେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରାମ ।

ବିପୁଳ ଶାଖାମୁଗମାନେ ଦଶୁଅଛନ୍ତି ଗୋଟି ଗୋଟିକେ ଗଜସମ ସେ ।
 ଶୁଣି କହେ ସାରଣ ଶୁଣ ଦେବ ରାବଣ ଲଙ୍କାକୁ ଚାହିଁ ଯେ ଗର୍ଜଇ ।
 ବାନର ସେନାପତି ପବନପ୍ରାୟ ଗତି ଏହା ନାମ ମାଳ ଅଟଇ ଯେ ।

ଆହେ ଦେବ । ଶତସହସ୍ରକୋଟି କପି ।

ଏହା ସଙ୍ଗେ । କ୍ଷଣେ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ଅଦ୍ୟାପି ।

ଦେଖ ଏ ଶତବଳ ଏହାର ଅଙ୍ଗବଳ ବନ ଗିରି-ଅଛନ୍ତି ବ୍ୟାପି ଯେ ।
 ବଶକର୍ମାର ବାଳ ଉଭା ହୋଇଛ ନଳ ଏଟି ସାଗରେ କଲ ସ୍ଥଳ ।
 ଏହାର କର ଲାଗି ସେତୁ ହୋଇଲ ଦେବ ଅଇଲେ ଉକ୍ଷ କପିବଳ ଯେ ।

ଆହେ ଦେବ ! ଏହା ବୁଦ୍ଧି ଅପରମିତ ।
 ଶତକୋଟି । ହରବଳ ଛନ୍ଦ୍ର ବହୁତ ।
 ଏହି ଦୁର୍ବିନ୍ଦ ସ୍ବର୍ଗେ ଅମୃତ ପାନ କଲ୍ଲ ଜିଣିଣ ଦେବ ପୁରୁଷୁତ ଯେ ।
 ଏହି ମହାନୁ ଦେବ ପୁତ୍ର ହଲ୍ଲଭୟ ଶହାର କୋଟି କପିବଳ ।
 ଏହି ଗଜମାଦନ ସହସ୍ରକୋଟି ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରାମେ ଏ ଦ୍ବିତୀୟକାଳ ଯେ ।
 ଆହେ ଦେବ ! ମହା ବଳସ୍ଥ ଏ ସୁଷେଣ ।
 ଶତଲକ୍ଷ । କୋଟି ଏହାର କପିଗଣ ।
 ସୁଗ୍ରୀବର ଶ୍ବଶୁର ବଣ୍ୟାସ ଏ ରାମର ଅଛୁ ଏହାର ବୈଦ୍ୟ ପଣ ଯେ ।
 ଦେଖ ଏ ହନୁମନ୍ତ ପବନଦେବସୁତ ଏହାର ସୈନ୍ୟ ଅପ୍ରମିତ ।
 କେତେ ସହସ୍ର କୋଟି କପି ଏହା ସଙ୍ଗରେ ନ ଜାଣେ ଏଥିର ତଦନ୍ତ ଯେ ।
 ଆହେ ଦେବ ! ରକ୍ଷକ ପତି ଏ ଜାମ୍ବବ ।
 ଏହା ସଙ୍ଗେ । ଭଞ୍ଜ ବଳ ଅସମ୍ଭବ ।
 ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ହୋଇଣ ଯାହା ଭଞ୍ଜ ବଳ ତାହା କେ କଳନା କରିବ ଯେ ।
 ଦେଖ ଉଦ୍ର ସୁଗ୍ରୀବ ହେମମାଳାଏ ଶ୍ରୀବ ଏହି ବାନରକୁଳରାଜ ।
 ଏହାର ପାରଶ୍ବରେ ଦେବ ଅଙ୍ଗଦ ଉଦ୍ର ବାଳ ନୃପତିର ଆତ୍ମଜ ଯେ ।
 ଆହେ ଦେବ ! ପାରନ୍ତ୍ର ନାନାରୂପ ଧର ।
 କାମରୂପୀ । ଅଟନ୍ତି ଏ ସକଳ ହର ।
 ଏତେ କହ ସାରଣ ପଛ ଘୁଞ୍ଚା ଦେଉଣ ମନରେ ମହାଭୟ କର ସେ ।
 ଶୁକ ଦେଖାଇ କହେ ଦୁର୍ବାଦଳଗହର ପୁଣ୍ୟରାଜନୟନ ରାମ ।
 ଏହି ଜାନକାବର କୋଦଣ୍ଡ ଶର କର ଛବି ନିନ୍ଦା କରୁଛି କାମ ହେ ।
 ଆହେ ଦେବ ! ତାଙ୍କ ପାରଶ୍ବରେ ଲକ୍ଷଣ ।
 ଲଙ୍କା ଚାହିଁ । ଟଙ୍କାର କରୁଛନ୍ତି ଗୁଣ ।
 ତାଙ୍କ ପାରଶ୍ବେ ଉଦ୍ର ହୋଇଛି ଦେବ ଭ୍ରମ୍ଭ ସୋଦର ଭ୍ରତା ବିଭୀଷଣ ଯେ ।
 ଶୁଣିଣ ଲଙ୍କପତି କୃପିତ ହୋଇ ମନ୍ତ୍ର ବହୁ ଭର୍ତ୍ତନା ତାଙ୍କୁ କଲ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଣ ଭ୍ରମ୍ଭେ ରାଜମାତ ନ ଜାଣ ତରତ୍ୟୟ ଯେ ବୋଲିଲ ସେ ।
 ଆହେ ମନ୍ତ୍ରୀ । ଛେଦନ୍ତୁ ଭ୍ରମ୍ଭ ବେନ ଶର ।
 ପୁଣେ ମୋତେ । କରୁଛୁ ବହୁ ଉପକାର ।
 ଯାହାକୁ ତୋଷ କଲେ ବହୁ ବଞ୍ଚୁତ ପାଇ ତାହା କୋପରେ ଯାଇ ଶର ଯେ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଣ ଭ୍ରମ୍ଭେ ରାଜାନ୍ତରେ ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟ-ପ୍ରାକ୍ରମମାନ କହ ।
 ଏଣୁ ମାନ ନ ଜାଣ ନ ପଡ଼ିଣ ନ ଶୁଣ ଗର୍ବରେ ହୋଇଅଛୁ ମୋହ ଯେ ।
 ଆହେ ମନ୍ତ୍ରୀ । କ୍ଷମା କଲ ମୁଁ ଅଜ ଦୋଷ ।
 ଆଉ ବେଳେ । ଏହା ନ କହିବ ମୋ-ପାଶ ।
 ପିବଇ ଦାନ ବଣି ସକଳ ଦନ ନିଶି ଶ୍ରୀରାମ ତରତ୍ୟୟୁଷ୍ଟ ହେ ।

ଦ୍ଵାବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସ୍ଵର୍ଗ-ଚିନ୍ତାରେଇବ ଗୋପକଳାପ ବୃହ

ଆହା ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ବାରବର । ଧନୁଶର ନ ଥିଲ କି କର ।
ଯାହାର ବାଣ ବ୍ରଜାଣୁ ଦହପାରେ, ତାକୁ ମାରିଲ ପ୍ରଶସ୍ତ ଛର ହେ ।
ଦଇବ ।

ଆଶୁ ନ ଥିଲେ ମୋତେ ମୋ ପତି । ଜାଣନ୍ତି ସେ ପଡ଼ିବ ବଧୂ ।
ମୂର୍ତ୍ତି ନ ପାର ମୁଁ ସଙ୍ଗରେ ଅଇଲି, ତେଣୁ ହୋଇଲି ଏମନ୍ତ ଶ୍ଵାସ ହେ ।
ଦଇବ ।

ଚରଂଜୀବୀ ଅଟନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମ । ମୁନିବଚନ ହେଲ କି ଭ୍ରମ ।
ମୋତେ ବୋଲନ୍ତି ବଧବା ଯୋଗ ନାହିଁ, ଏବେ କିପି ହେଲ ଏଡ଼େ କର୍ମ ହେ ।
ଦଇବ ।

ଯେଉଁ ଯୁବତୀ ପତି ଆଗରେ । ମରେ ପୁଣ୍ୟବତୀ ବୋଲି ତାରେ ।
ଯୁବତି ଅଗେ ପତି ଯେବେ ମରଇ, ତାକୁ ଦୁଷିତ ହୋଏ ସଂସାରେ ହେ ।
ଦଇବ ।

ଯେବେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଗଲେ ପଳାଇ । ମୋର ଶାଶୁଙ୍କୁ କହିବେ ଯାଇଁ ।
ସୀତା ନେଇ ଦୈତ୍ୟ ରାମଙ୍କୁ ମାରିଲେ, ଏହା ଶୁଣିଲେ ଜାଇବେ ନାହିଁ ହେ ।
ଦଇବ ।

ଭୃମ୍ଭେ ଜାଣତ ସକଳ ରାଜ । କିପି ଜାଗତ୍ ନୋହିଲେ ରାଜ ।
ମୁହିଁ ଭୃମ୍ଭଙ୍କୁ କାଳରାଜି ହୋଇଲି, ମୋର ଯୋଗୁଁ ବିନାଶ ମୋ ପତି ହେ ।
ଦଇବ ।

ପୁଣି ଧନୁ ତୁଣୀକି ଅନାଇଁ । ଚନ୍ଦ୍ରି ବଳପନ୍ଥ ଗୁଣ ଗାଇ ।
ଏହି କାଳରେ ପ୍ରଶସ୍ତ ଦ୍ଵାରେ ରହି, ତାର ଶ୍ଵମୁକୁ କହି ପଠାଇ ସେ ।
ପ୍ରଶସ୍ତ ।

ଦୂତ ଶ୍ରବଣେ ବେଗେ ଜଣାଇଁ । ଦେବ ପ୍ରଶସ୍ତ ଆସିବୁ ଧାଇଁ ।
ଜଣାଇ ପଠିଆଇଛୁ କପିମାନେ, ଗଡ଼ ପାଚେତ୍ସ ପଡ଼ିଲେ ତେଇଁ ହେ ।
ଭୋ ଦେବ ।

ଶୁଣି ସତରେ ତହୁଁ ଅଇଲ । ପ୍ରଶସ୍ତକୁ ସବୁ ପଚାରିଲ ।
ରାବଣ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଶର ଧନୁ, ସେହିକ୍ଷଣି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଲ ହେ ।
ସୁଜନେ ।

ଦଶଶିର ବୋଲେ ମାର କପି । ଦୈତ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯେଶିଲ କୋପି ।
ବୋଲେ ବଣି ଚଉପାଶରେ ଜଗିଲେ, ରାଜା ଆଜ୍ଞା ପାଇ ଥାଟ ବ୍ୟାପୀ ସେ ।
ଅସୁରେ ।

ବୃକ୍ଷ ଶ୍ରବଣ

ସ୍ବଗ—ରଣବନ୍ଧେ ବୋଟାର ଚାରିପଟେ ବାଣ

କୁମୁଦିନୀ ବଧ ଶୁଣିଣ ଶ୍ରବଣ ମୂର୍ଚ୍ଛା ଯାଇଣ ପଡ଼ିଲ ।

କେତେହେଁକ ବେଳେ ଚେତନା ପାଇଣ ବହୁତ ବଳାପ କଲ ।
ହେ ବୀର । ଯେଉଁ ଉରେ ବଜ୍ର ହେଲ ତୁର । ତୋର ମାନବ କାଟିଲ ଶିର ।
ଆଜି ଦୁଃଖ ହେବ ସୁନାଶିର । ମୋତେ କି ବୋଲିବେ ଶ୍ବପ୍ନପୁର ହେ ।

ଏ ଲଙ୍କା ସମ୍ପଦେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ଶୁଦ୍ଧିଲ ଜୀବନ ଆଶ ।

ଜାନକାରେ ମୋର କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ଭ୍ରାତା ଯେବେ ଗଲ ନାଶ ।
ହେ ଭ୍ରାତ । ମୋର ଛୁଡ଼ିଲ ଦକ୍ଷିଣ ହାତ । ତୋତେ ମୁଁ ମଗଇଲ ବଅର୍ଥ ।
ତୋର ବଞ୍ଚାନେ ହେଲ ଅନାଥ । ସକାମରେ ଅର୍ଜିଲ ଅନର୍ଥ ହେ ।

ଅନୁଜ ବଞ୍ଚିଣ ବୋଲ ନ କଲ ନ କଲ ପ୍ରହସ୍ତ ବୋଲ ।

ଭଲ ଭଲ ଲୋକେ ଯାହା କହୁଥିଲେ ମଣିଲ ତାହା ମୁଁ ଶଲ ।
ହେ ଶିବ । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ସଂହାରଣ । ରକ୍ଷ ବାନରଙ୍କୁ ନ ରଖିବ ।
ତାଙ୍କୁ ନ ମାରିଲେ ନ ଆସିବ । ରଣ ଯଜ୍ଞ ମୁଁ ଆଜି କରିବ ହେ ।

ଶ୍ରବଣ ବଳାପ ଶୁଣିଣ ଶିଶିର ମହାକାୟ ମହୋଦର ।

ମହାପାରଣ୍ଠ ସହଚେ ନଗ୍ନକ ଦେବାନୁକ ଷଡ଼ଙ୍ଗର ।
ସେମାନେ । କହେ ପ୍ରବୋଧ କରି ବଚନେ । ଦେବ କର୍ମ କର ଶୋକ ମନେ ।
ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଯିବୁଁ ଆମ୍ଭେମାନେ । ଶତ୍ରୁ ମାନବୁଁ ଏ ଅବଧାନେ ।

ମହୋଦର ମହାପାରଣ୍ଠ ଅଟନ୍ତି ଶ୍ରବଣ କନିଷ୍ଠଭ୍ରାତ ।

ତାହାଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଭୁଲେ ନ ଶୁଦ୍ଧିବ ଶୂରପୁଂସକର ସାଥ ।
ହେ ବୀରେ । ହେଲା ନ କରିବି ସମରେ । ନ ମଣିବ ଏ ନର ବାନରେ ।
ତାଙ୍କୁ ସମାନ ନୁହନ୍ତି ସୁରେ । ମଲେ ଜାଅନ୍ତି କି ଉପାୟରେ ।

ଶ୍ରବଣ ଶ୍ରମୁରୁ ମେଲଣି ହୋଇଣ ବାହାର ସେ ଷଡ଼ଙ୍ଗରେ ।

ଅନେକ ରଥ ଗଜ ଅଣ୍ଟା ପାଦାଂଗୁଳାନେ ଅଛନ୍ତି ସଙ୍ଗରେ ।
ସେ ବୀରେ । ଅଳଙ୍କାର ଚଢ଼ି ରହୁବରେ । ମହାପାରଣ୍ଠ ନିସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ।
ବସି ଶିଶିର ହସ୍ତପିଠରେ । ଶତ୍ରୁମାନ ଧରୁଛନ୍ତି କରେ ।

ନଗ୍ନକ ଦେବାନୁକ ବେନଭର ମହାପାରଣ୍ଠକୁ ଘେନି ।

ଗଜ ଅଣ୍ଟା ରଥ ଚଢ଼ିଣ ଆଗୁଆ ହୋଇଛନ୍ତି ଏହି ତନି ।
ସେ ଶୂର । ଆଗେ ବାଜୁଅଛୁ ବାରତୁର । ଦେଖେ ପୁର ଅଛନ୍ତି ବାନର ।
ଧରୁଛନ୍ତି ଶିଳ ତରୁବର । ଦେଖି ଭୟ ପାଇଲେ ଅମର ।

ରକ୍ଷ ରକ୍ଷ ସେନାବୀର ମିଶିଣ କଲେ ବହୁତ ସମର ।

ତରୁ ଶିଳ ନାନା ଶତ୍ରୁଙ୍କ ବୃକ୍ଷରେ ନ ଦଶିଲେ ଦବାକର ।

ସେ ରଣେ । ମଲେ ବାନର ଶୁଷ୍କସଗଣେ । ନରାନ୍ତକ ଅଣ୍ଡ ଆରୋହଣେ ।
ବଢ଼ି ଘେନି ଭୂଷଇ ଆପଣେ । କପି ମାଉଲ ଲକ୍ଷ ପ୍ରମାଣେ ।

ବାନର ମାଉବା ଦେଖିଣ ସୁଗ୍ରୀବ ଅଙ୍ଗଦକୁ ବୋଲେ ମାର ।

ବାଲର କୁମର ଶୂନ୍ୟହସ୍ତେ ଉଦ୍ଧା ହେଲେ ଅସୁର ଆଗର ।
ସେ ଗର । ବଢ଼ି ମାରେ ଅଙ୍ଗଦ ଉପର । ବାଜି ବରହୁ ଭାଙ୍ଗିଲ ତାର ।
ବୃଥୋଡ଼େ ମାଉଲେ ଅଣ୍ଡପର । ଅଣ୍ଡ ମାରନ୍ତେ ଉଦ୍ଧା ଅସୁର ।

ମୁଥେ ମାରନ୍ତେ ଅଙ୍ଗଦ ନରାନ୍ତକ ରୁପର ଉଦ୍ଧାର ମଲ ।

ମହୋଦର ଗଜ ଚଢ଼ିଣ ଅଙ୍ଗଦସଙ୍ଗତେ ସମର କଲ ।

ସେ ହନୁ । ଶ୍ରୀମୁ ଦେଖିଣ ବାଲର ସୁନୁ । ଓଗାଳନ୍ତେ କମ୍ପେ ଦୈତ୍ୟତନୁ ।
ଦେଖି ଦୈତ୍ୟ ବଳେ ଧର ଧନୁ । ତାର ଶର ମଣେ ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁ ।

ହନୁ ଶରଘାତ ତାହାର ସହିଣ ଗଜଦନ୍ତ ଉପାଡ଼ିଲେ ।

ସେ ଗଜଦନ୍ତ ଉପାଡ଼ି ମହୋଦର ଅଙ୍ଗରେ ପ୍ରହାର କଲେ ।

ସେ ଶୂର । ଦନ୍ତ ଭାଙ୍ଗିଲ ବାଜିଣ ଶିର । ତହୁଁ ରୁପର ହେଲ ବାହାର ।
ହୋଧେ ବଳଇ ସେ ଜାଣ୍ଡାଶର । ଦେଖି ହନୁ ହୋଇଲେ କାତର ।

ହନୁକୁ ସାହା ହୋଇଣ ମାଳବାର ମହୋଦର ଆଗର ।

ମହାପବତ ଉପାଡ଼ିଣ ବୁଲଇ ପକାଇଲ ଦୈତ୍ୟଶିର ।

ସେ ମଲ । ଗଜ ସହିତେ ନୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଲ । ତାହା ଦେଖି ବିଶିର ଧାଇଁଲ ।
ହନୁ ସଙ୍ଗତରେ ରଣ କଲ । ଖଣ୍ଡା ବୁଲଇଣ ହାଣ୍ଡୁଥଲ ।

ସେହି ଖଡ଼ଗ ତା କରୁଁ ଛୁଡ଼ାରଣ ହନୁ ତା କରେ ଧରଲେ ।

ଚକ୍ରଗତ କର ବୁଲଇ ତାହାର ଶ୍ରୀକାରେ ପ୍ରହାର କଲେ ।

ତା ମୁଣ୍ଡ । ଛୁଡ଼ି ହୋଇଲକ ବେନଖଣ୍ଡ । ସ୍ବୟମୁଣ୍ଡ ଦଶର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ।
ରହୁକୃଷ୍ଣକ ମଣ୍ଡିତ ଗଣ୍ଡ । ରଣଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲ ଯିଶୁ ।

ବିଶିର ମରଣ ଦେଖି ଦେବାନ୍ତକ ଗଜ ଆରୋହ ଧାଇଁଲ ।

ବବଧ ଆୟୁଧ ଘେନି ହନୁ ସଙ୍ଗେ ବହୁତ ସମର କଲ ।

ସେ ହନୁ । ମୁଥେ ମାଉଲ ଗଜର ତନୁ । ଗଜ ମଲ ଭଗ୍ନ ହୋଇ ଜାନୁ ।
ମଞ୍ଜୁଷ୍ଠକ କଲ ଭାଙ୍ଗି ଧନୁ । ମୁଥେ ମଲ ରାବଣର ସୁନୁ ।

ଦେବାନ୍ତକ ମୁଖୁ ଦେଖିଣ ଧାଇଁଲ ମହାପାରଣ୍ଡ ଅସୁର ।

ଅଣ୍ଡ ଚଢ଼ିଣ ସେ ହନୁକୁ ଗୋଡ଼ାନ୍ତେ ରକ୍ଷତ ତାର ଆଗର ।

ସେ ଗର । ଗଦା ମାଉଲ ରକ୍ଷତ ପର । ଗଦା ଉକୁଡ଼ି ଧରଲ କର ।
ସେହି ଗଦାରେ କଲ ପ୍ରହାର । ପ୍ରାଣ ଗଲ ଫାଟି ଦୈତ୍ୟଶିର ।

ଏହା ଦେଖି ମହାକାୟ ରଥ ଚଢ଼ି ବବଧ ଆୟୁଧ-ଘେନ ।

ଶର ପ୍ରହାରନ୍ତେ ରାମକ ଶରଣ ପଶିଲେ କପିସଇନା ।

ତା ବୁଝି । ପରୁରନ୍ତ ଜାନକାଙ୍କ ସାଇଁ । ଏଡ଼େ ଦନ୍ତୁକ ଦେଖିବା ନାହିଁ ।
କୁମୁକର୍ଣ୍ଣ ଅଇଲ କି ଜାର । ସେନାମାନେ ଆସନ୍ତୁ ପଳାଇ ।

ବିଶ୍ୱାସୀ ବୋଲେ ଶୁଣିମା ଭେଦେବ ଶ୍ରବଣର ଏ ନନ୍ଦନ ।
 ବହୁତ ତପ କଲୁ କର ଦେଇ ଅଛନ୍ତି କଞ୍ଜଅସନ ।
 ହେ ବୀର । ସାବଧାନ ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧ କର । ଜଣି ପାରଇ ଏ ଶତ୍ରୁପୁର ।
 ମାରି ପକାଇବ ବନଚର । ଶୁଣି ରାମ ହେଲେ ଅଗ୍ରସର ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ପଛ କରିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଓଗାଇଲେ ତାକୁ ଯାଇଁ ।
 ଅସୁର ହସିଣ ବୋଇଲ କୁମର ଅଇଲୁ ମରବାପାଇଁ ।
 ରେ ବାଳ । ମୃତ୍ୟୁଦେବତାର ମୁହଁ କାଳ । ମୋତେ ଡରନ୍ତି ଏ ଦଶଧାଳ ।
 ତୋତେ ମାଇଲେ ନାହିଁଟି ଫଳ । ପଳା ଧନୁ ଶର ଥୋଇ ତଳ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲନ୍ତି ଶରଦମେଦଟି ଗର୍ଜି ନ ବରଷେ ଜଳ ।
 ତୋର ମୋର ଏହିଠାକରେ ଜାଣିବା କେ ବୃଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧା କେ ବାଳ ।
 ରେ ବୀର । ଏତେ କହିଣ କଲେ ସମର । ତର କମ୍ପିଲେ ସକଳ ପୁର ।
 କାଣ୍ଡ ପ୍ରହାରଲେ ଦୈତ୍ୟଶିର । ଦେଖି ପ୍ରଶଂସା କଲ ଅସୁର ।
 ଦୁହେଁ ମହାକ୍ଷଣୀ କେହି କାହାକୁହିଁ ନୋହିଲେକ ବଡ଼ ସାନ ।
 ଏହା ଦେଖିଣ ମାରୁତ ବଢ଼ିଣ କହିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କର୍ଣ୍ଣି ।
 ସେ ବୀର । ବ୍ରହ୍ମାସ୍ତ୍ର ବେଗେ ଧର କର । ଶୁଣି ବାହାର କଲେକ ଶର ।
 ଯାହା ଦେଉଥିଲେ ସୁନାଶୀର । ଗୁଣେ ବସାଇ କଲେ ପ୍ରହାର ।
 ବ୍ରହ୍ମାସ୍ତ୍ର ବାଜି ଅତକାୟୁବାର ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଣ ମଲ ।
 ତାହା ଦେଖିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଆକାଶ କୁସୁମବୃକ୍ଷି ନୋଇଲ ।
 ସେ ମଲେ । ସତରଥୀ ଆସି କ୍ଷୟ ଗଲେ । ଦେଖି ଅସୁର ବଳ ଭାଙ୍ଗିଲେ ।
 ପକାଇଣ ରଣ ଯନ୍ତ୍ର ଗଲେ । ବିଶି ବୋଲେ ଶ୍ରବଣେ କହିଲେ ।

ସାତବୃକ୍ଷ ଶିଳା

ସମ୍ଭବ—ରାବକୋଇଲ ବାଣୀ

ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଗରୁଡ଼ଣ । ମହାକ୍ଷଣୀ ଅଟନ୍ତି ବେନଜଣ ।
 ଶର ଆତଯାତେ ନ ଦଶେ ଭୀମ । ମଣ୍ଡଳାକାର ଦଶେ ବେନଧନୁ ସେ ।
 ବନ୍ଧିବା ଭୁଜ ନ ଦଶେ ଯେ ।
 ହନୁକଳରେ ଆଗେଇ ରାମାନୁଜ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାୟ ଦଶେ ଯେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପେଶିଲେ ବାବଲଶର । କାଟିଲେ ଅସୁରର ଧନୁଶର ।
 ପୁଣି କୋପେ ବନ୍ଧିଲେ ପାଞ୍ଚକାଣ୍ଡ । କାଟିଲେ ଅଣ୍ଟ ସାରଥୀର ମୁଣ୍ଡ ସେ ।
 ରଥ କଲେ ହନୁ ଭଙ୍ଗ ଯେ ।
 ସେହିକ୍ଷଣି ଅନ୍ୟ ରଥେ ଆଗେଇଣ ଯୁଦ୍ଧେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସଙ୍ଗ ଯେ ।
 ବନ୍ଧନ୍ତେ ଶରେ ଶର ପରିତାଳ । ଜଳଇ ତହିଁ ନିର୍ଧୂମ ଅନଳ ।
 ଦେଖି ତରଳ ହୋଏ ବେନବଳ । ଉତପାତ ଯାତ ବେଳକୁବେଳ ସେ ।

ଦନ୍ତୁଜ ରଣେ ପ୍ରବଳ ଯେ ।

ତନିକାଣ୍ଡ ବାଛି ବଳିଲେ ବାଜିଲ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କର କପୋଳ ଯେ ।

ଗଲୁଅଛି ତନିଧାର ରୁଧିର । ଫୁଫୁକାର କରି ବଳନ୍ତି ଶର ।

ବିଷମ ବ୍ୟଥା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ବାଛି ବଳିଲେ ଶର ସେହିକ୍ଷଣ ସେ ।

ଅଙ୍ଗ କବଚ କାଟିଲେ ଯେ ।

ଉର ଉପରେ ବସିଣ ବାର ଶର ରୁଧିର ବାହାର କଲେ ଯେ ।

ସେନା ଉପରେ କାଣ୍ଡମାନ ବସେ । ଝିଙ୍କପକ୍ଷୀ ପ୍ରାୟ ଶରୀର ଦିଶେ ।

କି ଅବା ଫୁଟିଲ ପଲ୍ଲବତରୁ । ତେସନ ରୁଧିର ବେନି ଅଙ୍ଗରୁ ସେ ।

ନାପଫୁଲ ପ୍ରାୟ ଶୋଭା ଯେ ।

ବେନି ଗାରେ ବେଲୁ ବେଳ ବଢ଼ାବନ୍ତି ନିଜ ଭୁଜବଳ ପ୍ରଭା ଯେ ।

ରବଣ ତନ୍ତୁଜାବୟୁ ବମାନ : ବେଳକୁବେଳ ହୋଇଲ ନିନ୍ଦନ ।

ଫାଟିଲ ତନ୍ତୁ ହୋଇ ଅଶକତ । ତେବେହେଁ ବଳିଲ ଶର ବହୁତ ।

ତା ଜାଣି କହେ ବିଭୀଷଣ ଯେ ।

ଫୁଟିଲଣି ଆଉ ଦଣ୍ଡେ ଯୁଦ୍ଧ କର ମାରବାଟି ଏହିକ୍ଷଣ ହେ ।

ତନିରାଣି ତନିଦବସ ରଣ । ଗଲଣି ଏହାର ନାହିଁ ପରାଣ ।

ଲଙ୍କାରେ ଏହି ମାତ୍ର ଅଛି ଗାର । ଫୁରୁଣା ହୋଇଣ କର ସମର ।

ମାରଣ କରିବା ଜୟ ହେ ।

ରବଣକୁ ଆଉ କିଛି ଭୟ ନାହିଁ ହୋଇବା ଅମ୍ଭେ ନିର୍ଭୟ ହେ ।

ବିଭୀଷଣଙ୍କ ଏମନ୍ତ ବଚନ । ଶୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହେଲେ ଦୁଃଖମନ ।

ବେଲୁ ବେଳ ଶର କଲେ ସମାନ । ଦକ୍ଷିଣଭୁଜ ସ୍ଥରେ ଘନଘନ ।

ଜାଣି ବୋଲେ ହେବ ଜୟ ହେ ।

ଭଲ ଦେବା ଶର ତୁଣିରୁ ବାହାର କରି ଦେଖି ଗଲ ଭୟ ଯେ ।

ଭଲ ଦତ୍ତ ଧନୁରେ ବସାଇଲେ । ଓଟାଇଣ ମନ୍ତ୍ର ପଡ଼ି ପେଷିଲେ ।

କାଟିଲ ଅସ୍ତ୍ର ଶକ୍ତିଜିତ ଶର । ମୁକୁଟ କୁଣ୍ଡଳ ସହିତେ ତାର ସେ ।

ପଡ଼ିଲ ଯାଇଁ ଭୂମିର ଯେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶିରେ ଦେବରାଜ କୁସୁମବୃକ୍ଷି କଲେ ନିରନ୍ତର ଯେ ।

ଦୁଇଭା ବଜାଇଲେ ସୁରସୁର । ବନ୍ଦୁ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ସୁନାଶିର ।

ଯୁଥପତିମାନେ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଅଙ୍ଗ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ ସେ ।

କରଣ ବହୁତ ଗୁଡ଼ ଯେ !

ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ବେଢ଼ି ପଟୁଆର ପଡ଼ି ରାମ ଶ୍ରମକୁ ଆଣନ୍ତି ଯେ ।

ରାମ ଆଜ୍ଞା ପାଇ ବୈଦ୍ୟ ସୁଷେଣ । ଔଷଧ ଆଣି ଦେଲ ସେହିକ୍ଷଣ ।

ବ୍ରଣ ଲୁଇଣ ହୋଇଲେ ସକର୍ଣ୍ଣ । ଗତରୁ ଅଧିକ ବଳ ସମ୍ପନ୍ନ ଯେ ।

ହେଲେ ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦ ଯେ ।

ଦାନ ବିଶିର ମତି ମତ୍ତମଧୁପ ଶ୍ରୀରାମ ପଦାରବିନ ଯେ ।

ଏକାବନ ଛନ୍ଦ

ସ୍ବର-ବଞ୍ଚଳାଣୀ

ଦେନିଶ ଓଷଧି, କପିକୁଳନିଧି, ଗଗନ ମାର୍ଗରେ ଗମେ ।

ଦଶଦଣ୍ଡ ଲାଗି, ଭୁଞ୍ଜୁ ବାଟ ଭାଙ୍ଗି, ମିଳିଲ ଅଯୋଧ୍ୟା ଧାମେ ।

ନନ୍ଦୀଗ୍ରାମପୁର, ଗମଇ ପ୍ରଖର, ଗଲ ପଡ଼େ ଶ୍ରମହୀନ ।

ରଜନୀ ଭ୍ରମଣୀ, କର ରଘୁମଣି ସେ କାଳେ କୈକେୟୀ ବାଳ ।

ଶୁଣିଣ ଶବଦ, ହୋଇଣ ତବଦ ଭରତ ଅନ୍ତରେ ଭାଲେ ।

ପକ୍ଷରେ ରହିତ ଯେଉଁ ପରବତ ଆକାଶରେ ସେହି ତଳେ ।

ବରୁର ଏସନେ, ବାଣ ଶରାସନେ, ବସାର ବନ୍ଧନେ କାର ।

ଦେଖି ଶଙ୍କା ପାଇ, ଆକାଶରେ ଥାଇ, ବରୁରେ ବାୟୁକୁମର ।

ନିଶ୍ଚୟ ଏହି ରାମ, ବହୁ ମନେ ତମ, ମୋହର ବଳମ୍ବ ଦେଖି ।

ଲଗୁଅଛି ଘଟ, ଜଗିଛନ୍ତି ବାଟ କୋଦଣ୍ଡରେ କାଣ୍ଡ ଯୋଗି ।

କି ଅବା ଭରତ, ରାମ ସାନ ଭ୍ରାତ, ଦଶରଥ ରାଜା ବେଟା ।

ରାଘବ-ବଞ୍ଚାନ୍ତ, କୃଷ କର ତନ୍ତ୍ର, ମୁଣ୍ଡେ ବହିଛନ୍ତି ଜଟା ।

ଏହାଙ୍କ ସମ୍ଭାଷି, ସିବ ମୁହିଁ ଖସି, ନୋହୁ ମୋର ବ୍ୟାକର ।

ଏମନ୍ତ ବରୁର, ଗଗନୁ ଉଡ଼ିବୀ, ମିଳିଲ ଭୂମିରେ କାର ।

ଦେଖିଣ ଦୂରତ, ଆପଣେ ଭରତ, ପରୁରନ୍ତି ଭୂମ୍ବେ କେହୁ ।

ଗଗନେ ବନ୍ଧନି, ଯାଉଅଛି ଭ୍ରମି, ପକ୍ଷ ବନା ମହାବାହୁ ।

ଶୁଣି ହନୁମାନ, ବୋଲେ ହୋ ସୁମନ, ମୁହିଁ ପବନର ବାଳ ।

ସେବା କରେ ନିତି, ରାମ ରଘୁପତି, ତରଣ କମଳ ତଳ ।

ଲଙ୍କା ଅଧିକାରୀ, ସୀତା ନେଇ ନର, ବାଳକ ଶ୍ରୀରାମ ମାର ।

ହୋଇ ସୁଗ୍ରୀ ମେଳ, ବାଳି ସିନ୍ଧୁଜଳ, ପବେଶ ସୁବଳ ଗିରି ।

ନାଗପାଶ ବୁଝିଶର, ଆଦି ଦନ୍ତୁ ଅନେକ କଲ୍ଲୁ ସମର ।

ରାବଣ ଅନୁଜ, ନାଶିଲେ ତନ୍ତୁଜ, ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବାର ।

ଦେନ ପୁଣି ଶୋକ, ଲଙ୍କାର ନାୟକ, ସକଳ ମାଇଲ ସଞ୍ଜେ ।

ଦେଇ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ, ପଡ଼ିଛୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ, ନାରାୟଣ ପରାୟେ ମଞ୍ଜେ ।

ଅଭିଷେପ ପାଇଁ, ସେହି ଦେନ ମୁହିଁ ମିଳିଲ ଗନ୍ଧମାଦନ ।

ହୋଇ ବଦାସିତ, କନ୍ଦ କନା ସତ, ଅଟ ଭୂମ୍ବେ କେଉଁ ଜନ ।

ଶୁଣି ତା ଭରତ, ବୋଲିଲେ ଶୁଣତ, ମୁହିଁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭାଇ ।

ଦଶରଥପୁର, ଜଗତେ ବିଦତ, କୈକେୟୀ ମୋହର ଆର୍ତ୍ତ ।

ସଂସାରେ ଥାଇ କି, ଏ ଜଞ୍ଜୁ ଭାଳକି, ବିହଲ ମୋର ଦରବ ।

ଦେହେ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ, ଥିଲେ କେହି ପୁଣି, ଏ ଦୁଃଖ ସହ ରହିବ ।

କପିସୁଧାନିଧି, ନିଅ ଅଭିଷେପ, ଜାଉ ମୋହର ସାମୁଜ ।

ରାବଣକୁ ମାରି, ବେଗେ ଶୁପଥାନ୍ତ, ଆମିଶ କରନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ।

ଶୁଣି ଏ ଉତ୍ତର, ମରୁତକୁମର, ଦକ୍ଷିଣ ମୁରତି ହୋଇ ।
 ମହାରଣରଜ୍ଜା, ପ୍ରବେଶ ସେ ଲଙ୍କା, ପାଖରେ ନିଶିଂଜା ହୋଇ ।
 ମାଣି ରଘୁଶିଷ, ହୋଇଣ ସନ୍ତୋଷ, ବୋଇଲେ ଅଇଲୁ ବାବୁ ।
 ଯୁଧିପତିବୃନ୍ଦ, ଲଭିଣ ଆନନ୍ଦ, ବୋଇଲେ କଲୁ ତୁ ସବୁ ।
 ଶୁଣି ଭଣେ ହନୁ, ଏମନ୍ତ ବଚନ, ଦୋଷ କରଇ ଏତେକ ।
 ଔଷଧ ନ ଚଳି, ଗିରିମୂରଧନା, ଆଣିଲ ମୋର ମସ୍ତକ ।
 ଶୁଣି ସୁଖ ପାଇ, ପଦ୍ମତ ଓଢ଼ାଇ, ରଖିଲେ ବାନରଗଣ ।
 ଧନ୍ୟୁରଜର, ଖୋଜିଲେ କୁମର, ଔଷଧ ତହିଁ ସୁଷେଷ ।
 ଅଭିଷେପ ଚନ୍ଦି, ପଦ ତହିଁ ଅଣି, ଶିଳାରେ ଛେଚିଲେ ନେଇ ।
 ଆଣିଣ ଅନଳ, କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ଜଳ, ଗୁଡ଼ାଏ ତହିଁ ମିଶାଇ ।
 ଦେନିଣ ବରଦ୍ୟ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସନ୍ଧିଧ, ବେନି ନାସାପୁଡ଼ା ତୋଳି ।
 ଦେଲେ ଦବ୍ୟ ନାସ, ହୃଦିଲ ସେ ପ୍ରାସ, ମୁଦ ଦେଲୁ ହୃଦସ୍ଥଳୀ ।
 ଭାର କୋଳୁ ଉଠି, କର ଦୁଇ ଗୋଟି, ଯୋଡ଼ି କଲେ ନମସ୍କାର ।
 ଦେଖି ଜୟ ଜୟ, କରନ୍ତି କପିୟେ, ଆନନ୍ଦେ ଉଠିଲେ ବାର ।
 ଏ ଅନ୍ତେ ତକ୍ଷଣେ, ଅଜ୍ଞା ପରମାଣେ ହନୁମନ୍ତ ନେଲ ଗିର ।
 ଶୂନ୍ୟ ଦୈତ୍ୟ ମାର, ଗିର ରଖିକରି ଆସି ହେଲ ଲଙ୍କାପୁର ।
 ଭଣେ ଦାନବଶି, ଏହି ରସେ ରସି, ଦନ ରାଜ ମୋର ଯାଉ ।
 ରାବଣ ଅବାହ, ଚରଣେ ପାରିବ, ପ୍ରତିକ୍ଷଣେ ମୋର ଥାଉ ।

ଛପନ ଛନ୍ଦ

ରାଗ — ଭୈରବ ସରମାଳ

ରାବଣ ସଂହାର ବାର ଦାଶରଥ ରଥୁ ଓଢ଼ାଇ ଭୂମିରେ ଉଦ୍ଧା ହେଲେ ।
 ମହା ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ସୁଗ୍ରୀବକୁ ରାଉ ବେନିଭୁଜେ ତାଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ
 କି ସଖେ ହେ, ପଡ଼ିଅଛି ଦଶଶିର ।

ତୁମ୍ଭ ସାହ ପାଇ ଶିଳୁ ପାର ହୋଇ ରାବଣ ମାଇଲୁ ଏ ଯଶ ତୁମ୍ଭର ।
 ରାମ ସେହୁ ଦେଖିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବାର ସୁଗ୍ରୀ ପାଦ ଛୁଇଁ ଶିରେ ଦେଲେ କର ।
 ସୁଗ୍ରୀବ ସକଳ କପିସେନା ଦେନ ଯୁଜା କଲେ ରାମ ବେନି ଶ୍ରୀଧର ।
 ରାବଣ ମରବା ଯାଏ ଉତପାତମାନେ ଅବଛୁନେ ଜାତ ହେଉଥିଲେ ।
 ମଲ୍ଲ ବେଳକୁ ଯେ ଯାହା ସଦଭାବେ ରହି ଭୟ ତେଜ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ରହିଲେ ।
 ମାତଳୀକ ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ ରଘୁବାର ଶକ୍ତି ସନ୍ଧିଧକୁ ନିଅ ରହୁବର ।
 ଅମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କି ଦେଇଣ ସୁହିବୁ କଲ ବହୁତ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଉପକାର ।
 ଅଜ୍ଞା ପାଇଣ ମାତଳୀ ରହୁବର ଶୀଘ୍ର କରଣ ଦେନ ଗଲ ସୁରପୁର ।
 ବୋଲେ ବଶି ରାମ ଥାଟ କପି ନାଟ ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଣ କରନ୍ତି ବନତର ।

ଏକଷଠି ଛନ୍ଦ

ସଗ-ସଜବଜେ ମଙ୍ଗଳ-ଶୋକବସନ୍ତୀ

ସୀତାଙ୍କୁ ଦେଖି ରଘୁନନ୍ଦନ । ରାମ କହେ ନିଷ୍ଠୁର ବଚନ ।
 ଆଗୋ ଜାନକୀ ଏବେ ଯହିଁକି ରହୁଛନ୍ତି ତହିଁକି କର ଗମନ ଗୋ । ସୀତେ ।
 ଜନ-ଅପବାଦରୁ ବଞ୍ଚିଲୁଁ । ଏହା ଆପଣା ମନେ ପାଶ୍ଚଲୁଁ ।
 ଗୁଣ ଶବ୍ଦାନ୍ତର ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଆଣିଲୁଁ ଯଶ ମହାରେ ରଖିଲୁଁ ଗୋ । ସୀତେ ।
 ଭରତ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ପୁଣ୍ୟାବର । ଆବରଣେ ପୁନିବାକୁମର ।
 ଶରଧା ହୋଇଲେ ଏମାନଙ୍କୁ ତୁମ୍ଭେ ସ୍ବରକ୍ଷାରେ ବର ବର ଗୋ । ସୀତେ ।
 ରଘୁ କୁଳେ ଆମ୍ଭେ ଯେଣୁ ଜାତ । ତେଣୁ ନିର୍ମଳ ହୋଏ ବଞ୍ଚିଯାତ ।
 ତେଡ଼େକୂଳେ ତୁମ୍ଭ ନିମିତ୍ତ କଳଙ୍କ ଦେବାର ନୋହେ ଉଚିତ ଗୋ । ସୀତେ ।
 କାନ୍ତ ମୁଖରୁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି । ସେ ଯେ ଜନକବଞ୍ଚି ହୁଲିଣୀ ।
 ଜଣାଇଲେ ଅନ୍ୟ ଯୁବକ ପରସ୍ତ ମଣିଷ କି ରଘୁମଣି ହେ । ଦେବ ।
 ବାଳକାଳୁଁ ଧର ତୁମ୍ଭ ପାଣି । ଭୂମିସୁତା ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ପାଣି ।
 ପ୍ରଭୁ ହୋଇ ଅନିମିତ୍ତେ କୋପ କଲେ କପାଳ ମଧ୍ୟ ଧରଣୀ ହେ । ଦେବ ।
 ଯେବେ ଏମନ୍ତେ ବଢ଼ିଉଥୁ । ନନ୍ଦୁ ମୁଖେ ବାରତା ନ ଦେଲ ।
 ସେତୁବନ୍ଧ ପୋତି ଅସୁର ନିପାତି କଷଣ ଏତେ ସହିଲ ହେ । ଦେବ ।
 ମୋର କାର୍ଯ୍ୟକ ବାଚକ ମନ । ତୁମ୍ଭ ବନା ଥିବ ଯେବେ ଆନ ।
 ତେବେ ମୋର ଅଙ୍ଗ ଦନ୍ତନ କରିବେ ନିଷ୍ଠୁର ନିବ୍ୟବାସନ ହେ । ଦେବ ।
 ସଉମିତ୍ରି ମୁଖ ଦେବୀ ଚାହିଁ । ବାବୁ ଅନଳ ଦିଅ ଲଗାଇ ।
 ବାହନ ମୋର ତନ୍ତୁ ଦହୁବ ବଳୟ କର କପାଳ ହେ । ବସୁ ।
 ମୋର ଆଜ୍ଞା ବାବୁ କର । ତୁମ୍ଭେ ମନରେ ଆନ ନ ଧର ।
 ଅନଳ ମୋ ତନ୍ତୁ ଦହନ ନ କଲେ ଅପବାଦୁଁ ହେବ ପାର ହେ । ବସୁ ।
 ରାମ ରଞ୍ଜିତ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଜାଣି । ଅଗ୍ନି ଲଗାଇଲେ ସେହିକ୍ଷଣି ।
 କୋଦଣ୍ଡ ହୁଳେ ବେନପାଣି ଦେଉଣ ଉଦ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ରଘୁମଣି ସେ । ରାମ ।
 ଦେବୀ କାନ୍ତ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ସାର । ପୁଣି ଅଗ୍ନି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କର ।
 ଅନଳ ଭିତରେ ଝୁସାଇଁ ପଶିଲେ ମା ହା କଲେ ସ୍ବୟଂପୁରା ସେ । କାଳେ ।
 ଅଗ୍ନି ଭିତରେ ଦେବୀ ରହିଲେ । ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଆଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଲେ ।
 ହବ୍ୟବାହନ ଦବ୍ୟାସନ ଦେଉଣ ବହୁ ଧୂଳା ତାଙ୍କୁ କଲେ ସେ । ଜନେ ।
 ରାମ ହୋଇଣ ଆତଙ୍କ ମନ । ମାରପୁରୁଷ ବେନ ନୟନ ।
 ଚକିତ ହୋଇଣ ଦଶଦଶ ଚାହିଁ ପୁଣ ହେଲେ ଛନ୍ଦ ଛନ୍ଦ ସେ । ରାମ ।
 ଦେବ ଦାନବ ରକ୍ଷ ମର୍ଚ୍ଚିତ । ହା ହା ସବୁର ମୁଖେ ପ୍ରକଟ ।
 ବୋଲନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମ କି କଲେ କି କଲେ ବନା ଦୋଷେ ଏଡ଼େ ଦୁଃଖ ହେ । ରାମ ।

ସବେ ହୋଇଲେ ଆକୁଳ ମନ । କହିବାକୁ କେ ନାହିଁ ଭଜନ ।
ବୋଲେ ବଣି ରାମ ଅନୁକୁଳ ଚାହିଁ ନେବ କଲେ ଥନ ଥନ ସେ । ରାମ ।

ଉତ୍ତରକାଣ୍ଡ

ଷୋଡ଼ଶ ସ୍କନ୍ଧ

ସ୍ତବ — ଅଷାଠଶୁକ ବାଣୀ

ରାୟବଅଙ୍କେ ବସିଣ ସୁନ୍ଦରୀ । କାନ୍ଦୁକୁ କହନ୍ତି ଯେ ସେହି କର ।
ତଥୋବନ ଦେଖିବାକୁ ମୋ ମନ । ରବିପତ୍ନୀଙ୍କି କରବ ଦର୍ଶନ ।

ଫଳ ମୂଳ ଦେବ । ବସନ ଭୂଷଣ ଦେଇ ଆସିବ ।
ଶୁଣି ରାୟବ ହୋଇ ହସ ହସ । ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ଯିବ ତାଙ୍କର ପାଶ ।
ରବିମାନଙ୍କ ମଠ ଦେଖାଉବା । ଭୃଗୁର ମନୋରଥ ପୂରାଉବା ।

ତୋଷିବାକ ମନ । ବାହାର ମଣ୍ଡପେ କଲେ ଆସ୍ଥାନ ।
ବନ୍ୟ ମଣ୍ଡପ ରତ୍ନବେଦୀ ପର । ତହିଁ ବଜୟ କଲେ ରାୟବୀର ।
ଏହିକାଳରେ ବୟସିକମାନେ । ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ରାମ ସନ୍ନିଧାନେ ।

ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି । ତାଙ୍କୁ ରଖି ପରଜନ ଉପେକ୍ଷେ ।
ଶ୍ରୀରାମ ତାଙ୍କୁ ପରନ୍ନାମ କଲେ । ଶୁଣି ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେଲେ ।
ଉପୁଜିଲ ତହିଁ ବହୁତ ହାସ । ଜାଣନ୍ତି ସେମାନେ କଥାର ରସ ।

ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ । କଉତୁକ କଥା କହନ୍ତି ରଙ୍ଗେ ।
ରାମ ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ହିଁଜମାନେ । ଆତ୍ମଙ୍କୁ କି ବୋଲନ୍ତି ପୁରଜନେ ।
ନିଜା ଛନ୍ଦ ଆତ୍ମ ଶ୍ରୀମୁରେ କହ । ଯଥାର୍ଥ କଥାରେ ଭୟ ନ ପାଆ ।

ଶୁଣିଲେ ଅଳାଡ଼ି । ଅଳାଡ଼ିରେ ନ ବଳାଇବା ମନ ।
ବୋଲନ୍ତି ହେ ଦେବ ଭୃଗୁ ଅଳାଡ଼ି । ଚନ୍ଦ୍ରକର ପ୍ରାୟେ ମଣ୍ଡିଲ ଶିଳ ।
ସମ୍ଭବୁବନ ସନ୍ତାପ ଖଣ୍ଡିଲ । ଜାନକୀ ଛନ୍ଦେ ରାବଣ ଦଣ୍ଡିଲ ।

ସିନ୍ଧୁ ବଳାଇଲ । ଅଲୋକିତ କର୍ମମାନତ କଲ ।
ପଶୁରାମଙ୍କୁ ଦେବ କଲ ଜୟ । ସେଦିନୁ ଦୁଃଖ ହୋଇଲେ ସଭୟ ।
ଯେଉଁ ଲଙ୍କାଗଡ଼ ଦେବେ ଅଜୟ । ବାନରଙ୍କୁ ଘେନି କଲ ତା ଜୟ ।

କି ବୋଲିବେ ଜନେ ! ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ସମ୍ଭବୁବନେ ।
ପୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମ ରଜନ । ଭ୍ରମେମାନେ ଭୟ ନ କର ମନ ।
ତଥାପି ଆତ୍ମର କି ଅବଗୁଣ । କାହା ମୁଖରୁ କାହିଁ ଅବା ଶୁଣ ।

ଶୁଣି ନିବର୍ତ୍ତିବା । ଧର୍ମକଥାରେ ସିନା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିବା ।
ଭଦ୍ରମୁଖ ନାମେ ଏକ ବ୍ରାହ୍ମଣ । କର ଯୋଡ଼ିଣ ବୋଲେ ଦେବ ଶୁଣ ।
ସବୁର ମୁଖରେ ଭୃଗୁର ଲାଞ୍ଜି । ଏକା କଥାଏ ମାତ୍ର ଅପଲଞ୍ଜି ।

ଶୁଣଇଁ ମୁଁ ଯାହା । ବଚନେ ଦେବ କହୁ ନୋହେ ତାହା ।

ରାମ ବୋଲନ୍ତି ହେ ଭୟ ନ କର । ନିର୍ଭୟ ହୋଇ ଜଣାଅ ଶ୍ଯମୁର ।
 ଏହା ଶୁଣି ଦ୍ଵିଜ କହେ ଉତ୍ତର । ଭୋ ଦେବ ତୁମ୍ଭର ନଗର ନର ।
 ଏମନ୍ତ ବୋଲନ୍ତି । ଏଡ଼େ ଅନନ୍ତ କଲେ ଲୟପତ୍ତ ।
 ରାବଣ ଯାହାକୁ ଫେରାଇ ନେଲା । ବରଷେ ଯାଏ ଘରେ ରଖିଥିଲା ।
 ତାହାକୁ ଆଣି କଲେ ପ୍ରାୟବତ୍ତ । ନ ମିଳନ୍ତା କିବା ଅନ୍ୟ ପୁବତ୍ତ ।
 ଏମନ୍ତ ବଚନ । କହନ୍ତି ଦେବ ଅଯୋଧ୍ୟାର ଜନ ।
 ଯେଉଁ ନୁପତ୍ତ ଯେଉଁ ଧର୍ମ କରେ । ସେ ଦେଶଜନେ ତାର ଅନୁସାରେ ।
 ଆମ୍ଭ ଭାରଯା ଯେବେ ନେବ ଅନ । ତାହାକୁ ନେବେ ଆଣିବା ସଦନ ।
 ଯା କଲେ ନରେଶ । ଆତ୍ମେମାନେ କଲେ ନେବ କି ଦୋଷ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଜଣାଇଲ ଶ୍ଯମୁର । ମୋ ଦୋଷ ନ ଧର କୋଦଣ୍ଡଧର ।
 ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ଅଭୁତନୟନ । ଭୂମିକି ଯେ କଲେ ଅବଲୋକନ ।
 ତେଜ ଖରଣ୍ୟାସ । ମହାହୋୟ ମନେ ମେଲା ପବେଶ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ ଦେଲେ ମେଲଣି । ମେମାନଙ୍କ କଥା ମନରେ ଗୁଣି ।
 ଜନ ଅପବାଦ ନୋଇବା ଜାଣି । ବସୁନ୍ତ୍ର ମୋରଲେ କୋଦଣ୍ଡପାଣି ।
 ଘାନ ବସି ଭଣି । ରାମପାଦ ଭବ-ମିତ୍ତ-ନରଣୀ ।

ମୟୁରୀ ଶ୍ଯମ

ଶ୍ରୀ—କଳରାଜୁଣ

ଭଦ୍ରମୁଖେ ଏମନ ଶୁଣି ଲାପମଣି ।
 ମହାହୋୟ ଜାତ ମୋଇଲା ମେହିଷଣି ।
 ଦୁର୍ଦ୍ଦୟଦେଶ ତାଙ୍କର ମେଲା ଅକ୍ଳା ।
 ବେନନୟନେ ଧୂଇଲା ଲୋଚକଜଳ ।
 ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ସ୍ଵାଧିକ ଅଶାସ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
 ଭରତ ଶତ୍ରୁଘ୍ନଙ୍କୁ ନୃପତେ ଆଣ ।
 ଆଜ୍ଞା ପାଦ ପ୍ରତିମାଗ ନୃପତେ ଗଲା ।
 ଭରତ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଆଣିଲା ।
 ସ୍ଵାରେ ତାଙ୍କୁ ରଖି ଜଣାଇଲ ଶ୍ଯମୁରେ ।
 ଭୋ ଦେବ ଆଣିଲ ଉତ୍ତ କହନ୍ତୁ ସ୍ଵାରେ ।
 ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ବେଗେ ଆମ୍ଭ ଶ୍ଯମୁକୁ ଆଣ ।
 ସ୍ଵାରେ କର୍ପା ରଖିଲ ସେ ଆମ୍ଭର ପ୍ରାଣ ।
 ଆଜ୍ଞା ପାଇଣ ଶ୍ଯମୁରେ କଲା ପ୍ରବେଶ ।
 ଦର୍ଶନ କରଣ ଉତ୍ତ ହୋଇଲେ ପାଣ ।

ଦେଖିଲେ ନୃପତି ମୁଖ ଦିଶେ ବିରସ ।
 ଯେହେ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଦିଶେ ରଜନୀଶେଷ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ରାଜନ ।
 ଭୁମ୍ବେ ସିନା ଜାଣ ଲଙ୍କା ବୃତାନ୍ତମାନ ।
 ଯେଉଁରୂପେ ସୀତା ଅଗ୍ନି ପରୀକ୍ଷା ଦେଲେ
 ଯେଉଁରୂପେ ଆସି ପିତାମହ କହିଲେ ।
 ଦେଖିଲତ ତାତ ଶତ୍ରୁ ସଙ୍ଗତେ ଆସି ।
 ବୋଲିଲେ ଅଟନ୍ତ ବାକୁ ସୀତା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ
 ତେଣୁକରି ଆମ୍ଭେ ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କଲୁଁ ।
 ଏବେ ଜନମୁଖେ ଅପବାଦ ପାଉଲୁଁ ।
 ଜନଅପବାଦ ନାଶ କରେ ସୁଜାତ ।
 ଏଣୁକରି ତହିଁକି ମୁଁ କରଇଁ ଭାବ ।
 ଜନ ଅକର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଅଧୋଗତି ଲଭନ୍ତି ।
 ଜନ ପ୍ରଶଂସିଲେ ସ୍ବର୍ଗପୁରେ ବସନ୍ତି ।
 ଅପବାଦ ଶୁଣି ଅଶାନ୍ତଲୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
 ଏ କଥାରେ ବଳାଇବ ନାହିଁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
 ଆମ୍ଭର ଚରଣ ଗୁଣ ଆମ୍ଭ ଶପଥ ।
 ଆମ୍ଭ ଆଜ୍ଞା ନ ଭାଙ୍ଗି କରିବ ଭୁବିତ ।
 ସୀତାଙ୍କୁ ନେଉଣ ଭୁମ୍ବେ ବନେ ନିବେଶ ।
 ଗଙ୍ଗାତୀରେ ବାଲମୀକି ଆଶ୍ରମ ପାଶ ।
 ଚୂଷାକୃତି ଦେଖିବାକୁ ତାଙ୍କର ମନ ।
 କରତବେ ନେଇ ଶୁଦ୍ଧି ଆସ ବନ୍ଦନ ।
 ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଣ ଭ୍ରତାମାନେ ଆକୁଳ ।
 ସବୁକରି ନୟନରୁ ଗଳିଲ ଜଳ ।
 ରାମ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଅନାଇଁ ।
 ସୀତାଙ୍କୁ ଘେନଣ ଯିବ ରଥେ ବସାଇ ।
 ସୁମନ୍ତ ସାରଥୀ ହୋଇ ରଥବାହକ ।
 ନିଶି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତାଙ୍କୁ ଘେନଣ ଯିବ ।
 ଆଜ୍ଞା ପାଇ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୀତାକାର କଲେ ।
 ଓଳଗ କର ମେଲଣି ସମସ୍ତେ ହେଲେ ।
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ନିଶି ହୁଅନ୍ତେ ଶେଷ ।
 ସୁମନ୍ତ ରଥ ଆଣିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପାଶ ।
 ଅନ୍ତଃପୁରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
 ଦରଶନ କଲେ ଯାଇଁ ଜାନକୀ ପାଶ ।

ରକ୍ଷାପତ୍ରୀ ଦେଖିବାକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭୁବୁର ।
 ଆଜ୍ଞା ମୋତେ ଦେଉଛନ୍ତି କୋଦଣ୍ଡଧର ।
 ଶୁଣିଣ ଜାନକା ବନ୍ଧୁ ଅନନ୍ଦ ହେଲେ ।
 ଦବ୍ୟ ରହୁଅଳଙ୍କାର ବସ୍ତ୍ର ଘେନିଲେ ।
 ରକ୍ଷିକାମିନୀମାନଙ୍କୁ ଦେବାର ପାଇଁ ।
 ସେମାନ ଘେନି ବସିଲେ ରଥରେ ଯାଇଁ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସହିତେ ବସିଲେ ମନ୍ତ୍ରିବର ।
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ ନଦୀର ଡାର ।
 ସୀତା ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦୀର ।
 ଅମଙ୍ଗଳମାନତା ହେଉଛି ମୋହର ।
 ଦକ୍ଷିଣବାହୁ ଦକ୍ଷିଣନେତ୍ର ସ୍ଥୁରର ।
 ତନ୍ତ୍ର କମ୍ପେ ହୃଦୟ ଆକୃତ ହୁଅଇ ।
 କହୁଁ କହୁଁ ଗଙ୍ଗାତୀରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ।
 ସେଠାରୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମନ୍ତ୍ରାଣୋକ୍ତା ହୋଇଲେ ।
 ଜାନକା ବୋଲନ୍ତି ଭ୍ରାତ ପଦକମଳ ।
 ଦିନେ ନ ଦେଖି ହେଉଛି ଏଡ଼େ ବକଳ ।
 ପ୍ରାଣପତି ଅଟନ୍ତି ମୋ ପାଣ ପୁରୁଷ ।
 ମୋହର ହେଉଛି ଭୁବୁ ପ୍ରାୟ ବରଷ ।
 ଜାନକୀ ସନ୍ନିଧେ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରିଲେ ।
 ଜାନକା ଘେନି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାବେ ବସିଲେ ।
 ସୁମନ୍ତ ରଥ ଘେନିଣ କୁଳେ ରହିଲେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରକ୍ଷିତଶ୍ରମ ଦେଖାଇ ଦେଲେ ।
 ନାକୁଁ ଓହ୍ଲାଇଣ ଗଙ୍ଗା ତଟରେ ବସି ।
 ସାବୁଜ କାରୁଣ୍ୟକରୁଛନ୍ତି ବଶେଷି ।
 ବୋଲନ୍ତି ଏ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପେଶିଲେ ଭୁପାଳ ।
 ଛେଦନ କର୍ପା ନ କଲେ ଏ ମୋର ବାଳ ।
 ବୋଲନ୍ତି ଜାନକା କର୍ପା କହ ଏମାନ ।
 ବାହୁଡ଼ି ସିବାକୁ ନେଉଅଛୁ ମୋ ମନ ।
 କେବଳ ମାତ୍ର ଚାହିବା ଆଜର ଦିନ ।
 ସମସ୍ତ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କୁ କର ଦର୍ଶନ ।
 ଶୁଣିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପାଦେ ପଡ଼ି ରହିଲେ ।
 ମୋର ଅପରାଧ ନ ଘେନିବ ବୋଇଲେ ।
 ଜନମୁଖେ ରମ ଭୁବୁ ଅଙ୍ଗାର୍ତ୍ତେ ଶୁଣି ।
 ତେଜିଲେ ଏବେ ଭୁବୁଙ୍କୁ କୋଦଣ୍ଡପାଣି ।

ଶୁଣିଣ ଜାନକା ମୁହଁ ଯାହିଁ ପଡ଼ିଲେ । ଶ୍ରୀ
 କେତେହେଁକ ବେଳେ ତହିଁ ଜ୍ଞାନ ପାଇଲେ ।
 ବୋଲନ୍ତି ମୋହର ଏଡ଼େ ମନ କରମ ।
 ବଧାତା ଦୁଃଖ ଦେବାକୁ କଲ ଜନମ ।
 ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ନ୍ତି କୁଳକୁ କଲଙ୍କ ହେବ ।
 ପ୍ରାଣପତକି ମୋହର ଦୋଷ ଲଗେବ ।
 ପରୁରବେ ଯୁବତମାନେ ଯେ ଅମୃତ ।
 ପ୍ରାଣନାଥ କି ଦୋଷେ ଛାଡ଼ିଲେ ତୁମ୍ଭକୁ ।
 କି ବୋଲବି ମୋତେ ସେହି ନ ଦଶେ ଗୁଞ୍ଜି ।
 ବିନା ଦୋଷେ ତ୍ୟାଗ କଲେ କରୁଣାନିଧି ।
 ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଉଚ୍ଚେ କଲେ ରୋଦନ ।
 ବୋଲେ ବଣି ଚନ୍ଦ୍ରା କର ପଦ୍ମଲୋଚନ ।

ଏକାଦଶ ଶ୍ଳୋକ

ସ୍ତବ—ବିଶେଷ ଦେଶାଞ୍ଜଳି

ଲବ କୁଶଳର ଶୋଭା ଦେଖିଣ ରାମ । ଦଶରଥ ବେନ ସୁତେ ଦ୍ଵିତୀୟ କାମ ।
 କକ୍ଷାବାସ ପରହର କଳେ ପରତା । ଦୋଷତା କୁଷ୍ଠ ଅକଳ ଦ୍ଵାଦଶ ଚତା ।
 ମଣି ଅଛନ୍ତି ଗଳାରେ ତୁଦ୍ରାକ୍ଷମାଳ । ନେତ୍ରବେନ ବାହା ଦୁର୍ଦ୍ଦଶେ ବଶାଳ ।
 ରାମାୟଣ ଶୁଣି ଗମତନ, ହରଷ । ବିସ୍ତାରିଲେ ବେନସୁତେ ପିତାଙ୍କ ଯଶ ।
 ପାଶକୁ ଆଣି ତାହାଙ୍କୁ କୋଳେ ଧରିଲେ । ଅନ୍ତ ସେହରେ ମୂର୍ଦ୍ଧନୀ ଆପ୍ରାଣ କଲେ ।
 ହୃଦରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲା ଶୋକ ବିବେକ । ଦେଖୁଅଛନ୍ତି ସତ୍ତ୍ଵରେ ସକଳ ଲୋକ ।
 ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଏ ବେନ ଆତ୍ମର କୁମର । ରହିଅଛନ୍ତି ଜନନୀ ରକ୍ଷିକ ପୁର ।
 ଏତେ କହି ଶତ୍ରୁଘ୍ନଙ୍କୁ ଅନାଇଲେ । କର ଯୋଡ଼ିଣ ସେହି ସମୟ କହିଲେ ।
 ଶୁଣିଣ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ଭ୍ରତ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ମନ୍ତ୍ରଣା ସହିତେ ସୁଗ୍ରୀ ବଞ୍ଚିଷଣ ।
 କୁମରକୁ ଚାହିଁ ବୋଲନ୍ତି ସବ ନୃପ । ଦେଖ ଏ ବେନ କୁମର ଶ୍ରୀରାମ ରୂପ ।
 ଶ୍ରୀରାମର କୋଳ ନେଇ ଭ୍ରତ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଆଲୋଚନ କର ଶିରେ ଦେଲେ ଆପ୍ରାଣ ।
 ସୁଗ୍ରୀ ବଞ୍ଚିଷଣ ଆଲୋଚନ କଲେ । ଆଉ ରାଜାମାନେ ଶିରେ କରକୁ ଦେଲେ ।
 ଭ୍ରତ ବଞ୍ଚିଷଣକୁ ଯେ ଠାରଣ ଦେଲେ । ସେ ବେନ ନୃପତ ତାଙ୍କ ମନ ଜାଣିଲେ ।
 ସୁଗ୍ରୀ ବଞ୍ଚିଷଣ ଯୋଡ଼ିଣ ବେନକର । ଭୟ ତେଜ ଜଣାଇଲେ ରାମ ଶ୍ଵମୁର ।
 ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ଦେବ ଅଛି କି ଦୋଷ । କର୍ପା ତାଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ହେଲା ବନେ ନିବାସ ।
 ଲଙ୍କାରେତ ଦେଖିଅଛୁ ପରାକ୍ଷା ଦେଲେ । ଏବେ ପ୍ରଭୁକୁ କେବଣ ଅପ୍ରାପ କଲେ ।
 ଏବେ ସେହି ଅପରାଧ ଅମୃତ ଦେବ । ରକ୍ଷିକ ମଠରୁ ଦେନାଇଣ ଅସିବ ।
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମ ତାହାଙ୍କର ବଚନ । ବୋଲନ୍ତି ଯେ ନିନା କଲେ ଅଯୋଧ୍ୟାଜନ ।

ମୁଁ ଜଣାଇବାକୁ ସୀତା ଅସିବେ । କେବଳ ସେ ଥରେ ପରୀକ୍ଷା ଦେବେ ।
 ଏମନ୍ତ କହିଣ ଅଣାଇଲେ ଦୁଆର । ଅଜ୍ଞାଦେଲେ ଶ୍ରୀମୁଖରେ କୋଦଣ୍ଡଧାର ।
 ବାଲମୀକି ଅଶ୍ରମକୁ ଭୁଲିବେ ଯିବୁ । ଅମ୍ବର ଅଜ୍ଞା ବୋଲଣ ତାଙ୍କୁ କହିବୁ ।
 ବୋଲବୁ ଏମନ୍ତ ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ ନୁପଡ଼ । ସୀତାଙ୍କୁ ଦେନିଶ ବଜେ କରବ ଯବ ।
 ଅଜ୍ଞା ପାଇ ପଡ଼ିହାଉ ଭୁଲିବେ ଗଲ । ବାଲମୀକି ଅଶ୍ରମରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲ ।
 ଜନକ ସୁତାଙ୍କୁ ସେ ପ୍ରବୋଧ କହିଲେ । ରଘୁନାଥ ଅଜ୍ଞା ଭୁଲେ ଯିବ ବୋଲିଲେ ।
 ଅମ୍ବର ସଙ୍ଗରେ ମାଏ ଯାଗକୁ ଯିବ । ଅଜ୍ଞାଦେଇଣ ଅଛନ୍ତି ଭୁଲୁଛ ଧବ ।
 ଦେଖିଣ ରାମ ଭୁଲୁଙ୍କୁ ହେବେ ହରଷ । ଦେଖିଣ ଦେବତାମାନେ ହୋଇବେ ତୋଷ ।
 ଏତେ କହି ଜାନକାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତେ ଘେନ । ବୋଲେ ବଣି ଅବଳମ୍ବେ ବାହାର ମୁନ ।

ଦ୍ଵାବିଂଶ ଛନ୍ଦ

ସ୍ଵର୍ଗ—ଚନ୍ଦ୍ରବେନ ବାଣୀ

ସୀତାଙ୍କୁ ଦେନିଶ ମୁନ ପ୍ରବେଶ । ମନ୍ତ୍ର ଘେନି ଅଇଲେ କି ପ୍ରଜେଶ ।
 ଆସନ ଦେଇ ରାମ ଧୂଜା କଲେ । ଖଣ୍ଡେ ଦୂରେ ଜାନକା ଭଉଁ ହେଲେ ।
 କରୁଛନ୍ତି ବେଢ଼ାକର ଅଞ୍ଜଳି । ମନ୍ତ୍ରାକି ନୁଆଁ ଛନ୍ତି ମଉଜ ।
 ହୋଧେ କ୍ଳୋକନବ ଦେବା ଲୟନ । ବଶୁଅଛନ୍ତି ଦହଇ ପୁବର୍ଣ୍ଣି ।
 ବାଲମୀକି ବୋଲନ୍ତି ହେ ଶ୍ରୀରାମ । କାହା ମୁଖୁ ଶୁଣି କଲ ଏ କର୍ମ ।
 ଭୁଲେଇ ପଣ୍ଡିତ ମହାଦୟାଲୁ । ଲେକବାଦକୁ ହୋଇଲ ଭୟାଲୁ ।
 ଆମ୍ବେ ଜାଣୁ ତାଙ୍କର ନାହିଁ ଦୋଷ । କହିଛନ୍ତି ପୁରୋ ବକର୍ତ୍ତକଥ ।
 ଭୁଲୁ ଅନ୍ତଃପୁର ଆମ୍ବେ ଅଶ୍ରମ । ପୁରୁ ଅଟଇ ଅଭିନ୍ନ ଭୋ ରାମ ।
 ଏ ଭୁଲୁର ବେନସୁତ ଯାମଳ । ବେଦବେଦାନ୍ତରେ ଏହି କୁଶଳ ।
 ରାମାୟଣରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁଣିବ । ଭବିଷ୍ୟ ବୋଲଣ ଭୁଲେ ଜାଣିବ ।
 ରାମ ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣିବାକ ରୁଷି । ଆମ୍ବେ ଜାଣୁ ଆମ୍ବେ ସୀତା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ।
 ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଅଗ୍ନି ଭିତରୁ ଅଇଲେ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ବୋଲଣ ତାତ ବୋଲିଲେ ।
 ରୁଷି ରୁଷିସ ବାନର ଦେଖିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀରେ ପିତା ତାଙ୍କୁ ଲେଖିଲେ ।
 ତେଣୁ ଆମ୍ବେ କଲୁ ଯେ ଅଜ୍ଞାକାର । ଅଯୋଧ୍ୟାଜନେ କଲେ ଅବହାର ।
 ରାବଣପୁରୁଷ ସୀତାଙ୍କୁ ଅଣିଲେ । ଲେଉଟେ ତାହାଙ୍କୁ ତେଜି ନ ପାରିଲେ ।
 ଏବେ କଲୁ ଅଶ୍ରମେଧ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଅସି ଅଛନ୍ତି ବହୁତ ରାଜନ ।
 ସ୍ଵଦେଶୀ ବଦେଶୀ ଯେତେ ମନୁଷ୍ୟ । ଅସିଅଛନ୍ତି ନାନାଜାତି ବଶେଷ ।
 ସେମାନେ ପରୀକ୍ଷା ଥରେ ଦେଖିବେ । ସୀତା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ବୋଲି ପ୍ରତେଷିବେ ।
 ଭୁଲେ ତାଙ୍କୁ ଏହିବାଟେ କହିବ । ଯେମନ୍ତେ ପ୍ରତାପ ମନେ ହୋଇବ ।

ତାହା ଶୁଣି ବାଲମୀକି ଉଠିଲେ । ସୀତାଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଘୁରୁ କହିଲେ ।
 ଶୁଣି ଦେବୀ କ୍ରୋଧରେ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ । ଶିର କମ୍ପାଇ କହନ୍ତି ଲଳିତ ।
 ଭୂମିକ ଚାହିଁ ବୋଲନ୍ତି ଗୋ ମାତ । ଗମ ବନ୍ଧୁ ଅନ୍ୟରେ ଯେବେ ଚିତ୍ତ ।
 ତେବେ ମାତ ମୋତେ ଠାବ ନ ଦେବ । ନୋହିଲେ ମୋପାଇଁ ବିଳ ହୋଇବ
 ଅଜ୍ଞା ପାଇ ବସୁଧା ଫାଟିଗଲେ । ସିଂହାସନେ ସୀତାଙ୍କୁ ବସାଇଲେ ।
 ଦେନାର ରସାତଳକୁ ନଇଲେ । ଦେଖି ଗମ ନେତ୍ର ମାର ତେଜିଲେ ।
 ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଭୂମି ହୋଏ ସମାନ । ଦେଖି ନ ଦେଖିଲ ପ୍ରାୟ ଲେତନ ।
 ଯାନମାଏ ସିବା ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ । ଅବଶ ହୋଇ ତେଜନା ହାରିଲେ ।
 ବୋଲନ୍ତି କେଣେ ଗଲୁ ରେ ସୁମୁଖୀ । ଭଲ କର ନ ପାରିଲୁ ମୁଁ ଦେଖି ।
 ଅଯୋନସମ୍ଭାତା ମୋର ବନିତା । ବିଚ୍ଛେଦ କରୁଲୁ ରେ ବଧାତା ।
 ଏତେ ବୋଲି ପୁଣ୍ୟବଳ ଚାହିଁଲେ । ବୋଲେ ବଣି କ୍ରୋଧମନ ହୋଇଲେ ।

ଅଞ୍ଜନିଂଶ ଗୁନ

ସଗ --ବସତୀ—ବପୁଷିଂହା ବାଣୀ

ଅନ୍ଧେ ସଉମିତ୍ରି ଶୁଣ, ଅଯୋଧ୍ୟାରୁ ଏହିକ୍ଷଣ,
 ବାହାର ହୋଇଣ ଭ୍ରମେ ଯାଅ ।
 ଆମ୍ଭେ ଭ୍ରମୁକୁ ତେଜିଲୁଁ, ସୁକୃତକୁ ଭୟ କଲୁଁ,
 ପ୍ରାଣ ଦେନ ଯହିଁ ତହିଁ ଥାଅ ହେ ।
 ସଉମିତ୍ରି । ବଧକୁ ନୁହ ଭ୍ରମେ ଭଜନ ।
 ବନେ ସେବା କଲ ଯେତେ, ତାହା ମୁଁ କହିବି କେତେ,
 ମଲ୍ଲ ଗଲ ପୁରୁଷେତ ସମାନ ହେ ।
 ଆମ୍ଭେ ପ୍ରଜ୍ଞା କରୁଛୁଁ, ମାରିବୁଁ ବୋଲି ବୋଲୁଛୁଁ,
 ତାହା ଆଜ ଯେବେ ନ କରବା ।
 ହୋଇବ ସୁକୃତ ଭଙ୍ଗ, ନରକେ ପଡ଼ିବି ଅଙ୍ଗ,
 ଅଜ୍ଞାଭ୍ରମୁନୁପ ବୋଲୁରବା ହେ ।
 ସଉମିତ୍ରି । ଭ୍ରମେ ଜାଣ ସବୁ ବ୍ୟବହାର ।
 ଭ୍ରମୁକୁ ମୁଁ କି କହିବି, ଭ୍ରମୁ ମୁଖ ନ ଦେଖିବି,
 ଭ୍ରମୁ ମନକୁ ଭ୍ରମେ ବଢ଼ିବି ହେ ।
 ଶ୍ରୀମୁଖ ନିଷ୍ଠୁରବାଣୀ, ଲକ୍ଷଣ ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣି,
 ପଛଘୁଞ୍ଚା ବେଇ ପଛ ହେଲେ,

ଶିରେ ଦେଲେ ବେନପାଣି, ଶମ୍ଭୁରୁ ହୋଇ ମେଲଣି,
 ଆଉ ତାଙ୍କ ପୁରକୁ ନ ଗଲେ ସେ ।
 ସଉମିନ୍ଦ୍ର । ସରମ୍ଭ ତଟ ନିକଟେ ହେଲେ ।
 ଗମ୍ଭୀର ନଦୀ ଭିତରେ, ଅକାଶେ ରହି ଅମରେ,
 କୁସୁମମାନତ ବୃକ୍ଷ କଲେ ସେ ।
 ସୁନାସୀର ବେଦବର, ବମାନ ଭେନ ସଙ୍ଗର,
 ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଶମ୍ଭୁରେ ପଦେଶ ।
 କରଯୋଡ଼ି ପ୍ରବଳଲେ, ବମାନରେ ବସାଇଲେ,
 ବୋଇଲେ ସ୍ବର୍ଗରେ ନର ବାସ ହେ ।
 ସଉମିନ୍ଦ୍ର । ରାମ ସଙ୍ଗେ ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଯିବ ।
 ଏତେ କହି ଶୂନ୍ୟ ନେଲେ, କେହି ତାଙ୍କୁ ନ ଦେଖିଲେ,
 ବୋଲେ ବଣି ରାଣୀ ସୀତାଧର ହେ ।

STATE CENTRAL LIBRARY
 WEST BENGAL
 CALCUTTA

